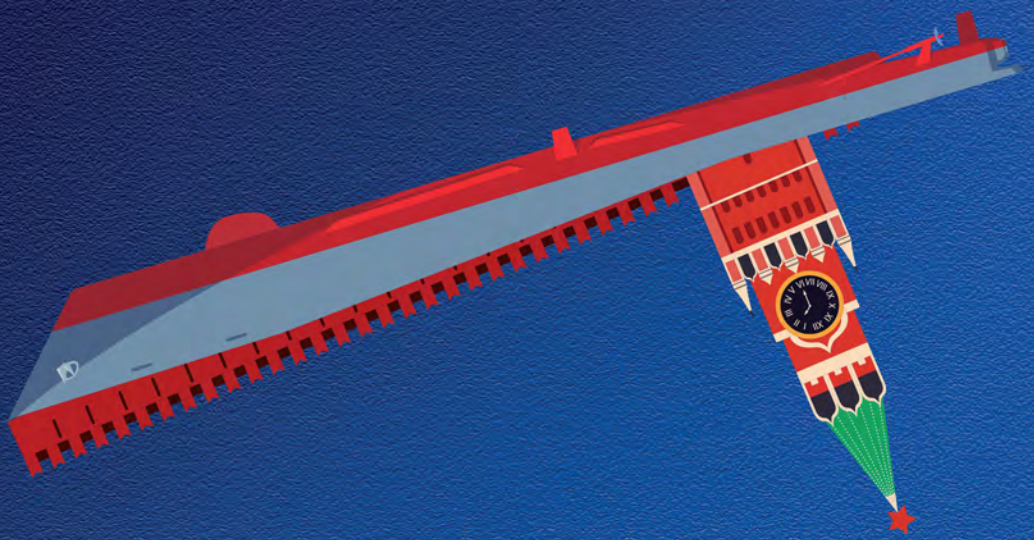
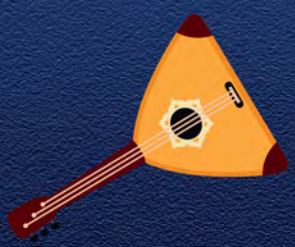


ЯК РОСІЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОРАБЕЛЬ ПІШОВ НА...

НАРАТИВИ ПРОПАГАНДИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Видання Центру стратегічних комунікацій
та інформаційної безпеки





ЯК РОСІЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОРАБЕЛЬ ПІШОВ НА...

НАРАТИВИ ПРОПАГАНДИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Видання Центру стратегічних комунікацій
та інформаційної безпеки

Київ 2023

УДК 23.232+[070.16:316.776.23]-029:821

Я44 Як російський інформаційний корабель пішов на...: суспільно-політичне видання. – К.: Саміт-книга, 2023. – 488 с.

ISBN 978-966-986-640-0

До збірника увійшли вибрані матеріали щоденних дайджестів російських фейків і пропаганди, підготовлені Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційної політики. Матеріали книги день за днем висвітлюють хроніку інформаційної війни: від початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022-го і до кінця листопада 2023 року. Видання адресоване всім, хто досліджує наративи і методи кремлівської пропаганди, історикам російсько-української війни, а також правоохоронним органам, які розслідують інформаційну агресію Росії.

УДК 23.232+[070.16:316.776.23]-029:821

Як російський інформаційний корабель пішов на...

НАРАТИВИ ПРОПАГАНДИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Суспільно-політичне видання

Видання Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки

Видавець і виготовлювач ТОВ «Видавництво «Саміт-книга». 03087, м. Київ, вул. Обсерваторна, 25. e-mail: office@sbook.com.ua, тел: +38 (063) 757 7480. Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5335 від 20.04.2017. Друк офсетний. Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 39,65. Наклад: 3000 прим. Підписано до друку 23.12.2023. Замовлення № 11-234.

Надруковано на замовлення Державного підприємства «Центр захисту інформаційного простору України» за результатами відкритих мистецьких конкурсів Міністерства культури та інформаційної політики України
ДЛЯ БЕЗКОШТОВНОГО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ У разі, якщо ви купили цю книгу, просимо повідомити на адресу: ***infosecpuis@gmail.com***

ISBN 978-966-986-640-0

© К. Ніколаєв, М. Майоров, А. Соловей, М. Сагайдак, А. Антоненко, текст, 2023
© О. Сідоренко, О. Петренко, дизайн, 2023
© Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, 2023
© Саміт-книга, 2023



ЦЕНТР СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
БЕЗПЕКИ

ЯК З'ЯВИЛАСЬ ЦЯ КНИГА

З кінця 2021 року Україна і світ жили в напруженому очікуванні: чи реалізує Путін свої погрози повномасштабного вторгнення? Ситуація здавалася безпрецедентно серйозною – і майже неймовірною водночас. З одного боку, він ще ніколи так відверто не вів Росію до великої європейської війни. А з іншого – все ж не полишала надія, що це лише шантаж, максимальне підвищення ставок, і в останню мить диктатор відступить.

Імовірність найгіршого сценарію оцінювали вітчизняні та зарубіжні аналітики. Одним з майданчиків для дискусій в той час був Kyiv Stratcom Forum, організований в грудні Центром стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (ЦСКІБ) при Міністерстві культури та інформаційної політики.

Центр був створений навесні 2021 року як інструмент державних комунікацій для протидії російській дезінформації та формування до неї стійкості українського суспільства. Одним із форматів діяльності ЦСКІБ стали щотижневі (а потім і щоденні) дайджести інформаційних загроз та вразливостей. Ця книга – вибірка з цих дайджестів, вона відтворює перебіг російської інформаційної війни проти України день за днем – від початку повномасштабного вторгнення до кінця листопада 2023 року.

Докладна хроніка дозволяє зробити аналіз магістральних тем російської пропаганди, а також простежити її динаміку. Але варто розуміти: **Росія викладала більшість своїх токсичних наративів вже протягом перших двох місяців повномасштабної війни. На цьому її креатив фактично вичерпався, надалі раніше знайомі теми лише періодично актуалізувались і розвивались.**

Перетворення російської риторики на потік вже знайомих затертих кліше закономірно викликає іронію. Гумор став проявом впевненості і запорукою стійкості в кризових умовах. Цей незламний дух – запорожців з картини Іллі Рєпіна – ЦСКІБ намагається передати своїм читачам. Разом із верифікованими фактами і влучними інтерпретаціями.

Запорукою успішної протидії ворожим інформаційним впливам є імунітет, набутий суспільством до пропаганди. Це коли люди вміють зчитувати мотиви ворога, замість того, щоб дослухатися до його аргументів. І тоді ворожі голоси перестають бути страшними – стають натомість смішними. Саме тому ми не боїмося наводити навіть розлогі цитати ворога. Адже вони характеризують передусім самих авторів – і далеко не з кращого боку. Зрештою, оригінальна лексика росіян часом є набагато більш промовистою, аніж сотні заперечень і спростувань з боку України або її партнерів.

Цю книгу Центр стратегічних комунікацій підготував не лише для історії. Сподіваємось, вона стане в нагоді також правоохоронним органам, які займаються розслідуванням російських інформаційних злочинів. І збірник стане своєрідним путівником з путінської пропаганди, яка має бути кримілізована і засуджена.

МАГІСТРАЛЬНІ ТЕМИ І ТИПОВІ МЕТОДИ ПРОПАГАНДИ

Бойова пропаганда Росії періоду повномасштабного вторгнення характеризується послідовним використанням специфічної лексики. Цей феномен отримав назву «новомова»: коли ставлення до явищ повсякдення політичний режим коригує за допомогою запровадження у вжиток більш зручних для себе евфемізмів.

Почалося все з поняття «Спеціальна військова операція» («СВО»), яке стало для пропагандистів легальним замінником забороненого слова «війна».

Чому не війна? У масовій свідомості війна сприймається як страшний, масштабний, не окреслений у часі конфлікт, учасники якого є однаковими суб'єктами з'ясування відносин. Путінська ж пропаганда від початку намагалася заперечити всі перелічені риси вторгнення в Україну. **В поняття «СВО» закладалися заспокійливі ідеї локальності, швидкоплинності та одноосібності дій Росії.** Операція – це не довго, не криваво, це акт, вчинений суб'єктом відносно об'єкта. Адже не можна висловитись в тому сенсі, що між Росією та Україною «триває СВО». Таким чином, оборонним та контрнаступальним діям України в ході «СВО» пропаганда відмовляє навіть у назві, фактично оголошує поза законом.

Власне так, швидше за все, і виглядав сумнозвісний «план СВО», який через свої секретність та еластичність згодом сам став об'єктом безкінечних жартів. У подальшому, чим більш безглуздо виглядав формат «СВО», тим більш завзято Москва захищала це формулювання – аж до кримінального переслідування скептиків. А «СВО» тим часом тривала суворо у відповідності до свого «секретного плану», щоразу змінюючи головні цілі – від «денацифікації України» до «порятунку від розпаду Росії».

Пропаганда весь час намагається **переконати у неминучості російської перемоги** – навіть якщо цього не трапилося за обіцяні «три дні» чи в інші не раз перенесені строки. Рецепт перемоги пропаганда шукає то в геніальності командувачів (Дворніков, Кадиров, Суровікін, Пригожин). То в блискучих стратегіях («котли» на Донбасі, атаки проти критичної інфраструктури та морських портів). То у все нових і нових категоріях окупантів («добровольці», мобілізовані, зеки).

Для впевненості в собі росіянам потрібні перемоги не лише над українськими солдатами, а й **над західною зброєю**, якою ті воюють. І це ще одна нав'язлива тема – неефективність і знищення всіх «Javelin»-ів, «Bayraktar»-ів, HIMARS-ів, «Patriot»-ів та «Leopard»-ів. Щойно з'являється хоч натяк на отримання Україною чергового зразка західного озброєння – офіційна російська статистика «перемог» неодмінно поповнюється новими «досягненнями».

Москва воліє не говорити про свої поразки. Тому пропаганда використовує для пояснення своїх очевидних провалів такі вирази як «скорочення воєнної активності», «жест доброї волі», «перегрупування»,

«згортання та перекидання підрозділів на вигідніші позиції» чи навіть «гуманітарні міркування і турбота про мирне населення».

Українську владу та армію росіяни незмінно намагаються принизити, дискредитувати. Починаючи від фейків про втечу з країни та з поля бою, і завершуючи різноманітними вигаданими звинуваченнями. Мовляв, українські лідери «неадекватні» («бомжі та наркомани»), «несамостійні маріонетки з паспортами іноземних держав у шухляді», а ще страшенно корумповані. Поширюються чутки, що командувачі вбиті або важко поранені і більше не керують війною. Що всередині влади назрівають розколи і заколоти (націоналістів проти поміркованих, генералів проти президента і т.п.).

На захисників України вішаються звинувачення у воєнних злочинах, звірствах, стратах, які є віддзеркаленням поведінки самих окупантів в Україні. Стандартним способом перекладання росіянами відповідальності за обстріли ракетами і дронами мирних мешканців є звинувачення української ППО. Нерідко після новин про черговий акт ракетного терору, росіяни намагаються знецінити або інформаційно перебити скоєне інсценізацією обстрілів українцями давно окупованого Донецька. Такі випадки також зафіксовані в дайджестах ЦСКІБ.

Українських воїнів пропаганда всіляко демонізує навіть на рівні вживаної лексики: бойовики, нацисти, терористи, нацбати, шайтани, сатаністи, канібали... Доведення цієї зневаги до апогею стає проблематичним в моменти, коли окупанти зазнають поразок. Аби раціоналізувати ситуацію, росіяни вигадують собі нових, «більш гідних» супротивників на фронті: найманців (чомусь переважно поляків або темношкірих), війська НАТО. Тому що у глобальній, хоч і «гібридній» війні, Заходу не так прикро програвати, як українцям в «СВО».

«Колективний Захід» є головним риторичним противником Москви. Але водночас та намагається переконати Європу і Америку не втручатися у свої з'ясування стосунків з Україною. Головна теза пропаганди, адресована західній аудиторії: Росія ніколи не відступить і її неможливо перемогти. Ані санкції проти РФ, ані допомога Україні нічого не змінять. Отже Заходу, мовляв, не залишається нічого іншого, крім як піти на зустріч «законним інтересам» Москви («врахувати ситуацію на землі»).

Росія тисне на європейські країни, шантажуючи зимовим холодом і глобальним голодом; намагається там спровокувати соціальне невдоволення (зокрема, через виділення урядами значних ресурсів на підтримку українців). «Україна того не варта. Вона корумпована та невдячна, а українські біженці – обтяжливі та конфліктні» – переконують Захід російські глашатаї та їх місцеві однодумці. У свою чергу, українську аудиторію пропаганда намагається переконати у нещирості, зрадливості та хижацькій мотивації західних партнерів – вони ж «прагнуть розчленувати Україну!».

Зрештою, Росія пафосно оголошує про черговий занепад Заходу і про свій глобальний розворот на Схід і Південь.

Свій статус члена ядерного клубу РФ безсоромно і безвідповідально використовує для відвертого **ядерного шантажу**. Починалося все з оголошення про переведення стратегічних сил стримування у режим особливого бойового чергування. А завершилося відвертими погрозами ядерного армагеддону. Російська ядерна зброя використовується і зараз для залякування Заходу та України, вона слугує останнім аргументом у разі перетину так званих «червоних ліній».

Коли прямі погрози перестають діяти, Росія вдається до створення тривожної невизначеності: передає ядерну зброю «більш скаженому» Лукашенку, звинувачує українців у створенні «брудної бомби» або в намірі вчинити провокацію на Запорізькій АЕС. Кожна з таких дій та заяв несе приховану загрозу – більш серйозну, адже Москва у разі чого не нестиме пряму відповідальність.

Ще одна дивовижна тема російської пропаганди – **біолабораторії в Україні**, в яких, мовляв, розробляється неконвенційна зброя масового ураження. Виглядає так, що ця маячня адресована малоосвіченій публіці, схильній до конспірології. При цьому також і в США, адже російські спікери постійно пов'язують міфічні біолабораторії з американським урядом і навіть з безпосереднім оточенням президента Джо Байдена. Бути провідниками теми «біолабораторій» в Росії не соромляться навіть високопоставлені дипломати (наприклад, постпред в ООН Василь Небензя).

Вистачає й інших гучних і абсурдних звинувачень, розрахованих на ірраціональний людський страх. Пропагандистська машина, наприклад, багато ресурсів інвестує в тему **чорної трансплантології** в Україні. Дійшло до тверджень, озвучених віцеспікеркою Державної Думи Ганною Кузнєцовою, про те, що доходи від цієї нелегальної галузі становлять 7% бюджету України.

Пропагандистська машина росіян систематично продукує фейки: фальсифікує заяви відомих осіб, відеозаписи, фотографії та навіть створює фальшиві двійники відомих українських і зарубіжних медіа. Досягнення штучного інтелекту росіяни використовують для генерації фальшивих відеозвернень: президента Володимира Зеленського, головнокомандувача Валерія Залужного. Пропагандисти не бояться викриття власної брехні та не переживають за свою репутацію. Ставка робиться не на якість пропаганди, а на її масовість – бодай щось та й спрацює.

«Новомова» пропагандистських етерів призначена для корекції емоційного сприйняття негативних новин. Так вже рутинні для російських та окупованих міст вибухи стали «хлопками», пожежі – «задимленням», авіатроща – «жорсткою посадкою». Про те, що так само відбувається у тоталітарних державах, попереджав ще Джордж Орвелл. А реальні історичні приклади – відомі дослідникам німецького нацизму та сталінських часів.

Повномасштабна війна породила **нові візуальні символи** – передусім піднесений до рівня неофіційного герба російського імперіалізму тактичний знак «Z». Естетика рашизму відверто перегукується з нацистською.

ПРОПАГАНДА НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Російські загарбники не рахуються з цивільними жертвами в ході бойових дій (досі невідомо, скільки мирних мешканців поховані під уламками в Маріуполі). Вже в окупації росіяни вдаються до масової різанини, що показала Буча. А також тероризують цивільних у фільтраційних таборах та імпровізованих катівнях. Під контролем Росії українці втрачають всі свої права, а їх доля цілком залежить від озброєних загарбників.

Але відповідальність за це, власне, насильство росіяни постійно пробують перекласти на самих українців. Часто буквально – звинувачуючи «Азов» у руйнуванні Маріуполя або стверджуючи, що жертви Бучі – фейкові. Однак не цураються також і більш цинічної логіки: мовляв, міста, які здаються, а не обороняються, – залишаються цілими. Або наприклад, що Херсон під контролем Росії не знав таких обстрілів, як після визволення Україною.

Найперше, до чого вдаються окупанти – занурюють у штучно створений інформаційний вакуум. В умовах власної монополії на новини з широкого світу росіяни відверто брешуть: про взяття ними українських міст, про капітуляцію українських військ чи про втечу політичного керівництва України. Пропаганда прагне переконати людей в окупації у могутності та непереможності Росії, і що немає сенсу чинити спротив.

Окупанти послідовно вибудовують відносини залежності з місцевими: спочатку створюють дефіцит, а потім «великодушно» роздають «гуманітарку» (часто крадену). Постійно стверджуючи, що «Росія тут назавжди», її представники намагаються створити ілюзію нормальності: наприклад, роздають житло в поодиноких відновлених кварталах посеред руїн Маріуполя. Росіяни вдають з себе місіонерів, які принесли світло цивілізації у занепалий провінційний край. А тим часом привласнюють чужі здобутки і списують свої провали на «попередників».

Зміцнення окупаційної адміністрації виявляє справжні цілі Росії щодо підкореного населення – його деукраїнізація та перетворення на демографічний і мобілізаційний ресурс імперії. Саме тому україномовна література і символіка знищується як «екстремістська», руйнуються пам'ятники, перейменовуються міста та вулиці. Навіть стрілки годинника переводять на московський час. Людей примушують до зовнішніх виявів лояльності через паспортизацію, проведення фейкореферендумів та псевдовиборів.

Особливу увагу росіяни звертають на українських дітей та молодь: їм промивають мізки за шкільною лавою, затягують в новітні аналоги піонерії, часто – вивозять до РФ. Проблема депортації Росією населення і передусім – крадіжка української малечі – отримала належну оцінку з боку Міжнародного кримінального суду та інших установ правосуддя.

«БІЙЦІ» І «ГЕНЕРАЛИ» ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙСЬК

Говорячи про російську пропагандистську машину, ми не маємо на увазі якесь конкретне офіційне медіа, спікера або підрозділ ІПсО. Пропаганда стала інтегральною частиною російського політичного життя і продукується абсолютно на всіх його рівнях: від дитячого садочка до заяв з трибуни Радбезу ООН.

Актором пропагандистського спектаклю виступає і сам Путін: він дає брехливі обіцянки, перекручує факти, маніпулює, залякує. Періодичні програмні звернення російського диктатора, які його прессекретар Дмитро Пєсков неодмінно анонсує як епохальні й доленосні, задають актуальну рамку пропаганди для тисяч дрібних ретрансляторів.

Розписані в цьому спектаклі й персональні ролі. Патріарх РПЦ Кирил – благословляє на вбивства; начхім Кирилов відповідає за «військово-біологічну активність»; розвідник Наришкін – за «імперіалістичні плани Польщі», а заступник Радбезу екпрезидент Медведєв – за лайку блазня і погрози кінцем світу.

Велику роль в системі російської пропаганди відіграють різноманітні політичні телешоу. Ведучі Ольга Скабєєва, Володимир Соловйов, Дмитро Кисельов та інші заряджають публіку істеричними етерами в стилі орвеллівських «п'ятихвилинок ненависті». Навколо їх передач формується відповідний «пул експертів», який включає депутатів, політологів, українських колаборантів, іноземних друзів Кремля тощо.

Оскільки більшість російських політспікерів вже давно заробили собі тавро пропагандистів, Москва намагається залучати і просувати іноземців – особливо впливових та з числа громадян «ворожих» західних країн. Так у пулі «друзів Кремля» опинилися німецький журналіст Томас Рьопер та депутат Європарламенту від Ірландії Мік Воллес. Успіхом для пропаганди є й ситуативні «попутники», які озвучують якісь окремі, суголосні з кремлівськими, тези (наприклад, заклики до примирення американського мільярдера Ілона Маска).

Повномасштабна війна стала «зоряним часом» для ще однієї категорії пропагандистів – так званих «воєнкорів». Олександр Сладков, Семен Пєгов, Олександр Коц, Дмитро Стєшин та багато інших вдають з себе журналістів, які працюють у зоні бойових дій, хоча насправді є штатними співробітниками російських воєнно-інформаційних підрозділів, які обслуговують агресію.

Побічним наслідком слави «воєнкорів» стало захмарне зростання їх амбіцій. Деякі «воєнкори» почали вибиватися із загального пропагандистського хору, публічно критикуючи в моменти поразок і невдач власне військове керівництво. В результаті деякі заробили собі репутацію «неблагонадійних», потрапили в опалу та навіть під переслідування за «поширення фейків про армію».

ХРОНІКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Двадцять один місяць повномасштабної інформаційної війни – період достатній для виявлення тенденцій і динаміки ворожої пропаганди, який можна умовно розбити на сім хронологічних етапів.

ЛЮТИЙ-БЕРЕЗЕНЬ 2022

Початок наступу і пік російської ейфорії. Ворожа пропаганда захлиналася: українці розбиті, всі капітулювали, армія не зустрічає поважного опору. Флот, авіація, ППО, центри ухвалення рішень «київського режиму» – знищені.

Однак із найпершого дня вторгнення ворог видавав бажане за дійсне. Україна вистояла і стримала російський натиск. Київ, Харків, Чернігів, Суми, Миколаїв виявилися не по зубах загарбнику, а «Javelin»-и і «Bayraktar»-и зробили свою справу. Тренд визвольної війни задали захисники острова Зміїний, які відправили «русский военный корабль» за відомою адресою.

Перший місяць війни був дуже важким: ворог захопив Херсон, Мелітополь, Чорнобильську і Запорізьку атомні станції, взяв в облогу Маріуполь, розбомбив там пологовий будинок і драмтеатр. Але цього ж місяця Україна розгорнула сили ТРО, завдала колосальних втрат російським військовим колонам та авіації, консолідувала світ проти загарбника.

Заклики Путіна до українських генералів переходити на його бік залишилися без відповіді, а страшного (для самих росіян) Кадирова і його військо українці просто висміяли. Цей період завершився поразкою російського «бліцкригу» і першим вимушеним оголошенням про «скорочення військової активності» на Київському та Чернігівському напрямках.

КВІТЕНЬ – ЛИПЕНЬ 2022

Москва змінила стратегію. Усвідомивши, що всю Україну неможливо захопити одним махом, ворог вирішив сконцентруватися на більш локальній та реалістичній меті – завданні поразки найбільш боєздатним українським силам на сході країни. Путінські стратеги марили великими фланговими оточеннями – «котлами», а сама «СВО» мала протривати символічно до Дня Перемоги – 9 травня.

Це був дуже важкий для України період. Починалася війна на виснаження, а Захід ще не запустив рятівну підтримку. Критично відчувався брак артилерійських боєприпасів. Силам оборони довелося відступити з Ізюму, Сєвєродонецька, Лисичанська. Після тримісячної оборони в повному оточенні склав зброю гарнізон Маріуполя. Однак «кліщів» та «котлів» на Донбасі ворог не дочекався.

Українцям та світу відкрилася правда Бучі, став остаточно зрозумілим геноцидний характер агресії. Росію стали обмежувати санкціями та виганяти з міжнародних майданчиків. Започаткували «Рамштайн» і у гру вступили артилерія 155-го калібру

та HIMARS. Українські Сили оборони відправили на дно флагман Чорноморського флоту «Москва», розгромили ворожу бронетехніку на переправі під Білогорівкою, звільнили острів Зміїний.

Своїм невдачам росіяни шукали виправдань: українців, мовляв, на фронті фізично більше – аж мільйон; повільність наступу зумовлена міркуваннями «гуманітарного характеру». Відсутність міжнародної підтримки Росії пропаганда подолала, оголосивши «союзниками» збройні формування маріонеткових «народних республік». А для імітації підтримки росіян українським населенням запустили мем про «бабцю з червоним прапором» (який згодом був розвінчаний Центром стратегічних комунікацій).

Намагаючись уникнути санкцій, Росія розпочала шантаж світу голодом, знищуючи українські врожаї та влаштувавши морську блокаду портам Одещини і Миколаївщини. Зрештою під тиском міжнародної спільноти Москва була вимушена піти на підписання «зернових угод», які з самого початку мала намір саботувати.

Другий період розпочався з викриття одного масштабного злочину Росії (Бучі) і завершився вчиненням іншого – вбивством військовополонених у колонії в Оленівці. Російська пропаганда традиційно поклала відповідальність за обидва злочини на українську сторону.

СЕРПЕНЬ – ЛИСТОПАД 2022

Третій період минув під знаком українського контрнаступу. Він, як і очікували, розпочався на півдні, однак проходив повільно. Несподівано для всіх Сили оборони провели блискучу Слобожанську операцію, визволивши більшу частину окупованої Харківщини й північ Донеччини. Далі дійшла справа і до півдня: українські визволителі тріумфально увійшли в Херсон. Війна завітала і у давно окупований Крим: атаковано російську авіабазу в Новофедорівці та Керченський міст. Сили оборони продемонстрували в дії своє ноу-хау – морські дрони.

Для російської пропаганди це був час приниження та розпачу. Навіть підбадьорювання Путіна звучали як незграбні виправдання: «Росія нічого не втратила, а зміцнила суверенітет», «ми нічого не починали, але прагнемо завершити те, що почалося в 2014-му». Давалася взнаки і непослідовність: Москва спочатку оголосила «Азов» терористами і обіцяла судити бранців, а потім раптом обміняла головних командирів полку на… кума Путіна Медведчука.

Помстою за ці поразки став псевдореферендум на окупованих територіях і подальша незаконна анексія – такою була розв'язка інтриги щодо намірів Путіна відносно загарбаних територій. Чергове після 2014 року «возз'єднання» загнало Росію у ще глибший дипломатичний глухий кут.

Тоді Росія легалізувала набір зеків у ПВК «Вагнер» і оголосила мобілізацію (делікатно названу «частковою»). Росіянам пояснили, що «СВО» може бути надовго, адже воювати доводиться не просто з Україною, а з усім «колективним Заходом». Тепер війну мали виграти Пригожин і його товариш «генерал-Армагеддон»

Суровікін. Останній зосередився на повітряній війні – знищенні ракетами і дронами критичної інфраструктури перед зимою.

Москва активно погрожувала Заходу – то власним ядерним арсеналом, то українською «брудною бомбою». А ще лякала проблемами на ЗАЕС (жертвою цього блефу став навіть Ілон Маск). Активізувався і Лукашенко, який імітував потенційну загрозу Україні з півночі. «Газова війна» Путіна з Європою завершилася підривом «Північних потоків». Відповідальність за власну диверсію російська пропаганда традиційно поклала на опонентів.

Тим часом Україна подала заявку на вступ до НАТО, а Генасамблея ООН ухвалила резолюцію про російські репарації. Ще й окружний суд Нідерландів після років слідства виніс вирок російським вбивцям пасажирів та екіпажу рейсу MH17. Пропагандистка Симоньян мала всі підстави для розпачу: «якщо ми програємо – нас чекає Гаага!».

ЗИМА 2022/2023

Друга зима повномасштабної війни стала краш-тестом для української енергосистеми, яку ворог заповзявся знищити, аби заморозити українців і зламати їх волю до спротиву. Про це говорилося дуже відверто: цивільні припинять страждати, якщо Київ ухвалить потрібні для Москви рішення.

Пропагандистська машина посилено працювала на розкол суспільства. Стверджувалося, що якісь регіони живуть без тепла і світла, а інші не потерпають зовсім. Уряд звинувачували у постачанні електроенергії за кордон, в той час як у самій країні гострий дефіцит. Від ворожих ракет і дронів страждали не лише ТЕЦ та енергомережі, але й оселі українців. Багато жертв від атак було у Херсоні та в Дніпрі. І в кожному випадку відповідальність за загибель людей ворожа пропаганда покладала на «неправильну роботу ППО».

Росія знову перейшла у наступ на фронті. Тепер мета «СВО» була звужена до виходу на адміністративні межі Донецької області, оголошеної «народною республікою» у складі РФ. В атаку кинули тисячі мобілізованих та «вагнерівців», завербованих в російських колоніях. Несподівано слабкою ланкою виявилися не перші, а другі. Втрати найманців Пригожина під Соледаром і Бахмутом були колосальними, і «кухар Путіна» почав відкрито нарікати на армійське командування.

Україна вистояла цю зиму і завдала ворогу дошкульних ударів. Влучний новорічний постріл HIMARS «демобілізував» мобіків з Саратова в окупованій Макіївці. Українські дрони дістали аж до авіабаз стратегічної авіації в Енгельсі та Рязані, стався епічний розгром російської бронегрупи під Вугледаром. Під сутужні волання російських пропагандистів до Києва завітав президент США Джо Байден.

ВЕСНА 2023

«Російська весна-2023» стала особливою тим, що цього разу росіяни гібридно воювали вже на правильному боці. Антипутінські загони

Російського добровольчого корпусу (РДК) та Легіону «Свобода Росії» (ЛСР) у березні провели рейд на Брянщині, а у травні відкрили фронт у Бєлгородській області. Сили російського спротиву продемонстрували, що тил у РФ слабкий, бо всі її сили кинуті на фронт в Україну. Зухвалі акції РДК та ЛСР додали їм чимало прихильників і показали росіянам, що боротися з Кремлем зі зброєю в руках – цілком реально.

Офійційна пропаганда не на жарт злякалася і намагалася прищепити свій страх також простим росіянам з прикордонних областей. Акції РДК і ЛСР оголосили «терористичними» і прирівняли до рейда Басаєва на Будьонновськ у 1995 році. Відразу заговорили про територіальну оборону. А ще вигадали драматичні історії про подвиги місцевих «хлопчиків Федорів».

Із сучасними західними ППО Україна навчилася збивати російську диво-зброю – аеробалістичну ракету «Кинджал», чого пропаганда так і не визнала. Натомість важко було ігнорувати появу українських дронів не просто в Москві, а прямо над Кремлем (це було названо «замахом на Путіна»).

Сам російський диктатор більше не міг спокійно спостерігати, як Зеленський безстрашно відвідує фронт, а Байден – Київ. Тож у відповідь були створені відеосюжети сумнівної достовірності про візити Путіна до окупованих Маріуполя і на Херсонщину.

Для розколу українського суспільства російська пропаганда зробила ставку на релігійну карту – налаштовувала проти України мусульман, а саму Україну звинувачувала у гонінні на «канонічне православ'я». Втім реальне, а не вигадане звинувачення Путін разом зі своїм дитячим омбудсменом Львовою-Бєловою отримав від Міжнародного кримінального суду. Ордер на арешт відразу зачинив двері диктатору до більшості країн світу.

Пропаганда також намагалася вивести українців з рівноваги, поширюючи жорстокі відео воєнних злочинів – з розстрілом Олександра Мацієвського та обезголовленням іншого українського полоненого.

Застереження китайського лідера Сі Цзіньпіна не стримали Путіна від оголошення про розміщення ядерної зброї в Білорусі. І навіть новину про передачу Україні боєприпасів зі збідненим ураном ворожа пропаганда намагалася представити приводом для ядерної екскалації.

А ще тієї весни трапилася одна з найбільших російських геополітичних поразок: прикордонна Фінляндія офіційно вступила до НАТО, таким чином Альянс кардинально наблизився до рідного міста Путіна.

ЛІТО 2023

«Бахмутська м'ясорубка» знищила не лише десятки тисяч окупантів, але й нервову систему Євгена Пригожина. Про слабкість російського тилу він знав, тож скористався вразливістю: захопив штаб Південного військового округу в Ростові-на-Дону, а потім влаштував свій «марш справедливості» на Москву. Заколот увігнав у параліч всю вертикаль влади і всю

пропагандистську машину. Ватажок найманців мав реальні шанси на успіх, які несподівано бездарно змарнував. Нерішучість йти до кінця коштувала йому життя – того ж літа Пригожина вбили, просто збивши його літак. За ґратами опинився і давній критик російського керівництва Ігор Гіркін, якому досі все сходило з рук.

Ще одним приводом для занепокоєння Кремля був очікуваний літній контрнаступ України. Пропаганда готувалася до нього заздалегідь. Головною її «мішенню» стала західна бронетехніка – передусім танки «Leopard», які напередодні поступили на озброєння ЗСУ. У своїх зведеннях росіяни «знищували» «леопарди» у нечуваних кількостях. Насправді ж сучасної західної техніки і боєприпасів українцям дуже бракувало. Та й отримали вони танки пізно, коли ворог вже встиг звести потужну лінію оборони. У тих умовах, без належної авіаційної підтримки, українські воїни зробили максимум з можливого.

Прагнення будь-що зупинити український наступ актуалізувало тему «переговорів», а також черговий ядерний шантаж. До хору апологетів застосування зброї масового ураження цього разу доєдналися й «респектабельні» на Заході експерти-політологи, як наприклад, Сергій Караганов. При цьому передача Україні союзниками касетних боєприпасів очікувано спричинила багато галасу – їх називали «забороненою зброєю».

Словами росіяни не обмежилися і підірвали греблю Каховської ГЕС, призвівши до чи не найбільшої умисної рукотворної катастрофи останніх десятиліть. Традиційно звинувативши в своєму жахливому теракті українців.

Росія вирішила повернутися до продовольчого шантажу і остаточно вийшла із «зернової угоди». На цьому тлі розгорнулася активна дипломатія Кремля в країнах Глобального Півдня. Санкт-Петербург приймав саміт Росія-Африка, а от на саміт БРІКС в ПАР Путін не поїхав, побоюючись арешту за ордером Міжнародного кримінального суду.

Справжнє ж ставлення до африканців Росія продемонструвала, обстрілявши Київ під час перебування в столиці України миротворчої делегації лідерів африканських країн. Розпочала РФ також повітряну війну проти портової інфраструктури, щоби знову заблокувати продовольчий експорт. Та, незважаючи на це все, Україна успішно запустила тимчасовий морський коридор, чим довела, що «зернова ініціатива» може існувати і без Москви.

ОСІНЬ 2023

Росія давно чекала на появу ще одного фронту глобальної конфронтації із Заходом. І у жовтні його відкрили російські партнери з палестинського терористичного угруповання ХАМАС. Жахлива різанина мирного населення на ізраїльських територіях, прилеглих до Сектора Гази, подарувала Кремлю надію, що тепер Заходу доведеться ділити свою військову допомогу між двома жертвами агресії – Україною та Ізраїлем. Пропаганда пророкувала,

що українців швидко забудуть, бо в союзників тепер нові пріоритети і клопоти. Напевно не випадково російський наступ на Авдіївку був синхронізований з початком нападу ХАМАС на Ізраїль.

Російська пропаганда намагалася витиснути з близькосхідної кризи максимум: звинуватила українців у передачі західної зброї хамасівцям і водночас – виставляла Україну «занадто проізраїльською», аби зіпсувати її репутацію в країнах Глобального Півдня.

Нагнітаючи антиізраїльські настрої серед внутрішньої російської аудиторії, роспропаганда випустила з пляшки джина антисемітизму. Найбільш яскраво це проявилося в республіках Північного Кавказу, де розгнівана юрба вдалася до погромів. Так Росія показала всьому світу своє ще одне неприваблиле обличчя.

Восени 2023-го Кремль вже вдруге влаштував на новоокупованих територіях «виборчий» фарс. Цього разу було враження, що це не на окуповані території приходять «російські стандарти», а навпаки – ТОТ України слугують для Москви полігоном для вирощування тоталітарного режиму, призначеного для насадження Росії. Але пропаганда не втомлюється спекулювати на західних цінностях демократії, закидаючи воюючій Україні, що та не проводить у себе виборів.

Тим часом, Україна рішуче перехопила ініціативу на морському і кримському театрах воєнних дій. Сили оборони відновили контроль над захопленими ще у 2014 році газовими морськими платформами, відомими як «вишки Бойка». Ракети «Storm Shadow» завдали втрат російському флоту в окупованому Севастополі та знищили будівлю штабу ЧФ РФ. Окупанти у Луганську і Бердянську вперше відчули на собі потужність ATACMS.

Ось таке стисле резюме 21-го місяця на інформаційному фронті повномасштабної війни. Українці не опускають рук і сповнені рішучості й далі давати відсіч агресору.




З ВАМИ



21 МІСЯЦЬ ВІЙНИ З РОСІЙСЬКИМИ ФЕЙКАМИ

23 лютого 2022 року

ЗА ДЕНЬ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ, 23 ЛЮТОГО 2022 РОКУ:

- РНБО пропонує запровадити надзвичайний стан на всій території України, крім Донецької і Луганської областей (там він діє з 2014 року);

- МЗС України радить українцям терміново виїхати з Росії;

- Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки оприлюднює оновлений довідник «У разі надзвичайної ситуації або війни», в якому зібрані поради, як захистити себе у кризовій ситуації.

А далі Кремль оголосив про так звану «СВО». Разом із військовим повномасштабним вторгненням в Україну розпочалося й інформаційне.

24 лютого 2022 року



Перший пост з початку повномасштабного вторгнення в Telegram-каналі Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки SPRAVDI, датований 5:59 ранку, звучить просто: *«Путін віддав наказ про напад на Україну. Россія=фашизм. Українці, подбайте про свою безпеку!»*.

Міжнародний рупор російської пропаганди RT одразу визнає, що ніхто в Україні не здається, квітами «визволителів» не зустрічає, і вони скрізь стикаються із шаленим опором.

В тому числі з інформаційним – з боку медіа ресурсів державних та громадських організацій. Так, одразу було оприлюднено список підконтрольних РФ нібито українських Telegram-каналів, чия підривна діяльність тоді мала єдину мету – посіяти страх та паніку серед українців. На той час фальшиві рупори виконували роль інформаційних терористів.

Наприклад, розповсюджуючи фейк про обмеження в'їзду та виїзду з Києва. Або про необхідність вимкнути всі електроприлади (начебто через підключення нашої енергомережі до європейської системи), що мало завдати удару по українській енергосистемі.

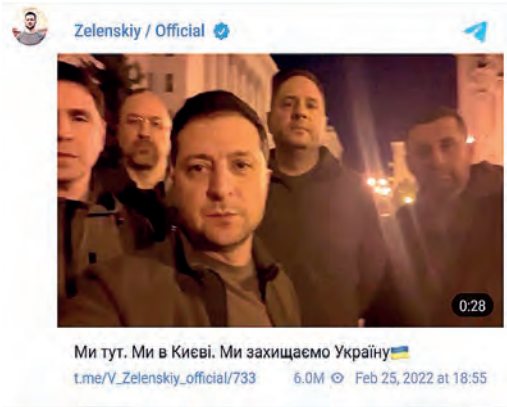
Тож знадобилися інструкції – як не стати жертвами дезінформації, відрізнити нашу техніку від ворожої.

Паралельно почалися спростування перших «переможних» повідомлень від спікера Міноборони РФ Конашенкова: про масову здачу ЗСУ в полон, «придушення» українських засобів ППО, «виведення з ладу» військової інфраструктури авіабаз ЗСУ, російський десант в Одесі, Маріуполі, «звільнення Харкова від українських нацистів».

Саме того, першого дня повномасштабного вторгнення з острова Зміїний лунає головне гасло усієї війни: ***«Русский военный корабль, иди на...!»***.

Окупанти обстріляли багатоповерхівку у місті Чугуєві Харківської області. Фотожурналісти, які опинилися на місці події, це задокументували. Світлина з пораненою жінкою облетіла світ. Пропаганда одразу ж звинуватила фотокореспондентів у намаганні видати за актуальне старе фото, потім назвала його фейком, «блискучою грою» і взагалі заявила, начебто жінка, зображена на світлині, є співробітницею 72-го центру інформаційно-психологічних операцій України. Але на фото обличчя не акторки, це обличчя жертви злочинної війни Росії.





Щоб посилити паніку, переконати у втраті керованості держави росіяни поширюють фейк про втечу вищого керівництва України. Брехню спростували особисто президент України Володимир Зеленський, голова Кабміну Денис Шмигаль та інші посадовці.

Головна увага всього світу, звісно, прикута до Києва. Ворог продирався до столиці і бомбив її нещадно. В тому числі й за допомогою дезінформації. Наприклад, про повне знищення київської ТЕЦ-6.



26 лютого 2022 року

Саме цього дня ідея бліцкригу («Київ за три дні») була остаточно похована.

Із відповідною заявою виступив Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний: *«Противник не досягнув поставлених раніше стратегічних цілей. Його сили слабшають. Ми ж з кожною годиною міцніємо! План дій простий: бачиш, можеш – знищуй! Не можеш – передай нам місцезнаходження ворога!»*.

Голова Миколаївської облдержадміністрації Віталій Кім (автор легендарного ***«Доброго вечора, ми з України»***) спростовує фейк про те, що місто здали.

Дуже важливим на той момент стало фактичне навчання українців основам інформаційної безпеки. Від заборони зйомок пересування військової техніки (або місць влучень ворожих ракет та снарядів) до розповсюдження у соцмережах іншої чутливої інформації, особливо через спілкування з профілями незнайомих осіб.

Широкої популярності набули різноманітні відеоінструкції. Наприклад, як визначити російську ДРГ. Або офіційний бот від кіберполіції – як банити дезінформацію ворогів.

Навчатися всьому доводилося буквально по ходу інформаційних бойових дій. Наприклад, спростуванню фейків про наміри вимикати в Україні мобільний зв'язок та інтернет. Або розумінню, що увімкнена на смартфоні геолокація не допомагає ворогу проводити наведення на цілі. Вже тоді головним правилом українців стало: «Довіряти лише офіційним та перевіреним джерелам!».

Дуже показовим є факт провалу однієї з «цілей спецоперації», які проголосив Путін, а саме: відсунення кордонів НАТО від Росії. Того дня спікер МЗС РФ Марія Захарова заявила: *«якщо Фінляндія почне процес приєднання до НАТО, це матиме серйозні військові та політичні наслідки»*. Що з цього у підсумку вийшло – відомо. Але тоді Москва про це ще не здогадувалася, бо все ще була в ейфорії від власних «успіхів».

Серйозного інформаційного удару по ній завдала міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук, яка офіційно звернулася до Червоного Хреста про *«допомогу у вивезенні трупів російських військових, які загинули під час спроби загарбати Україну»*.

Дуже потужним засобом протистояння окупантам у ті найскладніші для країни години став гумор. Хлопці з Рівного вирішили підійти до процесу знищення окупантів системно, запропонувавши винагороду $50–100 за кожного – у залежності від стану. Ще й вибачились: *«планували більше, але вони того не варті»*.

Валерій Залужний: «Противник не досягнув поставлених стратегічних цілей. План дій простий: бачиш, можеш – знищуй! Не можеш – передай нам місцезнаходження ворога!».



■ Міністр оборони України Олексій Резніков звернувся до українців: *«72 години опору. Три доби, які назавжди змінили нашу країну і світ. Де всі ті, хто обіцяв за 2 години захопити Київ? Я їх не бачу. Я лише чую, як вони виправдовуються»*.

■ Все більшого резонансу набувають відео з полоненими окупантами (або перехопленими розмовами), які телефонують своїм рідним та близьким в Росію. Реакція останніх показує – мозок промитий настільки, що жодних масових акцій протесту в РФ годі й очікувати.

■ Глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн заявляє, що в країнах ЄС заборонять Russia Today та Sputnik, а **ЄС вперше в історії профінансує закупівлю озброєння для третьої сторони – України**. Про це заявили глава Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн та головний дипломат ЄС Жозеп Боррель.

■ У Москві починають накреслювати «червоні лінії» з приводу постачань західної зброї українцям. Путін наказав перевести «сили стримування» на особливий режим несення служби. Зроблено це нібито у відповідь *«на агресивні висловлювання на Заході»*. При цьому санкції проти Росії, які в той час почали активно впроваджуватися, він називає «нелегітимними».

■ Паралельно набуває все більшого розмаху тема фейкових сторінок представників української влади. Мер Києва Віталій Кличко повідомляє, що російські інтернет-видання, з посиланням на нього, розповсюдили неправдиву інформацію про оточення столиці, з якої неможлива евакуація людей.

■ Російські загарбники застосовують нові технології фейків. Вони підробляють голос голови Миколаївської ОДА Віталія Кіма, який нібито звертається до населення зі зрадницькими закликами.

28 лютого 2022 року



■ Хакери із Anonymous попрацювали з сайтами російських ЗМІ: ТАСС, «Коммерсант», «Известия», «Лента.ру» та інших. У Кремлі визнають: інформаційна війна ведеться і на її території.

■ А українці за цей час стають вже настільки суворими і впевненими у собі, що інструкції з використання ПТРК «Javelin» викладають у вільний доступ в інтернет.

■ На вже окупованих територіях України тривають масові акції непокори «визволителям». Наприклад, у Бердянську місцеві жителі в очі окупантам скандують: «Домой!» Отже, навіть в російськомовних регіонах України їх ніхто не чекає. Головна ціль «СВО» провалена: швидкого й «переможного» бліцкригу не вийшло. Починалася повномасштабна інформаційна «російська весна».

Навіть в російськомовних регіонах України окупантів ніхто не чекає. Головна ціль «СВО» провалена: швидкого й «переможного» бліцкригу не вийшло. Починалася повномасштабна інформаційна «російська весна»

■ РосЗМІ розповідають, що ЗСУ застосували фосфорні бомби у боях поблизу аеродрому Гостомель. Насправді Україна не мала таких боєприпасів, адже вони заборонені Женевською конвенцією. На цьому наголосив і президент України Володимир Зеленський. Дезінформація мала затулити реальні факти використання військами Росії касетних боєприпасів, наприклад, у селах на Чернігівщині – Київцях та Павлівці 28 лютого 2022 року.

■ Здача міст і взагалі капітуляція стають нав'язливою темою пропаганди. Поширюється дезінформація, що мер Харкова Терехов планує здати місто російським окупантам. На підтвердження видали 36-секундне відео з його промовою – очевидно обрізане – адже в ньому не було початку думки, лише обірвана фраза «про домовленості». Паралельно брешуть про те, що цього дня Україна навмисно випустила ракету, яка влучила прямо в будівлю місцевої ОДА. В Росії пишуть, що це – чергова провокація з боку ЗСУ. Насправді по площі Свободи було завдано удару російським «Калібром», який зруйнував третину адмінбудівлі.

■ СБУ заявляє, що готується фейк про капітуляцію уряду України. *«Його мета – дезорієнтувати, посіяти паніку, зневірити громадян і схилити наші війська до здачі. Проте навіть у випадку зникнення зв'язку та можливості перевірити, чи достовірні ці дані, будьте впевнені: капітуляція та здача інтересів України – неможливі!»*, – пояснили у спецслужбі. Міністр оборони Резніков заявив, що росіяни готуються найближчим часом запустити масштабну ІПсО. *«Спочатку вони планують влаштувати перебої зв'язку. Після цього будуть масовано вкинуті фейкові повідомлення про те, що українське військово-політичне керівництво начебто погодилося на капітуляцію. На підтвердження цього будуть поширювати начебто підписані «документи», а також змонтовані фейкові відеоролики. **ЦЕ БРЕХНЯ.** Не дочекаються!»*, – зазначив міністр.



Олексій Резніков: «Будуть масовано вкинуті фейкові повідомлення про те, що українське військово-політичне керівництво начебто погодилося на капітуляцію. Це брехня. Не дочекаються!»

2 березня 2022 року



■ МО РФ вперше офіційно визнає свої втрати – 498 загиблих та 1597 поранених. Насправді, ці дані є дуже далекими від реальності. На той момент ЗСУ вже знищили майже 6000 окупантів.

■ РосЗМІ поширили повідомлення про те, що «українські націоналістичні формування» нібито захопили близько 20 автомобілів Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ, що було оперативно спростовано самою ж організацією.

■ СБУ викрила чергову хвилю фейків про нібито запровадження «нових правил комунікації»: *«Ворог сіє паніку та хоче зламати наш інформаційний спротив, навіть не змінюючи своєї брехні. Ми фіксуємо вже другу хвилю поширення цієї дезінформації у мережі. Проте заявляємо офіційно: жодних «нових правил комунікації» СБУ не запроваджує! Всі системи зв'язку та месенджери працюють в штатному режимі».*

■ Росіяни пишуть, що США та Захід «здають» Україну через «потужність російського наступу». Насправді у ніч на 2 березня президент Джо Байден в промові State of the Union офіційно гарантував підтримку України Вашингтоном: *«Путін думав, що може заїхати в Україну і змінити світ. Натомість зустрів стіну сили, яку він ніколи не уявляв. Він зустрів український народ. Від президента Зеленського до кожного українця, їхня безстрашність, мужність, рішучість зараз надихають світ. Усі, від студентів до вчителів-пенсіонерів, стали воїнами, які захищають рідну землю».*

■ 88% українців, за даними опитування соціологічної групи «Рейтинг», вірять у те, що Україна зможе відбити напад Росії. 80% опитаних зазначили, що готові захищати цілісність країни зі зброєю в руках.

■ РФ планувала розпочати вторгнення 20 лютого і перемогти до 6 березня. Такі документи захопили наші військові, коли розгромили один з ворожих підрозділів бригади морської піхоти. Серед захоплених документів: робоча карта, бойове завдання, таблиця позивних, таблиці сигналів управління, таблиці скритого управління, список особового складу тощо. Всі документи були затверджені ще 18 січня 2022 року – більше, ніж за місяць до початку вторгнення.

■ Прокремлівські ЗМІ брешуть про масову «здачу» в полон воїнів ЗСУ та «зраду» їх своїм керівництвом. У ролику, де один і той самий відеоряд повторюється у різних матеріалах, беруть участь актори, що вдають українських військових. Мета одна – деморалізація ЗСУ та зневіра українців у своїй армії.

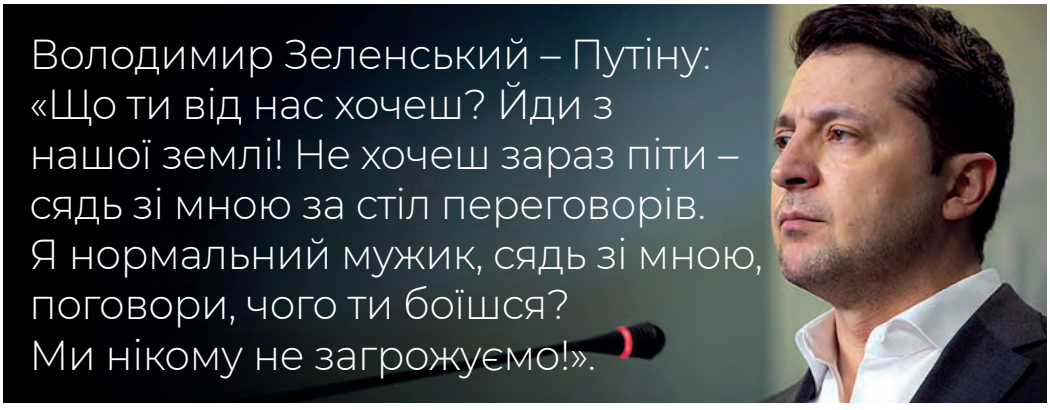
■ Розганяються фейки про те, що Херсонська область проситься увійти до складу РФ. Такі фейки поширюють від імені вінницької влади. Попереджає про дезінформацію і Київська ОДА. З'явилося також «звернення» президента Зеленського, в якому він «закликає ЗСУ скласти зброю».

■ Окупанти брешуть, що українські військові навмисно не випускають мирних маріупольців із міста та тримають людей наче у «концтаборі» – як «живий щит». Насправді, *«ці окупаційні покидьки пошкодили залізничне сполучення, зруйнували мости, розтрощили потяги для того, щоб ми не мали можливості вивезти жінок, дітей та літніх людей. Вони перешкоджають постачанню продовольства, створюють нам блокаду, як в колишньому Ленінграді»*, – повідомила міська рада Маріуполя в офіційному Telegram-каналі.

■ У соцмережах гуляють фейкові списки «з особистими даними членів ДРГ». Українські органи попереджають: *«Це складає і вкидає ворог. До них включають справжніх правоохоронців, яких вороги видають за членів ДРГ»*.

■ Відбулася телефонна розмова Путіна та президента Франції Макрона. За версією Кремля, російський диктатор заявив Макрону, що інформація про ракетні обстріли українських міст – *«елементи антиросійської дезінформаційної кампанії»*. У свою чергу Єлисейський палац написав, що Макрон попросив Путіна *«не брехати»* і заявив, що *«українці не здадуться»*.

■ Зеленський звернувся до Путіна під час пресконференції для західних ЗМІ: *«Що ти від нас хочеш? Йди з нашої землі! Не хочеш зараз піти – сядь зі мною за стіл переговорів, я вільний. Тільки не за 30 метрів, як із Макроном, Шольцем – я ж сусід! Я не кусаюсь.* ***Я нормальний мужик, сядь зі мною, поговори, чого ти боїшся?*** *Ми нікому не загрожуємо!»*.



4 березня 2022 року

У Херсоні очікується «вистава» під назвою «Ми за ХНР». Насправді, оскільки самі херсонці не виявили бажання брати участі в цьому фарсі, з Криму та ОРДЛО по рознарядці завезли персонажів, які вмістилися у два великі автобуси, 20 легковиків, пару бусів «Спринтер» та сім «Газелей». Мер Херсона Ігор Колихаєв стверджує, що незважаючи на домовленості про «зелений коридор», вантажівки з гуманітарною допомогою в місто не пропускають. *«Натомість, схоже за все, готуються рятувати Херсон. Спочатку довели ситуацію до критичної, а потім героїчно нас врятували, щоб всі на камеру подякували «благодійникам»*, – каже Колихаєв.



«Спочатку довели ситуацію до критичної, а потім героїчно нас врятували, щоб всі на камеру подякували «благодійникам», – каже мер Херсона Ігор Колихаєв

Через неможливість дати раду валу повідомлень про злочини та поразки окупантів в Україні, Держдума РФ ухвалила закон «про фейки», який передбачає максимальне покарання – від 10 до 15 років позбавлення волі за «хибну» інформацію про російських військових в Україні. Роскомнадзор вимагає від Telegram видалити ресурси, які публікують дані про загиблих та полонених росіян під час війни. У Росії заблокували Facebook і Twitter.

Росія виправдовує титул «ядерного терориста». На ЗАЕС пожежа через безперервні обстріли окупантами. Існує реальна загроза ядерної катастрофи. Голова МЗС України Дмитро Кулеба попереджає: вибух на ЗАЕС може бути в 10 разів потужнішим, ніж у Чорнобилі. Прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон скликає екстрене засідання Ради Безпеки ООН через ситуацію в Енергодарі.

Міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко звертається до колег з ЄС із закликом: негайно застосувати санкції до всіх каналів пропаганди держави-агресора; припинити всі рекламні виплати на користь її компаній; розірвати рекламну співпрацю з російськими пропагандистськими ресурсами та пов'язаними особами.

Найбільші VPN-сервіси припинили співпрацю з Росією. Сервіси KeepSolid, ProtonVPN, Windscribe здійснюють фільтрацію трафіку та блокують пропагандистські сайти РФ. Загалом більше десяти VPN-сервісів надають допомогу кіберполіції, попереджають DDoS-атаки на українські вебресурси.

■ Путін заявляє, що *«українські націоналісти захопили в заручники іноземних громадян – понад 6 тисяч молодих студентів на вокзалі тримають уже третю добу»*. Насправді багато іноземних студентів дійсно зіштовхнулися з проблемами під час виїзду з країни. Вони практично потрапили в полон – але російський – бо не могли безпечно залишити українські міста, оточені загарбниками. Саме РФ не давала змоги організувати евакуацію мирного населення з Харкова, у тому числі іноземних студентів.

■ РосЗМІ заявили, що *«сили ДНР знайшли під Маріуполем «бойові наркотики для українських націоналістів»*.

■ Пропаганда розпочала цькування українських біженців. У десятках матеріалів розписують, як їх поведінка «дратує» європейців. Особлива увага приділяється Молдові. Основним наративом, що об'єднує такі матеріали в єдину кампанію, є звинувачення біженців, що ті принципово говорять українською і нетерпимо ставляться до російськомовних.

■ СБУ викрила плани Кремля з проголошення «Федеративної республіки Україна». До неї мали увійти: Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Тернопільська та Чернівецька області. Мета – розхитати ситуацію в тилу українських військових.

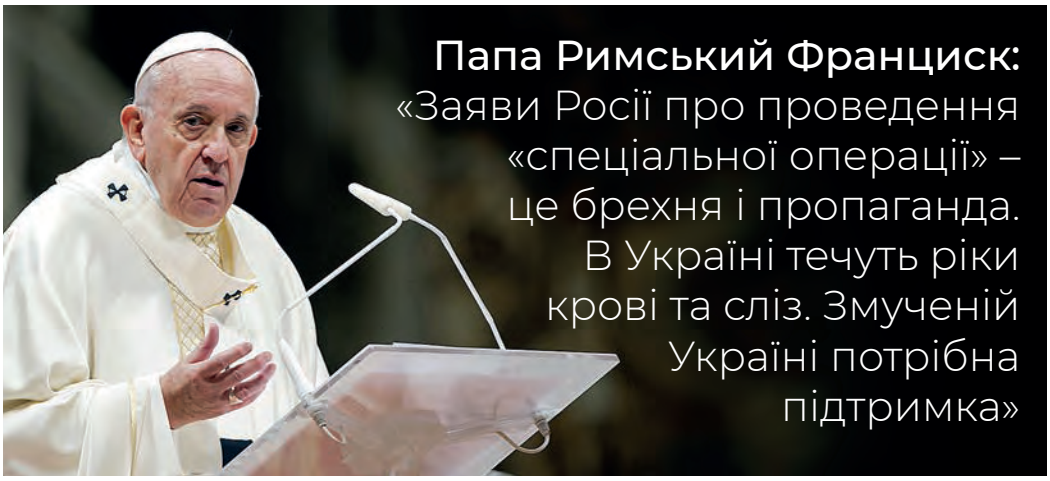
■ Нобелівська лауреатка, білоруська письменниця Світлана Алексієвич каже: *«Те, як працюють російські пропагандисти, колись називатимуть зразком «злочинної журналістики»*.



Світлана Алексієвич: «Те, як працюють російські пропагандисти, колись називатимуть зразком «злочинної журналістики»

■ Тиран перестає бути страшним, коли з нього починають сміятися: відео про «конотопських відьом», які наврочують імпотенцію російським окупантам, показали в рейтинговій гумористичній програмі на американському телебаченні.

6 березня 2022 року



Папа Римський Франциск: «Заяви Росії про проведення «спеціальної операції» – це брехня і пропаганда. В Україні течуть ріки крові та сліз. Змученій Україні потрібна підтримка»

Папа Римський Франциск у своєму щотижневому зверненні до людей на площі Святого Петра у Ватикані закликав підтримати Україну і засудив російську агресію: *«Заяви Росії про проведення «спеціальної операції» – це брехня і пропаганда. В Україні течуть ріки крові та сліз. Змученій Україні потрібна гуманітарна підтримка»*.

Генпрокурорка України Венедіктова повідомила, що у кримінальному провадженні щодо вторгнення РФ в Україну вже понад 40 російських високопосадовців, а також їхніх «подпєвал»-розпалювачів війни. Вся важлива інформація про злочини ворога має бути зібрана і задокументована правильно. Для цього існує єдиний ресурс – warcrimes.gov.ua – це доказовий хаб, з яким працюють всі правоохоронні і державні органи. Ці докази будуть використані у Міжнародному суді ООН та в ЄСПЛ. На сайті платформи є покрокова інструкція для надання свідчень про злочини окупантів. 39 країн звернулося до Міжнародного кримінального суду з закликом розслідувати ситуацію в Україні. Країни-партнери відкрили власні кримінальні провадження щодо біженців з України, які пережили жах війни.

Прокремлівські ЗМІ поширюють маніпулятивний ролик із виступу Порошенка у 2014 році. У ньому тодішній президент України нібито погрожує мешканцям Донбасу. Росіяни пишуть, що це є прояв «фашизму». Насправді у повній версії відео Порошенко жодних погроз не висловлював, а шкодував його мешканців, які тепер *«не отримують пенсії та сидять у підвалах»* через те, що сепаратисти відрізали Донбас від України.

РИА Новости, RT, ТАСС, Інтерфакс заявили, що Україна готувалася до створення власної ядерної зброї. Раніше такі звинувачення лунали з вуст Путіна, а також очільника Служби зовнішньої розвідки РФ Наришкіна. Той заявляв, нібито *«можливості цього в України набагато вищі, ніж у Ірану чи КНДР»*. Насправді в Україні немає ядерної зброї, відколи наша країна її позбулася, бо довірилася російським гарантіям.

Після варварського обстрілу харківського інституту з дослідною ядерною установкою МО РФ заявило про «ядерну провокацію, яку готує СБУ». Мовляв, *«неонацисти вже заклали вибухівку на експериментальному ядерному реакторі у Харківському фізико-технічному інституті»*.

Надпис «Преса» не рятує. Стало відомо, що швейцарського журналіста Гійома Бріке напередодні поранили і пограбували російські військові, коли той їхав у бік Миколаєва. А 28 лютого під Києвом ворожа ДРГ відкрила вогонь на ураження по машині журналістів агентства SkyNews. Одного кореспондента поранено.

YouTube-канал Шарія заблокували в Україні. 16 лютого СБУ оголосила про підозру йому за статтями про держзраду. Пропагандисту загрожує до 15 років ув'язнення.

У Міжнародному кримінальному суді ООН розпочинаються слухання за позовом України проти Росії. Київ вимагає притягнути Москву до відповідальності за маніпулювання звинуваченнями у геноциді для виправдання власної агресії.

Головнокомандувач ЗСУ Залужний офіційно заявляє: *«Плани ворога на бліцкриг, зміну влади і курсу України зруйновані»*.

НАЕК «Енергоатом» попереджає, що 14 журналістів-пропагандистів прибули на окуповану ЗАЕС, де заплановані зйомки працівників станції (під дулами автоматів) з розповідями про «вдячність росіянам» та заспокійливими побрехеньками про надійний контроль ситуації «Росатомом».

Засновник Telegram Павло Дуров пояснив, чому не зрадить своїх користувачів з України: *«З боку мами я маю родинну лінію з Києва. Її дівоче прізвище Іваненко, до сьогодні в нас живе багато родичів в Україні. 9 років тому я був гендиректором VK, найбільшої соцмережі в РФ та Україні. У 2013 році ФСБ зажадала, щоб я надав приватні дані українських користувачів. Я відмовився, бо це означало б зраду. Після цього я був змушений покинути Росію. Я втратив свою компанію і дім, але зробив би це знову без вагань»*.

Вранці з Ірпеня вийшло до двох тисяч мирних жителів. Відео та фото того, як їх переводять під зруйнованих мостом, облетіло весь світ.



8 березня 2022 року

Українські героїні-військовослужбовиці звернулися до окупантів ще напередодні Міжнародного жіночого дня: *«Ми вже вивезли наших дітей та приєднуємось до наших чоловіків на фронті. Разом із ними ми знищуватимемо вас на кожному сантиметрі української землі і помстимось за кожного вбитого та за всі руйнування»*.

Росіяни вигадали цитату Держсекретаря США Ентоні Блінкена. Буцімто той заявив, що російська армія набагато перевершує українську і здатна її «перемолоти». Насправді в інтерв'ю CNN посадовець сказав: *«Розв'язана Путіним війна приречена на поразку і навіть попри здобуття контролю над деякими містами, Путіну судилося програти через мужність і завзятий опір українців»*.

Американський актор Леонардо Ді Капріо жертвує $10 млн на ЗСУ, а британська письменниця Джоан Роулінг – 1 млн фунтів українським дітям.

Окупанти на тимчасово зайнятих територіях Херсонської та Миколаївської областей використовують підрозділи психологічної боротьби. Як повідомив Генштаб ЗСУ, створені до 10 тактичних груп для тиску на місцеве населення і ведення пропаганди.

Агентство Bloomberg назвало «фінансовою ядерною війною» запровадження проти РФ вже 5800 санкцій. Росія обігнала Іран і стала найбільш підсанкціоною країною в світі.

Замовк ще один YouTube-канал топ-пропагандиста РФ. Після «Соловьёв LIVE» заблоковано «Вечер с Владимиром Соловьевым».

Міністерка з питань реінтеграції ТОТ України Ірина Верещук вимагає від окупантів не зривати «зелений коридор» до Маріуполя. Насправді «зелені коридори» невигідні росіянам, які прагнуть завезти в регіон власну «гуманітарку», щоб записати її роздачу на камери для російських медіа. Мета обстрілів – паніка серед цивільного населення. Адже у такому стані легше прогнозувати поведінку та контролювати людей. Опосередкована мета обстрілів – посіяти сумніви серед цивільних у дипломатичних здібностях української влади, щоб спонукати до її повалення – аж до президента, що було і є однією з головних цілей Путіна.



■ Телеканал CNN показує відеоролик з українським хлопчиком, який плаче в районі пункту пропуску Медика на кордоні з Польщею, тримаючи в руках пакет з іграшкою та щось солодке. Це відео стає вірусним, його публікують у західних медіа.

■ Приклад міжнародної дезінформації: вкид ірландського видання про те, що секретаріату ООН заборонили вживати слова «вторгнення» та «війна» стосовно нападу РФ на Україну.

■ Фейки про єврейські погроми на Житомирщині спростував головний рабин Житомира Шломо Вільгельм: *«Україна – вільна демократична країна... Про який нацизм може взагалі йтися? Давайте будемо розумнішими і не дозволимо режисерам і технологам цієї війни втілити свої смертоносні сценарії»*.

■ Власник соціальної мережі Facebook, компанія Meta відгукнулася на український запит і надаватиме корисні матеріали користувачам, які через російське вторгнення змушені покинути свої домівки.

■ Росія може готувати пропагандистське підґрунтя для застосування хімічної зброї. Про це повідомляє Guardian з посиланням на офіційних осіб Великої Британії. Раніше МО РФ заявило, що нібито до Золочева під Харковом *«українські націоналісти завезли 80 тонн аміаку»*. У Лондоні вважають, що запускаючи ці фейки, Росія сама готується застосувати проти України хімічну зброю. Тим більше, що РФ вже має відповідний досвід у Сирії.



■ Окупанти завдають авіаудару по пологовому будинку в оточеному Маріуполі – 5 загиблих осіб (зокрема, вагітна жінка з дитиною) і щонайменше 17 людей поранені. РосЗМІ переконують, що *«це велика постановка української пропаганди, а роль постраждалих породіль виконала вагітна блогерка з Маріуполя»*. Використовують три «аргументи»: по-перше, у пологовому будинку в цей час перебували бійці «Азова»; по-друге, є лише три фото та на них мало породіль; по-третє, на всіх фото – та сама жінка, яка просто переодяглася, щоб «зіграти» різних породіль. Згодом повідомлення про нібито «фейковість» фото постраждалих породілей розповсюдили і в Twitter Посольства РФ у Лондоні, проте після численних скарг вони зникли.

10 березня 2022 року

■ Щонайменше 150 опозиційних режиму журналістів виїхали з РФ після вторгнення в Україну – майже вся московська редакція «Медузи» (близько 20 людей), журналісти «Дождя», «Эхо Москвы», «Новой Газеты». Також звільняються або йдуть з професії співробітники пропагандистських ресурсів. Шеф-редакторка RT Марія Баронова заявила: *«Ще тиждень тому я писала про натовську пропаганду, про русофобію, а виявилося вони праві, а я – ні»*.

■ Ескголова МВС України Арсен Аваков записав відео у відповідь на фейк росіян про свою загибель під час бомбардувань у Харкові: *«Тут рашистські ЗМІ всім розповідають, як вони у Харкові вбили бомбами Арсена Авакова. Спочатку хочу побачити, як здохне Путін, розвалиться смердюча імперія, а Україна буде процвітати і переможе. А якщо й доведеться, то ми з собою заберемо дуже багатьох»*.

■ Кабмін погодив перелік персональних санкцій для найвідоміших російських пропагандистів. До переліку увійшли, зокрема: Дмитро Кисельов, Маргарита Симоньян, Ольга Скабєєва, Володимир Соловйов, Тіна Канделакі. Під санкції також потраплять російські пропагандистські телеканали.

■ Низка ЗМІ РФ публікує документи, які нібито свідчать про планований Україною наступ на так звані «республіки Донбасу» напередодні російського вторгнення. Насправді у документі немає згадки про наступ, а йдеться про навчальний збір у Львівській області. Як пояснили у Національній гвардії, документ не є секретним та не має жодного стосунку до Донбасу.

■ В МО РФ заявили, що *«одним із завдань США та союзників є створення біоагентів, здатних вибірково вражати різні етнічні групи, зокрема, слов'ян»*. МЗС та МОЗ України назвали це дезінформацією. Голова кафедри вірусології біофаку МДУ Аграновський пояснює, що для створення біозброї, орієнтованої на конкретний народ, взагалі немає наукового обґрунтування.





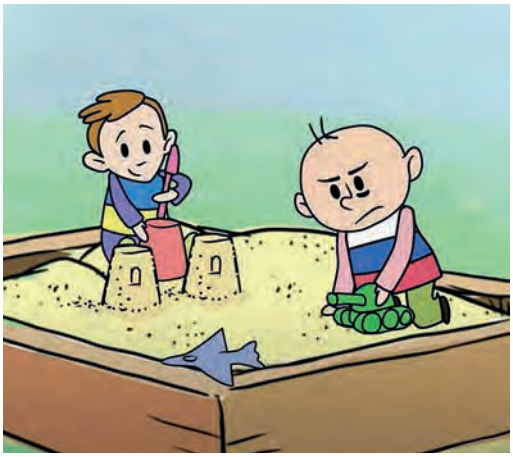
■ Речник МО РФ Конашенков заявив, що *«США тренують перелітних птахів для перенесення патогенів під час міграції між Україною та Росією»*. Також у Москві нібито знайшли «докази експериментів з коронавірусом кажанів» – натяк, що саме в Україні могли створити коронавірус SARS-CoV-2.

■ Масово поширюються матеріали про президента Зеленського, який нібито заявив про «готовність визнати Крим і республіки Донбасу». В такий спосіб пропаганда хоче показати, що Україна готова здатися й капітулювати найближчим часом.

■ Поширюється дезінформація, ніби Київ шантажує ЄС зупинкою транзиту газу, аби отримати нові постачання зброї та забезпечення ППО. Насправді це не так: представники Кабміну зазначають, що будь-які обмеження щодо постачання газу мають бути частиною пакету санкцій проти РФ.

■ Китайське видання Global Times, видало «матеріал-розслідування», в якому звинувачує батальйон «Азов» (який насправді полк) у «неонацизмі», а уряд США – у фінансуванні радикалів. Чергова спроба демонізації «Азова» з метою підтримки міфу про праворадикальні настрої українського суспільства.

■ Facebook тимчасово дозволив українським користувачам образливі висловлювання у бік окупантів, а також заклики до смерті Путіна, Лукашенка та російських загарбників. Meta Platforms зобов'язалася не вживати обмежувальних заходів щодо користувачів Facebook та Instagram, які закликатимуть до насильства проти російських солдатів. Це стосується користувачів з Вірменії, Азербайджану, Естонії, Грузії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі, РФ, Словаччини та України. Втім, прессекретар Meta Енді Стоун пояснив, що компанія не дозволить «закликів до насильства проти російських цивільних».



■ В Україні зняли мультфільм про те, як РФ розв'язала війну на Донбасі та перейшла до повномасштабного наступу на Україну. Мультфільм зняли у відповідь на російський ролик про те, як *«мирний хлопчик Ваня хотів тільки миру для України»*.

12 березня 2022 року



■ Українці обрали народним голосуванням ескіз для марки «Русский военный корабль, иди на#уй!».

■ YouTube повідомив, що блокує канали російських державних пропагандистів по всьому світі. Також сервіс зупиняє для них можливості монетизації – йшлося у заяві відеохостингу.

■ Пропаганда розганяє фейк, буцімто українська ракета збила румунський гелікоптер. РосЗМІ посилалися на «офіційні» коментарі румунської сторони. Насправді речник Міністерства національної оборони Румунії Костянтин Спіну заявив, що *«будь-який зв'язок цієї ситуації з Україною – виключається»*.

■ Луганська ОВА оприлюднила інструкцію із запису відеороликів, яку розповсюджували у Сватовому. Знімальний майданчик облаштували біля місцевого військкомату. Ролі «сватівчан» виконували невідомі з триколорами, які записували відео з «подякою Путіну за визволення». Таким чином росіяни намагалися чинити психологічний тиск на людей там, де зникли телебачення та інтернет-зв'язок.

■ *«В Україні скасували Кримінальний кодекс»*. Російські ресурси поширювали цю тезу, критикуючи новий закон про забезпечення участі цивільних у захисті України, та переконували, що цивільні нібито можуть вбивати будь-кого, якщо вважатимуть, що «вбитий здійснював агресію проти України». Насправді цей закон передбачає, що цивільні можуть застосовувати зброю так само, як військові (*«застосування цивільними особами вогнепальної зброї здійснюється аналогічно до застосування зброї військовослужбовцями під час виконання ними завдань щодо відсічі збройної агресії проти України»*). Окрім того, твердження про нібито «скасування ККУ» – відверта брехня. Адже двома законами, прийнятими на позачерговому засіданні у розпал війни, кримінальну відповідальність в Україні посилили, а саме за мародерство, державну зраду та диверсію.

Радник голови Офісу президента Михайло Подоляк заявив, що російські представники на перемовинах уже не ультимативно щось вимагають, а уважно слухають наші пропозиції: *«Україна не поступиться своїми позиціями. Наші вимоги – закінчення війни та виведення російських військ»*.

Загарбники обдзвонюють депутатів Херсонської облради, щоб легалізувати їх голосами так званий «референдум» для проголошення «ХНР». Екстрене засідання сесії облради визначило: *«Херсонщина – це Україна. Жодної псевдореспубліки не буде»*. Голова МЗС України Дмитро Кулеба підтвердив, що Москва готується до бутафорського «референдуму» за «народну республіку»: *«Робиться це за методичкою 2014 року. Підтримка серед людей нульова, тому це повна фікція»*.

В Івано-Франківській області затримали двох злочинців, які планували створити «федеративну республіку Україна». Вони підшукували на території західних областей близько 500 осіб з досвідом бойових дій, щоб захоплювати адмінбудівлі, мости, інші ключові об'єкти. Також хотіли провести «національні збори» для зміни влади в регіонах, організувати псевдовибори і утворити «ради».

Папа Римський назвав Маріуполь «містом-мучеником». *«Перед варварством вбивства дітей, невинного і беззбройного цивільного населення не існує жодних стратегічних причин, якими це можна обґрунтувати. Єдине, що потрібно, – припинити неприйнятну збройну агресію, перш ніж вона перетворить міста на цвинтарі»*, – йдеться у зверненні понтифіка.

Під обстрілами гине американський документаліст Брент Рено. Прессекретарка «Охматдит» Анастасія Магеррамова опублікувала відео з лікарні, куди доставили ще одного американського журналіста Уейна. За його словами, вони знімали біженців з Ірпеня, і біля КПП по них почали стріляти.



14 березня 2022 року

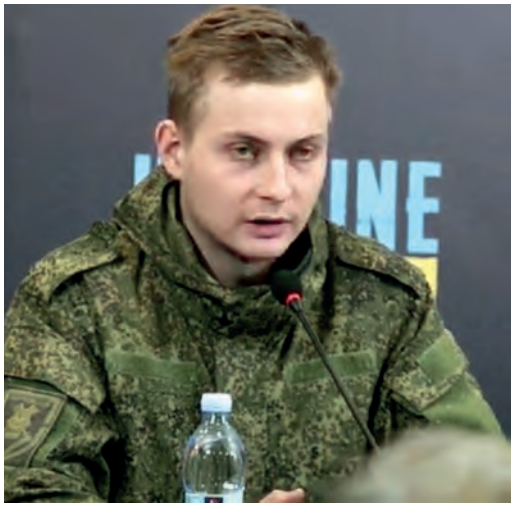
Під час чергового етеру новин на російському «Первом канале» у студію увірвалася жінка з антивоєнним плакатом. На ньому було написано: *«NO WAR. Остановите войну! Не верьте пропаганде. Здесь вам врут. Russians against war»*. Згодом з'ясувалося, що це була співробітниця телеканалу Марина Овсяннікова. Вперше за багато років на росТБ з'явилося хоч трохи правди.



РосЗМІ, з посиланням на так звані «сили ЛНР», повідомили, що на Попаснянському напрямку в Луганській області виявлено місця масових вбивств мирних жителів у районі залізниці. Відповідальність поклали на українську армію, яка нібито *«виганяла людей із підвалів і використовувала їх як «живий щит»*. Жодних фото- та відеодоказів згаданих захоронень немає. Це не підтвердили і місцеві жителі.

Як пишуть пропагандисти, у Польщі розповсюджують листівки із закликом «прогнати українських нацистів». Насправді фейкороби вже використовували ту саму ілюстрацію у 2016 році.

«Путін бреше на весь світ, що тут немає солдатів-строковиків». Про це кажуть на пресконференції полонені росіяни. Вони кажуть, що *«нас по суті кинули... Командування, яке їхало попереду, «забило» на своїх солдатів... Перебуваючи тут, ми не побачили ні фашистів, ні бандерівців... попри те, що тут у багатьох діти ховаються у підвалах, до нас ставилися добре... У нас забрали телефони і довели завдання, що ми будемо захоплювати Київ, щоб звільнити його від так званих «бандерівців та фашистів»... У нас не було можливості піти звідти, нас посадили в танки і 24 лютого ми вже були на території України... «Не бійтеся, в Україну вас ніхто не завезе», – запевняли строковиків командири, коментуючи інформацію, що ходила серед військових РФ перед вторгненням, але потім заявили: «Якщо ви не зрозуміли, ви вже на території України... Під час оголошення повітряної тривоги українські військові ховають полонених, як і інших. «Я можу померти лише від ударів російської авіації»*.





■ Китай і надалі буде доброю силою для України і в економічному, і в політичному плані. В цьому запевнив посол КНР в Україні Фань Сяньжун. *«Пекін поважає той шлях, який обрали українці, бо право на самовизначення – суверенне для кожного народу»*, – зазначив він.

■ Лукашенко заявив, що білоруси не збираються воювати проти України: *«Ну подумайте, що ми можемо там додати Росії? У неї там достатньо своїх вояків і озброєння. Тому нам там нічого робити. І нас туди не кличуть»*. Насправді на той момент Білорусь вже виступила на боці агресора, адже саме з її території здійснювалися ракетні пуски по Україні та вівся наступ російських військ на Київ.

■ Німецьке медіа ZDF Frontal оприлюднило відео з дрона, на якому зафіксовано, як окупанти під Києвом розстріляли цивільного мешканця, який підняв руки вгору. *«Путін говорить про спецоперацію в Україні, яка не спрямована проти мирного населення. Проте за кілька км на захід від Києва БПЛА зняв, як російські солдати застрелили мирного жителя»*, – повідомляє видання.

■ ПАРЄ одноголосно ухвалила рішення про виключення РФ через *«несумісність її поведінки з принципами організації»*, а також визнала Придністров'я зоною російської окупації. У Москві заявили, що не чекатимуть ухвалення чергової «русофобської резолюції» і самі подали заяву про вихід. Також оголосили про намір денонсувати Європейську конвенцію з прав людини.

■ Санкційний список Великої Британії поповнили ще 370 фізичних осіб з Білорусі та РФ. З них 51 людина – олігархи та члени їхніх сімей. Серед них: Фрідман – засновник «Альфа-Банку», Мордашов – мажоритарний акціонер «Северстали», Мельниченко – засновник групи «Еврохим», Вексельберг – власник групи «Ренова» та інші. Їхні загальні статки оцінюються в більш ніж 100 млрд фунтів стерлінгів. Голова МЗС Ліз Трасс назвала ці санкції «історичними».

■ На Київщині внаслідок обстрілів окупантів загинули українська журналістка Олександра Кувшинова та оператор американського телеканалу Fox New П'єр Закжевський.

16 березня 2022 року



■ В Маріуполі російський літак скинув бомбу на Драмтеатр, де знайшли притулок сотні місцевих жителів. На площі біля будівлі театру був напис «ДЕТИ», видний навіть на фотографіях із супутника. Попри це, театр був повністю знищений важкою авіаційною бомбою. Пропаганда вигадує фейк, що драмтеатр підірвали бійці «Азову».

■ Щонайменше 10 мешканців Чернігова, які стояли у черзі по хліб, загинули від обстрілу російських «Градів», а волонтер і парамедик, Юлія «Тайра» Паєвська потрапила в полон. Вона їхала, щоб допомогти цивільним пораненим. Ворог схопив волонтерку в Маріуполі.

■ Керівник делегації РФ на переговорах Мединський заявив, що Київ запропонував закріпити австрійський чи шведський варіант нейтралітету, за яким Україна залишиться демілітаризованою державою з власною армією. Радник ОПУ Подоляк відповів: *«Модель може бути лише «українською» і лише про юридично вивірені гарантії безпеки. Жодних інших моделей чи варіантів. Це означає, що сторони-підписанти гарантій не стоятимуть осторонь у разі нападу на Україну, як сьогодні»*.

■ Міжнародний суд ООН наказав РФ негайно припинити вторгнення в Україну. Насправді це важливо, тому що вже тоді на найвищому юридичному рівні було констатовано факт вторгнення Росії. Суд не знайшов жодних підтверджень російським заявам про геноцид на території України. Рішення Суду є юридично зобов'язуючим відповідно до норм міжнародного права і стало точкою відліку для інших юридичних та політичних оцінок російської агресії.

■ Президент Зеленський підписав закон про заборону на розповсюдження російської пропаганди. Документ забороняє ЗМІ виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії РФ проти України у 2014 році, зокрема, шляхом подання збройної агресії проти України як «внутрішнього конфлікту», «громадянського конфлікту», «громадянської війни», заперечення тимчасової окупації частини території України.

З'являються спекуляції на тему, що Генштаб ЗСУ заборонив публікувати інформацію про результати російських обстрілів, **щоб уникнути паніки серед військових та цивільних**. Насправді Генштаб дійсно заборонив публікувати детальну інформацію про наслідки російських обстрілів, але це зроблено для того, щоб ворог не міг коригувати вогонь за допомогою соціальних мереж та українських новин.

Пропаганда продовжує брехати про жахливий удар по Драмтеатру в Маріуполі. Поширилися фейки, ніби «Азов» обладнав базу у будівлі театру і тримав у заручниках сотні місцевих жителів. Як і у випадку з маріупольським пологовим будинком росіяни знову намагалися перекласти провину за свої злочини на Україну. Ще один фейк був про те, що «Азов» евакуював місцевих перед тим, як розбомбити будівлю. Його було запущено, аби звинуватити Україну у фальсифікації даних про загиблих у театрі. Однак після оприлюднення інформації про те, що бомбосховище театру витримало удар і було розблоковане, пропагандисти змінили риторику: *«ну може й розбомбили, але все добре, ніхто не загинув»*. Про присутність міфічної бази «Азову» вже ніхто не згадував.

У Росії брешуть, що мирним українцям влада не каже про евакуаційні коридори, в той час як міністерка з питань реінтеграції ТОТ Ірина Верещук у ті дні щодня дає брифінги з перерахуванням коридорів. Евакуація – взагалі постійна тема всіх етерів об'єднаних українських новин. На противагу цьому російські «евакуаційні» фейки мали створити картину байдужості українського уряду щодо долі своїх громадян.



18 березня 2022 року

Звільнений з полону мер Мелітополя Іван Федоров розповів, як на нього тиснули російські окупанти: *«У камері, коли зі мною були переговори, коли від мене треба було щось отримати, часом було п'ять, шість, сім військових зі зброєю... В сусідній камері когось катували – і були чутні ті крики, які точно психологічно тиснуть так, що це абсолютно точно можна порівняти з тиском, тортурами і так далі»*. За словами мера, від нього хотіли отримати заяву про звільнення, якісь документи на призначення якихось заступників.



Іван Федоров:
«В сусідній камері когось катували – і були чутні ті крики, які точно психологічно тиснуть так, що це абсолютно точно можна порівняти з тиском, тортурами і так далі»

Пропаганда запускає фейк про українські «інструкції» з користування Stinger, а саме: як збивати цивільні літаки. Мовляв, *«зброя роздається усім підряд. Це не допоможе Україні, але обов'язково з'явиться в руках бандитів, які будуть збивати повітряні лайнери»*. Такою була реакція РФ на отримання Україною сучасного озброєння, яким вона ефективно знищувала окупантів. Тому Москва почала кампанію дискредитації допомоги. При цьому з 2014 року в небі над Україною було збито лише один цивільний літак – малайзійський Боїнг MH17, і збили його якраз російські військові.

За допомогою чат-ботів у Telegram користувачі повідомляють про виявлену пропаганду і дезінформацію. Ще 26 лютого кіберполіція створила в Telegram канал StopRussiaChannel|MRIYA, на якому можна було поскаржитися на небезпечний контент у соцмережах. Від моменту створення до каналу приєдналися майже 150 тисяч учасників, які надіслали понад 3,2 млн скарг на різні інформресурси окупантів. Загалом вдалося заблокувати 1500 ресурсів агресора, які охоплювали 15-ти мільйонну аудиторію. Також було заблоковано 3178 публікацій, що виправдовували воєнні злочини й вбивства мирного населення України.

Личаківський районний суд Львова вирішив тримати Віктора Медведчука під вартою. Запобіжний захід обрали за відсутності фігуранта. Але незабаром його знайдуть.



■ З'являється фейк про те, що російська армія не використовує тактичний ракетний комплекс «Точка-У» в Україні, бо його, мовляв, немає на озброєнні. Насправді за тиждень до повномасштабного вторгнення в Україну росіяни проводили навчання в Білорусі, під час яких стріляли й з «Точки-У». Цей комплекс є на озброєнні у Білорусі, чиї ресурси російські окупанти активно використовують у війні. А вже в квітні трагедія на вокзалі у Краматорську поставить жирну та криваву «точку» у цій російській брехні.

■ У мережі з'явилася серія репортажів про «концтабір», який бійці «Айдару» нібито 8 років утримували в селі Половинкине Старобільського району Луганської області. В репортажах йдеться про жахіття, які чинилися в концтаборі «айдарівців», але на підтвердження демонструються лише кадри закинутої заводської локації. Насправді ця локація – покинута «Айдаром» тренувальна база, але ні слідів крові, ні людських решток, ні навіть пристосувань для тортур – всього того, що можна асоціювати з концтабором – пропагандисти так і не показали.

■ Пропаганда намагається переконати, що й інше *«націоналістичне формування» – «Азов» – «готує серію терактів проти дипломатів США та інших країн у Львові – з метою створення важелів впливу на країни НАТО для закриття неба над Україною»*. Насправді полк «Азов» на той момент тримав оборону Маріуполя.

■ Російські сайти поширюють заяву речниці МЗС Захарової про втрату Японією своєї самостійності на міжнародній арені через участь її громадян у війні на боці України. Захарова також розповідає, що закордонні посольства та консульства України нібито займаються вербуванням добровольців в «іноземний корпус». Насправді участь у Інтернаціональному легіоні Сил оборони України була абсолютно добровільною. А посольства займаються не «вербуванням», а надають інформацію про алгоритм вступу до нього. Станом на початок березня близько 70 японських добровольців виступили на захист України.

20 березня 2022 року



Російські окупанти масово вдаються до мародерства і в пошуках легкої наживи втратили контроль. Про це свідчать нові телефонні розмови загарбників, які оприлюднила СБУ. *«Мы все привязаны к 40-му отряду. Они такие, что мародерствуют, грабят, телефоны отбирают у граждан. Здесь мы тихо-мирно сидим. Им воровать нечего, и они хотят дальше ехать»*, – розповідає російський окупант своїй матері. Насправді, через крах бліцкригу, рашистська армія на той момент мотивується лише нагодами для грабунку.

Пропаганда переконує, що РФ демонструє найшвидше просування військ в історії. На «швидкості» наполягають і західні військові експерти на кшталт Скотта Риттера, який ще 25 лютого «авторитетно» заявив, що *«Маріуполь взяли за одну годину»*. Насправді армія РФ вже третій тиждень не може захопити місто. Навіть спікер МО РФ Конашенков більше не повідомляє про успіхи фронту.

Дагестан вийшов на перше місце в РФ за кількістю загиблих у війні з Україною. Депресивному регіону доводиться платити за путінську авантюру дорожче, ніж багатьом іншим. Путін відправляє в Україну гинути: аварців, даргинців, кумиків, лакців, лезгин, ногайців, рутульців, табасаран, цахурів. Тобто його агресія супроводжується не лише геноцидом українців, але й винищенням чоловічого населення малочисельних корінних народів.

Зірка світового футболу Девід Бекхем на добу передав доступ до свого акаунту в Instagram (71,4 млн підписників) завідувачці перинатального центру Харкова Ірині. Впродовж дня на сторінці показали, як лікують вагітних жінок та новонароджених дітей в умовах війни, перебуваючи у сховищах. *«Це дивовижна робота, яку робить Ірина та інші медичні працівники для порятунку життів в Україні»*, – сказав Бекхем у зверненні.

Окупанти поставили Маріуполю ультиматум: якщо до 5:00 ранку мер міста Вадим Бойченко здасть Маріуполь, росіяни обіцяють відкрити гумкоридори для населення та роззброєних українських військових. При цьому окупанти вдалися до надзвичайного цинізму та лицемірства, використовуючи формулювання: *«перейдіть на бік народу», «совість», «співчуття до мирних жителів», «безневинні люди», «жахлива гуманітарна катастрофа»* тощо. На ультиматум відповіла голова МінТОТ Ірина Верещук: *«Ні про які здачі, складення зброї – мови йти не може. Ми вже російську сторону про це повідомили. Я написала: ви замість того, щоб витрачати час на 8 сторінок листів – відкрийте просто коридор. Ми повідомили ООН та МКЧХ. Тепер чекаємо на реакцію міжнародної спільноти. Це свідома маніпуляція і це реальне взяття в заручники людей».*

Мережею поширюються плітки, начебто в західних регіонах країни вимушених переселенців мобілізують «активніше, ніж місцевих». Це одразу спростовує заступниця міністра оборони України Ганна Маляр: *«У всіх регіонах України здійснюється однакова мобілізація, немає вибіркового підходу».*

У Росії заборонили Facebook та Instagram. Пояснили тим, що *«екстремістська інформація загрожує як окремим людям, так і суспільству загалом»*. Судові органи країни-агресора вважають, що компанія *«відмовляється видаляти заклики до насильства щодо росіян, зокрема, військовослужбовців».*

Улюблене видання Путіна «Комсомольська правда» розкрила військову таємницю і повідомила про втрати російської армії в Україні, посилаючись на МО РФ: *«загинули 9861, ще 16 153 поранено».* У брифінгу міноборони РФ цих даних не було. Повідомлення на сайті трималося понад добу.

96-річний Борис Романченко, який вижив у нацистських концтаборах під час Другої світової війни, загинув у Харкові від російських обстрілів. У його будинок влучив російський снаряд.



22 березня 2022 року

■ Спецслужби РФ намагалися дестабілізувати ситуацію на Закарпатті, – повідомив голова місцевої ОВА Віктор Микита. Представникам угорської громади у соцмережах розсилали фейкові повідомлення з погрозами з невідомих акаунтів. На російських сайтах поширюють дезінформацію про *«бажання угорської громади області від'єднатися від України». «Ми знали про такі наміри задовго до початку цієї інформатаки і були готові, тому системно й ефективно протидіємо цим вкидам»*, – зазначив Микита.

■ Речниця МЗС РФ Захарова разом з головною редакторкою RT Симоньян вирішили показати, як у німецьких школах нібито поширюють антиросійську пропаганду серед школярів. Вони виклали фото опитування, яке буцімто *«змушують проходити німецьких учнів молодших класів»*. Насправді опитування не мало ніякого стосунку ані до німецьких школярів, ані до системи шкільної освіти ФРН. Це був список питань онлайн-ресурсу WDR, який створює ігровий та мультимедійний контент для німецькомовних дітей. Саме там в рамках випусків подкасту «KiRaKa Thema des Tages» 24 лютого розбиралася тема під назвою «Ось чому почалася війна в Україні». Опитувальник, який поширили пропагандистки, містив посилання саме на цей випуск подкасту та 10 запитань з приводу змісту викладеного матеріалу.

■ На лінії фронту під Києвом зник відомий український фотожурналіст Макс Левін, який працював у районі бойових дій. У квітні знайдуть його розстріляне тіло.

■ З Маріуполя евакуювали останніх репортерів. Відеожурналіст Мстислав Чернов та фотожурналіст Євген Малолєтка фіксували облогу міста та злочини Росії проти цивільних від початку широкомасштабного вторгнення. За їх словами, тепер у Маріуполі немає жодного міжнародного кореспондента. У травні наступного року Чернов і Малолєтка отримають Пулітцерівську премію у номінації «За служіння суспільству». Це єдина премія, до якої надається золота медаль.

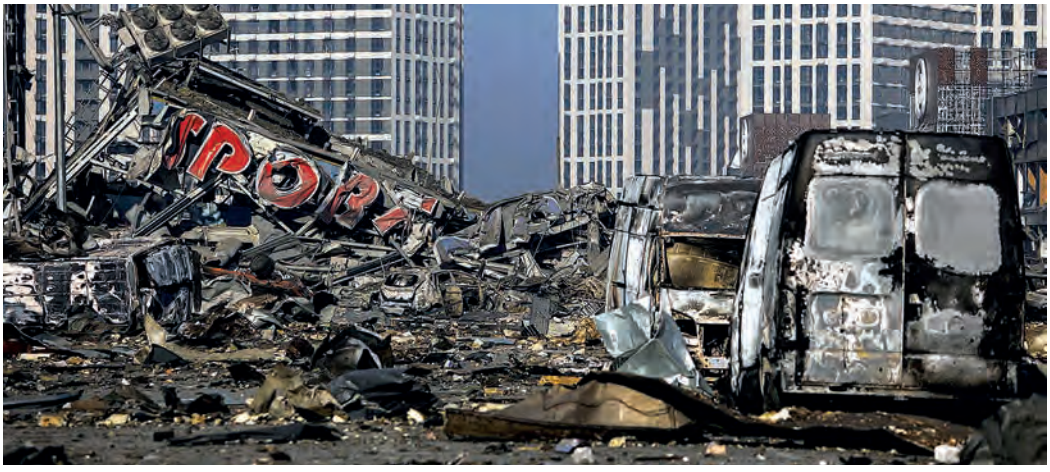


Вселенський патріарх Варфоломій прийняв запрошення президента Анджея Дуди відвідати Польщу для підтримки біженців з України. Москва перейшла до неприхованих погроз Варшаві війною, включно з ядерним шантажем. Депутат Держдуми РФ, колишній командувач повітряно-десантних військ Шаманов заявив, що російське керівництво має висунути ультиматум Варшаві: *«Ось є кордони і тільки спробуйте, поляки, сунутися сюди... Польща буде розгромлена...»*. На додачу до цього був вкид, нібито Польща ініціює питання розчленування України на саміті НАТО. Згодом антипольська риторика в РФ буде тільки посилюватися – разом з поразками на полі бою і посиленням західної підтримки Україні.

Через прессекретаря Путіна Пєскова повторюється брехня про те, що російські війська не завдають ударів по цивільним об'єктам Маріуполя, мовляв, їхня мета – очищення міста від націоналістів, а не окупація. Навіть втрати під Маріуполем командного складу військ втягнення пропагандисти пояснюють «піклуванням про місцеве населення». Так добалакались до того, що *«заступник командувача ЧФ РФ Андрій Палій загинув, намагаючись забезпечити гуманітарний коридор для маріупольців»*.

Окупанти знищили українські бензовози у Краматорську після публікації інформації про їхнє пересування. Про це, не приховуючи своїх емоцій, повідомив мер Краматорська Олександр Гончаренко: *«Знаєте, що таке диванна зрада? Це коли ти бачиш військові бензовози, які їдуть на військовий об'єкт у твоєму рідному місті і ти, сволото, зливаєш цю інформацію. Це коли ти з посмішкою знімаєш відео обстрілу і скоріше заради лайків виставляєш це в мережі»*.

У Києві від ракетного удару окупантів гине журналістка російського видання The Insider Оксана Бауліна. Вона знімала руйнування після обстрілу Подільського району та потрапила під новий ракетний удар.



24 березня 2022 року

Завершення першого місяця повномасштабної війни стало приводом для появи низки пропагандистських матеріалів із роз'ясненням цілей та характеру «СВО». Основні тези: «все триває згідно з планом», «ЗСУ закінчуються», «Росія готується до нового етапу (наступу)», «війна буде завершена до 9 травня 2022 року».

Занепокоєння міжнародної спільноти ситуацією на захоплених українських АЕС змушує реагувати пропаганду. На ЧАЕС прибула знімальна група з РФ для створення відеоматеріалу про «стабільність і безпеку роботи станції». Одночасно через «експертку в галузі ядерної енергетики» Ольгу Кошарну поширюється вкид, ніби «Енергоатом» здає ЗАЕС окупантам.

Щоб послабити українську оборону в Маріуполі підрозділи ІПсО ворога розганяють дезінформацію про падіння Одеси, відмову Запоріжжя приймати біженців та про єдину можливість евакуації для цивільного населення – на територію Ростовської області РФ.

В бібліотеках Луганської, Донецької, Чернігівської та Сумської областей окупанти вилучають та знищують українську літературу. Найбільше росіян дратували книжки про Майдани, АТО/ООС, українські визвольні змагання. Підручники історії України, наукову та популярну історичну літературу зарахували до категорії «екстремістської».

Росія скоїла 148 злочинів проти журналістів та медіа з початку широкомасштабного вторгнення, – про це повідомляє Інститут масової інформації. П'ятьох журналістів убито під час виконання обов'язків, семеро – поранено. Один зник безвісти. Понад 70 медіа змушені зупинити роботу внаслідок захоплення редакцій, погроз і тимчасової окупації. Зафіксовано шість випадків викрадень і катувань журналістів.

Верховна Рада України ухвалює закон, відповідно до якого «злив» даних про рух військових під час воєнного стану в Україні загрожує до 12 років в'язниці.

Українські сили оборони вдесяте розбили окупантів на Чорнобаївському аеродромі під Херсоном. Чорнобаївка стає мемом і символом суцільної тупості «другої армії світу».



■ МО РФ прозвітувало про досягнення основних завдань першого етапу «СВО»: «знищення військового потенціалу України». Наступним етапом і основною метою «операції» оголошено «повне звільнення Донбасу», тобто встановлення повного контролю над Донецькою та Луганською областями. Схоже, цей етап триває й понині.

■ Вкотре кинута в обіг теза про «превентивну війну». МО РФ стверджує, що були перехоплені шифрограми Нацгвардії України з секретним наказом про підготовку наступу на Донбас до 28 лютого 2022 року: «СВО зірвала широкомасштабний наступ ЗСУ на ЛНР і ДНР та дозволила врятувати тисячі життів мирного населення». На той час вже загинули тисячі чоловіків з ОРДЛО, яких росіяни загнали у стрілецькі полки мобрезерву в ході першої на підконтрольних РФ територіях мобілізації.

■ Вдруге за місяць боїв (і натепер востаннє) МО РФ оголосило про кількість своїх втрат: 1351 вбитих та 3825 поранених. Насправді, за даними української сторони, кількість знищених окупантів вже перевершила 16 тисяч.

■ Начальник Національного центру управління обороною РФ генерал Мізинцев звинувачує Київ у створенні небезпечної ситуації для цивільного судноплавства поблизу чорноморських портів України. І бреше, що українські військові порушили регламент встановлення морських мін та обстрілюють судна, які рухаються рекомендованим морським шляхом.



■ Фабрикуються фейкові «докази» про українських націоналістів та їх злочини. Зокрема, «свідчення» лікаря з окупованої Волновахи про використання «бойовиками нацбатів» міської лікарні як «живого щита».

■ Значні зусилля російські пропагандисти докладають для дискредитації організації оборони України, зокрема, озброєння формувань територіальної оборони та іноземних добровольців. Стверджується, що українська влада озброює «кого попало», включно з бандитами та випущеними з місць ув'язнення засудженими. І це, як стверджують російські спікери, призвело до розгулу злочинності, грабунків та мародерства. Насправді в самій Росії ватажок ПВК Вагнер» Пригожин вже починає свій тур в'язницями у пошуках «гарматного м'яса», яке потім кинуть на Бахмут.

26 березня 2022 року



Заступник голови Ради безпеки РФ Медведєв починає свою ядерну риторику і заявляє, що *«загроза ядерного конфлікту існує завжди»*. Згодом колишня надія на лібералізацію Росії перетвориться у кремлівського «вершника ядерного апокаліпсису» і примусить багатьох замислитися про свій психічний стан.

Основна увага пропаганди, залученої до фабрикування свідчень воєнних злочинів України, зосереджена на ситуації в Маріуполі та діяльності полку «Азов», який росіяни вперто називають «батальйоном». Постійно повторюють, що «азовці» використовують житлові будинки як прикриття та обстрілюють мирних мешканців. В одному з повідомлень пропагандисти заявили, що російські війська евакуювали з Маріуполя дітей, батьків яких розстріляли «українські нацисти».

Російські медіа миттєво відреагували на надзвичайну спеціальну сесію Радбезу ООН, що відкинула російську «гуманітарну» резолюцію, яку Кремль просував нібито для «захисту мирного населення» України. Постпред Росії в ООН Небензя заявив, що кремлівський документ *«фактично був направлений проти терору української влади щодо своїх громадян»*. Російські експерти, коментуючи відмову ООН приймати російську резолюцію, взагалі заявили, що *«ООН благословила геноцид в Україні»*.

РосЗМІ пишуть про те, що голова Одеської ОВА Максим Марченко (якого пропагандисти називають «губернатор-нацист») нібито наказав замінувати Хаджибеївську дамбу. *«Він підірве її у разі наступу ЗС РФ, а відповідальність за це покладуть на російських диверсантів»*. Сергій Братчук, речник оперативного штабу Одеської ОВА, спростував цю заяву, вказавши на належність джерел подібної інформації до ворожих підрозділів ІПсО.

Аби послабити санкційний тиск, держава-агресор транслює заяви про негативний вплив західних санкцій у глобальному масштабі. Зокрема, поширювалася маніпулятивна заява, ніби через санкції та подорожчання вартості на продовольство і паливо нависла загроза голоду над 21 млн мешканців бідних регіонів Африки. Втім справжні «голодні ігри» для африканців влаштує саме Путін.

В російському медійному полі обговорюється перспектива анексії (включення до складу РФ) Донецької та Луганської областей. Керівник адміністрації т.зв. «ЛНР» Пасічник заявив, а потім спростував можливість проведення такого «референдуму» на підконтрольній території. Попри це, питання все ж винесли на рівень Держдуми РФ, де навіть імітувалася «дискусія». Насправді цей тренд узгоджується з декларативною зміною мети «СВО»: зосередженням на повній окупації двох східних областей України. На посилення аргументації за проведення анексії розганяються повідомлення про масовані обстріли їхньої території з боку ЗСУ.

Після появи в українському медійному полі заяв про наближення часу визволення Херсона, підконтрольні Кремлю спікери та ресурси поширили низку «спростувань» та звинувачень України у «фейкових перемогах». Водночас, реагуючи на повідомлення про регулярні втрати особового складу і техніки держави-агресора на аеродромі Чорнобаївки, пропаганда вдається до дези про те, що українці обстрілюють в ній об'єкти цивільної інфраструктури.

Обговорюється політичне майбутнє південних регіонів України. Поширюється заява екснардепа України Журавка про те, що Херсонська область вже ніколи не повернеться під контроль Києва, а російські війська невдовзі захоплять Миколаїв та Одесу.

Розвивається наратив про те, що Захід зрадив Україну та згортає постачання озброєння для ЗСУ. В такому дусі подається заява міністра оборони Великої Британії Бена Воллеса про те, що замість надання Україні британських танків варто думати над введенням в стрій трофейних російських.

Біля Національного театру у Празі відтворили напис «ДЕТИ», зображений на площі біля Драмтеатру Маріуполя. До акції готові долучитися й мешканці інших міст з відомими театрами: Сіднейським оперним театром, Ла Скала, Королівським оперним театром, Глобусом Шекспіра, Віденською державною оперою, Паризькою оперою тощо.



Біля Національного театру у Празі відтворили напис «ДЕТИ», зображений на площі біля Драмтеатру Маріуполя

28 березня 2022 року



Михайло Шеремет заявив, що «президент Зеленський втратив контроль над націоналістичними батальйонами, які діють, виходячи із власних інтересів»

■ Просувається наратив про «нацистів» як окремого суб'єкта війни. Кримський зрадник, депутат Держдуми Шеремет заявив, що *«президент Зеленський втратив контроль над націоналістичними батальйонами, які діють, виходячи із власних інтересів»*.

■ Створюються фейкові історії про «звірства української сторони». Начальник Слідчого комітету РФ Бастрикін заявив про виявлення в Маріуполі тіла жінки зі слідами катувань, в причетності до чого звинуватив вояків «Азова». Відео з нібито катуваннями та розстрілами російських військовополонених активно тягаються на закордонних медійних майданчиках та в соцмережах. За повідомленням пропагандистських ЗМІ, це відео спричинило хвилю обурення користувачів китайської соціальної мережі Weibo.

■ Секретар Ради безпеки РФ Патрушев заявив про те, що Москва завершує збір доказової бази щодо «військово-біологічної діяльності США в Україні». Фоном таких заяв є повідомлення від пропагандистських ресурсів про «знищення 13 біолабораторій на території України», а також «біолабораторії на острові Зміїний».

■ Пропаганда намагається представити перебіг бойових дій як сприятливий для Москви. Генштаб РФ стверджує, що російські війська повністю заблокували Київ, Харків, Чернігів, Суми та Миколаїв. Окремі пропагандистські ресурси перевершують навіть цю брехню повідомленнями, ніби вже захоплені Суми, Житомир, Полтава, Вінниця, Мелітополь, Біла Церква, Запоріжжя та Кропивницький.

■ Водночас ворожа пропаганда стверджує, що життя на окупованих територіях України нормалізується, а росіяни допомагають населенню. Прикладом такої «ідилії» є нібито заклик міського голови Славутича до співпраці з окупантами. Також поширюється повідомлення про те, що в Херсонській області *«нацбати засіяли поля мінами та пішли, а російські військові допомагають розмінувати землю для посівної»*. Висвітлюється також поступове введення в обіг на окупованих територіях російського рубля.

■ Пропагандисти працюють над формуванням «героїчного» образу військ вторгнення, що діють на сході України. Розноситься новина про нібито присутність Кадирова в Маріуполі, навмисно створюється враження, що кадировці є основною бойовою силою, яка штурмує місто.

■ Водночас, для запобігання невдоволенню внутрішньої аудиторії, стверджується, що РФ не поступатиметься окупованими територіями на інших театрах воєнних дій (основний акцент на Херсонській області). Поширюється заява кримського колаборанта Цекова: *«Росія не залишить визволені території України без захисту. З України ніхто не піде, не забезпечивши захист мирного населення»*.

■ Незважаючи на повідомлення про відмову делегації РФ на переговорах у Стамбулі від вимог «денацифікації», пропаганда й далі активно розганяє наратив про «нацизм в Україні». Стверджується, що у складі ЗСУ діють військові підрозділи з символікою Третього рейху. Як доказ, наводяться нібито виявлені у помешканні громадського активіста Плотникова під Бердянськом *«есесівські кітелі, фотографії карателів, людей у військових шоломах»*.

■ Народний депутат України та один із учасників переговорів між Україною і РФ Рустем Умєров спростував повідомлення про своє отруєння. *«Зі мною все гаразд. Не довіряйте неперевіреним джерелам інформації. Інформаційна війна у нас так само активно продовжується»*, – написав Умєров. У вересні наступного року він стане новим міністром оборони України.

■ Реакцією пропаганди на стамбульську зустріч стало відпрацювання двох взаємосуперечливих наративів: 1) Росія щиро бажає миру і сподівається досягти припинення бойових дій ближчим часом (теза на пацифістську аудиторію та Захід); 2) Україні не можна вірити, вона не буде дотримуватися угод, переговори не принесуть результату (на аудиторію прихильників продовження війни). Позицію для Заходу озвучив очільник російської делегації на переговорах Мединський. Від «яструбів» виступив керівник Чечні Кадиров, який закликав замість переговорів *«завершити повністю розпочате, знищити бандерівців, націків та шайтанів»*.



30 березня 2022 року

■ Пропаганда на повну включилася у війну інтерпретацій резонансних результатів переговорів у Стамбулі. Очільник МЗС РФ Лавров намагався представити підсумки зустрічі перемогою Росії, наголошуючи на згоді України на неядерний, позаблоковий статус та *«остаточне вирішення питань Криму і Донбасу»*. Як **«жест доброї волі»** подається заява МО РФ про скорочення окупантами бойових дій на київському та чернігівському напрямках.

■ Триває нагнітання навколо «відео знущань над російськими полоненими». Для задоволення запиту на помсту, депутат Держдуми РФ Шаманов оголосив про полон і розправу над українськими вояками з відеокадрів. Пропаганда переключилась на нібито автора зйомки Петра Мирончука. Стверджується, що цей український військовослужбовець був вбитий месниками. З огляду на появу великої кількості компрометуючого відео-контенту, МО РФ почало стверджувати, ніби *«Київ наказав військовим знімати постановочні відео з масовими вбивствами»*.

■ Розганяються заяви офіційних осіб РФ про інші «українські воєнні злочини», зокрема: про облогу військами в Маріуполі пологового будинку №2, де жінкам не дозволяють вибратися з будівлі по воду до криниці (Бастрикін); про використання військовими автомобіля ООН з дипномерами під Харковом (Небензя) і тому подібне.

■ Для додаткового нагнітання українофобії та схвалення путінської агресії суспільством повертається в обіг тема «українського тероризму». ФСБ звітує про затримання в 23 регіонах РФ десятків прихильників «українського» неонацистського молодіжного угруповання М.К.У. («Маніяки. Культ вбивства»), які нібито готували теракти, масові вбивства та екстремістські злочини. (Російська пропаганда вже використовувала тему М.К.У. рік тому).

■ Ще одна тема, яку згадали пропагандисти – чорна трансплантологія. Стверджується, що органи вилучаються в евакуйованих з України в Європу дітей-сиріт.



Головним медійним персонажем у темі Маріуполя лишається очільник Чечні Кадиров, який заявляє: *«Місто вже на 90–95% звільнено від бандерівських відморозків та нациків, в місто поступово повертається життя»*. При цьому Росія намагається завоювати прихильність міжнародних гуманітарних організацій. Начальник Національного центру управління обороною РФ Мізинцев повідомив про запрошення Управління Верховного комісара ООН зі справ біженців та Міжнародного комітету Червоного хреста організувати спільно з росіянами евакуацію маріупольців через гуманітарний коридор у бік Запоріжжя. У зв'язку з цим навіть заявили про намір оголосити «режим тиші». РосЗМІ стверджують, що РФ без участі України евакуювала з Маріуполя понад 100 тисяч цивільних, що є явною брехнею. Насправді, за даними української влади, окупанти депортували на підконтрольну собі територію близько 30–40 тисяч маріупольців.

У Держдумі пройшло перше засідання парламентської комісії з розслідування так званої діяльності біолабораторій в Україні, на якому заслухано доповідь представників ЗС РФ. Справжнім хітом став нібито запит українського підприємства «Мотор-Січ» до турецької компанії виробника Bayraktar з приводу систем розпилення аерозолів з БПЛА. На підставі цього стверджується, що «Київ займався вивченням систем доставки біологічної зброї з можливістю застосування проти РФ».

Речниця МЗС Захарова звинуватила США у відмові взяти на себе зобов'язання країни-гаранта, відповідно до мирних пропозицій, озвучених на переговорах у Стамбулі: «У плани американських ліберальних демократів це не входить. Тільки постачання зброї, тільки біолабораторії, тільки ручне управління маріонетковими режимами для дестабілізації ситуації в Євразії».



Речниця МЗС Захарова про США: «Тільки постачання зброї, тільки біолабораторії, тільки ручне управління маріонетковими режимами для дестабілізації ситуації в Євразії»

Вже згаданий Мізинцев розповів про створення «бойовиками українських нацбатів летючих ескадронів смерті, які залякують мешканців Харкова та хаотично обстрілюють житлові будинки з крупнокаліберних кулеметів». При цьому у місцевих лікарнях нібито не надається допомога постраждалим.

1 квітня 2022 року

На вершині хіт-параду фейків у «день дурнів» опиняється **«кров слов'янського етносу»**, зразки якої Україна нібито передає Німеччині. Постпред РФ при відділенні ООН та міжнародних організаціях у Женеві Геннадій Гатілов каже: *«Документи підтверджують факт реалізації ФРН в Україні власної воєнно-біологічної програми. Її метою є вивчення в умовах Східної Європи потенціалу смертельно небезпечних захворювань, таких як конгокримська геморагічна лихоманка»*. Згодом пальму першості біолабораторної тематики



у Берліна впевнено перехоплює Вашингтон, а коло російських біологічних фейків зрештою замикається знову на ООН, де постпред РФ Небензя під регіт усього залу вже розповідає про «бойових комах».

СБУ оприлюднює аудіозапис перехоплення, на якому російський командир ставить своєму підлеглому завдання зробити фото- та відеофіксацію знищеної зброї. *«Я уже об этом всем доложил. Теперь все ждут* ***фото пушек, минометов, пулеметов, кровища, бинтов...*** *Давайте побыстрее!»* З аудіозапису стає очевидним, що окупанти нищили власну бойову техніку, щоб видати її за «підбиту українську», а потім годували цими фейками власне начальство – МО РФ, яке вустами спікера Конашенкова транслювало про ці «перемоги» далі на весь світ.

РосЗМІ публікують історію **«подвигу» пілота «Алігатора»** (гвинтокрила Ка-52), який незважаючи на те, що був підбитий українцями, посадив свою машину з одним двигуном, відремонтував під мінометним вогнем (!) та продовжив виконувати бойові завдання.

МО РФ влаштовує на окупованому Донбасі **престур «Za правду»** для начебто іноземних журналістів з метою висвітлення «фактів звірства українських неонацистів». Ким були ці представники західних ЗМІ, та чим прославилися ці «репортери», стало відомо з чисельних розслідувань різноманітних світових та українських ЗМІ.

Простий канадський хлопець на прізвисько «Валлі» передав привіт топ-пропагандисту Соловйову, який ще 15 березня заявив про ліквідацію російським спецназом в Маріуполі снайпера «Валлі». Канадець виявив витримку – і тільки за два тижні виклав своє фото – з посмішкою на обличчі і російським сухпайком в руці.

І нарешті воєнне 1 квітня завершилося не фейком, а правдою, яку розкрив «воєнкор» Коц: *«Когда стали появляться фото жовто-блакитных флагов там, где мы были еще несколько дней назад, отрицать очевидное стало бессмысленно. Мы уходим из-под Киева. Отводим свои подразделения «за ленточку...»*.



Головний TikTok-воїн війни Рамзан Кадиров виклав ролик з роздачею російської гуманітарної допомоги «звільненим від нацистів українцям у Маріуполі». Але відео довелося терміново видаляти. Адже під час зйомок у кадр зрадницьки потрапила **пачка з «борошном», а не «мукой» і ковбаса «Лікарська», а не «Докторская»**.

Черговий епізод пропагандистського серіалу про навалу біженців до Європи був присвячений **«українським варварам, які трощать полиці в продуктовому магазині німецького міста Регенсбург»**. Але метадані цього відео довели, що насправді воно було зняте не в Баварії, а в ульяновському магазині «Магніт» кілька років тому. А «українським варваром» виявився місцевий алкоголік, якому не продали горілку.

Головним фейком початку квітня став **Butcher з Бучі**. Ще за рік до бучанської трагедії російські медіа писали, що «українці хочуть влаштувати Сребреницю на Донеччині». Але те, що росіяни самі влаштували її в Бучі, вони навіть не сильно приховали. 30 березня росіяни офіційно повідомили, що залишили Бучу, а 1 квітня бадьоро доповіли про її зачистку. Прикриття на тему «в Киеве готовятся провокации с имитацией жертв среди гражданских» приготували ще 24 лютого 2022 року. Але тезу про те, що «використання Заходом постановочного відео Києва з Бучі робить його співучасником злочину» вигадували вже на ходу. Найоригінальніша версія з вуст пропагандистів про те, чому обране саме це місто, була такою: «Буча співзвучна англійському butcher – м'ясник. І цю гру слів західні медіа почали використовувати».

4–5 квітня 2022 року



Після «бучанської різанини», окупанти намагалися «підстелити соломку» і під наступні новини про свої злочини. Як заявило СБУ, агресор вже готував нову масштабну провокацію в Маріуполі, аби звинуватити у ній Україну. А саме: зібрати в одному місці тіла місцевих, убитих окупантами, та представити їх, як масові жертви українських військ. МО РФ заявило, що *«4 квітня в населеному пункті Мощун за 23 км на північний захід від Києва, військовослужбовцями українського 72-го головного центру психологічних операцій було проведено чергову* ***постановочну зйомку нібито загиблих від насильницьких дій російських ЗС мирних мешканців*** *для подальшого поширення через західні ЗМІ. Такі ж заходи українськими спецслужбами зараз проведено в Сумах, Конотопі та інших містах».* Раніше росіяни вже зізнавалися, що «змушені» були свідомо знищити пологовий будинок в Маріуполі, бо ж там ховалися «нацисти».

Якщо сапер помиляється лише раз в житті, то режисери пропагандистських сюжетів своїми помилками не переймаються. В сюжеті про розмінування в населених пунктах Сумської області оператор іде прямо перед... сапером, який шукає міни.

Після «бучанської різанини», окупанти намагалися «підстелити соломку» і під наступні новини про свої злочини

■ ГУР МОУ оприлюднює «Виписку з наказу заступника командувача Західного військового округу ЗС РФ з воєнно-політичної роботи». З документу випливає, що *«командири всіх ступенів зіштовхнулися з протидією особового складу, який висловлює невдоволення війною в Україні»*. Провину за зниження мотивації та панічні настрої військових російські замполіти поклали на Інтернет. Тому наказано провести заходи з **обмеження доступу до нього через смартфони**.

■ «Очумєлиє ручкі» пропагандистів згадують, як можна зробити «український нацизм за 5 хвилин в домашніх умовах». Йдеться про вже набридлі всім ~~візитки Яроша~~ фото зі свастикою на касках.

■ Винахідники боротьби з «українським нацизмом» скреативили, як їм здається, чудовий мотиватор. Спочатку пишуть маячню на кшталт: *«Майор Иван Величко попал в засаду украинских националистов... Завязался ожесточенный бой, в ходе которого экипаж БТР Величко уничтожил... около 20 националистов. Раненый Величко эвакуировал экипаж из горящего БТР и всю группу из окружения, не допустив среди нее потерь»*.
А потім до неї додають, наприклад, історію про те, як «в 1941 году под Киевом младшему лейтенанту Мельникову удалось вывести свою группу из окружения без потерь...».
В усі ці «побєдобєсні» промивання мізків не повірив би ані молодший лейтенант Мельников, ані той самий майор Величко. У разі, якщо б перший ще жив, а другий – взагалі існував. Панічні настрої серед окупантів зростають.

■ Але всі ці історії, що називається, не заходять. Тому потроху починають ся з'являтись **історії про... «Євгенія Онєгіна»**: *«В «операционной», отделенной от «приемного покоя» плащ-палатками, кипит работа. На столах под лампами лежат несколько мирных жителей. Операции идут под местным наркозом. У женщины чистят от железа кисть. – Как тебя зовут, сынок, – всхлипывает она, поднимая мокрые глаза на доктора в каске. – Женя. – Евгений, – пытается она улыбнуться. – Евгений Онегин. – Ну куда мне до него, – улыбается хирург, накладывая повязку на голову...»*.
Те, що ця жінка лежить на операційному столі саме завдяки «СВО», чомусь на думку не спадає. Але «простим горячке юных лет и юный жар и юный бред!» пропагандистських «хірургів», які під «наркозом» писали тоді свої опуси.



7 квітня 2022 року

В інформаційний бій вступив головний російський «Штірліц» – очільник Служби зовнішньої розвідки Сергій Наришкін. Він просуває чи не найголовніший у недалекому майбутньому наратив: *«США бачать своє основне завдання у максимальному затягуванні конфлікту в Україні, щоб зробити його якомога більш витратним для Москви та Києва, та використовують найпідліші методи, аж до заслання бойовиків для організації підпілля»*.

Захар Прилєпін закликає знайти і випустити нового пропагандистського кракена: *«Сегодня у нас проблемы и сражения куда более масштабные и жуткие (у порівнянні з війною в Чечні – ред.). Но та степень мобилизации так и не включена, не запущена властью... Да, есть Соловьев, есть Шейнин и Кузичев, есть Скабеева и Попов. Но они ж всегда были. Они привычную работу делают... А нам уже нужен неугомонный заводила, чьи безжалостные монологи будут будить народ по утрам и твердо успокаивать по вечерам... Но сначала победить бы надо. Побеждать будем с тем, что имеется. Выпускайте этого кракена, другие поломались»*.

Нового «кракена» пропаганда так і не знайшла. Сучасні росіяни категорично відмовлялися «повторювати за дідами» шикування на перонах вокзалів для відправки на український фронт, де кипить «боротьба з нацизмом». Тому все частіше почало звучати слово «мобілізація». Маленька переможна телевізійна війна десь на околицях імперії остаточно перетворилася для росіян на війну справжню.



Цей день увійшов в історію як краматорська «Точка» російської пропаганди.
Росіяни завдали ракетного удару по вокзалу в Краматорську, де в очікуванні евакуації перебувало майже 4 тисячі цивільних осіб, серед яких більшість жінки та діти. Тоді гинуть понад півсотні людей, з них п'ятеро – малеча. МО РФ відразу ж заявляє, що метою удару *«київського режиму по вокзалу в Краматорську був зрив масового виїзду жителів із міста, щоб використати їх як «живий щит» для ЗСУ, як і в багатьох інших населених пунктах України»*. Пропаганда, коментуючи трагедію в Краматорську, створила кілька варіантів пояснень, щоб звинуватити Україну.
Перший: це свідома провокація та свідомий обстріл, тому били по скупченню людей, щоб вчергове звинуватити Росію перед Заходом.
Другий: на одній з ракет був напис «За детей», отже, українці хотіли помститися за своїх дітей, але просто схибили і влучили у вокзал.
Третій: це взагалі був некондиційний боєприпас, спрямований на об'єкт російських військ, але він збився з курсу.
Четвертий: для більшості українців жителі Краматорська, які у 2014 році, як і весь Донбас, голосували на референдумі за незалежність від Києва, – чужі, їх не шкода.
У Москві заявили: *«Це тактика Києва – затягувати просування російських військ кривавими провокаціями»*. Але просування цього наративу було вкрай незграбним. Відразу ж після влучання «Точки У» в краматорський вокзал, навіть не точковий, а поверхневий аналіз подій виявив, що росіяни інформаційно вкрай погано готуються до своїх атак. «РИА Новости» опублікували інформацію про вибух о 10:25, хоча перші повідомлення в чатах почали з'являтися лише через п'ять хвилин потому. У соцмережі X (тоді ще Twitter) повідомлення викладено через сервіс TweetDeck, який використовується для надсилання відкладених постів. Тобто, текст був готовий заздалегідь.

Беззаперечною телезіркою 8 квітня став манекен з «России 24», за допомогою якого в РФ хотіли «розвінчати українські пропагандистські фейки». *«Отак відбувається підготовка до театру – у прямому розумінні цього слова – воєнних дій в Україні. Як видно, зовсім нехитро: двоє людей у військовій формі ретельно обмотують манекен скотчем та, очевидно, збираються його видати за труп. Втім, це не дивно. Десятки фейків зі схожими манекенами регулярно з'являються в українських Telegram-каналах»*, – урочисто повідомляє голос за кадром. Насправді з'ясовується, що відео про те, як злі українці фабрикують фейки проти добрих росіян, записане 20 березня у Всеволожську під час зйомок серіалу на замовлення державного каналу РФ.

З інших зірок російського фейкодрому привернула увагу людина з підмосковної нарколабораторії, якою нібито завідує СБУ. Ця людина розповідає, як українці приїхали до Росії, як отримали реактиви та через інструкції у месенджері почали виробляти наркотики, які потім поширювали по всій РФ.

А завершила хіт-парад спікерка МЗС РФ Захарова, яка пов'язала український борщ «з ксенофобією, нацизмом та екстремізмом у всіх видах».

9 квітня 2022 року



Історія з «підривом» «Хімпрому» у місті Первомайський Харківської області вибилася з конвеєру здавалося б налагодженої фабрики фейків пропаганди. Міноборони РФ спочатку повідомило, що «за підтвердженою інформацією» на території заводу СБУ замінувала сховище зі 120 тонами хлору. І нібито це сховище планується підірвати, аби потім звинуватити Росію в катастрофі, що спричинила загибель місцевих жителів. Але цей фейк спізнився на цілих 10 років. Завод «Хімпром» у Первомайському було ліквідовано ще у 2012-му, будівлі цехів знесено, а залізничні колії до них розібрано. Відеозапис підриву цеху підприємства доступний в мережі.

Чергову провокацію – і знову ж за «підтвердженими даними» Міноборони РФ – Київ готує в Ірпені Київської області. *«Співробітники СБУ планують привезти з моргу при міській лікарні на вулиці Польовій до підвалу однієї з будівель на східній околиці Ірпеня тіла загиблих від обстрілу української артилерії місцевих жителів»,* – заявив представник МО РФ Конашенков. А все для того, щоб у лісовому масиві Пуща-Водиця СБУ зробила постановку зі стріляниною та «знищенням» нібито «російської розвідгрупи», яка прибула *«для вбивства свідків військових злочинів Росії»*.

«Славні» кадировські воїни ТікТоку цього разу знімають нібито полоненого ЗСУ. *«Він стверджує, що покаявся, а всі його бандерівські переконання залишились у минулому і заросли непрохідним бур'яном...»*, – натхненно коментує Кадиров. Усе добре, але воїн ЗСУ виявився звичайним п'яничкою з одного із маріупольських районів, якого впізнали місцеві жителі.

Один із фейків пропаганди про те, що президент України всі свої відео знімає на «зеленці» у студії в Польщі, Зеленський розвінчав особисто разом із тодішнім прем'єр-міністром Великої Британії Борисом Джонсоном, прогулявшись разом по Хрещатику. З того часу приїзд до України світових лідерів став буденним явищем і спекуляції про втечу Зеленського в Європу та його зйомки там своїх щоденних відео фактично зійшли нанівець.

В цей день стало остаточно зрозуміло, що переважна більшість пересічних росіян не шукають «добрих українців». З'явилася реакція мешканців РФ на карту повітряної тривоги в Україні в стилі «Спокойной ночи, хохлосвиньи». Так, в офіційних повідомленнях російської влади досі не «війна з Україною», а «спецоперація», на якій досі «ліквідовують націоналістів», а не «вбивають українців». Але путінські «воєнкори» слів більше не добирають. Олександр Сладков відкритим текстом пише: **1. Українські міста Росія знищує навмисно**. 2. Для чого вона це робить: *«нехай дивляться у Києві та Львові, Черкасах та Полтаві, Тернополі та Чернівцях, – якщо місто не здається, його знищують»*.

Якщо з 2014 року російські пропагандисти щодо України використовували термін «відкладена війна», то нині вона потроху стає «незавершеною» у контексті вже 1945 року. А новоявлені «визволителі», мовляв, лише «завершують роботу дідів». З'являється новий пропагандистсько-хронологічний тренд добірки матеріалів з хештегом «Предков достойны». Наприклад, *«квітневої ночі 1945 року група старшого сержанта Андрія Кульньова …підібралася до переправи, яка була під охороною німецької піхоти…»*. А поруч йде опис героїчного «подвигу» відділення старшого сержанта Жукова, яке *«під час спецоперації виявило українських націоналістів, які замінували міст…»*. Обидві історії завершуються, звісно, однаково.

Саме від несправдженого з 45-го року бажання здобути в Україні бодай якусь «перемогу» у вигляді хоч-якогось «рейхстагу» і встромити над ним свій прапорець. Саме звідси й джерела відвертої дезінформації типу «Мешканці Запоріжжя просять Пушиліна включити їх територію до складу ДНР». З тієї ж серії – фото з «проросійського мітингу» у Новій Каховці, де у «явочному порядку» ледь зібрали з півсотні «прихильників русского мира». Не виключено, що це взагалі були переодягнені російські військові. Чого-чого, а одягу, який ті намародерили в українців, є вдосталь.



11 квітня 2022 року

Пропаганда, яка так довго брехала всьому світу, що Україна влаштовує хімічні атаки, сама закликала до цього. Едуард Басурін, прессекретар бойовиків «ДНР», заявив, що «штурмувати підземні укріплення *«Азовсталі» немає сенсу... Тому треба звернутися до хімічних військ, які знайдуть спосіб, як викурити кротів зі своїх нір»*.

Один з ідеологів сучасного російського режиму Микола Стариков визнає, що окупанти не зможуть перемогти українців, які б'ються на своїй землі: *«Тому потрібна українізація конфлікту. Те, що було зроблено у Чечні. Не росіяни борються з чеченцями, а чеченці борються з бандитами та шайтанами». В Україні це має виглядати так: українці борються з «бандерівцями та західними маріонетками», які готові принести в жертву інтересам Заходу все населення та спадок. Російська армія допомагає цьому процесу денацифікації. Для «українізації конфлікту» необхідно створити нові органи влади та перестати визнавати Зеленського легітимною владою»*.

Новим хітом від пропаганди стало прирівняння України до ІДІЛ на підставі ролику, в якому українка добиває росіянина. Вкотре згадуються і страждання російських військових, які *«не засудив ані офіційний Київ, ані Брюссель, ані Вашингтон»*. Деякі Telegram-канали закликають розповсюджувати ролик серед європейських політиків.

Російські пропагандисти поширюють фейкове відео на тему: *«Зеленський наказав укрофашистам атакувати Бєлгородську область»*. На відео – загін вояків, в одного з яких емблема роти МВС України «Торнадо». Акторам, які зображують українських вояків, спочатку командують «Рівняйсь! Смирно!» (мало б бути «Струнко!»), потім зачитують нібито наказ Зеленського, називаючи його «головнокомандувачем українських Збройних Сил». Насправді це посада не президента, а генерала Залужного, та й підрозділ «Торнадо» розформували ще у 2015 році.



■ Пропаганда фейкує про те, що на «Азовсталі» вчені НАТО виготовляють біохімічну зброю. Гендиректор підприємства Енвер Цкітішвілі повідомив, що *«кожен наступний фейк здається дном, але щоразу знизу стукають... Усі наші підприємства в Маріуполі законсервовані в перший тиждень вторгнення. Хімічні реактиви, які металурги використовували в процесі виробництва, знищені ще 25 лютого, про що є всі необхідні документи. Ми зазделегідь подбали про те, щоб наші підприємства не стали причиною техногенної чи екологічної катастрофи. На Азовсталі немає жодних секретних тунелів з біохімічними лабораторіями»*.



■ «Українські націоналісти» захопили в Азовському морі болгарську «Царівну» та «Леді Аугуста» й утримують у заручниках екіпажі цих кораблів. Крім того, Москва стверджує, що полк «Азов» нібито веде мінометний вогонь по цивільним суднам, перешкоджаючи їх евакуації з Маріуполя. Відразу два відомства Болгарії – МЗС та Міноборони – спростовують ці інсинуації.

■ Президент Путін заявляє: *«Ми нічого не повинні приховувати в Україні, висвітлювати роботу треба об'єктивно»* й не мигаючи оком, називає «фейком» факт загибелі мирних людей у Бучі від рук своїх «визволителів».
Олександр Лукашенко, який називає себе президентом Білорусі, вважає, що в Бучі відбулася британська психологічна спецоперація, і обіцяє розкрити *«потрібні адреси, паролі, явки, номери автомобілів, марки автомобілів, на яких приїхали до Бучі, і як це робили... Разом із російськими друзями ми повністю з першої до останньої години розкрили цю гидку, мерзенну провокацію Заходу»*.
Насправді необхідність об'єктивного розслідування воєнних злочинів на Київщині на той час вже підтримали понад 40 країн під егідою Міжнародного кримінального суду. Прибув навіть загін жандармів із Франції. До речі, пропагандисти негайно вигадали, що все це лише для того, щоб навпаки приховати злочини «українських нацистів».

13 квітня 2022 року



Москва дуже нервово реагує на затримання обвинуваченого в держзраді нардепа Віктора Медведчука. Спікер Держдуми РФ Володін добалакався до того, що *«Медведчук – конкурент Зеленського №1»*, і саме тому його буцімто арештували. Жодні українські соцдослідження не давали Медведчуку навіть примарного шансу на будь-які виборні посади. Проте давала Росія і особисто Путін.

Пул «журналістів» у *«поневоленому українськими націоналістами Маріуполі»* створює шок-контент для російських глядачів та спілкується з людиною, яка називає себе новим «мером» міста, Костянтином Іващенком. Радник справжнього міського голови Петро Андрющенко повідомляє, що Іващенко дістав від господарів наказ провести зачистку частини міста від завалів і тіл загиблих – для забезпечення проведення параду перемоги 9 травня. Українські розвідники тим часом фіксують доставку 13 мобільних крематоріїв для приховування масштабів трагедії Маріуполя.

Пропагандист Прилєпін заявляє, що спецслужби РФ використовують для окупації та придушення спротиву в Херсоні досвід, який набули в Чечні і Дагестані: *«В першій декаді березня було відчуття небезпеки, ворожості... Але якось незримо, повільно, тихою сапою усіх місцевих потихеньку вичленили»*. Насправді мер на той час тимчасово окупованого російськими окупантами Херсона Ігор Колихаєв заявив, що невідомі просто «злили» росіянам дані всіх активістів, які перебували у місті: «*Понад сто людей зараз викрадено. Серед них активісти, колишні військовослужбовці, іноземці, журналісти...*».

Поширюється фейк, що росіяни захопили в полон інструктора «Азову» – командувача Об'єднаного командування сухопутних військ НАТО, генерал-лейтенанта армії США Роджера Л. Клотьє-молодшого. Насправді Клотьє у своєму акаунті LinkedIn повідомив, що перебуває в штабі європейських об'єднаних сил у турецькому Ізмірі. На фейсбук-сторінці Об'єднаного сухопутного командування НАТО також опублікували свіжі фото із зустрічі 46-ї робочої групи з наземних операцій НАТО в Ізмірі, на якому присутній Клотьє.

■ Росія проводить інформаційну боротьбу за «живучість корабля» і намагається мінімізувати психологічний ефект від ураження флагмана ЧФ РФ ракетного крейсера «Москва». Писали і про спонтанну детонацію, і про сильний шторм. Применшити український успіх намагалися і в зовсім негідний спосіб. Раніше прославлену «гордість ВМФ» оголосили «непотрібним залізяччям». Мовляв, крейсер морально застарілий, уже й так готувався до списання.

■ «Воєнкор» Олександр Єгорцев знаходить полишене сатанинське капище «Правого сектора». Згодом воно займе гідне місце поруч із «візитками Яроша» в антології фейків російської пропаганди.

■ Начальник військ РХБЗ Росії Ігор Кирилов, озброївшись слайдами, розповів, що з 2019 по 2021 рік американські вчені з лабораторії в Мерефі (Харківська область) випробували потенційно небезпечні біологічні препарати на пацієнтах обласної клінічної психіатричної лікарні №3. У відповідь офіційний представник Пентагону Джон Кірбі, заявив: *«як сказав би мій дідусь, ірландський католик, це купа туфти. У цьому немає нічого. Це класична російська пропаганда».*

■ РФ звинувачує Україну в обстрілі села Климове прикордонної Брянської області. За даними СКР РФ, це відбулося *«з використанням двох бойових гелікоптерів, забезпечених важким наступальним озброєнням». СКР пояснює: «Військовослужбовці ЗСУ вступили між собою в злочинну змову з метою прийняття*



органами влади РФ рішення про припинення проведення СВО». Насправді СКР каже, що обстріл відбувався з гелікоптерів, а на відео показують уламки від мінометних боєприпасів. В описах під іншими відео пишуть, що обстріл взагалі вівся з «Градів». Питання, навіщо ЗСУ обстрілювати якесь Климове, а не наприклад розміщені в Брянській області військові частини та склади ЗС РФ, які дійсно перебувають у зоні ураження українськими засобами, – залишається без відповіді. Обстріл Климового потрібен лише Кремлю та його пропагандистам.

15 квітня 2022 року

МО РФ заявило, що *«в населеному пункті Ізюмське Харківської області в результаті удару ліквідовано загін найманців польської приватної військової компанії. Знищено до 30 польських найманців»*. Насправді посол Польщі в Україні Бартош Ціхоцький потролив росіян з цього приводу. *«Росія також каже, що на Чорному морі був шторм»*, – написав він, натякаючи на попередні заяви МО РФ щодо загибелі крейсера «Москва».

Роспропагандисти вкидають тези про те, що українці самі розстріляли цивільних у Бучі через їхні білі пов'язки на рукавах. Насправді про примус українців на окупованій території носити російські розпізнавальні знаки вперше стало відомо з новин про Маріуполь. Telegram-канал «АЗОВ-Маріуполь» ще 19 березня попереджав, що росіяни вводять в оману цивільних громадян, пов'язуючи їм білі пов'язки – нібито як розпізнавальний знак цивільного населення. 15 квітня очільник нацполіції Київської області Андрій Небітов розставив всі крапки над «і» в історії про «білі пов'язки». За його словами, станом на 15 квітня у регіоні знайдено вже 900 тіл цивільних. *«І так само як у Маріуполі, окупанти змушували жителів захоплених міст на Київщині носити пов'язки як знак, що людину перевірили, і до неї не ставитимуться з особливою прискіпливістю. На жаль, багатьом із них це не допомогло. Російські вбивці все одно вбивали всіх підряд»*, – зазначив Небітов.

Фейкомети розповсюдили новину, що Червоний Хрест Румунії припиняє гуманітарну допомогу в Одесі через корупцію місцевих чиновників. Насправді Червоний Хрест Румунії спростував цю інформацію і запевнив, що продовжує надавати допомогу Україні, зокрема, й на Одещині. Вже відправлено 58 вантажівок з гуманітарною допомогою, що перевезли 1450 тон гуманітарних вантажів.





На каналі «Россия 1» показують сюжет про те, що *«для бійців «Азова» була створена особлива релігія, щоб «відокремити їх від суспільства, у якому вони жили, від їхнього власного народу»*. На думку Яна Гагіна, людини, яка називає себе радником уряду «ДНР», релігія «азовців» поєднує скандинавські та слов'янські вірування, має власну богиню смерті та спеціальну молитву. На підтвердження своїх фантазій у сюжеті показали дерев'яні статуї, які стоять на багатьох дитячих майданчиках звичайних українських спальних районів. (Штаб «Азова», на переконання пропагандистів, розташовувався саме там). Насправді після сатанинського капища «Правого сектора», усі релігійні «витвори» пропагандистського мистецтва вже мали другосортний вигляд.

«З Маріуполя через гуманітарний коридор у східному напрямку, без участі української сторони, від сваволі націоналістів, вдалося врятувати вже 139 678 осіб, за минулу добу – 945», – заявив російський генерал-полковник Михайло Мізинцев. Насправді маріупольців відправляють у фільтраційні табори. Як вони влаштовані, розповів радник мера Маріуполя Петро Андрющенко. За його словами, після стандартних знущань (допит, перевірка гаджетів, огляд тіла) окупанти проводять окремі допити, зокрема, інсценуючи розстріл. 5–10% людей фільтрацію не проходять і їх вивозять у Донецьк та Докучаєвськ. Подальша їхня доля невідома.

В Росії траур за ракетним крейсером «Москва». Топ-пропагандист Соловйов влаштовує «показову порку» МО РФ: *«Я скаженію від того, що сталося з «Москвою»...Так, крейсеру було багато років, так, він пройшов ремонт, так, у цієї серії кораблів справді є вразливі місця, родові травми – я все розумію, ви мені тільки поясніть, як ви змогли його втратити?!»*. Насправді, якщо Соловйову якась із «башт Кремля» дозволила через «Москву» наїхати на Шойгу, то провали «СВО» в Україні вже стали настільки очевидними та публічними, що ховати їх просто неможливо. Що й показали наступні події.

18 квітня 2022 року



Росіяни показали склеєне відео з шикуванням особового складу на плацу, на якому оголошують, що традиції «Москви» будуть збережені і надалі (щоб це не означало). А тим часом у соцмережах з'являються все нові і нові повідомлення від російських користувачів про те, що їхні родичі «зникли безвісти» після того, як «Москва» затонула. Мешканець окупованої Ялти Дмитро Шкребець повідомив у «Вконтакте», що його син Єгор обіймав посаду корабельного кока на «Москві» і був оголошений «зниклим». Зрештою, Шкребця-старшого заблокували у «ВКонтакте». Своїх «не кинули», а швиденько списали. Ніби й не було.

Окупанти продовжують перебудовувати на «народно-республіканський лад» єдиний обласний центр, захоплений ними на той час – Херсон. І заради цього вигадують все що завгодно: від підняття прапора перемоги над Вічним вогнем, до фейкового референдуму про створення «Херсонської народної республіки». Що вийшло з цієї «ХерНР для однієї людини» на прізвище Путін – відомо.

МО РФ заявляє про те, що «з націоналістів сформовано понад 70 мобільних груп на автомобілях, які обстрілюватимуть з мінометів православні храми у Великодню ніч, щоб потім звинуватити у цьому військових Росії». Навіть області вказали: Запорізька, Миколаївська, Одеська, Сумська та Харківська. Насправді те саме було перед обстрілом окупантами Краматорського вокзалу. До того ж саме росіяни, попри тези про «захист православ'я» в Україні, руйнують православні храми та інші святині релігійних спільнот. Міністерство культури та інформаційної політики підрахувало, що вже на кінець березня окупанти завдали руйнувань щонайменше 59 культовим спорудам у щонайменше 8 областях України.

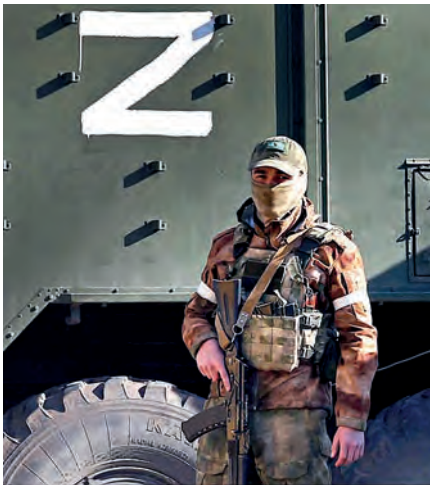
■ *«Українські нацисти не цураються будь-яких засобів для досягнення своїх злочинних цілей»*. Так МО РФ прокоментувало «підготовку» СБУ переодягнених у російську форму карателів до провокацій з масовими розстрілами мирних жителів на Одещині. На думку військового відомства РФ це було потрібно, щоб заздалегідь *«підготовлений пул західних ЗМІ мав змогу зафіксувати «безчинства росіян» і негайно та цинічно розкрутити відповідні фейки у пресі»*. Насправді західні ЗМІ так не працюють. Неможливо заздалегідь підготувати один із найвідоміших сюжетів CNN про польовий табір окупантів, який був тоді знятий за допомогою Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки.

■ Російські «Медійники» широко використовують сюжети іноземних ЗМІ. Так було поширене повідомлення, нібито військові ЗСУ ховаються від вогню, пересуваючись у машинах «швидкої допомоги». Про це, на думку пропагандистів, свідчить сюжет кореспондента Al Jazeera, котрий «випадково зняв, як українські вояки виходять із реанімобіля». Насправді детальний аналіз повного сюжету Al Jazeera, здійснений журналістами бельгійського сайту Knack, вказує на те, що на відео аж ніяк не бойова ситуація, а евакуація мирних жителів з Ірпеня до Києва. Також було точно встановлено місце зйомки – поряд зі школою №230 на вулиці Генерала Наумова, 35Б.

■ *«Цей паспорт громадянина США Цезаря Квинтана свідчить про те, що він перебував на території України, брав участь в бойових діях у Маріуполі на боці української армії. Він загинув і похований у районі селища Моряків, західна околиця Маріуполя, – розповів військовослужбовець Росії із позивним «Керч»*, – пише «Комсомольская правда». Насправді Цезарь був настільки здивований своїм «похованням» у Маріуполі, що дав інтерв'ю The Washington Post, де заявив, що «це чиста пропаганда!». А його паспорт був просто конфіскований українською поліцією у грудні 2021 року при спробі вивезти свого 2-річного сина з України. Ці та багато інших випадків доводять, якими «росЗМІнними монетами» користується пропаганда.



20 квітня 2022 року





Міноборони Росії продовжує відчайдушно приховувати кількість загиблих в Україні і просить передати військкоматам (а не звичайним органам соцстрахування) повноваження видавати посвідчення членів родини загиблих військових. Насправді дані про втрати серед військовослужбовців РФ засекречені ще з 2009 року, а у травні 2015-го під грифом «держтаємниця» опинилися також втрати у мирний час – в ході проведення так званих «спецоперацій». До речі, терміну «спеціальна операція» у законодавстві РФ не існує, натомість є *«застосування збройних сил для захисту країни та застосування їх на території в інших країнах з метою, зазначеною у законі «Про оборону»*. Тому родичі загиблих росіян відтоді могли скільки завгодно звертатися до офіційних осіб. Згідно закону, ті мусять мовчати. Як показали подальші події – це ще було «квіточками». Справжні «ягідки» почалися дуже скоро.

А тим часом методи путінських рашистів (на той час їх так вже офіційно називає і Вікіпедія – декількома десятками мов) повторюють методи сталінських чекістів. Усе через просування фейку про майбутній розстріл співробітниками СБУ, переодягненими в російську форму, цивільних мешканців в Одеській області. Пропагандист Стариков у студії у Скабєєвої заявив буквально наступне: *«До речі, це «класика бандерівського жанру». Будь-хто, хто знає історію, скаже, що були численні випадки, коли вони перевдягалися в червоноармійську форму і чинили страшні злодіяння. У тому числі початок «волинської різанини», коли загін бандерівців у червоноармійській формі – у партизанській – зайшов у село… і далі по-звірячому вбив всіх, хто там перебував»*. Насправді відомо про те, що саме чекісти створювали псевдобоївки УПА, щоб скомпрометувати спротив українців радянській владі. Є і відповідна доповідна записка №8/156451 наркома внутрішніх справ УРСР Рясного до Берії від 26 липня 1945 року.







Наратив пропаганди для російського глядача остаточно перетворився на «ми воюємо на території України з НАТО». Для цього штампуються відео на кшталт: «Американці пишуть латинськими літерами українські слова» (при цьому демонструють текст польською мовою). Ще на одному «репортажному» відео пропагандисти з RT показують стріляні тубуси від шведських гранатометів – як «цінні трофеї» бойовиків «ЛНР». *«Ми цілий склад затрофеїли. Застосовуємо. Спасибі Швеції»*, – гордо каже бойовик «ЛНР» Володимир Полуполтінний. А в кадрі розкладені на землі сім стріляних тубусів від одноразових протитанкових реактивних гранатометів AT4 шведського виробництва.

Росіян потроху готують до того, що санкції надовго. У ЗМІ все частіше з'являються заголовки на кшталт *«Мох, жолуді та кульбаби: чи може кава зникнути з полиць магазину і чим її замінити»*.

Принади «русского мира» пропагандисти намагалися «продати» і мешканцям тимчасово окупованих територій України. Наприклад, на НТВ розповідали про те, як «налагоджується» життя в «російському Херсоні», як «матусі гуляють з візочками, а на майданчиках граються діти». Насправді «херсонська безтурботність» була проілюстрована кадрами з вулиці Свердлова, що в російському місті Єйськ (Краснодарський край). Фейк до того грубий, що не витримали мешканці самого Єйська, які вилили гнів у соцмережах. Але справжні причини гніватися для жителів Єйська будуть вже незабаром.

Через брак суспільної підтримки пропагандисти намагаються хоча б «постояти поруч» зі справжніми митцями. Наприкалад, воєнкор Пегов виклав відео, де під пісню «Родина» Юрія Шевчука катається на машині з одним із окупантів, називаючи це... кліпом на пісню. Ще підписав: *«Юрий Шевчук на Донбассе»*. Насправді Шевчук жодних кліпів з Пеговим не знімав, на окупований Донбас не їздив і війну з Україною не підтримує.

22 квітня 2022 року



■ Одне з провідних пропагандистських видань Readovka приголомшує повідомленням про те, що *«на закритому брифінгу МО РФ були озвучені цифри справжніх втрат російської армії в Україні. 13414 загиблих і 7000 поранених»*. Згодом Readovka видалила допис з коментарем «нас зламали» і визнанням, що *«українська пропаганда працює блискуче»*. Цілком вірогідно, що то був ніякий не злам, а крик душі, який на короткий час прорвався крізь нетрі російської цензури. У своє виправдання Readovka оголосила це *«рутинним епізодом інформаційної війни»*, якому не слід надавати значення.

■ Заступник командувача військ Центрального військового округу генерал-майор Рустам Міннекаєв заявляє, що російська армія під час другого етапу «спецоперації» має намір встановити повний контроль над Донбасом та півднем України. І пояснює, для чого насправді: *«Контроль над півднем України – це ще один вихід у Придністров'я, де також є факти утисків російськомовного населення. Зважаючи на все, ми зараз воюємо з усім світом...»*.

■ РИА «Новости» повідомляє, що *«на базі «Азова» під Маріуполем розташовувалося диверсійне нацистське формування «SS Медведи». На тій же базі «знайдені секретні статути та методички армії США, зокрема, для підрозділів розвідки. За словами російських військових, такі документи підлягають знищенню в разі неможливості забрати з собою, але «Азов» не встиг цього зробити»*. Як доказ, показані брошури – увага (!) – 1995 та 1986 років видання. І чомусь російською мовою. Насправді, навіть якщо виходити з головної тези пропаганди (про те, що «Азов» є головним українським ультранаціоналістичним угрупованням), то принаймні обкладинки «знайдених американських методичок» можна було б залишити англійською. Або перекласти українською, але не залишати їх російською. Але як склепали «ведмедей» з американськими методичками, так і пішло.

В той самий час, коли окупанти пишуть на снарядах «Христос воскресе!», Путін у своєму привітанні з нагоди Великодня каже: *«Велике свято об'єднує православних християн навколо високих моральних ідеалів і цінностей»*. Насправді «високими моральними ідеалами і цінностями» будуть начинені сім ракет, які 23 квітня, напередодні Великодня, випустять по Одесі росіяни. Того дня від обстрілу в одній з постраждалих родин загине одразу три покоління – тримісячна дівчинка, її мама і бабуся.

Щодо «великодніх ракет», якими атакували Одесу, російські ресурси



спочатку бадьоро відрапортують, що ті «досягли своєї мети» – об'єктів військової інфраструктури. Але об'єктивні дані з місця трагедії виявили, що метою був саме житловий будинок. І тоді росЗМІ почнуть швиденько замітати сліди у своїх постах.

За браком успіхів на полі бою, саме терор і поширення панічних настроїв серед мирних українців залишаються останньою зброєю агресора. Ці настрої намагаються провокувати заявами на кшталт: «В районі одеського порту «Південний» спецслужбами України планується провокація із застосуванням отруйних хімічних речовин для звинувачення військ РФ у нібито завданні ударів по об'єктах цивільної інфраструктури...». Насправді до заздалегідь підготовленої провокації з аміаком у «Південному» Україна була готова. Речник Одеської ОВА Сергій Братчук повідомив, що такі заяви є спробою психологічного тиску: *«Навпаки – це ми готуємося до того, що Росія може використати хімію. Мета в них одна: створення панічних настроїв серед людей. Психологічний тиск, перш за все – на цивільне населення. І виправдання своїх можливих провокацій, які вони нам приготували»*.

В етері «Вечора з Соловйовим», обговорюючи «спецоперацію в Україні», прозвучало: *«Мораль не повинна заважати виконанню правильних рішень»*. Гітлер свого часу, звертаючись до мільйонів німців, також «звільнив їх від химери совісті». Путінська Росія навіть перестала приховувати своє справжнє обличчя.

25 квітня 2022 року

Цього дня московські неонацисти «вбивали» Соловйова та інших зірок російської телепропаганди: Дмитра Кисельова, Маргариту Симоньян, Тиграна Кеосаяна, Ольгу Скабєєву та Євгена Попова. ФСБ стверджує, що в затриманих, які планували замахи, виявлено велику кількість нацистської символіки. Показали і самих *«неонацистів, які під керівництвом СБУ готували замах на російських журналістів»*. Звичайно ж, обличчя «нациків» були заблюрені. І це цілком зрозуміло – знадобляться для наступних ролей у пропагандистській «фабриці зірок».

У щоденних зведеннях МО РФ від генерала Конашенкова жодного слова про власні втрати озброєння і техніки. Але й без нього підраховано, що Росія втратила в Україні важкої техніки щонайменше на $5,3 млрд. Це все візуально підтверджені втрати сучасних зразків танків і БТР – без старих модифікацій, вартість яких оцінити неможливо. Загальну вартість важкої техніки, яку втратила Росія, вже тоді можна було порівняти з річним бюджетом столиці Башкортостану, містом Уфа.

З'явилося повідомлення про серію вибухів у будівлі так званого Міністерства держбезпеки так званої «Придністровської Молдавської Республіки» («ПМР»). До цього, нагадаємо, заступник командувача Центрального військового округу Росії генерал Міннекаєв заявляв, що Росія хоче взяти під повний контроль Донбас і південь України, що дозволить прийти на допомогу російськомовному населенню Придністров'я, яке зазнає утисків. Щоправда потім заступник міністра закордонних справ РФ Андрій Руденко спростовував: *«для громадян Росії у Придністров'ї немає жодних ризиків»*. І додав : *«Наша позиція залишається незмінною: ми виступаємо за мирне врегулювання придністровської проблеми при повазі територіальної цілісності Молдови та особливого статусу цього регіону у її складі»*. Тобто утисків немає, але «регіон з особливим статусом» є.



Очільник «ПМР» Вадим Красносільський звернувся до керівництва України з проханням *«розслідувати факти незаконного переміщення бойових груп та здійснення ними терористичних актів на території Придністров'я»*. З'явились і фейкові спам-повідомлення, у яких від імені СБУ рекомендують мешканцям «ПМР» *«евакуюватися до безпечніших місць у зв'язку з планами провести ракетний та артилерійський обстріл військових об'єктів регіону»*. СБУ негайно відреагувала: *«Російські спецслужби взяли курс на розхитування безпекової ситуації. Про це свідчать не лише вибухи на території невизнаної ПМР, але й низка повідомлень, які розповсюджують пропагандисти... Наразі єдина головна загроза – це РФ, яка через неадекватні дії свого керівництва готова влаштувати будь-які провокації»*.



Єдиною згадкою чергових роковин трагедії на ЧАЕС у РФ стали слова спікерки Ради Федерації Валентини Матвієнко. Вона навела приклад компанії «Росатом», яка за її словами, *«готова працювати і забезпечувати безпеку ядерних об'єктів навіть у найскладніших умовах»* – мовляв, її працівники допомогли персоналу атомних станцій у зоні «СВО». Стисла хроніка воєнних дій навколо українських АЕС свідчить про те, що вони могли і на жаль, ще можуть призвести до непоправного. Не тільки для України, а й для всього світу.

24 лютого: окупанти захопили ЧАЕС та взяли в заручники персонал. Через обстріли на станції на деякий час зникла електрика. Завдяки українським захисникам та працівникам АЕС вдалося уникнути чергової катастрофи.

4 березня: ЗС РФ спочатку захопили, а потім почали вести вогонь по ЗАЕС. Виникла велика пожежа, під час якої постійно підривалися боєприпаси в небезпечній близькості від ядерного об'єкту.

25 квітня: дві крилаті ракети окупантів пролетіли на небезпечній відстані від Хмельницької АЕС – атомної станції на малій батьківщині Матвієнко.

26 квітня: дві крилаті ракети пролетіли на низькій висоті над ЗАЕС, але потрапили на територію одного з підприємств.

27 квітня 2022 року



У придністровській скриньці Пандори, яку потроху відкриває РФ, з'явився більш точковий кейс – Ковбасна – невелике селище, розташоване поблизу кордону з Україною, яке несподівано опинилося у центрі кремлівської геополітики. Цінність Ковбасної звелася до наявності складу з боєприпасами – *«найбільшого у Східній Європі»*, захоплення якого нібито дозволило б Україні вести бойові дії протягом 10 років. Тому, після спам-обстрілів місцевого населення, пропаганда перейшла до більш рішучих дій. У Ковбасній і над нею негайно з'явилися *«диверсанти і дрони ЗСУ»*.

Чергова спроба поясними російським глядачам, що ж власне робить армія РФ в Україні була такою: *«війна – це геноцид росіян, бо вони напали на Україну і тепер тут помирають, а винен у цьому Захід, бо росіяни та українці – один народ»*. Наприкінці свого спічу автор взагалі прирівняв росіян до тарганів. А рятувати їх було запропоновано за допомогою крові, яку, на думку депутатів Держдуми, мають здавати українські військовополонені для російських окупантів. Насправді, практика примусового донорства була поширена ще в нацистських концтаборах. У концтаборі Саласпілс, що діяв на території окупованої Латвії з 1941 року, за три роки було викачано понад 3,5 тисячі літрів дитячої крові. Примусове донорство – це грубе порушення 26 статті Женевської конвенції про поводження з військовополоненими.

Якщо раніше у своєму запалі «боротьби з неонацистами», російські пропагандисти вдавалися до фейків для внутрішнього споживання, то тепер вони вийшли на офіційний міжнародний рівень, повідомивши, що *«влада Австрії та австрійський газовий регулятор OMV прийняли умови оплати російського газу в рублях»*. Такої відвертої брехні не витримав навіть сам канцлер Австрії Карл Нехаммер, який з особистого смартфону спростував фейки російської пропаганди: *«OMV продовжить платити за газ у євро. Австрія суворо дотримується спільно узгоджених санкцій ЄС»*.



■ Начальник Національного центру управління обороною РФ Мізинцев заявив, що з України на російську територію «евакуювали» (читай: депортували) понад мільйон людей. Британське видання The Independent повідомило, що в Кремлі підписано наказ про переселення 95,7 тисяч мешканців Донецької та Луганської областей за майже 8,9 тисяч км від їхніх осель. В указі йдеться, що з урахуванням ситуації, що склалася в Україні, РФ схвалює розселення громадян по суб'єктам федерації і просить забезпечити прийом 95 739 осіб. Зокрема, 11,4 тисячі людей вирушити до Сибіру, 7,2 тисячі – на Далекий Схід, трохи більше 7 тисяч – на Північний Кавказ, зокрема, до Чечні, Дагестану та Інгушетії.

■ У роковини операції «Вісла» РФ, звісно, не могла обійтися без Польщі. Очільник СЗР Наришкін заявив, що *«польські спецслужби вже ведуть пошук «договороспроможних» представників української еліти для формування орієнтованої на Варшаву «демократичної» противаги націоналістам»*. Насправді *«брехня про плани Польщі напасти на західну частину України повторюється вже кілька років»*, – заявив прессекретар міністра-координатора спецслужб Польщі Станіслав Жарін. Він вважає, що Наришкін намагається підірвати відносини між Польщею та Україною і виставити Варшаву розпалювачем війни.

■ Спікерка МЗС РФ Захарова волає, що *«Верховний комісар ООН з прав людини використовує фейки для аргументації своєї позиції щодо воєнних злочинів в Україні»*. Так вона відреагувала на заяву Мішель Бачелет, в якій йшлося, що ООН готова поіменно назвати майже 6000 жертв. Насправді на той момент інформація про злочини РФ в Україні вже була настільки перевірена, що навіть офіційні адвокати Росії у Міжнародному суді ООН відмовились її захищати. *«Неможливо представляти на майданчиках, присвячених застосуванню права, державу, яка так цинічно його зневажає»*, – заявив Алан Пелле, який до 24 лютого 2022 року був адвокатом РФ у Міжнародному суді ООН.

29 квітня 2022 року



Прессекретар Кремля Пєсков заявив про *«дуже небезпечний прецедент, який є кричущим перекручуванням будь-яких правових норм...»*. Так він відреагував на американський закон, який дозволяє вилучати російські активи для допомоги Україні. При цьому лише збитки від окупації Криму складають $135 млрд. А за останній тиждень (з 22.04.2022 р.) прямі інфраструктурні збитки України від російського нападу зросли на $3,1 млрд і сягнули $88 млрд, або 2,6 трлн грн.

В Москві продовжують вдавати, що все йде за планом: «спецоперація», західні санкції, які «працюють на розвиток внутрішньої економіки», а підтримка і довіра до Путіна взагалі росте. За даними Всеросійського центру вивчення суспільної думки, Путіну наразі довіряють 80,6% росіян, тоді як на початку війни таких було 73%. Справжній стан російської соціології мимоволі викрив гендиректор Фонду ВЦИОМ Костянтин Абрамов. Він фактично зізнався у спотворенні та маніпуляції даними: *«У Росії немає цензури, а є фільтрація небажаної інформації. 90% росіян вважають, що таку інформацію слід блокувати. Відколи ми стали це робити, ситуація змінюється на краще»*.

Пропагандисти все більше і більше відчувають свою значущість для Путіна, на противагу якомусь там, наприклад, губернатору з якоїсь там Свердловської області. *«Ви з ким? З героями Єкатеринбурга або з бісами, яких від букви Z верне!»* Так Соловйов прокоментував відеозвернення до нього губернатора Свердловської області Євгена Куйвашева, в якому той побажав пропагандисту «стежити за язиком». А почалося все через суперечки навколо банера з літерою Z на будівлі місцевої Архітектурної академії, проти якої виступили її студентки. Якщо згадати, як Соловйов до цього влаштував «показову порку» міністру оборони Шойгу (з найвищого дозволу, звичайно) після втрати крейсера «Москва», стає цілком зрозумілим, що колективний «геббельс» для Путіна набагато важливіший ніж колективний «маршал жуков».

■ Російські офіційні особи продовжують піднімати ставки у війні з Україною. І вже відверто погрожують ядерними ударами. Але при цьому вдаються до звичної «ихтамнетовской» риторики: «не ми почали війну, нас примусили». Очільник МЗС РФ Лавров заявив, що *«ризики ядерної війни зараз дуже суттєві, проте є багато бажаючих, які готові штучно роздмухувати цю загрозу. Не ми «граємо» з ядерною війною»*. Насправді саме Путін вже на третій день масштабного вторгнення в Україну, 27 лютого, наказав перевести російські сили стримування (куди входять і ядерні) у режим «особливого бойового чергування». Цей термін у відкритих джерелах не розшифровується. Але у грудні 2021 року начальник російського Генштабу Герасимов заявив, що *«в наземних стратегічних ядерних силах понад 95% пускових установок міститься у постійній готовності до бойового застосування»*. Тобто путінський «особливий» режим стосується решти 5%. У фільмі пропагандиста Соловйова «Миропорядок 2018» Путін коментував можливість застосування ядерної зброї наступним чином: *«Так, для людства і світу це буде глобальна катастрофа. Але я хочу запитати себе: а* ***навіщо нам такий світ, якщо там не буде Росії?****»*.

■ Мешканців т.зв. «ПМР» накручують заздалегідь підготовленими газетками із закликом до Путіна «врятувати Придністров'я від нападу ЗСУ». Насправді ГУР МОУ попередило, що таким чином Придністров'я продовжують готувати до війни з Україною. І цими закликами *«Кремль намагається легалізувати тисячі своїх військових, які здійснюватимуть провокації з території «ПМР» і готуватимуть новий плацдарм агресії проти України та підґрунтя для «офіційної» окупації частини території незалежної Молдови»*.

■ Пропагандисти продовжують створювати новомову війни. Тепер окрім «хлопків» замість «вибухів», аварії літальних апаратів у РФ наказано називати «опрокидыванием на бок».





2 травня 2022 року



Лаврова починає мучити «єврейське питання». Згодом воно переросте у відверту підтримку ХАМАС, а поки що міжнародний скандал спалахнув з його відповіді на питання: «Яка може бути нацифікація України, якщо її президент єврей?». Лавров відповів: *«Я можу помилятися, але Адольф Гітлер теж мав єврейську кров. Це взагалі нічого не означає. Мудрий єврейський народ каже, що найзапекліші антисеміти зазвичай євреї»*. Глава МЗС Ізраїлю Яїр Лапід заявив, що *«висловлювання Лаврова не лише непростимі та обурливі – вони також є жахливою історичною помилкою. Євреї не вбивали себе під час Голокосту. Звинувачення самих євреїв у антисемітизмі щодо євреїв – це найбільш ниций рівень расизму щодо євреїв»*.

У той час, коли пропагандистська армія щосили малює свої перемоги, у світовому армійському середовищі вже давно зрозуміли, що російські війська суттєво відрізняються від того, що демонструвалося на парадах. Екс-командувач об'єднаними силами НАТО в Європі адмірал Джеймс Ставрідіс назвав військових Росії «напрочуд некомпетентними». В інтерв'ю радіостанції WABC 770 AM він зауважив, що протягом останніх двох місяців РФ втратила щонайменше 12 генералів, і додав, що не бачив такої статистики за всю сучасну історію. На думку Ставрідіса, безпрецедентна кількість втрат у командному складі – результат «вражаючої некомпетентності» російської армії.

Денис Пушилін, так званий «глава ДНР», дякує «звичайним людям Республіки Марій Ел» за 24 коптера, які вони йому нібито прислали. Коптери, за словами Пушиліна, *«потрібні нашим бійцям для розвідки місцевості»*. Залишається тільки позаздрити «звичайним людям» з Марій Ел, які з середньою зарплатою по регіону в $415, надсилають такі подарунки колишньому «десятнику» з фінансової піраміди МММ.

Наступного дня після своїх антисемітських висловлювань Лавров звинувачує Ізраїль у «підтримці неонацистського режиму в Києві». Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки вже припускав, що якщо Москва і надалі продовжить свою антиізраїльську риторику (а вона продовжить, адже команду «фас» пропагандисти вже вловили), то відносини між двома країнами значно погіршаться. Так воно й сталося.

Чоловік головної редакторки телеканалу RT Маргарити Симоньян пропагандист-«пилорамщик» Тігран Кеосаян виступив з відверто провокаційними тезами на адресу казахів. Сталося це після того, як Астана скасувала парад на честь дня перемоги. *«Казахи, браття, це що за невдячність?... На Україну уважно погляньте, подумайте серйозно... Досить, вистачить, хлопці, награлися у безоплатну допомогу – рятувати вашу владу в Казахстані, бардак ваш припиняти...»*, – заявив Кеосаян. Насправді з казахстанським кейсом Кеосаяна вийшло як і з ізраїльським Лаврова. Хотів спровокувати і спровокував. МЗС Казахстану запустило процедуру визнання пропагандиста персоною нон ґрата. У боротьбу з рашистською символікою вступили не лише казахстанці. У ще одній країні ОДКБ – Киргизстані – Z-символіка заборонена офіційно, на державному рівні.

Із тієї ж кеосаяновської серії «хто не з нами, той проти нас» і мрії про концтабори екрежисера Карена Шахназарова, який вважає, що *«противники літери Z повинні розуміти, що їх не пошкодують. Тут уже все*



по-серйозному: концтабори, перевиховання, стерилізація». Насправді ця повністю нацистська риторика колись вже отримала практичне втілення у так званій «Акції Тірґартенштрассе 4» (Т-4). Тепер російське телебачення пропонує повернути страшну історію з минулого, називаючи всіх, хто проти війни в Україні, *«душевно та спадково хворими і розумово відсталими»*.



Громадянин РФ Гундяєв (більш відомий як патріарх РПЦ Кирил) продовжує вірно служити Путіну. За що отримує публічного ляпасу від папи Римського Франциска. Понтифік розповідає про свою розмову з Кирилом. За його словами, він вислухав від «начальника РПЦ» 20-хвилинну лекцію про причини російського вторгнення в Україну: *«Він зачитував з аркуша. Я відповів: Брате, ми не державні чиновники, ми повинні говорити не мовою політики, але мовою Ісуса... Тому маємо шукати шляхи до миру, ми маємо зупинити війну. Патріарх не повинен опускатися до рівня путінського вівтарника»*. Насправді Папа Римський до того часу щонайменше тричі просив Путіна забезпечити гуманітарний коридор для евакуації мирних маріупольців. В цьому мали брати особисту участь апостольський нунцій в Україні монсеньйор Вісвалдас Кулбокас і кардинал з гуманітарних місій Конрад Краєвський. Але усі спроби були марними. Москва відмовила.

А тим часом у понівечений Маріуполь, який до того часу вже двічі «брав» міністр оборони РФ Шойгу (вперше він про це доповів 21 квітня), прибув новий «донбаський» призначенець Путіна, перший заступник керівника АП РФ Кирієнко. Для нього почистили вулиці від завалів і трупів. А мирних жителів міста депортували в Росію – в найдепресивніші її регіони. Наприклад, у селище Врангель, в декількох годинах їзди від Владивостока.

Після того, як у середині квітня пропаганда знайшла «сатанинське капище «Правого сектору», «окультну тему» продовжила «чорна магія українських мінометників», якою вони начебто займалися на околиці села Трьохізбенка Луганської області, щоб «освячувати» зброю та робити позначки кров'ю».

Після того, як у середині квітня пропаганда знайшла «сатанинське капище «Правого сектору», «окультну тему» продовжила «чорна магія українських мінометників»





Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки знайшов Анну Іванівну Іванову – легендарну ***«бабусю з червоним прапором»,*** яка мимоволі стала символом російської пропаганди *«у боротьбі з українським неонацизмом»*. Їй заживо ставили пам'ятники не лише в РФ, а й на тимчасово окупованих територіях. Згодом Анна Іванівна пояснила, що вийшла з радянським прапором до російських військових із закликом «не громити Україну». На її подвір'ї впала міна, онук рятувався в Польщі, а той самий горезвісний червоний прапор після новин про різанину в Бучі, вона закинула подалі. *«Краще б я не була знаменитістю і війни не було»*, – каже бабця Анна. Але ці слова пропагандисти, звичайно, не оприлюднили. І згодом викинули бабусю зі свого «переможного портфоліо».

Росія продовжує не тільки заперечувати свою причетність до злочинів у Бучі, а й регулярно пророкує *«постановку этих преступлений киевским режимом под руководством своих заокеанских хозяев»*. Цього разу йдеться про Лисичанськ, в якому, звісно, жодних «злочинів» з боку ЗСУ не відбувалося. А щодо Бучі, то слідом за багатьма іншими західними виданнями, 5 травня міжнародне інформаційне агентство Reuters опублікувало власне велике розслідування, в якому встановило особи та місця служби російських солдатів, які були в Бучі під час окупації, та розкрило місця масових вбивств мирних жителів. Журналісти опитали понад 90 мешканців міста, порівняли фотографії, відео та свідоцтва і розповіли про окупантів, чиї особи вдалося встановити. Так вперше стало відомо про підрозділ Росгвардії «Витязь», 76-ту десантно-штурмову дивізію з Пскова та декілька чеченських підрозділів.

У Росії визнають, що із ЗСУ краще не зв'язуватись, адже її бійці – універсальні солдати, які вживають *«чудодійні пігулки, які могли виробляти в американських біолабораторіях на території України: в него очередями стреляют, а он все равно идет!»*.

6 травня 2022 року

■ В Росії продовжують засекречувати дані про загиблих окупантів в Україні. Це має на меті лише дві цілі. Перша: приховати ганебні втрати у війні. Друга: уникнути великих виплат родичам загиблих. Для цього вигадують відповідні формулювання. Від «загинув на кордоні РФ з Україною» до «зник безвісти». Завдяки цій казуїстиці Кремль вже на той час заощадив $4,3 млрд на виплатах «гробових».

■ «Абідас» повертається до Росії. 6 травня Мінпромторг РФ опублікував 20-сторінковий перелік товарів із 96-ти позицій так званого паралельного імпорту. Насправді «паралельний імпорт» у російському випадку не паралельний, а по суті, «чорний». Адже паралельний передбачає, що на ринку є як офіційні дистриб'ютори, так і інші дилери. Офіційні з російського ринку пішли. А паралельні ще не з'явилися. Але з'являться. Разом із баулами, наповненими у кращому випадку контрафактом, а у гіршому «Абідасом» (імітацією «Адідасу»). Цивілізований ринок із Росії до того часу практично вийшов. А Росія цим списком фактично визнала, що санкції мало того, що діють, так ще й жодним чином не стимулюють внутрішній ринок.

■ Майже 4,5 млн тонн зерна застрягли в Україні через блокування портів. Це загрожує негативними наслідками для світу, – заявив представник Світової продовольчої програми ООН Мартін Фрік, зазначивши, що «злочинно перетворювати голод у зброю». Станом на 5 травня Росія вкрала близько 400 тисяч тонн зерна з тимчасово окупованих частин Запорізької, Херсонської, Донецької та Луганської областей. При цьому вона продовжила атакувати інфраструктуру фермерських господарств, викрадати транспортні засоби у аграріїв, загрожувати посівній в Україні, блокувати українські порти та мінувати морські шляхи. Насправді у всій цій «зерновий історії» крім суто людського фактору, важливий і інший. Росія реально почала робити з голоду зброю. І використовувати його для шантажу: «Чим довше ви допомагаєте Україні, тим більше у світу проблем».



■ В Росії триває масовий набір на ходу «Безсмертного полку». Ціна питання: 150–250 рублів за годину (близько 114 грн). Саме такі розцінки на ринку в переддень «всенародного свята» 9 травня.

■ Напередодні параду Перемоги, на якому не буде великої кількості військової техніки через втрати в Україні, росЗМІ буквально почали змагання: хто краще розповість про те, яке «неймовірне» озброєння є в ЗС РФ. Окремо виділялися «реактивні» танки Т-80БВМ: *«Ці бойові машини з часів СРСР називають на Заході не інакше як «танками Ла-Маншу»* (маючи на увазі, що за 2 доби ті можуть дійти до протоки). Насправді варто лише подивитися на мапу бойових дій 75 дня війни в Україні, щоб побачити, куди дійшли їхні диво-танки. Додати до цього вже знищені 1130 одиниці і скласти уявлення про реальну вартість російської «проривної броні». Серед найболючіших для окупантів втрат в Україні – щонайменше 74 тих самих Т-80, знищених ще у березні.

■ Факт відправки російських строковиків на війну в Україну підтвердила вже Генпрокуратура РФ. Йдеться про щонайменше 300 солдатів, частину з яких вважають «зниклими безвісти». Після перевірки, за численними заявами родичів солдатів-строковиків, відкрито кримінальну справу проти командира 247-го десантно-штурмового полку зі Ставрополя. В офіційній версії слідства зазначено, що той: *«допустив недбалість і не виконав наказ про недопущення строковиків до виконання бойових завдань під час СВО»*. Насправді історія з оборудкою про «підпиши контракт



через 3 місяці строкової служби» вже була давно відома, але усіляко заперечувалася. Проте, після оприлюднення численних фактів про загиблих, робити це ставало все важче. Тому для «галочки» кримінальні справи порушувалися, а паралельно тривало переведення строковиків у контрактники. Як повідомляла українська розвідка, окупанти настільки потребують поповнення, що на адаптацію до бойових реалій йому відводять лише 4 дні.

9 травня 2022 року



Цього дня Путін мав би прилетіти у «Борисполь», де його мали б зустрічати з квітами в руках, «слезами на глазах и сединою на висках». Але довелося у Кремлі зустрічатися з батьком загиблого Жоги (колишній водій сумнозвісного Мотороли, після смерті якого очолив терористичний батальйон «Спарта»), а замість Хрещатика – задовольнятися руїнами Маріуполя, де на «Азовсталі» ще тривають бої, а єдиним справжнім безсмертним полком, як з'ясувалось, є український «Азов», а не той, що по 113 грн за годину. Але справа не в ньому, а в іронії долі в особі поліцейського з Владивостока, де на День перемоги затримали сестру загиблого командира розвідроти «Спарти» Сергія Аграновича («Водяного»). Вона несла портрет свого смертного, як виявилось, родича на ході «Безсмертного полку». Поліцейські не розібрались і про всяк випадок затримали її. Скандал вийшов неймовірний.

Власне, це й усе, чим запам'ятався той День перемоги в РФ. Якщо не рахувати того, що в останню мить була скасована повітряна частина параду. Нібито через погодні умови, а насправді чи то через поломку путінського літака «Судного дня», що потягнула за собою збій усієї льотної програми, чи то з переляку особисто Путіна, що якийсь «гастелло» направить свій літак на його трибуну. Так, всі очікували офіційного оголошення війни Україні, але Путін виявився занадто боягузливим і для цього.

Справжню диверсію в цей день створив державний ресурс «Lenta.ru», який опублікував новину під назвою *«Владимир Путин превратился в жалкого параноика и диктатора»*. Керівництво ресурсу хотіло б це звично списати на атаку хакерів, але журналісти видання Єгор Поляков і Олександра Мірошникова відразу ж заявили, що *«це наше свідоме рішення. Головний мотив – совість»*.

Те, що нині відбувається із захмарною кількістю «знищених» у зведеннях МО РФ HIMARS, Storm Shadow та Leopard, колись починалося з Javelin і Bayraktar. Саме турецький БПЛА й став героєм дня. РосЗМІ повідомляють, що «*протягом останніх двох тижнів Україна їх втратила більше, ніж за весь час від початку війни. Компанія Baykar Makina, якою керує зять Ердогана, робить нові спроби створити в медіапросторі міф про надможливості своєї продукції. Проте розкручені «Байрактари» зазнають фіаско під час зустрічі з російськими системами ППО та винищувачами*», – гордо писали різноманітні «рідовки». Але вибити Baykar Makina зі світового ринку озброєнь так і не вийшло.

У зв'язку з повним провалом «бліц-кригу», відтепер РФ воює в Україні не з «місцевими нацистами», а з усім колективним Заходом на чолі з США. Наратив «вашингтонського обкому» стає головним в пропаганді. Очільник МЗС РФ Лавров 10 травня так і заявив, що «зовнішня політика ЄС повністю підпорядкована волі США». Того ж дня сейм Литви ухвалив резолюцію, в якій визнав РФ терористичною державою, а її дії в Україні під час вторгнення – геноцидом.

Захар Прилєпін написав пост під назвою «Тактика украинского убоя». В ньому він перелічує вигадані факти загибелі українців і робить висновок, що «*главное для Киева – не тянуть их в гробах домой куда-нибудь на западенщину. А то новых мобилизовать будет сложней... Надо ли говорить, что с нашей стороны стараются делать ровно наоборот*». Насправді постів такого змісту в ці дні було дуже багато. І всі вони мали на меті лише одне: заглушити чергове документальне свідчення того, що саме Росія вперто не хоче забирати своїх загиблих з української землі. Al Jazeera опублікувала репортаж, в якому показала вагон-рефрижератор, заповнений тілами російських військових. Репортаж знімався на Київщині. Ще на початку березня «Укрзалізниця» надала 20 вагонів для вивезення тіл загиблих окупантів. Вагони були і на Київщині. І простояли на станціях три доби, але росіяни відмовилися їх забирати.

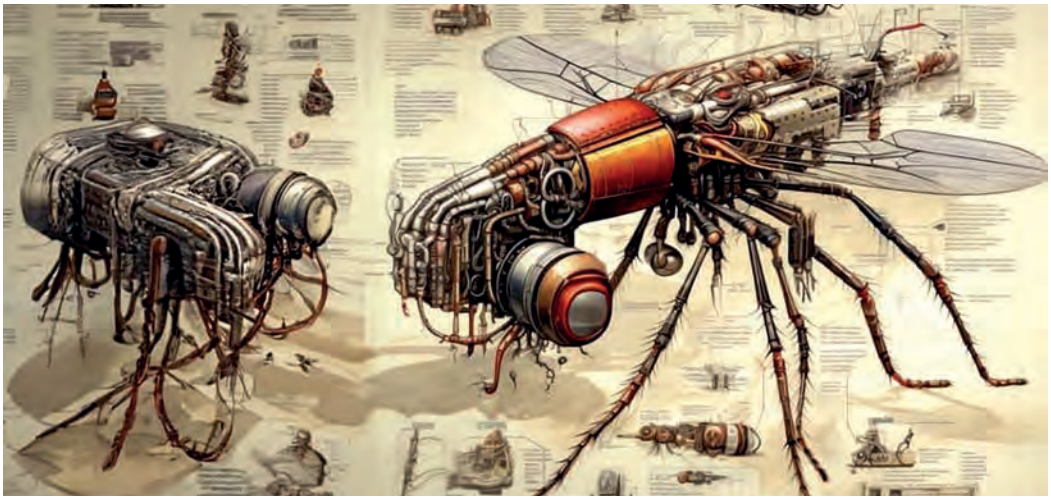


11 травня 2022 року

Російська адміністрація тимчасово окупованої Херсонської області в особі тоді ще живого Стремоусова заявила, що без усіляких референдумів звернеться напряму до Путіна з проханням включити регіон до складу РФ. І не дочекавшись відповіді з Москви, пообіцяла, що вже до кінця року Херсонська область «повністю перейде на російське законодавство». Бажання Стремоусова не питати думку народу цілком зрозуміле. Дві його спроби стати місцевим обранцем з тріском провалилися, діставши менше 2% голосів виборців. Не пощастило Стремоусову й цього разу. В усіх сенсах.

В РФ вже відкрито жаліються, що ніхто їх у світі не тільки не читає, а й не друкує. Навіть за гроші. За даними дослідницької організації OpenSecrets, які оприлюднив Bloomberg, за 8 останніх років росіяни заплатили американським лобістам загалом $186 млн. За даними Financial Times, лише вашингтонські фірми з 2014 року отримали від своїх російських клієнтів близько $50 млн. З початком війни, як пише «Комерсант», *«провідні західні ЗМІ припинили відносини великих фірм та окремих лобістів з росіянами, не зважаючи на те, що раніше їх зусилля щедро оплачувалися»*.

МО РФ заявило, що *«афілійована з Пентагоном компанія Gilead Pfizer, а також компанії Moderna та Merck були залучені до військово-біологічної діяльності США в Україні»*. Її ідеологами, на думку відомства Шойгу, є лідери Демократичної партії. Насправді це стало хоч чимось новим у вже нудному хімічно-біологічному серіалі. У попередніх серіях, нагадаємо, було про «знищення 13 біолабораторій на території України, серед яких і на острові Зміїний». Були серії про українських: комах, птахів, кажанів, «Байрактарів», які під орудою американців несуть хімічну загрозу росіянам. Була моторошна історія про кров «слов'янського етносу» для німців, а також про готовність *«українських нацистів провести хімічні атаки проти мирного населення»* у Миколаєві, Золочеві, Сєвєродонецьку, Рубіжному.





Російськими містами котиться флешмоб перейменувань вулиць на честь «героїв-визволителів Донбасу». Офіційно затверджених героїв всього два: колишній ватажок «ДНР» Олександр Захарченко та нещодавно призначений «героєм» Володимир Жога. З третьою кандидатурою не визначилися, тому в деяких містах перейменовують просто в «героїв Донбасу». Насправді ця спущена згори ініціатива тоді ще зустрічала спротив місцевої влади. Наприклад, в Ухті (Республіка Комі) із сумнозвісним Моторолою. Але зрештою «нагнули» всіх.

CNN опублікував відео, на якому російські військові стріляють у спину мирним мешканцям під Києвом. У телекомпанії відзначили, що вбивство, яке сталося 16 березня, не було боєм. І звернулися по коментар до МО Росії.

Проте відомство не відповіло на запитання журналістів. Того ж дня CNN повідомило, що в порту сирійської Латакії помітили російське вантажне судно «Матрос Позынич» із 30 тисячами тонн пшениці, яке окупанти викрали на тимчасово захоплених територіях України.

Німецька компанія Siemens оголосила про свій повний вихід з РФ. Крім неї у Росії не залишилося жодного виробника, який пропонував би технологічні рішення повного циклу. Фактично, управління всіма газопроводами Росії від «Блакитного потоку» до «Північного потоку-2» велося за допомогою обладнання Siemens. ***«Після виходу Siemens енергетика Росії залишилася без останніх «мізків»***, – констатують фахівці і припускають, що це надовго. Якщо не назавжди. Але втративши голову, про волосся не плачуть.

Німецька компанія Siemens оголосила про свій повний вихід з РФ. Крім неї у Росії не залишилося жодного виробника, який пропонував би технологічні рішення повного циклу

13–15 травня 2022 року



Путін так і не здобув міжнародної підтримки своїй «антинацистській визвольній спецоперації в Україні». Тому в російських ЗМІ і заявах офіційних осіб все частіше лунає термін «війська союзників». Під ними слід розуміти «війська народних республік». Насправді поява в інфопросторі «союзників» у вигляді «Л/ДНР» мала свої причини. Перша: пересічних росіян, які все частіше задаються питанням: *«чому ж онуки, на відміну від дідів, наодинці борються з нацистами?»*, – заспокоюють наявністю хоча б таких «союзників». Друга: майбутня відповідальність за злочини, скоєні в Україні, розпорошується між російським «вермахтом» і «власовцями» з «Л/ДНР». Третя: створюється ілюзія суб'єктності «Л/ДНР» (знову ж таки виключно в очах пересічних росіян).

Провідна пропагандистська СССовська група (Симоньян-Соловйов-Скабєєва) із кожної праски волає про те, яка масштабна криза насувається на Європу і світ «через небажання припинити допомогу Україні». Особлива увага приділяється Великій Британії, де з дня на день нібито очікуються голодні бунти.

ЄС, за прогнозами МЗС РФ, *«настане кінець, якщо до нього вступить Україна»*. А ще наприкінці березня очільник московської делегації на переговорах з Києвом Мединський заявляв: *«Ми не заперечуємо прагнення України вступити до ЄС»*. Тепер офіційна позиція Москви звучить так: *«Росія більше не бачить вступу України до ЄС частиною мирної угоди»*. Пов'язано це зі словами Борреля про те, що доля війни повинна вирішуватися на полі бою. І справа тут не стільки в словах Борреля чи планах ЄС додатково надати Києву півмільярда євро на закупівлю важкого озброєння, скільки в тому, що Путін до останнього не вірив, що наближення України до ЄС буде настільки стрімким. У лютому йому все здавалося простим: швидка перемога – і всі питання євроінтеграції буде знято. Але не так сталося, як гадалося. Тому й з'явилася чергова «заборона» – на вступ України до ЄС.

На саміті ОДКБ головну партію грає не Путін, а Лукашенко. І зрозуміло, чому. Напередодні стало відомо, що загальний обсяг втрат, які економіка Білорусі зазнала через західні санкції, становить близько $18 млрд на рік. *«Постає питання, хто нам заважає використовувати наш блоковий ресурс? Поодинці нас просто розчавлять і розірвуть»,* – переконував білоруський диктатор. Такими словами він вирішив запросити керівників Вірменії, Таджикистану, Киргизстану та Казахстану розділити його незавидну долю. «Кращих» аргументів, з огляду на втрачені $18 млрд, Лукашенко знайти не зумів. Тому й відповідної підтримки не отримав.

McDonald's остаточно пішов з Росії, а Росія поповнила когорту таких країн як Іран, Ємен, Північна Корея та Зімбабве, з яких компанія пішла суто з політичних причин. Крім того, з виходом McDonald's з російського ринку країна втратила: компанію, яка за 30 років вклала понад $2,5 млрд в її економіку; найбільше підприємство сфери громадського харчування – 850 ресторанів; компанію, яка забезпечувала понад 100 тисяч робочих місць (з постачальниками); платника податків у 24 млрд рублів (близько $380 млн).

Уряд РФ видав постанову, згідно з якою автовиробники можуть відмовитися від встановлення на нові авто низки навігаційних систем, недоступних через нестачу необхідних чіпів. Також можна не обладнувати машини подушками та ременями безпеки. Крім того, дозволено всі екологічні стандарти, починаючі з «Євро-0». Це означає, що можна випускати автомобілі з вихлопом, який відповідає нормативам 1988 року. Того самого, у травні якого розпочався офіційний вивід радянських військ з Афганістану. Ось така історія. Досить



символічна. Адже в Москві люблять переможний символізм. Ось і чергова «перемога». Росія не хотіла жити з Європою в мирі і отримала такий Євро-0, що сама ж офіційно себе визнала токсичною країною. Без паска безпеки та навігації.

З виходом McDonald's з російського ринку країна втратила: компанію, яка за 30 років вклала понад $2,5 млрд в її економіку

17 травня 2022 року

Очільник МЗС Лавров заявив: «Небезпека ядерної війни цілком реальна, її не можна недооцінювати»

Заступник голови Радбезу РФ Медведєв заявив, що «накачування країнами НАТО України зброєю» збільшує ризик «переходу до повноцінної ядерної війни». Раніше очільник МЗС Лавров казав: *«Небезпека ядерної війни цілком реальна, її не можна недооцінювати»*. Насправді, за даними «Медіалогії», кількість згадок про ядерну війну на російських федеральних каналах підскочила 25 квітня, саме після слів Лаврова. Відтоді про неї в етері говорили практично цілодобово. Від слів у РФ перейшли до справи. За оцінкою Мінфіна РФ, при виконанні держбюджету за січень-квітень різко збільшилися видатки на утримання ядерної зброї. Загалом за перший квартал на «ядерний щит Росії» пішло 19,3 млрд рублів (майже 40% закладених витрат на весь рік). Торік за аналогічний період ця сума була на 5 млрд меншою.

В росЗМІ продовжують вирувати «інформаційні диверсії». Причому вже не на рівні одиночних пікетів а-ля «Lenta.Ru», а на етерах самої Скабєєвої. Так, військовий експерт Михайло Ходарьонок на одній з програм закликав *«не вживати інформаційне заспокійливе… про морально-психологічний надлом у Збройних силах України… Це не відповідає дійсності… Вони готові захищати свою Батьківщину та мають намір боротися до останнього»*. І наостанок своєї промови, яку Скабєєва неодноразово намагалася повернути у потрібне їй русло, зазначив: *«Найголовніший недолік нашого військово-політичного становища в тому, що Росія у повній геополітичній самотності»*.

Після того, як Росія офіційно визнала себе токсичною країною, дозволивши випуск автомобілів низького екологічного класу та без подушок безпеки, Мінприроди РФ запропонувало серйозно знизити екологічні вимоги до скидання стічних вод у Байкал. Офіційна причина – «імпортозаміщення технологій». Тобто спочатку через санкції росіяни опинилися без західних технологій, і тепер їх «заміщуватимуть» шляхом забруднення озера, яке самі ж вважають однією з природних «скрєп» – разом з Волгою, Уралом, Сибіром і Тайгою.





Цього дня відзначалася 78-річниця початку депортації кримських татар сталінським режимом. На тимчасово окупованому півострові також поставили цинічну протокольну галочку з цього приводу. І жодного слова про Сталіна, за вказівкою якого була організована депортація. Кримський гауляйтер Аксьонов заявив: *«Ми повинні зробити висновки з трагічних помилок минулого, щоб не допустити їх у майбутньому».* Насправді, у справі депортації вже не лише кримськотатарського, а загалом українського народу (з тимчасово окупованих територій) путінізм послідовно рухається сталінським курсом. Новаторство полягає лише в тому, що сталінський агітпроп не називав депортацію бажанням самих депортованих, а путінський називає.

The Atlantic і The Washington Post знайшли багато спільного між двома режимами, досліджуючи геноцид українців у 1930-х та війну проти України-2022. Наприклад, показова демонстрація сили, хвастощі «непереможною та легендарною» армією. Оточення, що створює культ особистості диктатора. Повна зачистка опонентів. І Путін, і Сталін вбивали та відправляли у в'язницю опозицію. Головний посил пропаганди: «весь світ проти нас». Насправді, як вважають дослідники, між цими диктаторськими режимами існує й серйозна різниця. На відміну від сталінської національної ідеї «побудови комунізму», путінська пропаганда так і не спромоглася її вигадати.

18 травня тема з «українськими нацистами» набула чергового забарвлення через питання: «А як судити бійців «Азова»?» Адже у списку екстремістських чи терористичних організацій Мін'юсту РФ той не значиться». Насправді так званий суд над «азовцями» росіянам був і залишається потрібен для фіналізації фактично проваленої «денацифікації». Хоча, з огляду на подальший обмін керівників оборони «Азовсталі» на кума Путіна Медведчука, така «денацифікація» навіть в очах Z-спільноти виглядає відвертою профанацією.

19 травня 2022 року

В Держдумі РФ з'явився законопроєкт, згідно з яким на окупованих українських територіях для нібито «забезпечення основних прав і свобод людини та громадянина» мають бути створені тимчасові адміністрації. Окрім іншого, у документі йшлося про направлення туди з РФ «на добровільній основі» цивільного персоналу. Це свідчило про декілька речей: Москва не може набрати потрібну кількість підготовленої обслуги з місцевих; на окупованих територіях – повний безлад, тож потрібен хоч якийсь папірець, на який місцеві «чиновники» зможуть хоча б формально спиратися; жодного шансу на те, що світ визнає якийсь «Таврійський федеральний округ РФ» у складі окупованих Криму, Херсонської, Донецької та Луганської областей, звісно, немає. Тому окупація – тимчасова, і адміністрації в них – також.

Один з будівничих путінізму, сенатор Клішас, який підказував, як стратити «азовців» (через те, що смертна кара в РФ заборонена, він запропонував їх судити за «законами ЛДНР»), несподівано став ворогом народу, мало не «розповсюджувачем фейків». *«Програму імпортозаміщення провалено повністю. Крім бравурних звітів галузевих відомств, немає нічого»*, – заявив він. Важко сказати, що спричинило таку риторику Клішаса, але цього дня найбільша американська фармкомпанія Bristol Myers Squibb повідомила, що виходить з Росії. Також стало відомо, що ціни на унітази в РФ підскочили на 70%.

У день 100-річчя створення радянської піонерської організації у Держдуму внесли законопроєкт про новий всеросійський рух дітей та молоді «Велика переміна». Ідею створення руху, який би об'єднував усіх російських дітей, підтримав Путін. Озвучити ініціативу доручили школярці з окупованого Севастополя Діані Красовській. Подальші події показали, що саме Діана увійде в історію як засновниця сучасної російської «піонерії». І так само, як колись її бабусю – сталінська, а тепер її ровесників – путінська, пропаганда готуватиме до майбутньої «героїчної смерті».









У складі російських окупаційних сил воюють представники радикальних неонацистських угруповань «Русич» та «Російська імперська ліга»

Леонід Слуцький, якого Кремль призначив новим «Жириновським» (тобто головою ЛДПР), припустив, що обмін полонених «азовців» на Медведчука все ж таки можливий. Реакція топ-пропагандиста Соловйова була шаленою: ***«На какого нахрен Медведчука!»***. Насправді в цій історії більше за інших постраждав кум Путіна, який тривалий час вдавав з себе впливову людину, можливо навіть приписував собі історичну роль, а у підсумку отримав офіційний титул «Какой нахрен Медведчук». Хоча у підсумку його таки поміняли на «азовців». А Соловйов, звісно, так і не вибачився перед Слуцьким. Не кажучи вже про «какого нахрен Медведчука».

РФ підхопила білоруський тренд боротьби з Джорджем Орвеллом. «Партійну оцінку» творам британського класика дала спікерка МЗС Захарова, яка заявила, що довкола роману «1984» склався «глобальний фейк»: *«Багато років ми вважали, що Орвелл описав тоталітаризм. Він писав про кінець лібералізму, як він заведе людство в безвихідь... Це ви за кордоном живете у фантастичному світі, де можна людину скасувати»*.

Німецьке видання Spiegel випускає репортаж, в якому встановлює, що у складі російських окупаційних сил воюють представники радикальних неонацистських угруповань «Русич» та «Російська імперська ліга». Професор Єльського Університету Тімоті Снайдер зі сторінок The New York Times чітко формулює: *«Ми маємо сказати це: Росія – фашистська держава» і наводить основні ознаки фашизму. «Подібності між гітлерівською Німеччиною та путінською Росією вражають. Хоч би як важко було це прийняти, але Росія повторює цей шлях, сіючи навколо себе страждання і руйнування»*, – констатує Снайдер.

23-24 травня 2022 року



Міністр оборони РФ Шойгу пояснив низький темп наступу окупаційних військ при вторгненні в Україну «гуманітарними» міркуваннями. Насправді «гуманітарні» міркування Росії призвели до того, що в Україні на той час було зруйновано або пошкоджено 591 дитячий садочок, 108 релігійних споруд, 179 закладів культури, 1067 закладів освіти та 574 заклади охорони здоров'я, а також 38,6 млн квадратних метрів житлового фонду.

Шойгу каже про те, що *«по периметру ОДКБ створюються осередки напруженості. Захід веде цілеспрямовану політику з підриву союзницьких відносин між країнами-членами організації»*. Насправді занепокоєння Москви цілком зрозуміле. Адже саме в той час американська урядова делегація з представників Пентагону, Ради нацбезпеки Білого дому, Корпорації з фінансування міжнародного розвитку, Агентства США з міжнародного розвитку та Державного департаменту відвідала країни Центральної Азії: Узбекистан, Казахстан, Киргизстан і Таджикистан. Три останні є членами ОДКБ.

Генрі Кіссінджер – один з ветеранів так званого Realpolitik, політичного курсу, заснованого на силі та здатності впливати на рішення інших країн, а не на ідеалах, моралі, або принципах. На Всесвітньому економічному форумі в Давосі він закликав Захід припинити спроби завдати нищівної поразки російським військам в Україні і пригрозив, що це матиме катастрофічні наслідки для довгострокової стабільності в Європі. Він заявив, що не можна затягувати конфлікт, який відбувається в Україні, і практично закликав Захід змусити Україну піти на переговори. Ветерану Realpolitik відповіли українці, 82% яких не готові на територіальні поступки. Найцікавішими – для пана Кіссінджера і Москви – виявилися результати на сході України. Проти будь-яких поступок агресору там виступили 68% опитаних. На півдні України цей відсоток взагалі склав 83%.

Держдума РФ ухвалила закон про скасування вікової межі укладання першого контракту про проходження військової служби. Якщо раніше перший контракт можна було підписати лише до 40 років, то тепер вікові межі скасовано. Тобто у ЗС РФ можна брати, починаючи з останнього дзвоника в школі і закінчуючи тими, хто умовно кажучи, ще переходив Альпи разом із Суворовим, якого Шойгу, до речі, запропонував зарахувати до лику святих. Антивіковий армійський закон був прийнятий одразу в трьох (!) читаннях. МО Росії пояснило поспіх «сучасними трендами».

А головний тренд був озвучений у резонансному відеозверненні примусово мобілізованих жителів окупованого Донбасу (бійцями їх назвати важко) до ватажка «ДНР» Пушиліна, якому вони заявили, що їх обманом загнали в Маріуполь. Насправді багатотисячні втрати змушували командування окупантів змінювати тактику не тільки дій, а й поповнення бойових лав. Частина втрат компенсувалася в той час за рахунок перенаправлення на Донбас підрозділів, задіяних у невдалих для Москви операціях під Києвом, Сумами та Харковом, а також російських «миротворців» з Південної Осетії, Сирії та примусово призваних до «армій «Л/ДНР». А ще були «добровольчі загони Кадирова» та найманці з ПВК Пригожина, який в той час був ще живим, але не набув медійної слави.

До Держдуми внесені спеціальні законопроєкти. Наприклад, спроба здатись у полон тепер може розцінюватись як «перехід на бік противника в умовах воєнних дій» і потягнути на 20 років позбавлення волі. Насправді все це вже дуже нагадує легендарний сталінський наказ №227 1942 року, відомий як «Ні кроку назад», який мав на меті ліквідувати поразницькі настрої у радянських військах, а також підвищити рівень дисципліни та відповідальності командного складу. Але як показали подальші події, це російську армію не сильно врятувало.



26 травня 2022 року

Ватажок так званої «ДНР» Пушилін пояснює відмову від планів «дійти до адміністративних кордонів Донецької та Луганської областей» потребою в їх обороні. Заради захисту «своїх» кордонів вже прокопали третю лінію оборони. З Росії до тимчасово окупованого Мелітополя прибув і необхідний броньований мотлох у вигляді танків Т-62. Насправді розконсервація саме цих типів танків вказує, що їх дійсно збираються використовувати для війни в Україні, але навряд чи пустять у бій. У наступі вони не братимуть участі, а для обладнання захисних позицій двигун можна і не запускати. Отже, цілком вірогідно, що ешелонована оборона, яку Путін влаштовує навколо «своїх нових територій», потребує в тому числі й таких вогневих позицій.

Робити вигляд, що «спецоперація йде за планом», як глибокодумно каже її керманич, все важче. «Збірна команда визволителів» явно не може впоратись із поставленими їй завданнями. «Гарматному м'ясу» вже просто не вистачає крові. Навіть офіційні росЗМІ це визнали. Щоправда, звинуватили в цьому чомусь Червоний Хрест.

На тему «денацифікації і демілітаризації України» висловився генерал чеченських війн Шаманов. *«Ті, хто розраховував, що нас в Україні зустрічатимуть із квітами, це одна з головних помилок, яку ми дуже гостро відчули у перші п'ять діб спецоперації... Нині ці очікування відкинуто. «Демілітаризація» України паралельно з «денацифікацією» може тривати 5–10 років. Загалом, СВО не досягла основних та очевидних цілей, не змогла зруйнувати систему ЗСУ та блокувати основні українські частини. Українській стороні вдалося завдати російській авіації величезних втрат і різко обмежити поле її діяльності, а також потопити та пошкодити кілька російських військових кораблів».*



■ Наратив про «колективний Захід» набрид навіть канцлеру ФРН Олафу Шольцу. «*Путін завжди говорить про нас як про колективний Захід. Він намагається звинуватити у голодній кризі, яку спровокувала розпочата ним війна, тих, хто підтримує Україну... Дії Росії в Україні спрямовані не лише проти України, а й взагалі проти цінностей західної демократії*», – заявив Шольц. Відповідь він отримав у прайм-тайм з «России-1» із черговим бряцанням ядерною зброєю та словами: «Хто ти є, виродку?». Після цього Німеччина (яка досить довго розкачувалася щодо надання підтримки Україні) негайно надала 1 мільярд євро допомоги і в подальшому стала чи не головним європейським постачальником зброї.

■ CNN повідомляє, що російське судно «Матрос Позинич» із краденим українським зерном прибуло до сирійського порту Латакія. І це вже вдруге за місяць. Тиждень тому супутникові знімки показали, як в окупованому Криму завантажують крадене зерно. При цьому заступник міністра закордонних справ РФ Андрій Руденко каже, що Росія «ні в кого нічого не краде». Шеф-редакторка The Economist Занні Беддос на форумі у Давосі заявила: «*Україна годує 400 млн людей у світі. Це важливий фактор, щоб світ почав думати, що робити далі і для країн, які не є членами НАТО. Це буде глузування зі світової спільноти, якщо світ не зможе деблокувати порти, не зможе вирішити цю ситуацію*».

■ Лауреат Нобелівської премії 2007 року Ерік Маскін каже, що на місці Зеленського він «*пішов би на поступки, щоб війна закінчилася швидко і більша частина України не виявилася зруйнованою*». Насправді вже тоді відчувалося, що такі настрої ширитимуться. І Київ був до цього готовий. А відповідь на такі поради сформулювала жінка, яка народилася 124 роки тому в травневому Києві: «*Ми хочемо жити. Наші сусіди бажають бачити нас мертвими. Це не залишає багато простору для компромісу*». *Жінку звали Голда Меїр. Вона була прем'єр-міністром Ізраїлю. Країни, яка зараз також потерпає не тільки від бойовиків, а й від вимог «піти їм на поступки».*



«Дії Росії в Україні спрямовані не лише проти України, а й взагалі проти цінностей західної демократії», – заявив Олаф Шольц

30 травня 2022 року

■ Пропагандистка Скабєєва офіційно завершила «СВО» і почала «Третю світову». Філліпс О'Брайен, професор стратегічних досліджень у Сент-Ендрюському університеті (Шотландія), пояснив, чому Росія продовжує воювати в Україні за калькою Другої світової. *«МО РФ, чітко дотримуючись радянської методики ведення війни, сподівалося пробити дірки в українській обороні, придушивши ЗСУ масою людей і техніки. Очікувалося й безліч успішних десантних висадок з моря. Але технології розвиваються, а армія РФ не зуміла до них адаптуватись і вже безнадійно відстає».*

■ Оборонне відомство Великої Британії повідомило, що росіяни зазнали величезних втрат серед офіцерів середньої та молодшої ланки. Це може погіршити вже існуючі проблеми російської армії щодо модернізації підходу до командування. Тому варто очікувати негайної відправки цьогорічних випускників військових вишів РФ до України. А незабаром, можливо, і прискорених випусків з них.

■ Путін підписав указ про набуття у спрощеному порядку російського громадянства дітьми-сиротами з так званих «Л/ДНР» та всієї України. Звернутися з проханням про прийняття дитини до громадянства РФ може її опікун, який має паспорт Росії, «Л/ДНР» або України. Також це можуть зробити організації, які займаються дітьми-сиротами. Тобто механізм вже відпрацьований. Насправді на початок травня 181 тисяча українських дітей вже були примусово вивезені в Росію та «Л/ДНР». Звичайно, не через любов Путіна до діточок. Багато в чому – через катастрофічні демографічні проблеми в Росії. Адже він назвав їх такими, що «набули системоутворюючого характеру». До 2024 року кількість росіян за урядовим прогнозом зменшиться на 1,7 млн. Станом на 21 травня, окупанти відзвітували про депортацію на свою територію близько 1,38 млн українських громадян, зокрема, 232 480 дітей. Ось такими цинічними і злочинними темпами примусового переселення та паспортизації Путін перекриває майбутню різницю в 1,7 млн і вирішує проблему російської демографічної ями.





■ Пушилін заявив, що ***«ДНР» стає «морською державою»***. Як з'ясувалося, підставою набуття цього статусу стало судно «Астрахань», яке вивезло з окупованого Маріупольського порту 2,5 тисячі тонн краденого українського металопрокату. На початку червня російська «Астрахань» повернеться по нову його партію. Все ще поки живий херсонський колабораціоніст Стремоусов заявив, що готовий «експортувати» до РФ не тільки зерно, а й кавуни та полуницю. А у Мелітополі вже готують експорт черешні з місцевих агрогосподарств до Росії. Цікаво, що Путін за пару днів до цього заявив, що *«крадіжка активів ще нікого і ніколи не доводила до добра. Особливо тих, хто цим займається»*. У випадку зі Стремоусовим його слова вже стали пророчими.

■ Пропагандистка Симоньян заявила, що *«якби не гаубиці НАТО, ми б за 2 дні взяли Київ»*. Її колега Соловйов пригрозив: *«Можемо завдати удару по центрам прийняття рішень (США) і начхати на 5 статтю статуту НАТО»*. ФРН цього дня оголосила про масштабну модернізацію бундесверу на 100 млрд євро. З них: 40,9 млрд передбачено на закупівлю нових винищувачів Eurofighter та бомбардувальників-винищувачів F-35, а також розвиток космічної системи раннього попередження; 19,3 млрд євро – на розвиток ВМФ, зокрема, закупівлю нових кораблів та підводних човнів; 16,6 млрд спрямують на розвиток сухопутних сил, у тому числі розробку нових БМП на заміну Marder.

1 червня 2022 року



Білоруський державний телеканал ОНТ показав фільм «Дороги додому». В ньому розповідається про нібито «спецоперацію» КДБ з повернення білоруських далекобійників з України, де, як стверджується, їх тримали в полоні. Для визволення водіїв «героїчний» КДБ залучав співробітників СБУ. Для цього, мовляв, їм пропонували гроші, використовували «особисту зацікавленість» та «компрометуючі матеріали». Відмашку на «спецоперацію» КДБ дав особисто Лукашенко, який навіть нагородив її учасників. Посол України в Білорусі Ігор Кізім прокоментував це так: «Фільм скоріше не про «звільнення», а про те, які «страшні та безжальні» українці, яке нібито продажне СБУ і про те, що все в Україні «погано». У фільмі легко проглядаються антиукраїнські пропагандистські штампи, маніпуляції фактами, «напівправда», підміна понять тощо. Чи вартий цей фільм того, щоб «вкидаючи» в інформпростір Білорусі ще одну порцію антиукраїнської пропаганди, в черговий раз безуспішно намагатися створити з українців образ ворога в білоруському суспільстві? Хоча, якщо заради нагород...», – резюмує Кізім.

Голова комітету Держдуми з оборони Картаполов заявив, що в ході «СВО» ЗС РФ втрат не зазнають: «З часу доведення останніх даних про втрати (1351 людина станом на 25.03 2022 р.), суттєвих змін не відбулося». Насправді з 25 березня, коли МО РФ в другий і останній раз заявило про свої втрати, минуло понад 2 місяці. За даними Генштабу ЗСУ, станом на те саме 25 березня загальні втрати росіян складали 16100 осіб. А на 1 червня їх вже було 30700. Тобто за той час, поки «суттєвих змін не відбулося», кількість загиблих окупантів майже подвоїлася.

1 червня стало офіційно відомо, що Україна отримає від США HIMARS. Однією з перших відомих його цілей незабаром стане Антонівський міст, але пропагандистська битва американським комплексом почалася одразу ж.

Болгарія, Північна Македонія та Чорногорія закрили свій повітряний простір для літака очільника МЗС РФ Лаврова. Через це його намічений на 6–7 червня візит до Сербії скасували. Галас піднявся неймовірний. Насправді на той час вже дуже гостро поставало питання, чи підніметься безпечно у повітря хоч щось російське. Ще 26 лютого ЄС ухвалив рішення про повну заборону постачання та лізинг літаків, гелікоптерів, іншої авіатехніки до РФ, а також на їхні страхування та техобслуговування. Для розуміння: на той час авіакомпанії РФ експлуатували 980 лайнерів ринковою вартістю $20 млрд. Росія гадала, що вона найхитріша, тому ухвалила закон, за яким перевела (фактично вкрала) до свого реєстру близько 800 літаків і продовжила їх використовувати, направляючи лише в ті країни, що не підтримали санкції. Однією з таких була Шрі-Ланка, де все ж таки заарештували «аерофлотівський» Airbus A330, оскільки його було викрадено в ірландського власника.

3 червня виповнилося рівно 100 днів повномасштабної війни. Цього дня чи не єдиним здобутком, яким могли похизуватись окупанти, виявилися магнітики з холодильника. Про це стало відомо з перехоплення СБУ. Загарбник-мародер хизувався перед братом викраденими магнітиками, які українці збирали під час подорожей: «Я магнітики набрав. Їм не потрібні, не знадобились, по ходу, ось я їх собі взяв».

5 червня стало відомо, що генерал зі священним для росіян прізвищем Кутузов загинув, як урочисто пишуть росЗМІ, «підіймаючи війська в атаку». Насправді смерть Кутузова в Україні довела наступне: якщо цілий командувач армійського корпусу у званні генерал-майора веде солдат в атаку, то росіяни в Україні дійсно зазнали величезних втрат серед майорів, капітанів та лейтенантів. Зрозуміло, що від генерала вимагали для «царя» негайної «перемоги», а він не міг її здобути, тому й повів особисто своїх підлеглих в банзай-атаку. Загибель в Україні чергового «кутузова» свідчить про рівень управління військами і моральний стан окупантів набагато більше, ніж «переможні» реляції путінських геббельсів. Якось навіть шкода Кутузова. З історичної точки зору. Міг би в недалекому майбутньому так само спалити Москву і врятувати Росію. І це був би логічний кінець імперії. Але замість цього він просто безславно загинув в Україні.

Генерал Кутузов загинув, як урочисто пишуть росЗМІ, «підіймаючи війська в атаку»

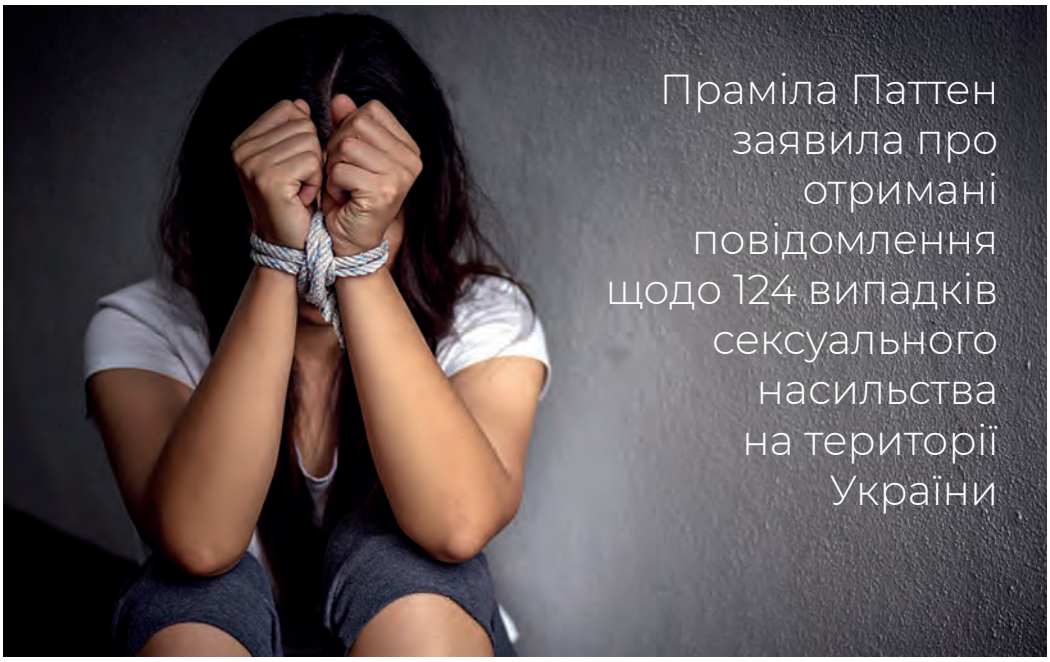


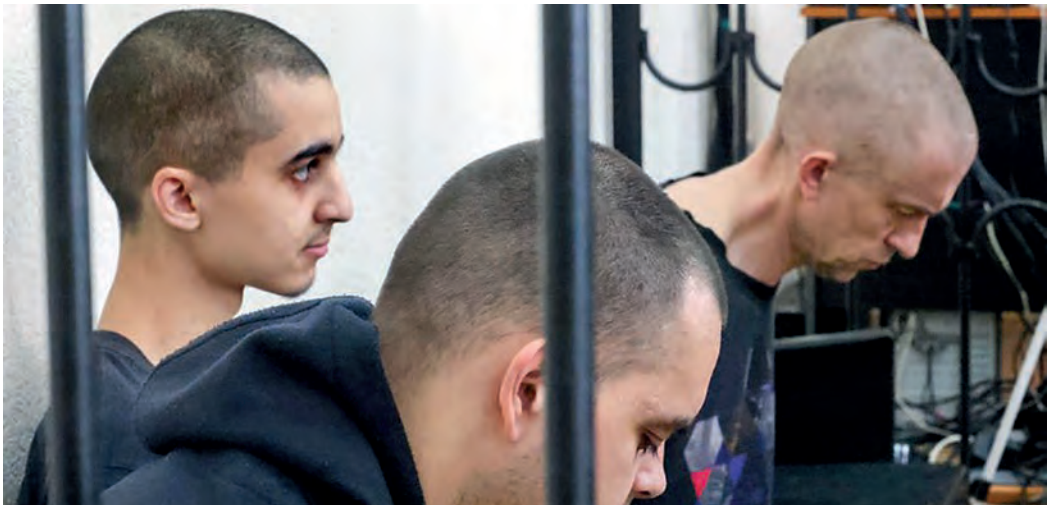
6 червня 2022 року

Лавров заявив, що *«Україна не хоче вести переговори, і ми маємо всі підстави вважати, що вона тим самим виконує волю англосаксонського лідерства західного світу»*. З того часу тема «підступних англосаксів» (яка до того була однією з історико-конспірологічних російських теорій) стала чи не головним наративом у поясненні провалу в війні проти України.

У путінців з'явилися також і «цінні поради та висновки» для задурманених англосаксами європейців. Наприклад, що *«накачування України зброєю за рахунок європейських платників податків призводить до подорожчання їхнього життя»*. Насправді саме цього дня у Великій Британії десятки компаній розпочали експеримент із впровадження 4-денного робочого тижня без втрати зарплати для працівників. А тим часом в РФ (якій «санкції йдуть тільки на користь») 67% компаній припинили найм працівників, а 21% взагалі готуються до масових скорочень.

Заступник постійного представника РФ при ООН Дмитро Полянський за підсумками засідання Ради Безпеки заявив про безпідставність звинувачень у сексуальному насильстві, яке вчиняють російські солдати щодо українок. Насправді спецпредставниця ООН з питань сексуального насильства Праміла Паттен заявила про отримані повідомлення щодо 124 випадків сексуального насильства на території України. Більшість постраждалих – жінки і дівчатка, але є 26 випадків насильства щодо хлопчиків і чоловіків. У 49-ти з 124 заяв йдеться про сексуальні наруги стосовно дітей. У семи випадках насильство зазнали хлопчики, у 19 – чоловіки.





Міністр Шойгу заявив про чергових українських полонених. Пропаганда повідомила, що вони перебувають у нормальних умовах і взагалі, *«у захваті від російської армії»* – відео з таким постановочним сюжетом з'являються часто. Насправді ситуація з полоненими жахлива. Крім того, що українців катують (у т.ч. з застосуванням психотропних препаратів), ними всіляко намагаються маніпулювати. ФСБ виготовляє фейкові газети, а також теле- та радіопередачі, які мімікрують під українську або незалежну пресу. Таким чином, розповсюджуючи фейкову інформацію про розгром ЗСУ, поразку України та неможливість обміну військовополонених, на них здійснюється психологічний вплив задля маніпулювання, деморалізації, тиску в підписанні зізнань та дачі неправдивих свідчень під час допитів. Ціна кожної фейкової газети 22 тисячі рублів.

У так званій «ДНР» розпочався **судовий процес над полоненими британцями** Шоном Піннером і Ейденом Асліном та марокканцем Саадуна Брагімом, які воювали у складі ЗСУ, та яких звинуватили у найманстві (за що за «законами республіки» передбачена смертна кара). Насправді усі вони вже давно жили в Україні і вступили до лав ЗСУ задовго до 24 лютого. У судилищі над ними був і прихований аспект. Путінські маріонетки таким чином прагнули змусити Лондон визнати суб'єктність своєї «ДНР», шляхом апеляції, тобто встановлення з «республікою» якихось правових відносин.

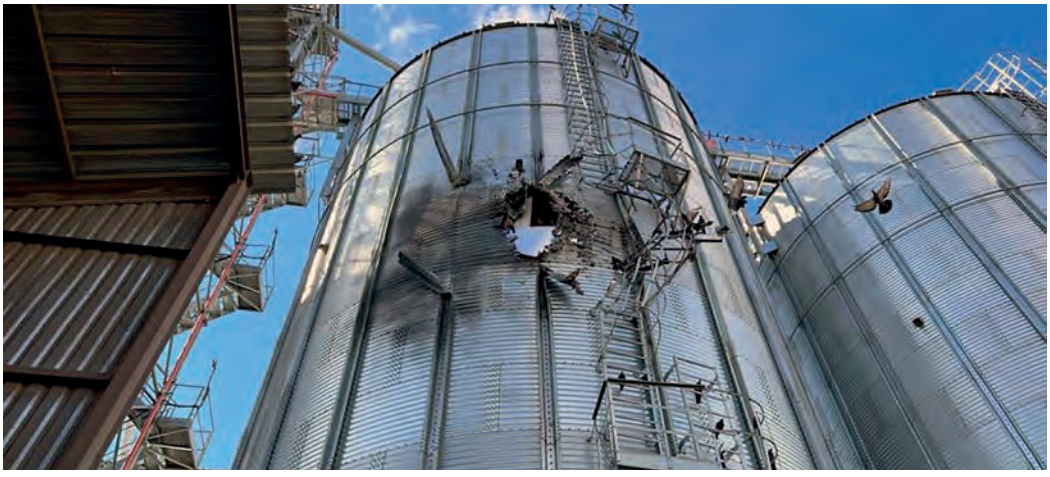
Експрезидент РФ Медведєв дає пояснення: *«чому мої пости в Telegram такі різкі? Відповідаю – я їх ненавиджу. Вони виродки. Вони хочуть смерті нам, Росії. І поки я живий, робитиму все, щоб вони зникли».* Глава МЗС Італії Луїджі Ді Майо попередив: *«заяви Медведєва дуже серйозні та небезпечні... Це погрози на адресу тих, хто наполегливо прагне миру»*. Насправді одним із пояснень риторики Медведєва (згодом до неї звикли) було те, що США анулювали робочу візу його сина Іллі.

8 червня 2022 року

На пресконференції в Туреччині Лавров заявляє: *«Ми звільняємо схід України від натиску **неонацистського** режиму»*. А ще 29 травня той самий Лавров звинуватив Францію в *«розпалюванні **націоналізму** в Україні»*. Отже, крім плутанини з географією (вся Україна чи лише її схід), Москва ніяк не може визначитися з кваліфікацією противника (нацисти чи націоналісти).

МО РФ заявило, що ЗСУ нібито розміщує бронетехніку та обладнує вогневі позиції на території елеваторів та зерносховищ у низці населених пунктів Харківської, Сумської та Донецької областей. Після цього ризики обстрілів та ракетних ударів по українських елеваторах і зерносховищах значно зростають. До того часу вже пошкоджені елеватори у Чернігівській і Сумській областях, де знаходиться найбільший елеватор України. У Запорізькій з 52 залишилося 10 елеваторів. Загалом Україна вже втратила близько 13 млн тонн елеваторних потужностей. А в Херсонській області, за яку йшли бої, елеватори зберігають 1 554 600 тонн зерна. До цього російська армія знищила другий за величиною зерновий термінал України – в Миколаєві. Путін бреше, нібито Росія не блокує порти Маріуполя та Бердянська, і Україна може безперешкодно експортувати своє зерно. Але в розмовах з Макроном і Шольцем ставить ультиматум: порти в обмін на скасування санкцій. *«У світлі таких повідомлень дезінформація, що розповсюджується Путіним з метою відвести від себе провину, стає ще більш цинічною»*, – заявив голова дипломатії ЄС Жозеп Боррель.

В Херсонській області вже готують підґрунтя для псевдореферендуму за приєднання до РФ. Зокрема, проводять фейкове телефонне «соцопитування». Питання – маніпулятивні: про ставлення до Росії, її армії, особисто Путіна, так званої «СВО». Є серед питань і ось таке: *«чи потрібно Херсону входити до складу РФ, йти шляхом Л/ДНР, чи увійти в склад «Республіки Крим?»*. Опція «чи хоче Херсон залишитись у складі незалежної України», навіть не розглядається.



Марокканцю Саадуну Брагіму та британцям Шону Піннеру та Ейдену Есліну винесли смертні вироки за статтями «найманство» та «насильницьке захоплення влади або насильницьке утримання влади» так званого «Кримінального кодексу ДНР». Насправді засудження до страти (фактично, шантаж вбивством) мало стати: погрозою іншим іноземцям, які борються на українському боці; підбурюванням британської громадської думки проти рішучих кроків Бориса Джонсона на підтримку України і примусом Британії до встановлення з «ДНР» бодай якихось правовідносин. Нічого з цього не вийшло.

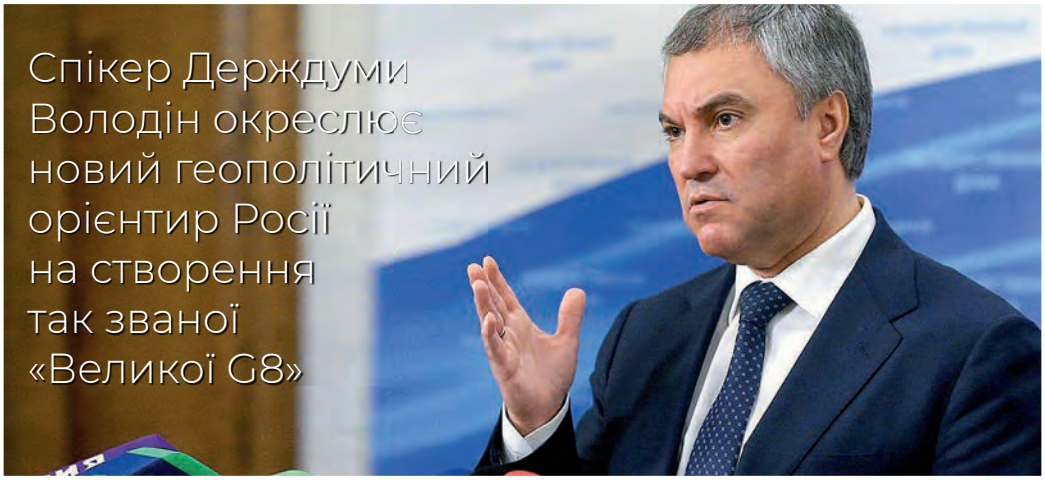
Путін порівнює себе з Петром I і висловлює готовність наслідувати його приклад імперської експансії: *«На нашу долю теж випало повертати і зміцнювати, і ми, безумовно, досягнемо успіху у вирішенні завдань, які перед нами покладені»*. Насправді, вся ця персональна манія величі чітко відповідає курсу на актуалізацію імперських амбіцій Кремля. Одним з інших проявів цього курсу були «зливи» в інформполе планів об'єднання «Л/ДНР» з окупованими територіями Херсонської та Запорізької областей в один російський федеральний округ. Також з'являється законопроєкт про відкликання РФ (як правонаступниці СРСР) рішення про визнання незалежності Литви. Ідея в тому, що після ухвалення такого закону, Литва нібито автоматично стане «спірною територією», а отже, не відповідатиме критеріям членства в НАТО. *«Територія сучасної РФ не назавжди зменшилася у порівнянні з розмірами Російської імперії. Площа Росії збільшуватиметься»*, – обіцяє Мединський, який все ще голова переговорної групи РФ з Україною.



З'ясувалося, що протягом 2022 року Кремль отримав 1,2 млн скарг на МО РФ. А з початку вторгнення до України потік скарг зріс у 6 разів. Пік невдоволення припав на квітень, коли російські солдати отримали перепочинок та змогли зв'язатися із сім'ями. Змінилися й приводи для скарг на відомство Шойгу. Сім'ї військових почали писати про незадовільну роботу військкоматів, а також шукати полонених і зниклих безвісти.

«Територія сучасної РФ не назавжди зменшилася у порівнянні з розмірами Російської імперії. Площа Росії збільшуватиметься», – обіцяє Мединський, голова переговорної групи РФ з Україною

10–12 червня 2022 року



Путін підписує закон про невиконання рішень ЄСПЛ, ухвалених після 15 березня 2022 року. Насправді це була остання незалежна інстанція, в якій громадяни РФ могли оскаржити рішення російських судів або поскаржитися на порушення своїх прав владою. Борг РФ за рішеннями ЄСПЛ перед своїми громадянами та іноземцями становив близько €74 млн. Всього РФ не виконала рішення щодо 2030 справ.

Спікер Держдуми Володін окреслює новий геополітичний орієнтир Росії на створення так званої «Великої G8». Складається вона з країн, що (як заявили у Москві) не підтримали антиросійські санкції: КНР, Індія, Індонезія, Бразилія, Туреччина, Мексика та Іран. Далі – більше: в Росії анонсують і аналог «великої G20», до якої, як вже мріють прокремлівські політологи, можуть увійти й африканські держави та країни Південної Америки. Маніпуляції з ПКС (паритетом купівельної спроможності) дозволяють говорити про економічну міць цих країн. Намагання РФ вирішити свої проблеми за рахунок коаліції проти США зрозумілі, але безперспективні. По-перше, Бразилія, Китай, Мексика, Індія та країни Південної Америки давно вже запрошуються на зустрічі оригінальної G8, сформувавши так звану «G7+5». По-друге, усі вони, звісно, й так входять до «G-20». Створювати щось нове на догоду РФ, щоб «втерти носа англосаксам» – навряд чи хтось буде. Достатньо поглянути на товарообіг між цими країнами із США та ЄС.

День Росії (12 червня) на ТОТ відзначали автопробігом, «в якому взяли участь вдячні луганські шахтарі». Насправді, як з'ясували фактчекери, на автопробіг «вдячних луганських шахтарів» машини переганяли з російських регіонів, зокрема, з Чувашії. *«Для показухи два автомобілі проїхали понад 1500 км, щоб засвітитися на 30-секундному відео», яке розповсюджували відповідні канали. Ще одну машину, судячи з напису «Первинна медична допомога», організатори акції реквізували. Марш був настільки безглуздим, що навіть здерти наклейку не вистачило мізків»*, – резюмували автори розслідування.



На телеканалі «Росія» про «звільнений Сєвєродонецьк» розповідали так: *«Спецпідрозділи вже перевіряють адреси, де можуть перебувати коригувальники або агенти українських спецслужб, опір триває лише у промзоні (де ЗСУ тримають у заручниках цивільних)»*. До того Сєвєродонецьк окупанти вже «брали» декілька раз. З цього приводу навіть розгорівся публічний медійний скандал: Кадиров заявив про повне захоплення міста, в той час як телеканал «Росія» стверджував, що під контролем «союзників» перебувають лише 20–30% міста. Кадиров звинуватив «Росію» у брехні: *«Так трапляється, коли певні індивіди вважають за краще працювати з дивана, замість того, щоб висвітлювати ситуацію із гущі подій»*.

Але головний скандал влаштовують «Известия». З сайту видання, яке входить до медіахолдингу, що номінально очолює Аліна Кабаєва, видаляється привітання Кирієнка з нагоди Дня Росії, в якому він поздоровив/попередив росіян з тим, що ***«всі вони платитимуть за відновлення Донбасу»***. До таких новин росіяни тоді ще не були готові. «Известия» негайно повідомили, що Кирієнко – фейковий, а повідомлення з'явилося на сайті через злам робочих акаунтів співробітників. Текст видалили, але копія сторінки залишилася в Archive.is. Насправді текст «привітання Кирієнка» викладали на сайті «Известий» двічі – з інтервалом близько 40 хвилин. Що це була за боротьба і з ким – невідомо, але у підсумку, як і попереджав Кирієнко, гроші з регіонів РФ (в т.ч. депресивних) згодом пішли на путінські «потьомкінські села» на українському Донбасі.

На руїнах McDonald's з'являється російська мережа «Вкусно и точка». Про підготовку до відкриття російського косплею американського світового бренду з кожної праски верещали як про сочинську Олімпіаду. У підсумку вийшло так, як і з Олімпіадою. Тобто ніяк. І навіть не з точки зору їжі. Логотип «Вкусно и точка» виявився дуже схожим на айдентику португальської компанії з виробництва кормів для тварин.

14 червня 2022 року

Цього дня стало відомо, що у зруйнованому драмтеатрі Маріуполя окупанти хочуть відкрити новий сезон: *«дві-три танцювальні та естрадно-концертні номери, а також театральну постановку»*. До цього вийшов сюжет з екскурсією по руїнах театру, під час якої екскурсовод говорить, що театр підірвали «українські нацисти». На цій та інших маріупольських історіях можна дослідити алгоритм нанесення інформаційного удару окупантів по місцевому населенню. Спочатку росіяни знеструмили усі телевишки та мобільні мережі. Залишки місцевих жителів опинилися в інформблокаді. Вакуум наповнили російські мовники, головне завдання яких полягало в переконанні маріупольців у тому, що в їхніх стражданнях винен «київський режим», а не Москва. Спочатку це робилося через МКІОН (мобільні комплекси інформування і оповіщення населення, активне застосування яких почалося ще у березні 2014-го при окупації Криму). Потім до формування системи тотального контролю долучився «Фенікс» – оператор так званої «ДНР», який коригує перелік сайтів, на які можна зайти та до якого можна підключитися лише за паспортом. З «турботою про населення» («хоч почути раз у тиждень голос рідних») по місту розкидаються мобільні точки Wi-Fi. Місцеві ЗМІ включаються останніми і головне їхнє завдання – ілюстрація «наведення ладу» в місті. Саме звідси з'являються новини про «відкриття нового сезону у Драмтеатрі», «відновлення роботи місцевого зоопарку» та анонс «футбольного матчу між місцевим «Іллічівцем» і донецьким так званим «Шахтарем».

РИА «Новости» у статті під заголовком *«Втопити росіян у наркотиках. Як Україна розв'язала гібридну війну»* згадує про сумнозвісне свого часу угруповання «ХімПром», яке начебто курується СБУ. 14 червня видання The Insider спростовує цей фейк. Але ще у 2017-му сам Путін заявляє, що *«Україна стала одним з основних постачальників наркотиків до РФ»*. До того часу його гібридна війна з Україною вже йшла повним ходом. І наркотичний «пазл» у ній став у нагоді.



■ В Санкт-Петербурзі під гаслом «Новий світ – нові можливості» відкрився міжнародний економічний форум (ПМЕФ). Серед запрошених почесних гостей – пранкери Лексус і Вован, делегації Еритреї і «Талібану», представники союзних республік «ЛДНР». З останніми вийшов скандал. Губернатор Петербурга Бєглов і ватажок так званої «ДНР» Пушилін відкрили форум холостим залпом з гармати Петропавлівської фортеці. Петербурзька влада наказала операторам знімати церемонію так, щоб ватажок бойовиків у кадр не потрапив. Виглядало це дивно, адже саме Санкт-Петербург призначено «побратимом» окупованого і зруйнованого Маріуполя, з якого Пушилін пообіцяв зробити «місто-курорт».

■ На той час офіційно призначених Кремлем інших російських регіонів-«побратимів» окупованим областям України нараховувалося вже 27. Це назвали «шефством над визволеними територіями». Цікаво, що найбагатша в РФ Москва (бюджет на цей рік складав $43,1 млрд) і тут всіх надурила, спритно вхопивши у «підшефні» окупований Луганськ, який майже не постраждав.

■ У Telegram-каналі «Известий» з'явився скріншот чергового українського «секретного документа», який нібито має стосунок до вже всім набридлих українських біолабораторій, що співпрацюють із США. Згідно з «документом», знищенню підлягають дані військовослужбовців, цивільних співробітників та персоналу трьох організацій: Центру громадського здоров'я України, Українського протичумного інституту ім. Мечникова та Житомирського



Ватажок так званої «ДНР» Пушилін пообіцяв зробити «місто-курорт» із окупованого і зруйнованого Маріуполя

лабораторного центру на транспорті». Цей «документ» було негайно накинуто на загальний російський фейковий вентилятор. Насправді те, що це фейк, було помітно одразу. Наприклад, у значенні «личное дело» вжито вираз «особиста справа», а не «особова»; вказана адреса: «ул. Володимирська, 33», а не «вул.»; слово «безпека» у повній назві СБУ пишеться з малої літери. Але на подібне незнання української мови захисники російської, звісно, не звертали уваги при створенні цієї і багатьох інших підробок.

16 червня 2022 року



Twitter, власником якого віднедавна став Ілон Маск, заблокував Рогозіна. Причина – розпалювання ненависті до України. Питання, що взагалі робить керівник «Роскосмосу» (як і інші московські можновладці) у соцмережі, яку заборонив Роскомнадзор, і досі залишається серед риторичних. До цього Рогозін називав Хантера Байдена (сина президента США) «наркоманом, п'яницею, розпусником та злодієм», погрожував «знищити Міжнародну космічну станцію», попереджав західну цивілізацію, що «захоплення прогресом поставить її на коліна» та писав про «українську біологічну зброю, яка діє на репродуктивну систему жінок». Але за великим рахунком, на висловлювання Медведєва, Рогозіна, Володіна вже ніхто у цивілізованому світі не звертає уваги. Вони вже остаточно перетворилися на зграю скажених собак, які своїм гавканням лише підбурюють один одного гавкнути ще раз і ще сильніше.

Ватажка «ДНР» Пушиліна все ж показують на ПМЕФ, надають слово і він каже, що *«рішення про проведення референдуму щодо приєднання «ДНР» до Росії прийматиметься після СВО»*. Збрехав, як бачимо, і тут. Але радше за все, просто не знав. Бо озвучував те, що йому скажуть в Кремлі.

Велика Британія внесла до санкційного списку патріарха РПЦ Кирила. З «вівтарним хлопчиком Путіна» це мало статися ще раніше. І на рівні ЄС. Але з його останнього пакету персональних санкцій Гундяєва викреслила Угорщина. **Згодом Кирил остаточно увійде до історії як «патріарх війни»**. Адже його риторика про «Росію, яка ніколи ні на кого не нападала» (в той самий час, коли від артилерійських та ракетних обстрілів здригалася Україна – батьківщина східнослов'янського православ'я), згодом перетворилася на відверто ядерну – через *«божественне провидіння, яке дало Росії ядерну зброю»*.

Незважаючи на псевдоісторичні інсинуації Путіна (на кшталт «Україну створив Ленін, а її західні території стали подарунком Сталіна»), яким була присвячена левова частка його виступу на ПМЕФ, головною дійовою особою на форумі став Касим-Жомарт Токаєв, який заявив: *«Казахстан не визнає Косово, Південну Осетію, Абхазію, Тайвань та інші частково визнані держави. Цей принцип буде застосований і щодо квазідержавних територій, якими, на наш погляд, є «Луганськ» та «Донецьк»*. Також в присутності Путіна і Симоньян він виступив і проти нападів на свою країну у російських державних ЗМІ. А після цього відмовився від нагородження його російським орденом Олександра Невського. Прессекретар Кремля Пєсков постфактум заявив, що нагороджувати Токаєва не планувалося. Але всі все розуміють: Казахстан чітко дав зрозуміти, що не збирається перебувати у «російській орбіті».

«Бойові дії» розгортаються і навколо крайньої західної точки Росії – Калінінградської області. Литва збирається запровадити обмеження на залізничний транзит вантажів до неї з інших регіонів РФ. У пропагандистських соцмережах з'явився відеосюжет, автори якого заявляють про те, що Литва, розпочавши блокаду Калінінграда, дає Росії право пробити коридор через литовську територію для деблокади. Відеосюжет був визнаний відвертою маніпуляцією та фейком, пропагандою ревізіонізму кордонів та спробою знайти привід для тиску на Литву.

У новині про обмін української парамедикині Юлії Паєвської з позивним «Тайра» у виданні «Московский комсомолец» спочатку повідомляється, що вона була «захоплена окупантами у Маріуполі». Пізніше пост відредагували. У новій версії «Тайру» вже називають «затятою націоналісткою» і повідомляють, що вона «була взята в полон». Редакція цю подію пояснила «грубою опискою». До цього «описалися» Lenta.ru, «Первый канал» з Овсянніковою, «Известия» з привітаннями Кирієнка з днем Росії та Readovka з публікацією закритих даних про загиблих в Україні росіян.



20 червня 2022 року

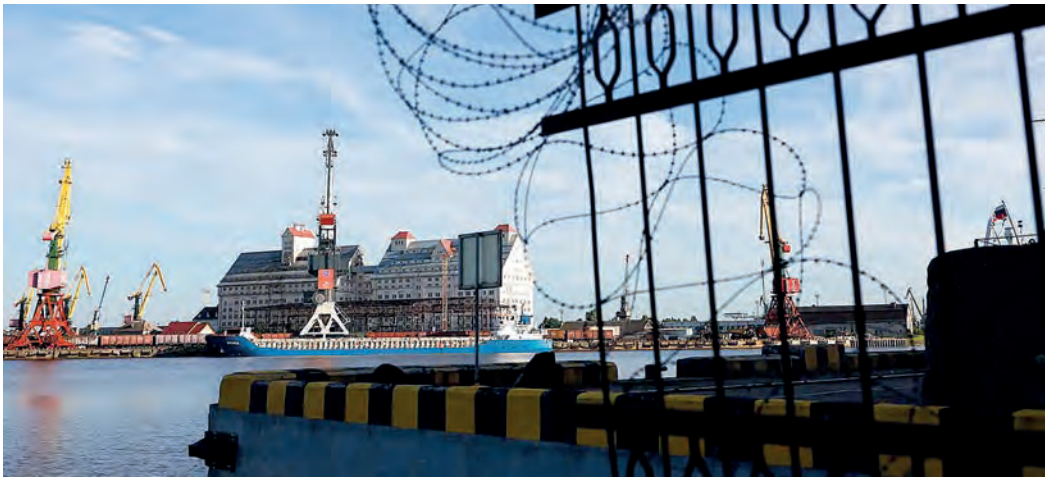


Спікерка МЗС РФ Захарова вдалась до відвертих погроз: «Якщо вантажний транзит не буде відновлено, Росія залишає за собою право на будь-які дії щодо захисту своїх національних інтересів»

Росія продовжує масовану пропагандистську атаку з приводу ситуації з «блокадою Калінінграда». Спікерка МЗС РФ Захарова вдалась до відвертих погроз: *«Якщо вантажний транзит не буде відновлено, Росія залишає за собою право на будь-які дії щодо захисту своїх національних інтересів»*. Насправді блокада Калінінграда, на відміну від блокування українських портів, на росТВ подається під соусом *«вы не понимаете, это другое»*. І це дійсно саме так. Адже на відміну від «вегетаріанської» блокади Калінінграда, шість морських портів – Південний, Миколаїв, Ольвія, Одеса, Чорноморськ та Білгород-Дністровський – не можуть приймати та відправляти вантажі, а порти Маріуполя, Бердянська, Скадовська та Херсона взагалі закриті у зв'язку з тимчасовою окупацією.

Російські «воєнкори» поскаржилися на Шойгу. На ПМЕФ під час короткої закритої зустрічі Путіна з «воєнкорами» Сладков та Піддубний попросили 5 хвилин на окреме спілкування, а в підсумку, як повідомляється, Путін проговорив з ними майже 40 хвилин і дізнався багато нового про те, як проходить його «СВО».

Під час зустрічі з «воєнкорами» Путін заявив, що «з тих військових, які виявили сміливість під час «денацифікації України», потрібно ростити новий російський істеблішмент». Ще у квітні стало відомо про поранення лідера ДШРГ «Русич» Мільчакова, котрий не приховує своїх нацистських поглядів. З огляду на це, навіть в документі, опублікованому розвідкою ФРН, йдеться, що співпраця з «Русичем» та «Російським імперським легіоном» доводить заявлену Кремлем причину війни – «денацифікацію» – до абсурду.



Лякати литовців з приводу «блокади Калінінграда» прибув цілий секретар Радбезу РФ Патрушев, який, звісно, учуяв західний слід. І пообіцяв, що *«Москва скоро так відповість Вільнюсу, що це серйозно позначиться на мешканцях Литви»*. Литовці у свою чергу так «злякалися» секретаря, що до залізничної блокади області негайно додали ще й автомобільну. Це призвело до справжнього колапсу. Литовська митниця просто розвертала автомашини на кордоні з Білоруссю у пункті пропуску Мядінінкай, внаслідок чого станом на 21 червня перепустки в Литву вже понад 32 години очікували близько 330 російських автопоїздів.

Пушилін офіційно розписався у нестачі живої сили для «визволення Донбасу». 21 червня він ухвалив рішення про прийом на військову службу за контрактом іноземних громадян. Хто буде такими вважатися – асадівці з Сирії, афганці з «Талібану», абхази, південні осетини, придністровці – не ясно. Жодної країни, яка б офіційно визнала «ДНР», немає. Під «іноземними громадянами» вірогідно він мав на увазі росіян, наприклад, ув'язнених, яким у дусі сталінських часів, скоро запропонують «кров'ю спокутувати свою провину».

Після звільнення з полону української парамедикіні «Тайри» в російських Telegram-каналах розпочався справжній пошук «зради». Більшість з них лише постфактум дізналася, що «Тайра» на волі. Таким чином, фактично визнано, що образ «нацистки-Тайри» був створений штучно. Адже «нацистів», як переконує російський телевізор, не видають. Почалося «ворожіння»: а на кого ж її обміняли? Основним варіантом було – на сина кадировського чиновника. У пабліках почався активний «шатун» на тему: «Чому російським «ванькам» знову нічого, а Кадирову знову все?» У підсумку пропагандисти визнали, що Росія зазнала повної інформаційної **поразки під час операції «Тайра»**, заявивши, що проти них воюють *«досвідчені люди, які знищили не один політичний режим»*.

22 червня 2022 року

Цей день – одна з тих дат в російському календарі, коли в сусідній країні відбуваються сплески освоєння символічного капіталу східного фронту Другої світової, більш відомого там як «Велика Вітчизняна війна» (або за російською абревіатурою – ВОВ). Насправді, як з'ясувалося, понад половина опитаних російською державною соціологічною конторою респондентів не змогли навіть пригадати дату початку ВОВ. А про те, що це сталося 22 червня 1941 року знають лише 48% росіян віком від 18 до 34 років. Також серед росіян знижується частка тих, хто обізнаний про участь своїх рідних у Другій світовій.

Символічно, що 22 червня саме канцлер Німеччини Олаф Шольц назвав політику російського президента «агресивною та імперіалістичною». А на регулярний пам'ятний захід, присвячений звільненню концтабору Бухенвальд, вперше в історії не запросили офіційних представників Росії. Адміністрація, певно, довго вагалася, але вбивство у Харкові одного з останніх в'язнів Бухенвальда, 96-річного Бориса Романченка, стало останньою краплею.

Навколо літери «Z» вибудовується масштабна інформаційна кампанія. Пропагандистський телеканал RT став називати війну в Україні «спецопераційю Z» та розпочав випуск футболок із цією символікою. Вони з'явилися також у найбільшому інтернет-магазині РФ Wildberries. За тиждень після початку війни кемеровський губернатор Цивільєв наказав називати в офіційних документах свою область «КуZбасом». У ЗМІ з'являється методичка для блогерів на підтримку російської армії. У своїх публікаціях вони зобов'язані використовувати хештеги ZaРосію, ZaНаших, ZaПутіна. «Z» перетворилася в Росії на сакральний символ, над яким заборонено жартувати. Наприклад, за коментар «*Z означає засранці*» мешканця Сургута оштрафували на 40 тисяч рублів.

Пропагандистський телеканал RT став називати війну в Україні «спецопераційю Z» та розпочав випуск футболок із цією символікою





Конференція польських єпископів спростувала фейк очільника Служби зовнішньої розвідки РФ Наришкіна про намір поглинути Львівське римо-католицьке архієпископство. Але посилатися на дані російської розвідки (тим паче під керівництвом Наришкіна) дуже зручно. Адже самих даних, і на чому вони грунтуються, загалу не показують. Тому все, що завгодно, можна публікувати з посиланням на дані російської розвідки. І росЗМІ цим користуються сповна. Наприклад, російський журналіст Максим Шевченко на запитання: «Чи хоче Польща «під шумок» повернути частину України?», заявив: *«Польща – це проєкт, який є прямою альтернативою проєкту Російської імперії, принаймні у масштабах Східної Європи. Польща разом із Україною, Литвою та частиною населення Білорусі перевищуватиме за чисельністю понад 100 млн людей, і за своїми військово-мобілізаційними ресурсами буде співставна із сучасною Росією»*.

Міносвіти РФ розробило новий державний освітній стандарт. За ним до підручників вирішено додати параграфи про «боротьбу за незалежність Донбасу» та про визнання так званих «ДНР» і «ЛНР». Також хочуть оновити список рекомендованих підручників із гуманітарних дисциплін, щоб вони були наповнені *«образними прикладами справжнього служіння вітчизні, мужності та героїзму, виявлених під час захисту батьківщини»*. Тобто усе за радянськими лекалами. Включно з поверненням у піонерські часи. Для цього на Червону площу зігнали одразу 5 тисяч (!) дітей, які «принесли піонерську клятву». Насправді, як з'ясувалося, у тому, що «Піонерія 2.0» потрібна, переконані лише 30% росіян віком до 24 років. Найбільше противників піонерії живуть, до речі, там, де розташована Червона площа – у Москві (66%). Твердо проти відродження піонерії виступають 16%. Аргументи критиків: «не треба повертатися в минуле» (32%); ще 13% обрали варіант: «нав'язують ідеологію». Але путінський потяг у дитинство вже мчав на повну ходу.

24–26 червня 2022 року

Виповнилося рівно 4 місяці від початку повномасштабного вторгнення. З цього приводу росЗМІ підбивали його невтішні підсумки. Найбільше про «успішність СВО» свідчило постійне тасування колоди карт з призначеннями на керівні посади військ вторгнення. З початку червня через невдачі в Україні було відсторонено від ключових оперативних командних посад кількох генералів. Серед них – командувач ПДВ генерал-полковник Сердюков, командувач всієї «СВО» та її Південної групи військ генерал армії Дворніков, його призначили лише у квітні. З'явився новий очільник і в Південній групі. Ним став головком повітряно-космічних військ РФ Суровікін. Як показали подальші події, це призначення призвело до вкрай важких наслідків для Росії. І не тільки в Україні.

Про можливе оголошення мобілізації синхронно повідомили одразу три британські видання: The Guardian, The Independent та Daily Record. Приводом для мобілізації (до речі першої в Росії після 1945 року), звісно, стало зростання втрат. Але в Кремлі так і не наважилися на загальну мобілізацію, зупинилися на гібридній. Голова профільного комітету Держдуми Картаполов (той самий, який ще на початку червня стверджував, що Росія «перестала втрачати людей» на війні) запропонував підписувати військові контракти одразу з випускниками шкіл. У російських пабліках це нововведення вже назвали ***«зі шкільної парти – до могили»***.

Цього дня Росія завдала масованого ракетного удару по українських містах – з глибини території РФ, акваторій Каспійського та Чорного морів. «Центром ухвалення рішень», по якому в Москві погрожували бити «високоточною зброєю», цього разу призначили звичайний житловий будинок у Шевченківському районі Києва. З-під завалів якого рятувальники витягли 7-річну дівчинку. Вже тоді стало остаточно зрозумілим, що такі «високоточні удари» по дітях, швидше за все, триватимуть. Путін вирішив воювати на два фронти. Перший: війна на виснаження ресурсів. Другий: ракетним терором проти цивільних змусити їх тиснути на владу, щоб та йшла домовлятися з Кремлем.





Протягом кількох місяців РФ знаходила шляхи обходу санкцій, запроваджених після вторгнення в Україну. Але ранком 27 червня все скінчилося. Пільговий період із виплати відсотків у розмірі близько $100 млн, що підлягали виплаті в цей день, завершився і автоматично призвів до дефолту Росії. *«Похмурий маркер швидкого перетворення Росії на економічного, фінансового та політичного ізгоя»*, – так охарактеризував цю новину Bloomberg, уточнюючи, що це трапилося вперше з 1918 року.

Однією з улюблених тем пропаганди довгий час були і залишаються так звані українські нацбати, якими лякали російських телеглядачів ще з 2014 року. Тепер питання їхнього створення актуальне вже у самій Росії. Кадиров, який сформував перший у РФ нацбат «Ахмат», вже доповідає про створення ще чотирьох батальйонів. В інших регіонах також підхопили «ініціативу на місцях» і почали активно формувати власні підрозділи для війни з Україною. Національно-регіональні батальйони активно рекламуються в російських соцмережах. Місцева влада дає цим формуванням назви, пов'язані з національними героями, топонімами чи рідною мовою – «В'ятка», «Парма», «Алга», «Тімер». Насправді жодного патріотичного пориву в наборах цих «військових гастарбайтерів», звісно, немає. Все за гроші. Учасникам батальйонів обіцяють *«високі зарплати, що складаються з федеральних та регіональних виплат»*.

Цього дня сталася атака на торговий центр у Кременчуку. Прокремлівські Telegram-канали відразу



Кадиров, який сформував перший у РФ нацбат «Ахмат», вже доповідає про створення ще чотирьох батальйонів

почали писати, що це постановка на кшталт Бучі. Писали, що це криворуке українське ППО. Пропагандисту Сладкову доручили озвучити неофіційну позицію Кремля: *«Американці вирішили перевірити якість своєї протиракетної оборони на українському фронті... А якщо ми також посилимо вогневу міць своїх атак? Летів до них «Калібр», а якщо прилетить «Воєвода»?»*.

28 червня 2022 року



Наступного дня після **кривавої атаки на торговий центр у Кременчуці**, МО РФ видало свою версію подій. Як і передбачалося, вона полягала в тому, що *«високоточний удар завдано по заводу, де були ангари з озброєнням і боєприпасами, що надійшли від США та європейських країн»*. Офіційно затверджено і новий наратив щодо чисельних руйнувань українських міст – «в усьому винна українська ППО».

Однією з причин російського ракетного «озвіріння» в ті дні називають надання Україні статусу кандидата в члени Євросоюзу. В Москві вдаються до різноманітних інсинуацій: від «України вже не існуватиме на час вступу до ЄС», до «ЄС розвалиться і Україні нема буде куди вступати». Основними темами на підкріплення цих наративів виступають нібито чвари між окремими країнами ЄС, залежність від російських енергоносіїв, падіння рівня життя пересічних європейців через антиросійські санкції й тому подібне.

Кадиров став лідером російського Telegram. На 24 лютого він мав лише близько 60 тисяч підписників, оновлювався кілька разів на тиждень і в ньому публікувалися переважно офіційні звіти та привітання російського очільника Чечні з різних приводів на адресу «дорогих братів», чиновників та деяких діячів культури. Але за наступні три місяці він обійшов канали «РИА Новости», Mash та багатьох інших лідерів російського Telegram. Станом на 28 червня аудиторія Кадирова становила понад 2,5 млн підписників. Наростити аудиторію Кадирову допомогло рясне цитування його постів та реклама в інших каналах. Більша частина згадок про канал Кадирова (близько 4 тисяч) припадає лише на 20 каналів, серед яких всього три – не анонімні (наприклад, Соловйова). Також Кадирова старанно цитує сітка з каналів, які були створені безпосередньо до або відразу після початку війни в Україні або перейменовані після 24 лютого в Z-стилістиці. Таких у російському Telegram з 24 лютого з'явилося понад 500. І всі – з однотипним контентом.

Стремоусов, який поки що живий і все так само називає себе заступником голови Херсонської області, заявив, що референдум пройде вже восени. Мета – вступ до Російської Федерації. Насправді, за законами жанру, ще до «вступу» окупованому регіону потрібно надати хоч якусь суб'єктність (щоб це не значило в уявленні РФ). Тобто створити з нього «незалежну республіку», яка б підписала відповідну угоду з РФ. Потрібна «ХерНР». Але немає навіть її. Проте це більше не обходить ані Стремоусова, ані Москву.

Скорочення поставок газу до Європи у «Газпромі» пояснили проблемами з турбінами для перекачування газу німецького концерну Siemens, які через санкції не можуть забрати після ремонту з Канади. На цій же версії наполягали в Кремлі, заявляючи, що Росія залишається «відповідальним постачальником». 29 червня вже виконавчий директор концерну Siemens Energy Джо Кезер спростував кремлівський фейк: *«Значне скорочення постачання російського газу до Німеччини сталося виключно з політичних причин, а не через неповернення турбіни з ремонту, як стверджує Москва»*. Про це Кезер заявив в інтерв'ю Süddeutsche Zeitung. *«Дуже зручно втягувати у конфлікт компанію, яка добре відома в Росії. Навіть якби це було так, це ніколи не виправдало б такого сильного скорочення потоку газу»*, – відзначив керівник Siemens.

«Історичний саміт НАТО: червоні лінії проведено, нова Холодна війна розпочалася, тепер офіційно», – таким чином пропагандисти відреагували на саміт альянсу в Мадриді. Насправді рішення мадридського саміту схоже на історію з нещодавнім російським дефолтом. Розрив відбувся вже давно. 29 червня його лише формалізували. Фактично, НАТО відповідає Кремлю: «Ви хотіли повернути нас у 1997 рік? Тоді отримайте 2022-й. І ще Швецію та Фінляндію на додачу». Зрозуміло, що в такій ситуації вже не до ультиматумів. Тому обґрунтування «СВО» негайно кардинально змінилися: замість «визволення жителів Донбасу» тепер у Росії йде «боротьба з усім Заходом».



30 червня 2022 року





Цього дня було офіційно повідомлено про визволення острова Зміїний Силами оборони України. МО РФ усіх заплутало, видавши одразу чотири версії. Першою була: *«гарнізон з острова вивели як жест доброї волі зі сприяння зусиллям ООН з організації гуманітарного коридору для вивезення зерна України»*. Другою: *«збереження особового складу»*. Третьою: *«свою роль об'єкт виконав»*. Четвертою: *«на його утримання йшли великі ресурси»*. У цю плутанину не повірили навіть у Росії. Місцеві соцмережі та пабліки почали справжній ґвалт на тему чергового «кроку доброї волі».

Окрім Зміїного, з'явилася ще одна «зрада» від російського керівництва – пов'язана з нещодавнім обміном полонених. Кремль і МО РФ з цих двох приводів влаштували, банальний інформаційний прийом – «перекидання». На запитання про Зміїний Кремль відіслав усіх до МО РФ: «всі деталі у військових». Ті, у свою чергу, хвацько переадресували всі питання про обмін полоненими до Кремля: *«рішення прийняв верховний головнокомандувач»*.

Але заплутати сліди «зради» не вийшло. Навіть «воєнкори» образилися не на жарт. Їх, як і в історії з Тайрою, глибоко ранило те, що їм знову нічого не повідомили наперед, а про новини вони дізналися лише від ГУР України. А потім почались питання – про звільнених «азовців», які на думку, наприклад, «воєнкора» Сладкова є свідченням, що російське *«суспільство такими діями ламають через коліно»*.

Видання «Проєкт» підготувало справжню «інформаційну бомбу» – дослідження про те, як МО РФ бреше про перемоги в Україні. Дослідники вивчили всі 196 (на той час) повідомлень офіційного спікера Конашенкова і виявили грубі та смішні нестиковки у цифрах. Наприклад, «переможного» 9 травня він повідомив, що ЗС РФ розбомбили на землі українські гелікоптери. Загальні втрати мали становити 122 одиниці (116 на 8 травня і шість – на 9 травня). Однак відомство відзвітувало про 124 знищені одиниці. Згодом до таких «переможних звитяг» всі звикнуть і перестануть звертати на них увагу.





■ Лукашенко у своїй промові з нагоди дня незалежності Білорусі зазначив, що *«Росія – найближча держава у світі, де живуть наші брати, рідні брати»*. Насправді чи не найяскравіше «братські відносини між росіянами та білорусами» ілюструє випадок на пляжі у Сочі, про який стало відомо 3 липня. Двох білорусок 14-ти та 6-ти років, які роздавали кавун відпочиваючим, почала «кошмарити» охорона пляжу. За дівчат заступився їх брат, якого у відповідь побили палками та арматурою. Через що він опинився в реанімації.

■ Путін не сказав жодного слова на підтримку загиблих та поранених у Бєлгороді. У будь-якій цивілізованій країні після таких ЧП екстрено виступає президент, пояснює, що відбулося, висловлює підтримку. Але Путін мовчить. Єдина офіційна особа, яка була вимушена хоч щось пояснити місцевим жителям, крім *«серії гучних звуків, хлопків, роботи системи ППО»*, став губернатор Бєлгородської області Гладков. На запитання однієї з місцевих мешканок: *«Як нам тепер спати?»*, той відповів: *«Ніяк. Сказати, що більше такого ніколи не буде, я не можу»*. Чотирьом постраждалим у Бєлгороді виплатять по 500 тисяч рублів і відправлять у санаторій. Решті – порадять сподіватися на долю. Але подальші події довели, що й на неї (у вигляді путінської Росії з її «стабільністю та безпекою») – сподіватися не варто.

■ Російські ЗМІ повідомили, що українські БПЛА «Стриж» атакували ще одне прикордонне обласне місто – Курськ. Насправді, у прикордонних з Україною областях, в обстрілах яких російська влада регулярно звинувачує Київ, чомусь дивним чином не звучать сигнали повітряної тривоги. При цьому в них вже давно запроваджені «різнокольорові» рівні небезпеки. Чому гинуть мирні люди в офіційно невоюючій Росії? Кремль дав вказівку місцевій владі не «включати паніку» через сирени. Путіну на той час вже вкрай були потрібні жертви серед власного мирного населення, щоб оголосити мобілізацію. Мовляв, *«західна зброя вже б'є по вас безпосередньо»*.

4 липня 2022 року

Шойгу на зустрічі з Путіним доповів про повне «звільнення Луганської народної республіки». Насправді відстань від Луганська до Лисичанська майже 117 км. Їх можна проїхати на авто за 1 годину 56 хвилин. Щоб подолати цю відстань, «другій армії світу» знадобився 131 день. Єдина більш-менш формалізована військова «перемога» (тимчасова) у війні з Україною обійшлася Путіну у понад 36200 солдатів, 1589 танків, 3754 бойових броньованих машини, 804 одиниць артилерійських систем, 246 РСЗВ, 105 систем ППО, 217 літаків, 187 гелікоптерів та інших «дрібниць» на кшталт крейсера «Москва». Решта – пропаганда у стилі «ми бережемо мирне населення Луганщини».

Під час доповіді Шойгу про «ЛНР – наш» Путін каже, що вже отримав доповіді від двох командувачів українських напрямків – Лапіна та Суровікіна. І цим чітко вказав на місце Шойгу в своїй тодішній ієрархії. Тобто, перш ніж слухати свого головного військового візира, падишах отримав інформацію від його нукерів. Але й в них згодом справи стануть дуже кепськими.

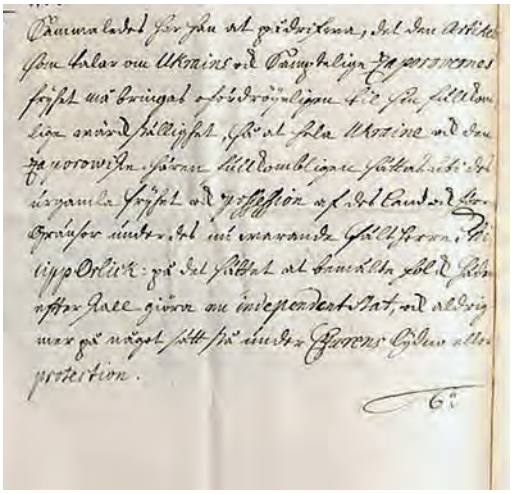
Ще у травні «воєнкори» та диванні військові експерти писали про неминучий «котел» в агломерації Сєвєродонецьк-Лисичанськ, в якому опиниться 9-11 тисяч українських військових. Повідомляли, що у керівництві України немає єдиної думки щодо військ, яким загрожує оточення. Зрештою у Москві добрехалися до того, що рішення про відведення боєздатних частин та офіцерів – «це компроміс між Зеленським та Залужним». Західною «ягідкою» на пропагандистському торті стало повідомлення, що «Сєвєродонецький котел нібито послаблює рішучість Заходу в допомозі Україні». Насправді жодного «котла» там не трапилося. Сили оборони організовано відійшли на раніше підготовлені рубежі. Адже з військової точки зору утримувати Лисичанськ просто не було сенсу. А Сєвєродонецька вже фактично не існувало. Це місто повторило долю раніше «звільненого» Маріуполя.





Один з головних путінських «общаків» під назвою «Газпром» знаходиться у процесі самогубства. При чому в буквальному, а не метафоричному сенсі цього слова. 5 липня стало відомо про загибель вже четвертого з початку року топ-менеджера корпорації. Тіло Юрія Воронова, гендиректора транспортної компанії «Астра Шиппінг», яка працювала на арктичних підрядах «Газпрому», виявили у котеджному селищі Морські тераси біля Фінської затоки. Труп лежав у басейні з простреленою головою. При цьому жодної людини, яка б публічно поставила питання, чому «національна гордість Росії» перетворилася на «клуб самогубців», в Росії не знайшлося. Бо всі все розуміють. Газ став першим національним надбанням, яке Путін кинув у топку свого рейдерського захоплення України. А менеджери «Газпрому» навіть не дрова, а друзки в цій топці.

Голова Російського історичного товариства Мединський почав вчити історії президента України Володимира Зеленського. «Повчання» стосувалися копії листа короля Карла XII 1711 року, яку привезла до України прем'єр-міністр Швеції Магдалена Андерссон. Президент Зеленський зачитав фрагмент з перекладу листа: «Щоб якнайшвидше втілити в життя статтю про волю України та всіх козаків, щоб всій Україні і Війську Запорозькому при нинішньому полководці Пилипу Орлику повернути давню свободу, володіння своєю землею та її колишні кордони, щоб відтепер цей народ став незалежною державою і більш ніколи не підлягав покорі чи захисту царя». Це і тригернуло Мединського на черговий напад російського історичного патріотизму.



«Щоб повернути давню свободу, володіння своєю землею та її колишні кордони, щоб відтепер цей народ став незалежною державою і більш ніколи не підлягав покорі чи захисту царя»

Краще б згадав принизливі для Москви переговори про суми щорічної дані («поминок»), які Росія заборгувала Кримському ханству. Мединському в Україні порадили освіжити в пам'яті ці глави з підручника історії перед тим, як він вже в недалекому майбутньому сяде обговорювати питання російських репарацій. У тому числі і за Крим. Для профілактики від чергового нападу імперської клептоманії згадати історію буває дуже корисно.

6 липня 2022 року



Воєнкор Сладков перейнявся долею українських ветеранів АТО під соусом «майбутньої перемоги над неонацистами». *«Мы, россияне, обязательно победим неонацистов. Россия не будет платить этим людям ничего. Это будущая проза жизни сотен тысяч украинских мужиков»*. The New York Times оприлюднило дослідження, яке показало динаміку просування цього наративу. Видання опрацювало майже 8 млн статей про Україну, зібраних із понад 8000 російських ресурсів за 8 років. Джефрі Вейдлінгер, професор історії та юдаїки Мічиганського університету зазначає, що загальне російське розуміння нацизму базується на уявленні про нацистську Німеччину як антитезу СРСР, а не про переслідування євреїв: *«Ось чому росіяни можуть називати державу, де президент – єврей, нацистською, і це не здається їм суперечливим»*. Моніка Ріхтер, керівник відділу досліджень і аналізу в оборонно-аналітичній компанії Semantic Visions, пояснює: *«Ключовою особливістю російської пропаганди є її повторюваність. Ви просто спостерігаєте постійну регургітацію та перепакування одного і того ж, знову і знову»*. За даними Semantic Visions, після вторгнення термін «нацизм» згадується у 10–20 % усіх російських статей про Україну.

Спікер Держдуми Володін заявив, що *«США мають думати про Аляску, коли розпоряджаються міжнародними ресурсами Росії»*. Тобто запропонував американцям займати чергу. Але за ким? Українцями, литовцями, молдаванами, британцями, поляками чи казахами? А головне – коли американцям чекати «визволителів», з огляду на те, що тільки в початковій точці свого хрестового походу проти світового нацизму – Україні – вони за 131 день пройшли аж 117 км.

Стало відомо, як пересічні росіяни намагаються відкосити від священного обов'язку – «звільнити Україну від нацизму». Проти військового комісара окупованого Криму Лимаря порушили кримінальну справу про хабарництво – за отримання хабарів від «ухилянтів». Ця новина якнайкраще свідчить про марність усіх потуг стимулювати загальноросійське піднесення з нагоди «визволення України». І це, зауважимо, – відбулося в Криму – фактично на передовій, де за задумом верховного пропагандистського командування, мали б вже стояти черги з бажаючих захистити себе від повернення «нацистів».

До того ж Путін дорікнув всій Росії, що вона *«живе звичайним, мирним життям, а хлопці пашуть там під кулями. Потрібна загальнонаціональна підтримка збройних сил. Надзвичайно важливо, щоб наші воїни відчували її»*. Таким чином диктатор фактично визнав відсутність загальнонаціональної підтримки своєї «СВО». Підтвердила це і соціологія: 55% респондентів у віці від 18 до 24 років та 45% респондентів у віці від 25 до 34 років тоді виступили проти війни. Але це не потрапило до ЗМІ.

На просування свого порядку денного Росія витрачає божевільні (навіть за західними мірками) гроші. Наприклад, $18,3 млн отримала компанія T&R Productions, яка виробляє контент для RT America. Ці цифри оприлюднив Мін'юст США. У самій РФ витрати на RT тільки зростають. Згідно із затвердженим федеральним бюджетом, у 2022–2024 роках головний пропагандистський телеканал Росії має отримати 82 млрд рублів. Для порівняння: на кисельовський холдинг «Росія сьогодні» виділили лише 9,357 млрд, а на «Перший канал» – 6,269 млрд. Незважаючи на величезні витрати на RT America, російська пропаганда в США виявилася геть неефективною. За даними опитування Pew Research, понад 92% американців негативно або вкрай негативно ставляться до Росії.



Згідно із затвердженим федеральним бюджетом РФ, у 2022–2024 роках головний пропагандистський телеканал Росії має отримати 82 млрд рублів

8–10 липня 2022 року

Матері солдатів військової частини з Астраханської області, які загинули в Україні, звинуватили в їх смертях кореспондента «Известий» Трушніна, який у своєму сюжеті розкрив місце їхньої дислокації. Жінки попросили Комітет солдатських матерів РФ організувати офіційне звернення до міністра оборони Шойгу з вимогою заборонити доступ «воєнкорів» на фронт. Ті одразу ж зайняли кругову оборону. Як висловився «воєнкор» Коц, стверджуючи, що подібні звинувачення – фейк: *«хочуть нас усіх загнати в стійло»*. Насправді в Комітеті солдатських матерів визнали, що з початку війни *«надійшло понад 15 тисяч подібних звернень. Запитань дуже багато»*. ЗСУ заочно потиснули руки «воєнкорам» за плідну співпрацю у нищенні окупантів.

У поясненні Трушніна є цікавий момент. Провину за загибель архангельців він переклав на «донецьких хлопців». Таке переведення стрілок потроху ставало нормою у російському медійному середовищі. Навмисно створювався образ злих бурятів, дагестанців, кадировців, які, мовляв, зовсім не слухаються командування – з метою розмиття відповідальності. Але приховати відповідальність вже не вийде. Війну в Україні називають «першою неаноніною». Абсолютно реально знайти всіх, хто чинив звірства на території України. Що вже і робиться.

Екс-президент Польщі Лех Валенса в одній з заяв наголосив на необхідності *«визволення самої Росії. Там живе 60 народів, яких поглинули так само, як поглинають українців сьогодні. Ми повинні допомогти їм повстати...»*. Адже вже очевидно, що шанс на справжню незалежність бурятам, чеченцям, дагестанцям, та іншим народам РФ може дати тільки перемога України.





Путін підписує указ про спрощене надання громадянства РФ усім українцям

Путін підписує указ про спрощене надання громадянства РФ усім українцям. Раніше це відбувалося по-окупаційному, крок за кроком: Крим, Луганська, частини Донецької, Херсонської, Запорізької областей. Тепер він вирішив «ощасливити» разом всіх своїх заручників.
У росЗМІ так і пишуть: *«наступною мала стати Харківська область, але було прийнято рішення надати одразу паспорти усім бажаючим з України». Звісно – під соусом «гуманітарних міркувань та турботи про майбутнє звільнених українців».*
Насправді, пропагандисти-паспортисти старанно уникають простого питання, яке лежить на поверхні: чому за майже 4,5 місяці війни мешканці того ж Харкова, які «мріяли про повернення до «русского мира», масово їхали не в сусідній російський Бєлгород, до якого 80 км, а у «бандерівський Львів», до якого понад 1000 км? Так само не виноситься й друге просте питання: чому мільйони українських біженців у Європі повертаються до батьківщини, а не їдуть в Росію?

Для тимчасового «заспокоєння» окупованого населення перед паспортизацією колаборантська адміністрація тимчасово захопленої території Харківської області навіть скасувала мобілізацію чоловіків. Насправді ситуація з поповненням лав «визволителів» критична. Навіть безвідмовні буряти вже почали бунтувати. До Улан-Уде повернули літак із 150 військовослужбовцями, які розірвали контракт із МО РФ через небажання воювати.

Наратив «агресивні плани Варшави з розчленування України» просувається давно і безуспішно. Додатковим поштовхом для цієї кремлівської фобії стала обіцянка президента Зеленського надати громадянам Польщі особливий статус в Україні. У РФ почали стверджувати, що відтепер саме поляки стануть українськими поліцейськими і суддями. Постпред Верховної Ради в Конституційному Суді Ольга Совгиря пояснила, який саме «особливий статус» буде у поляків. Це просто дзеркальне надання їм тих же прав, якими вже користуються наші громадяни в Польщі, куди були змушені перебратися через путінську війну. Жест вдячності з нашого боку.

12 липня 2022 року



Очільник «Роскосмосу» Рогозін зі словами «навіщо бойовому ракетному комплексу «Сармат» візи – він і так долетить» анонсує, що готується до його серійного виробництва. До цього Скабєєва та депутат Держдуми Журавльов у прямому етері розмірковували, за скільки секунд «Сармат» долетить до Лондона, Парижу та Берліна. Реакція європейців була належною. Гендиректор Європейського космічного агентства (ЄКА) Йозеф Ашбахер припинив співпрацю з «Роскосмосом» за місією ExoMars. Причини – війна в Україні та санкції. Рогозін звинувачує європейців у підтримці «київської хунти». І дає команду російським космонавтам «припинити роботу з європейським маніпулятором ERA» та обіцяє повернути десантний марсіанський модуль «Казачок» до «рідної станиці». Але «Казачок» перебуває на території підприємства Thales Alenia Space в італійському Турині, і повернути його Рогозін не може, бо російські «станиці» разом із столицею відрізані забороною польотів у країни ЄС.

Хіт-парад історій про «подвиги визволителів» очолює текст про «важливий танковій бій». Командир танкового взводу Горлівки розповів Readovka про те, як на Світлодарській дузі екіпаж Т-72 сам пішов на штурм українського танка, вступивши з ним у дуель. «Танк противника було замасковано, тому екіпажу довелося пробиратися через мінне поле, щоб вирахувати, де він знаходиться. Коли український танк почав відходити, Т-72 його знищив». Насправді подібні казки про «важливі бої» працюють. Результати закритого опитування, проведеного на замовлення путінської адміністрації, свідчать: лише 30% опитаних вважають, що війну в Україні потрібно «зупинити якнайшвидше». 57% – «треба продовжувати».

З'являється карта з «сортами федерального м'ясного фаршу» – на яких цвинтарях, яких російських міст з'являються нові «алеї героїв». Першість впевнено тримає Дагестан. Це наочно демонструє, як Путін ставиться до власних громадян у відсталих регіонах – як, власне, до відсталих за розвитком.



Ще на початку червня Путін заявляв, що постачання HIMARS Україні нічого не змінить, він нам не страшний». Проте, коли з'ясувалося, що все-таки «страшний», народився фейк про продаж «HIMARS українськими кладменами за $800 тисяч». Насправді «зброя для України – питання виживання. Контроль за нею – пріоритет. Усі «чутки» про інше – банальні російські пропагандистські вкиди з метою зірвати поставки...», – заявив радник голови ОПУ Михайло Подоляк. Підтвердила це і заступниця держсекретаря США з питань контролю над озброєннями та міжнародної безпеки Бонні Деніс Дженкінс: «Ми впевнені в тому, що український уряд відданий належній охороні та обліку оборонного обладнання, наданого нами».

РИА Новости запевнило, що «снаряди HIMARS не є складною ціллю для російської ППО і регулярно збиваються». Та коли замість «регулярно збиваються» почалося регулярне знищення російських складів з боєприпасами, Москва заговорила про «варварські обстріли HIMARS мирного населення». Насправді відео очевидців, а також інші дані про удари цими ракетами свідчать, що вони застосовуються виключно для знищення саме військових об'єктів. Навіть за версією російської сторони, нещодавній удар у Новій Каховці було завдано по складах з боєприпасами. Зрештою на пропагандистському «Вечері з Соловйовим» добалакалися до того, що «це американський супутник завис над Новою Каховкою і вдавав, що його заклинило – для того, щоб коригувати удари HIMARS по складах боєприпасів».

Голова МЗС Ірану Хосейн-Амір Абдоллахіан заявляє, що «Тегеран уникає будь-яких дій, які можуть призвести до подальшої ескалації в Україні, зокрема, відмовляється постачати військову техніку». Насправді іранські «шахеди» на той час вже стали російськими «геранями». Але у цій безпілотній історії цікаво те, що в російському медіа-середовищі активно мусується питання «як ми докотилися до такого життя, що Іран з суворими санкціями вдалося налагодити виробництво БПЛА, а Росії – ні».

14–17 липня 2022 року

Перед початком нової фази війни проти України – «на всіх операційних напрямках», яку урочисто під телекамери оголосив Шойгу, пропагандою було вирішено «знищити» ще один HIMARS. До цього вже були два «успішних знищення» і фейковий продаж третього за $800 000. Цього, четвертого, разу HIMARS «разом із транспортно-зарядною машиною» пропагандисти «поцілили» високоточною зброєю в Донецькій області. Насправді HIMARS в принципі не має транспортно-зарядної машини. Але росіянам, за умов відсутності переваги на лінії фронту, вкрай потрібна хоч якась «перемога» саме над високотехнологічною західною зброєю, яка гатить по їх складам і фактично вже порушила всю систему логістики, яку вони так дбайливо вибудовували після провалу бліцкригу навесні.

Після ракетної атаки по Дніпру, в російських пабліках почали розганяти фейк про витік гептилу (вкрай токсичного для людини компоненту ракетного палива), який нібито відбувся через атаку на «Південмаш». Насправді гептил з «Південмашу» після початку повномасштабних бойових дій було екстрено утилізовано. Вкид про його нібито витік був зроблений, щоб посіяти паніку серед мирних жителів і примусити Київ обрати «поганий мир, який краще за добру сварку». Тобто, капітулювати.

У Москві не втомлюються повторювати: *«Кожна наступна «мирна пропозиція» Путіна завжди гірша за попередню»*. Саме звідси ставка на «другий фронт у війні з колективним Заходом». Перший його напрямок очолював «генерал Голод», зернова атака якого мала б призвести до масової навали мігрантів в Європу. Другим напрямком керував «генерал Холод», який мав призвести до масових заворушень в самій Європі. Особливу ставку на «холодному фронті» було зроблено на «взяття Берліну». Новини про майбутній «апокаліпсис» у ФРН на пропагандистський ринок постачаються регулярно. Але насправді, за даними політичного барометра ZDF, 70% усіх респондентів хочуть продовжувати підтримувати Україну у її захисті від російського нападу, навіть, якщо це означає підвищення цін на енергоносії.







Кадрові перестановки в керівництві СБУ та ГПУ були використані пропагандою як привід згадати ракетну бійню у Вінниці 14 липня

Кадрові перестановки в керівництві СБУ та ГПУ були використані пропагандою як привід згадати ракетну бійню у Вінниці 14 липня. Спочатку на Telegram-каналах почали просувати наратив про «відповідне рішення західних кураторів України, які не потерпіли загибелі своїх фахівців». Тепер з'явилася нова версія: *«відставки в СБУ та ГПУ – це помста Зеленського за «калібровку» вінницького Будинку офіцерів, що стало першим ударом по центру прийняття рішень»*. Насправді у «центрі прийняття рішень» на момент його «калібровки» працювали, наприклад: театрально-психологічна школа-студія «Образ», танцювальні гуртки «Вертикаль», «Натхнення», «Дошкільник». А «представниками західних країн», серед інших мирних вінничан, були 7-річний Максим, 8-річний Кирило та 4-річна Ліза. А МО РФ за весь час війни так і не назвало жодного прізвища хоча б одного знищеного генерала ЗСУ. Натомість українці регулярно б'ють путінських «кутузових».

Так званий путінський куратор Донбасу Кирієнко перебуває на ТОТ Запорізької області. І обіцяє, що *«Росія усе відновить, і усі житимуть довго, щасливо та у достатку»*. В червні він потрапив у медійній скандал із привітанням до дня Росії, в якому оголосив, що «всі росіяни платитимуть за відновлення Донбасу». Насправді Кирієнко не брехав. Покрити суму «відновлення» з федерального бюджету неможливо, що підтверджується намірами перекласти частину видатків на регіони, з яких лише 15 є профіцитними, всі інші дотаційні. Наприклад: на програми відновлення Чечні з держбюджету РФ тільки офіційно витрачено приблизно 464 млрд рублів. А Чечня – регіон масштабів Харкова і Чугуєва.

Кадирову спадає на думку, що непогано було б мати свою систему ППО. Він пояснює це тим, що *«від ворога в будь-який момент можна очікувати будь-що, тому нам необхідні випереджаючі тактичні заходи»*. Логіка Кадирова зчитується просто. У разі внутрішньої смути, він про всяк випадок хоче убезпечити себе від повторення килимових бомбардувань російської авіації, які фактично випалили усю, тоді ще не його, Чечню.

19 липня 2022 року

Російська «націоналізація» на ТОТ торкнулася й пересічних українців, яких окупаційна влада вже позбавляє прав на житло. Радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко повідомляє про створення в окупованому місті «маневреного фонду». Крім цинічності, ця історія цікава й своєю історичною спадкоємністю. У «переможному» травні цього року в РФ помер 80-річний блокадник Олексій Матікайнен, депортований з Ленінграда в 1942-му до Красноярського краю як особа фінської національності. Він – один з 23 дітей ГУЛАГу, які тривалий час безуспішно судилися за право повернутись у квартири за колишнім місцем проживання їхніх сімей. І це, незважаючи на законність їх вимог, які були підтверджені навіть Конституційним судом РФ.

Спікер Держдуми Володін заявляє, що *«Європа дійшла нового рівня деградації своєї політики, почавши ненавидіти власних інакодумців»*. Його гнів викликали плани Естонії заборонити володіння зброєю громадянам РФ і Білорусі. Гнів Володіна було б легше зрозуміти, якби у самій РФ право на придбання зброї мали громадяни європейських країн.
А про боротьбу з інакодумцями саме в РФ краще за все говорять наступні факти, які вже тоді виглядали дикунськими (потім це стало звичним): мешканець Нальчика попросив дочку зняти літеру «Z» з машини й отримав умовний термін. Активіста з Нижнього Новгорода оштрафували за пост у соцмережах з лапками у слові «спецоперація». Дискредитацією росармії визнано заміну цінників у магазині на стікери про події в Україні.

«Робітники із КНДР можуть взяти участь у відновленні зруйнованих міст Донецької та Луганської областей», – заявив посол РФ у Пхеньяні Мацегора, коментуючи визнання Північною Кореєю «ЛДНР». Цього дня США включили РФ до списку країн, які торгують людьми. Крім неї, у доповіді згадані Афганістан, Бірма, Куба, Іран, КНДР та ще п'ять країн, у яких *«документально підтверджена політика або схема торгівлі людьми, примусової праці та сексуального рабства у пов'язаних з урядом секторах»*.



■ Голова МЗС РФ Лавров заявив про *«зміну географічних завдань СВО»*. Тепер від початково анонсованих адмінкордонів Донецької і Луганської областей апетити РФ простягалися на Херсонську і Запорізьку області *«та низку інших територій. Якщо західні країни поставлять далекобійну зброю Україні, вони відсунуться ще далі»*, – пояснив Лавров. Насправді в нову «географію СВО» увійшли Херсонська та Запорізька області (які не давали жодного приводу вважати, що хочуть бути частиною «русского мира») через стійкість українців та допомогу Заходу. В даному контексті – далекобійною зброєю.

■ Путін дає команду на «суверенітет». На форумі «Сильні ідеї для нового часу» він заявляє, що *«свобода національного розвитку Росії забезпечує їй суверенітет»*. Наратив про «суверенітет» у кремлівській риториці звучить все частіше і сильніше. І це зрозуміло. Війна триває. Санкції діють. Європа не повзе на колінах до «Газпрому». Ердоган примушує принизливо чекати себе під об'єктиви телекамер. Лукашенко просить чергові гроші, щоб сховати дефолт. Єдиний орієнтир для виживання – Іран. Що залишається Путіну? Стати головою наглядової ради російської піонерії і давати команду сину секретаря Радбезу Патрушева, якого він зробив міністром сільського господарства, замінити «хімічну Кока-колу» на «вітчизняний напій з іван-чаю». Ось і весь суверенітет: ідеологічний та економічний.

■ Чим кривавішою стає війна, тим менше у Путіна стає прихильників. Відповідно, доводиться записувати



Голова МЗС РФ Лавров заявив про «зміну географічних завдань СВО»

недругів у чергу на майбутню «денацифікацію». Ґрунтовне дослідження на цю тему проводить «Детектор медіа», який аналізує понад 65 тисяч дописів у Twitter, Facebook, YouTube і Telegram. У списку багато хто: від історично ненависних англосаксів до казахстанців (потім до нього увійдуть ще євреї/ізраїльтяни). Принаймні до того часу, поки вони, як переконує пропаганда, «не визнають свої помилки».

21–24 липня 2022 року

Шойгу зустрічається з турецьким колегою Хулусі Акаром. Були підписані так звані зернові угоди. Генсек ООН Гутерреш називає це «критичним прогресом». А наступного дня Росія наносить удар по зерносховищу Одеського порту. Акар заявляє, що *«Москва його запевнила в тому, що це зробили не її військові»*. У Шойгу стверджують, що цим ударом нібито знищили ракети Harpoon, а в Лаврова – військовий катер. Але спікерка МЗС РФ Захарова визнає, що стріляли все ж російські військові. Перед Акаром за брехню навіть не вибачилися.

Після удару по одеському порту Лавров заговорив про готовність до переговорів *«щодо ширшого кола питань»*. Насправді Москва пробує реалізувати український варіант «операції з примусу Грузії до миру» зразка 2008 року. Удар по Одесі – це елемент примусу до переговорів. До того ж Кремль аврально готується до 11 вересня – єдиного дня голосування в РФ, разом з яким мають відбутися псевдореферендуми.

Угорський прем'єр-міністр Орбан заявляє, що *«Україна ніколи не виграє війну з Росією»*. У війні він вбачає провину не Путіна, а західних союзників. До цього Орбан вперто вимагав доказів, що воєнні злочини у Бучі не були інсценовані Києвом, не відкидав перемовин з Москвою, але не Києва, а Вашингтона, тим самим повторюючи кремлівський наратив, що Україна – несуб'єктна. Слова Орбана «дивним» чином пролунали після візиту його головного дипломата Сійярто до Москви, де той «вибив» для своєї країни «особливі умови» постачання газу. А перед цим були приголомшливі заяви останнього, що Угорщина не може постачати Україні зброю, бо інакше РФ завдасть ударів по Закарпатті, де мешкають угорці. Така регіональна «сегрегація» викликала обурення з боку голови угорської громади Києва Тібора Томпі: *«За логікою Сійярто, виходить, що у мене, як українського угорця, який проживає не на Закарпатті, а в Києві, і ще у 500 людей громади, стріляти можна»*.



Угорський прем'єр-міністр Орбан заявляє, що «Україна ніколи не виграє війну з Росією»

Масштабну інформаційно-дипломатичну «спецоперацію» РФ в Африці вінчав перший (після вторгнення) візит до неї Лаврова. Головна мета – здобути Чорний континент. Спочатку до нього зайшла легка гібридна пропагандистська піхота. З'явилася величезна кількість постів щодо підтримки РФ країнами Африки. Наголос робився на меседжі: *«Багато африканських лідерів та урядів підтримують дії Москви в Україні»*. Підставою стали результати голосування 2 березня за відповідну резолюцію ГА щодо засудження вторгнення РФ в Україну. За неї проголосували лише 28 з 54 африканських країн. Москва робить висновок про «новий стратегічний розкол в Африці» і подальшими діями тільки посилює його. В тому числі й між африканцями та західним світом.

Дослідження Brookings Institution демонструє, що на початку березня у 178 тисячах дописів Twitter-користувачів з Африки стверджувалося, що *«расистами є європейці та українці»*. На початку вторгнення, нагадаємо, розганявся фейк, що *«саме Захід наказав Україні не випускати африканських студентів»*. Тобто африканське інформаційне поле було добре зоране росіянами. Тепер на нього збираються зайти професіонали – телеканал RT анонсує створення свого першого африканського бюро.

Відкриття африканських горизонтів для Росії стає особливо важливим на тлі чергового погіршення стосунків з Ізраїлем. Його прем'єр-міністр Яїр Лапід доручив підготувати пакет заходів у відповідь на рішення Москви ліквідувати представництво агентства «Сохнут», яке вже десятки років допомагало у репатріації євреїв із РФ до Ізраїлю. Насправді Росії не подобається «Сохнут» тому, що через нього до Ізраїлю вже виїхало багато спеціалістів. В основному з IT-сфери. Це в плани Путіна зі створення «суверенної економіки» не вписується. Скандал навколо «Сохнут» спалахує на тлі проплачених антиукраїнських демонстрацій в Ізраїлі. Посол України в цій країні Євген Корнійчук заявив, що *«не здивований тим, що російське фінансування спрямоване на введення ізраїльської громадськості в оману»*.



26 липня 2022 року



■ В Держдуму РФ вноситься законопроєкт про визнання України «терористичною державою». Насправді це така собі підготовка дзеркальної відповіді на неодноразові заклики президента України Зеленського до світової спільноти визнати РФ державою-спонсором тероризму. Верховна Рада визнала її такою ще 14 квітня, запровадивши для цього спеціальний термін у вітчизняному законодавстві. Наприкінці червня відповідну двопартійну резолюцію затвердив комітет Сенату США з міжнародних відносин.

■ Вирують фантазії щодо майбутньої «російської України». «Воєнкор» Сладков видає плани: *«У територіальному аспекті: вся Україна перейде до Росії. Бо якщо залишити укронацистам хоч один квадратний метр, вони на ньому не хліб вирощуватимуть, а готуватимуть антиросійських диверсантів. У політичному аспекті: жодних автономних республік (тільки Донбас на це заслужив), а лише повноцінні області Росії. У військовому: спочатку буде період розгрому ЗСУ та нацбанд. Керують на цьому етапі генерали МО. Другий – розшук і нейтралізація ватажків, розгром банд і підпілля. В цей час керуватиме ФСБ. Третій період – повне припинення силового опору залишків укронацистів. Цей період за Росгвардією».*

■ Спікер Держдуми Володін у черговому антиамериканському угарі перераховує пять причин занепаду долара. Голова Центробанку РФ Набіулліна за пару днів до цього заявила, що *«навіть за найбільш апокаліптичного сценарію готівкові долари в Росії будуть, бо їх на руках у росіян близько 85 млрд»*. Періодичні (останнім часом регулярні) російські волання про «виживемо без долара» пов'язані насамперед не з «багатополярним світом», а з західними фінансовими санкціями, від яких банківська система РФ шалено потерпає.

На тлі «переможних» реляцій Міністерства оборони РФ про «все йде за планом СВО» у російських медіа все частіше звучать тривожні нотки. Обстріл Антонівського мосту, який був своєрідною «дорогою життя» для окупантів у тимчасово окупованому Херсоні, крім логістичного, мав і великий психологічний ефект. Умови для окупантів на Херсонщині стають дедалі важчими. Це визнають навіть проросійські воєнні Telegram-канали: *«проблема з поступальними спробами ЗСУ відрізати правобережне угруповання ЗС РФ від постачання не вирішується»*.

Головні херсонські колаборанціоністи Стремоусов і Сальдо наввипередки запевняють, що рухатися Антонівським мостом можна і «проблем з постачанням обласного центру не буде, незважаючи на успішні удари ЗСУ. Насправді першою з Херсона, що символічно, втекла путінська «Єдина Росія», яка пояснила це тим, що більше не може здійснювати в місті свою «гуманітарну діяльність» (по факту діяльність штабу зі збору особистих даних для проведення фейкового «референдуму»). З огляду на це колаборанціоністи також починають розуміти, що і їм скоро доведеться тікати. Так воно й стається. У випадку Стремоусова – взагалі на той світ.

Литва оприлюднює заборону в'їзду до своєї країни (до 2027 року) патріарху РПЦ Кирилу. *«У російських ЗМІ він відкрито називає народ України «учасником нацистського режиму»*, який має бути депортований або знищений», – пояснює своє рішення МВС Литви. Другого і не менш потужного удару по Гундяєву завдала Православна Церква України. Її Священний Синод затверджує листа до Вселенського патріарха Варфоломія та предстоятелів помісних церков з проханням позбавити очільника РПЦ патріаршого престолу та притягнути до канонічної відповідальності. У листі ПЦУ просить Варфоломія розглянути і засудити «етнофілетичне і расистське вчення про «русский мир», яке він проповідує».



28 липня 2022 року

Генерал-полковника Горемикіна призначають начальником військово-політичного управління МО РФ – заступником міністра оборони. До цього він обіймав посаду начальника головного управління кадрів МО РФ. Тобто Горемикін настільки «вдало» підбирав кадри для російської армії, що тепер його відправили рятувати її моральний дух. Насправді, це призначення свідчить про те, що методи, на кшталт роздавання почесних «гвардійських» звань різноманітним «айнзацгрупам», типу 64-ї окремої мотострілецької бригади (яка стояла в Бучі та вчиняла там масові звірства) – вже не працюють. Так само, як і «пряники» у вигляді безліміту на безкарне мародерство на ТОТ.

Сам факт того, що головний російський військовий кадровик екстрено перекваліфікувався в головного політрука говорить і про те, що МО РФ витримувати конкуренцію з ПВК все складніше. Останні дедалі частіше стають головними «героями» війни в Україні. Головною новиною на федеральному каналі «Россия 1» нещодавно став 5-хвилинний сюжет, присвячений «ПВК Вагнера».

В Держдуму лише 31 березня (коли стало зрозуміло, що армія не справляється в Україні) був екстрено внесений законопроєкт про легалізацію «вагнерівців». Зрештою його так і не прийняли. Але соцмережі вже наповнені каналами, а міста білбордами – із закликами вступати до ПВК. Чому ж не легалізують ПВК? Так зручніше. У лютому 2018 року після загибелі «вагнерівців» у Сирії під час спроби відбити нафтове родовище, яке контролювали американці, МО РФ сором'язливо назвало їх «сирійськими ополченцями». Так само Москва заперечувала участь своїх «ихтамнетов» при окупації Криму та Донбасу, називаючи їх «відпускниками». Подальші події довели, що захоплення «музикантами» зайшло настільки далеко, що головний «вагнер» Пригожин став жертвою путінської помсти.





У соцмережах з'являється відео, на якому російський солдат катує українського військовополоненого канцелярським ножем. Військовий журналіст Андрій Цаплієнко повідомляє, що закатованого чоловіка застрелили і оприлюднює кадри тіла, яке волочили мотузками. У роспабліках негайно розганяється версія, що це ІПсО. Мета – *«підвищення рівня ненависті до Росії»*. Насправді призначення цього відео – підсилити градус емоцій українців і спровокувати їх на аналогічні вчинки проти російських бранців. Другий аспект: Москва намагається залякати своїх солдатів, аби ті не здавалися в полон. Мовляв, на вас там чекає помста за це відео. Схожу «профілактику» путінці вже практикували у своїх каральних операціях у Чечні.

Порушення міжнародного гуманітарного права проти одного полоненого росіяни легко мультиплікують на десятки бранців у Оленівці. Пропаганда пише, що *«українські нацисти розстріляли своїх же полонених нацистів з HIMARS»*. Паралельно запущена версія *«це не українці, а американці розстріляли «азовців»*. Насправді про те, як пропаганда протягом щонайменше двох місяців готувалася до обстрілу в Оленівці, покроково розписано багатьма дослідниками. А свідченням їх прихованого злочину стало те, що до місця його скоєння так і не пустили представників Міжнародного Червоного Хреста, хоча вже за декілька годин після трагедії МО РФ заявило, що «офіційно запросило його експертів для проведення об'єктивного розслідування».

В окупованому Севастополі скасовують усі урочисті заходи до дня ВМФ РФ. Причина: дрон, який атакував штаб ЧФ. Висловлюються сподівання, що *«ті, кому належить, розберуться в цій історії і знайдуть винуватців»*. Насправді навіть з пошуком винуватців чималі проблеми. Якщо це зробив місцевий «проукраїнський диверсант», то чому директор ФСБ Бортніков проґавив теракт у такий день? Якщо дрон прилетів десь з Одеси, то де був Шойгу з його хваленою «ешелонованою системою ППО Криму, не гіршою за московську». Але «захищеність Москви» згодом ілюстрували вже дрони над Кремлем.

1 серпня 2022 року



Якби HIMARS не існував, пропагандистам слід було б його вигадати. Не встигли вщухнути інформаційні залпи по колонії в Оленівці, як наступним «ударом» спікер МО РФ Конашенков «знищив» ще пару американських РСЗВ, і не аби де, а на 2-му поверсі харківського заводу «Українські енергетичні машини». При цьому також «знищено» 53 українських націоналістів та іноземних найманців. Насправді ж на другому поверсі підприємства були розташовані в основному кабінети, а вага двох РСЗВ складає 22 тони.

Стало відомо про нову кремлівську методичку, згідно з якою «СВО» тепер потрібно порівнювати з хрещенням Русі, а Путіна – з Олександром Невським. Вторгнення в ній пояснюється діями «колективного Заходу, який вже майже тисячу років нападає на Росію, щоб розділити її та заволодіти ресурсами, а також знищити православну віру». Однією з цілей «СВО» проголошується «боротьба з безбожниками». Ними пропонують вважати й українських військових. Бо ті «приносять жертви та чинять ритуальні вбивства». Після цих «жахіть» методичка пропонує заспокійливе: «суспільство об'єднується навколо національного лідера і дає відсіч західним загарбникам». У Кремлі «рекомендують» зазначати, що так сталося і після перемоги у Невській битві. Тобто Путін прирівнюється до Невського. Це ще тоді здавалося смішним, але у листопаді 2023 року сам Путін пояснить: «Невський їздив до Орди, отримував у ординських ханів ярлик на князювання передусім для того, щоб ефективно протистояти нашестю Заходу. За цей вибір Невського й шанують як святого».

Напередодні дня повітряно-десантних військ після шалених втрат, які вони зазнали в Україні, головне питання серед «воєнкорів» звучить просто: *«А чи потрібні нам десантні війська у тому вигляді, в якому вони зараз існують»*.

Експрезидент Медведєв у «ВКонтакте» пише: *«Після звільнення Києва та всіх територій Малоросії... під єдиною рукою Москви ми відновимо кордони нашої батьківщини... Грузія була створена в нинішніх кордонах лише у рамках Російської Імперії... Казахстан – штучна держава»*. У Медведєва заявили, що це фейк, а сторінку зламали. Багато хто припустив, що це був такий собі тролінг від нинішнього «куратора Донбасу» Кирієнка, чий син у менеджменті «ВКонтакте». А самого Кирієнка свого часу не вберегли від фейку «Известий» Кабаєвої, для якої головним «известием» того дня стало оголошення проти неї персональних санкцій США.

Росія нарешті вирішила юридичну колізію з полоненими полку «Азов». Верховний суд РФ визнає його «терористичною організацією». Таким чином, «Азов» стає 41-м номером у списку відповідних організацій, який веде ФСБ – поряд із «Аль-Каїдою» і «Талібаном» (з яким у РФ нині досить приятельські відносини). Насправді колись давно тема боротьби з тероризмом була для Путіна перепусткою у пристойне міжнародне співтовариство. Але деградація його політичної системи, довела його до боротьби зі «Свідками Єгови» і товариством «Меморіал». Звинувачення в тероризмі стало узаконеною формою розправи з будь-ким. Сучасний путінський «антитероризм» має вкрай огидну людожерську природу. Причому буквально – зі звинуваченнями у канібалізмі бранців «Азова». Мета цього наклепу зрозуміла: дегуманізація українців серед російської аудиторії для її спонукання до схвалення чи безпосередньої участі в геноциді.

На Тайвань летіла спікерка Палати представників США Ненсі Пелосі. Під час її польоту можна було слідкувати в режимі реального часу зміну риторики росЗМІ: *«невже полетить? – полетіла! – летить? – летить! – невже приземлиться? – сіла!»*. Кадиров зухвало написав: *«За 15 хвилин побачимо хто велика держава: США чи Китай. Про себе ми не говоримо»*. Побачили. Посміялися. І у Вашингтоні, і в Пекіні.





3 серпня 2022 року

МО РФ озвучило дані «телефонного опитування». Яким чином відомство Шойгу примудрилось його провести на українських територіях – невідомо. Але факт залишається фактом: у Москві підрахували, що 19% російських полонених в Україні погано годують. Як це вдалося встановити – загадка. Адже, за іншими оприлюдненими цифрами, 79% полонених не дають зв'язатися з родичами.

Міноборони РФ повторює свою позицію щодо теракту в Оленівці: *«Україна вдарила по колонії після того, як полонені бойовики «Азова» почали давати свідчення». І наводить такий «аргумент»: «Це Київ наполіг, щоб усі полонені «азовці» були переведені в одне місце. А удару завдав після того, як «азовці почали давати свідчення».* Православний флагман пропаганди «Царьград» уточнив, що «свідчення» належали Дмитру Козацькому (автор унікального фотоальбому з «Азовсталі» – *ред.*), а давав він їх проти тодішнього радника ОПУ Арестовича, який нібито ще до «СВО» збирав відео про вбивства російських полонених. Відео зберігалися чомусь на «Азовсталі» і звісно, кому як не 26-річному керівнику пресслужби «Азова» знати про всі подробиці цієї «зухвалої спецоперації ОПУ».

Тим часом ГУР МО України повідомило про додаткові деталі у справі теракту в Оленівці. Злочин скоєно, щоб приховати факти російських тортур над українськими захисниками. Катували їх не з метою отримання інформації, а просто задля садистської насолоди. Надалі окупанти планували залучити їх до зйомок у пропагандистських репортажах, на зразок, як з Дмитром. Аби не передавати Україні до смерті закатованих і скалічених, їх вирішили просто прибрати, спаливши в тому зловісному бараку. «Вагнеровці» зробили це з використанням легкозаймистої речовини, що й призвело до швидкого поширення пожежі у приміщенні. В операції навмисно задіяли «пригожинців», адже вони перебувають поза правовим полем РФ, а світового «вагнергейту» Росія не хоче.





«Начхім» ЗС РФ Кирилов: «МО РФ бачить чітку тенденцію того, як українські компанії у партнерстві з США вивчали чуму свиней, через що тепер у світі відбувається спалах віспи мавп»

Епохальна битва росіян з HIMARS триває. Але на цей раз в черговому фейку про знищення американської РСЗВ один пропагандист («воєнкор» Коц) спростував іншого (Юрія Подоляку). Останній публікує фото двох нібито HIMARS і пише, що це під Харковом. Коц реагує, що це тягачі від гаубиці М777, які він знімав ще 13 липня під Лисичанськом.

У компанії Meta, яка керує соцмережами Facebook, Instagram, WhatsApp і Oculus, повідомляють, що її російська філія наймала людей з вулиці та платила їм, щоб ті постили коментарі на підтримку «СВО».
«Ми не говоримо про купівлю самовідданих патріотичних тролів, – заявив директор Meta з протидії загрозам Девід Агранович. – *Вони реально це імітували, людей буквально набирали з вулиці»*. У Meta звернули увагу на цю «фабрику тролів» після березневої публікації видання «Фонтанка» про «Кібер фронт Z» і незабаром закрили 45 акаунтів у Facebook та 1037 в Instagram, які були пов'язані з цією вуличною інформаційною спецоперацією.

Якщо спробувати коротко резюмувати чергову маячню «начхіму» ЗС РФ Кирилова, то виглядає вона приблизно так: *«МО РФ бачить чітку тенденцію того, як українські компанії у партнерстві з США вивчали чуму свиней, через що тепер у світі відбувається спалах віспи мавп»*. Проте цього разу російські сценаристи «біологічного серіалу» вирішили освіжити його та запросили як «guest star» покійного президента Венесуели Уго Чавеса. Кирилов заявив, що його отруїла американським препаратом одна з наближених – Клаудія Діас, яку вивезли до Штатів, *«щоб уникнути можливого розголосу подробиць співпраці зі спецслужбами США»*.

Зрадницю України Ольгу Качуру на прізвисько «Корса», яка керувала дивізіоном «Градів» поблизу Іловайська, Дебальцевого, Вуглегірська, Авдіївки і винна в масовій загибелі людей, український суд заочно засудив до 12 років ув'язнення. Після її загибелі Путін присвоїв їй звання Героя Росії. Журналіст Бі-Бі-Сі Ілля Барабанов пояснив цю тенденцію: *«Пропаганда знімала про неї сюжети ще взимку 2015 року, але тоді у неї вистачало: Захарченка, «Мотороли», «Гіві». Іншою була й політична обстановка. У Кремлі виходили з того, що на сході України відбуваються «народні повстання». У 2022 році обстановка кардинально інша: Росія відкрито вторглася в Україну і Кремлю необхідні хоч якісь місцеві «герої», щоб обґрунтувати свою тезу про те, що Росія захищає «свободолюбивий народ Донбасу»*.

Правозахисна організація Amnesty International (AI) вибачилася за ті «страждання та гнів», які могла викликати її провокаційна доповідь про «розміщення сил ЗСУ у житлових кварталах». Але наголосила, що від висновків не відмовляється. Небезпека цього звіту полягала в тому, що він був не бронебійною пропагандою, а замаскованим під «міжнародне гуманітарне право» аргументом на користь Росії. Бо саме Росія в цей час волала про ЗСУ, які нібито розміщуються в лікарнях і школах, чим наражають на небезпеку мирних людей. Доповідь AI стала яскравим прикладом того, як можна миттєво втратити репутацію, яка здобувалася роками.

Депутат Держдуми Журавльов в прямому етері програми «60 минут» пригрозив вбити кореспондента німецького видання Bild в Україні Бйорна Штритцеля: *«Я хочу цьому нацику – і мені начхати – сказати, що ми всіх вас вб'ємо!»*. Ведучий програми Попов (чоловік Скабєєвої), який до цього казав, що німецькі журналісти є нащадками Геббельса, застеріг: *«Не треба вбивати журналістів»*. За 26 секунд, що тривав його діалог із Журавльовим, останній декілька разів сказав, що йому *«начхати і він все одно буде вбивати»*. Джин ненависті вже вилетів з російської телепляшки. Залишалося тільки підвищувати градус ненависті до: українців, американців, німців, євреїв.





На 166-й день війни Москва наважилася призначити Мелітополь – столицею «своєї» Запорізької області

«Пивний король Мелітополя» Балицький, якого Москва призначила т.в.о. керівника своїх ТОТ у Запорізький області, заявив, що підписав розпорядження про проведення «референдуму про возз'єднання регіону з Росією». Це стало першим офіційно узгодженим в Москві і проголошеним в окупованому Мелітополі рішенням про підготовку незаконної анексії української території. З «міркувань безпеки» окупанти ходитимуть зі «скринькою для голосувань» по квартирах. Насправді Кремлю вже не потрібні навіть ці фальшиві ознаки легітимності, яких він хоча б таксяк, але намагався надати під час «кримського референдуму». Путін вже змирився з тим, що ніхто у світі не визнає захоплені території України частиною РФ. Йому потрібне подальше оголошення «відновлення територіальної цілісності», тобто виходу на адмінкордони анексованих областей. А поки в історії зафіксовано: на 166-й день війни Москва наважилася призначити Мелітополь – столицею «своєї» Запорізької області.

Чому ж все-таки Мелітополь, а не Херсон? Адже того ж дня тоді ще живий Стремоусов вчергове повідомив, що *«Херсонська область готова йти на референдум»*. Казати серйозно про готовність до «референдуму» в той час не доводилося, бо навіть масовку для нього не могли безпечно перевезти через Антонівський міст. А тому вирішили збудувати тимчасову понтонну переправу, яка дуже точно просимволізувала усю російську тимчасовість окупованих територій правобережжя Дніпра.

В РФ офіційно визнано наявність в'язнів серед «визволителів». Новину про це поширили флагмани пропаганди: Соловйов, RT і «Россия-1». А у програмі «Вести» показали уривок з міхалковського «БесогонТВ», де той розповідає про загиблого 14 липня в Україні ув'язненого Тулінова. Чому в РФ так довго офіційно приховували цю «героїчну спокуту»? Бо, вважали, що людей вистачає. Тепер вже не вважають. Таким чином тоді ще чутки про Пригожина, який вербує ув'язнених, набули офіційного підтвердження.

9 серпня 2022 року



Ще не встигли вщухнути вибухи на аеродромі в Саках в окупованому Криму, а в РФ вже наплодили версій того, що ж, власне, сталося. Розліт цих версій був не меншим за розліт уламків: від потрапляння ракети ATACMS (яких ще на той час не було) до недопалка, кинутого не в тому місці. Медійний ефект того, що відбулося на базі морської авіації РФ у Криму, був дуже високим. Але Москва дала команду «Стоп!» роздмухуванню паніки і опинилася знову у розтяжці: визнати диверсію – розписатись у неспроможності ФСБ запобігти їй, заявити про ракетний «приліт» – визнати черговий провал ППО. Так званий «глава» Криму Аксьонов оголосив до 24 серпня «жовтий» (високий) рівень терористичної небезпеки на півострові. Саме такими жовтими «нитками» в Кремлі й надалі будуть «шити» історії про «росіянам нічого не загрожує».

Так само, буквально на очах, шиється історія про небезпеку для ЗАЕС, яку нібито створюють «українські нацисти». У РФ почалась справжня істерика навколо начебто атаки на неї з боку ЗСУ. Істерику «елегантно» інкрустували в трагічні дати історії, пов'язані з атомними бомбардуваннями Хіросіми та Нагасакі. 7 серпня росЗМІ повідомляють про нібито обстріл українцями Енергодару, а 8-го – вже самої ЗАЕС. 9-го президент НАЕК «Енергоатом» Котін розкриває план перепідключення ЗАЕС на окупований Крим. Тобто росіяни «через небезпеку» знеструмлюють її. Потім «героїчно» підключають її знову, але таким чином, щоб ЗАЕС вже не повернулася до України. Захоплення і перепідключення ЗАЕС – це просто міні-калька з історії про *«Росію примусили до СВО в Україні через небезпеку з її боку»*.

Акаунт МЗС РФ англійською мовою на Twitter заблоковано – через публікацію витягів з останнього брифінгу «начхіма» ЗС РФ Кирилова про нібито військово-біологічну діяльність США і отруєння експрезидента Венесуели Чавеса. Спікерка МЗС РФ Захарова роздратовано підкреслила, що *«такі санкції застосовуються до Росії вперше»*. Видання The New York Times звернуло увагу, що соцмережі ретельно проводять профілактику лише англомовних фейків, а матеріали іншими мовами зазвичай залишаються у Facebook, Instagram, Twitter та TikTok поза експертизою. Таким чином прокремлівські наративи продовжують поширюватися у Латинській Америці та на Близькому Сході. В іспаномовного облікового запису RT у Facebook 18 млн підписників. Це більше, ніж у англомовного сайту медіа чи в іспаномовних каналів CNN. В акаунту арабської служби RT у Facebook взагалі спостерігався 187-відсотковий сплеск активності протягом першого місяця війни. Роспропаганда обходить заборони й на Заході, знаходячи для цього лазівки. Зокрема, використовуються сайти, які до війни перебували «в режимі сну», а після початку «СВО» стали активно поширювати дезінформацію та пропаганду.

Новинам про вибухи в Саках на федеральних каналах приділили не більше хвилини. Так звана «кримська влада» наважилася озвучити суму збитків від «незначної шкоди» в секторі цивільної інфраструктури – $3,5 млн. А Повітряні сили ЗСУ назвали приблизні втрати військової техніки на аеродромі: 10 літаків. У тому числі: Су-30СМ (коштує близько $30 млн), Су-24МР ($5 млн), Су-34 ($36 млн) та Іл-76 (близько $83 млн).

Так званий «голова ДНР» Пушилін 10 серпня заявив про *«звільнення половини території республіки»*. За даними британської розвідки, за останній місяць окупанти просунулися під Бахмутом на 10 км. На інших ділянках за цей же час не більше ніж на 3 км. Жодного більш-менш значущого населеного пункту після Лисичанська (3 липня) не окуповано. Фактично, путінські війська в Україні долають близько 330 метрів в день.

Так званий «голова ДНР» Пушилін 10 серпня заявив про «звільнення половини території республіки». Фактично, путінські війська в Україні долають близько 330 метрів в день



11 серпня 2022 року



«Референдум на звільненій території Запорізької області про возз'єднання з Росією буде через місяць, 11 вересня – в єдиний день голосування в РФ. Ми поки що де-юре не Росія. Але, звісно, дуже хотіли б цього», – заявив зрадник України Балицький. Законний мер Мелітополя Іван Федоров розповів, як саме Росія має намір провести «референдум»: *«Окупанти хочуть проводити його сім днів, за допомогою «старших по будинках», які ходитимуть по квартирах та опитуватимуть мешканців у супроводі автоматників. За тиждень треба намалювати ту цифру, яку хочуть побачити їхні ляльководи»*. Перші результати обходу квартир потрібних цифр не дають: дії Росії в Україні підтримують не більш ніж 10% серед тих, хто залишився у Мелітополі, з якого 50% мешканців вже виїхали.

Прискорене призначення строків «референдуму» відбулося на тлі ескалації навколо захопленої окупантами ЗАЕС. *«Її стабільна робота стане запорукою нашої ядерної безпеки»*, – проголошує віцепрем'єр РФ Хуснуллін. Насправді терміновий *«референдум про возз'єднання з Росією»* слугує способом легітимації рейдерства ЗАЕС. Після цього українська атомна станція потрапляє під «російську ядерну парасольку» і стає об'єктом шантажу України, Європи і США задля закріплення існуючого статус-кво.

Окупанти створили фейковий сайт так званого «Фонду Зеленського», на якому розмістили пропозицію до іноземних громадян та установ долучитися до його «діяльності». На сайті, як повідомило ГУР, розмістли «асортиментну лінійку Фонду» та планували розбудовувати його діяльність за принципом «мережевого маркетингу». Для цього підготували для поширення фейкові скріншоти начебто публікацій відомих ЗМІ про створення «фонду» та створили базу т.зв. «мережевих лідерів» і блогерів для поширення матеріалів.

■ «Воєнкори» розповсюдили новину про те, що ЗСУ завдали ракетного удару по Попасній, де розташовувався штаб ПВК «Вагнер». Корегувальником вогню мимоволі став пропагандист на прізвище Среда, який розмістив у Telegram фотографії своєї зустрічі біля штабу «Вагнера» ще 8 серпня. Після удару Среду почали нещадно «мочити» на самих «воєнкорівських» каналах.

■ Один із головних наративів пропаганди: *«українці чекають, коли росіяни їх звільнять від нацистів»*. Оприлюднені результати опитування соціологічної групи «Рейтинг» засвідчили, що в перемогу України у війні з Росією вірять 98% українців. У Москві вперто не визнають *«щирість цих цифр»* і списують все на те, що замовником дослідження є Міжнародний республіканський інститут, який активно співпрацює з Держдепом.

Один із головних наративів пропаганди: «українці чекають, коли росіяни їх звільнять від нацистів»



■ З 24 лютого в РФ було заведено понад 80 кримінальних справ про поширення *«фейкової інформації про дії російської армії в Україні»*. Насправді ключове завдання російського законодавства про «фейки» – залишити в дискурсі лише одну офіційну позицію. Росія радикально змінила значення поняття «фейк». Тепер в РФ це означає щось зовсім інше, ніж у будь-якій іншій країні.



Проаналізувавши приблизно 34 млн твітів про війну в Україні, дослідниця університету Невади (США) Мері Бланкеншип виявила, що в соцмережах існує велика кількість інформбруду. Її проєкт розпочався з дослідження близько 12 млн твітів, але ця кількість зросла втричі лише за три тижні російського вторгнення. Саме соцмережі є формою наживки для збільшення трафіку на сайтах. Тому стає все важче дізнатися, чи допис є правдивим. Зрештою, це найсерйозніша проблема з усіх: тепер, коли термін «фейкові новини» максимально розмитий, агрегація новин передана роботам, які, здається, не вловлюють різниці між правдою та російською брехнею. Алгоритми лише хочуть, щоб ви клікали. Тому клікайте з великою обережністю. І лише з по-справжньому перевірених джерел.

15 серпня 2022 року



Андріївка – невеличке село на півночі Київської області цього дня стало відомим усьому світу через **перше публічне зізнання** не полоненого російського військового у скоєнні злочинів в Україні. Окупанти виганяли людей на вулицю, розстрілювали їх на фермі біля села, жили в їхніх будинках, користувались їхніми речами, брали в полон та допитували. Росія усіляко заперечувала подібні злочини своїх «визволителів» і заявляла про їх «інсценування». Насправді одним із учасників злочинів в Авдіївці був єфрейтор Данило Фролкін – військовослужбовець сумновідомої «бучанської» 64-ї мотострілецької бригади. Він відверто розповів, як разом із поплічниками на чолі з офіцерами вони грабували та вбивали мирних жителів села. Одного з них, за словами Фролкіна, він вбив особисто. Усі подробиці, які навів злочинець, збігаються з історією, що розповіла волонтерка Стефанія Пауль ще на початку квітня. Свідчення Фролкіна на той час називали *«ймовірно, найважливішим документом цієї війни»*.

Ватажок «ДНР» Пушилін заявив, що *«дату референдуму про приєднання до РФ буде оголошено після повного звільнення території республіки»*. Юрій Христензен, аналітик медіа-центру «Одеська політична платформа», учасник Kyiv StratCom форуму, влучно називає те, що РФ намагається зробити на ТОТ, «окупендумом». І досвід відповідний є. На сайті Ради з прав людини при президенті РФ у розділі «Референдуми» донедавна лежав звіт від 22 квітня 2014 року. Цитата з нього: *«На думку практично всіх опитаних фахівців та громадян у Криму за різними даними за приєднання до РФ проголосували 50-60% виборців за загальної явки 30-50%; жителі Криму голосували не стільки за приєднання до РФ, скільки за припинення, за їх словами, «корупційного свавілля і злодійського засилля донецьких ставлеників». Помножимо середні цифри тих, хто проголосував «за» на середній показник явки. 55% х 40% = 22%. Тобто в умовах окупації і тотальної пропаганди менш як чверть кримчан проголосували за приєднання до РФ»*.





У селі Майське Джанкойського району стався вибух на складі боєприпасів. Того ж дня вибухнуло і на авіабазі окупантів у Гвардійському. Фактично, це вже був четвертий випадок, коли російські військові об'єкти в окупованому Криму отримали ушкодження внаслідок (за версією МО РФ) «особистого нехлюйства» чи навіть сил «природної стихії». Цього разу у Шойгу досить швидко підтвердили, що в Криму таки детонують боєприпаси. Очевидно, чомусь таки навчили попередні (у Севастополі та Новофедорівці) історії. Тому Москва вирішила, що краще першою озвучити свою версію, ніж потім незграбно спростовувати чужі. Але з кожним днем МО РФ все важче пояснювати: що ж, власне, відбувається на «безпечному» півострові. А відбувається очікуване – руйнується міф пропаганди про «кримську фортецю».

За весь час «спекотного кримського серпня» офіційна Москва також вперше вимовила слово «диверсія». Пошуки «диверсантів» можуть зачепити усіх без винятку: від «сплячого» пенсіонера кримського татарина, який торгує ялтинською цибулею біля бахчисарайського фонтану, до командувача Чорноморським флотом, який бездарно втопив свій флагман і спалив авіаполк. У Росії близько 30–40% генералів та офіцерів вже усунуто від посад і перебувають під слідством. Про це повідомив заступник начальника Генштабу ЗСУ Олексій Громов. За його словами, причина їх затримання – провал стратегічних планів у війні з Україною. У чому ж провал, якщо їх не попереджали про зіткнення в Україні з *«високотехнологічним противником, який до того ж не відчуває браку в озброєнні»*, – що визнають вже «воєнкори». Останнім часом вони все частіше ставлять незручні для Шойгу питання щодо причин *«провалу стратегічного плану»* в Україні. Тому «воєнкорів» в Росії потроху починають вважати «п'ятою колоною». В серпентарії пропагандистів вже розпочалася «громадянська» інформаційна війна, в якій Україна вболіває за всіх її учасників водночас.

17 серпня 2022 року

Один відомий «воєнкор» написав цього дня дивний пост про «казачі танкові полки, які з хоругвами з Христом штурмують Соледар». В той же час в/ч 16544 (71-й мотострілецький полк), дислокована у Чечні, поскаржилася на казачу сотню, яка вже втекла з України. У тексті скарги йдеться, що рота добровольців БАРС (бойовий армійський резерв спеціальний), сформована з кубанських казаків під командуванням підполковника Єфремова, кількістю близько 100 осіб, самовільно пішла з позицій.

Ставка на широко розрекламований свого часу БАРС взагалі не зіграла. У 2021 році на кордоні з Україною Росія провела масштабне навчання за участю 38 тисяч резервістів із БАРС – їх готували до війни. Але насправді воювати погодилося не більше 8000 осіб. Чому? Бо кидають. І на передову, і з грошима. Замість повноцінних контрактів із ними підписують договори без зазначення наймачів та платників. І ось з таких «добровольців» і складається «дика дивізія» Шойгу. Про якісне її поповнення не йдеться. На Смоленщині того дня вже відбулося тренування із вручення повісток.

Росія намагається перетягти на свій бік українців, які проживають на ТОТ. І таким чином змінює свою стратегію впливу з національного рівня на локальний. Про це в коментарі для CNN заявив заступник керівника Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Микола Балабан: *«Спочатку, у фазі бліцкригу, пропагандистська машина працювала на національному рівні – зараз ці зусилля локалізовані, вони намагаються переконати місцеве населення, зокрема, на окупованих територіях, що Україна вас покинула. РФ намагається впливати і на своїх громадян, використовуючи для пропаганди соцмережі викрадених українців. Вони використовують цей контент, щоби показати: «Дивіться, він був проукраїнським активістом, але тепер він розуміє, ми показуємо йому реальну ситуацію. Тепер він проросійський, і знає, за що ми боремося».*



Микола Балабан: «Спочатку, у фазі бліцкригу, пропагандистська машина працювала на національному рівні – зараз ці зусилля локалізовані, вони намагаються переконати місцеве населення що Україна вас покинула



Кількість однотипних новин із жахаючими заголовками на кшталт *«Київ готує диверсії на ЗАЕС»* зашкалює. Апогеєм новинного нон-стопу став екстрений запуск в етер генерала-хіміка Кирилова, який заявив про *«можливість фактичної зупинки станції»*. Насправді весь цей інфогалас здійнявся з метою перебити зустріч президентів України Зеленського та Туреччини Ердогана з генсеком ООН Гутеррешем для обговорення питання ЗАЕС. Останній заявив про готовність відправити місію на станцію. До цього ЄС та 42 країни закликали РФ негайно вивести свої війська з ЗАЕС, щоб *«законний оперативний персонал станції міг виконувати свої обов'язки без зовнішнього втручання, погроз та неприйнятно важких умов праці»*. Голова МАГАТЕ Рафаель Ґроссі, у відповідь на запрошення України, висловив готовність особисто очолити місію на ЗАЕС. Натомість, росіяни заявили: *«Поїздка через лінію фронту небезпечна, бо ЗСУ – це неоднорідні збройні формування, які готові здійснити будь-яку провокацію»*. Так Москва розпочинала свою трагікомедію з доступом МАГАТЕ на ЗАЕС.

За розрахунками, РФ витрачала на війну з Україною в той час $400 млн щодня. Але тоді Путін воював переважно ще кадровою армією. Зараз, з огляду на масштабне залучення різноманітних «регіональних батальйонів», «вагнерівців» тощо, суми значно зросли. Насправді, як помітив науковий співробітник університетського коледжу Лондона Володимир Пастухов, *«роль «солов'їних співів» пропаганди у справі формування російського «експедиційного корпусу» в Україні дуже переоцінена, а Міністерства фінансів, навпаки, дуже недооцінена. Головний внесок у російську армію роблять сьогодні не генерали, а бухгалтери, які забезпечують путінську армію «гарматним м'ясом», яке генерали в свою чергу бездарно спалюють в українській топці»*. Процес розлюднення росіян вступає в якісно нову стадію – їх цілеспрямованого морального розбещення нечуваними за мірками цього неповнолітнього, у громадянському сенсі, народу грошима.



Наратив *«Захід втомився від Києва і більше не дає йому військову допомогу»* змінюється на *«чергове озброєння, яке надійшло в Україну, ще більше затягує війну»*, потім навпаки, і так циклічно. У якийсь час включаються й інші «збройні наративи»: *«українці продають західну зброю», «не вміють нею користуватися», «розташовують її в об'єктах цивільної інфраструктури», «західна зброя не впливає на переможну ходу російських військ»* тощо. Видання The Insider провело дослідження про те, як кремлівські ЗМІ не визначилися з методичкою: чи все ж Захід згортає військову допомогу Києву, чи навпаки, постачання стали «необмеженими», і робить висновок: *«після успішних ударів ЗСУ по російських військових об'єктах, зокрема, у Криму, «генеральна лінія» пропагандистів дещо змінилася»*. Для розуміння «втомленості Заходу»: 19 серпня Німеччина передала Україні ще три зенітні самохідні установки Gepard та 11 гусеничних БТР M113, високоточні снаряди Vulcano, а президент США Байден схвалив надання $775 млн на зброю для України.

Стало відомо про загибель під час вибуху в машині Дар'ї Дугіної, дочки так званого «філософа» (а насправді російського фашиста) Олександра Дугіна. РосЗМІ наполягають, що загинути мав саме він. Ще горіла його машина (в яку необачно всілася дочка), а вже лунали крики про «удари відплати по центрах прийняття рішень в Україні». Навіщо це Україні? Адже останні кілька років Дугіна, як ту ідеологічну «сову», вперто натягують на путінський «глобус». Але втрата Дугіна жодним чином не вплине ані на Путіна, ані на його «глобус», ані на пересічних росіян. Їм просто байдуже на Дугіна, а більшість українців про нього взагалі ніколи не чули. На «аятолу русского мира», як і на «сакральну жертву нацистського режиму», Дугін просто не тягне. Не кажучи вже про його нащадків. Він просто ще один російський фашист, який не визнає право України на існування і публічно закликає «вбивати, вбивати і вбивати» українців. Ось ця війна і вбила його дочку.

Завзяттю ФСБ, яка цього дня «розкрила» вбивство Дугіної, позаздрили б багато жертв путінського режиму, починаючи з Бориса Нємцова. ФСБ повідомила, що це зробила українка Наталія Вовк разом із 12-річною дочкою Софією. При цьому Вовк, згідно з оприлюдненими в РФ «документами», входила до складу окремого загону спецпризначення «Азов» та в'їхала на територію РФ з номерами «ДНР». Після риторичного питання: «яким чином «спецпризначенка з «Азова» спокійно в'їхала на територію РФ на власному авто з номерами «ДНР», вбила Дугину і одразу спокійно виїхала?» – слідкувати за подальшими пропагандистсько-пошуковими діями росіян стало не цікаво. У полку «Азов» відзначили, що *«так званий документ, яким спецслужби РФ намагаються довести нашу причетність до підриву авто Дугіної, насправді є не більш ніж черговою «візиткою Яроша». А сам теракт – це підготовка до «трибуналу» над «азовцями». Таким чином Росія підігріває суспільну думку своїх громадян щодо «необхідності» такого судилища».* Гучне «розкриття» гучного вбивства стало черговим приводом для дегуманізації українців.

Загарбники створюють на ТОТ відносини залежності та прагнуть до тотальної монополії. Її порушення – наближає деокупацію. Експерт Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Максим Майоров пояснює: *«Лояльність – це схвалення дій окупантів, якщо ж її немає, то до неї починають примушувати. Загарбники створюють відносини залежності: грошової, від працевлаштування, від продовольства, ліків. Вони прагнуть монополізувати роль благодійників. Україна має колосальний досвід волонтерства і допомоги. Але навіть така форма позасистемної активності – допомагати і позбавляти населення залежності – викликає у росіян спротив. З точки зору окупантів, саме вони повинні мати монополію на милосердя: Окупація – це прагнення до абсолютної монополії. І порушуючи її, навіть у символічному вимірі, – ми наближаємо деокупацію».*



Максим Майоров: «Окупація – це прагнення до абсолютної монополії. І порушуючи її, навіть у символічному вимірі, – ми наближаємо деокупацію»



Людина на прізвище Кисельов, яка називає себе «полковником народної міліції ЛНР», заявила, що громадяни його «держави», які виїхали до Росії, братимуть участь у «референдумі» на загальних підставах. Явку обіцяє стовідсоткову. Насправді загальна кількість донбаських біженців станом на початок серпня, за офіційними російськими повідомленнями, складає 1,6 млн осіб. Скільки з них з «ЛНР» – невідомо. Скільки з паспортами РФ (що також, здавалося б, не мало давати право голосу) – також. Але Росія, яку попередній досвід з «референдумом у Криму» нічому не навчив, вперто вірить, що у майбутньому на Луганщині якось «стерпиться – злюбиться». Не вийде. Про це вкотре заявляє, наприклад, президент Туреччини Реджеп Ердоган на другому саміті «Кримської платформи»: *«Анексія Криму є неконституційною та незаконною. Це принципова позиція як із правових, так і з моральних міркувань. Міжнародне право по суті визначає, що Крим має повернутися до складу України, невід'ємною частиною якої він є».*

ГУР МО України оприлюднює перехоплену методичку для агітаторів та пропагандистів з роботи на ТОТ. Вона містить таблицю з дивними питаннями, які, на думку росіян, найчастіше ставить українське населення, і дає типові відповіді з додатковими роз'ясненнями. Окупанти очікують від українців на окупованих Донбасі, Херсонщині, у Запорізькій та Харківській областях таких питань: – *«А як там у Криму?» (потрібно відповідати, що дуже добре, і всі вже «давно забули про звуки пострілів»); «Чи є в Росії злидні?»* (ні, тому що «майже кожен житель Росії може собі дозволити автомобіль») й тому подібна маячня. Цікаво, що у методичці суворо заборонено приймати від місцевого населення харчові продукти через часті випадки отруєння. Про омріяний хліб-сіль, з яким ще півроку тому щасливі українці мали б зустрічати своїх російських «визволителів», навіть не згадується.

Своєрідні підсумки півроку війни з Україною підбив Шойгу. Зробив він це аж у Ташкенті. Хоча за «планом СВО» мав би у Києві. Шойгу пояснив *«уповільнення темпів спецоперації свідомим рішенням по мінімізації втрат серед мирного населення».* Насправді він і раніше казав про «свідоме уповільнення» просування російських військ в Україні. І було це наприкінці весни, після несправджених очікувань на «перемогу до 9 травня». Ташкентська заява Шойгу пролунала на тлі інформації про те, що Путіну доповіли про провал спроб завоювати Донбас до вересня. За останній місяць площа захопленої території збільшилася лише на 0,5%. За останні три місяці війни Росія захопила в Україні майже у 100 разів менше території, ніж за перші три.

Серед найбільш наочних ілюстрацій плодів «СВО» – парад знищеної і трофейної російської техніки, який проходить на Хрещатику. Це – вирок «СВО» у військовому і пропагандистському плані. Адже більшої ганьби для «другої армії світу» вигадати важко.

Все, що було можна, МО РФ і пропагандисти вже зробили і сказали за ці півроку. Нічого нового вигадати не можуть. Просто й далі повторюватимуть мантри, що їхня тепер вже «превентивна операція» йде за планом, аби «НАТО не було розквартироване в Україні».

Forbes оприлюднює наступні дані: за півроку повномасштабної війни Росія втратила 12 142 одиниці техніки вартістю $16,56 млрд (без урахування боєкомплекту). Крім того, українські сили потопили 15 російських суден на $82 млрд. Найболючішим для окупантів став перший тиждень агресії – тоді Сили оборони України знищили їхню техніку на $2,2 млрд. З огляду на надані США Україні тільки цього дня $3 млрд та десятки мільйонів доларів від інших країн-партнерів (ФРН, Канада тощо), боротьба з «розквартируванням НАТО» у Росії триватиме ще довго. І зрештою буде програною.



26–28 серпня 2022 року

Експрезидент РФ Медведєв в інтерв'ю французькому телеканалу LCI пояснює: *«Спеціальна військова операція проводиться для того, щоб не сталося третьої світової війни»*. Ще півроку тому доводи Путіна на користь «СВО» спиралися на: необхідність «денацифікувати та демілітаризувати» Україну та «врятувати» її російськомовних громадян. Тобто війна так чи інакше була пов'язана з Україною. Тепер можна почути цілу телепередачу на федеральному каналі, в якій жодного разу не згадується конкретна лінія фронту в самій Україні. Натомість безупинно лунають розмови про «зіткнення цивілізацій» та «законне місце Росії на планеті». Вороги у росЗМІ вже не в Києві, а в Брюсселі, Лондоні, Тель-Авіві та Вашингтоні. І це – спосіб пояснити росіянам, чому маленька переможна війна силами експедиційного корпусу не вдалася, а затягнулася. Новий наратив, як сподіваються у Кремлі, з одного боку, виправдовує повільність «СВО» (на додачу до розповідей про «гуманність до цивільного населення»), а з іншого – посилює її підтримку, незважаючи на великі жертви.

Все більшого значення на цьому тлі набуває для Росії її пропаганда на Близькому Сході. Телеканал RT Arabic є одним із найпопулярніших у регіоні і останній час працював краще за західні. В т.ч. і через облікові записи в соцмережах, що мають сотні тисяч підписників. Багато з них вели зовні привабливі російські жінки, які публікують прокремлівські матеріали арабською мовою. Ці фейкові акаунти та фотографії особливо цінувала чоловіча аудиторія. Важливу роль відіграє те, що арабським державним ЗМІ місцеві не особливо довіряють. Натомість покладаються на новини, що публікуються в соцмережах. Дослідження виявило, що російські мовники та їхні акаунти в соцмережах набагато активніше обслуговують свою аудиторію, ніж місцеві чи арабомовні американські чи європейські ЗМІ. RT Arabic, наприклад, постить у два-три рази більше повідомлень, ніж Al Jazeera або BBC.







На оригінальній світлині замість плаката в кольорах українського прапора були афіші виступів музикантів

Путінська ставка на перемогу «генерала Холода» у Західній Європі не зіграла. Росія фактично визнала свою поразку, повідомивши, що *«країни ЄС перевищили цільовий рівень запасів газу у власних підземних сховищах»*. Протягом останніх місяців росЗМІ інформували про перебіг газової війни ледь не в онлайн режимі: *«Газові сховища пусті, а європейці шаленіють від цін на комунальні послуги»*. Просуваючи подібні меседжі, росіяни не нехтували навіть примітивним фотомонтажем. Наприклад, по соцмережах розійшлося фото з плакатом у вигляді українського прапора, на якому було написано «You'll be cold in the winter because they need it more» («Вам буде холодно взимку, бо вони (українці) потребують цього більше»). Ще живий тоді «воєнкор» Татарський стверджував, що це фото з міста Саутенд-он-Сі неподалік Лондона. Reuters Fact Check перевірив знімок за допомогою сервісів, що дозволяють оцінити наявність фотомонтажу. З'ясувалося, що оригінальна світлина була розміщена на сайті британської компанії KMS Media і замість плаката в кольорах українського прапора на ній була афіша виступів музикантів.

МО України дякує Twitter-тролям: *«Зазвичай ми висловлюємо вдячність нашим міжнародним партнерам за допомогу в забезпеченні безпеки. Але сьогодні хочемо відзначити унікальну організацію – Організацію Північноатлантичних Чуваків (NAFO). – Дякуємо за вашу запеклу боротьбу з кремлівською пропагандою та тролями»*. Насправді NAFO – це спільнота, яка з'явилася в англомовному Twitter після початку війни. Її учасники висміювали та викривали дезінформацію Росії про війну в Україні, тролили дипломатів та пропагандистів РФ. Вони часто використовували образ чуваків (The Fellas) – антропоморфних собак сіба-іну. У заяві МО України не забули згадати цю обставину: *«Ми вітаємо вас, чуваки!»*.

30 серпня 2022 року

На росТБ все частіше кажуть про *«підтримку українського населення **на звільнених територіях**»*. Насправді термін «звільнені території» показує, як відбувається маніпулювання «словами-перевертнями» в медіасередовищі РФ. Його риторика відома давно: *«СВО йде за планом, «денацифікація неминуча»*. Роль ЗМІ полягала в тому, щоб донести це до широких мас та обґрунтувати вторгнення. Але «денацифікація» так і не увійшла в резонанс з і без того кволим мозком пересічного росіянина і тому була змушена поступово змінитись на «звільнення». Офіційно заборонене слово «війна» лунає в ЗМІ виключно в контексті «інформаційної», «санкційної», «Третьої світової». В Росії «кризи» немає. Натомість на Заході їх одразу декілька: міграційна, енергетична. Таким чином, як вважає група дослідників, яка проаналізувала зміну тональності пропаганди, федеральні телеканали наділяють слова, які їм здаються небажаними у публічній дискусії, новими множинними значеннями, прагнучи максимально розмити їх. Пропаганда немов намагається за допомогою таких «слів-перевертнів» відібрати можливість опису реальності всередині російського суспільства.

Про фейковість «боротьби з українським нацизмом» краще за все говорить приклад євреїв. Через півроку після повномасштабного вторгнення, Єврейські федерації Північної Америки опублікували звіт про результати надзвичайної кампанії зі збору коштів для допомоги Україні. Усього було зібрано пожертвувань на суму в $73,5 млн. Ці кошти було спрямовано понад 50 неурядовим організаціям, які надають гуманітарну допомогу, працюють з громадами в Україні та біженцями. Також зібрано та розподілено понад 1200 тон медичного обладнання, одягу, продуктів харчування та засобів гігієни, близько 81 тисячі людей евакуйовано із зони бойових дій. Тому питання: «чому євреї не підтримують війну з «нацизмом», з розряду риторичних згодом переросло у політичне і вилилося в малоприховану підтримку бойовиків ХАМАС у їх війні проти Ізраїлю.





Росія дуже образилася на МАГАТЕ, комісія якого поїхала на ЗАЕС через територію України. До того ж його директор Ґроссі зустрівся не з Путіним, а з президентом України Зеленським. Образа була настільні пекучою, що Кремль розпорядився не надавати делегації МАГАТЕ спецперепустку для проїзду. Поки місія МАГАТЕ їхала у бік ЗАЕС, росіяни в Енергодарі встигли обстріляти будівлю мерії і видати це за український дрон. А також «затримати українських диверсантів, які готували теракт на АЕС». Те, що представникам МАГАТЕ збираються передати свідчення місцевих жителів про обстріл нібито з української сторони, анонсував і гауляйтер Балицький. *«Розіп'ятого хлопчика в трусиках пам'ятаєте? Це теж саме, тільки тепер «трусики» намагаються надягнути на жителів Енергодару»*, – пояснив голова Нікопольської РВА Євген Євтушенко.

Всесвітній Google та російський «Яндекс» по-різному відповідають на популярні запити росіян про вторгнення Росії в Україну, – дослідило видання «Важливі історії». Наприклад: події у Бучі Google показує з посиланнями на репортажі про загибель мирних жителів, а в «Яндекса» стоять статті проросійських видань. На запит: «навіщо Росія розпочала війну?», Google відповідає добіркою різнопланових статей та відео з поясненням причин, засудженням війни та аналітикою. «Яндекс» показує попередження про фейки і видає тільки сайти, що виправдовують вторгнення. Дослідникам вдалося знайти одну емоцію, зростання популярності якої безпосередньо пов'язане з війною – сором. Запит «соромно» досяг піку своєї популярності у березні. Google Trends показує, що після 24.02 найпопулярнішим поєднанням із цим словом була фраза «Мені соромно за Росію». Половина матеріалів «Яндекса» на цю тему – статті із заголовками типу «Соромно за що?», «Чи має бути росіянам соромно?» із головним посилом від пропагандистки Симоньян: *«Якщо вам зараз соромно за те, що ви росіяни, не хвилюйтеся, ви не росіяни»*.



Олександр Лукашенко: «В Україні назріває конфлікт між президентом та військовими, а поляки вже руки потирають з приводу Західної України»

Диктатор Білорусі Лукашенко спрогнозував швидке розв'язання ситуації в Україні, зазначивши, що *«там назріває конфлікт між президентом Зеленським та військовими, а поляки вже руки потирають з приводу Західної України»*. Насправді наратив про нібито конфлікт між президентом України та Головнокомандувачем ЗСУ Залужним вже тоді активно просувався в росЗМІ. Але пропагандистів виявилося недостатньо, тому на допомогу прийшли високопосадовці. Спочатку екпрезидент РФ Медведєв (з його просторікуванням про «півтора сценарії для України»). А потім і зарубіжна зірка – Лукашенко, гонорар якого, вірогідно, склав $2 млрд, які Москва того ж дня передала Мінську *«на спільні проєкти у сфері імпортозаміщення»*.

Путін озвучує ще одну чергову мету війни в Україні (на той час вже дев'яту) – *«ліквідацію антиросійського анклаву»*. В усьому, звісно, винен так званий «колективний Захід», який *«винен в організації чергового політичного шабашу з демонізації Росії, розв'язанні війни в Україні і затягуванні бойових дій»*. Словосполучення «колективний Захід» поряд із «англосаксами» у російській офіційній риториці стало маркером головного ворога. Як не дивно, але це кліше закріпилося серед вищих керівників РФ лише недавно. У публічній риториці Путіна «колективний Захід» вперше з'явився у посланні до Федеральних зборів 2021 року. Причому не в очевидному контексті: Путін тоді обурився, що «колективний Захід» ніяк не відреагував на замах, який нібито готувався на Лукашенка. При цьому Москва ретельно відокремлює громадян західних країн від «колективного Заходу». Саме звідси регулярні натяки/заклики до мешканців Європи та США вплинути на своїх політиків.

Пропагандист Прилєпін згадує історію з «патріотами кримської весни», над якими тоді відверто насміхались їхні колеги. Він правий. Його правоту підтверджує навіть пропагандистський ресурс Regnum, який до цього опублікував дослідження, як кумири сучасної російської молоді ставляться до війни з Україною. *«Кумири в цілому виявилися не на висоті»*, – констатує з прикрістю Regnum.

Шойгу заявляє, що «взято під контроль» Піски Донецької області. Насправді це вже четверте «взяття Пісків» за останній місяць. Вперше «перемога» трапилася 4 серпня, як повідомляв якийсь замполіт батальйону 11-го полку так званої «ДНР», прізвище якого навіть не навели ані RT, ані інші ресурси. Вдруге Піски брав вже Конашенков – 13 серпня (ще й HIMARS тоді «знищив» разом зі складом боєприпасів). Втретє цю «перемогу» здобув вже Кадиров за допомогою якогось *«дорогого брата Мусліма Алхазурова»*. З огляду на такі темпи навіть важко уявити за який час брехливий язик пропаганди до Києва доведе.

«Воєнкор» Пегов, який мав би бути на фронті, звідки він нібито й пише свої опуси, потрапляє у гучний скандал. Його затримали правоохоронці під час заселення у московський готель. «Воєнкор» перебував у стані алкогольного сп'яніння і погрожував адміністратору. Мабуть, святкував «перемогу» у Пісках. Насправді Пегов не вперше має проблеми з правоохоронцями. У грудні 2021 року його затримали молдовські спецслужби в аеропорту Кишинева. Розповсюдження фейків про війну призвело до того, що у березні 2022 року було заблоковано доступ до його каналу WarGonzo на YouTube. У травні адміністрація відеосервісу взагалі видалила цей канал із ресурсу. Наприклад, Пегов брехав, що ЗСУ потопили в Азовському морі торговельне судно, яке ходило під прапором Домініканської республіки. Але у морському відомстві цієї країни спростували цей фейк, повідомивши, що судно було обстріляне саме з боку російських військ.

Спікер Кремля Пєсков, який до цього категорично заявляв, що підстав для зустрічі Путіна із Зеленським немає, тепер вважає, що війна завершиться за столом переговорів: *«Не те, що на російських умовах, а таким чином, щоб наші інтереси ніяк не постраждали»*. Раднику глави Офісу Президента України Подоляку ще раз довелося нагадати *«базову аксіому: переговори можливі, але лише на умовах України, після повернення територій та ліквідації кримінальних анклавів»*.



5 вересня 2022 року



З початку вересня пропагандисти як за командою перейшли від тез про «фейковий» або «запізнілий провальний» контрнаступ ЗСУ до наративу про *«наступ, який необхідний для виживання Україні як державі»* і захлинаючись розповідали про героїзм російських десантників, які нібито зупинили його на півдні. Цілий Шойгу особисто відрапортував про «звільнення» Благодатного – «важливого стратегічного пункту»: селища площею 400 м², з населенням 400 осіб.
З огляду на те, що темпи «звільнення Донбасу» з 330 метрів на день зменшилися, за висновками британської розвідки, до 1 км за тиждень, а майже половина Донецької області контролюється Україною, «героїзм російських десантників», щоб прикрити дурість військового командування на чолі зі Шойгу, який пишається «звільненням» 400-метрового селища, ще дуже знадобиться.

Путін захотів піднести японцям урок політичної географії, заявивши, що *«країною висхідного сонця»* треба вважати Росію. Мовляв, *«світанок у Москві раніше за Токіо»*. З огляду, наприклад, на ВВП на душу населення Японії ($ 35 278) та РФ ($12 172) не важко здогадатися де б воліла зустрічати справжній, а не геополітичний світанок переважна більшість росіян. Цікаво, що «запалював свій світанок» Путін того самого дня, коли Росія офіційно визнала свою поразку в іншій війні. Трапилось це 5 вересня 1905 року підписанням Портсмутського миру з Японією.

Хоч би скільки пропагандисти розповідали про «загниваючий Захід», проте зброя окупантів часто базується саме на західних інноваціях, попри введені у 2014 році санкції. У ній також багато західних компонентів, зокрема, комп'ютерних чіпів. Про це свідчать звіти СБУ та приватних аналітиків, – пише The New York Times.

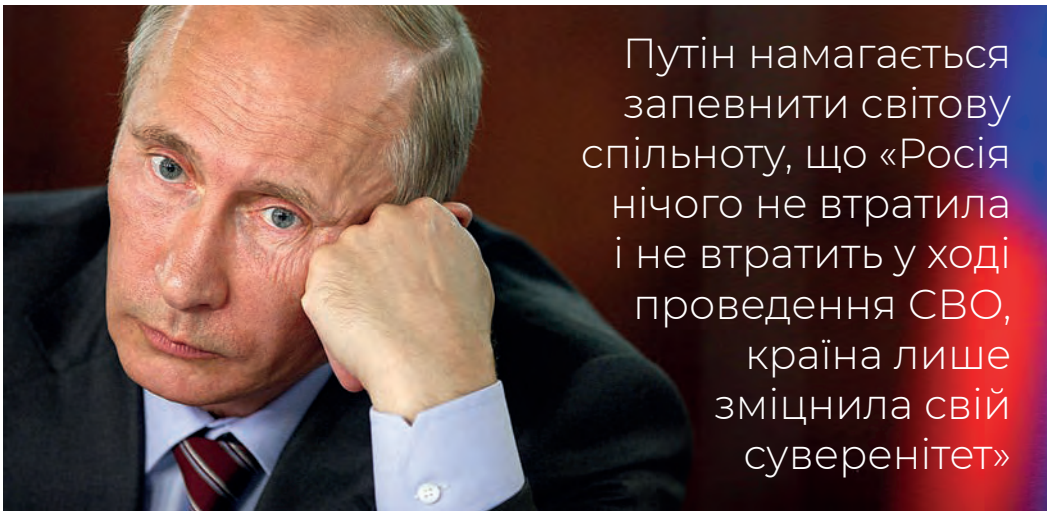


На 195-й день повномасштабної війни фраза «український наступ» стала найпопулярнішою у пропаганди. Тепер вона звучала в контексті міста Балаклея у Харківській області. Повідомлення були переважно панічними. Хоча й з різними відтінками. Так, стверджувалося, що *«українські військові наступають, ведуться удари з великокаліберної артилерії та РСЗВ. ЗСУ закріпилися на околицях міста»*. Водночас паніка підсилювалася питаннями *«Куди ж у Харківській області ми увесь цей час били «Іскандерами?»*. Еволюція «воєнкорівського руху» в Україні в цей час проходила складний шлях – від лютневого «*закидаємо усіх шапками*», до «*поставитись до наступу ЗСУ з усією серйозністю, а не намагатися закидати шапками та бравурними заявами*». Вже тоді намічався серйозний розлад між кремлівськими «воєнкорами» і тим же блогером-терористом Гіркіним.

Ілля Карпенко з Петропавловська-Камчатського та Валерій Котович з Ростова-на-Дону стали першими військовими фігурантами кримінальних справ про «фейки», пов'язані з російською армією. Отже, почин є. Далі – буде ще страшніше. Відповідно до сталінської класики репресивного жанру, Путін незабаром візьметься й за тих, хто його підтримував. Історія з тим же Гіркіним і Пригожиними – яскраві тому приклади.

The New York Times, у розпорядженні якої опинилися нещодавно розсекречені дані американської розвідки, повідомило, що Росія купує мільйони артилерійських снарядів та ракет малої дальності у Північної Кореї. Москва також прагне купити у Пхеньяна військову техніку. Усе це вже тоді свідчило про відчай Москви. Потім напівприховані контакти Москви з Пхеньяном перестануть бути секретом полішинелю. За рік Путін особисто зустрінеться з Кім Чен Ином.

7 вересня 2022 року



■ На Східному економічному форумі у Владивостоку Путін заявив, що *«Росія нічого не втратила і не втратить у ході проведення СВО, країна лише зміцнила свій суверенітет»*. Також диктатор відзначив: *«Ми нічого не розпочали з погляду воєнних дій, а намагаємося лише закінчити те, що не ми почали в 2014 році»*. Насправді, по-перше, якщо в обіг вже вводиться слово «не втратила», замість «набула», то справи йдуть гірше нікуди. По-друге: з майже аналогічної фрази Путіна у липні: «ми ще нічого не починали...», зникло «ще». І це перетворило його вихваляння у липні на виправдання у серпні. Замість бравурних погроз: «ще як почнемо!», тепер звучить жалюгідне: «це не ми почали!».

■ Президент РФ вважає, що *«Захід кинув Росію із зерновою угодою. До країн, що розвиваються, доходить всього 3% зерна, що вивозиться з українських портів, решта йде в країни Заходу»*. Насправді станом на 13 серпня з українських портів вийшли 16 суден із вантажем для семи країн Європи, Азії та Африки. Серед них було судно з 23 тисячами тонн українського зерна для Ефіопії. Теза про Африку, яка потерпає від дій України і Заходу, стане чи не головною у подальших «голодних іграх» Путіна з усім світом.

■ На тлі «переможних» промов вождя його підлеглі озвучили чергову нову дату псевдореферендумів на ТОТ України. Тепер це 4 листопада – у так званий День народної єдності. Про це заявив один з лідерів партії «Єдина Росія» Турчак. Нагадаємо, попередня, не менш конкретна дата, яку раніше називали, була 11 вересня – у так званий Єдиний день голосування.

■ Будапешт вимагає від ЄС зняти санкції з трьох російських мільярдерів: Алішера Усманова, Петра Авена та Віктора Рашнікова. Якщо цього не станеться, прем'єр-міністр Орбан шантажує не погодити чергові антиросійські санкції. Так у досить потужній європейській санкційній машині з'являється п'яте угорське колесо.

«Воєнкорівські» і «експертно-диванні» Telegram-канали ставили лише одне питання: «чому ми опинилися у «Харківському котлі?». «Побачимо чим відповість російський Генштаб, і який рівень оперативного мистецтва він продемонструє», – волали «воєнкори». Тодішні події на Харківщині стали справжнім больовим шоком для Москви. В той час, коли окупанти протягом місяців долали по кілометру в тиждень, Сили оборони України протягом 2–3 діб здійснили прорив на 50 км. Звільнили 20 населених пунктів, повернули під контроль вже понад 700 км² на Харківському та Південно-бузькому напрямках. Для звичайних росіян були підготовлені тези, чому ж сталася втеча з Харківщини. Серед них: *«Київ має звітувати перед «Рамштайном» про ефективність витрачання коштів»; «треба випрошувати нові партії грошей та зброї. Для цього треба доводити, що попередні використано не дарма»; «українське командування може дозволити собі вирішувати завдання не якістю піхоти, а кількістю»; «українці втомилися від поразок, попереду важка зима, тож треба чимось зігріти електорат»; «у спину Зеленському дихають конкуренти в особі Залужного, «який готує військовий заколот»*. Насправді, коли в один кошик кладуть «битву за електорат», «військовий заколот», «важку зиму» і «величезні втрати», – це говорить лише про одне: ворог – розгублений. А якщо додати до цього появу у Z-пабліках величезної кількості «просимо захисту від ангелів-хранителів нашим визволителям», обіцянок «відлити їх пам'ять у бронзі» та «тримати за них кулачки», то і виходить справжній пропагандистський «Харківській котел».

Пояснення «жесту доброї волі» все ж знайшлося – від командира кадировського полку «Ахмат» Алаудінова: *«Те, що відбувається на Харківщині – тактична хитрість. Все це було заплановано, а ті, хто в це не вірить, нічого не розуміють ані у військовій справі, ані в політиці»*.



Заступник начальника Російської Академії ракетних та артилерійських наук Костянтин Сівков, сидячи в Москві, пропонує *«перестати слухати «воєнкорів, бо вони формують панічну та хибну реальність»*. Постійний представник РФ при ООН Небензя, сидячи в Нью-Йорку, також доводив, що йому видніше і *«про жодний контрнаступ українських військ на Харківщині не йдеться»*.



Сергій Марков: «Погане від народу треба ховати, адже йому потрібні здорові сенсації»

Один із Z-блогерів Андрій Медведєв в паніці записав у «вороги народу» навіть Шарія з Монтян, звинувативши їх у тому, що ті *«у потрібний момент різко включаються за командою кураторів і формують один наратив «Ізюм взятий»... Вони однозначно завжди працювали та працюють на Україну. Вони плавлять мозок мільйонам російських людей»*. Паніка з приводу наступу ЗСУ на Харківщині була настільки серйозною, що у «Єдиній Росії» навіть почали готуватися до майбутнього суду над Путіним, стверджуючи, що *«винуватий у введенні військ в Україну не він, а Рада Федерацій»*.

«Воєнкори» почали доводити справжні цілі війни до молодшого командирського складу: *«звільнення України»* перетворилося у *«війну за існування Росії як такої»*. Головною проблемою пропаганда називає відсутність мотивації серед регулярних військ, які вважають, що воюють не з нацистами, а з *«українцями, які просто захищають свій дім»*. Водночас розганяється зрада всередині окупантів, хто ж із них першим покинув позиції: мобілізовані з «ЛНР» чи Росгвардія.

Зрештою жах, який творився для росіян на Харківщині, призвів до того, що деякі пропагандистські канали урочисто пообіцяли не публікувати в цей час розважальний контент. Нарешті Сергій Марков – особа, яка вважає себе наближеною до імператора, поділився своєю сумнозвісною логікою: *«погане від народу треба ховати, адже йому потрібні здорові сенсації»*.

Зрештою, панічну втечу «другої армії світу» спікер МО РФ Конашенков пояснив так: *«Для досягнення заявлених цілей зі звільнення Донбасу проведено **операцію згортання та організованого перекидання** ізюмсько-балаклійського угруповання військ на територію ДНР»*.



Не зумівши перемогти Сили оборони України, російська армія вирішила повертати власну «велич» старим перевіреним методом – тероризувати мирне населення. Цього разу вони почали бомбити електростанції, залишаючи сотні тисяч людей без тепла і світла. Насправді в РФ навіть визнавали, що «згідно конвенцій, не можна бити по мирних об'єктах». Але під центрами ухвалення рішень вже офіційно маються на увазі центри енергозабезпечення та залізниця».

Крім «законності» цілей «спецоперації» у вигляді електростанцій, пропаганда «підверстала» ще кілька пояснень: *«Електрифікація України – цілком радянський спадок, якого вона так хоче позбутися. Київ хотів «декомунізації», він її отримав». «Незалежна нічого не втрачає, адже за її часів не було побудовано жодної електростанції». «Зеленський обіцяв Європі постачати електроенергію в обмін на газ. Отже, нема чого обіцяти». «Війська НАТО також обстрілювали електростанції під час югославського конфлікту. Значить і нам можна»*. Окремої уваги заслуговує «ноу-хау». У Росії вигадали групу підтримки з України, яка нібито шле «листи до редакції», дякуючи за обстріли інфраструктури: *«ми потерпимо, ви нас лише звільніть від нацистів»*.

Як виявилося після харківських подій, у пропаганди не було жодного плану «Б», якщо в Україні щось піде не так. Тому останні три дні в неї не припиняється дика істерика, яка переходить у дописи на кшталт: «Волчанськ та Козачу Лопань взяли не українці, а війська НАТО. Бо там звучить англійська мова і ходять темношкірі». Але навіть знаючі, що це брехня, «воєнкори» все одно запитують: *«Якщо ми будемо боятися імпортних найманців, то як тоді воюватимемо з регулярною натовською армією, яка в нас прописана ймовірним противником?»*.

Зрештою «програш іноземцям на Харківщині» призвів до того, що в Росії заявили: *«Чим швидше ми зрозуміємо, що проти НАТО безглуздо проводити СВО, а треба вести війну, тим краще»*.

13 вересня 2022 року



Ігор Соловей:
«У «вибори» ніхто не вірить. Ні на новоокупованих територіях, ні в самій РФ. Вони ввели «єдиний день» голосування, аби всіх мобілізувати, а оскільки явка низька, вони розтягнули це на кілька днів»

У Москві з трибуни Держдуми відкрито обговорюються не наступальні, а виключно оборонні заходи. Лідер «Справедливої Росії – За правду» Сергій Міронов пропонує ввести у прикордонних регіонах РФ, *«до яких впритул підійшла лінія фронту і які регулярно зазнають нападу, режим «контртерористичної операції з усіма наслідками»*. А на думку головного комуніста Зюганова, *«військово-політична операція проти нацистів і фашистів в Україні переросла у повноцінну війну, яку оголосили нам американці, натовці та об'єднана Європа»*. Насправді, якщо лідери двох провідних фракцій Держдуми вже відкрито з трибуни говорять не про війну до переможного кінця, а про оборонні дії на власній території, то справи у Путіна дійсно кепські.

Такі самі й «справи виборні». Керівник Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Ігор Соловей пояснив, чому заявлений окупантами так званий «єдиний день» голосування на ТОТ розтягується на 10–11 днів: *«У «вибори» ніхто не вірить. Ні на новоокупованих територіях, ні в самій РФ. Вони ввели «єдиний день» голосування, аби всіх мобілізувати, а оскільки явка низька, вони розтягнули це на кілька днів»*. Щодо «200 тисяч спостерігачів», про яких заявили в Москві, то це переважно люди, які давно живуть в Росії і мають її паспорт. *«Вони особливо в ціні, якщо мали у попередньому житті відношення до медіа, чи політології. Але в основному це просто масовка, або «туристичні групи», які ніколи не займалися жодними спостереженнями»*, – підкреслює Соловей.

З'явилася новина, що муніципальну раду округу «Смольнінське» у Санкт-Петербурзі можуть розпустити. Приводом стало те, що вона нібито певний час не проводила засідань. Причиною – заклик до Держдуми висунути звинувачення у держзраді Путіну через війну в Україні: *«В ході бойових дій гинуть молоді працездатні громадяни РФ та страждає її економіка»*. Схожі звернення надсилають депутати Ломоносовського округу Москви.

Коли пропагандистка Симоньян на тлі подій на Харківщині вже мріяла про *«найкращу картину майбутнього, де пісні співають і російською мовою, і українською...»*, в тимчасово окупованому Бахчисараї відбулося весілля, на якому пролунала «Ой, у лузі червона калина». Судячи з відео, люди весело підспівували та підтанцьовували. Мрії Симоньян про *«єдине співоче майбутнє України та Росії»* розбив кримський намісник Кремля Аксьонов, який пригрозив *«кримінальною відповідальністю за спів українських націоналістичних пісень у Бахчисараї»*. В підсумку отримали: власник ресторану в Бахчисараї – 15 діб арешту; діджей та танцівниця – по 10 діб; мати нареченого – 5 діб; мати нареченої, дружина власника ресторану – штрафи. Ці покарання засвідчили, що жодного спільного (навіть, співочого) майбутнього з Україною не розглядається.

В частинах і з'єднаннях, які перебувають на території РФ, скасовують заплановані відправки особового складу в Україну. Причина – масова відмова від участі в бойових діях. Насправді, проблема з комплектуванням «другої армії світу» вже настільки глибока, що її відкрито визнають і на «Соловйов Live». Колаборант, командир бандугруповання «Восток» Ходаковський в етері телеканалу скаже: *«Ми говоримо про «200-х» і «300-х», але іноді доводиться говорити про «500-х», так званих обос***ся»*. Проблема настільки серйозна, що у пропагандистському виконанні її формулюють просто: «Росія або смерть». Поки що пропонується останнє. Під це навіть підверстано фаталістично-математичне обґрунтування: *«чим вищі у росіян втрати, тим більше їх бажання стояти на смерть»*.

У зв'язку з цим головний наратив для внутрішнього споживання: «Захід хоче будь-якими способами перемогти Росію в Україні» отримав і кінцеву мету цієї перемоги – «Майдан буде у Москві. Те, що не вдалося Навальному, вдасться українцям і Заходу».



15 вересня 2022 року

■ В Росії з'являється зона особливої мобілізаційної уваги. З напівтіні виходить очільник ПВК «Вагнер» Пригожин із відео під час вербування зеків однієї з колоній. Прес-служба компанії «Конкорд», яку він очолює, коментує ролик із відвертим глузуванням: *«Так, людина на ньому жахливо схожа на Євгена Вікторовича і займається вона питаннями реалізації завдань СВО, і схоже, в неї це успішно виходить»*. Насправді медійна підсвітка «вагнерівців» вже йшла повним ходом, адже федеральними каналами почали ширитися репортажі про їхні «подвиги» в Україні, а у російських містах з'являтися білборди із закликами вступати до лав «музикантів». Але «зеки – вагнерівці», з точку зору пропагандистського іміджу «СВО» – крок абсолютно провальний. Адже «визволителі України з числа ґвалтівників і вбивць» – це точно не про «велику місію Росії». Але в Z-пабліках не приховують: *«Якоюсь мірою це добре. Молодь не піде під мобілізацію. А кінчених утрамбують у землі українській»*. Згодом Пригожин перетвориться з головної медійної зірки цієї війни на іуду-бунтівника. І закінчить своє життя утрамбованим в землю російську.

■ Видання «Сирена» аналізує роботу російського Президентського фонду культурних ініціатив і з'ясовує, що всього з бюджету фонду роздали 991 млн рублів, з яких 625 млн – на Z-пропаганду. Серед переможців, наприклад, пропагандист Пучков (більш відомий як «Гоблін»), який отримав 18,7 млн за поливання брудом України та Заходу. Серед інших проєктів путінського Z-кріндж: виставка про «український нацизм» за 10 млн рублів, збірка віршів «ПоZиVний – Перемога!» за 3 млн та казкова вистава *«Як Ведмідь від вовків ліс Захищав» за 0,5 млн. В анонсі вистави сказано: «ведмідь уособлює нашого національного лідера, мешканці лісу – народи багатонаціональної Росії»*.



■ Президент України Зеленський заявив, що світ повинен відреагувати на масові захоронення в Ізюмі, де Росія повторила те, що зробила в Бучі. «Вже є чіткі докази катувань, знущання з людей... Більше того – є свідчення, що російські солдати, чиї позиції були неподалік цього місця, стріляли по похованнях просто для розваги». Пропаганда до цього готувалася. Вже після втечі з Ізюму росіян почали готувати до того, що «українці намагатимуться інсценувати нову Бучу». Основний меседж: українці самі відмовилися забирати тіла загиблих військових, тому росіяни вимушені були їх поховати. Зараз, мовляв, «нацисти» їх викопують і видають за безвинних жертв.

■ Окупанти навіть намагалися перебити навалу новин про ізюмський жах фейками про нібито черговий обстріл ЗСУ колонії в Оленівці. Але все даремно. Держсекретар США Блінкен та Високий представник ЄС Жозеп Боррель заявили, що *«глибоко вражені масовими похованнями в Ізюмі. Росія та всі причетні до цього понесуть відповідальність»*. А керівник канцелярії президента Польщі Павел Шрот абсолютно слушно зазначив, що Ізюм потрапив до рук загарбників саме тоді, коли світ вже дізнався про різанину в Бучі: *«Вони знали, що їхні методи відомі, і все одно холоднокровно виконували свою роботу»*.

■ Напередодні урочистого поховання королеви Великої Британії Єлизавети II, пропаганда використала і її ім'я в своїх цілях. На каналі «Росія 1» показали відео, де Єлизавета II у молодості нібито кидає африканським дітям їжу прямо на землю, а вони її



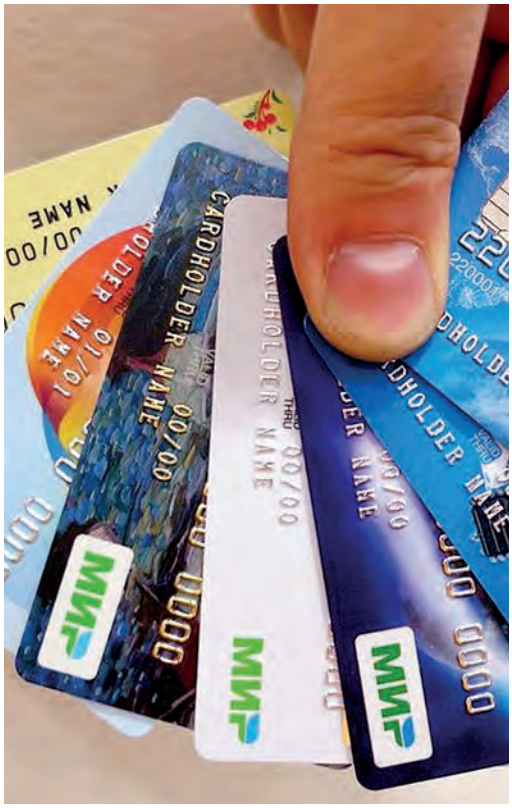
підбирають. Скабєєва прокоментувала це в тому дусі, що африканці «не оплакуватимуть смерть королеви, бо для них це нагадування про гноблення і рабство». А от спікерка МЗС Захарова спробувала протиставити монаршу особу не африканцям, а «бандерівцям», заявивши, буцімто Єлизавета II боролася з ними в лавах англійської тероборони. Так вона ображено прокоментувала відмову Лондона (через війну в Україні) запрошувати делегацію з РФ на жалобні заходи.

19 вересня 2022 року

Після «чергового розстрілу ЗСУ колонії в Оленівці», український уповноважений з прав людини Дмитро Лубінець звернувся з вимогою надати інформацію про імена постраждалих і запропонував особисто приїхати до Оленівки для того, щоб оцінити всі факти та поспілкуватися зі свідками обстрілів, пораненими та утримуваними. Жодної реакції з боку окупантів немає. Так само було і після страти росіянами українців, що відбулася 29 липня. На той час (і зараз) єдиним «джерелом інформації» став німецький «репортер» Томас Рупер – завсідник пропагандистських сюжетів і ток-шоу на телеканалі «Россия 1», який вже 20 років живе в РФ. Його на початку серпня привезла в Оленівку та сама «Россия 1». Очікувано, він сказав те, що йому доручили сказати.

Коли переключення уваги з масових поховань в Ізюмі на «чергову Оленівку» не спрацювало, росіяни розпочали розганяти інформацію про обстріл Донецька українською стороною, внаслідок якого нібито загинуло 16 осіб. Знову волання про «звірства нацистського режиму» і чергову «червону лінію, яку вже час накреслити».

У цю «червону лінію» чітко вкладається і досить неочікуваний «флешмоб», який влаштувала російська адміністрація на українських ТОТ. Чи не вперше від початку вересня з їх вуст прозвучало слово «референдум». І що симптоматично – синхронно. Разом з «ЛНР» майже одночасно про це заявили в «ДНР» та окупованій Херсонський області. Про Харківську область, де загарбники «малювали» собі 75% підтрим-



Туреччина відмовилася приймати російські платіжні картки на своїй території

ки, з відомих причин вже взагалі не йшлося. Те, що про жодних перемовин, на які Москва так наполегливо натякає, тоді не може бути і мови, вже ніхто не думає. Як і про те, що автоматично припиняються навіть залишки міжнародних контактів. Навіть з Туреччиною, яка того ж дня відмовилася приймати російські платіжні картки на своїй території.

Кремль вимагає результату «референдуму» не на «День народної єдності», а вже наступного тижня. Його негайно заспокоюють даними «соцопитувань», за якими більшість жителів українських Донецької (91%), Луганської (90%), Херсонської та Запорізької (по 80%) областей хотіли б входження до складу РФ. Насправді навіть з формальної точки зору все це шоу з «волевиявленням» виглядає абсолютно нікчемним. Адже: «референдуми» триватимуть п'ять днів; велика частина «волевиявлення» здійснюватиметься онлайн; депортовані в РФ зможуть «проголосувати», а громадяни, які виїхали на територію, підконтрольну Україні або за кордон, не зможуть. Лише цього вистачить, щоб навіть не з позиції міжнародного права (про це взагалі не йдеться), а з точки зору здорового глузду визнати – це звичайна фікція.

До путінського мобілізаційного геноциду росіян також офіційно запрошені й іноземці. Мер Москви Собянін доповів, що найближчим часом у міграційному центрі «Сахарово» розгорнуть вербувальну інфраструктуру «для сприяння Міноборони РФ в організації надходження іноземців на військову службу». Держдума негайно ухвалила і закон про спрощення отримання російського громадянства. Тепер іноземцям потрібно відслужити рік у ЗС РФ, щоб отримати паспорт *«без тривалого очікування та інших бюрократичних перешкод»*.

Того ж дня Держдума ухвалила поправки до Кримінального кодексу РФ, за якими запровадили нові статті про покарання за добровільну здачу в полон і мародерство, посилили – за самовільне залишення військових частин, додали до списку обтяжуючих обставин – скоєння злочину не лише в умовах збройного конфлікту, а й *«у період мобілізації чи воєнного стану, у воєнний час»*. За все – від трьох до 10 років позбавлення волі. Викликані на військові збори росіяни, що знаходяться в запасі, нестимуть кримінальну відповідальність навіть за неявку на них або дезертирство з них – нарівні з контрактниками та призовниками.



21 вересня 2022 року



На 210 день повномасштабної війни Путін нарешті оголосив мобілізацію, назвавши її «частковою». При тому, що тиждень до того речник Кремля Пєсков божився: *«про жодну мобілізацію не йдеться»*. Що ж трапилося у Кремлі за ці дні? А те, що Путін нарешті визнав дві речі. **Перша:** українська армія сильніша за російську і тими силами, що залишилися у Шойгу, її не перемогти. **Друга:** цього ж дня в Росії були офіційно озвучені її втрати в Україні – 5937. З такими показниками мобілізація була б просто не потрібна. Адже угруповання, яке атакувало у лютому, за різними підрахунками, налічувало понад 150 тисяч особового складу. Тобто Путін визнав шалені втрати на війні.

Водночас, рішення про мобілізацію свідчить про бажання Путіна «гуляти на повну». Його попередники: Хрущов, Брежнєв, Андропов, Черненко, Горбачов, Єльцин і навіть Медведєв – всі так чи інакше вели війни або здійснювали інтервенції та каральні акції. Але ніхто з них обачно не вдавався до такого резонансно-кардинального рішення як мобілізація (востаннє у Кремлі її оголошували 23 червня 1941 року). Тепер Путін розписався в тому, що своєю «СВО» він створив для Росії більші проблеми, ніж під час Карибської кризи, інтервенцій в Угорщину і Чехословаччину, війни в Афганістані та двох чеченських війн.

Навіть у своєму указі про часткову мобілізацію Путін вчинив по-чекістськи, приховавши пункт №7. Пєсков пояснив, що він «для службового користування» і стосується кількісного плану мобілізації. Однак ще до публікації тексту указу «службові секрети» розкрив Шойгу, який заявив про необхідність 300 тисяч додаткових багнетів, що складає, за його словами, «1% від загального мобілізаційного ресурсу». При цьому спробував полякати (росіян?): *«Ми маємо величезний мобілізаційний ресурс, майже 25 млн осіб»*. Насправді путінська «часткова мобілізація», як і все решта, дійсно виявиться гібридною. Адже критерії цієї «частковості» розмиті. Тобто скільки Шойгу буде потрібно, стільки й призовуть. Так воно виходить й донині.

У повній відповідності до «прихованого задуму командування» під мобілізаційною інформаційною бомбою ховалася друга: обмінна. Україна обміняла Медведчука та 55 росіян на 215 своїх полонених, зокрема, п'ятьох командирів з «Азовсталі» та іноземців, які воювали за Україну. Серед них і ті, кого «народні суди» засудили до смертної кари, а також український боєць з позивним «Хімік», який свого часу дуже образив особисто Кадирова. Кадиров публічно обурився, що з ним не порадилися щодо обміну, а пропаганда геть розлютилася: «що ж це за денацифікація така?», адже ще напередодні у свій 14-хвилинний мобілізаційний спіч Путін 14 разів запхав слово «неонацисти». І тут раптом наступного дня «неонацисти» вітаються в прямому етері з Зеленським та усім українським народом. Більшого приниження пропаганда від Путіна, здається, ще не відчувала.

Особливої уваги пропагандистів заслужив Віктор Медведчук. Ще 21 травня пропагандист Соловйов зі словами: *«Какой нахрен Медведчук!»* накинувся на лідера ЛДПР Слуцького за припущення можливості такого обміну. Симоньян також заявила, що *«Путін ніколи б не образив власну армію такими обмінами»*. Спікер Кремля Пєсков навесні заперечив будь-яку можливість обміну Медведчука на російських військовополонених. І ось буквально за чотири місяці стається протилежне. Пропаганда принижено замовкла.

Заступниця міністра оборони України Ганна Маляр коментує: «*Інформаційно Кремль намагався мобілізацією перебити тему обміну. Така традиційна нехитра тактика. Спочатку вони хотіли оголосити мобілізацію, але усвідомили, що технологічно доцільніше про це повідомляти в день обміну. Втім, спрацювало це навпаки – подвоївся інформаційний ефект. Ніякого поглинанння чи перебивання теми не вийшло*».



Інформаційно Кремль намагався мобілізацією перебити тему обміну полоненими. Така традиційна нехитра тактика

23–25 вересня 2022 року

Речник Кремля на питання: *«чи можна після оголошення мобілізації* (яка за Конституцією РФ проводиться виключно під час воєнного стану – *ред.*) *спецоперацію вже називати війною?»*, відповідає: *«Ні, це все й досі СВО»*. Отже, офіційна гра у «гібридність» продовжується.

Проте приховати справжню, а не телевізійну війну, яка увірвалася практично в кожен російський дім, вже не виходить. Новини про набір мобілізованих всередині Росії все більше нагадують зведення з фронту: *«Взято Тюмень/Астрахань /Калінінград»* (військкомати доповіли про 100% набраних); *«Через тактичне перегрупування залишено Чечню»* (Кадиров відмовився проводити мобілізацію); *«Ворог несе втрати серед командного складу»* (відправлено у відставку заступника Шойгу з тилу генерала Булгакова); *«ІПсО противника в дії»* (шквал повідомлень про те, що до війська загнали «кульгавих, косих, глухих»); *«Нанесено вражаючий контрудар по противнику»* (Путін підписав укази про позбавлення волі на 10 років за дезертирство і здачу в полон); *«Наші війська готують жахливий котел для ворога»* (чутки про повне закриття кордонів РФ для виїзду чоловіків з 28 вересня) й т.д. Слів «наступ», «подальше звільнення України» ані в промовах офіційних осіб Росії, ані у пропагандистів вже немає. Виключно «захист» і «оборона».

Кремль так поспішає з «референдумами» на окупованих українських територіях, що там навіть почалося змагання – хто з гауляйтерів першим скаже «бінго». Наприклад, було заявлено, що «референдум» у Запорізькій області буде визнаний таким, що відбувся, коли проголосують понад 50% жителів. Станом на 00:00 25 вересня оголошена «явка» склала майже 52%. В «ЛДНР» вже заявили, що «референдум відбувся». Повідомлення про хід «голосування на звільнених територіях» (навіть з «екзит-полами») твердо займають перші місця в офіційних росЗМІ. Мобілізацію і обмін «азовців» «глушать» новинами з «електоральних полів».



Призначена Москвою «влада» Запорізької області повідомила, що явка «виборців» при необхідних 50% склала 66,43%. Насправді навіть з точки зору математики, в цій «формулі успіху» просто не складаються цифри. Населення Запорізької області – 1 млн 687 тисяч осіб. Міста Запоріжжя, яке не окуповане – близько 750 тисяч осіб. Станом на початок липня область залишило 80% населення. Щоб отримати 51%, мали б проголосувати всі жителі ТОТ, які мають право голосу. Але це неможливо, якщо врахувати біженців. Щоб намалювати «явку», окупанти влаштували фейкове голосування в Енергодарі, видаючи завезену масовку за персонал захопленої ЗАЕС. Натомість, за результатами дослідження Центру соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету, 87% жителів Енергодару не підтримують приєднання Запорізької області до РФ. Отже, результати фейкових референдумів – заздалегідь визначені в Москві та просто «спущені» на місця.

Масові протести проти мобілізації перекинулися з Дагестану до Кабардино-Балкарії. У військкоматі в Іркутській області розстріляли начальника призовної комісії. Після оголошення мобілізації невідомі намагалися підпалити військкомати у 12-ти регіонах РФ. Вже тоді в організації масових заворушень на Кавказі Москва звинувачувала Київ і його «західних кураторів». У Кремлі стурбовані реакцією на мобілізацію мешканок Дагестану (та інших регіонів). Тому підготували нову методичку про те, як потрібно висвітлювати мобілізацію: *«Росія перемагала у війнах тільки «всім миром»; «Не можна звалювати весь тягар відповідальності на контрактників та «народні міліції» Донбасу. Ми вже не лише «своїх не кидаємо», ми захищаємо себе»; «Мобілізація торкнеться лише 1% російських військовозобов'язаних чоловіків»*. До речі, незабаром після її початку з'явилася ціла серія «заспокійливих» публікацій у соцмережах РФ про те, що 1% мобілізованих – дуже мало і порівнювали цю частку, наприклад: з 1%: жіночої косметички, або пачки картоплі фрі.

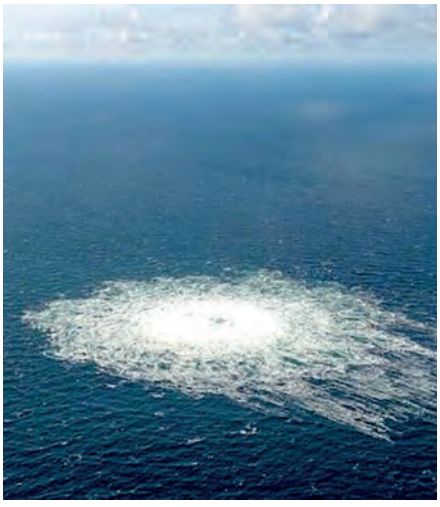


27 вересня 2022 року

Рада Федерації РФ, за словами її спікерки Матвієнко, 4 жовтня може розглянути питання включення окупованих територій до складу РФ «у разі позитивного результату» голосування. Щодо результату можна не сумніватися. Про те, що рішення про анексію українських територій може бути остаточно затверджено вже 29–30 вересня, повідомляли російські ЗМІ. Про нетерплячку говорить той факт, що російські ЗМІ вже опублікували «результати псевдореферендуму», навіть до їхнього офіційного оголошення. Найбільше – у Донецькій області – 98,69%. Найменше – у Херсонській – лише 96,75%.

Насправді про нікчемність цього «шоу», зокрема, говорить той факт, що лише в окупованому Маріуполі (в якому до вторгнення проживало понад півмільйона осіб, а після фактично в заручниках опинилися близько 100) лише кожен п'ятий житель теоретично міг взяти в ньому участь. Так само й на інших українських ТОТ. Ось лише деякі штрихи до цієї картини абсурду: у Мелітополі одну людину примушували «голосувати» за п'ятьох; у Бердянську – без документів; в одному з окупованих сіл зняли жінку, яка йде вулицею із мегафоном та закликає місцевих жителів брати участь у «волевиявленні».

Широкого розголосу набувають події навколо обох ниток газопроводів «Північний потік». Ще напередодні вимірювальні станції у Швеції та Данії зареєстрували два сильні підводні вибухи, незадовго до виявлення витоків газу на першому і другому «Північних потоках». Оскільки підводні газогони виходять з ладу вкрай рідко, одночасна аварія на двох кремлівських трубах, одразу у трьох місцях викликала спочатку підозру, а потім і впевненість влади європейських країн у тому, що це не випадковість. *«Ми зіткнулися з диверсією. Можливо, це означає новий крок в ескалації війни в Україні»*, – сказав прем'єр Польщі Матеуш Моравецький. На той час «візиток Ярошa» Москва ще не знайшла, але наполегливо над цим працювала.







У Москві заявили, що *«голосування відбулося згідно норм міжнародного права та за участі понад сотні міжнародних спостерігачів із трьох десятків країн. Результат волевиявлення мешканців Новоросії – від 87% і вище».* Наприклад, у Донецький області, місцева влада заявила, що у фейкореферендумі взяли участь 2,1 млн осіб, тобто майже все населення «республіки», включаючи неповнолітніх – це випливає з офіційної статистики регіону. При цьому чисельність населення так званої «ДНР» на 1 січня 2022 року – 2,2 млн осіб. «За» проголосувало 99% виборців.

Того ж дня у Москву з чолобитною з приводу приєднання до РФ подалися: заочно засуджений до 25 років в Домінікані Сальдо, колишній десятник фінансової піраміди «МММ» Пушилін, агент ФСБ під прикриттям Пасічник, який в 2017-му рейдернув владу в «ЛНР», Рогов, який стверджував, що *«в запорізьких школах дітей вчать вбивати сніговиків, тому що вони є символами РФ»* та пивний король Мелітополя Балицький. До Путіна їх не пускали. Тримали у кремлівських передпокоях.

Путін відчуває, що усі ці «пасічники» та «МММщики» – це не те, про що він мріяв у лютому, і розуміє, що спілкуючись з ними, він сам автоматично опускається до їх рівня. Для розуміння глибини прірви, в яку скотився Путін за ці роки, можна пригадати рівень іноземного представництва на останньому московському великому параді Перемоги в 2005 році. Тоді були присутні: генсек ООН Аннан, голова Єврокомісії Баррозу, прем'єр-міністр Італії Берлусконі, президент США Буш, канцлер ФРН Шрьодер (який навіть привіз із собою ветеранів Вермахту), президент Франції Ширак, прем'єр-міністр Японії Коїдзумі, голова КНР Ху Цзіньтао, прем'єр-міністр Індії Сінгх, екс-президент Польщі Ярузельський, екс-король Румунії Міхай I. Колись Путін у парадному кінному екіпажі прямував до Букінгемського палацу разом із королевою Єлизаветою II. І тепер все це він проміняв на «пивного короля Мелітополя».

29 вересня 2022 року



Москва вирішила не вигадувати нічого нового і оформила анексію за старою схемою. 30 вересня у Кремлі намісники ТОТ України підписали «договори» із Путіним про приєднання до РФ. «Історичну подію» відзначили мітингом-концертом, на який зігнали бюджетників та масовку (гонорари від 400 до 1500 рублів). «Договори» направили до Конституційного суду, на підставі рішення якого вже 3 жовтня Держдума затвердила їх та внесла поправки до Конституції. 4 жовтня «документи» затвердили у Раді Федерації, після чого їх одразу підписав сам Путін. Цей сценарій дуже нагадував процедуру оформлення анексії Криму в 2014 році. Тоді фейкореферендум пройшов 16 березня, а вже за два дні Путін підписав договір про включення українського півострова до складу РФ. 19 березня КС визнав його «законним». Наступного дня це ухвалили в парламенті, а 21 березня підписав Путін. Відмінність кримської анексії 8-річної давнини від нинішньої лише в тому, що наслідки для Росії стали набагато більш драматичними.

Єдиний союзник Путіна Лукашенко заявив, що *«хоче налагодити не просто міст дружби з Абхазією, а дуже серйозні відносини»*. І негайно наразився на офіційний протест з боку Грузії. Насправді 7 років тому Лукашенко під час свого візиту до Тбілісі сказав, що *«Білорусь визнає територіальну цілісність Грузії у її міжнародно визнаних кордонах»*. Він також заявив, що після війни між Росією і Грузією *«було б розумно будувати відносини в більш делікатний спосіб»*. Тоді заяву Лукашенка багато хто сприйняв як сигнал Путіну після анексії Криму та спонсорування «ЛДНР». І ось через 7 років білоруський диктатор стверджує, що *«Абхазія існує, її не стерти з карти»* і визнає, що свій візит до неї узгодив із Путіним. Отже, російський тиран вже не тільки кров'ю, а й так би мовити юридично пов'язує білоруського своїм загарбництвом.

Президент України Зеленський заявив, що жодних перемовин з людиною на прізвище Путін Київ не вестиме. А сам Путін підписав (кульковою ручкою, яку чомусь вмочив у чорнильницю) договори про «приєднання до Росії» українських ТОТ і виступив з довгою промовою. У стислому вигляді вона виглядала так: «жили народи Донбасу, які сумували за втраченою єдністю з великою Росією, і ось нарешті її відновили». І це ще хоч якось вкладалося в загальний наратив війни з Україною. Але далі Путіна понесло: індіанці, опіумні війни, гендерний перехід, англосакси, бомбардування Дрездену, підірвані «Північні потоки», медичні експерименти й т.д. Оголошуючи про анексію ТОТ, Путін 43 рази згадав Захід і США та лише шість власне Україну.

На той момент вже майже нічого не було сказано про «демілітаризацію», «денацифікацію» та інші колишні цілі «СВО». Особливо цинічно виглядало те, що спочатку Путін ухвалив «указ про незалежність Запорізької області», а потім в той же день привітав її мешканців, які стали «незалежними», ракетним ударом, вбивши та понівечивши десятки людей.

Головною зіркою мітингу-концерту у Москві на честь «приєднання до РФ» ТОТ України став навіть не Путін, а його блазень – Охлобистін. Він виступив з полум'яною промовою: *«Гойда, брати і сестри. Бійся старий світ, позбавлений істинної віри, позбавлений істинної мудрості, керований збоченцями та сатаністами. Бійся, ми йдемо»,* – волав Охлобистін. До цього багато хто в світі вважав, що Путін і колективний «охлобистін» – це дві принаймні публічно різні особи. Мовляв, перший грає у політичні шахи, а другий усіляко його підтримує та підтакує. Тепер стало цілком зрозуміло, що це одне й те саме. Звернення Путіна про «опіумні війни» та «гойда-спіч» Охлобистіна цілком збігаються за змістом. І там, і там манія величі, обтяжена манією переслідування. Це робить Путіна абсолютно недоговороспроможним не тільки для Зеленського, а й для Заходу. Із «охлобистіними» нема про що домовлятися.



Головною зіркою мітингу-концерту у Москві на честь «приєднання до РФ» ТОТ України став навіть не Путін, а його блазень – Охлобистін

3 жовтня 2022 року



Українська кістка стає поперек російського горла. Навіть з точки зору географії. В Росії й досі не визначилися, де ж закінчуються її кордони на «нових територіях». Протягом лише цього дня пролунало два взаємовиключні пояснення. Пєсков сказав, що *«ЛДНР» прийняли до складу РФ у адмінкордонах, а «щодо Херсону і Запоріжжя – ми продовжимо радитися з населенням цих областей»*. А депутат Держдуми РФ Крашенінніков заявив, що місто Запоріжжя разом з усією областю тепер також є «частиною Росії». У «російську» Херсонську область напередодні записали ще й два райони Миколаївської. Але чи «воз'єдналийся» й вони – невідомо. Після всієї цієї маячні та плутанини РФ навіть з трибуни ООН намагається переконати світ, що усе відбувається прозоро і згідно з міжнародними стандартами.

Ілон Маск описав своє бачення «сценарію миру» у війні. Зокрема, він запропонував віддати український Крим окупантам та провести «повторні вибори» в анексованих Росією регіонах під наглядом ООН. Маск також додав до публікації голосування – чи підтримують його підписники такий «сценарій». Українці та союзники України у відповідях висловили обурення словами мільярдера. Зокрема, його засудив офіційний акаунт Верховної Ради та десятки громадських і політичних діячів. Російські фейкомети відреагували на цю новину повідомленням, буцімто образившись, Маск дав команду відключити всі Starlink на території України. Зрозуміло, що будь-які повідомлення такого штибу в Росії сприймаються як рятівний жилет, але наведемо лише коротку хроніку американської підтримки останніх трьох днів: Байден схвалює екстрену допомогу Україні на суму понад $12 млрд; Сенат затверджує виділення $350 млрд на відновлення; анонсовано новий військовий пакет у $625 млн, який, крім іншого, включає чотири системи HIMARS.

У соцмережах з'явилися відео з анонсом «мирних переговорів» між РФ і Україною, на яких нібито буде озвучено ультиматум від Росії, після якого настане *«або мир, або справжня війна, яку РФ ще не починала»*. Цей фейк одразу підхопили пропагандистські видання, штампуючи статті із заголовками «Нова зустріч щодо України може відбутися у жовтні» та посиланнями на незрозумілі джерела. Зеленський робить заяву: *«Росії не допоможуть якісь там псевдореферендуми, якісь там оголошення про анексії, якісь там розмови про вигадані ними кордони, які намальовані незрозуміло де...»* і затверджує рішення РНБО про неможливість переговорів із РФ.

Москві настільки сподобалося «Маск-шоу», що екпрезидент РФ Медведєв пише: *«Маск молодець. Гідний присвоєння позачергового офіцерського звання»*. А міністр оборони Литви Анушаускас підсумовує: Маск просто повівся на путінський шантаж, це – *«результат дії кремлівських наративів про застосування ядерної зброї, і він «попався на вудку»... підвищена Кремлем «ядерна температура» приносить дивіденди страху»*.

За чотири дні, що минули з часу псевдореферендумів, територія, яка перестала бути предметом кремлівської законотворчості, зросла ще більше. І не через фейкові референдуми, а внаслідок цілком реальних бойових успіхів ЗСУ. 4 жовтня синьо-жовтий прапор замайорів над Лиманом.

У російських медіа дві топ-теми. Перша – про *«відведення військ на більш вигідні рубежі»* (тотальний провал на українському фронті). Друга – «мобілізація». На батьківщині Шойгу, в Туві, кожній сім'ї мобілізованого пообіцяли видати одну вівцю (усього вже видали 91 тварину), картоплю, капусту, борошно та дрова, а на Сахаліні – по 5 кг риби. Виходячи з такої логіки, один сахалінець у перерахунку коштує у 20 разів дешевше, ніж один тувинець. У чому причина такої міжнаціональної несправедливості в країні, де керує «вождь світового антиколоніального руху», невідомо.



5 жовтня 2022 року

Путін заявляє, що *«Росія з великою повагою ставиться до всього українського, включаючи культуру та мову»*. Насправді за словами Уповноваженого з захисту державної мови Тараса Кременя, на ТОТ України вже виявлено і доведено понад 100 фактів лінгвоциду – цілеспрямованої заборони та утисків української мови.



«Вчора парад в Ізюмі, сьогодні український прапор у Лимані, а завтра що? Все було б добре, якби не було так погано». Так описав ситуацію на фронті Кадиров

Путін своїм підписом опустив завісу в комедії з «приєднанням до РФ «ДНР», «ЛНР», Запорізької та Херсонської областей». Нагадаємо, останні дві, за кремлівським сценарієм, «самовизначалися і возз'єднувалися з РФ» не як «народні республіки», а як прості адмінодиниці – області. Згідно з документами, підписаними диктатором, з дня їх незаконного прийняття до складу РФ і аж до 1 січня 2026 року призначений так званий «перехідний період». А, наприклад, держреєстрація прав на нерухоме майно діятиме на підставі документів (не тільки «Л/ДНР», а й України) загалом аж до 1 січня 2028-го. І справа не в тому, що якусь умовну Яблунівку Кадиров зранку вважає своєю (бо про це йому доповів якийсь черговий «дорогий брат»), а вже ввечері над її сільрадою майорить український прапор. Головна проблема полягає в тому, що Путін загнав Росію в ситуацію, коли вже на всю її територію: від Калінінграда до Владивостока перестає поширюватися міжнародний принцип непорушності кордонів. Адже без легітимних кордонів не йдеться про територіальну цілісність. Своїми анексіями, перехідними періодами (тривалістю до 6 років) й іншою «тимчасовістю» він визнав тимчасовість не лише «своєї» України (з цим все зрозуміло), а й самої Росії.

«Вчора парад в Ізюмі, сьогодні український прапор у Лимані, а завтра що? Все було б добре, якби не було так погано». Так описав ситуацію на фронті Кадиров. Його підтримав Пригожин: *«Рамзан, красунчик, пали! Усіх цих вилупків – босими з автоматами на фронт»*. Їхню медійну боротьбу з «вилупками» (мались на увазі Шойгу та Герасимов) підтримав цілий хор «воєнкорів», відставних військових та еліта пропагандистського спецназу на чолі з Соловйовим.

У «битву за мир в Україні» вступила уродженка Шепетівки, спікерка Ради Федерації Росії Матвієнко: *«Треба негайно сісти за стіл переговорів і спробувати зрозуміти один одного»*. Насправді ще на початку лютого Зеленський висловлював готовність до прямих переговорів з Путіним. У відповідь Пєсков заявив, що для такої зустрічі *«потрібне розуміння, що буде на виході та що буде обговорюватися. Цього поки немає»*. На другий день вторгнення Зеленський знову закликав Путіна сісти за стіл переговорів. Найемоційніше глава України звернувся до Путіна 3 березня: *«Що ти хочеш від нас?...Сядь зі мною за стіл переговорів. Сядь зі мною, поговори, чого ти боїшся?»*. Можливість мирних переговорів Кремль сам перекреслив проведенням фейкових референдумів та незаконних анексій українських ТОТ. Про ці «червоні лінії» для України Москву неодноразово попереджали, починаючи з квітня, а отже, неможливість переговорів з Путіним затверджена рішенням РНБО. Тобто всі свої пропозиції Україна зробила значно раніше російських «матвієнок». І на відміну від них – від першої особи.

А тим часом, паралельно з публічним прочуханом Шойгу, пропаганда продовжує просувати наратив: «треба потерпіти, Росія завжди довго запрягає, але потім швидко їде». Усе це рясно приправлене неодмінним квасним патріотизмом і «вдячністю президенту, який підняв армію». Насправді всю цю пропагандистську маячню вигадали задовго до російських різноманітних, але однотипних «рідовок». Наведемо цитату з геббельсівської агітки, описаної британським військовим, істориком та письменником Ентоні Бівером у книзі «Падіння Берліна. 1945» (Berlin: The Downfall 1945): *«...Території ми залишаємо тимчасово, наша армія скоро перейде в рішучий наступ. Треба лише позбутися генералів старої школи, потрібні нові вольові офіцери, здатні очолити армію. Від старих генералів лише зрада та невміння воювати. Лідер країни розуміє це, як ніхто інший та особисто керує військовими операціями»*.



7–9 жовтня 2022 року

■ Заступник голови комітету Держдуми з інформаційної політики Матвейчев заявив, що *«Україну ми вже перемогли, а те, що зараз відбувається – лише тренування перед війною з НАТО»*. Насправді широке просування наративу «Росія воює в Україні з НАТО» можна відслідкувати навіть хронологічно. Він пішов централізовано після розгрому під Балаклією, а почався ще з часу боїв за Сєвєродонецьк. Так, там брали участь підрозділи Інтернаціонального легіону ЗСУ: поляки, канадці, американці, британці, бельгійці. Пропаганда ж щосили намагається виліпити з окремих іноземців, що перебувають на контрактах в ЗСУ, «кадрові війська НАТО». Москві вигідна така позиція, бо вона вкладається в наратив: «війна почалася через США, які хочуть таким чином розвалити Росію. Ось американці там і воюють, маскуючись під українців». До того ж, це хоч якесь пояснення останніх поразок «другої армії світу» «українським наркоманам, нацистам та сатаністам». Але «тренування до війни з НАТО» йде погано.

■ В Україні воює близько 5000 найманців з ПВК «Вагнер», але їх бойовий дух падає, а кваліфіковані бійці відмовляються йти воювати. Про це пише CNN. Марат Габідуллін, який колись керував «вагнерівцями» у Сирії, констатує деморалізацію в лавах бойовиків. І сталася вона через їх невдоволення «загальною організацією бойових дій в Україні: нездатністю вищого керівництва приймати грамотні рішення, організовувати битви».

■ «Замахом на Путіна» назвали вибухи на Керченському мосту – єдиному, який з'єднує український Крим з материковою частиною Росії. *«Цей міст – символ епохи Путіна»*, – казала пропаганда і переконувала, що *«зруйнувати його нереально»*. Але символ «путінської величі і потуги Росії» таки «втомився». *«Крим, міст, початок. Все незаконне має бути зруйноване, все вкрадене – повернуто Україні, все російське окупаційне – вигнано»*, – прокоментували цей символічний подарунок Путіну на його 70-річчя.



Рупори Кремля «побачили» на одному з фото Головнокомандувача ЗСУ Залужного «браслет зі свастикою». На брехню відреагував український журналіст Роман Цимбалюк: *«Російського мобілізованого запевняють віддати життя за браслет Залужного. Раз так, нехай поблизу подивляться, як він виглядає перед тим, як вирушить на інший берег Керченської протоки в чорному мішку»*, – і опублікував фото аналога браслета Залужного.

Фейк про те, що Червоний Хрест припиняє роботу в Україні, розвінчала сама організація. *«Товариство Червоного Хреста України у зв'язку з сьогоднішніми ракетними атаками (того дня РФ завдала понад 80 ударів ракетами та дронами по українських містах) працює у посиленому режимі, надаючи допомогу постраждалим». Партнери по міжнародному руху Червоного Хреста також продовжують працювати на території України, аби спільними зусиллями допомогти якомога більшій кількості людей»*, – зазначили на офіційній сторінці організації у Facebook.

Навіть власної назви для масованої терористичної атаки на Україну того дня пропаганда не вигадала. Використали американську – «Шок і трепет». І назвали це *«справжнім актом високоточної війни»: «Ціна теракту на Керченському мосту для України – не лише демонтаж критичної інфраструктури, а й підрив психологічного стану населення»*. Пропагандистське видання Readovka називає це *«днем, на який довго чекали...»*. Натомість, аналітик Rochan Consulting Конрад Музика вказує, що подібні терористичні удари стратегічно не вплинуть ні на що, *«якщо не йдеться про підвищення бойового духу з українського боку або прискорення постачання військової техніки із Заходу»*. Яким чином ракетний удар по дитячому майданчику навпроти київського музею Ханенків може зупинити просування українських військ на Херсонщині – пропаганда, звісно, не пояснює.



Яким чином ракетний удар по дитячому майданчику навпроти київського музею Ханенків може зупинити просування українських військ на Херсонщині – пропаганда, звісно, не пояснює

11 жовтня 2022 року

■ Президент України Зеленський на засіданні G7 заявив: *«Росія хоче спровокувати хаос у всьому демократичному світі, і використовує все – від ракетних ударів до захоплення АЕС... Тому вона повинна бути повністю ізольована та покарана – як політично, так і санкційно... Із цим керівником РФ не може бути діалогу, він сам його відкинув. Попри всі наші намагання домовитися про мир протягом років, він говорить ультиматумами. Терор – це і є його ставлення до світу. Зараз одна людина блокує мир, і ця людина – в Москві»*.

■ Кадиров наїхав на командувача окупаційного угруповання військ «Центр» Лапіна і назвав його «бездарем», а була б його воля, то «розжалував би цього генерала до рядового, позбавив би нагород і з автоматом у руках відправив би на передову». Кадирова підтримав і очільник ПВК «Вагнер» Пригожин. Тоді це ще здавалося безпрецедентним. Але згодом Пригожин підніме цей прецедент до найвищого рівня.

■ Наратив «звільнення українського народу від нацистів» втратив пропагандистське значення. Зростає наратив «звільнення України від українців». У практичному вимірі, масовані ракетні атаки довели, що акцент зміщується з протиборства армій на тероризування всього населення України. Але Лавров називає Україну *«терористичною расистською державою, яка тероризує своїх громадян»*. Відповідь йому дали самі «жертви» – мешканці Києва та області. І в досить незвичний спосіб – за допомогою пральних машин та електрочайників. Після масованої ракетної атаки на цивільну інфраструктуру, вони на прохання своєї «терористичної влади» зменшили споживання електроенергії на 26,5%, порівняно зі звичайним показником. Загальна потужність електроприладів, які «жертви» добровільно не вмикали в цей період, дорівнює потужності більше 93 тисяч електрочайників або 46 тисяч пральних машин. Це й допомогло швидко збалансувати енергосистему.





Для підвищення свого нульового KPI російські силовики на повну включили ІКД (імітацію кипучої діяльності). В ФСБ заявили, що *«організатором підриву Керченського мосту були ГУР МО України»*. Отже, за версією ФСБ, замаскована бомба, вагою в тонну, спокійно перетнула у вантажівці кордони декількох країн, у тому числі російський. Однак фото фури, додане до «доказових» документів, суттєво відрізнялося від раніше оприлюднених кадрів (на рентгені машина з меншою кількістю осей та запасним колесом в іншому місці). Коли у Москві нарешті збагнули, що кількість коліс фур не збігається, почалося переведення стрілок на митні пункти інших країн. Але Вірменія надала погодинний (!) трек «фури-підривника» в своїй країні, повідомивши, що *«збережено усі документи, зйомку рентген-сканерів, камер спостереження. Увесь час…машина не розвантажувалася і не завантажувалася»*. Грузія заявила, що вантажівка, яка вибухнула на Керченському мосту, взагалі не перетинала її кордон. Таким чином, колеса фейкової «фури-підривника» роз'їхалися і сходитись категорично відмовилися.

Того ж дня путінські силовики героїчно затримали «українських диверсантів» у вигляді: 50-річного чолов'яги, який *«привіз до РФ два ЗРК «Ігла» з наміром підбити російській літак»*; 59-річного двірника, який готував теракт у військкоматі в Нижньому Тагілі. Але всіх переплюнув *«навідник-пособник націоналістів, затриманий у Запоріжжі»*. Невже путінська плутанина з «возз'єднаними» ТОТ змогла заплутати навіть його рідне відомство (ФСБ)?

13 жовтня 2022 року



Світ не погодився на «путінській світопорядок» і вказав місце «вождю антиколоніального руху». Генасамблея ООН офіційно засудила спробу РФ анексувати українські території. За відповідну резолюцію проголосували 143 зі 193 країн-членів. 35 країн «утрималися», п'ять – проголосували «проти»: сама РФ, Білорусь, Сирія, КНДР та Нікарагуа. Постійний представник України в ООН Сергій Кислиця прокоментував цей приголомшливий для Росії результат, опублікувавши у Twitter своє фото з біноклем: *«О, Боже! Я не можу побачити! Скільки, ви кажете, проголосувало за Росію? 4? Оце так!»*. Незаконну анексію регіонів України цього разу засудили у півтора рази більше членів Генасамблеї, ніж «приєднання» Криму в 2014-му. Москва заздалегідь передчувала недобре, тому до останнього боролася за таємне голосування, яке б допомогло, на її думку, забезпечити більш приємні для ока Путіна показники. Але зрештою програла і процедурно-апаратну боротьбу. Голосування було відкритим і прозорим. Лаврову лишилося хіба що нарікати, що *«Захід застосував методи дипломатичного терору щодо країн, які розвиваються, для прийняття антиросійської резолюції...»*.

Фейк про те, що 10 жовтня під час ракетної атаки РФ об'єкти і люди в Києві *«постраждали від ракет української ППО»*, супроводжувався фото вражаючих елементів застарілої бойової частини від зенітної керованої ракети для ЗРК 9К37 «Бук» ЗСУ. Фото демонструвало елементи ракети – кубічної форми – які нібито зібрав на місці подій якийсь киянин. Насправді в «Буки» заряджають елементи, що за формою нагадують метелика. Росії вчергове не вдалося виправдати свої «високоточні удари», які три дні тому вразили 45 київських житлових будинків, три школи, дитячий садок, дві будівлі позашкільного виховання та соціальної сфери, шість закладів культури та п'ять – охорони здоров'я.

Усі точки над «і» цього дня розставляє ПАРЕ, яке визнає російський режим терористичним («за» – 99 делегатів, «утримався» – один).

Путін в Астані назвав чергову причину «СВО» – «перекриття Україною води в Крим». А «дулю» йому скрутив, здавалося, найвідданіший його союзник – президент Таджикистану Рахмон, який перед телекамерами вимагав від Путіна *«більше не ставитися до країн Центральної Азії як до продовження СРСР»*. Цими ж днями стався ексцес на полігоні в Бєлгородській області. Два мігранти-таджики розстріляли понад 20 «добровольців-визволителів». Конфлікт відбувся на релігійному ґрунті. Інцидент кваліфікували як «теракт», винним в якому призначили... *«Буданова, який заслав в Росію українців і кримських татар із угруповання АТЕШ»*.



Президент Таджикистану Рахмон вимагає від Путіна «більше не ставитися до країн Центральної Азії як до продовження СРСР»

Фейкороби «розганяють» у соцмережах відео штовханини у супермаркеті та стверджують, що цей ролик нещодавно зняли в Києві, *«де пенсіонери вже змушені буквально битися за дефіцитний цукор»*. Насправді цьому відео вже п'ять років. І на ньому не кияни, а мешканці російського Омська. У травні 2017 року місцевий супермаркет встановив акційну знижку на цукор, і це викликало неабиякий ажіотаж серед покупців – місцеві телеканали навіть робили сюжети.

Український інфопростір знову переповнений новинами про Ілона Маска. Причина – матеріал CNN, у якому стверджується, що SpaceX просить Пентагон взяти на себе фінансування Starlink в Україні. Пізніше Маск і сам це підтвердив, сказавши, що його компанія *«не може фінансувати існуючу систему нескінченно»*. Користувачі соцмереж одразу пов'язали його позицію із нещодавнім Twitter-протистоянням Маска та українців. Сам Маск прокоментував ситуацію вже у звичній манері, пославшись на твіт українського посла у ФРН Мельника, який порадив Маску «йти до біса», у відповідь на його пропозиції щодо «врегулювання» російсько-української війни. Коментуючи ситуацію зі Starlink, Маск сказав: *«Ми просто виконуємо рекомендації Мельника»*. Тим самим він вкотре підіграв пропаганді, заявляючи про «виконання інструкцій» українського посла. Адже саме така картинка «протистояння України та Заходу» вигідна путінському режиму.

■ В Росії заблокували сайт «Хочу жити», за допомогою якого окупанти могли здатися в полон. Про це повідомив речник ОК «Південь» Владислав Назаров: *«Через надвелику активність особового складу окупаційних військ щодо звернень про здачу в полон, Генпрокуратура РФ винесла рішення про блокування сайту українського проєкту»*. Але і без сайту кількість тих, хто кидає зброю, серед росіян зростає активно. Допомагають цьому не тільки «гарячі номери» та чат-боти, а насамперед ЗСУ.



Безпілотна співпраця російських «гераней» та іранських «Shahed» стає настільки явною, що українське МЗС офіційно назвало Іран співучасником агресії РФ

■ Безпілотна співпраця так званих російських «гераней» та іранських «Shahed» стає настільки явною, що українське МЗС офіційно назвало Іран співучасником агресії РФ: *«Надання зброї для ведення війни в Україні та вбивства людей робить Іран співучасником агресії, воєнних злочинів та терористичних актів Росії проти України»*.

■ На уламках збитих іранських БПЛА фігурує маркування «М214 Герань», але дрону з такою назвою в номенклатурі озброєння МО РФ ще не існує. «Shahed» називають «російським дроном», пояснюючи просто: «ми придбали – значить наш». Є й інший аспект терористичної співпраці Москви з Тегераном: Shahed-136 пройшли модернізацію. В останніх збитих апаратах виявлені блоки управління російської системи ГЛОНАС. Завдяки цьому точність Shahed значно підвищується. Таким чином, одна країна-терорист взяла участь у покращенні характеристик зброї іншої країни-терориста.

■ Ізраїльський міністр у справах діаспори Нахман Шай заявив: *«Стало відомо, що Іран передає Росії балістичні ракети* (The Washington Post написала, що Тегеран збирається поставити Москві кілька сотень балістичних ракет малої дальності Fateh-110 та Zolfaghar – *Ред.*). *Тому більше немає сумнівів у тому, яку позицію має зайняти Ізраїль у цьому кривавому конфлікті. Настав час Україні отримати військову допомогу, як її надають США і країни НАТО»*. У відповідь екпрезидент Медведєв пригрозив розірванням дипломатичних відносин, зауваживши: *«Якщо українцям постачати зброю, тоді Ізраїлю час оголосити Бандеру та Шухевича своїми героями...»*.



Символічно, що авіакатастрофа сталася в місті, з якого російська авіація бомбила мирний український Маріуполь

Напередодні у Єйську винищувач-бомбардувальник Су-34 впав на 9-поверховий житловий будинок. Станом на вечір цього дня офіційно повідомлено про 15 загиблих. Згідно з офіційною версією МО РФ, літак виконував тренувальний політ, а аварія сталася після виходу з ладу одного з двигунів. Саме тоді стало остаточно зрозуміло, що путінська армія, призначена для знищення українців, перетворюється на загрозу і для росіян. Пілоти не ризикнули власним життям, аби спробувати відвести літак у море – вони врятувалися самі, що яскраво характеризує гнилу суть російського офіцерства. Замовчувалася як справжня кількість жертв трагедії, так і наявність боєкомплекту в літаку. Символічно, що авіакатастрофа сталася в місті, з якого російська авіація бомбила мирний український Маріуполь.

Через 10 днів з дня вибуху на Керченському мосту російський віце-прем'єр Хуснуллін заявив, що *«ушкоджені прольоти планують демонтувати до кінця грудня»*. Чим викликана така млявість – незрозуміло. Адже ще під час будівництва заявлялося, що міст «неубиваемый», а його прольоти «витримають пряме влучання літака». Як з'ясувалося, не витримав навіть «влучання фури». До речі, буквально за кілька годин після вибуху, офіційні російські ЗМІ отримали з Кремля методички щодо висвітлення події на мосту, головний наратив яких: «істерія з приводу вибуху перебільшена». При цьому у Москві постійно стверджують, що саме «Захід готує методички, як розкачати багатонаціональний човен Росії» й т.д. Насправді методички важко уявити у вільному світі. Це – атрибут виключно деспотичної країни. Але в РФ пішли ще далі. Тут не просто контролюють інформпростір, а керують ним. Щотижня головним редакторам найбільших ЗМІ доводить магістральні лінії куратор інформаційного блоку Кремля Громов. За щоденні вказівки їм, а також прокремлівським експертам відповідає Управління громадських проєктів Адміністрації президента РФ, яке підпорядковане першому заступнику її керівника Кирієнку.

19 жовтня 2022 року

Заяви про «взяття Києва» спільними російсько-білоруськими силами – це інфовкид і брехня. Так прокоментував недолугі спроби росіян посіяти паніку командувач Об'єднаних сил ЗСУ Сергій Наєв, чиї слова промосковські Telegram-канали вирвали з контексту та перекрутили. Подали це так: «командувач вважає, що армія Росії за підтримки Білорусі може взяти Київ». Насправді оригінальна цитата звучала так: *«Накопичення відповідних сил і засобів РФ спільно з ЗС Білорусі буде створювати загрозу повторного наступу в північній оперативній зоні, зокрема, на Київ. Вживаємо заходів, щоб наші війська були у відповідній чисельності з необхідним озброєнням, військовою технікою та необхідним високим бойовим потенціалом – ми до наступу з боку Білорусі готові»*.

Навіть пропагандисти почали ставити під сумнів успіхи армії Шойгу в Україні. Про це свідчить сюжет CNN, у якому колишній лейтенант повітряних сил РФ і журналіст ТАСС говорять, що російське військове командування бреше про свої втрати на війні проти України. *«Я почав отримувати повідомлення зі своїх джерел, що серед військових багато жертв. Це дуже велике число. ФСБ і адміністрація президента контролюють інформагентства та використовують їх для пропаганди»*, – зізнався Ірісов.

Ще 17 жовтня херсонський колаборант Стремоусов обіцяв, що *«незабаром по всій планеті Земля пройдуть народні референдуми воз'єднання з Росією»*, а вже цього дня, після оголошення Москвою «воєнного стану у нових регіонах», накивав п'ятами разом із рештою окупаційної адміністрації на інший берег Дніпра. Її очільник Сальдо прийняв «важке рішення про організоване переміщення частини населення з правого берега на лівий». З собою окупанти дозволили взяти по 50 кг. Більше, мовляв, катери не потягнуть. Далі пропаганда почне казати про: *«небажання наражати мирних жителів на удари укронацистів»* в тому числі і через *«ймовірний теракт на Каховській греблі, що призведе до підтоплення міста»* і тому подібні байки з серії *«відступили на заздалегідь підготовлені позиції»*.



Член громадської ради при МО РФ і військовий «аналітик» Руслан Пухов не знав, що мікрофон в етері уже ввімкнено, а тому намагався домовитися з ведучими не обговорювати іранські БПЛА: *«Давайте човен розгойдувати не будемо, тому я прошу вас сильно на цих іранських... тому що це класика історій – ж*па є, а слова немає, так? Ми всі знаємо, що вони іранські, але влада не визнає»*. Цього ж дня Рада ЄС ухвалила санкції проти Ірану за постачання безпілотників Росії.

«Ймовірний теракт Росії на Каховській ГЕС може стати історичною катастрофою, – заявляє президент Зеленський, – *цю територію контролюють окупанти і усі знають на що вони здатні. Вони ні перед чим не зупиняться. Росія робить це, щоб влаштувати чергову операцію під фальшивим прапором – здійснити теракт і звинуватити в цьому Україну»*.

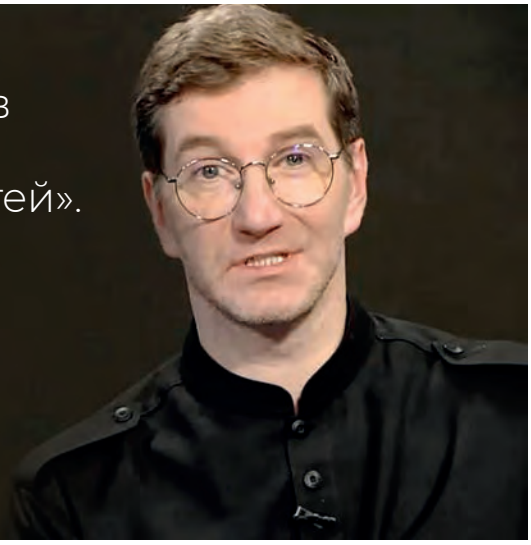
А тим часом відеокамери для БПЛА «Орлан-10» Росія цупить на шведських дорогах. Як пише видання Aftonbladet, у металевих шафах вздовж доріг знаходяться фотоапарати Canon. Точно такі ж камери були знайдені в «Орлан-10». Кілька місяців тому один з таких БПЛА потрапив до українських військових і був розібраний на частини. У ньому знаходилась японська камера Canon. У поліції Швеції заявляють, що їм відома інформація про зв'язок між крадіжками на дорогах і російськими дронами. За останні місяці по всій країні було викрадено близько сотні таких камер. Невже в російському оборонному замовленні зі створення «орланів» була стаття «крадіжка відеокамер на шведських дорогах»?



У поліції Швеції заявляють, що їм відома інформація про зв'язок між крадіжками на дорогах і російськими дронами «Орлан-10»

У самій Росії вже кажуть про необхідність повернення до дворічної служби в армії. Сенатор Джабаров, який і запропонував це, зібрався дійти у ході СВО до Західної України. І це свідчить про повний провал усієї військової доктрини РФ, за якою основний тягар воєнних заходів покладено на контрактну армію, а призов – це сприяння їй, коли майбутні потенційні контрактники проходять своєрідний курс молодого бійця. Таким чином, ЗСУ за цей час вже довели, що військова доктрина РФ не працює.

Пропагандист Красовський закликав «топити та спалювати в хатах українських дітей». Свою заяву, яка має всі ознаки заклику до геноциду, він зробив в прямому етері державного телеканалу Росії RT



Шойгу поговорив по телефону з главою Пентагону, французьким, британським та турецьким міністрами оборони. Усім жалівся на якусь українську «брудну бомбу». Почалося все з РИА «Новости», яке з посиланням на «власні джерела, які заслуговують на довіру» повідомило, що «керівництву Східного ГЗК (м. Жовті Води) і Київського Інституту ядерних досліджень поставлено завдання виготовити «брудну бомбу». Нагадаємо, тему розробки ядерної зброї в Україні Росія активно розпочала вже на другий тиждень повномасштабного вторгнення. ТАСС, Інтерфакс та РИА «Новости» 6 березня одночасно поширили повідомлення про те, що в Україні нібито проводилися відповідні роботи. Тоді ж зі спростуванням цього виступили гендиректор Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» академік Микола Шульга та директор Інституту проблем безпеки атомних електростанцій академік Анатолій Носовський. У спростуванні, крім іншого, стверджувалося, що *«увесь високозбагачений уран, що перебував на майданчиках наукових установ Україна передала РФ ще у березні 2012 року під контролем МАГАТЕ»*. Про наміри України створити «брудну бомбу» в Росії також почали говорити на початку березня. Тоді представник МЗС РФ Гаврилов заявляв, що вторгнення РФ в Україну мало на меті *«недопущення створення Києвом брудної ядерної бомби»*.

Окупанти розуміють, що незабаром ЗСУ звільнять правобережну частину Херсонщини, тому готують серію терактів, які призведуть до катастрофічних наслідків. Як повідомили у ГУР МО, ще у квітні росіяни замінували греблю Каховського водосховища, а протягом поточного тижня додатково замінували шлюзи та опори Каховської ГЕС. *«На греблі встановлено два військові тентовані «Камази» без водіїв. Обидва повністю завантажені ящиками з вибухівкою»*, – зазначили у розвідці.

■ «Начхім» Кирилов заявив, що *«план Києва полягає в тому, щоб видати підрив «брудної бомби» за нештатне спрацювання російського ядерного боєприпасу малої потужності»*. Що, власне, робить «російський ядерний боєприпас» у розпорядженні українців, начхім МО РФ не пояснив. Натомість представив перелік об'єктів, які нібито і становлять небезпеку. Це – усі АЕС, Харківський фізико-технічний інститут, Придніпровський хімічний завод.

■ За всіма ознаками, «брудна бомба» – чергова російська (поки що інформаційно-психологічна) «операція під чужим прапором». Ще до початку повномасштабного вторгнення, 14 січня 2022 року офіційний представник Пентагону Джон Кірбі заявив, що США отримали тривожні дані про плани Росії напасти на Україну. Приводом для цього може стати масштабна диверсія спецслужб РФ під «чужим прапором» на окупованій території Донбасу, в якій потім росіяни звинуватять ЗСУ.

■ 86 редакторів заблокували через порушення етичного кодексу «Вікіпедії». Вони вносили зміни до статей про російсько-українську війну, маніпулюючи наративом і схиляючи його у бік проросійської пропаганди. Про це пише Gizmodo. Серед їхніх правок – мінімізація об'єктивності прозахідних повідомлень і просування проросійських наративів з посиланнями на державні ЗМІ.

■ Інтернет-ресурси Росії розповсюдили фейкову заяву Нетаньяху (тоді ще лідера опозиції в Ізраїлі) про те, що Україна не отримує постачання озброєння з цієї країни буцімто через «крадіжки та перепродаж». Як зазначає StopFake, слова ізраїльського політика було спотворено. Насправді він заявив: *«На Голанських висотах, де намагалися перешкодити Ірану створити проти нас другий терористичний фронт, ми зіштовхнулися зі зброєю ізраїльського виробництва»*. Жодного слова про «крадіжки та перепродаж зброї Україною» він не сказав. Але, як покажуть подальші події, ця тема в РФ буде продовжена. І українсько-західна зброя опиниться вже у руках бойовиків ХАМАС, які воюватимуть з Ізраїлем.



25 жовтня 2022 року

Пропагандистські Telegram-канали повідомили, що ізраїльським телебаченням знято та показано мультик, головна героїня якого – свиня з українським гербом і свастикою на тілі. За сюжетом її, через погану поведінку, виганяють з Європи. Сотні тисяч переглядів набрали відповідні пости в маргінальних каналах. Але державний канал RT також запостив цей мультик, хоча й стверджував, що його, мовляв, створили «анонімні користувачі Мережі». Насправді вперше цю «анімацію» було опубліковано ще 11 жовтня на Telegram-каналі «СВО – Свинка в обмороке». Вона є десятим розділом серії «Русофобії ні» і називається «Хлевропа та Бішенці». Перший випуск серії опубліковано ще 1 вересня. Канал належить якійсь «Женьці». У версії відео, поширеної в ізраїльських соцмережах додано логотип INN. В Ізраїлі цим ініціалам можуть відповідати два канали: Arutz Sheva (7 канал), який використовує назву Israel International News англійською мовою, та Israeli Now News. Проте логотипи жодного з них не відповідають символу, використаному у відео. Про те, що зазначені канали також не розповсюджували його і говорити зайве. А «Женька» дала кілька інтерв'ю росЗМІ, серед яких були Life та «Царьград». Себе вона називає *«солдатом інформаційного фронту, яка має донести Заходу істину, меседж... що ми бачимо цю ситуацію так, ми – це Росія»*. Life навіть набрехав про спілкування Євгенії з редакцією INN. Такими фейками пропаганда видавала, що телеканали інших країн не підтримують Україну і не нехтувала для цього навіть низькосортними мультиками.

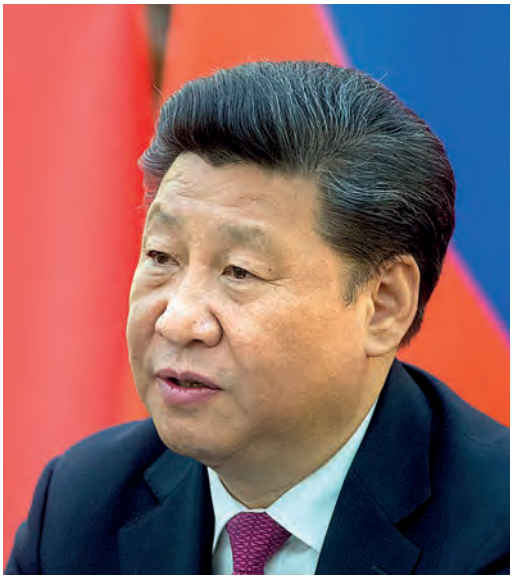
Але навіть ізраїльська анімація від «інформборчині Женьки» тьмяніє перед «черговою ціллю спецоперації – десатанізацією України». Її озвучив помічник секретаря Радбезу РФ Патрушева – Павлов у розлогій статті для «Аргументів та фактів». Росіяни на підсвідомому рівні вже вірили, що «в Україні їм пороблено» і вже не знають на кого списати свої невдачі. Хіба що на «бойових конотопських відьом».





РИА Новости опублікувало реліз чергової серії з серіалу про «українську брудну бомбу». Цього разу в сценарії була вже прописана чітка локація – зона відчуження ЧАЕС. А також відбулася зміна головних «героїв». Східне ГЗК (м. Жовті Води) і Київський інститут ядерних досліджень цього разу замінили «спеціалісти підприємства «Південмаш», які підготували муляж ракети російського комплексу «Іскандер», яку й мало збити українське ППО». Муляж «Іскандера» сценаристи вирішили виготовити з української «Точки У». Але навіть для неспеціалістів відрізнити їх не складе жодних труднощів і муляжем цю різницю не сховати. Російський дисидент, екс-глава ЮКОС Михайло Ходорковський припустив, що «брудна бомба» може дійсно існувати – і зроблено її зі зниклих відходів на ЗАЕС у той час, коли навесні об'єкт захопили кадировці. А тепер Москва просто втратила контроль над ними і боїться, що це спливе в абсолютно несподіваній ситуації. Тому й намагається за допомогою дезінформаційної активності переконати: «раптом що, то у всьому винна Україна, а ми вас попереджали, звідки готується напад». І в цій брудній кампанії навіть МЗС РФ не гребує, наприклад, видати фото зі Словенії 10-річної давнини за свідчення підготовки Україною «брудної бомби». На що, втративши терпець, вказують вже навіть не українські фактчекери, а офіційна Любляна.

Китайський лідер Сі Цзіньпін відмовив Путіну в «багатополярності». На з'їзді КПК у своїй промові він казав виключно про біполярний світ. Тобто, на думку китайського керманича, саме Вашингтон і Пекін стануть основними глобальними гегемонами. Москви немає ані в американській, ані в китайській моделі майбутнього світу. Пояснення просте: Сі Цзіньпін чудово розуміє, що нинішня судомна політика кремлівської «кульгавої качки» не може давати якихось інших результатів, крім поганих і вкрай поганих. Тому надалі готуватиме цю «качку по-пекінськи» за всіма канонами високої політичної кухні Піднебесної.

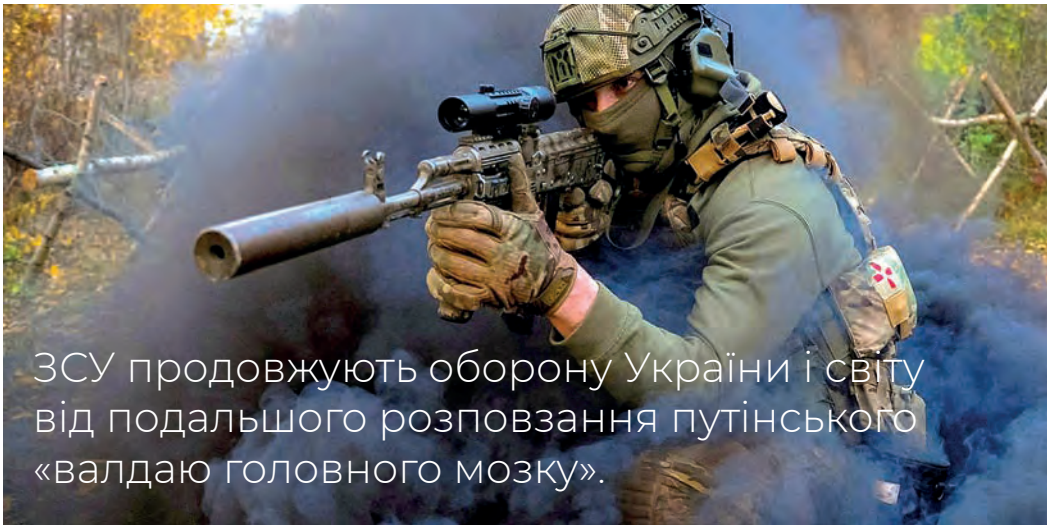


Сі Цзіньпін чудово розуміє, що нинішня судомна політика кремлівської «кульгавої качки» не може давати якихось інших результатів, крім поганих і вкрай поганих

27 жовтня 2022 року

РосЗМІ розповсюджують фразу нібито президента Зеленського про те, що «Київ не має ні цента». Щоб зробити фейк правдоподібнішим, вони посилаються на міжнародні ЗМІ. Як зазначає StopFake, в оригінальних текстах її немає. На Міжнародній експертній конференції з питань відновлення та модернізації України він говорив про те, що *«ми поки що не отримали жодного центу на реалізацію Fast Recovery»*, а не про те, що Україна потопає у злиднях. Насправді станом на цей місяць, Україна отримала 127 млрд євро допомоги.

Анонсуючи промову Путіна на черговому «Валдайському форумі», Пєсков заявив, що «її «вивчатимуть, читатимуть і перечитуватимуть». Ніхто її, звісно, не вивчав, але нагадати варто. Під час свого виступу Путін підтвердив, що в нього дійсно «валдай головного мозку». *«Єдиним справжнім гарантом суверенітету України могла бути лише Росія, яка її створила»*, – зухвало заявив він. При цьому він продовжує називати українців і росіян «одним народом», а відмінності між ними – «ополяченням» українців та інтригами Заходу, який намагався «розколоти єдиний російський народ». Він назвав Україну «штучною державою», якій Сталін «подарував» угорські, польські і румунські землі, а перед цим Ленін – «споконвічно російські» Донбас і Причорномор'я. Крім того, Путін скоригував цілі «СВО». За новою версією, до початку війни його «підштовхнули, крім розширення НАТО за рахунок України, невиконання нею Мінських домовленостей». Насправді хрест на «Мінську» поставив саме він, визнавши «незалежність ЛДНР». Ще однією причиною нападу на Україну Путін вважає Революцію Гідності, яку він назвав «держпереворотом». В його уяві, після втечі «легітимного» Януковича Україна втратила суверенітет і право на існування як держава. При цьому Путін промовчав про те, що після втечі Януковича Москва офіційно визнала результати нових парламентських та президентських виборів.



■ Пєсков до останнього вірив, що «валдайську промову Путіна «читатимуть і перечитуватимуть». Але вже наступного дня постпред РФ в ООН Небензя цинічно розтоптав путінську «Рухнаму» своїми епохальними «бойовими комарами». Він переконував, що ще «*в березні над Херсонською областю було помічено БПЛА з ємностями, в яких могли перевозити заражених небезпечними вірусами бойових комах*». З цією комариною нісенітницею ще третього вересня виступав Кирилов. Розповсюдив цей фейк головний пропагандистський смітник – RT (8 вересня він був спростований). Фейк, заснований на запатентованому «винаході» домашнього винахідника Мілла Калверта зі штату Вірджинія, а заявником (і правонаступником, якому було видано патент) є «TMARS Associates, Trustee for Toxic mosquito aerial release system CRT Trust». Патентні документи, на які посилався в ООН Небензя, не виявили жодного зв'язку з урядом США, військовими або будь-якими іншими офіційними організаціями. Отже, з HIMARS у Москви не дуже виходить. Тому вона перекинулася на TMARS.

■ «*Треба визнати правомірність вимог Росії у рамках «СВО» та її результати, що відображені у нашій Конституції. І тоді зі світлом налагодиться*», – шантажує Медведєв. Насправді марно. 86% громадян України (за результатами дослідження КМІС) вважають, навіть якщо окупанти продовжуватимуть завдавати ударів по цивільній інфраструктурі, варто чинити їм опір.

■ Ватажок ПВК «Вагнер» Пригожин чи не вперше прокоментував свої відносини з Шойгу. (Протягом останніх місяців циркулювали чутки про вкрай напружені стосунки між ними). Пригожин заявив про необхідність «роботи над помилками» у Міноборони Росії: «*Багато з тих, хто є так званими «кадровими» військовими, не навчилися нічому, окрім як підборами клацати, цацьки носити та гарні доповіді писати*». У подальшому його риторика стане значно жорсткішою, а покарання Пригожину та його оточенню демонстративно-жорстоким.



Євген Пригожин:
«Багато з тих, хто є так званими «кадровими» військовими, не навчилися нічому, окрім як підборами клацати, цацьки носити та гарні доповіді писати»

31 жовтня 2022 року



Росія після атаки дронів на Севастопольську бухту спочатку офіційно повідомила про свій вихід, а тепер вже про «призупинення» участі у так званій «зерновій угоді»: *«Вона навряд чи може бути реалізована без РФ, бо перестала бути гарантованою і набуває набагато ризикованішого характеру»*. Насправді того самого дня з портів Одеса, Чорноморськ та Південний вийшли 12 суден із 354,5 тис тонн агропродукції до країн Африки, Азії та Європи. Це був важливий (поки що іміджевий) удар по Росії. Проблему протягом лише однієї доби вирішили просто: новий підхід до Путіна втілився у питанні в його ж стилі: «а то що?». Воля президента Туреччини Ердогана виявилася сильнішою за істеричний шантаж Путіна.

Через три тижні після першої хвилі масованих атак на об'єкти енергетичної інфраструктури в Україні агресор вдався до нової серії ударів. «Воєнкори» цю акцію цинічно називають «калібровкою України». МО РФ проілюструвало її відповідним відео. Насправді у ньому виявився цікавий факт, який підмітили фахівці-ракетники. Від «Калібрів» у процесі запуску від'єднується блок. Це підтверджує той факт, що РФ використовує для запуску з надводних кораблів ракети у варіанті, які призначені для старту виключно з субмарин. Тенденція запусків дорогих вузькоспеціалізованих ракет з нехарактерних для них платформ явно вказує на факт, що ЗС РФ зіткнулися з нестачею звичайних «калібрів». І почали активно використовувати свій стратегічний резерв.

Великого розголосу набула інформація про нібито контрабанду української зброї з Заходу до Фінляндії. Її розповсюдила національна телерадіомовна компанія Yle з посиланням на місцеву поліцію, яка заявила, що *«зброя, доставлена з України, також виявлена у Швеції, Данії та Нідерландах»*. Українське посольство у Фінляндії негайно звернулося за отриманням деталей. У відповідь повідомлено про відсутність конкретних фактів постачання контрабандної зброї з України. Зрештою стало відомо, що Yle готує спростування, а викладена інформація була «додумана журналістом».



Шойгу, коментує свої «високоточні» удари по критичній інфраструктурі України: *«Вживаються всі заходи для недопущення загибелі українських громадян»*. Насправді термін «високоточні удари» – з того ж ряду, що й «спецоперація», «демілітаризація», «ураження центрів ухвалення рішень» й т.д. Москва намагається видати свою війну зі спальними районами за небачену влучність. А те, що масово гинуть прості люди, так то або «провина українських ППО, які збивають «високоточні ракети», або взагалі «геноцид з боку київського режиму». За підрахунками Генпрокуратури України, станом на 31 жовтня через таку «влучність» вже загинули 7 938 цивільних осіб, з них 430 дітей.

Запорізький гауляйтер Сальдо оголошує про *«евакуацію 70 тисяч жителів лівобережжя Херсонської області через ймовірність масованого ракетного удару ЗСУ по Каховській греблі»*. Сам Кремль у цій депортаційній історії залишається осторонь. І недаремно Сальдо вказує, що *«це рішення керівництва Херсонської області»*. Отже, в РФ вирішили весь негатив і всю відповідальність за непопулярні кроки перекладати з себе на колаборантів. У даному випадку на «губернаторів» – незаконних, з точки зору Києва і тимчасових, з точки зору Москви.

Цього дня виповнилося рівно 10 років як в Росії фактично скасували свободу слова. Причому чи не головну роль у цьому досить несподівано для себе зіграв український «Правий сектор». 1 листопада 2012 року в РФ запрацював реєстр заборонених сайтів. Однією з перших найгучніших справ стала історія «Лента.ру», яка отримала попередження за посилання, яке стоїть у тексті інтерв'ю з одним із лідерів «Правого сектору» Андрієм Тарасенком. Посилання відправляло на матеріал під назвою (*увага!*) – *«Дмитро Ярош: Рано чи пізно, але ми приречені воювати з Московською імперією»*. Саме це в РФ вважають екстремізмом. Того ж дня головного редактора Галину Тимченко звільнили. Керувати «Лентой.ру» прийшов Олексій Гореславський, який через 4 роки став співробітником адміністрації Путіна.



Путін «вимагає безпеки для Чорноморського флоту». І називає це умовою повернення РФ до «зернової угоди»

Путін «вимагає безпеки для Чорноморського флоту». І називає це умовою повернення РФ до «зернової угоди». Можливо, це перший в історії війн випадок, коли агресор вимагає гарантій безпеки у своєї жертви. «Зернові угоди» – це не послуга Україні, а вирішення проблеми глобальної продовольчої безпеки. При цьому ЧФ жодним чином не бере участі у забезпеченні безпеки руху суден із продовольством гуманітарним коридором. Єдина його «місія» в цьому процесі – не атакувати цивільні судна. Натомість ЧФ б'є по інфраструктурі та мирним містам України, тому є «законною воєнною ціллю».

Одне з найодіозніших пропагандистських агентств REGNUM офіційно заявило про призупинку свого мовлення через «конфлікт з власником». Його головний редактор Модест Колєров, колишній співробітник АП Путіна, відомий україноф об, у липні, наприклад, писав, що *«Росії необхідно звільнити Україну від нацистів, знешкодити їх та залишити Заходу»*. А ось RT цього дня випустив фільм офіційно «відстороненого від роботи» Красовського. Того самого, який ще тиждень назад закликав *«топити і спалювати українських дітей»*. Цілий голова Слідчого комітету Росії Бастрикін навіть доручив перевірити слова ведучого. Повернення Красовського в етер RT, говорить про те, що і Симоньян солідарна з його геноцидальною «дичиною». А щодо Бастрикіна, то він ще з 24 жовтня *«чекає доповідь про висловлювання ведучого RT Красовського, який закликав в етері топити та спалювати дітей в Україні»*.

Шойгу офіційно визнає недосяжність однієї з цілей «СВО» – «Повернення НАТО у межі 1997 року». І особисто доводить це цифрами: «Угруповання НАТО біля кордонів РФ зросло з лютого в 2,5 рази». Крім того, НАТО впритул наблизилося до північних кордонів РФ за рахунок Швеції та Фінляндії. На тлі цих та багатьох інших фактів, Росії, яка 8-й місяць просувається на захід за допомогою «оборонних дій на сході України», варто замислитись, що ж далі буде і з іншими цілями «СВО».

■ *«Інспектори МАГАТЕ завершили перевірку ядерних об'єктів на запит українського уряду, – йдеться у Twitter-акаунті агентства, – і не знайшли на них ознак незадекларованої активності»*. Так МАГАТЕ особисто розвінчало російський фейк про «брудну бомбу України».

■ Росіяни заплуталися у власній брехні про втрати ЗСУ. Після оголошення мобілізації, Шойгу заявив, що з початку «СВО» було вбито 61 207 українських військових. При цьому сумарні втрати ЗСУ, про які на той час у своїх щоденних зведеннях регулярно повідомляв Конашенков, вже перевищували 83 тисячі осіб.

■ Ще живий Стремоусов записує відео в автомобілі у стилі «В Херсоні все спокійно» з купою запакованих речей на задньому сидінні. Здається і в Росії усвідомили, що щось не так з їх «русским миром». Тому цього дня було прийнято рішення про створення так званих гуманітарних військ. Їх завдання полягатиме *«у допомозі цивільному населенню в охоплених воєнними конфліктами регіонах»*. Насправді ця ідея вже давно втілюється ненависними для Росії американцями, які мають у складі власної армії структури, які заходять на зайняту територію відразу слідом за військом (а найчастіше водночас з ним) і беруть на себе управління всією цивільною інфраструктурою. Але навіть її в Росії втілити не змогли. Про «гуманітарні війська Росії» відтоді більше нічого не чути.

■ Депутат Держдуми генерал Гурульов заявляє, що в Росії для ведення інформвійни було б добре створити окреме міністерство інформації та пропаганди. Воно, на його думку, мало б *«замкнути на собі все: від інформаційного протистояння, до фейкометів»*. Бажання створити ієрархічну структуру для того, щоб керувати мережевим об'єктом – це дуже по-радянськи. У те, що кожен користувач інтернету – це не тільки споживач, а й виробник інформації, і керувати такою системою відомчими наказами неможливо, в Росії не вірять.



Депутат Держдуми генерал Гурульов заявляє, що в Росії для ведення інформвійни було б добре створити окреме міністерство інформації та пропаганди

4–6 листопада 2022 року

Цього дня виповнилось 10 років, відколи Шойгу очолив МО РФ. Як не дивно це прозвучить, але підсумок його діяльності найкраще на той час підбив херсонський колаборант Стремоусов, який заявив, що *«справжні офіцери, будучи на посаді голови Міноборони, які допустили такий провал своєї армії, мають застрелитися»*.

Росіяни розповсюдили фейк про «підготовку в Україні перевороту проти Зеленського». На відео озброєні чоловіки із закритими обличчями заявляють про готовність «виступити проти Зеленського та його поплічників». Новина з'явилася на багатьох сайтах прокремлівської пропаганди із посиланням нібито на західні ЗМІ. Насправді західні ЗМІ це відео не публікували. StopFake не виявив жодної подібної публікації в авторитетних міжнародних медіа, окрім постів у соцмережах та публікацій на сайті Reddit. Автором публікації виявився користувач під ніком MardukSyria, який регулярно публікує пости про «переворот в Україні» та повідомляє про війну Росії в Україні в дусі кремлівської пропаганди.

Під час свого виступу до «Дня народної єдності» Путін заявив, що Варшава, Бухарест та Будапешт прагнуть *«повернути території України, які після Другої світової війни відібрав у них Сталін»*. МЗС Румунії одразу відреагувало: *«Румунія підтверджує свою тверду підтримку незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів»*.



«Ми надали обмежену кількість дронів Росії за кілька місяців до війни в Україні», – передає АР заяву голови МЗС Ірану Хоссейна Амірабдоллахяна

Іран вперше визнав, що передавав РФ БПЛА. *«Ми надали обмежену кількість дронів Росії за кілька місяців до війни в Україні»*, – передає АР заяву голови МЗС Ірану Хоссейна Амірабдоллахяна. Водночас він стверджує, що Тегеран нібито не знав про застосування дронів проти України. *«Якщо Київ має документи, які підтверджують, що Москва застосувала іранські дрони в Україні, вони мають надати їх нам. Якщо нам доведуть, що Росія використала іранські дрони у війні проти України, ми не залишимося байдужими»*. Але залишилися.

Цього дня на Херсонщині з правого берега Дніпра пішов останній пароплав. Водночас пропаганда ледь не в прямому етері влаштувала пафосне прощання з цим *«прекрасним російським містом, яке опинилося на порозі бурі… В очікуванні наступу українських орд Росія робить все можливе, щоб зберегти культурну спадщину нашої цивілізації»*. Насправді «збереження культурної спадщини» окупантами перетворилось у «велике херсонське крадівництво». The Guardian пише, що росіяни, які залишають місто, масово вивозять: колекції музеїв та галерей: архіви, безліч картин та скульптур. Церковне майно: мощі Григорія Потьомкіна із собору Святої Катерини. Пам'ятники: бронзові бюсти Ушакова та Суворова.

Головний путінський наратив: *«Росіяни та українці – один народ, але Україна – це Антиросія. Через це війна все одно почалася б, тому краще почати її було першим»* – підсилюється московською виставкою «Україна: на зламі епох», стенди якої напхані давно спростованими фейками. Наприклад, такими: *«Для величезного тіла Російської імперії смертельна лише одна операція – ампутація України»* – вигадана цитата Отто Бісмарка на стенді. Він ніколи такого не говорив, з'ясували ще у 2015 році дослідники Фонду Бісмарка.

Пропагандисти активно публікують графіті з президентом України, який їсть гроші європейців, яке нібито з'явилося на центральній вулиці польської столиці. Підписують такі світлини у стилі: «У Варшаві знайшли «чорну діру» імені Зеленського». Речник варшавської дільниці Воля, Матеуш Вітчинський, де нібито розташоване перехрестя з графіті, зазначив у коментарі Укрінформу, що картинка є «підробкою невисокої якості» на основі старого фото. На цьому місці ніколи не було такого графіті й жодних сигналів від місцевих жителів про його появу влада не отримувала. Фейк почав розганяти Telegram-канал «Царьград», що належить «православному олігарху» Малофєєву. Згодом його почали поширювати проросійські користувачі Twitter на англомовну аудиторію.



Речник варшавської дільниці Воля, Матеуш Вітчинський, де нібито розташоване перехрестя з графіті, зазначив, що картинка є «підробкою невисокої якості» на основі старого фото

8 листопада 2022 року



Фейкомети поширюють новину про те, що НАТО нібито поставив Україні донорську кров із ВІЛ та гепатитом. Джерелом її став лист нібито від голови МОЗ Ляшка до прем'єр-міністра Шмигаля. Насправді лист – фейковий. У МОЗ стверджують, що з лютого 2022-го Україна жодного разу не зверталася за донорською кров'ю до закордонних партнерів. Тим більше, Київ не проводить вибіркових перевірок. Будь-яка донорська кров чи її компоненти завжди і без винятків проходять лабораторні дослідження.

Російським журналістам видали нові методички. За інформацією ГУР МО, у них йдеться про наступне: до мобілізованих закликають ставитися поважніше та не вживати термін «мобіки»; українську армію рекомендують називати «бойовиками» та «збройними формуваннями»; ні в якому разі не вживати абревіатуру «ЗСУ»; вибухи та партизанські диверсії просять більше не називати «хлопками»; тих, хто втік від мобілізації в РФ, рекомендують висміювати та називати «убєжантами» і «пєрєждунами». Нові методички свідчать, що у російському суспільстві зростає невдоволення, але влада цю проблему не вирішує, а продовжує маніпулювати за допомогою пропаганди.

Стало відомо, що росіяни знищили відомий маріупольський мурал «Мілана». На ньому була зображена 6-річна дівчинка, яка постраждала під час російських обстрілів кварталу «Східний» ще у 2015 році. Внаслідок ворожих обстрілів маленька Мілана залишилася без матері. Потім пережила кілька операцій і заново вчилася ходити.

У Москві так відчайдушно шукають хоча б мінімальний натяк на переговори з Києвом, що їй вже починають маритись якісь потайні сенси у щоденних зверненнях президента Зеленського. Мовляв, він, говорячи про можливість переговорів, перестав вимагати відновлення кордонів України станом на 1991 рік. Раднику голови ОП Михайлу Подоляку довелося знову повторювати переговорну ціну «доброї волі українців», яку він озвучив дев'ятьма словами у двох пунктах: *«1. Спочатку Росія виводить війська з України. 2. Далі – все інше»*.

Ще напередодні пропаганда благала: «Залишати Херсон категорично неможливо. Це нова територія Росії, і в умовах, що склалися, це негайно призведе до стратегічної, тактичної і моральної переваги на користь противника». Пропаганда висловлювала впевненість, що «нова стратегія Суровікіна розставить все на місця». Нагадаємо стислу хроніку подій навколо міста: 3 березня Херсон окуповано; 6 травня секретар Генради «Єдиної Росії» Турчак заявляє: «Херсон із Росією назавжди»; у серпні розпочинається контрнаступ Сил оборони України; 30 вересня РФ оголошує про включення (анексію) Херсонської області до свого складу; 19 жовтня новий командувач російського окупаційного угруповання Суровікін анонсує «непросте рішення»; 3 листопада розпочинається депортація херсонців з правого берега Дніпра; 7 листопада з'являється інформація, що в Кремлі готують методички для пропагандистів, як висвітлювати відступ із Херсона; 9 листопада Суровікін заявляє, що не має можливості утримувати місто. Шойгу дає наказ відвести війська на лівий берег Дніпра, що означає здачу росіянами єдиного захопленого ними українського обласного центра. В цій хроніці не вистачає лише останнього пункту: «Путін підписує указ про виключення «Херсонської області зі складу РФ». Але ЗСУ вже працюють над ним.

Останній допис ще живого херсонського манекена-колаборанта Стремоусова у його Telegram-каналі датований 7:48 ранку цього дня і звучить так. *«За всіма напрямками Херсонської області укровермахт спробував просочитися, але був відбитий нашими військами... На цьому етапі ситуація перебуває під повним контролем російських військових».* Того ж дня було оголошено про здачу Херсона і смерть Стремоусова. Все по-російськи. Все символічно.

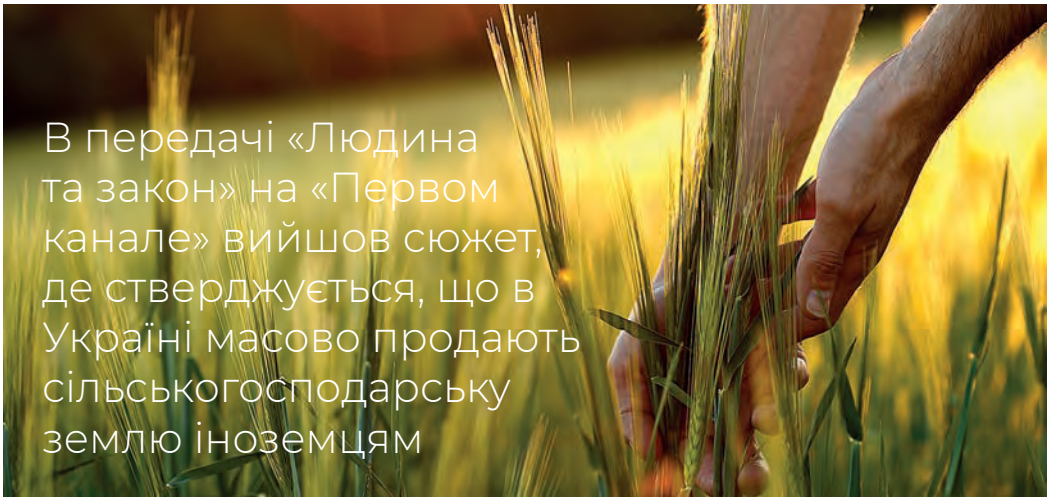


10 листопада 2022 року

Пересічним російським глядачам так і не пояснили, яке ж рішення дійсно було ухвалено Путіним щодо Херсона. На «Первом канале» це назвали *«перегрупуванням військ у районі Херсона»*. На «Россия 1» говорилося лише про те, що Суровікін виступив із доповіддю, без пояснення, про що вона була. А ведучий зачитав наступний текст: *«Плануючи операцію, наші військові роблять все, щоб зберегти життя військових та цивільного населення»*. На НТВ ведучий зачитав такий текст: *«Україна використовує заборонені методи війни... Особливо тривожна ситуація в районі Херсона, яка потребує швидких та непростих рішень, зокрема, маневрів щодо перекидання російських підрозділів. Шойгу з цим погодився і схвалив пропозицію Суровікіна»*.

Депутат Держдуми Луговий заявив: *«Ми демонструємо українському суспільству готовність посіяти хаос і паніку. І добивати енергетичну інфраструктуру треба так, щоб ні в кого шансів не було подумати, що в період зимового похолодання будуть комфортні умови для проживання»*. За словами Лугового, *«українці мають визначитися, з ким вони»*. Він також вкинув і старий наратив про *«Україну, яка все життя була поділена на правий та лівий береги»*. Те, що наратив так і не спрацював – байдуже. Росія хоче в це вірити. Як і в те, що українці будуть «міняти світло на Донбас, Херсон і ЗАЕС».

В передачі «Людина та закон» на «Первом канале» вийшов сюжет, де стверджується, що в Україні масово продають сільськогосподарську землю іноземцям. Зокрема, самому Біллу Гейтсу, який «вже скупив всю американську землю», і тепер є власником агроконгломерату Kernel. «Человек и закон» тоді брехав, щонайменше, по трьох пунктах. 1) Гейтс не є власником Kernel. 2) Законодавство України забороняє продаж сільськогосподарської землі іноземцям. 3) У травні дійсно була інформація, що нібито Гейтс володіє більшістю сільськогосподарських земель США. Але за фактчекінгом Associated Press і Reuters він володіє лише 0.027%.



«Воєнкорка» Долгарьова повідомила, що її товариш-окупант при відступі з Херсона вкрав з місцевого зоопарку єнота (згодом з нього спробують зробити навіть зірку пропаганди, але невдало). Та це – далеко не єдина тварина, яку загарбники вивезли під час втечі. За інформацією засновника руху UAnimals Тодорчука, окупанти забрали у тимчасово окупований Крим більшу частину колекції Херсонського зоопарку – від лами та вовка до віслюка та білок.

У соцмережах поширили відео скандалу з мобілізованими і кадровими офіцерами у підмосковному центрі «Патріот». Після скарг на «імітацію стрільб, навчань та стройового кроку, якому їх вчать замість бойової підготовки», мобілізований заявив, що їм дають бронежилети, які пробиваються наскрізь. Після цього він ображав та принижував підполковника, пускаючи йому дим в обличчя. Згодом дійшло до невеликого рукоприкладства. Пропаганда обурилася і зажадала порушення кримінальної справи проти мобілізованого (його зрештою посадили) за приниження офіцера. Вже тоді було наочно видно всі проблеми з російськими «чмобіками».

Ще більшого розголосу набуло набагато більш шокуюче відео зі стратою ексбойовика ПВК «Вагнер» Євгена Нужина тими ж найманцями. Нібито за зраду. При цьому сам засновник ПВК Євген Пригожин позитивно висловився про вбивство, заявивши: «собаці – собача смерть». Це вже не перша відеострата від «Вагнера». У мережі й досі можна знайти жахливе відео знущань російських найманців над сирійським полоненим. У тому відео «вагнерівці» так само знущалися над ним за допомогою молота, відбиваючи йому кінцівки. Тоді це справило ефект бомби, адже було доказом військового злочину. Того разу пропаганда намагалася всіляко цей скандал зам'яти, генеруючи фейки про те, що це відео сфальшоване. Тепер Пригожин навіть не приховує страти Нужина. Ба більше, хизується цим. А знаряддя страти – кувалда – стає своєрідним символом ПВК «Вагнер». І з ним не соромляться фотографуватися навіть провідні російські можновладці.



Пригожин навіть не приховує страти Нужина. Ба більше, хизується цим. А знаряддя страти – кувалда – стає своєрідним символом ПВК «Вагнер»

14 листопада 2022 року



Президент Зеленський відвідав щойно визволений Херсон. Це мало ефект інформаційної бомби. Кремль висловив обурення щодо «поїздки на російську територію». З цього приводу тоді кепкували, мовляв, це був перший візит президента України «в Росію» з 2013 року. Розпач рашистів викликало й те, що він не побоявся відвідати реально прифронтове місто, в якому до того ж, ще не завершилися стабілізаційні заходи після втечі окупантів. Контраст між цим вчинком та Путіним, який рідко висовує носа зі свого бункера, – наочний.

Українські жінки-військові поширюють «нацистські заклики» у додатках для знайомств. Такий фейк поширили росЗМІ разом із фото профілів українських жінок-військових у Tinder, які нібито містять заклики «спалювати російських дітей» та «різати русню». Розслідувачі StopFake поспілкувалися з однією з дівчат – Шурою Рязанцевою. Вона служить у лавах ЗСУ та не має профілю у Tinder. Світлину для фотофейку росіяни взяли з Instagram-акаунту дівчини. *«Ці публікації почали мені надсилати мої підписники. З іншими дівчатами на фото я не знайома. Схоже, у рашистів просто їде дах»*, – прокоментувала вона.

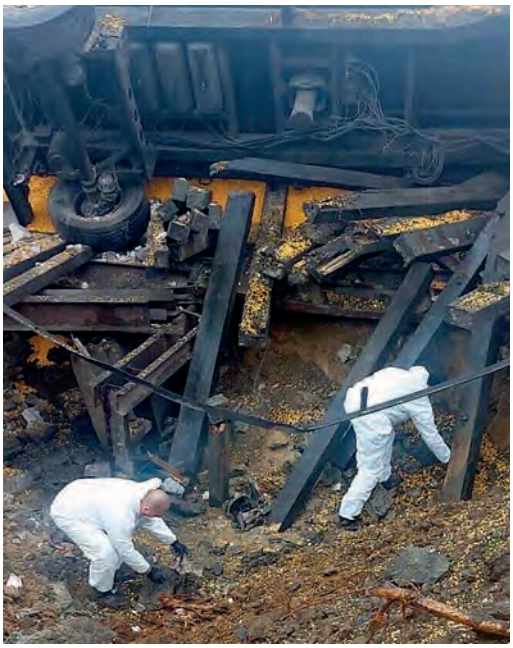
Замбія – одна з африканських постколоніальних країн, долею яких так «переймається» Путін у боротьбі з «колективним Заходом», звернулася до Росії з вимогою пояснити, як її громадянин, що відбував тюремне покарання у Москві (вирок був винесений ще у квітні 2020-го), опинився в Україні, де й був убитий. Насправді Путін злякався навіть Замбії. Адже, за дивним збігом обставин, саме цього дня підписав указ, який легалізує призов до армії РФ осіб з другим громадянством. До речі, щодо підтримки африканцями «лідера світового антиколоніального руху»: цього дня Генасамблея ООН ухвалила резолюцію («за» проголосували 94 країни), яка передбачає призначення Росії репарацій на користь України. «Проти» висловилися лише 14 країн. Серед них тільки п'ять африканських: Еритрея, Ефіопія, Малі, ЦАР і Зімбабве.



■ В той час, коли Лавров ще на Балі заявляв, що *«Росія готова до діалогу»*, секретар Радбезу РФ Патрушев обіцяв, що *«завдання СВО будуть виконані, незважаючи на військову допомогу Києву з боку Заходу»*. А через пару годин вже у Польщі падали ракети. МО РФ ввечері заявило, що «заяви польських ЗМІ та офіційних осіб про нібито падіння російських ракет у районі населеного пункту Пшеводув є навмисною провокацією з метою ескалації обстановки». З цього приводу у всіх виникло лише одне питання: «А чого Росія так перелякалася? Вона ж сама каже, що воює з НАТО!».

■ Російський фінансовий ринок через війну в Україні вчергове впав. Цього разу, за офіційним поясненням: «через ескалацію геополітичних ризиків». Під цим формулюванням ховається не тільки фактичний перехід війни на територію країни НАТО, а й результати голосування Генасамблеї ООН щодо офіційного визнання необхідності виплат Росією репарацій Україні. З одного боку, це рішення носить рекомендаційний характер, а з іншого відкриває двері для більш конкретних дій з боку країн, де зараз лежить заморожене «російське золото». Міжнародна спільнота в особі ООН фактично дала на це добро. Решта – справа юридичної техніки кожної з країн. Це рішення спровокувало справжній шквал обурення, коментарів та відвертих погроз з боку офіційних осіб РФ. Найбільш безглузду зробив, як завжди, Медведєв. Він запропонував *«незворотно вилучати гроші та майно приватних інвесторів із таких країн, хоча вони й не відповідають за дурнів зі своїх урядів»*. Насправді саме ця пропозиція і призведе до остаточної втечі залишків іноземного капіталу з РФ. Медведєвська «націоналізація західних активів» – це як ракетні удари по Україні. Воєнного значення в них нуль: ані Херсон, ані Київ до Росії вони аж ніяк не наближають. А ось у політичному плані такі пропозиції підривають будь-які можливості для майбутніх, насамперед фінансових, переговорів з Росією. Оскільки з терористами та шантажистами їх не ведуть.

16 листопада 2022 року



У Росії кажуть, що *«випадковість українського удару по Польщі викликає питання: інцидент має ознаки заздалегідь спланованої провокації»*. Насправді про те, що жодна ракета не впала б на територію Польщі, якби Росія не наносила удари по території України, кажуть практично всі лідери європейських країн. *«Німеччині неважливо, чия ракета впала в Польщі, у будь-якому разі винна Росія, тому що вона напала на Україну»*, – заявив канцлер ФРН Олаф Шольц. Єдиною «заздалегідь спланованою провокацією» є систематичний ракетний терор Росії проти України. І його першими європейськими жертвами стали не два поляки 15 листопада, а сотні громадян Франції, Німеччини, Бельгії, Великої Британії, Нідерландів, Румунії, Ірландії та Італії, які загинули 17 липня 2014 року на рейсі MH17. І якби вже тоді проти Росії був заді-яний весь західний безпековий арсенал, поляки і безліч інших людей були б живі і здорові.

Марія Захарова нарешті висловлює офіційну позицію РФ щодо резолюції ООН від 14 листопада, яка має назву «Забезпечення відшкодування збитків та репарації за агресію проти України». Спікерка МЗС РФ назвала резолюцію «нікчемною з точки зору міжнародного права», нагадавши, що це є виключно прерогативою Радбезу ООН. Але визнала, що «будучи нездатними до компромісів, західні прихильники Києва старанно виводять з Радбезу процес прийняття рішень щодо питань, пов'язаних із ситуацією в Україні та навколо неї». Насправді міністр юстиції України Денис Малюська пояснив, що Генасамблея прийняла рішення, яке не має історичних аналогів. Воно про те, що має існувати механізм, за яким відповідні компенсації будуть виплачені всім, хто постраждав внаслідок дій Росії. Це *«болісно для росіян. І ми бачимо, що йдемо у правильному напрямку. Така дуже складна, навіть для юристів, тема суверенного імунітету активів Центробанку, ЗВР – показова хоча б тим, як реагує на кроки в цьому напрямку російське керівництво. А воно у паніці»*, – каже Малюська.

Олаф Шольц: «Німеччині неважливо, чия ракета впала в Польщі, у будь-якому разі винна Росія, тому що вона напала на Україну»

Окружний суд Гааги виніс дуже важливий історичний вердикт у справі збиття малайзійського Боїнга рейсу MH17 над Донбасом у липні 2014 року. До довічного ув'язнення засуджено (поки що заочно) трьох із чотирьох обвинувачених. Винними у вбивстві 298 осіб, які перебували на борту літака, визнані колишній «міністр оборони» самопроголошеної «ДНР» Ігор Гіркін (Стрєлков), генерал-майор Сергій Дубинський (на прізвисько Хмурий) та громадянин України Леонід Харченко (Крот). Кремль увесь цей час умисно намагався завадити розслідуванню фальсифікаціями доказів. Ця історія наочно продемонструвала невідворотність настання справедливості, навіть коли для цього потрібні роки. Російська черга на довічне ув'язнення через війну в Україні почала рухатися. І це важливий історичний факт цієї війни. За справедливість.

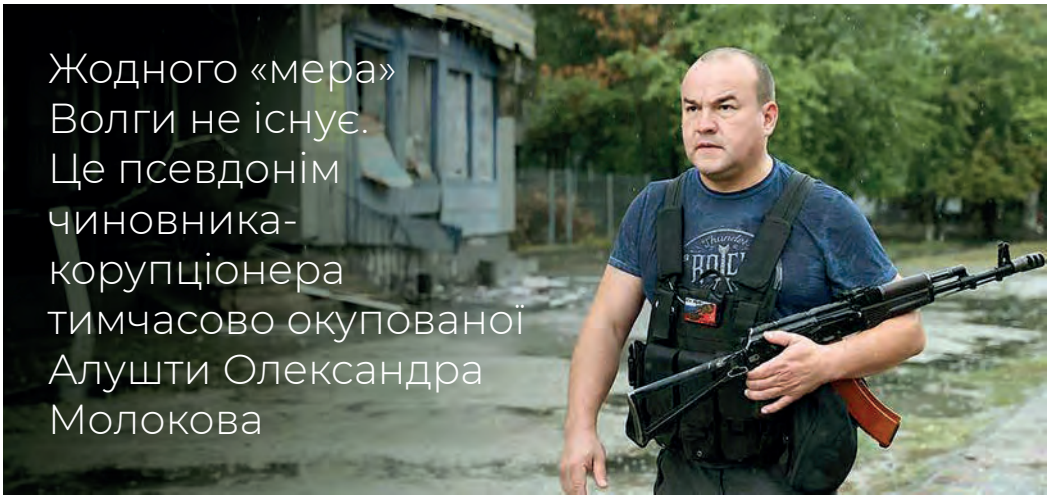
Одне з російських ЗМІ поширило новину під заголовком «Непереможний»: британці захоплені російським солдатом, який відкидає гранати». Що з ним не так, пояснили у матеріалі Укрінформу. Текст пропагандистів базується на коментарях до відео на YouTube-каналі The Independent про російського солдата, який відкинув від себе гранату, що падала на нього з квадрокоптера. Для новини вибрали лише 10 коментарів з 1,8 тисячі. Їхні автори засуджують українську армію та підтримують солдата РФ, але визначити, чи ці коментатори дійсно є британцями – неможливо, адже YouTube не надає інформацію про країну реєстрації користувача. Коментарі, що залишилися поза увагою пропагандистів, кардинально відрізняються – вони глузують над росіянином та висловлюють підтримку Україні. Насправді більшість британців підтримують Україну, про що свідчать дослідження консалтингової компанії Ipsos.



18–20 листопада 2022 року

Росія дуже хоче відкрити проти України «другий фронт» з боку свого єдиного союзника у цій війні – Білорусі. Але приводів для цього Україна не надає. Тому їх конче необхідно вигадати. Державний прикордонний комітет Білорусі повідомив, що озброєний український військовослужбовець нібито перетнув кордон: *«...перебуваючи на білоруській території, він здійснював фото- та відеозйомку місцевості, а також шукав чи встановлював щось у снігу»*. До того з'явився навіть перелік білоруських об'єктів, на які нібито готується напад. Серед них: Мозирський НПЗ, «Гродно-Азот», нафтобаза «Фаніполь», Білоруська АЕС. Остання у цьому переліку з'явилася невипадково. Адже у Європі та світі дуже чутливо ставляться до будь-якої ескалації, пов'язаної з АЕС. ГУР МО України офіційно попередило про можливість таких провокацій, зазначивши, що *«на думку розробників «проєкту», все це має прискорити втягування білоруської армії у війну в Україні на боці російських окупантів»*.

Окупанти прибрали з посади Олександра Волгу, так званого «мера» окупованого українського Енергодара – міста, в якому знаходиться найбільша в Європі атомна електростанція, ЗАЕС. Насправді жодного Волги не існує. Це псевдонім чиновника-корупціонера, за яким ховається колишній так званий «голова департаменту капітального будівництва» тимчасово окупованої Алушти Олександр Молоков. У 2016 році його було затримано за підозрою у зловживанні посадовими повноваженнями та корупції. Відео з його затриманням навіть було оприлюднено ФСБ. У лютому 2019 року Молокова було засуджено до чотирьох років колонії суворого режиму та додаткового покарання у вигляді заборони обіймати посади в органах держвлади протягом трьох років. Але згодом він дивним чином став спочатку військовим комендантом окупованого Енергодару, а потім – взагалі очолив російську адміністрацію міста. Можна сказати, що Волга-Молоков став одним із «піонерів» російського зеківського руху в Україні. Лише згодом це стало пригожинським мейнстрімом.





Пропагандисти не змогли пояснити, чому мешканці Херсона радо зустріли ЗСУ, тому традиційно вдалися до обману. Ось що вони вигадали про херсонця, який розповів на відео, що хоч у місті немає електрики, води, опалення та інтернету, він щасливий, бо немає росіян: *«Радостного херсонца» опознали, это Пондин Евгений Николаевич, проживающий в Киеве, является командиром роты Нацгвардии. Решил попробовать себя в роли актера для западного зрителя».* Журналіст Дмитро Галко випадково зустрів цього чоловіка, якого звати Андрій, в черзі за гуманітарною допомогою. Той підтвердив, що слова пропагандистів брехливі: *«Я давав багато інтерв'ю англійською, то могли взагалі сказати, що я – американський шпигун. Але будьте певні – я насправді херсонець і справді щасливий»*.

Увесь безлад, що коїться в Москві з «цілями СВО», яскраво ілюструють дві цитати. Спікер Кремля Пєсков заявив, що *«зміна влади у Києві не є метою спецоперації, але Росія хоче досягти в ній своїх цілей і вона їх досягне»*. При цьому він уточнив, що *«досягнути вона їх хоче шляхом переговорів»*. А віце-спікер Ради Федерації Косачьов відзначив, що *«діалог з Києвом можна вести тільки після зміни української влади»*.

Telegram-канали, які підконтрольні РФ, але видають себе за одеські, проводять агресивне ІПсО з метою перевести негатив за відключення світла в місті з путінського режиму, який бомбардує енергосистему, на українську владу. Моніторинг Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки зафіксував, що росіяни просувають, серед інших, такі думки-віруси: *«Це договірняк, насправді, влада продає електроенергію на Захід, зокрема, в Молдову»; «В Одесі відключають більше ніж в інших регіонах. Поки Одеса без світла – Львів жирує у повній ілюмінації»* й т.д. Маніпулятори навіть підготували фрази українською, переклавши їх, судячи з усього, через Google-перекладач. Креатив вийшов по-російськи «бессмысленный и беспощадный»: «Вибирай: європейські цінності чи світло. Якщо вибираєш світло, йди надвір, заяви про свої права».

22 листопада 2022 року



Пропаганда продовжує створювати міфічні біографії головним «героям» війни з Україною. Якщо напередодні великого розголосу набуло розвінчання фейку «воєнкора» Сладкова, який намалював генералу Суровікіну «батька» у вигляді героя-льотчика, що загинув у 1966-му році, то цього дня «батьківську естафету» підхопив вже «Первый канал», який не став розмінюватися на якихось суровікіних, а відразу фейканув про Путіна, чий батько, за версією головної телекнопки Росії, не помер у 1999-му, а загинув у Другу Світову війну в боях за Невський п'ятачок під Ленінградом. Нагадаємо, свого часу «білоруський бацька» також «прикінчив» свого батька у битві Другої світової. Яким тоді чином Лукашенко народився через 9 років після її завершення, він не пояснив. Уся ця біографічна міфологія створюється для того, щоб з останніх сил якось продовжити життя мертвонародженому наративу про «священну війну з неонацистською Україною» під гаслом «продовжимо те, що не завершили діди у 1945-му».

Путінський адепт у ЄС – прем'єр-міністр Угорщини Орбан – вляпався в гучний міжнародний скандал. Він одягнув футбольний шарф з картою «Великої Угорщини» та зробив в такому вигляді відео. Відзначимо, так звана «Велика Угорщина» – землі, що входили до складу Угорського королівства. Його карта в межах до 1920 року включала окремі території сучасних: Румунії, України, Словаччини, Хорватії, Сербії та Австрії. Будапешт відмовився від цих територій за Тріанонським договором 4 червня 1920 року з державами-переможцями у Першій світовій війні. Насправді шалик Орбана зачепив усіх сусідів Угорщини. Про що з відповідними заявами й виступили офіційні: Київ, Бухарест та Загреб. Румунський депутат Європарламенту Алін Мітуца заявив: *«Це ще один безвідповідальний крок Орбана... і ревізіоністський жест, який ставить його поряд із Путіним, що також мріє змінити кордони»*.

На засіданні Радбезу ООН, присвяченому ракетним обстрілам України, представник РФ Небензя дав зрозуміти, що вони триватимуть, поки Київ *«не займе реалістичну позицію»*. Пєсков заявив в унісон: *«влада України має всі можливості врегулювати ситуацію та припинити страждання народу, виконавши вимоги Росії»*. Офіс президента України одразу відреагував: *«усім шанувальникам realpolitik та кривавих угод із дияволом порада: позбавлятися ілюзій. Якщо Москва дійсно вважає, що через відключення світла українці підуть скидати уряд і благати на колінах пощади, отже, після 9 місяців війни у Кремлі досі не знають про Україну. Кожна нова атака зміцнює наш характер. Росія вже відчуває його на полі бою»*.

У соцмережах розповсюджується відео, яке буцімто було знято телеканалом Al Jazeera. У ньому йдеться про затримання українських фанів, які нібито прималювали до символу чемпіонату світу з футболу вуса Гітлера та написали на банерах нацистське вітання «Sieg Heil». Ресурс Stopfake спростував цю брехню. Такого відео немає на офіційному сайті та у соцмережах катарського медіа. Його оформлення взагалі відрізняється від типового стилю відео сюжетів Al Jazeera.

Українська народна творчість за 9 місяців вторгнення народила велику кількість мемів, які коротко та влучно описують, що відбувається на фронті і в тилу. Ось лише дев'ять з них: *«Доброго вечора, ми з України!»*; *«I need ammunition, not a ride»* (слова Володимира Зеленського: *«Мені потрібна зброя, а не евакуація»*, нібито сказані керівництву США у відповідь на пропозицію рятуватися від вторгнення за кордоном, стали крилатою фразою на Заході); *«Русский военный корабль, иди на х..!»*; *«Скажи «паляниця»!»*; *«Як ти? Сподіваюсь, в безпеці!»*; *«Тікток-війська»*; *«Нєх... шастать!»*; *«Адіннарод/мишебратья»*. А головним українським наративом цієї війни став вислів відомого українського письменника і поета Сергія Жадана: *«Завтра – на один день ближче до перемоги!»*.





Стало відомо, чому син посла РФ у Великій Британії Кєліна не пішов воювати проти України. Причин для цього, за словами дипломата, три: *«він вже дорослий, в нього є родина, він ніколи не навчався на військового»*. Насправді усе це аж ніяк не заважає мобілізовувати тисячі таких само «дорослих, сімейних і невійськових». Але цікаво інше: перший заступник голови адміністрації Путіна Кирієнко, виступає за те, щоб «СВО стала народною війною». При цьому син самого Кирієнка сидить в московському кріслі керівника «ВКонтакті», а не в окопах під Бахмутом; зять Шойгу летить на відпочинок у Катманду, замість того, щоб копати окопи під Джанкоєм; син Пєскова каже, що *«питання зі своєю мобілізацією буде вирішувати на іншому рівні»*, а син прем'єра Мішустіна заявляє, що *«навчається за магістерською програмою та бажання воювати у нього не виникало»*. Як бачимо, путінська тоталітарна «народна імперія» у ментальній війні проти Заходу ментально програла, ще навіть не вступивши у справжній бій з ним. Це й не дивно. Адже війну проти України (читай: Заходу) пропаганда останнім часом висвітлює як «збирання історичних земель Росії». Але у кремлівської «золотої роти» «історичні» землі вже зовсім інші – десь на берегах Темзи, а не Дніпра.

В прямому етері Яків Кедмі, якого називають «ручною папугою Соловйова», каже наступне: *«Це неконструктивно, це злочинно – бомбардувати мирні міста. Слова «стерти з лиця землі Харків та Київ» – не повинні бути сказані. Ніколи не було в історії воєн, щоб бомбардування мирного населення призвело до якихось результатів на полі бою»*. Навіть найвідчайдушніші «патріоти» вже визнають, що практичного воєнного сенсу у ракетному терорі немає. Потім Кедмі буде сваритися з Соловйовим і з приводу атаки ХАМАС на Ізраїль. Але це вже буде зовсім інша війна та інша історія.

Широкого розголосу набуває інтерв'ю Папи Римського Франциска, в якому той сказав, що *«найжорстокішими в українській війні є, мабуть, чеченці, буряти»*. Папу негайно звинуватили у намаганні посіяти національну ворожнечу в РФ: *«Процес складний, але Захід грає у довгу. Ставка робиться на те, що коли спалахне в одному регіоні, який буде здатний протистояти федеральному центру, за ним потягнуться й інші»*. Насправді Папа Римський сказав те, що й без того не було великою таємницею. *«Коли я говорю про Україну, я кажу про закатований народ. Якщо у вас є люди-мученики, у вас є хтось, хто їх мучить. Коли я говорю про Україну, я говорю про жорстокість, тому що маю багато інформації про жорстокість російських військ. Взагалі, найжорстокішими є, мабуть, ті, хто з Росії, але не є російською традицією, наприклад, чеченці, буряти тощо. Безумовно, той, хто вторгається, – це російська держава...»*, – ось і все, що заявив з цього приводу Франциск. Але «аналітики» на кшталт Маркова, які включають свою ситуативну «логіку», вважають, що *«найправильніше для Папи зараз було б запросити до Ватикану Кадирова і попросити у нього вибачення в особі всього чеченського народу. На колінах...»*. Проте логіка України проста: у воєнних злочинців немає національності. Їх вже судять і судитимуть надалі в Україні та Нідерландах. І не за національною ознакою.

Екс-головний «роскосмонавт» Рогозін, якого за профнепридатність погнали з усіх можливих більш-менш відповідальних постів, усіляко засвідчує свою відданість Путіну фотоборотьбою з українцями і НАТО десь нібито на Донбасі. Але робить це настільки проНАТОвськи, що на це звернули увагу навіть «воєнкори». Причина – він виклав фото в повністю західному обмундируванні. У «воєнкорів» одразу виникло питання до Рогозіна: а де ж комплект екіпірування «Ратник», який він особисто рекламував? Загалом для героїчного фотографування Рогозін одягнувся і озброївся щонайменше на $9,5 тисяч. Нещасним чмобікам є про що замислитися.



Загалом для героїчного фотографування Рогозін одягнувся і озброївся щонайменше на $9,5 тисяч. Нещасним чмобікам є про що замислитися

29 листопада 2022 року

Головна редакторка RT Симоньян у ток-шоу Соловйова заявила: *«Якщо ми примудримося програти в Україні, Гаага, умовна чи конкретна, чекає навіть на двірника, який бруківку за кремлівською стіною підмітає. Що нам від того, що ще один район Києва залишиться без світла чи не лишиться? Масштаб катастрофи, яка охопить Росію, якщо ми примудримося програти, навіть уявити не можна».*

Симоньян також підтвердила побоювання з приводу того, що Україна може відвоювати Крим, і фактично визнала, що Росії нема чого протиставити ЗСУ на полі бою – саме тому Суровікін і бомбить цивільну інфраструктуру: *«Ми робимо єдине, що можемо робити в цій ситуації – бомбимо, бомбимо щодня їхню інфраструктуру. Бачить Боже, ми цього не хотіли. Я чудово знаю, що у владі цього не хотіли»*. Насправді *«97% цілей російських ракетних атак за ці 9 місяців – цивільні. Типова ціль російських терористичних атак – насосна станція, яка забезпечувала подачу води в Миколаїв»*, – повідомив міністр оборони Олексій Резніков. При цьому Симоньян впевнена, що дороги назад немає і потрібно йти до кінця, оскільки ця інфраструктура «допомагає Україні воювати і вбивати» вже на «російських» територіях, а трибуналу все одно не уникнути. Гааги боятися – у ліс не ходити». Раніше вони хотіли війни для своєї величі, тепер хочуть війни – через свій страх.

Фейковий лист від імені польського посольства в Україні поширюють у Twitter – в ньому йдеться про проведення заходів, щоб «вивчити громадську думку мешканців Львівської та Волинської областей», які «...пропонують реалізовувати згідно з раніше встановленим планом». Цей псевдолист поширюють із заявами, що Польща планує приєднати західні області України та проводитиме референдум. Речник польського МЗС Лукаш Ясіна спростував брехню про підготовку та референдуму: *«Це дезінформація та чергова спроба розпалити суперечки між Україною та Польщею. Фотографія – підробка, а документ, зображений на ній, не відповідає дійсності».*



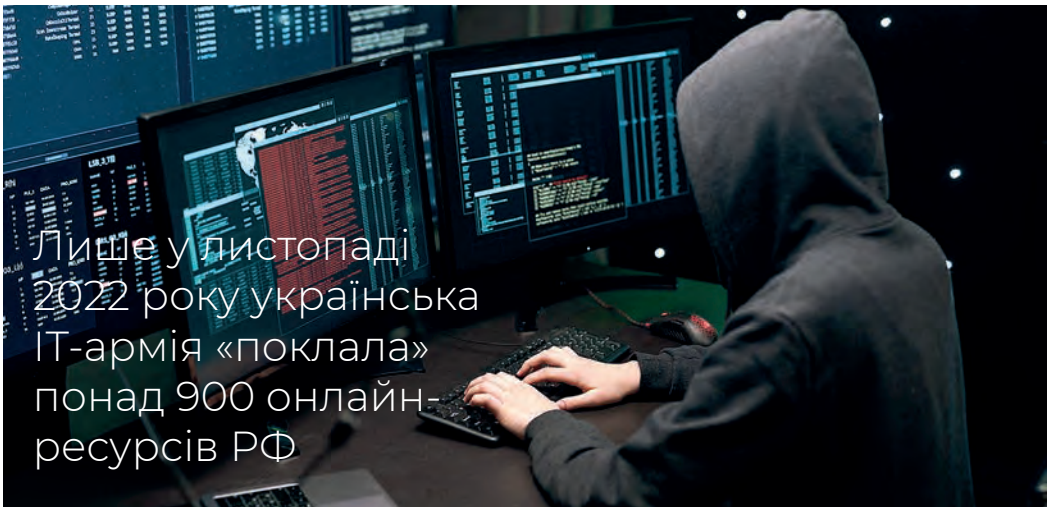


■ Z-канали поширюють відео з потужним вибухом, стверджуючи, що це – нібито детонація на позиціях ЗСУ об'ємно-детонуючої авіабомби ОДАБ-500П, скинутої російським бомбардувальником Су-34. Втім, як з'ясував StopFake, ролик був знятий у Сирії та залитий у мережу ще в грудні 2019-го. Ба більше, самі ж росЗМІ у 2019 році публікували ці кадри з коментарями військових експертів.

■ Відповідальний за польську тематику в РФ – очільник Служби зовнішньої розвідки Наришкін – заявив, що Варшава вже *«форсує підготовку до анексії Львівської, Івано-Франківської та більшої частини Тернопільської області України»*. За його словами, особисто президент Польщі Анджей Дуда вже дав вказівку оперативно підготувати офіційне обґрунтування польських претензій на Західну Україну. Насправді тема «польського питання і Наришкіна» вже перетворилася на щось на кшталт «Небензі та бойових комарів». Їх призначили у Кремлі відповідальними за ці напрямки, ось вони й відповідають. Як можуть.

■ У просуванні наративу про «загарбницькі плани Польщі щодо України» використовують і європейські ЗМІ. Наприклад, портал Modern Diplomacy, який у жовтні також повідомив, ніби Варшава готується до референдуму про приєднання західних областей України. Цього дня цей портал випустив текст із дуже «оригінальною» назвою «Розвінчання брехні про війну в Україні». В ньому автор (який називає себе «історик-дослідником») Ерік Зюссе написав, наприклад, такий пасаж: *«У лютому 2014 року адміністрація Обами здійснила кривавий державний переворот в Україні (прихований за народними антикорупційними демонстраціями, які підготували та організували ЦРУ та Держдеп), щоб повалити демократично обраного президента України та замінити його расистсько-фашистським (ідеологічно нацистським) режимом»*. В Modern Diplomacy, звичайно, уточнюють, що «погляди, висловлені у виданні, належать виключно авторам. Але саме в такому «зюссе» і працює кремлівська пропаганда в усьому світі.

1 грудня 2022 року



Лише у листопаді 2022 року українська ІТ-армія «поклала» понад 900 онлайн-ресурсів РФ

Мінцифри повідомляє, що лише минулого місяця українська ІТ-армія «поклала» понад 900 онлайн-ресурсів РФ. Кібер-воїни, зокрема, попрацювали на таких напрямках: DDoS-атаки на військторги та магазини дронів і радіоприладів; атака на Центробанк РФ. Розкрито дані персоналу установи, спеціалізовані системи та вихідні файли, опубліковано інформацію про банківські операції МО РФ, персональні дані загарбників, номери телефонів, рахунків і банківських карток; у відкритий доступ потрапила інформація про 650 тисяч учасників платформи пропутінських волонтерів «Добро».

У «Z-блогерів» потроху з'являється привід для чергової зради. Набув чинності наказ ФСБ про засекречування багатьох даних щодо так званої «СВО». Насправді, серед іншого, наказ забороняє висвітлення будь-якої аналітики, прогнозів тощо на тему: військово-політичної ситуації; провалів мобілізації; нестачі спорядження, тепловізорів і БпЛА у військах; корупції на держзакупівлях; «дідівщини» та свавілля у військах; відсутності бойової підготовки мобілізованих; неефективності «аналоговнєту» російських озброєнь; провалу імпортозаміщення, використання імпортних мікросхем у військовій техніці РФ та інше. Що сказати, важка доля очікує «воєнкорів», але за що боролися, на те й напоролися.

Коли Симоньян висловилася в тому дусі, що *«якщо ми примудримося програти в Україні, на нас чекатиме Гаага»*, це ще могло здатися випадковим. Після того, як цього дня вже інша топ-пропагандистка, Скабєєва також озвучила тезу про Міжнародний трибунал, – це стало очевидним симптомом. Більш того, вона використала термін «пособник путінського режиму». Насправді той факт, що на федеральному каналі вперше прозвучав термін «пособник путінського режиму», говорить насамперед про те, що пропагандисти потроху починають називати речі своїми іменами. По-друге, це означає, що Скабєєва і Симоньян притомні (а значить осудні), адже розуміють хто вони і за що нестимуть відповідальність.



Президент Зеленський увів у дію рішення РНБО щодо заборони УПЦ МП в Україні. Насправді причини тому є і досить вагомі. Адже релігійні організації повинні не порушувати права і свободи громадян та не нести загрози життю, здоров'ю та безпеці. А об'єкти УПЦ МП порушують ці зобов'язання, співпрацюючи з країною-агресором. У храмах УПЦ МП поширюють російську пропаганду, ними прикривають діяльність ворожих спецслужб та у них вербують російську агентуру. Прикладів цього вдосталь. А російські нарікання на «релігійні гоніння» в Україні – цинічні та лицемірні, адже на підконтрольних Москві територіях роками планомірно знищувалася українська церква.

У TikTok активно поширюється реклама «Вагнер», що вже зібрала понад мільярд переглядів. Аналітики NewsGuard виявили понад 160 відео, в яких зображується або демонструється насильство і загалом прославляється ПВК. Ще у понад 500 роликах виявлено заклики до вбивства українських «нацистів». Алгоритми TikTok видавали користувачам насильницький контент, пов'язаний з ПВК. Наприклад, при запиті «Вагнер» у пошуковому рядку англійською та російською мовами пропонувалися відео «кара Вагнера», «кувалда Вагнера» і «оркестр Вагнера». Після публікації звіту NewsGuard адміністрація TikTok заявила, що провела зачистку. Багато роликів, на які посилалися аналітики, було видалено з платформи.

У просуванні наративу про «замерзлу Європу, яка незабаром приповзе до Росії на колінах», грають її західні «друзі», яких вже давно підгодовують з кремлівської годівниці. З цього приводу цікаве рішення Вищого земельного суду в Гамбурзі щодо члена правої партії «Альтернатива для Німеччини» (АдН) Беатрікс фон Шторх, про яке стало відомо 3 грудня. З'ясувалося, що вона підтримувала контакти з російським ультраправим олігархом Малофєєвим та отримала від нього пожертвування в розмірі 75 тисяч євро.

5 грудня 2022 року



У «плані СВО» напевно так і було записано: «День 285-й: на авіабазу в Енгельсі Саратовської області станеться атака дронів. Буде пошкоджено два літаки Ту-95. На аеродромі під Рязанню вибухне бензовоз. Загинуть люди та отримає пошкодження один із літаків». Насправді у «воєнкорів» в цей час палало на тему: *«Хто розпорядився зібрати всю стратегічну авіацію на одному аеродромі під відкритим небом?»*. Але росіян почали бити їхньою ж інформаційною зброєю, адже аеродром – «законна воєнна ціль». І вони вже потроху розуміли – бумеранг війни завжди повертається.

На 10-й місяць війни українці вже мають достатній досвід, аби передбачити з боку Росії так звані «удари відплати». Не забарилися вони і цього разу. Але їх оцінки серед Z-спільноти розійшлися. Одні, як зазвичай, волали про «возмездие». Інші – що не треба ці удари прив'язувати до подій в Енгельсі (адже виглядає як помста, що є ознакою слабких). Тому, мовляв, це були заздалегідь підготовлені атаки. «Логіка» політолога Маркова взагалі назвала це *«масштабним гуманітарним обстрілом України ракетами добра»*. «Гуманістам» відповів канцлер Німеччини Олаф Шольц, який заявив, що *«Путін ...запускаючи ракети по дітям, жінкам не тільки серйозно порушує міжнародне право, але водночас прокладає шлях до неймовірної моральної прірви»*.

Кадировський «нукер» Алаудінов, який називає себе командиром спецназу «Ахмат», переможно заявив, що *«війна до останнього українця завершена, тепер воюємо до останнього європейця»*. Навіщо нищити європейців замість того, аби наблизити росіян до їх хоча б мінімального рівня життя, Алаудінов не пояснює. Бо ніхто нікого нікуди наближати не збирається. Тим більше, що Путін цього дня одним указом заморозив їхні накопичувальні пенсії. Одразу до 2025 року. (Вперше це відбулось у 2014-му). А другим указом – заборонив проводити мітинги в будинках органів влади та біля них, на території ВНЗ та поруч із церквами.

■ Вітальна листівка із зображенням президента Зеленського та Головнокомандувача ЗСУ Залужного на тлі палаючого Кремля з'явилася на державних сайтах РФ та на ТОТ. У такий спосіб кібер-воїни Сил оборони привітали росіян з професійним святом українських військових і пообіцяли їм «До зустрічі!».

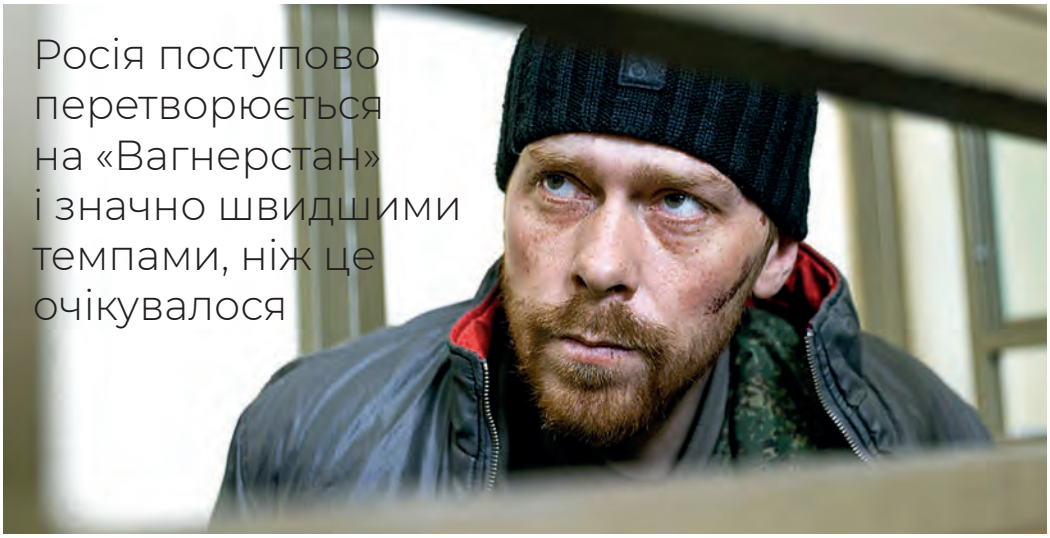
■ В той час як президент Зеленський цього дня перебував у Слов'янську (50 км від лінії фронту), а Путін нібито їхав за кермом непатріотичного «Мерседеса» по начебто відновленому Керченському мосту, ветеран «визвольного руху» терорист Гіркін (Стрєлков), для якого це місце ще з 2014 року має особливе значення, рубив правду-матку. *«Наші солдати не знають, за що і навіщо воюють в Україні, яка взимку не замерзне, не повстане і не воюватиме гірше. У ЗСУ з бойовим духом все відмінно, а від поневірянь близьких у тилу українські бійці стають лише злішими, в той час як проти них воюють апатичні ЗС РФ».* Після таких слів залишалося лише одне питання – «Скільки Гіркіну залишилося на свободі?». Наступну зиму він зустрічав вже у СІЗО.

■ Рух спротиву на Херсонщині з перших днів боровся за визволення області від окупантів – партизани самоорганізувалися та підтримували зв'язок із ЗСУ. Журналісти CNN розповіли про роботу одного з них – хлопця з позивним «Арчі», якому було всього 19, коли російські війська захопили Херсон.

■ YouTube заблокував RT Balkan, яка крім розповсюдження відповідних наративів посилювала розкол політичних еліт Боснії та Герцеговини, що не давало змоги країні виробити спільну стратегію боротьби з впливом РФ. Західні країни в останні місяці направили до Боснії фахівців у галузі боротьби з дезінформацією та на всяк випадок ще кілька сотень військовослужбовців для посилення миротворчої місії. Балканська історія – чергове підтвердження того, що RT і Кремль працюють в одній зв'язці, розхитуючи ситуацію у визначеній країні.



7 грудня 2022 року



На засіданні Ради з прав людини Путін згадав фейк, що нібито «це українці розстрілюють перед строєм військових за втечу з бойових позицій, а в російських збройних силах такого немає». Востаннє подібну брехню поширив ще 17 листопада Конашенков, коли заявив, що начебто «у Білогорівці каратели розстріляли перед строєм п'ятьох десантників 81-ї аеромобільної бригади за відмову воювати». Жодного доказу, звісно, ані Конашенков тоді, ані Путін зараз не навели. Але цього і не потрібно. Головне – дати пропаганді команду «фас». Зрозуміло, що зроблено це було Конашенковим тоді (й пройшло майже непоміченим), але згадано саме 7 грудня Путіним виключно для того, аби загасити публічний медійний скандал навколо «вагнерівця» дезертира Ніколіна, який відкрив вогонь з кулемета по поліцейським у Новошахтинську (Ростовська область).

Коли Ніколіна ловили, то у Новошахтинську зачинили дитячі садки та школи, а мешканців просили не виходити на вулиці. У підсумку, «визволителя України» вдалося затримати на території місцевої свиноферми. Сам Пригожин найбільше переймався не через безпеку росіян, а через те, що ця історія, яка на його думку, «мала б нести гриф «цілком таємно», взагалі потрапила у поле журналістської уваги». Росія поступово перетворюється на «Вагнерстан» і значно швидшими темпами, ніж це очікувалося. «Холодне літо 1953 року» розпочалося для неї вже взимку 2022-го.

Цього ж дня Путін заявляє, що *«єдиним і справжнім гарантом суверенітету України може бути лише Росія»*. І фактично вперше публічно визнає: *«СВО може бути тривалим процесом»*. Насправді таким чином він фактично визнав, що: ніяка «спецоперація не йде за жодним з планів»; ані тактичного, ані тим більше стратегічного планування оборони (про наступ взагалі не йдеться) апріорі не здійснюється; Кремль у війні з Україною вже став тим, кого ведуть, а не той, хто веде.



Стало відомо, що до чергового, 9-го пакету санкцій ЄС має увійти відкликання ліцензій на мовлення федеральних каналів «НТВ», «РЕН ТВ», «Россия 1» та «Первый канал» на території Європи. Насправді битва за відключення цих каналів почалася давно. У травні США запровадили санкції проти трьох головних телекнопок Росії. Тоді також Лондон ввів санкції проти ВГТРК та окремих журналістів із РФ. Обмежувальні заходи вжито й щодо «воєнкорів» Піддубного, Коца, Стешина, телеведучого Леонтьєва, а також голови ради директорів «Первого канала» Орєшкіна. І ось нехай і з запізненням, але сигнал російської телепропаганди втрачається і в Європі.

З'явилося повідомлення про те, що «біженець українського походження зґвалтував британця, який дав йому притулок у власному будинку». Такі «новини» – один із напрямків роботи пропаганди проти українських біженців у Європі. Крім наративу це – «тягар на шиї європейських платників податків», з українців активно ліплять образ злочинців. Про масштаби цієї кампанії говорить той факт, що Meta (материнська компанія Facebook) назвала її «найбільшою та найскладнішою інформаційною операцією російського походження з початку війни в Україні».

Про 1200 загиблих поляків в складі українських Сил оборони пише видання Niezależny Dziennik Polityczny. Згодом інформацію почали тиражувати росЗМІ та Z-канали. Втім, як з'ясували журналісти StopFake, це польське видання неодноразово поширювало дезінформацію, співзвучну з наративами Кремля. Автор публікації Можняк (до речі, такої людини не існує, це – вигаданий автор) заявляє, що на основі інформації з «відкритих джерел» йому нібито вдалося нарахувати понад 1200 загиблих та кілька тисяч поранених польських військових, які брали участь у війні на боці України. Але з тих же відкритих джерел відомо про смерть лише 5 польських добровольців, які воювали за Україну.

9–11 грудня 2022 року

■ Путін нарешті закликав росіян не вірити звітам Конашенкова щодо війни в Україні. *«Вірити нікому не можна, тільки мені»*, – заявив він. Це фраза шефа гестапо Мюллера з телесеріалу «Сімнадцять миттєвостей весни», яку він сказав за пару місяців до капітуляції Німеччини у Другій світовій війні. Отже, Путін розраховує, що часу в нього ще трохи є.

■ Громадяни ФРН почали отримувати фейкові листи із пропозицією долучитися до Іноземного легіону в Україні, які надходили «від імені» українського генерального консульства у Дюссельдорфі. Насправді жодних таких повідомлень ця дипустанова не надсилала, заявив речник МЗС України Ніколенко: *«Розглядаємо розсилання фейкових листів як частину дезінформаційної кампанії ворога, яка має на меті дискредитувати українську дипломатію, підірвати підтримку України з боку Німеччини та її громадян»*, – додав Ніколенко.

■ Дослідження Інституту стратегічного діалогу (ISD) показало, як російська інформкампанія по дискредитації українських біженців працює на прикладі німецькомовного Telegram-каналу Deutsche Wahrheit. Експерти звернули увагу на те, що відео, які завантажуються каналом, часто мали назви російською мовою і дивовижним чином регулярно збігалися з тими, що паралельно розповсюджувала прокремлівська пропагандистська мережа. Із 219 відеороликів, розміщених у Deutsche Wahrheit у період з 15 квітня до 11 липня, у 40% згадувалися українські біженці, які звинувачувалися в усіх можливих злочинах: від планування терактів у Німеччині до поширення віспи мавп. В інших відеороликах прагнули пов'язати Україну з нацизмом, дискредитувати конкретних українських лідерів чи покласти провину за енергетичні проблеми на її підтримку Києва. Проте, спроби демонізувати українських біженців не викликали поляризації у суспільстві чи формування стійкої громадської думки, що ґрунтується на російській пропаганді. Але, як свідчать аналітики, кількість російської дезінформації, спрямованої проти них, «зростає та привертає більше уваги у соцмережах».





Президент України Зеленський дав інтерв'ю легендарному ведучому Девіду Леттерману для Netflix. Серед іншого Зеленський скаже: *«Українці були і є об'єднані. Вони виходили і голіруч зупиняли танки. Звичайні прості люди, різних професій. Усі ці люди захищали більше, ніж у них було – виходили і віддавали своє життя... Просто війна – це інші умови існування, при яких ви залишаєтеся людиною або перетворюєтеся у звіра, мародера, терориста, ґвалтівника. Ми всі бачили наслідки російської окупації. Війна – це вибір».*

Z-канали розповсюджують у Telegram «оголошення», яке нібито належить Православній церкві України. У ньому йдеться про те, що парафіяни, охрещені священиком УПЦ МП, повинні «повторно пройти хрещення у священника ПЦУ». Як повідомили журналістам StopFake у пресслужбі ПЦУ, це повідомлення – підробка: *«Подібна практика перехрещування не схвалюється і не здійснюється. Оскільки це груба богословська помилка, порушення канонів і важкий гріх»*. До слова, у самій УПЦ МП перехрещували вірян православних церков України, які в МП вважаються «розкольницькими». Священик ПЦУ Андрій Дудченко зазначив, що МП «знехтував канонами і приніс віру в жертву політиці».

Російський «торговець смертю» Бут, який відбував покарання в США і нещодавно повернувся в РФ, став членом партії ЛДПР. Історія з його поверненням у самій Росії перетворилася на справжню істерію навколо того, що, мовляв, «втерли носа американцям» і «своїх не кидаємо». Після повернення Бут негайно доповів, що повністю «підтримує війну в Україні і не розуміє, чому Росія не почала її раніше». Колегою Бута по російській «ліберальній демократії» є Луговий, який за вердиктом ЄСПЛ встановлений як безпосередній виконавець отруєння Олександра Литвиненка. А своє перше інтерв'ю Бут дав Бутіній, яку заарештували у липні 2018 року в США за звинуваченням у зв'язках з російською розвідкою. Працювала незграбно, одразу визнала свою вину. Відсидівши 15 місяців у тюрмі, після повернення до Росії працює на каналі RT.

13 грудня 2022 року



Конашенков, Кадиров, «воєнкори» та гауляйтери ТОТ наввипередки намагаються видати бажане за дійсне про взяття Бахмуту та «ДНР».
Так, Пушилін заявив, що вже «звільнено понад 50% території республіки». І поставив задачу (кому?) «звільнити всю територію ДНР у її конституційних межах». «Прогрес» просування окупантів під Бахмутом з 31 серпня по 11 грудня склав близько 3 – 5 км. Усього ж залишки міста штурмують вже понад 4 місяці, ціною тисяч життів та десятків тисяч поранених. Як бачимо, темп «спецоперації», яка ще у серпні йшла за планом 330 метрів на день, з того часу істотно впав. Не допомагають ані зеки від Пригожина, ані чмобіки від Шойгу, ані обстріли України в сирійському стилі від Суровікіна. Немає і підтримки з боку місцевого, «нашого народу».

Гауляйтер Сальдо повідомляє, що Путіним запропоновано побудувати *«невелике місто в Генічеському районі на Арабатській стрілці. Вже розробляється проєкт забудови, з'являться нові житлові квартали з усією необхідною інфраструктурою та умовами для роботи урядових органів»*. Насправді це є свідченням усвідомлення, що «Херсон, який з Росією назавжди», вже не повернеться до неї. Є й інший аспект – будівництво на території, яка обстрілюється сьогодні і буде втрачена у майбутньому – вірна ознака «хапка» з відповідними відкатами по всій вертикалі російської влади. Отже, серед російської «еліти», крім політичного, з'явилося також економічне усвідомлення того, що на українських ілюзіях Путіна можна непогано заробити. Жартома (поки що) пропонується одразу *«подумати про створення Нью-Сімферополя, Нью-Севастополя, Нью-Донецька та Нью-Луганська десь у Сибіру»*.

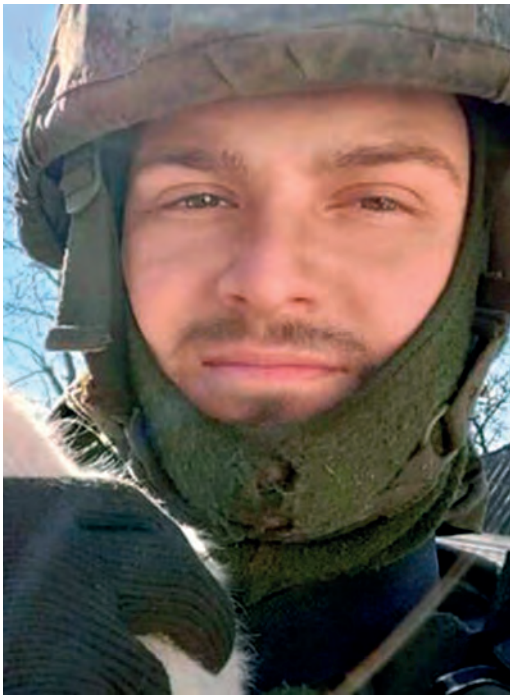
Згідно розслідування «Полігону», відновленням Маріуполя займається петербурзький бізнесмен Оринчук, який у 2019 році вляпався в скандал з хабарем, який він дав співробітнику ФСО «за допомогу у безперешкодному підписанні актів виконаних робіт».

■ Депутат Держдуми Нілов бере участь в акції «Ялинка бажань». Знявши одну із записок, він вдає, ніби в ній написано бажання «київського хлопчика Вови отримати ракету і обіцяє, що той обов'язково її отримає». Внаслідок таких «подарунків» станом на 13 грудня загинуло вже 443 українських дівчат і хлопчиків, 885 поранено.

■ Великого розголосу набуває виклик на публічні дебати Стрєлкова (Гіркіна) топ-пропагандиста Соловйова. Перший образився на звинувачення другого: *«Стратег х..ов... Слов'янськ про*рав, відкотився до Донецька, тут його мало не вбили за зраду, утік звідти, спробував повернутися. Тепер він антипатріотичний блогер, який пояснює верховному командуванню, як треба воювати. А чому сам не показав?»*.

■ *«Польські військові повертаються з України додому у закритих трунах...»*, – пишуть Z-канали, поширюючи якесь відео. Насправді у Міністерстві нацоборони Польщі повідомили, що відео зняте ще 23 грудня 2011-го. На ньому дійсно церемонія зустрічі тіл польських військових, які загинули в Афганістані, підірвавшись на дорозі між Кабулом та Кандагаром. Відповідальність за це тоді взяли на себе таліби.

■ CNN публікує інтерв'ю з Микитою Чибріним – колишнім військовим із Якутська, який служив у 64-й ОБМР, яку звинувачують у скоєнні військових злочинів під час наступу на Бучу, Бородянку та інші міста й села на Київщині. У вересні він дезертирував та втік до Європи через Білорусь і Казахстан. Він розповідає, що російські солдати ґвалтували українок, – командири про це знали, але їх це не цікавило. Також підрозділ мав «пряму команду вбивати» всіх, хто ділився інформацією про його позиції – включно з цивільними. Займалися і мародерством. *«Забирали машини, іншу техніку та продавали в Білорусь. Є маніяки, яким просто подобалося вбивати людину»,* – сказав Чибрін.



«Забирали машини, іншу техніку та продавали в Білорусь. Є маніяки, яким просто подобалося вбивати людину», – сказав Чибрін



Співробітники російського медіахолдингу ВГТРК використовували у своїх сюжетах матеріали, які їм надсилали з ФСБ та МО РФ. Про це йдеться у статті The New York Times *«Альтернативна реальність: як російське державне телебачення розкручує українську війну»*, журналісти якого вивчили злите листування представників ВГТРК із січня по березень. Усього було проаналізовано 900 тисяч електронних листів та виявлено 750 гігабайт файлів. Наприклад, 24 лютого ФСБ направила до ЗМІ листа, в якому назвала адресатів «колегами». У ньому йшлося про те, що «ЗСУ кидають свої позиції». А після бомбардування драмтеатру в Маріуполі ФСБ надіслала лист із позначкою «Важливо!», до якого доклала відео з жінкою, яка стверджувала, що театр підірвали українські націоналісти, а не росіяни. «Будь ласка, використовуйте у своїх матеріалах», – йшлося в листі з ФСБ. Листування також довело, що пропаганда використовувала обрані цитати з консервативних західних ЗМІ: Fox News і Daily Caller, які показували, що жителі США незадоволені санкціями, брали уривки та перекладали кадри від улюблених експертів, таких, як Такер Карлсон.

Державна рада Франції наказує призупинити дію рішення місцевого медіарегулятора Arcom, який відмовився заборонити трансляцію російських пропагандистських каналів Россия 1, Первый канал та НТВ на французькому супутниковому операторі Eutelsat. Трансляція головних телекнопок Росії зупиняється.

Поширюється фейк про те, що Київ продає Молдові, Румунії та іншим країнам електроенергію, ігноруючи потреби самих українців: *«Удар по енергетичній інфраструктурі України спричинив відключення світла в Молдові. З цього можна зробити висновок, що київський режим заробляв на продажі електрики Кишиневу, тоді як українці сиділи в темряві»*. Насправді відключення в Молдові відбулися через те, що її та українська енергосистеми взаємопов'язані. *«Ми не експортуємо електроенергію. Україна нічого не має ні на імпорт, ні на експорт»*, – пояснив директор української енергетичної компанії ЯСНО Коваленко.

Слідчий комітет Росії, як і очікувалося, не побачив складу злочину у словах ведучого RT Красовського, який закликав «топити та палити українських дітей». А Держдума РФ підтримала законопроєкт, що знімає відповідальність за кримінальні злочини в Україні, вчинені «для захисту інтересів Росії». Тепер її судді зможуть звільняти від відповідальності маніяків, вбивць, ґвалтівників і мародерів. Цей акт фактично перетворює українські ТОТ на резервацію беззаконня та остаточно виводить Росію з числа правових держав світу.



МО РФ 18 грудня доповіло, що взяло під контроль село Яковлівка у Бахмутському районі Донецької області. Насправді державне агентство ТАСС, з посиланням на «народну міліцію ДНР», писало про завершення «зачистки» тієї ж Яковлівки ще 7 грудня. Як бачимо, за 11 днів зміни на інформаційному полі бою дивні і до того ж мізерні.

«Як росіянам здатись у полон ЗСУ» – відповідну інструкцію Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки на порталі Dovidka.info за три місяці від дати публікації переглянули 306 тисяч разів. З них: 65 тисяч – з РФ, 5 тисяч – з Білорусі, 212 тисяч – з території України. Як свідчить статистика сайту, остання цифра складається на чверть з переглядів, що відбувалися в регіонах, які були або поки ще є окупованими. Це може означати, що частина з читачів – російські військові. Запити зростають, коли відбуваються обміни полоненими між Україною та РФ.

«Сейчас замечаем, что появились малолетки. Им по 14–16 лет – так сказать, фольксштурм. Малолетки появились месяца два назад, думаю, из-за того, что в 14 лет мозг легко поддается промывке», – подібну брехню пропагандисти ілюструють відеороликом, де нібито зафіксовані ті самі «підлітки». Однак, як зазначає StopFake, на відео – не підлітки, а повнолітні солдати, які перебувають на службі у ЗСУ. Його зняла військова парамедикиня Єлизавета з позивним «Чайка» та виклала у TikTok ще в жовтні.



19 грудня 2022 року



Востаннє свій союзницький обов'язок провідувати Лукашенка в Білорусі Путін виконував у 2019-му. І ось таки прилетів. Головну фразу зустрічі сказав саме Лукашенко, повідомивши, що *«ми вдвох із Путіним співагресори, найшкідливіші, найтоксичніші люди на цій планеті»*. Той схвально кивав головою. Те, що вони визнають це і вже починають називати речі своїми іменами – добре. Погано те, що на 300 день війни вони й досі не можуть визначитися чого, власне, хочуть від світу та України. Адже лише просте перерахування цілей війни може звести з глузду навіть здорових людей. У цей ювілейний день варто нагадати принаймні 20 з них. По одній на кожні 15 днів: демілітаризація та денацифікація; знищення біолабораторій; звільнення українців; захист усього російськомовного населення; захист лише громадян Донбасу; ліквідація антиросійського анклаву в Україні; повернення чи то нових, чи «історичних» територій; боротьба з розширенням НАТО; боротьба з Заходом; боротьба з ЛГБТ; недопущення створення Україною ядерної зброї; захист російської мови; захист пам'ятників Пушкіна; боротьба з київським режимом; боротьба з українським народом, який підтримує київський режим; помста українцям за присвоєння борщу; помста за Євромайдан; захист самої Росії; недопущення Третьої світової війни; десатанізація України і всього світу. І вся ця мішанина з взаємосуперечливих причин регулярно змінюється через поразки на полі бою. Справжнього, а не інформаційного.

«Воно не лізе, а його пхають і пхають». Саме так можна охарактеризувати усе, що робить Москва у відчайдушній спробі показати, що нехай вже й не Херсон, то хоча б шматок тимчасово окупованої Херсонщини «з Росією назавжди». Федеральна податкова служба зареєструвала в своєму єдиному реєстрі *«Управління Росреєстру по ХерсКонській області»*. Відповідний запис внесли до ЄДРЮО з реквізитами організації. Помилку помітили цього ж дня і реєстрацію скасували. Але було запізно. Інтернет все запам'ятав.

Майже одночасно відбуваються дві події, які чітко показали: для кого це дійсно визвольна війна, а для кого просто черговий телевізійний спосіб довести, що «спецоперація триває за планом». Йдеться про нагородження. З одного боку, президентом України Зеленським – українських бійців у найгарячішій точці війни – в Бахмуті. З другого, Путіним – колаборантів (Пушиліна, Пасічника, Сальдо, Балицького) і пропагандистів (Симоньян, Пегова і Куксєнкову) у Кремлі. Представники російської влади ані на метр не наближаються до передової. До цього була невдала спроба у Шойгу. Через GeoConrimed з'ясувалося, що літав він над тимчасово окупованим Кримом, позуючи на телекамеру, як оглядає з вікна гелікоптера окопи біля Армянська, який знаходиться за 570 км від Бахмуту або 130 км від «назавжди свого» Херсону.

«Укренерго» заявило про поширення чергового фейку у вигляді нібито листа від керівника компанії Кудрицького на Міненергетики про «відновлення експорту». Автори фейку зверталися до відомства від «Ради директорів Укренерго», хоча такої ради немає. А експорт електроенергії насправді припинився 11 жовтня. Якщо росіяни так відверто фейкують – значить, визнають, що відверто програють.

Очільник МЗС РФ Лавров образився на те, що «протягом року ЮНЕСКО не надала своєї егіди жодному заходу з тих, що проводилися в Росії», і звинуватив організацію у «порушенні принципу неупередженості». Насправді тому ж Лаврову варто згадати, що ЮНЕСКО – це спеціалізована установа ООН, яка за допомогою своїх держав-членів (серед яких є і РФ), окрім іншого, сприяє охороні пам'яток культури. За даними МКІП, в Україні нараховується сім об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, ще 17 входять до попереднього списку. Через війну всі вони зараз знаходяться під загрозою. The New York Times за підсумками свого дослідження повідомляє, – щонайменше 339 українських культурних об'єктів вже зазнали значних пошкоджень внаслідок російського вторгнення. Деякі з них навмисно зазнавали атак з боку російських військ.



The New York Times повідомляє, – щонайменше 339 українських культурних об'єктів вже зазнали значних пошкоджень внаслідок російського вторгнення

21 грудня 2022 року



Розширене засідання колегії МО РФ за участі Путіна демонстративно в присутності патріарха війни Кирила мало на меті довести лише одне – війна з Україною триватиме. Тим більше, що Лавров нагадав ще один наратив: «Захід намагався перетворити Україну на «анти-Росію». Насправді цей наратив у Кремлі просувають давно. Путін популяризував його у статті «Про історичну єдність росіян та українців» ще влітку минулого року. На його думку, феномен «анти-Росія» тримається «на постійному культивуванні в українському суспільстві образу внутрішнього та зовнішнього ворога» та існує під «протекторатом і контролем з боку західних держав». «Бі-Бі-Сі» виявила витоки цієї «анті-російської» концепції у 2010 році. Але тоді вона стосувалася Грузії. А наратив «Україна – це анти-Росія», яку нібито створюють США, руками «продажних українських політиків та олігархів», як зазначає «Сигнал», почали активно просувати у 2012-му. Хоча, з чого реально почалася ця «анти-російська» болячка в голові Путіна, вже навіть не важливо. У підсумку саме він більше за всіх разом взятих: НАТО, ЄС, «соросів», «держдепів» та інших «вашингтонських обкомів» – зробив для того, щоб Україна стала дійсною, а не уявною «анти-Росією».

Скріншот паспорта громадянина РФ, який нібито належить президенту України Зеленському публікує екс-нардеп Кива, який втік з України. Зважаючи на це прізвище, можна було б і не звертати на це увагу. Але цей фейк розповсюдили й прокремлівські ЗМІ. Отже, зважаючи на скріншот, *«Зеленський отримав російський паспорт у Оріхово-Зуєво Московської області. Документ датований 2001 роком»*, – наполягає пропаганда. Як зазначає StopFake, паспорт Зеленського – підробка. Хоча б тому, що виданий у тому самому «міському окрузі Оріхово-Зуєво», але статус міста воно отримало у 2004 році. А журналіст Макс Бернхард виявив, що подібні фейкові документи найчастіше виробляють за допомогою програми RF SCreater.





Путін, крім того, що нарешті назвав війну в Україні війною, а не спецопера-цією, заявив: *«Patriot – досить стара система, вона не працює так, як наша С-300. Нехай надають – ми переклацаємо і їх»*. Проти такого шапкозакидального «клацання» виступила навіть Z-спільнота: *«Про придушення ППО та подальше цілодобове патрулювання повітряного простору України, у тому числі у вигляді вільного полювання, можна забути»*.

У публічному просторі несподівано з'явився зовсім непублічний начальник Генштабу ЗС РФ Герасимов. На зустрічі з військовими аташе інших країн, акредитованих у Москві, він формулює *«основне стратегічне завдання СВО – взяття під контроль всієї території «ДНР»*. З огляду на те, що напередодні стало відомо про поранення екс-головного «роскосмонавта», а нині «царського вовка» (як він себе називає) Рогозіна у донецькому ресторані «Шеш-беш», Росії для початку треба взяти під контроль хоча б місцеві шинки. А у ДПСУ дотепно заявили, що *«Рогозіну особисто вручити протокол про порушення держкордону України не змогли, тому небайдужі товариші «передали» його під час святкування ним дня народження»*.

Москва призначила «сенаторів», які нібито представлятимуть у Раді Федерації українські ТОТ. Але й тут пропаганді не вгодили. Вона обурилася щодо призначення запорізького сенатора на прізвище Ворона, який в 2016–2017 роках виступав проти анексії Криму та створення «ЛДНР». Втім за 2 роки швидко перевзувся, став громадянином РФ. Від «ЛНР» у Радфеді опинилася Ольга Бас, яка керувала адміністрацією Пасічника. На цій посаді вона так сильно намагалася змусити так звану місцеву ЦВК визнати 9 осіб депутатами заднім числом, що на неї навіть поскаржилися в Кремль. Другим сенатором від «російської» Луганської області стала заступниця генсека «Єдиної Росії» Турчака та радниця Пасічника 37-річна Дар'я Лантратова – співавторка методички для ЗМІ, яка була випущена на початку війни. В ній стверджувалося, що «кістяк ЗСУ складають радикальні націоналісти, іноземні найманці та рецидивісти».

23–25 грудня 2022 року

Під час нещодавнього візиту президента України до США, прокремлівський політолог Марков заявив: «Байден «кілька разів підкреслив, що Зеленський єврей». І пояснив цей феномен тим, що *«сучасний фашизм в Україні – політтехнологічний. І саме політтехнологи замінили у фашизмі ген антисемітизму геном русофобії»*. Головний рабин України Моше Реувен Асман, мабуть знущаючись з Маркова, опублікував світлину з головнокомандувачем ЗСУ Залужним. «П'ятий день Хануки – день особливих чудес», – підписав він фото у Facebook. Це фото Z-пабліки прокоментували як «еклектику сучасної України».

24 грудня відбулася, мабуть, найстрашніша за цей час атака на Херсон. Загинуло кілька десятків людей. Пропаганда намагалася видати це за «обстріл ЗСУ з метою звинуватити ЗС РФ». Але зробила це настільки незграбно, що навіть пересварилася між собою. Наприклад, Readovka друкує фото палаючого Херсона і показує руку з вражаючими елементами нібито західної зброї, яка б мала символізувати, як «київський режим мститься російським херсонцям». Насправді елементарний пошук за картинками доводить, що рука ця майже п'ятирічної давнини, і не з Херсона, а з Кувейту. На що навіть звернула увагу інша частина Z-публіки. Тому донедавна єдиний кулак російської пропаганди все більше схожий на ту саму кувейтську руку: пальці ще ніби разом, але не страшно.

Відповідаючи на питання, «що його особисто здивувало під час війни», Путін озвучив дивну сентенцію, яку закінчив тим, що *«99,9% росіян готові все покласти на користь батьківщини»*. Хто йому підсовує такі статистичні викладки та іншу «аналітику» достеменно невідомо. Насправді до чого може призвести відірвана від реальності картина світу, найкраще свідчить історія румунського диктатора – генерального секретаря ЦК компартії Ніколае Чаушеску, який був розстріляний 25 грудня 1989 року. За тиждень до розстрілу йому також розповідали про рейтинг у 99%.



■ Гібридна спецоперація з тотальної мілітаризації Росії продовжується. Медведєва призначено заступником голови військово-промислової комісії Росії. Очолює її сам Путін. Комісія, кажучи простою мовою, займається переведенням економіки РФ на воєнні рейки. При цьому сам Путін запевняє, що *«економіка працює в штатному режимі та мілітаризувати її не збираються».*

■ Війська ППО Сухопутних військ РФ відзначили свою 107-му річницю з дня народження і відповідно, професійне свято. А ранок цього святкового дня ознаменувався повідомленням про те, що «засоби ППО у штатному режимі відпрацювали по ворожому БПЛА на аеродромі в Енгельсі». «Штатна робота» призвела до загибелі трьох пілотів чергової зміни та поранень ще декількох (які б мали підіймати у повітря стратегічні бомбардувальники, що входять до складу так званої «ядерної тріади»). Насправді тільки цього місяця особливо палкі (в усіх сенсах) привітання з професійним святом російських ППОшників пролунали відразу у п'яти областях та регіонах. А саме: Саратовській – «Енгельс» (двічі); Рязанській – «Дягілєво»; Курській – авіаційна частина; Брянській – казарми; Бєлгородській – вже навіть оголошено про створення «загонів ТрО»; тимчасово окупованому Криму – нафтобаза, військові бази. Про те, щоб поміняти режим, який наражає вже їх особисто на небезпеку, росіяни не замислюються.

■ Центр стратегічних комунікацій фіксує спроби пропагандистів вплинути на суспільну думку одеситів. Серед останніх найпопулярніших



Одесити не ведуться на всілякі побрехеньки. Адже цілком раціонально обрали шлях західних інвестицій та технологій, свободи та мультикультурності

фейків: «На загибелі солдат ЗСУ в Одесі побудований справжній бізнес. Біоматеріали вивозять у Львів». Часто Telegram-канали, що видають себе за одеські, публікують нібито листи від читачів, симулюючи «напади праведного гніву» простих одеситів проти влади та підбивають людей протестувати та перекривати дороги через відключення світла. Втім одесити не ведуться на ці побрехеньки. Адже цілком раціонально обрали шлях західних інвестицій та технологій, свободи та мультикультурності – адже це і є суттю української Одеси.

Медведєва понесло в футурологію. Про рівень його прогнозів можна скласти враження самостійно. Наприклад, щодо таких: *«створення на базі Німеччини Четвертого рейху (до якого входитиме «Київська республіка») та його подальший конфлікт із Францією», «громадянська війна у США та перемога Ілона Маска на виборах президента в частині штатів, закріплених після неї за рес-*



Маск назвав прогнози Медведєва «найбільш абсурдними, що йому доводилося чути»

публіканцями». Закінчив Медведєв англосаксонськими *«хрюкаючими підсвинками»*. *«Епічний тред»*, – прокоментував Маск у Twitter. І саме це із задоволенням пропаганда оприлюднила. Але другий коментар, в якому Маск назвав прогнози Медведєва *«найбільш абсурдними, що йому доводилося чути»*, пропаганда оприлюднити посоромилася.

У МЗС України відреагували на позицію прем'єра Угорщини Орбана, який вважає, що *«поки США підтримують Україну грошима і зброєю, миру не буде». Насправді: «Ці заяви демонструють патологічну зневагу до України та українського народу, який протистоїть російській агресії, а також політичну короткозорість. Адже поразка України у війні, до якої Орбан непрямо закликає, призвела би до прямої загрози російської агресії для Угорщини та угорців»*, – наголосили в українському МЗС і запропонували Орбану визначитися – якщо він виступає за мир, то йому слід використати тісні зв'язки з Москвою, аби та припинила агресію проти України і вивела свої війська.

Росіяни депортують мешканців Енергодара до тимчасово окупованого Криму. Людей планують вивозити в Джанкой. На початках «евакуація» добровільна, але зазвичай надалі окупанти практикують примусове виселення, – повідомили у Центрі національного спротиву. Так загарбники створюють пропагандистську картинку про «тікаючих» від України людей. Насправді під виглядом «евакуації» російські терористи вивозять держустанови, закривають лікарні та аптеки, аби зробити після цього життя місцевих нестерпним. Потім ідеологічно прокачують українців на тимчасово окупованих територіях щодо наступу ЗСУ й «подальших руйнувань та репресій». Тож їм пропонують виїхати й обіцяють грошову компенсацію.



Видання «Верстка» опублікувало дослідження, за яким з лютого по грудень сталися вибухи та пожежі на території 72 військкоматів, військових баз, складів та інших військових об'єктів РФ. Найчастіше (44 рази) підпалювали військкомати та призовні пункти. Інші об'єкти, зокрема, військові частини, склади боєприпасів, аеродроми та інші пов'язані з агресією будівлі, з 24 лютого горіли щонайменше 28 разів. Також багато пожеж зафіксовано у жовтні, в тому числі на території арсеналу ВМФ у Ярославській області та на складі боєприпасів під Бєлгородом. Окрім традиційних військових об'єктів, пожежі відбувалися й на територіях НДІ МО РФ у Твері, а також двічі у будівлі порохового заводу у Пермі.

Спроможність енергосистеми України відновлюватися після ударів окупантів вже дала привід поставити питання вголос: *«А чи не бреше нам Конашенков щодо ефективності ударів по об'єктах української інфраструктури?»*. Усе почалося з диванного «воєнкора» Подоляки, який заявив, що удар високоточною зброєю по Бурштинській ТЕС насправді був у «молоко», а «масштабну пожежу організували українці за допомогою шин». Далі українська шина палала праведним вогнем вже по всій Z-спільноті. Колаборант Царьов навіть визнав роботу українських енергетиків «ефективною і нестандартною»: *«За звітами Конашенкова, ми вже давно війну виграли б»*.

Російські чоловіки, яких відправили на «СВО», зможуть безкоштовно заморозити та зберегти власні статеві клітини. Відповідна пропозиція була направлена до уряду РФ. Насправді, з огляду на те, що «титульна нація Росії» поступово вимирає, її «дружба народів» – з масштабною паспортизацією таджиків – може призвести до того, що загрозу для «крові слов'янського етносу» варто буде шукати не в Берліні, а в Душанбе. Отже те, що у Москві вже фіксують репродуктивну стурбованість – чітка ознака того, що на відміну від української, спеціальна воєнна операція з дерусифікації Росії, дійсно йде за планом.

29 грудня 2022 року



■ В Одесі демонтували пам'ятники Катерині II та Суворову. Пропагандисти пробували спровокувати одеситів на масові антиурядові акції через вимкнення світла, але ці спроби виявилися нікчемними та не подіяли. Путінський режим зробив найбільший внесок у дерусифікацію свідомості та публічного простору в Україні.

■ Про успішність Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки говорить той факт, що від його імені росіяни почали створювати фейки. Вони «вкинули» фото «пам'ятки» нібито від Центру з рекомендаціями щодо використання в етері телеканалів української лайки замість російських матюків. Фейкоробу замаскували місце підпису та печатки, але прокололися: використали стару емблему Міністерства культури та не врахували, що з 2019-го в Україні міністерства з такою назвою взагалі немає (у 2021-му створено Міністерство культури та інформаційної політики); вжили російське слово «мат», якого немає в українській літературній мові (є «лайка», «матюки» чи «матюччя»), а перелік рекомендованих «термінів» включає як зразки української лайки, так і дослівно перекладені російські матюки. Така добірка з'явилася в Рунеті ще на початку 2010-х, її можна знайти в архіві Pikabu та інших розважальних сайтів.

■ *«Висуваючи різноманітні ідеї та «формули миру», Зеленський плекає ілюзію домогтися за допомогою Заходу виведення наших військ з російської території Донбасу, Криму, Запоріжжя та Херсонщини, виплат Росією репарацій, явки «з повинною в міжнародні трибунали» тощо. Ми на таких умовах ні з ким розмовляти не будемо. Чи залишилися на територіях, підконтрольних київському режиму, адекватні політики, сказати важко»,* – заявив Лавров. Насправді, якщо Лавров, наприклад, вважає, того ж Киву «адекватним українським політиком», то це, насамперед, говорить про неадекватність самого Лаврова. По-друге, ця «генеральна лінія партії» викликала скепсис Z-патріотів. Так, Прилєпін визнав: *«ніхто нічого нам не віддасть. Ні чотири області, ні дві».*

Не виключено, що саме до 100-річчя Радянського Союзу намічалася остаточна перемога у «спецоперації», яка змінилася на затяжну війну

Із законом «Про медіа», який напередодні підписав президент Зеленський, у Кремль завітала інформаційна «бавовна». Намагання української влади захистити медіаполе від розповсюдження російських наративів у МЗС прогнозовано розцінили як «наступ на свободу слова» та обмеження доступу до «об'єктивної та неупередженої інформації». Кампанія з дискредитації закону, яку здійснюють також за допомогою відповідних ресурсів та осіб, що діють як агенти впливу РФ, спрямована на, крім іншого, зниження довіри до українських традиційних ресурсів (телебачення, та онлайн-медіа) та підвищення довіри та залучення нової аудиторії до анонімних Telegram-каналів. І звісно, деморалізацію українців, створення враження, що влада намагається приховати правдиву інформацію та веде наступ на свободу слова.

Цього дня у Москві могли б відзначати 100-річчя Радянського Союзу. Не виключено, що саме під цю дату намічалася остаточна перемога у «спецоперації», яка перетворилася на затяжну війну. Путін хотів відновити СРСР, але вийшло лише повторити його плачевну долю: Кремль почав тривалу війну на виснаження. Тоді був Афганістан, зараз – Україна. Ціни на нафту різко впали. Тоді США домовилися з Саудівською Аравією, яка вдвічі збільшила видобуток нафти, чим обвалила світові ціни на неї втричі. Наразі світові санкції ще жорсткіші. РФ програла у гонці озброєнь. Тоді США започаткували Стратегічну оборонну ініціативу з глобальної протиракетної оборони. До такого виклику СРСР виявився неготовим. Так само, як зараз РФ виявилася неготовою до оборонних ініціатив Заходу, але вже не на космічних, а на цілком земних – українських просторах. У такому режимі СРСР протримався 3–4 роки, а потім розвалився. Скільки протримається путінська Росія – залишилося тільки дочекатися.



31 грудня 2022 року



Головні фіаско російської пропаганди у 2022 році. **«Спеціальна воєнна операція»**. Росіяни мали повірити, що «СВО» обійдеться для них малими втратами. Путін настільки недооцінював Україну, що переконав себе, що «повноцінна» війна не лише непотрібна, але й неможлива в принципі. **«Денацифікація»**. РФ прагнула розохотити Захід допомагати «нацистам-українцям», а власному населенню подати справу так, наче «СВО» є продовженням справи дідів під час Другої світової. **«Вперед – в минуле, назад – в СРСР»**. Звернення сучасної пропаганди до радянських сентиментів було невипадковим і непоодиноким. В окупації червоні прапори часто вивішувалися поряд з російськими, а на центральні площі українських міст повертали раніше демонтовані пам'ятники Леніну. Ця політика відбилася і на кампанії перейменувань населених пунктів та вулиць окупантами. **Біолабораторії, заражені гуси, бойові комарі.** Насправді ІПсО про біологічну зброю реалізується із досить витонченим розрахунком. Ця тема паразитує на глибинних людських фобіях і архетипічних загрозах: невидимої зарази, птахів, які несуть смерть тощо. У таке можна не вірити, але психологічно важко перестати побоюватися.

Останніми днями року мінським пропагандистам довелося реагувати на падіння української ракети комплексу С-300 на території Білорусі. Цікаво було спостерігати за їхньою розгубленістю: готових методичок не було, а вказівки з Адміністрації Лукашенко довго не надходили. І лише через деякий час почали підключатися «експерти», які заговорили про «провину України та колективного Заходу, що стоїть за нею». Тобто свідомо складалося враження, що українці просто запустили ракету на територію Білорусі, а ППО її збило. До того ж ніде не згадується, що комплекс С-300 сам собою – протиповітряний, тобто він просто відбивав російські напади.

І на кінець року найвеселіший фейк: в Україні «каратимуть» тих, хто святкує Новий рік за московським часом. Мовляв, українців закликають «придивлятися до сусідів і телефонувати в СБУ».

Як зустрінеш новий рік, так його і проведеш. 2023-й з його першої ж хвилини розпочався для окупантів буквально пекельно. Було знищено будівлю ПТУ у тимчасово окупованій Макіївці, де дислокувалися чмобікі. Кількість «демілітаризованих» коливалася від 89 (яких визнало МО РФ), до понад 600 осіб (як повідомляли місцеві пабліки). Вже 2 січня через події у Макіївці пропаганда створила новий евфемізм – *«висока стільникова активність військовослужбовців»*. У т.зв. «ДНР» заявили: *«Причиною влучання HIMARS стало активне використання військовослужбовцями мобільних телефонів. Противник за допомогою розвідувального комплексу ECHELON виявив активність стільникового зв'язку і місцеперебування абонентів»*. Насправді окупантів «накрили» під час перегляду новорічного привітання Путіна, в якому він переконував чмобіків та інших окупантів, що «моральна та історична правота на нашому боці».

Вже наступного дня «імперія завдала удар у відповідь». Спікер МО РФ Конашенков заявив: *«внаслідок ударів по Дружківці знищено чотири пускові установки HIMARS»*. Насправді це рекорд. Адже свої перші дві РСЗО Конашенков «знищив» ще 6 липня. З того часу більш як два він ніколи не «брав». Так було (відповідно до його доповідей): 1 серпня, 1 та 29 жовтня, 20 листопада, 8 і 26 грудня. І ось 3 січня Конашенков встановив рекорд. Підраховано, що загальна кількість HIMARS, яку «знищив» спікер МО РФ вже на сім штук перевищувала ту, яку США офіційно поставили Україні за увесь час.

Французький телеканал Quotidien виклав у мережу фрагмент відео, на якому ведучий у студії чітко називає населений пункт, з якого кореспондент веде прямий етер – це Краматорськ. У той же час російські Telegram-канали вводять в оману, запевняючи, що це *«у Дружківці ракетними ударами накрили льодову арену і готельний комплекс, в якому жили іноземці...»*. Насправді варто проглянути повну версію цього фрагменту з прямого етеру, а не обрізану від кремлівських фейкоробів, і стане зрозумілим підступний хід ворожої пропаганди.



4–5 січня 2023 року



На сайті РПЦ з'явився матеріал із закликом Гундяєва (патріарха Кирила) до «всіх сторін, залучених до міжусобного конфлікту», припинити вогонь і встановити «різдвяне перемир'я» 6–7 січня. Пізніше Путін доручив Шойгу запровадити режим припинення вогню по всій лінії бойового зіткнення. Радник керівника ОП Михайло Подоляк відповів на це просто: *«Росія має залишити окуповані території – лише тоді у неї почнеться «тимчасове перемир'я»*. Лицемірство залиште собі...». Президент США Джо Байден відреагував так: *«Цікаво, що він був готовий бомбити лікарні, дитячі садки та церкви... 25 грудня та на Новий рік»*. А Генсек ООН Гутерреш заявив, що він вітав би будь-яке перемир'я в Україні під час православного Різдва, *«знаючи, що воно не замінить справедливого миру, відповідно міжнародного права»*.

Речник Повітряних сил ЗСУ Юрий Ігнат пояснив, чому некоректно порівнювати вартість російсько-іранських дронів та зброї сил ППО, як це зробило видання The New York Times: «*"Шахед" – це до 40 кілограмів вибухової речовини. Якщо вона потрапляє в об'єкт критичної інфраструктури, виникає пожежа, гинуть люди. Давайте рахувати, скільки збитків може завдати дрон і скільки коштує зенітна ракета, по якій випускають»*.

Росіяни продовжують брехати про «участь польської армії у війні на боці України» та «величезні втрати» серед поляків. Уповноважений уряду Польщі з безпеки інфопростору Станіслав Жарин підкреслив, що *«поширення цього брехливого наративу вписується у спроби Кремля виставити Польщу як підбурювача, що бере участь у затягуванні воєнного конфлікту. Ця тема є постійним елементом пропагандистської діяльності, спрямованої на російську громадську думку, що ведеться в інформаційній сфері»*.



У головному храмі Києво-Печерської лаври відправили різдвяну службу Православної Церкви України. Це сталося вперше за 300 років.

Активне поширення інформації про начебто критичну недостачу в українських лікарнях крові та її компонентів спростувало МОЗ України. Громадяни країни активно відгукуються на усі заклики здати кров. Як правило, добровільна донація дає можливість забезпечити потреби у крові та її компонентах для цивільних і військових медичних закладів. За період повномасштабного вторгнення Україна не зверталася за компонентами крові до закордонних партнерів, оскільки критичних ситуацій з нестачею крові не виникало. У залежності від інтенсивності бойових дій чи обстрілів ці потреби можуть збільшуватися в конкретному закладі, місті, області. Координацією доставки запасів крові та її компонентів з інших регіонів опікується спеціалізована держустанова.

За дев’ять років війни Росія жодного разу не дотримувалася перемир'я. Про це заявила заступниця міністра оборони Ганна Маляр та оприлюднила перелік усіх спроб встановити перемир’я, які зірвали росіяни:

- з 18:00 05 вересня 2014 року;
- з 00:00 15 лютого 2015 року;
- з 00:00 01 жовтня 2015 року;
- з 00:00 30 квітня 2016 року (Великоднє перемир'я);
- з 00:00 01 вересня 2016 року (шкільне перемир'я);
- з 00:00 24 грудня 2016 року (Новорічне перемир'я);
- з 00:00 24 червня 2017 року (Хлібне перемир'я);
- з 00:00 25 серпня 2017 року (шкільне перемир'я);
- з 00:00 23 грудня 2017 року (Новорічне перемир'я);
- з 00:00 05 березня 2018 року;
- з 00:00 30 березня 2018 року (Великоднє перемир'я).

9 січня 2023 року



Після того, як у спікера МО РФ Конашенкова не склалося з «ударом помсти по Краматорську», який навіть, Z-канали назвали «окозамилюванням», у МО РФ у авральному режимі вигадали наступний. Мовляв, «напередодні Різдва представниками ДБР та СБУ було організовано роботи з розкопування могил на кладовищах у кількох населених пунктах, де поховано місцевих жителів, які померли з природних причин. Тіла спотворили, щоб видати їх за докази російських «тортур» та «розстрілів». Слідчий комітет РФ заявив, що розслідує «провокацію з розкопування могил спецслужбами України». Насправді ця спроба перекрити власне «Краматорське окозамилювання» у МО РФ також не вдалася. На звільнених територіях України правоохоронці та слідчі з багатьох країн світу вже виявили 54 катівні та зафіксували понад 5000 випадків тортур.

Патрушев в інтерв'ю виданню «АіФ» заявив буквально наступне: *«Ми не воюємо з Україною, тому що ненависті до простих українців у нас за визначенням бути не може»*. І далі в тому ж дусі, що війну «до останнього українця веде Захід». Насправді перший випадок вживання наративу «війна до останнього українця» з'явився в колонці ветерана американської політики Рона Пола (який вже 10 років як не займає жодних державних посад) на його власному сайті 14 березня 2022 року. Він – звичайний правий ізоляціоніст, який вважає, що ресурси, які витрачаються на активну зовнішню політику, потрібно зберігати для вирішення нагальних внутрішніх проблем США. Москва буквально вчепилася за цю тезу. Адже так, крім іншого, простіше пояснити: провал стрімкого захоплення Києва в лютому, вересневий контрнаступ ЗСУ у Харківській області, здачу Херсона у листопаді.

Пропагандист Мардан, який веде авторську програму на каналі Соловйова, вважає головним ворогом росіян міністра культури та інформаційної політики України. У своїй програмі він закликав до його публічної страти, адже, на думку Мардана, це допоможе знищити українську культуру.

Медведєв пригрозив керівникам підприємств ВПК кримінальним покаранням за зрив виконання оборонного замовлення. Ставка на переведення на «військові рейки», як бачимо, не допомагає. Тому РФ згодом вдасться до принизливих візитів за радянським озброєнням аж у КНДР.

А тим часом колега Скабєєвої Соловйов продовжує (як йому здається) операцію «європейський Шатун», однією з складових якої є регулярне надання слова різноманітним «друзям РФ». Цього дня на цю роль був призначений депутат Європарламенту ірландець Мік Воллес, який виступив з попередньою тезою, про те, що *«політика насичення України зброєю є божевіллям, якщо ми не хочемо боротися з Росією до останнього українця»*. Російська пропаганда радісно показала його ролики з критикою відповіді ЄС на російське вторгнення. А західні ЗМІ назвали Воллеса «зіркою авторитарних державних ЗМІ».

До недавнього часу лідерами фейкового хіт-параду вважалися німці, які *«перед Різдвом розкупили всі свічки, але не задля створення святкової атмосфери, а через підготовку до блекауту»*. Потім їх витіснили мешканці Уельсу, які *«доїдають корм своїх домашніх улюбленців, а їжу підігрівають на батареях»*. Цього разу на вершині хіт-параду опинилися вже британки, які *«через нестачу коштів на оплату теплопостачання змушені займатися проституцією»*. Про це заявила Скабєєва. Насправді ще позаминулого року в РФ відбувся перепис населення. І лише нещодавно Росстат нарешті оприлюднив його комунальні підсумки, з яких випливає, що 11,8 млн мешканців російських будинків користуються вигрібними ямами, 2,6 млн – не мають жодної каналізації, 117,5 тисяч домогосподарств існують взагалі без ознак туалету в будинку чи на ділянці, а 16,7 млн осіб мають туалет «поза житлом». Саме тому «скабєєвим» набагато простіше лити чергове брехливе лайно на голови росіян про *«британців, які доївши корм за домашніми тваринами, йдуть на панель»*.



«Скабєєви» ллють чергове брехливе лайно на голови росіян про «британців, які доївши корм за домашніми тваринами, йдуть на панель»

11 січня 2023 року

Президент Зеленський звернувся до учасників 80-ї церемонії вручення «Золотого глобуса»: *«Перша світова війна забрала мільйони життів. Друга світова війна забрала десятки мільйонів життів. Третьої світової війни не буде. Це не трилогія. Україна зупинить російську агресію на нашій землі. Ми зробимо це разом з усім вільним світом. Ця премія народилася в особливий час. Друга світова війна ще не закінчилась, але ситуація змінилась: усі знали, хто переможе. І саме тоді з'явився «Золотий глобус», яким було нагороджено найкращих акторів за підсумками 1943 року. Зараз 2023 рік. Війна в Україні ще не закінчилась, але ситуація змінюється: вже зрозуміло, хто в ній переможе»*.

Як підтвердження цих слів – чергова зміна путінського «полководця» в Україні. Генерала Суровікіна замінили на цілого начальника Генштабу Герасимова. В МО РФ це пояснили так: *«підвищення рівня керівництва СВО пов'язане з розширенням масштабу завдань, необхідністю організації більш тісної взаємодії видів і родів військ»*. Так закінчилися українська кар'єра «великого і жахливого генерала Армагеддона» (як його представляла пропаганда). Він протримався на цій посаді рівно 95 діб. За цей час його «досягненнями» стали: програна битва за Херсон і втрата понад 50 тисяч військовослужбовців. Разом із Суровікіним рухнув і черговий міф пропаганди. Призначення Герасимова сталося лише за два тижні після того, як «вагнерівці» публічно послали його матом. Як показали подальші події, цей «тераріум однодумців» проіснував недовго.

Мабуть на честь призначення Герасимова Конашенков цього дня доповів, що з початку тижня «збито вже шість українських літаків». Підраховано, що МО РФ таким чином вже перевиконало план зі знищення українських літаків одразу на 147%! Усього ж, за даними МО РФ, нібито було знищено 371 український літак, що вдвічі більше за березневі оцінки їхньої кількості самого Шойгу. Адже сам він тоді стверджував, що в України лише 152 літаки та з них 123 було знищено.





Ще напередодні голова комітету Держдуми з оборони Картаполов пояснив, що громадян до 30 років призиватимуть вже під час найближчого, весняного, призову, а вже цього дня Пєсков заявив, що «Путін «концептуально» підтримав це рішення». Насправді воно свідчить, що з натхненням, попри всі зусилля пропаганди, як відомо, не склалося. Добровольці не штурмували військкомати, а навпаки їх спалювали і взагалі якось більше поспішали втекти з Росії, ніж йти на «смертний бій з фашистською ордою» в Україні. Зрозумівши, що сучасне покоління «гарматного м'яса» за дідами повторювати не може і не хоче, Кремль запустив у бій «зеків» і чмобіків. Але й з ними не вийшло. Тому Путін був змушений вдатися до останнього «м'ясного» козиря – збільшення призовного віку. Мабуть, не буде перебільшенням сказати, що на це його надихнуло маленьке українське містечко Соледар, битва за який на той час триває вже 163 день. Для порівняння: у 1945-му штурм Берліну тривав лише тиждень. Тому черговий призов Путіна можна назвати «соледарним».

При цьому всі в Москві (крім Путіна) розуміють, що «все пропало». «Воєнкор» Коц та політолог Марков, нехай із своєю криворукою імперською логікою, вже усвідомлюють: жодного «визволення від нацистів» українці від росіян не чекають.

Коц пише буквально наступне: *«...у звільнені міста заходиш, там в очах рябить від жовто-блакитного. У кожному парку – пам'ятник захиснику Батьківщини. На кожній школі табличка мармурова із загиблим героєм АТО із цього селища. Там у кожній школі клас захисту батьківщини... І це дає свої плоди. Ці люди себе росіянами не вважають... Це вже інші люди, інша нація».* А Марков констатує: *«Відбулася консолідація українського політичного режиму на антиросійській основі. Це також катастрофічний наслідок СВО».*



Від ракетного удару по багатоповерхівці у Дніпрі загинуло понад 45 осіб, зокрема, шестеро дітей

Ракетний удар по багатоповерхівці у Дніпрі, внаслідок якого загинуло понад 45 осіб, зокрема, шестеро дітей, міг би стати черговим з серії тих, про які Конашенков знову сказав: «Були уражені система військового управління України та пов'язані з нею об'єкти енергетики». Насправді назва міста «Дніпро» (чи як в Росії досі говорять, «Дніпропетровськ») в жодному з публічних зведень не пролунала. Звісно, не було й пояснень, яка саме «система військового управління» або «об'єкт енергетики» розташовувався в 18-підїздному будинку, де проживали понад 1100 людей. Російські держЗМІ не опублікували жодної новини про це. А Z-спільнота видала новини з коментарями від «вибуху побутового газу» до «удару відплати».

Військове командування РФ створило спецдокумент для пропагандистів – у ньому знаходяться рекомендації щодо висвітлення війни проти України, – повідомили у ГУР МО. Ця методичка закликає: орієнтуватися на інформацію виключно з погоджених МО РФ джерел; акцентувати увагу на провідній та позитивній ролі особисто Шойгу та Герасимова; виправдовувати удари по енергетичній інфраструктурі України, посилаючись на «вимушеність» таких дій; окремо рекомендують зосереджувати увагу на тому, що «Росія проводить воєнну операцію не проти України, а проти всього НАТО»; відмовитися від згадок ПВК «Вагнер» у позитивному контексті; Цитувати публікації з іноземних ЗМІ про успіхи ЗС РФ та невдачі ЗСУ. Усе це свідчило про кардинальну зміну акцентів щодо висвітлення перебігу подій у війні, а також про загострення політичної боротьби всередині РФ.

Однією з регулярних і головних ідей-фікс Путіна є перемога над бідністю в Росії. Вперше він обіцяв її подолати до 2003 року. Востаннє – у 2020-му. Bloomberg підрахував, що виплати сім'ям загиблих та поранених на війні в Україні росіян збільшили доходи найбідніших верств населення в РФ на 10%. Хто б міг подумати, що у 2023 році найбільших успіхів у війні з бідністю в РФ досягнуть Сили оборони України, а не Путін.



На 116-й день з часу обміну, 6-й – з моменту позбавлення громадянства України та 3-й – від дострокового припинення повноважень депутата Верховної Ради, Медведчук з'явився в інформаційному просторі. В «Известиях» вийшла його стаття під назвою «Український синдром. Анатомія сучасного військового протистояння». Там багато нецікавого та відверто застарілого. Наприклад, Медведчук й досі впевнений, що «українцям й досі потрібен політичний рух за мир». Насправді головне завдання статті – спроба реанімації проєкту «Медведчук на щось впливає» та інкорпорування його в нову (як здається Кремлю) географічну і політичну реальність в Україні. Тому позбавлення Медведчука українського громадянства – крок цілком доречний. Аби навіть спокуси не було. Але спроба засвітити Медведчука була невдалою і всередині Росії. Z-спільнота обурилася появою цього лузера і попередила про палку, яка вдарить по цьому «лайну», яке хтось навмисно збирає.

Показовою стає реакція Пєскова на пряме запитання: «Чи є конфлікт між ПВК «Вагнер» та Міністерством оборони Росії?». Останнім часом худу «шкіру невбитого соледарського ведмедя» публічно і з неприхованим тролінгом Шойгу і Герасимова, натягує на себе Пригожин, чим викликає незадоволення з боку військових. Пєсков відповів так: *«це переважно продукція маніпуляцій, які влаштовують наші інформаційні супротивники, але іноді самі наші друзі поводяться так, що жодних ворогів не треба. Всі виявляють дива хоробрості, беручи участь у спецоперації в лавах Міноборони та «Вагнер». І ті, й інші назавжди будуть у нашій пам'яті»*. Насправді ще 30 липня 2020 року Пєсков взагалі заперечував існування в Росії ПВК. *«Де-юре їх не існує»*, – запевняв він. А на пряме запитання про фактичне існування таких, відповідав, що йому про це *«нічого не відомо»*.



Президент Сербії Вучич обурився вербуванням громадян його країни росіянами: *«Чому ви, з «Вагнера», гукаєте когось із Сербії, коли знаєте, що це суперечить нашим законам?»*. Знущаючись над Вучичем росЗМІ відкрито показали відео із сербами, які проходять підготовку на захоплених територіях Запорізької області «у складі добровольчого батальйону імені Павла Судоплатова». Обурення Вучича взагалі дивне. Адже ще у 2014 та 2015 роках серби вже брали участь у бойових діях в Україні на боці проросійських сил. Посольство України в Сербії у 2019 році тоді оцінювало їхню кількість приблизно у 300 осіб.

Пересічним росіянам починають пояснювати, чому «замість того, щоб снідати у Києві, обідати у Варшаві, а вечеряти в Берліні, вони все ще копирсаються у Соледарі практично місяцями». З'ясувалося, що перемагати окупантам увесь час заважали: бороди, гаджети, особистий автотранспорт, неохайна форма тощо. Поява Герасимова швидко позначилася на російській армії, – пишуть Z-пабліки. Фактично заборонено використання гаджетів (що унеможливлює застосування дронів для артилерії та розвідки), а також особистих (читай: вкрадених) або подарованих повнопривідних машин. Одночасно з цим від військових РФ тепер вимагають прибрати бороди і взагалі носити форму за статутом.

Керівник ОПУ Єрмак у Давосі заявив, що в Україні загинуло понад 9 тисяч мирних громадян, включаючи 453 дитини. Ці жертви мають конкретні імена та прізвища, підтверджені на офіційному рівні. Натомість скільки ще людей загинуло на ТОТ, у тому ж Маріуполі, наразі невідомо. Насправді ці, явно неповні цифри, можна порівняти навіть з даними окупантів. 12 жовтня 2021 року Пасічник заявив, що *«з 2014 року загинуло 5 тисяч осіб у «ДНР» та близько 4 тисяч у «ЛНР»*. 11 лютого минулого року Пушилін підтвердив практично ту ж цифру, повідомивши, що всього з початку конфлікту у 2014 році в «ДНР» загинула 5 041 особа. Серед них 91 дитина.

Путін пояснив мету повномасштабного вторгнення в Україну цілком в орвелівському стилі: «Спецоперація потрібна, щоб закінчити війну». Цікаво, що ще 21 грудня зрадник Ходаковський дещо риторично запитував: *«Чи маємо ми ще претензії на цю «жилплощу», чи зараз інше стратегічне завдання? Чи зараз у принципі не до стратегії? Якщо немає стратегії, то війна стає процесом заради процесу, а це неприпустимо».*

У своєму поясненні стосовно війни в Україні Путін вчергове використав наратив про «наших українців на наших територіях». Видання «Верстка» торік провело аналіз висловлювань пропагандистських росмедіа. Дослідження показало, що ідеологічний дискурс у Росії повністю деконструює образ України: телеканали та онлайн-ЗМІ переконують аудиторію, що «Україна не є суверенною та незалежною державою», «українці не є окремою сформованою нацією», «український уряд не є легітимним». Акценти на нібито девіантних чи кримінальних характеристиках українців створюють і підтримують расистські та ксенофобські установки, що соціально поділяється російським суспільством. У кожному джерелі зустрічаються вкрай негативні визначення групи: «маніяки», «тварюки», «фанатики», «бойовики» тощо. В усіх джерелах є стійка асоціація українських військових з «нацистами». Аналіз доводить, що у російському ідеологічному дискурсі дійсно присутні елементи прямого та публічного заклику (підбурювання) до здійснення геноциду. Відповідальні за це передусім офіційні представники держави, провладні ЗМІ, експерти, які співпрацюють із ними. За словами лауреатки Нобелівської премії миру, голови Центру громадянських свобод України, Олександри Матвійчук, *«ненависницькі формулювання пропагандистів можуть свідчити про наявність геноцидального наміру».*



Олександра Матвійчук: «ненависницькі формулювання пропагандистів можуть свідчити про наявність геноцидального наміру»



УПЦ Московського патріархату є фактично останньою російською магістраллю хоч якогось впливу на українців. Небензя заявив, що ініціює обговорення на Радбезі ситуації, що склалася навколо УПЦ. В ООН навіть виступив митрополит РПЦ Антоній (Севрюк). Його виступ став приводом для пропаганди волати про унікальний прецедент – перший в історії засідань Ради безпеки виступ представника російської церкви. Насправді цього разу бажання Москви «запобігти скасуванню православ'я в Україні» зайшло настільки далеко, що вже сама УПЦ вимушена була виступити з офіційною заявою. *«Українська Православна Церква на даний момент не зверталася до жодної держави з проханням про сприяння у захисті своїх прав, а тим більше до держави, яка вчинила віроломний напад на нашу країну. Також ми не уповноважували нікого з РПЦ МП виступати від нашого імені в ООН»*, – сказано у її повідомленні.

Лавров, кажучи про «боротьбу з українським нацизмом», заявив: *«США сформували коаліцію... і за довіреністю ведуть війну проти РФ, завданням якої є остаточне вирішення російського питання»*. Ця заява обурила МЗС Ізраїлю: *«Будь-яке порівняння чи співвідношення поточних подій з гітлерівським планом остаточного рішення щодо винищення єврейського народу спотворює історичну правду, оскверняє пам'ять загиблих і тих, хто вижив, і має бути рішуче відкинуто. Такі порівняння неприйнятні»*. Меморіальний комплекс «Яд Вашем» у Єрусалимі, який є одним із провідних дослідницьких центрів з історії Голокосту, також побачив у словах російського міністра «образу реальних жертв нацизму». Слова Лаврова є *«нечутливим, хибним і небезпечним перекручуванням історичних фактів і повинні бути засуджені»*, – повідомив голова «Яд Вашем» Дані Даян. У МЗС РФ заявили, що *«думка організації, яка багато років ігнорувала катастрофічний рівень антисемітизму в Україні – нецікава»*. Але справжній, а не вигаданий рівень антисемітизму і не в Україні, а в РФ покажуть подальші події в Секторі Газа та Махачкалі.

■ Міністерство фінансів США визнало ПВК «Вагнер» транснаціональною злочинною організацією. Про це заявив речник Ради нацбезпеки Джон Кірбі: *«“ Вагнер” стає конкуруючим центром влади для російської армії та інших російських міністерств»*. До цього британська Financial Times порівняла Пригожина з Григорієм Распутіним. Тому явно полестило це порівняння, тому він вважає: *«Все, що мають зараз зробити британці та американці – підійти до татка, попросити вибачення і надалі поводитися нормально»*. Але це було нервове вихваляння. Фіксація російської ПВК як терористичної організації надала Вашингтону підстави для її системного знищення. Фактично, «Вагнер» для американців став «Аль-Каїдою», а Пригожин – Усамою бен Ладеном. Насправді Центр стратегічних комунікацій вже тоді прогнозував: *«Пригожин, здається, дійсно не розуміє найголовнішого – він є таким самим «гарматним м’ясом» для Путіна, як і його вже вбиті в Україні «професійні музиканти», а нині ще недобиті зеки-аматори. І у свій час Пригожин піде за своїм «оркестром», повторить долю якщо не бен Ладена, то Распутіна»*. Так воно й сталося.

■ Медведєв, коментуючи підсумки останнього «Рамштайну» (і явно нервуючи), спрогнозував, що *«конфлікт буде тривалим»* і нафантазував, що *«в якийсь момент складеться новий військовий альянс із тих країн, яких дістали американці. Таке завжди відбувалося в історії людства під час тривалих війн»*. Насправді, чому у Росії бояться «зграї кастрованих псів» – незрозуміло, адже у неї є чудовий загін її «бойових вовків» у складі ОДКБ. Чому ж він не кидається на захист свого вожака? Хто з країн-учасниць ОДКБ підтримує російську війну в Україні, крім Білорусі? Яку «збірну команду» може зібрати Росія, крім «ЛДНР», Абхазії, Південної Осетії, Сирії та Еритреї? Навіть Іран вслід за Сербією назвав Донбас і Крим невіддільною частиною України. Наприкінці існування Третього рейху у Берліні також до останнього вірили в розвал «зграї кастрованих псів» у вигляді антигітлерівської коаліції.



Пригожин є таким самим «гарматним м’ясом» для Путіна, як і його вже вбиті в Україні «професійні музиканти», а нині ще недобиті зеки-аматори

23 січня 2023 року

Коментуючи пропозицію деяких відставних російських генералів запровадити обов'язкове гоління для солдатів на українському фронті, Пригожин закликав до «покарання тюремним строком до 50 років за гламуризацію армії» та заявив, що «зеки воюють краще, ніж гвардійські частини». Крім того, звертаючись до завербованих ним зеків, Пригожин зазначив, що *«ті, хто в нас був у Соледарі, знають, що Сталінград відпочиває. Ні ваші діди, ні ваші прадіди у таких боях не брали участі»*. Таким чином Пригожин плюнув на російські закони про дискредитацію армії, ветеранів і особисто Путіна, який неодноразово казав, що «пам'ять про велику вітчизняну війну – священна».

У Лаврова здивування викликав той факт, що Україна та Захід за підсумками війни хочуть повернути Росію у кордони станом на 1991 рік. Цікаво було б подивитися на здивування Кремля, якби 1/5 території РФ хтось прихопив і обурювався, що від нього вимагають її повернути. Наприкінці весни минулого року українець Олексій Бокоч опублікував у Facebook ілюстрації у вигляді карти, на якій позначено окуповані (на той час) землі України та карти інших країн з аналогічною за площею територією. Таким чином британцям було проілюстровано, що їх територія з Лондоном, Бірмінгемом і Манчестером окупована. У італійців в окупації перебували Рим, Неаполь і Флоренція. А у німців – Мюнхен, Франкфурт і Штутгарт.

«Воєнкор» Сладков, який нещодавно писав про російську генеральську непридатність до сучасних



За словами «Воєнкора» Сладкова окупанти за 11 місяців повномасштабного вторгнення розгромили вже «23 українських армії», або «усе угруповання НАТО в Європі»

війн, раптом публікує дивний пост зі «статистикою СВО від свого друга, випускника академії Генштабу, який воював від Афганістану до Арктики». Згідно з нею, окупанти за 11 місяців повномасштабного вторгнення розгромили вже «23 українських армії», або «усе угруповання НАТО в Європі». Насправді з цим переможним настроєм дещо дисонувало прохання Сладкова того ж дня – допомогти з транспортом на фронті, потрібні: «Ниви», УАЗи, «Буханки» та будь-які мікроавтобуси».

Центр стратегічних комунікацій фіксує нову спробу росіян систематизувати роботу ботів для впливу на настрої української аудиторії. Заклик до «більш системної роботи» у цьому напрямку було опубліковано на одному з каналів кремлівських політтехнологів. *«Я пообщалась со знающими людьми, и обсудила проект. Мне честно сказали, что транслировать пророссийские нарративы в украинских чатах сейчас – более важно, чем в зарубежных. Тем не менее, зарубежное направление тоже запустим (это уже полностью моя личная инициатива). Таким образом, я призываю именно организованно распространять пророссийские нарративы в комментариях»*, – пише «організаторка». Незабаром репост цього повідомлення було опубліковано у каналі Соловйова, що свідчить про підтримку ініціативи серед керівників пропагандистської машини РФ.

Напередодні директор СЗР РФ Наришкін розкрив «підступний» задум «київського режиму». Мовляв, українська ракета, що збилася з курсу, рознесе атомні станції, де ЗСУ зберігає зброю, а звинуватять в цьому Росію. Брехню Наришкіна спростував особисто директор МАГАТЕ Гроссі, який заявив, що експерти організації оглянули всі АЕС на підконтрольній території щодо наявності озброєнь і не виявили їх. На окуповану ЗАЕС росіяни їх, звісно, не пустили. А Гроссі попередив про можливу аварію на ній: «Вона може статися будь-якої миті, і мій обов'язок – зробити все можливе, щоб цього не сталося». А обов'язок пропаганди – вигадати щось на кшталт: «тепер і МАГАТЕ перебуває під впливом Вашингтону». І далі по шаблону.

Лукашенко раптом заявив, що Україна йому, нібито, пропонувала пакт про ненапад. Це вже довелося коментувати особисто президенту України Зеленському: *«Ми не збирались і не збираємось нападати на Білорусь. Для нас дуже важливо, щоб вона не втратила свою незалежність і не вступила, попри вплив будь-кого, в цю абсолютно ганебну війну»*. На уточнююче питання про те, чи дійсно Київ пропонував Мінську «пакт про ненапад», він зауважив: *«Усе, що Україна офіційно пропонує, ви все це чуєте»*.



25 січня 2023 року

ЄСПЛ одностайно визнав, що РФ окупувала частину Донбасу з 2014 року. Москва під час розгляду справи заперечувала таку можливість. Пояснювала в стилі «настамнєт», мовляв, цією територією керували місцеві. Київ же наполягав, що йдеться про фактично окуповану Росією територію, де сепаратисти виконували роль лише маріонеток. Крім того, Суд визнав скаргу уряду Нідерландів про трагедію рейсу MH17 прийнятною. Його позов проти РФ додали до українського. Суд задовольнив більшість епізодів української скарги, але багатьох цікавить питання, чому дата початку окупації з квітня змінилася на травень 2014 року. Насправді *«11 травня були так звані «референдуми» в так званих «ЛНР» та «ДНР». Суд вважає, що з цього моменту і було встановлено повний територіальний контроль Росії на цих територіях»*, – пояснила Агент України у ЄСПЛ Маргарита Сокоренко. Серед іншого, Суд встановив, що: території на сході України, захоплені сепаратистами, з 11 травня 2014 року та в подальші місяці та роки перебувають під юрисдикцією РФ, яка надавала політичну, військову та економічну підтримку сепаратистам. Чим допоможе це рішення Україні? Заступниця міністра юстиції Ірина Мудра пояснила: *«Крім іншого – для доведення відповідальності Москви за порушення прав людини на ТОТ і стане підтримкою індивідуальних позовів громадян та компаній проти РФ як в ЄСПЛ, так і в інвестиційних арбітражах, та буде основою для того, щоб заявники могли стягувати компенсації з Росії»*. Рішення ЄСПЛ відкрило двері принаймні трьом загальним справам України проти РФ і тисячам окремих, які були припинені до прийняття цього рішення.

Медведєв заявив, що «на даний момент найбільш пріоритетною роботою стала адаптація до потреб мешканців «нових регіонів» соціальних програм, які діють по всій країні». Насправді під «соціальними програмами», напевно, розуміються виправні колонії, через які й проходитиме «адаптація» окупованих українців до російських реалій. Адже рішенням уряду РФ на ТОТ буде створено одразу 25 нових виправних колоній.





Росія атакувала 11 українських областей України, загинули та постраждали десятки людей. Z-ресурси пояснюють масовані ракетні удари тим, що *«завдання здобути симпатії населення України зняте. Цю червону лінію Росія перейшла. А іншу поки що ні – по житлових кварталах ударів армія не завдає»*. Насправді у цих зізнаннях є один безумовний позитив. Пропаганда вже не приховує, що Росія робить українцям очевидне зло, але поки соромиться його масштабів.

Загалом Росія в той день здійснила 55 пусків ракет (Х-101, Х-555, Х-47 «Кинджал», «Калібр», Х-59) із літаків Ту-95, Су-35, МіГ-31К та кораблів з Чорного моря. 47 з них знищено. Головком ЗСУ Залужний заявив, що *«мета росіян залишається незмінною – психологічний тиск на українців та руйнування критичної інфраструктури. Але нас не зламати!»*. Він також подякував військовослужбовцям, які тримають небо над Україною. А військовий аналітик Олексій Копитько, підбиваючи підсумки того ракетного обстрілу, дотепно підмітив, що *«після війни наших ППОшників обов'язково перекуплять якісь шейхи»*.

Центр стратегічних комунікацій проаналізував меседжі підставних Telegram-каналів, які видають себе за пабліки частин ЗСУ. Під проукраїнською обгорткою пропагандисти поширюють російські наративи: *командування бригад – некомпетентне, офіційні Telegram-канали військових частин не говорять правду; влада в країні – корумпована, розкрадає допомогу армії; Захід нас використовує, наші бійці – жертви, які зазнають великих втрат.* Крім цього, російські веб-ресурси масово розсилають смс-повідомлення родинам українських захисників з пропозицією заповнити анкету, яка буцімто допоможе знайти полоненого на території РФ чи на ТОТ. Таким чином спецслужби проводять збір персональних даних, що може зашкодити умовам перебування захисників у полоні та завадити їхньому звільненню.

Захарова звертається до генсека НАТО Столтенберга з питанням про те, «ким, якщо не стороною конфлікту, вони є в ситуації, що склалася в Україні». Насправді саме Росія, офіційно заперечуючи свою участь у різноманітних гібридних розбійних діях по всьому світу, створила формулу, відому як «настамнєт». Тепер, коли її застосовує Захід за допомогою різних форм допомоги Україні, у Кремлі не знають, як з цим впоратися. З відчаю вже по декілька разів «знищували» усі ЗСУ разом із західною технікою. Але нічого не виходить. Саме тому Москва жалюгідно випрошує: *«Ну, будь ласка, ну скажіть, що ви там є!»*.

З цієї ж серії і наратив про те, що «США роками готували київський режим до агресії проти РФ». За словами секретаря Ради безпеки РФ Патрушева, *«події в Україні стали підсумком багаторічної підготовки США до гібридної війни проти Росії»*. Насправді, коли подібну маячню просуває пропаганда – це ще зрозуміло. Вона за це гроші отримує. А ось коли про це кажуть представники структур, до сфер діяльності яких належить запобігання таким загрозам (нехай, і примарним), то виникає цілком логічне питання: а ви тоді за що гроші весь цей час отримували? Адже саме Патрушев очолював ФСБ з 1999 року по 2008-й, з крісла директора якого перейшов в Раду безпеки, якою керує вже 15 років. Так само: Шойгу, Наришкін, Бортніков, які у різній конфігурації вже також другий десяток років очолюють безпекові структури РФ.

«В інтернеті поширюють фейк – нібито мер Вільнюса Ремігіюс Шімашюс повідомив, що у Литві будуть виявляти військовозобов'язаних українців», – заявив його радник Жукаускас, – *ні Вільнюс, ні Литва не укладали жодних угод і укладати не будуть. В Україні, на відміну від Росії, достатньо чоловіків, які хочуть захищати свою країну. Там не вистачає зброї, а волі знищувати Мордор предостатньо. Сам посол України надіслав меру цей фейк»*.



Радник мера Вільнюса Жукаускас: «В Україні, на відміну від Росії, достатньо чоловіків, які хочуть захищати свою країну

■ Повідомлення про удар по харківському будинку у РФ назвали «потраплянням ракети» та вжили нейтральне дієслово «впала». При цьому вигадали нову форму: послались на повідомлення голови Харківської ОДА Синєгубова, з якого прибрали лише одне слово. Насправді він, звичайно, назвав ракету саме «ворожою». І загибель та поранення мирних харків'ян пов'язав з атакою РФ. Адже ракета була не українського походження (що випливає з повідомлень пропагандистів), а саме російського.

■ Росія святкує першу «перемогу» у війні проти США в Україні. Начальник військ РХБЗ Кирилов заявив, що «активними діями Міноборони вдалося зупинити реалізацію американських військово-біологічних програм на території України». Крім того, за його словами, до пандемії COVID-19 причетні американські фахівці, які спеціально вивели коронавірус у біолабораторіях; крім того вони ж з 2019 року проводили в Україні експерименти з ВІЛ-інфекцією, цільовою групою яких виступали, зокрема, військові ЗСУ, чиї «улюблені» наркотики є амфетамін і метадон. Насправді Кирилову тепер можна було втомлено зняти протигаз і переможно підкинути вгору замість чепчика. Навіть, трохи шкода було тоді. Такий серіал із такими можливими сюжетними поворотами так і не вибухнув «брудною бомбою», а став примітивним фейковим «хлопком». Але потім його продовжено на другий сезон. Такий же нудний.

■ В урядовій газеті Росії опублікували велику статтю про фашизм у США. Серед іншого, її автор, путінський юрист Клішас, написав: *«Якщо порівняти конкретні формулювання у промовах лідерів США та лідерів нацистської Німеччини, то не важко побачити схожість сенсових посилів»*. За версією Клішаса, влада США поширює *«ідеологію винятковості» серед населення, щоб заручитися його підтримкою для реалізації «неонацистської зовнішньої політики»*. Насправді рашизм вже відчайдушно шукає власне віддзеркалення й у інших. І не знаходить. Тому просто вигадує його. Хоча б на рівні вирваних з контексту цитат американських президентів і порівняння їх з промовами Гітлера.



За версією Клішаса, влада США поширює «ідеологію винятковості» серед населення, щоб заручитися його підтримкою для реалізації «неонацистської зовнішньої політики»

31 січня 2023 року

Агресор продовжує не тільки руйнувати українські міста, а й фактично анонсувати їх майбутнє знищення. Саме так можна розцінювати повідомлення ТАСС із посиланням на «силові структури ДНР» про те, що «мирних жителів у багатоповерхівках Вугледару вже немає, всі будівлі зайняті ЗСУ». Усе це є продовженням старої брехні про те, що ЗСУ самі провокують ведення бойових дій на території житлових забудов, а отже, відповідальність за руйнування українських міст лежить на них. Насправді вогневе просування цього наративу вже призвело до практично повного знищення міст Маріуполь, Волноваха, Рубіжне, Попасна, Лиман і Сєвєродонецьк. Тепер до переліку найбільш зруйнованих міст України додався й Соледар.

Колаборантська «влада» Мелітополя настільки прагнула сподобатись Москві, що в угарі перейменування вулиць обурила навіть Z-патріотів. Наприклад, вулицю генерала Петрова, який керував обороною Одеси під час Другої світової війни, перейменували на Менжинського – очільника ОГПУ. Ялтинську – на 60-річчя Великого Жовтня, Академіка Корольова – на Куйбишева, вулицю Ярослава Мудрого – на Рози Люксембург, Покровську – на Луначарського, Університетську – на Свердлова, Академіка Патона – на Лазо. Найбільш показовим, звісно, стало перейменування вулиці з назвою Українська на «Советская». А Балицький повідомив, що «за проханням мешканців міста пам'ятник Тарасу Шевченку перенесуть з площі Перемоги, а на його місці з'явиться стела «Міста воїнської слави». Висновок з цього «прохання» і в цілому тотальної, навіть топонімічної, «радянізації» тимчасово окупованих міст України лише один. Творці «бабці з червоним прапором», якою спочатку розмалювали всю Росію (а незабаром вона сама розповіла про окупантів), із завзятістю манкуртів продовжують просувати проєкт «СРСР 2.0». Причина на поверхні – жодної ідеології, навіть в самій Росії, не кажучи вже про «нові території ані зараз, ані в майбутньому не існує. Тому вона й хапається за минуле. До того ж за минуле темне і кривавo-червоне.





Черговим «доказом кровожерливості українців» стало зображення плитки шоколаду з промовистою назвою «Смерть Алёшки». Навесні 2022 року з'явилося відео про маленького мешканця Бєлгородської області, який бігав вздовж траси у шоломофоні та вітав бронетехніку, що їхала в бік кордону з Україною. З Альошки зробили медіа-зірку та навіть випустили шоколадку, яку презентували особисто Путіну. Тепер фейкороби на її обгортці оздобили портрет хлопчика траурною стрічкою і стверджують, що так українці бажають смерті російським дітям. Насправді єдиним «свідченням» існування цієї некроманської шоколадки є фото, вперше викладене у Twitter-акаунті Donbass Devushka 30 січня, який є каналом розповсюдження пропаганди англійською мовою. Значна його частина — меми, колажі та інший графічний контент. Автори публікації стверджують, що на фото зображено вироблену в Україні плитку шоколаду. Ключовий меседж фейку викладено в описі: «українці бажають смерті дитині за те, що вона пишається своєю країною».

Некроманська тематика (в т.ч. і серед підлітків) взагалі стає популярною у російських фейкмейкерів, які вигадують акцію «Купи дві труни – отримай третю у подарунок». Київська ритуальна служба, від імені якої цей фейк розповсюджувався, не створювала таких рекламних кампаній. Ще один фейк «в Україні вручають повістки підліткам» посилався на «документ», який не відповідає офіційному зразку і в тексті якого згадуються «військкомати», яких взагалі не існує.

Путін заявив: *«пріоритетним завданням СВО є ліквідація можливості обстрілів прикордонних районів РФ, про що я вже розмовляв із губернатором Бєлгородської області Гладковим»*. А за тиждень до цього той скаржився Путіну, що за час «СВО» у його області загинуло 25 людей, а 96 поранено. Путін відповів: *«Усе буває, проте у нас ППО одне з найкращих у світі»*. Такий собі піар ППО. Але з огляду на те, що шоколад «Альошка» піарив Путіну той самий Гладков – вони один одного варті.



«Відсунути ЗСУ подалі від кордонів Росії» можна відсуненням державних кордонів РФ ще глибше на її територію – на недосяжну відстань для української артилерії

РосЗМІ поширюють новини про те, що російські військові «розгромили першу танкову бригаду ЗСУ під Вугледаром і 102 бригаду ТрО в районі Успенівки». Втім, як зазначили журналісти фактчекінгового проєкту «Без брехні», репортажів «воєнкорів» з місця такої «сенсації» чомусь немає. Натомість «переможні» новини пропагандисти ілюструють або загальними фото артилерійської стрільби, або й взагалі фотографіями з Бучі. Як доказ розгрому української бригади опубліковано світлину залишків іржавого танку, на якому красується жовто-блакитний голуб. Але його намалював художник-урбаніст з Італії TVboy, взявши участь у проєкті «Ukraine Street Art».

З'являються світлини, які нібито свідчать про зміни у навчальному плані школи №49 в Лубнах. Мовляв, діти тепер менше вчитимуть математику, але більше займатимуться фізкультурою та польською мовою. І таким чином дітей «готують до роботи на полях». Але створюючи цей фейк, пропагандисти припустилися кількох помилок: назва предмету «Історія України» написана «Историія», а в українських школах не вивчають «Захист Вітчизни» – з 2020 року цей предмет називається «Захист України». Не кажучи вже про те, що в Лубнах немає школи №49.

Лавров заявляє: *«Чим більш далекобійна зброя постачається київському режиму, тим далі потрібно буде її відсувати від територій, які є нашою країною»*. Насправді «перегрупування з Харківської області», «непросте рішення щодо Херсону» та інші «кроки доброї волі» від Шойгу – аж ніяк не відсунули українську армію від території РФ. Є ще один варіант: «завдання відсунути ЗСУ подалі від кордонів Росії» можна вирішити відсуненням державних кордонів РФ ще глибше на її територію – на недосяжну відстань для української артилерії. Але про це в Москві думати поки не хочуть.

В Росії давно відчували, що її арештовані рахунки підуть на репарації, але не чекали, що так скоро. Генпрокурор США Меррік Гарланд дозволив першу в історії передачу конфіскованих російських активів для використання в Україні. Йдеться про $5,4 млн так званого православного олігарха Костянтина Малофєєва (голови ради директорів групи медіа-компанії «Царьград»). Це рішення у Москві назвали «крадіжкою», «відкриттям скриньки Пандори», запропонували у відповідь «заморозити всю власність американських фізичних та юридичних осіб у РФ». Відзначимо, саме резолюція Генасамблеї ООН щодо репарацій дала поштовх до переходу від абстрактного бажання – заплатити за оборону та подальше відновлення України російськими грошима – до конкретного. Нагадаємо, Рада безпеки ООН створила в 1991 році компенсаційну комісію іракської агресії в Кувейті. Жертвам війни було сплачено $52 млрд. Остання частина виплат була у лютому минулого року.

Перше повідомлення про нібито продаж українських дітей для «інтимних зустрічей» у РФ з'явилося на одному із закритих російських Telegram-каналів. Згодом його поширили українські ресурси, а з першоджерела цю інформацію видалили. Кіберполіція та оперативні служби з'ясували, що «викрадений в Україні хлопчик» насправді народився і живе в РФ, під наглядом мами працює моделлю, рекламує одяг та взуття. Фото дитини розміщені у вільному доступі, тож будь-хто міг використати його для створення бажаного контенту.

В ніч з 3 на 4 лютого смертельне поранення отримав засновник руху «Світла Русь», російський націоналіст Ігор Мангушев. Популярність йому свого часу приніс стендап із нібито черепом українського військового з «Азовсталі». Мангушев паплюжив людські останки і розповідав зі сцени про війну з «ідеєю, а не людьми, яка не передбачає ліміту вбивств українців». Насправді Мангушев отримав кулю в потилицю в далекій від фронту Кадіївці. Тобто від своїх. Таким чином, вчергове підтвердилося, що в «дикій дивізії Шойгу» тривають кримінальні розбірки і позасудові страти.



Засновник руху «Світла Русь», російський націоналіст Ігор Мангушев отримав кулю в потилицю в далекій від фронту Кадіївці. Тобто від своїх

«Переможні» реляції про тотальне знищення Сил оборони України надходять вже не тільки від «скаженого калькулятора» Конашенкова. Нещодавні цифри нібито реальних втрат України та «солдат НАТО», з посиланням на Моссад, публікує сайт Hürseda Haber, що з задоволенням цитує Z-пропаганда. Насправді цей ресурс є маловідомим маргінальним ЗМІ, яке займає відверту проіранську позицію і виступає за «боротьбу з сіонізмом». Її улюблений колумніст Махмут Йилмаз регулярно публікується в іранському Fars News Agency, що належить Корпусу вартових ісламської революції. І сам сайт Hürseda Haber, і їхній YouTube-канал завалені роликами з промовами аятол та вбитого командира спецпідрозділу «Кодс» КВІР генерала Касема Сулеймані. Також на цьому сайті, наприклад, можна знайти матеріал під назвою *«Зеленський і війни єврейської мафії в Україні»* і тому подібну маячню. Звісно, саме на такі антисемітські ресурси зазвичай і скидає «найсвіжіші інсайди» ізраїльська розвідка.

Особливу увагу в цьому «інсайді» привертають до себе «солдати НАТО». Москва шукає їх в Україні ще з початку війни. Але не знаходить. Тому лише жонглює цим терміном, який використовується ще з радянських часів: ось, мовляв, хто зазіхає на нашу землю. Насправді жодних «солдатів НАТО» не існує в принципі.

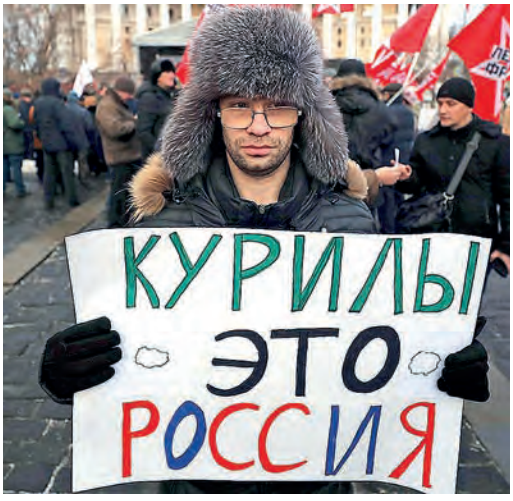


Є бійці армій країн, що входять до Альянсу та певні спільні стандарти: сертифікація озброєнь, загальні засади статутів, правило політичного підпорядкування військового командування цивільному керівництву й так далі. По суті, це такий самий пропагандистський трюк, розрахований на пересічного росіянина, що й заяви про боротьбу з «колективним Заходом». «Солдати НАТО» – це просто маніпулятивний штамп, яким можна виправдати все, що завгодно: починаючи із занедбаного під'їзду у власному будинку і завершуючи війною в Україні. А згодом – вже й поразку в ній.

«Солдати НАТО» – це маніпулятивний штамп, яким можна виправдати все, що завгодно: починаючи із занедбаного під'їзду у власному будинку і завершуючи війною в Україні

Чергову дезінформацію про «утиски російськомовних» в Україні озвучив Лавров. Він заявив, що в ній *«заборонили міжособистісне спілкування російською мовою, а використання її в побуті може призвести до кримінального переслідування»*. Насправді *«Дезінформація – не лише проблема окремо держави чи суспільства. Це глобальний виклик, який потрібно долати спільними зусиллями. Адже хоч вплив російської пропаганди ослаб і Україна наразі виграє інформаційну війну, ворог не припинить поширювати свої фейки та наративи. І до цього треба бути готовим»*, – заявив на спільному європейсько-українському Hackathon 1991 Hack Media у Варшаві заступник керівника Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Микола Балабан.

В Японії відзначається День Північних територій – з масовими акціями, на яких лунають заклики до Москви повернути острови Курильського архіпелагу: Еторофу (Ітуруп), Кунаширі, Шикотан, Хабомай та низку інших дрібніших. Цього разу традиційні акції біля посольства РФ в столиці Японії викликали шалену реакцію пропаганди. Аж до погрози «повторення Хіросіми та Нагасакі». Причиною ядерного гніву Z-патріотів стало те, **що офіційний Токіо повернув термін «незаконна окупація»** щодо своєї частини Курильських островів.





На заклики експертів ООН провести розслідування порушень прав людини в Малі та їхню, у зв'язку з цим, стурбованість діяльністю ПВК «Вагнер», Лавров відповів просто: *«ООН не має повноважень розслідувати воєнні злочини, хоч би хто їх не вчиняв»*. Насправді таким чином він фактично визнав, що ПВК «Вагнер» таки винна у воєнних злочинах. А якщо вже очільник МЗС каже про повноваження, то Москва все ж таки розглядає можливість міжнародного розслідування щодо «Вагнера» та взагалі Росії.

8 лютого 2023 року



Путін з'явився на плівках Об'єднаної слідчої групи (JIT) з розслідування катастрофи рейсу MH17. Вона оприлюднила дві перехоплені телефонні розмови за участі російського чиновника – помічника гауляйтера Криму Аксьонова, яка датована липнем 2014 року (ще до того, як було збито «Боїнг»). В обох розмовах той неодноразово каже, що рішення про відправку «Бука» до Донбасу приймає «ніякий не генерал, і не міністр оборони, а лише «особисто найперший». JIT опублікувала також перехоплення розмови Путіна з ексватажком «ЛНР» Плотницьким, яка датується листопадом 2017 року. В ній останній звертається до Путіна виключно «пан президент». Насправді, ці записи є доказом «ефективного контролю» Росії над ТОТ України. Нагадаємо, Москва тривалий час це заперечувала, але 25 січня ЄСПЛ довів протилежне.

Маргарита Симоньян заявляє, що *«цілі спецоперації спеціально так незрозуміло сформульовані»*. А старий друг Путіна Маттіас Варніг до цього розповів в інтерв'ю Zeit, що на його питання: *«Які ваші цілі? Ви говорите про Донецьк та Луганськ, а ваші війська хочуть взяти Київ. Вам потрібна Одеса, Харків чи вся Україна, чи навіть більше?»*, Путін відповів: *«Це державна таємниця»*. Згодом, коли війна в Україні пішла не за планом «СВО», і були вигадані наративи про «ми воюємо з США». Виникає цілком слушне питання: якщо це так, чому цього дня її снаряди зруйнували багатоповерхівку в українському Нью-Йорку, а не американському?

Поширюється інформація про те, що Президент України нібито ввів санкції проти ЗАЕС. Насправді ще 5 лютого Зеленський оголосив про введення санкцій проти корпорації «Росатом» та 199 компаній, які входять до її структури. Саме «Росатом» взяв на себе контроль над технологічними та управлінськими процесами на ЗАЕС і намагається легалізувати роботу станції в РФ за рахунок створення фейкових компаній. Вони і потрапили до санкційного списку РНБО, адже не мають жодного стосунку до ЗАЕС, яка перебуває у віданні української національної компанії «Енергоатом».

Найпопулярнішим сюжетом російської пропаганди стала «агресія Заходу щодо Росії». Європейська служба зовнішніх зв'язків з'ясувала, що деякі з фейкових наративів просувалися під виглядом відомих ЗМІ, а також «репортажів» Euronews та Al Jazeera. Автори доповіді проаналізували 100 фейків, які з'явилися з жовтня по грудень 2022 року. 83 з них були пов'язані саме з РФ. Ще п'ять фейкових наративів, що були спрямовані проти Заходу, спочатку з'являлися у китайських ЗМІ, а потім передруковувалися російськими. Експерти виділили п'ять найбільш популярних наративів російської пропаганди. Найчастіше вона намагалася просувати ідею про агресію Заходу проти РФ (17 згадок). Агресором також називали Україну – 15 разів. Стільки ж разів зустрічається наратив про те, що «західні санкції дають зворотний ефект». 4 місце у «лицемірства Заходу» (14 згадок), п'яте – у «нацистської та терористичної України». У шести випадках експерти змогли довести, що пропаганда видавала себе за іноземні ЗМІ: два відеоролики – за репортажі Euronews та Al Jazeera. Підробляли і обкладинки європейських сатиричних видань: французького Charlie Hebdo, а також німецького Titanic та іспанського El Jueves. Україна та її чиновники ставали метою пропаганди у 33 зі 100 випадків. У 60-ті вона була спрямована проти міжнародної підтримки Заходу Києву. Як зазначають експерти, прокремлівські ЗМІ роками готували ґрунт для вторгнення в Україну. Майже всі наративи, які використовуються для виправдання «часткової мобілізації» або «СВО», можна простежити ще до 2013–2014 років – подій Євромайдану і війни на Донбасі. Після 24 лютого МЗС РФ також фактично перетворилося на пропагандистське відомство. Акаунти диппредставництв РФ у соцмережах тепер повністю інтегровані у пропаганду. Офіційні російські представники були причетні до 88 проаналізованих фейків. Як зазначають аналітики, Росія перетворилася на «країну тотальної пропаганди».





Майже рік тому соцмережа TikTok повідомила про призупинення роботи в Росії. Роскомнадзор навіть образився на те, що було заблоковано аудіодоріжку відеозапису звернення Путіна для іноземних користувачів. Цинізм з боку РФ полягає в тому, що увесь цей час вона продовжувала активно використовувати TikTok (згадаємо Кадирова). Цього дня стало відомо, що Tiktok ідентифікував та заблокував мережу акаунтів, яка оперувала з РФ і була націлена переважно на німців, британців та італійців. Понад 1,7 тисячі облікових записів розповсюджували антиукраїнську пропаганду і при цьому маскувалися під європейські. З липня по вересень 2022 року їм вдалося залучити 133,5 тисячі підписників. Компанія підкреслює, що фейкові користувачі використовували синтез мови, щоб говорити словами саме своїх цільових аудиторій. «Ми бачимо все більше таких кампаній, особливо з урахуванням розвитку штучного інтелекту. Через прогрес у технологіях, виявляти такі кампанії стає дедалі складніше, а пропаганда, яку вони розповсюджують, виглядає дедалі правдоподібнішою для аудиторії, на яку вона націлена», – пояснює Кеті Карбат, головний виконавчий директор Anchor Change та екс-директор Facebook з публічної політики.

Центр стратегічних комунікацій продовжує відстежувати групи, у яких медіа-технологи з РФ збирають «ботів» для атак на український медіапростір. Тепер вони почали активніше використовувати саме меми. Кожного дня координатори мережі розсилають своїм «підлеглим» завчасно підготовлені картинки, які ті мають розповсюджувати у коментарях в каналах українських медіа. У кінці робочого дня вони звітують про «успіхи», хизуючись тим, що змусили адмінів закрити коментарі. Іноді боти видають себе за бійців ЗСУ та розповсюджують панічні настрої. Головним напрямком є роздмухування панічних настроїв через мобілізацію. Також намагаються посіяти зневіру в керівництві України та роздмухати «зраду» через нібито великі втрати ЗСУ.

Чутки про те, що Путіну в доповідях надають недостовірні дані про перебіг бойових дій на Донбасі підтвердилися. І підтвердили це не британська розвідка, не українські або світові ЗМІ, а його власні так звані воєнкори. Напередодні стало відомо, що в районі Вугледару було розгромлено російську колону з більш ніж 30 танками, БМП та МТ-ЛБ. Це одна з найбільших відомих разових танкових втрат російської армії у війні в Україні. Все це викликало чергову хвилю «зради» в Z-пабліках. Один Telegram-канал пише: *«Це демонструє чергову кризу в командуванні військами та управлінні боєм на рівні штабів... Бігаючі палаючі танкісти – це втілені в життя кадри з фільму «Чистилище» про війну в Чечні, де БМП давлять своїх бійців...»*. Інші заявляють: *«Таке*



враження, що повз наших генералів проїхали всі події минулого року... Неприкрите з повітря висування силами РЕБ колон – вузькими дорогами вздовж рідких лісосмуг ідеально рівною місцевістю (оскільки на всі боки – мінні поля) закінчилося розгромом». Міноборони РФ жодного слова про це, звісно, не видало.

Паралельно з цією Telegram-зрадою, розпочалася ще одна – в офіційних ЗМІ. Цього разу в центрі уваги опинилося улюблене (як він сам сказав) видання Путіна – «Комсомольська правда». Редактор її новинної стрічки на прізвище Романенко (який вже звільнився, але мав доступ до сайту), опублікував 19 антивоєнних новин і три статті з критикою росій-



ської влади. Так, усі вони були видалені із сайту протягом 8–10 хвилин, але в архівах все збереглося. Це вже не перший випадок інформаційних диверсій за останній рік в російській офіційній «журналістиці». Нагадаємо, Lenta.ru 9 травня замінила звичні пропагандистські новини на правдиві. Його журналісти Єгор Поляков і Олександра Мірошникова, ще до появи можливих офіційних відмовок з розряду «атака українських хакерів», одразу заявили, що «це наше свідоме рішення. Головний мотив – совість». Чергова серйозна «диверсія» в офіційному виданні спонукає режим до більш активного застосування репресивного батога.



Кадиров дає інтерв'ю Скабєєвій, в якому він не тільки озвучив чергову нісенітницю, а й показав її наживо – у вигляді *«маузера, з якого Гітлер застрелився»*. Він сказав, що має ще один – трофейний, який йому командири привезли, але чомусь довго не міг розстебнути його кобуру. Цей пістолет він нібито тримає спеціально для президента України Зеленського. Насправді Гітлер застрелився не з кадирівського маузера, а з особистого Walther PPK, і вся ця переговорно-пістолетна маячня видає лише одне бажання – «ефектно» нагадати про себе.

Генерал-лейтенант Служби зовнішньої розвідки Решетніков, який очолював Російський інститут стратегічних досліджень, нарешті розповів про справжні цілі війни в Україні: *«Збиралися увійти до Києва, Харкова, допомогти прийти до влади, як тоді вважалося, розумним представникам української держави»*. Таким чином Решетніков фактично зізнався, що початковою метою війни було скоєння Росією кримінального злочину – насильницького повалення законно обраної влади та насадження в Україні власного маріонеткового режиму.

Z-канали пишуть про погану комунікацію між українськими військовими на фронті. Мовляв, командування не хоче знати про реальну обстановку на полі бою, і солдатам не дають відступати з поля бою «загороджувальні загони, що складаються із західних найманців». При цьому посилаються на статтю Politico, якої насправді не існує. Серед нещодавніх публікацій видання немає згадки про «відсутність комунікації у ЗСУ». Єдиною статтею Politico, в якій раніше обговорювалася дисципліна в лавах ЗСУ, є публікація «Посилення дисципліни в українській армії викликало страх і лють на фронті», що була опублікована 5 лютого. У ній йдеться про реакцію українських військових і громадських активістів на новий закон про посилення відповідальності за дезертирство та непокору військовослужбовців. Теза про загороджувальні загони – ще одна вигадка пропаганди.

■ РосЗМІ поширюють інформацію про те, що Молдова та Румунія терміново будують трасу до Одеси, щоб перекинути сили НАТО в Україну і посилаються на заяву міністра транспорту та інфраструктури Румунії Гріндяну. Як зазначив проєкт StopFake, він дійсно повідомив, що обидві країни розглядають можливість продовження будівництва румуно-молдовської траси до Одеси. Але жодних заяв про те, що траса необхідна для «перекидання сил НАТО в Україну», або про те, що дорога будується в рамках військової допомоги Україні, міністр не робив. Насправді це шосе – спільний проєкт Румунії та Молдови щодо з'єднання двох країн швидкісним автобаном Unirii (A8). Вперше про необхідність його будівництва заговорили ще у 2009 році – задовго до воєнної агресії Росії проти України.

■ МО РФ вигадує нове пояснення відмови від офіційного завершення мобілізації. Сам Путін пояснив це тим, що «не замислювався», чи потрібно йому взагалі це робити. А придворний юрист Клішас заявив, що в новому указі не має потреби, адже «слова Путіна про завершення мобілізації сильніші за указ». Цього разу МО РФ пояснило продовження мобілізації у відверто меркантильний спосіб. *«У разі визнання указу таким, що втратив чинність до закінчення СВО, громадяни, яких викликали на мобілізацію, і члени їхніх сімей будуть позбавлені додаткових соцгарантій і компенсацій, що передбачені урядом і вищими посадовими особами суб'єктів федерації»*

■ Журналісти CNN поспілкувалися з кількома ув'язненими, які служили у в/ч 08807, і всі вони зізналися, що були найняті МО РФ. У жовтні цей підрозділ був направлений на передову до Соледару, де зазнав катастрофічних втрат. Окупанти розповіли, що поранених не оперують та відправляють з лікарні на передову з незагоєними ранами. Також роз-



повідають, що багато завербованих бійців – зовсім «зелені» та втікають, коли чують кулемет. Командування поводиться з завербованими погано, вони зазнають величезних втрат. Інколи по військових стріляють свої ж.

Багато завербованих росіян – зовсім «зелені» та втікають, коли чують кулемет. Командування поводиться з завербованими погано, вони зазнають величезних втрат

Як і очікувалося, після того, як одному з підрозділів ЗСУ було присвоєно назву «Едельвейс», пропаганда почала негайно волати на заздалегідь визначену тему. Насправді в самій Росії вже давно існує підрозділ з такою ж назвою – це тюремний загін особливого призначення з Республіки Алтай. А якщо пробігти по назвах інших тюремних спецпідрозділів РФ, то крім «Едельвейсу», Росію (за логікою Z-пропаганди) також треба денацифікувати за омський «Вікінг» (таку ж назву мала 5-та танкова дивізія СС) та Ханти-Мансійський загін «Північ» (була й така СС дивізія – «Норд»).

Окупаційна влада Криму підтвердила факти не лише масштабної депортації українських дітей, їхнє незаконне утримання, а й ідеологічне перевиховання у спецтаборах. Російський гауляйтер Криму Аксьонов заявив: «*...нашим врагам страшно уявити, що діти виростуть вільними, здоровими, освіченими та патріотичними*». Мережа з мінімум 43 установ, мета яких – політичне перевиховання, знаходиться у РФ і тимчасово окупованому Криму, йдеться у розслідуванні підрозділу факультету охорони здоров'я Єльського університету у рамках проєкту Conflict Observatory. Більшість цих таборів займаються «проросійським перевихованням», а деякі проводять навіть військову підготовку дітей. У таборах перебувають діти з України віком від 4 місяців до 17 років. 18 червня 2022 року начальник Національного центру управління обороною РФ Мізинцев заявив, що до Росії вивезено понад 1,9 млн українців, зокрема, 300 тисяч дітей. До речі, в 1933 році в Німеччині колективним відпочинком дітей на природі опікувалася організація «Націонал-соціалістична народна благодійність». Була створена ціла мережа відповідних таборів, де теж казали про те, «що діти виростуть вільними, здоровими та патріотичними». Згодом усе це перетворилося на «гітлерюгенд». Контролював процес Бальдур фон Ширах – перша особа Третього рейху у справах молоді. Після війни він відсидів 20 років у берлінській тюрмі Шпандау.



Того ж дня білоруський диктатор Лукашенко на прес-конференції у тому ж Мінську заявив, що *«готовий знову надати територію Білорусі для наступу Росії. І разом із росіянами воювати зі своєї території, але лише у разі, якщо хоч один солдат з України прийде до нас вбивати моїх людей»*. Також Лукашенко чомусь впевнений, що про мир треба розмовляти виключно з українськими військовими, які більш за всіх хочуть припинення війни, яку розв'язала київська влада. Насправді за показною войовничістю Лукашенку важко приховати розпач. Тому транслює він ніщо інше, як кремлівські наративи («це не вторгнення, а захист інтересів РФ та російськомовних українців», «у Зеленського – війна до останнього українця») та кремлівські меседжі («хочете мира – давайте хоч завтра домовлятися, зараз вигідні умови для України… з Росією можна домовитися про неймовірне, якщо не ставити попередні умови»).

Колишній екс-помічник президента РФ Сурков визнав, що під час роботи над «Мінськими угодами», «він виходив з того, що вони не будуть виконуватися». Насправді Мінські угоди були, мабуть, останнім бастіоном пропаганди. Ще на початку грудня Путін показушно обурився на слова екс-канцлера Німеччини Ангели Меркель в інтерв'ю Die Zeit: *«Мінські угоди 2014 року були спробою надати час Україні. Вона використала його, щоб стати сильнішою. Україна 2014/15 – це не Україна сьогодні… І я дуже сумніваюся, що тоді країни НАТО могли зробити стільки, скільки зараз роблять для допомоги Україні»*. На думку Путіна, ці слова підтверджують правильність рішення розпочати війну з Україною, оскільки, *«виявляється, всі ці Мінські угоди ніхто не збирався виконувати. Мабуть, ми пізно зорієнтувалися. Може, й раніше все це треба було розпочинати»*, – сказав тоді він.

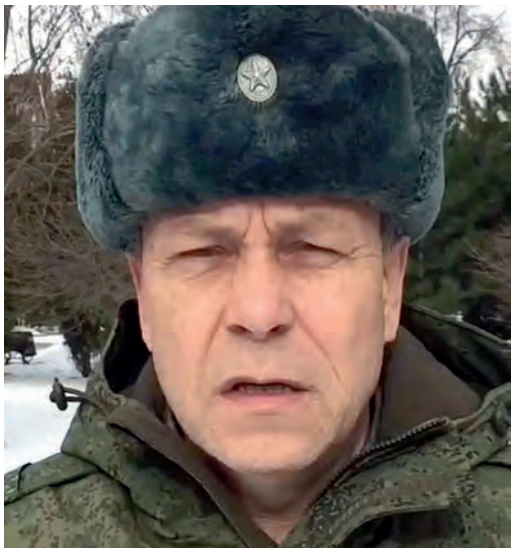


Колишній екс-помічник президента РФ Сурков визнав, що під час роботи над «Мінськими угодами», «він виходив з того, що вони не будуть виконуватися»

І ось тепер ніж у спину путінському «мінськоугодному» наративу встромив їх (як вважається) «архітектор» Сурков, який короткою фразою дезавуював увесь праведний гнів «обдуреного» Путіна.

Після того, як Сурков встромив ніж в один російський наратив, глава дипломатії ЄС Жозеп Боррель провернув його лезо в інший – «Захід хоче захопити Росію». На Мюнхенської конференції з безпеки він визнав: «Ми забули про класичні війни. Наша промисловість має відповідати новим вимогам, як і процедури Євросоюзу. Пройшло 10 місяців для узгодження 155-мм снарядів – це не відповідає викликам часу та воєнній ситуації, в якій ми опинилися». Насправді такі заяви вщент розбивають наратив про те, що «Захід готувався напасти на Росію». З напівпорожніми складами на такі країни не нападають.

«Едуарда Басуріна – символа армії «ДНР», її бренд – вигнали з армії, наче якогось алкоголіка», – обурився «воєнкор» Сладков. А сам Басурін поскаржився керівнику ПВК «Вагнер» Пригожину, що з російської армії вичищають «офіцерів», які отримали погони та звання від «республіки». Але перший дзвоник для колаборанта та зрадника України Басуріна пролунав ще до початку навіть не повномасштабного вторгнення, а «визнання «ЛДНР» Росією. Тоді він офіційно визнав їхню несамостійність, заявивши, що «за нами стоять дружні країни, які не хочуть агресії з боку України». Остаточно його інформаційна «зоря» зійшла з небосхилу у квітні. Тоді після чергового невдалого штурму «Азовсталі» Басурін запропонував здійснити хімічну атаку проти українського гарнізону. Пояснив це тим, що *«штурмувати підземні укріплення підприємства немає сенсу… Тому треба звернутися до хімічних військ, які знайдуть спосіб, як викурити кротів зі своїх нір»*. Отже, Росія довго брехала всьому світу, що це Україна влаштовує хімічні атаки, а тут вустами Басуріна сама закликала до цього. Ось з того часу етер для нього практично закрили. Добре, хоч взагалі живий залишився і просто спився. Іншим «брендам» пощастило значно менше. Ще одного пропагандиста – Красовського засудили в Україні до 5 років в'язниці.



Остаточно «зоря» «символа армії «ДНР» зійшла з небосхилу у квітні. Тоді після чергового невдалого штурму «Азовсталі» Басурін запропонував здійснити хімічну атаку проти українського гарнізону

Візит до Києва президента США Джо Байдена ввів пропаганду в стан розгубленості, міра якої коливалася від розпачу («Як же так?»), до чергової безсилої злоби («чому не нанесли один високоточний постріл «по двох зайцях»?). В РФ називали поїздку президента США в Україну *«передвиборчою», «узгодженою з Москвою задля отримання безпеки», порівнювали її з «візитом господаря до свого маєтку»*, а повітряну тривогу, що звучала в Києві, називали *«фейковою, для антуражу»*. Z-канали напередодні візиту Байдена навіть запустили фейк про те, що в Києві роздають листівки з інструкцією, як потрібно поводити себе з громадянами США. Фейк був спростований Центром стратегічних комунікацій.

А тим часом ситуація на Донбасі для окупантів кепська. Це визнає навіть колективний «геббельс» у вигляді RT. Цього дня там вийшов сюжет про те, що «бійці «Ахмата» та 2-го АК ЗС РФ для звільнення лише однієї вулиці в районі Білогорівки вдаються до понад 30 спроб штурму». На відео – боєць кадировського підрозділу в абсолютно новій амуніції. Якщо про 30 (!) штурмів лише однієї вулиці в Білогорівці говорить вже RT, то справи у штурмовиків дійсно кепські. Це не приховують і Z-блогери. Ще живий Владлен Татарський пише: *«Нашого просування недостатньо для перемоги – це не заняття якоїсь сопки чи балки. Перемоги досягаються проривом фронту...»*. Багатьом тоді стало просто цікаво, після несподіваного для Москви кидка «пристаркуватого Байдена» до Києва, чи не захоче «молодий Путін» з криком «Гойда!» особисто очолити звільнення тієї самої вулиці в Білогорівці? Не захотів.

Посольство РФ у Данії та Z-канали поширюють новини про те, що український військовий засвітився із шевроном ІДІЛ. Центр стратегічних комунікацій знайшов власника форми із цим шевроном. Військовослужбовець з позивним «КУРТ» розповів, що він не мусульманин, а християнин. І тим більше – не боєць «ісламської держави». А цей шеврон є трофеєм: КУРТ взяв його після ліквідації підрозділу групи «Вагнера».





«Гвардійською» стала 53-тя зенітна ракетна бригада, винна у навмисному вбивстві людей на борту MP17 у липні 2014 року

Фейк Медведєва про те, що *«Байден, попередньо отримавши гарантії безпеки, з'їздив нарешті до Києва»,* вже цього дня розвінчав особисто директор ФСБ Бортніков, який заявив, що США просто повідомили Росію про майбутній приїзд свого президента, проте гарантій безпеки американцям ніхто не давав.

Путін виступив з широко анонсованим посланням до Федеральних зборів. Під час промови він: 13 разів згадав Україну (назвавши її навіть не країною, а «територією», ще частіше, звісно, звучало про «київський режим»; 4 рази пролунали «неонацизм» і «неонацисти»; 9 разів – він згадав «США»; 10 разів – «СВО»; 5 разів – «ядерну зброю». Тобто нічого концептуально нового.

Указом Путіна «гвардійською» стала 53-тя зенітна ракетна бригада – за *«масовий героїзм і відвагу, стійкість та мужність, виявлені особовим складом бригади у бойових діях із захисту Вітчизни».* Насправді її «масовий героїзм і відвага» полягала у навмисному вбивстві людей на борту MH17 у липні 2014 року. Нагадаємо, суд у Нідерландах підтримав висновки міжнародного слідства, яке встановило, що «Бук», з якого збили Boeing, належав саме 53-й зенітній ракетній бригаді.

Ще 23 липня 1929 року італійський диктатор Беніто Муссоліні заборонив використання іноземних слів та літер. Цього дня Держдума повторила його практику та ухвалила закон про захист російської мови. Документ передбачає заборону використовувати слова, які мають аналоги російською. Це стосуватиметься органів влади, судів, ЗМІ, виробників реклами, показів фільмів у кінозалах, театральних та культурних заходів, написів на вивісках. Наприклад, більше не можна публічно вживати слово «фейк». Його потрібно буде замінювати словом «ложь». Щоправда, ні до чого ця заборона не призвела. В Росії не стало менше фейків. Як і «лжи».

Жваве обговорення снарядної проблеми серед «вагнерівців» і решти окупантів потягнуло за собою і саморозвінчування ще одного і дуже відомого фейку – про «Точку У».

Зробив це провагнерівський Telegram-канал Grey Zone, який у запалі боротьби з каналом Записки Ветерана рубанув правду-матку, ще й долучивши до цього канал зрадника Ходаковського. З їх публічного листування з'ясувалося, що ракетні комплекси «Точка-У» росіяни все ж застосовують. Замість «Іскандерів» – через «відсутність ракет». *«Сама по собі не дуже точна «Точка-У» разом із нашою не дуже точною розвідкою залітала кудись не туди, можна було сказати, що це хахли».*

Дві картинки якнайкраще показали, що відбувалося на пропагандистському полі бою цього дня. Перша – з московського стадіону «Лужники», де купа проплаченої масовки вчергове послухала «Офіцерів» Газманова (у куртці в декілька разів дорожчій за місячну зарплату російських офіцерів) і промову Путіна. Друга картинка, яку опублікував Пригожин зі словами: *«смерть всіх цих людей на совісті генералів Герасимова та Шойгу, які мають взяти автомати і самі йти на Донбас, після того, як ми всі тут загинемо»*. Під хештегом «снаряди вагнерам» боти з пригожинської фабрики тролів заспамили коментарі під повідомленням про промову Путіна. Раніше найманці записали як мінімум три відео з проханнями дати снаряди, в одному з яких буквально обматюкали начальника Генштабу Герасимова. МО РФ назвав снарядні вимоги Пригожина «екзальтованими заявами». Він в свою чергу назвав це «плювком у бік ПВК «Вагнер» і «спробою міноборони приховати свої злочини».

Російській профспілці призупинили членство у Міжнародній федерації журналістів (IFJ). Це сталося після створення Росією відділення на ТОТ України. *«Ми – організація, побудована на міжнародній солідарності, принципах співпраці між профспілками-членами та повазі до прав усіх журналістів. Дії росіян явно порушили цю солідарність і посіяли розбіжності між сестринськими спілками»*, – заявив президент IFJ Домінік Прадалі.





У Берліні з ініціативи Центру стратегічних комунікацій встановили інсталяцію Russkiy mir про небезпеку російської державної ідеології

До речі, напередодні у Берліні з ініціативи Центру стратегічних комунікацій встановили інсталяцію Russkiy mir про небезпеку російської державної ідеології. Вона має вигляд огорожі у формі газової труби жовтого кольору. На вході – табличка з попередженням: усі, хто перебуває на цій окупованій території, повинні підкорятися правилам і законам «русского мира». Також до інсталяції надрукували газету Russkiy Mir Zeitung – у ній зібрали оригінальні матеріали з російських ЗМІ, перекладені німецькою. Вони засвідчують рівень пропаганди, який використовує РФ. *«Разом з Україною світ має боротися і відстоювати свої свободи та звільнитися від брехні»*, – пояснила ціль проєкту керівниця відділу стратегічних комунікацій Центру Марія Сагайдак.

За рік після того, як не вдалося взяти Київ за три дні, з федеральних телеекранів Росії пролунали заклики просто знищити його і на *«руїнах матері міст руських поставити наш прапор»*. Це запропонував депутат Держдуми, генерал Андрій Гурульов. Також іншою принциповою ціллю «СВО» ним визначено «дезорганізацію української армії шляхом знищення президента Зеленського». Отже, через рік у РФ все ж визнали, що той не просто «маріонетка в руках Заходу». Вже успіх. А трохи раніше Гурульов визначав мету для ядерних ударів Росії. Це Велика Британія та Німеччина. За його словами, *«застосовувати ядерну зброю проти України Москві нецікаво, оскільки росіяни будуть тут жити»*.

Шойгу на засіданні на честь Дня захисника вітчизни заявив, що *«Росії загрожує серйозна небезпека – Захід прагне її розчленувати та позбавити незалежності, використовуючи київський режим»*. Цей «розчленований» наратив використовується як остання соломинка, за яку схопився Кремль – якщо раніше пропаганда єднала російський народ заради «звільнення України», то тепер вона намагається зробити це під гаслом «захисту Росії від Заходу».

Рівно в рік повномасштабного вторгнення вмістився розквіт і занепад його головних російських символів – «Z» і «V». Повідомлялося, що головну пропагандистську роль у просуванні цих літер (як символів солідарності з російською армією) відіграв піар-блок МО РФ на чолі з Андрієм Ільницьким. Розрахунок тоді був простим і засновувався на тезі «Київ за три дні». У лютому 2022-го Москва сподівалася повторити й так би мовити, маркетинговий успіх 8-річної давнини – так званих кримських «ввічливих людей». Тоді у Москві все настільки здавалося легким, що RT (вже на початку березня) почало інтернет-продаж сувенірних футболок, а потім «Z» розповзлося по всьому російському маркетплейсу. Паралельно тривало й суспільне Z-божевілля: на держпідприємствах, у навчальних закладах, театрах, лікарнях. Уособленням цього стали флешмоби у психоневрологічних диспансерах. Чиновники на місцях також активно використовували «Z» як зайву можливість привернути до себе увагу Путіна. Доходило до смішного: губернатор Кемеровської області Цивільєв урочисто обіцяв, що тепер його регіон в офіційних документах називатиметься «КуZбасом». Із літерою «Z» на церемонію нагородження в Досі 5 березня вийшов навіть гімнаст Іван Куляк. За що отримав негайну дискваліфікацію. Концерт у «Лужниках» 18 березня 2022 року, присвячений 8-й річниці загарбання Криму, офіційно називався «Za світ без нацизму», і ця літера майорила скрізь: навіть на одязі депутатів Держдуми. Насправді протягом року з повномасштабного вторгнення все Zгасло – суголосно поразкам російської армії в Україні. «Z» стала тишком-нишком зникати з соцмереж чиновників, пропагандистів, артистів та деяких «воєнкорів». Не зайшов і Z-маркетинг: продажі не зростали. Вуличні Z-інсталяції регулярно ламали. Спроби зробити з пасок до Великодня паZки відторгла навіть РПЦ. Наразі загальноросійський Z-угар продовжує сходити нанівець.





25–26 лютого 2023 року



■ Зять Шойгу на прізвище Столяров поставив «лайк» повідомленню опозиційного журналіста Дудя, в якому той опублікував фото будинку одного з героїв свого фільму про Камчатку – прихильника Путіна, який жив у аварійній комуналці та помер, не дочекавшись нормальних умов життя. Столяров прибрав «лайк», але вже було запізно. Його почали хейтити. У відповідь він написав: *«Z-бидло забув запитати...»*. Ватажок ПВК «Вагнер» Пригожин пообіцяв зловити Столярова: *«...оскільки я сам є Z-бидлом»*. Той зрештою написав, що нічого не «лайкав», натякнувши, що це фейк, а сам він став нібито жертвою маніпуляцій і фотошопу. Насправді чи був той лайк справжнім, чи це робота пригожинських інтернет-бійців – неважливо. Чергова атака на Шойгу точно на річницю т.зв. «СВО» продемонструвала, що ступінь розладу російського керівництва дійсно високий. Навіть Z-блогери з прикрістю констатують, що це вже *«симптом невпевненості у собі, який проявляється у бажанні виплеснути всі свої страхи та побоювання в будь-який спосіб»*.

■ До речі, ГУР МО України свого часу перехопило та опублікувало розмову російського диверсанта Безлера із співробітником ФСБ. *«Сначала нужно расстрелять Шойгу, за ним Герасимова, потом половину вашего ФСБ повесить и посадить на колья, вот тогда начнем воевать. Для наших долбо*бов из министерства обороны, любая, бл*дь, выдумка укров высшая математика. Они ж тупые Герасимовы и прочая шло*бень, тупой наш президент, ершик с усами Песков такой же дебил»*, – поскаржився Безлер.

■ Колаборант Рогов опублікував «таємний документ», згідно з яким ЗСУ «збираються здійснити збройну провокацію в Придністров'ї». Фейковий документ не відповідає стандартному оформленню, яким послуговується військове командування України. Формулювання, використані в «документі», також не притаманні українському діловому мовленню. До того ж фейкороби вкотре не змогли підробити «наказ» без граматичних помилок.

У поздоровленні своїм Силам спецопераций 27 лютого Путін зазначив: *«Виконуючи наказ до кінця, ви прикривали собою товаришів, рятуючи жінок, дітей та старих, захищаючи від неонацистської загрози Росію, наших громадян та нашу землю»*. Того ж дня ракета С-300 прилетіла на маленьке донбаське місто з символічною назвою Мирноград. До війни 26% його мешканців називали рідною мовою українську, а 72% – російську, а українцями себе вважали 64,2%, росіянами 31,3%. Відомий американський історик Тімоті Снайдер назвав одну з ключових помилок західних оглядачів у сприйнятті Росії та її війни проти України. Вона, на його думку, полягає у ставленні до путінського аргументу про «захист російськомовних українців». Про потребу якогось захисту ніколи не йшлося. Навпаки, каже він, російськомовні в Україні у 2014 році, на відміну від росіян в РФ, мали свободу вільно говорити те, що хочуть. Саме вільний обмін поглядами російською мовою є однією з причин того, що Україна була проблемою для Москви, вважає Снайдер: *«Росія не збиралася вторгатися в Україну, щоб захистити російськомовних. Вона планувала це зробити, щоб обмежити їх. Тому що російськомовні в Україні – це проблема для Росії»*.

До роковин початку повномасштабної війни Росії проти України у Берліні перед посольством РФ встановили підбитий у Бучі російський танк. Пропагандистка Скабєєва одразу ж поширила маніпулятивну новину про те, що «акція вийшла з-під контролю, а танк перетворився на меморіал». У фрагментах відео, які вона опублікувала, видно здебільшого похилих людей, які кладуть квіти до танку. І цих квітів там дуже велика кількість. Скабєєва таким чином натякнула, ніби люди шанують російських солдатів, а не українців. Однак серед квітів була велика кількість української символіки. Але це пропагандисти не показали, бо така картинка руйнує їх фейковий контекст.



28 лютого 2023 року

■ В Росії явний дефіцит нових «яскравих патріотичних образів». Школярку з Чити Анну Кужльову вбрали в костюм легендарної української бабусі Ганни, яка навесні минулого року вийшла до військових із червоним прапором. Дівчінці натягнули на голову хустку, взули у валянки та примусили з прапором в руках читати вірші про війну і «нацистів» на пунктах збору, вокзалах, дорогах. І все це, щоб надихнути «тисячу забайкальців, які їдуть захищати нас в Україні». Далі взагалі почався пропагандистський сюр. За словами місцевих чиновників, цей забайкальський дівочо-бабусин образ нагадує... білгородського хлопчика Альошу, який зустрічав солдатів біля дороги: «Таким чином дівчинка проводила на передову понад тисячу забайкальців. Найцікавіше, що (за підрахунками з відкритих джерел) дівчинка-«бабуся» фактично проводжає в останню путь кожного четвертого мобілізованого забайкальця.

■ У тимчасово окупованому Токмаці вчителі-гастролери з РФ нав'язують школярам кремлівське трактування війни, – повідомляють у Центрі національного спротиву. Усі школи зобов'язали вмикати російський гімн перед уроками і проводити «годину про важливе». Також українських дітей примушують писати листи підтримки окупаційній армії.

■ Напередодні соцмережами почали ширитися повідомлення про бійки в українських ТЦ, які влаштовували в рамках «ЧВК Редан». Вони розпочалися в РФ ще 24–25 лютого. Їх інформаційно підтримували пропагандистські Telegram-канали та пропагандистські ЗМІ. А цього дня про «засудження» «ЧВК Редан» несподівано згадав Пєсков, чим підтвердив залученість Кремля до розкрутки теми бійок між підлітками. Центр стратегічних комунікацій зафіксував, що починаючи з 23 лютого у групах російської соцмережі «Вконтакте» почалася спам-розсилка з однаковим повідомленням, яка запустила флешмоб. Так само поширювався заклик до противників «ЧВК Редан» приходити з ними битися. Цей флешмоб Москва використовує, щоб стверджувати, ніби Україна та Росія – єдиний простір, адже молодь всюди поводить себе однаково.





На круглому столі «Пропаганда у війнах Росії на Кавказі та в Україні» (одним з організаторів якого виступив Центр стратегічних комунікацій) професор, доктор історичних наук Вадим Задунайський розповів, які існують паралелі в цих російських війнах: широкомасштабні фальсифікації та свідоме замовчування реального змісту і наслідків експансії РФ; цинічне намагання звинуватити саму жертву; підступні й штучні заходи з дискредитації та демонізації жертви агресії, розраховані не тільки на російську аудиторію, але й на населення окупованих регіонів та світ; традиційне намагання посіяти розбрат (особливо за національною, мовною та релігійною ознаками); багатовимірні та різнорівневі заходи з схиляння, поширення та використання колаборації на ТОТ; блюзнірське іменування агресивних війн проти Грузії та України «операціями».

Про плани створити підручник з «класичної української мови» для ТОТ ще влітку 2022 року заявив міністр освіти РФ Кравцов. Український уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремінь ще тоді припустив, що *«цей підручник буде таким, як і підручник української в СРСР. Де не було української мови, а була російська термінологія з деякими вкрапленнями відцензурованих українських текстів та вправ, які будуть максимально зближувати російську та українську мови. Це проміжна ланка знищення української мови на ТОТ»*. Прогноз виправдався. Цього дня стало відомо, що згідно з технічним завданням, майбутній підручник «української класичної мови» має *«формувати в учнів традиційні російські цінності, що відображають самобутній духовний, історичний і культурний розвиток багатонаціонального народу Росії»*. Ілюстрований матеріал на 90% складатиметься з російського контенту. Тарас Кремінь вважає, що «російськомовні» – це один з наративів пропаганди, який вона використовує десятиліттями для внутрішнього розколу української нації. Цей наратив не спрацював зі «старими» російськомовними українцями. І ось тепер Москва готує нових. Але за старими радянськими лекалами.



Майбутній підручник «української класичної мови» для ТОТ має «формувати в учнів традиційні російські цінності»

2 березня 2023 року

Українці зробили величезний прорив у інформаційній битві з РФ, але попереду – ще багато роботи. Про це говорили під час Kyiv Stratcom Forum, який організував Центр стратегічних комунікацій.



«У перші місяці вторгнення стало очевидно, що інформаційну війну ми виграємо», – зазначив тодішній очільник МКІП Олександр Ткаченко

«У перші місяці вторгнення стало очевидно, що інформаційну війну ми виграємо. Не тільки тому, що росіяни намагалися користуватися недолугими наративами, але й тому, що українське суспільство згуртувалося», – зазначив тодішній очільник МКІП Олександр Ткаченко. А заступник міністра оборони Андрій Шевченко заявив: «*Потрібно розуміти, що ми – частина глобальної інформаційної битви. Немає окремих битв за американську, російську, молдовську аудиторію. Це – одна велика битва*». «*Інформаційний Рамштайн*» – *це не допомога Заходу Україні. Це наша допомога собі проти зростаючої інформаційної та економічної коаліції між РФ, Іраном, КНР*», – вважає британський журналіст, телевізійний продюсер та письменник Пітер Померанцев. Надзвичайний і Повноважний посол Канади в Україні Лариса Ґаладза відзначила: «*Ми навчаємося на прикладі України. Вона здивувала весь світ можливістю доносити до різної аудиторії свої послання*». А на думку тодішнього посла Великої Британії в Україні Мелінди Сіммонс, «*кожен тиждень, коли ми не комунікуємо ефективно, це той тиждень, коли Кремль просуває свої наративи та експлуатує наші вразливості*».

У прикордонному з Україною районі Брянської області було дуже інформаційно неспокійно. РосЗМІ повідомили про «прорив української ДРГ», яка нібито: взяла в заручники десятки людей та кількох убила, розстріляла шкільний автобус, підірвала газопровід і ЛЕП. Але більшість повідомлень, які йшли потоком з Z-пабліків, так і не підтвердилися в заявах спецслужб РФ. Взяття заручників не було, «шкільний автобус» став автомобілем «Нива», а вбита дівчинка стала хлопчиком і до того ж нібито пораненим. Відповідальність за рейд взяв на себе «Російський добровольчий корпус», який заявив, що «*на відміну від путінської армії, ми не воюємо з мирними громадянами. Закликаємо вас боротися з кривавим режимом*».



З інформаційними та технологічними реаліями нашого часу не треба боротися, їх треба сприйняти та під них адаптовуватися, щоб перемогти. Про це говорила тодішня заступниця Міністра оборони України Ганна Маляр на Kyiv Stratcom Forum. *«Ми з 24-го лютого 2022 року перейшли на повністю інший інформаційний режим. Якщо до цього у нас була мета інформувати, то сьогодні такої мети немає. У нас є мета воювати. Всі інформаційні підрозділи і вся наша інформаційна робота покликані допомогти Збройним силам. Зараз наша інформація – це наша зброя...»*, – зазначила Маляр.

«Компанія чи установа дізнається про заподіяну кібератаку лише через 270–280 днів – це середня статистика. У нас такої розкоші немає. На виявлення кібератаки у нас є години або дні, тому що ми матимемо кінетичний ефект – щось буде зруйновано. Тому, чим краще стоїть обладнання на техніці, тим швидші заходи ворога ми будемо виявляти», – каже Андрій Окаєвич, представник Департаменту Кібербезпеки СБУ. Про закономірність атак ворога розповіла голова комунікацій Держспецзв'язку Наталя Пінчук: *«Є взаємодія між кінетичними атаками, психологічними операціями, кібератаками...Ми простежили логіку в зміні тактики кібератак: якщо на початку повномасштабного вторгнення вони фокусувалися на медіасфері, згодом фокус перейшов на енергетичну сферу, зараз знову активно атакують медіа»*. Начальник управління оперативно-аналітичного забезпечення та аналізу відкритих джерел Департаменту кіберполіції Нацполіції України Євгеній Панченко говорив про пошук: *«Головна наша ціль зараз – ідентифікація кіберзлочинців, що ми і робимо доволі вдало, хоч це складно відбувається. Це головна ціль, бо фізично вплинути ми на них через війну не можемо, санкції кримінального судочинства застосувати не можемо. Проте після перемоги кожного буде ідентифіковано»*.

4–5 березня 2023 року



■ Human Rights Watch (HRW) разом із дослідницькою групою SITU ставить крапку над російською брехнею про «Точку У» в Краматорську. Нагадаємо, МО РФ тоді заперечувало удар і запевняло, що ця зброя нібито застосовується лише ЗСУ. Але згідно з результатами розслідування, з'ясувалося: ракета (до того ж оснащена касетною боєголовкою) була запущена з окупованої на той момент РФ території – села Куньє у 25 км від Ізюму. *«Ця ракета вибухнула у повітрі, приблизно на висоті 2 км над землею, і випустила 50 суббоєприпасів чи бомб, які потім розлетілися на майже 16 000 металевих уламків, що накрили велику територію навколо вокзалу. Вони зрештою опинилися в тілах чоловіків, жінок і дітей, які перебували на той момент на вокзалі, відірвавши їм кінцівки та спричинивши багатьом смертельні поранення»*, – каже Айда Сойєр, керівниця департаменту криз і конфліктів HRW.

■ А тим часом робота над створенням Спецтрибуналу триває.

2 березня Міжнародний кримінальний суд розпочав розслідування російських воєнних злочинів, скоєних в Україні. Для збору доказів створена спільна слідча група, до складу якої входять кілька європейських судових органів.

3 березня генпрокурор США Меррік Гарланд здійснив візит до Львова.

4 березня президентка Європарламенту Роберта Мецола відзначила, що *«...питання створення Спецтрибуналу вже не в тому, яким чином, а коли. Інформацію збирають країни-члени ЄС, США, Велика Британія... Хто б не був відповідальним за злочини, він має понести покарання»*.

5 березня суддя Народного суду в Гаазі Стівен Реп відзначив, що *«право вето РФ в ООН не допоможе Путіну уникнути відповідальності. Для створення трибуналу над ним потрібне успішне голосування Генасамблеї. Це формула, але ключ до неї – заручитися підтримкою не лише європейських країн, потрібно мати репрезентативну кількість голосів за межами ЄС»*.

Досить великого розголосу набуває новина німецького таблоїда Bild про нібито розбіжності між президентом України Зеленським і головнокомандувачем ЗСУ Залужним, які виникли через Бахмут. Але росЗМІ навіть не зуміли як слід розкрутити тему чергової «зради» у військово-політичному керівництві України. Оперативно відпрацював Офіс Президента. *«Оцінюючи перебіг оборонної операції… генерали Залужний та Сирський висловилися за продовження оборонної операції та подальше посилення наших позицій у місті»*, – йдеться в повідомленні ОПУ.

Урядова «Російська газета» публікує колонку «політолога» Караганова, де той уточнює «цілі СВО» – захоплення та приєднання до РФ сходу та півдня України, спустошення її центральних та західних регіонів: *«Відновлювати ті частини нинішньої України, які повернуться до Росії, буде потрібно. Але навряд чи варто це робити з… найменш розвиненими в культурному плані західно-центральними землями, які за обов'язкової демілітаризації мають стати буфером, окраїною Росії»*. Крім того Караганов переймається «відсутністю до цього часу програми переселення біженців з України в Сибір». Відмінність гітлерівських ідей від путінських полягає лише в тому, що той прагнув перетворити Україну на свій «життєвий простір», а другий – на «безжиттєвий простір» для українців.

З'являється відео розстрілу беззбройного українського військового, який перед смертю говорить «Слава Україні». Через мить у нього стріляють кількома чергами, а голос за кадром вимовляє лайки. Перед вбивством



Розстріл Олександра Мацієвського викликав хвилю обурення не лише в Україні, а й в країнах світу – за лічені години після появи відео хештег «Слава Україні!» очолив світові тренди Twitter

його, ймовірно, змусили викопати собі могилу. Згодом з'ясовується, що це був Олександр Мацієвський. Його розстріл викликав хвилю обурення не лише в Україні, а й в країнах світу – за лічені години після появи відео хештег «Слава Україні!» очолив світові тренди Twitter. Сотні тисяч користувачів опублікували на своїх сторінках фото українського воїна перед розстрілом. В Офісі президента України відзначили: *«Воєнні злочини культивуються в РФ. І відбілюються пропагандою та міфами про «нацистів»*.

Лукашенко вдається до особистих образ президента України Зеленського і заявляє, що *«той просто не міг не знати про підготовку теракту на аеродромі Мачуліщі»*. В ОПУ спростовують причетність України до удару по літаку і пропонують Лукашенко «визначитися з дефініціями: *«Теракт – це коли з території Білорусі запускають ракети по містах України. Диверсії – коли з білоруського кордону в Україну входять ДРГ»*.

В той час, як стає відомо про загибель ще одного українського героя Дмитра Коцюбайло «Да Вінчі», пропаганда вкидує три ключові «версії» розстрілу Мацієвського: 1) відео є постановочним, а вбивство — несправжнє; 2) розстріл таки справжній, але знімали не росіяни, а українці з метою провокації; 3) на відео справжня страта українського полоненого, але він «сам винний». Після очевидно невдалої спроби «вкиду» про інсценування, пропагандисти переключилися на новий сюжет: розстріл українськими військовими когось з метою проведення антиросійської ІПсО. На роль жертви вони запропонували: російського полоненого, перевдягнутого в однострій ЗСУ; українського дезертира; цивільного, якого силою змусили знятися у «кіно». Саме ця «версія» стала генеральною. До її просування підключилися Шарій, Подоляка, Безсонов, «воєнкори» та анонімні Telegram-канали.

Видання «Фонтанка» публікує свій діалог з головою комітету Держдуми з оборони Картаполовим щодо участі російських неонацистів (зокрема, ДРГ «Русич») у війні проти України. *«Я рекомендував би розповідати про цих людей з обережністю. Щоб не ввійти у конфлікт із самим собою.. Не можна голослівно заявити, що ці люди підтримують фашистів. У нас на це немає підстав»*, – каже Картаполов. – Як це немає? Є багато інтерв'ю, де засновник «Русич» Олексій Мільчаков прямо говорить, що він нацист, є фотографії, де вони зігують, є фотографії їхніх татуювань зі свастикою. Які ще потрібні докази? – *Я думаю, що вони вже звели татуювання і більше не зігують. **Якщо вони виконують завдання у складі російських військ в Україні, то вони вже виправилися.***



«Не можна голослівно заявити, що ці люди підтримують фашистів. У нас на це немає підстав», – переконує про ДРГ «Русич» генерал Картаполов

У березні 2014-го Путін фактично видав наказ: *«Наші війська стануть позаду жінок та дітей. І нехай вони, українці, спробують у них стріляти»*. З часу того наказу жахливі жіночі цифри війни в Україні стали відомі всьому світові. Останньою жертвою, якраз напередодні 8 березня, стала речниця ГУ ДСНС України в Дніпропетровській області Євгенія Дудка, яка померла від ран, отриманих ще під час ракетного удару по аеропорту в Дніпрі 10 квітня минулого року. Багато професійних психологів вбачають потяг до насильства у Путіна саме через історично обумовлені причини. В РФ й досі не ухвалений закон про домашнє насильство, який внесли до Держдуми ще 2019 року. Проти виступає РПЦ. *«Я не дуже розумію: люди саме за цей закон чи проти насильства»*, – клеїв дурня у коментарі до цих цифр Путін. Саме тому він, який так любить побалакати про «єдину російсько-українську родину, яку розділив розпад СРСР», – не знайшов нічого кращого, ніж саме насильством поєднати цю вигадану «родину».

Балицький попросив Путіна про «посилення ППО для захисту стратегічно важливих об'єктів регіону». Водночас Картаполов пропонує російським корпораціям самим закуповувати системи ППО для захисту своїх об'єктів. Адже МО РФ, за його словами, не може цього зробити, оскільки «зосереджене на прикритті важливих державних та військових об'єктів». Тобто людина, яка нещодавно очолювала «мозок мозку російської армії» (був начальником Головного оперативного управління Генштабу), з усією серйозністю пропонує створити «клаптикову», а не єдину систему ППО. Це свідчить, що саме такі «стратеги», як Картополов і планували свого часу захопити «Київ за три дні», що згодом призвело до «кроків доброї волі», «перегрупування» та інших «рішень щодо мінімізації жертв серед особового складу». Зважаючи на все, у Москві вже навіть не приховують, що путінський страх про «розпад Росії» може стати реальністю. І Балицький з «новими територіями» в цю оновлену стратегію рятування «історичної» Росії аж ніяк не вписується.



9 березня 2023 року



«Удар відплати» – саме так прокоментувало МО РФ чергову масовану атаку по критичній інфраструктурі України. «Відплачували» (за офіційною версією) за «брянський інцидент». Під обстріл вчергове потрапила і «столиця російського нового регіону Херсон», якому окупанти «відплатили» зруйнованою зупинкою громадського транспорту і крамницею, внаслідок чого загинули мирні люди. Насправді таку саму «відплатну» риторику використовувала й нацистська Німеччина. У виступах її пропагандистів як синоніми «зброї відплати» вживалися поняття «Спис Вотана», «Меч Зігфріда». А головною «зброєю відплати» стали тоді ракети «Фау». Нічого принципово нового Росія так і не вигадала. Нацизм став рашизмом, «Фау» – «Кинджалом», «Зігфрід і Вотан» – «Армагедоном та «Вагнером».

Влада так званої Придністровської Молдавської Республіки («ПМР») заявила про запобігання замаху на її очільника Вадима Красносельського. Мовляв, начинена гексогеном машина мала вибухнути в Тирасполі. У кращих російських традиціях було негайно опубліковано відео з якимись людьми, які зізналися, що «співпрацювали з СБУ». *«Придністров'я закликатиме всіх членів РБ ООН розібратися у підготовці Україною теракту в Тирасполі, а також попросить забезпечити безпеку республіки»*, – заявив Красносельський. Насправді для того, щоб ООН забезпечив безпеку цій «республіці», для початку треба її визнати. А по-друге, «ПМР» відчайдушно бажає стати центром світової геополітики ще з квітня минулого року. Тоді після попередніх спам-обстрілів місцевого населення, у невеличкому селищі під назвою Ковбасна «з'явилися українські диверсанти та дрони». Майже за рік після цих подій з'явилися повідомлення про нібито «вторгнення України у ПМР», потім – про спробу влаштувати переворот у Кишиневі, і ось нарешті – звинувачення України у підготовці теракту на того самого Красносельського. Про його існування взагалі ніхто не знав і в самій Москві. З грудня 2016 року, коли він обійняв посаду «президента ПМР», його жодного разу на поріг Кремля не пустили.

Керівництво ЗС РФ роздає своїм солдатам пам'ятки про поводження з мешканцями ТОТ України, пише СтратКом ЗСУ. У методичці, крім іншого, є така рекомендація: у разі «нещасних випадків» чи ДТП, скоєних у стані алкогольного сп'яніння за участі місцевих, для уникнення відповідальності, представлятися бійцями ПВК «Вагнер». Крім того окупантам офіційно дозволяється примусово виселяти українців з їхніх будинків.

Центру стратегічних комунікацій стає відомо, що росіяни розсилають повідомлення українським військовим у месенджері Signal з пропозицією *«выйти на связь для оказания содействия в наведении порядка на Украине»*. Аналогічні повідомлення отримували старші офіцери, мери міст та посадовці обласних військових адміністрацій ще у лютому-березні 2022-го року в різних месенджерах. Подібні розсилки – це типова ІПсО, біля витоків якої стояв сам Путін, який тоді особисто виступив з таким же посланням.

«Суспільне» провело власне розслідування вбивства трьох волонтерів – Анастасії Яланської, Максима Кузьменка і Сергія Устименка, які 4 березня везли допомогу в притулок для тварин в Забуччі. Максим загинув від пострілу в голову, Настю і Сергія вбили, коли вони намагалися втекти. У фільмі-розслідуванні «Буча: розстріл на Києво-Морицькій» журналісти встановлюють особи російських воєнних злочинців, ймовірно причетних до розстрілу волонтерів. Це – Давид Макаренко, Євген Дармограй, Олександр Досягаєв. Згодом останнього – командира підрозділу окупантів – Путін нагородив званням «Герой Росії».

«Суспільне» провело розслідування вбивства трьох волонтерів – Анастасії Яланської, Максима Кузьменка і Сергія Устименка, які 4 березня везли допомогу в притулок для тварин в Забуччі



11–12 березня 2023 року



Інформпростір РФ підірвало доручення президента Зеленського прем'єр-міністру Шмигалю щодо «ретельного опрацювання як у площині історико-культурного контексту, так і з урахуванням можливих міжнародно-правових наслідків питання перейменування назви «Росія» на «Московія» із заміною терміну «Російська Федерація» на «Московська Федерація». Відповідна петиція набрала 25792 голоси. І президент України, згідно з законодавством, ухвалив по ній рішення. На думку автора петиції, саме Московія – історична назва Росії, яка зустрічалася на «багатьох історичних картах» у XVI–XIX століттях вже після того, як Петро I проголосив її Російською імперією. Фактично, рішення Зеленського розбудило один із головних підсвідомих страхів Кремля. Його сформулював Патрушев: *«Захід за допомогою України намагається перетворити Росію на Московію»*, а Путін стверджував, що головною метою НАТО є розвал Росії та розпад її етносу на «московитів» та «уральців». Ось у Росії і переполошилися не на жарт. Мабуть, дійсно відчувають, що від «Московської федерації» до «Кремлівського князівства» – один крок. Імперські страхи (навіть на рівні назви країни) живуть довго.

Пропаганда відчайдушно бажає побачити голодні бунти британців. Скабєєва доповнила цей список бажань білками. Деякі ресторани, за її твердженням, готують особливе меню з білок. Скабєєва зробила висновок, що британці готові навіть мирних білок їсти, аби лише далі допомагати Україні. Насправді це яскравий приклад маніпуляції. Адже британська компанія з управління лісами Three Atop дійсно рекомендувала їсти білок як спосіб контролювати їх популяцію. Керівник відділу охорони природи компанії Керрі Хосегуд сказав, що «це не викликає суперечок». Про жодний голод, звісно, не йдеться. Але це – той самий випадок, коли притягнута за вуха новина з життя «Заходу, що загниває» прикриває реальні новини з життя пересічних росіян.

Центр стратегічних комунікацій зафіксував чергову інформатаку росіян: у Facebook з анонімних каналів поширюється реклама з наміром зневірити українців у перемозі. Головні меседжі: битва за Бахмут програна Україною; на Заході не вірять в Україну; командування Силами оборони вже втекло, а «хлопці відбиваються самотужки»; США зменшують постачання зброї, бо буцімто вспіймали українську владу на крадіжках постачань. Фейки розповсюджують через новостворені сторінки, без опису та наповнення, зазвичай вони мають нейтральні назви. Це дозволяє уникати додаткової уваги зі сторони Meta при проходженні модерації, адже першим етапом йде перевірка автоматизованими системами. Облікові записи, з яких створюються такі кампанії, використовують IP-адреси інших держав. Прикладом такої практики є рекламна кампанія, запущена на IP-адресі з Мексики, в рекламному акаунті якої валютою для способу оплати вказаний мексиканські песо.

Одна з найавторитетніших соціологічних компаній світу Gallup виступає проти російського «втомленого» наративу – «Захід більше не хоче/не може допомагати Україні». При цьому пропаганда відверто маніпулює даними опитувань на підтвердження цього наративу. Насправді переважна більшість, наприклад, британців (88%), що тимчасово поселили у себе українських біженців – готові зробити це ще раз. Ці дані з дослідження міжнародної організації More in Common оприлюднило видання The Guardian. А дослідження Gallup свідчить, що: прихильність до РФ впала з 15% у 2022 році до 6% у 2023-му. Це – історичний мінімум з 1989 року; 68% опитаних у США позитивно ставляться до України. Це – історичний максимум з 2005 року; 56% американців вважають, що російсько-українська війна є критичною загрозою життєво важливим інтересам США.



14–15 березня 2023 року

В Росії стає популярним наратив «це солдати погані, а генерали добрі». Ще на початку березня його почала потроху просувати «воєнкорівська» та інші гілки Z-блогерів, які обслуговують МО РФ. Ідея прийшлася до вподоби й офіційним особам. Кадиров (після зустрічі з Путіним), крім того, що похвалив МО РФ (хоча раніше стабільно критикував військове керівництво), висловився на цю ж тему в дусі «бійці, не треба скиглити, шукайте боєприпаси і припиняйте писати відеозвернення», що вже навіть візуально схоже на лозунг сталінських штрафбатів «зброю добудете в бою».

Паралельно в Росії інформаційно добивають і головного «бахмутського полководця» Путіна – вождя найманців – Пригожина. Усіма способами. З'являється повідомлення, на перший погляд, з розряду звичайного «кримінального чтива»: «у Підмосков'ї затримали чоловіка з двома автоматами, він назвав себе бійцем ПВК «Вагнер». Насправді таких новин буде щоразу більше.

У Пригожина все погано. І далі – все тільки гірше. Фактично піар ПВК «Вагнера» та його очільника зараз жевріє у декількох Telegram-каналах. Сам Пригожин на публіці намагається стати «новим Жириновським» із висловлюванням на кшталт «буду наступного року балотуватися на пост президента України» і погрозами створити нову політичну силу. Але від серйозної медійної підтримки його вже відімкнено. Кількість відвідувань його основного сайту для вербування «Wagner2022» обвалилася на 77% – з 35 000 до 8000 осіб на місяць (дані Similarweb). Ще півроку тому кількість відвідувань ресурсу ПВК складала близько 350 000 осіб за місяць і трималася за рахунок запущених рекламних кампаній на банерах у великих містах та соцмережі VK. Десяток провідних російських рекламних агентств, за словами самого Пригожина, «зморщили носики» та відмовилися від співпраці з «Вагнером». Остаточний медійний кінець Пригожина, був зафіксований цього дня, коли реклама ПВК «Вагнер» з'явилася на PornHub.





Пропагандисти з Telegram-каналу Readovka опублікували відео, на якому нібито зображені військовослужбовці ЗСУ, що ріжуть сало на Корані, а потім розпалюють ним вогнище, знущаючись з ісламської релігії. Це відео – постановка. Центр стратегічних комунікацій звернув увагу на те, наскільки погано спілкуються українською люди з відео – у них проскакують відверті русизми та неприхований російський акцент. На кшталт фраз «хлопці, не можетЄ роСпалІти костОр». Публікуючи такі відверті фейки, росіяни намагаються дискредитувати ЗСУ в мусульманських країнах.

РосЗМІ поширили інформацію, що в Ізраїлі нібито за демонстрацію української символіки, включно з державним прапором, новим законом запроваджено штраф розміром у 10 тисяч шекелів (близько $2900). Як зазначили в ініціативі «Українсько-єврейська зустріч», такі новини – фейкові. Спершу цю брехню запустили через TikTok-акаунт російськомовного ізраїльтянина Влада, який має всього 1500 фоловерів. Він – ненависник усього українського та підтримує агресію РФ. Фейк одразу підхопили другорядні проросійські пропагандистські видання «Таврія-Херсон» та «ZOV Херсон». Далі підключилася «важка артилерія» пропаганди. Однак портал Ukrainian Jewish Encounter стверджує: ніякого закону про заборону української символіки та прапорів в Ізраїлі не приймали; жодних штрафів за українські символи в цій державі не існує.



Насправді Leopard 2 «друга армія світу» «захопила» на німецькому полігоні п’ять років тому

Пропагандисти стверджують, що російська армія захопила під Бахмутом танк Leopard 2 з польським екіпажем всередині. Але фото, яке окупанти видають за кадр з Донеччини, насправді було зроблене ще 5 років тому на полігоні в Німеччині. Фейкомети просто домалювали триколор до танка та збрехали, що світлина була зроблена під Бахмутом. Нагадаємо, у січні росіяни брехали, що танки Leopard 2 вже помітили в Україні. Хоча перші з них прибули лише в лютому.

17 березня 2023 року

Міжнародний кримінальний суд (МКС) видав ордери на арешт Путіна та російської уповноваженої з прав дитини Марії Львової-Бєлової з оголошенням у міжнародний розшук. Російські телеканали лише побіжно згадали про нього, а вже до ранку 18 березня взагалі забули. На «Первом канале» згадка тривалістю 70 секунд про ордер на арешт Путіна з'явилася лише на 20-й хвилині вечірніх новин. Лейтмотив: «саме так у Гаазі намагаються представити світовій спільноті допомогу дітям, яких Росія рятує від обстрілів з боку українських націоналістів». Ще менше уваги приділили рішенню МКС у програмі «Вести» на «России 1» – 50 секунд. Натомість біснувалася Z-спільнота. Головну її думку сформулювала Симоньян, яка заявила, що столиця будь-якої країни, яка спробує затримати Путіна, не проіснує і 8 хвилин: «Чи скільки там становитиме підлітний час до неї». І режим мовчання федеральних телеканалів, і біснування Симоньян пояснюється одним словом: розпач. Ордер МКС – був тією самою «червоною лінією», яку натхненно увесь цей час малювала Москва, але чітко окреслила саме Гаага.

Російські ЗМІ поширили новину про звіт ООН із маніпуляційним висновком, заявивши що її комісія не знайшла доказів геноциду, вчиненого РФ в Україні. Насправді звіт ООН чітко доводить, що російська влада скоїла численні порушення міжнародного права, прав людини та міжнародного гуманітарного права у багатьох регіонах України. Багато з них прирівнюються до воєнних злочинів. Злочин геноциду – це окремий вид злочинів. Автори звіту не



У відповіді на питання журналістки Reuters член комісії ООН не заперечив факту злочину геноциду, а заявив, що питання потребує подальшого розслідування

ставили собі завдання доведення чи спростування його. У відповіді на питання журналістки Reuters член комісії ООН не заперечив факту злочину геноциду, а заявив, що питання потребує подальшого розслідування. Тобто підтвердив, що відповідь на питання лежить за рамками проведеного дослідження. Маніпуляційна інформкампанія на тему «не виявили доказів геноциду» розкручується з метою нівелювати надважливі результати звіту ООН, який прямо звинувачує росіян у серйозних злочинах в Україні.

Путін вперше офіційно відмітився на окупованій частині українського Донбасу. Вночі. Потайки. Віцепрем'єр Хуснуллін показав йому філармонію, яку «відновили за три місяці». «Зручно, красиво», – прокоментував Путін, після чого всі російські інформагентства рознесли цю новину. Але філармонія, яку показали Путіну, майже не постраждала. Влітку 2022 року окупаційна адміністрація «ДНР» планувала саме в ній провести так званий трибунал над азовцями і навіть почала монтувати клітки для бранців. *«Будівлю філармонії на проспекті Металургів для проведення трибуналу обрали тому, що вона найменше постраждала під час бойових дій. Житлові будинки навколо – зруйновані, а ця будівля вціліла»*, – пояснював ще у серпні 2022 року телеканал МО РФ «Звезда». А вже у вересні ТАСС радісно інформував, що косметичний ремонт філармонії взагалі завершено. З того часу минуло 5 місяців. Навіть в такій маленькій брехні не змогли домовитися.

Центр стратегічних комунікацій фіксує у Facebook нову ІПсО росіян. Цього разу вони запустили у промо текст про буцімто «французький мультик», який ображає Україну. І навіть запропонували українцям підписати петицію про його заборону. Для цього потрібно було перейти за посиланням, яке було додано до тексту. Для цього було створено клон «РБК-Україна», щоб розганяти «зраду» про індексацію пенсій. Перейшовши за посиланням, читач потрапляє не на петицію, а на клон українського медіа. Вороги досить ретельно скопіювали його дизайн і взяли схоже доменне ім'я – rbk.media. При переході за посиланням читач бачить статтю з промовистою назвою «Разом з народом чи окремо?». Текст складається з купи «зрадних» штампів, головна мета яких – посіяти в голові читача дві думки: остання індексація українських пенсій – символічна, а діюча влада живе у відриві від народу. Рекламну кампанію запустили з пустої сторінки у Facebook під назвою Windsankirs.



20–21 березня 2023 року

■ Поспред РФ в ООН Небензя заявляє, що проблема з депортацією українських дітей «абсолютно роздута» і хоче провести неформальне засідання Ради Безпеки, щоб «прояснити цю ситуацію», запевняючи, що такі плани були нібито ще до того, як МКС виписав ордер на арешт Путіна. Насправді прокурор МКС Карім Хан пояснив чітко: *«Ми не можемо допустити, щоб з українськими дітьми поводилися так, ніби вони є воєнними трофеями»*. А Росія саме так і поводиться. Тим більше, що у планах Кремля – до 2030 року перетворити українських дітей на рашистів.

■ На заяву заступниці міністра оборони Великої Британії Аннабель Голді: *«Поряд із наданням бойових танків Challenger-2 Україні, ми також поставлятимемо бронебійні снаряди, які містять збіднений уран»*, Путін відповів: *«Росія буде змушена реагувати на застосовування зброї з ядерним компонентом»*. Шойгу також «блиснув» знаннями: *«Після заяв про постачання Україні снарядів зі збідненим ураном, «східців дедалі менше до ядерного зіткнення»*. Пропаганда маніпулює непоінформованістю своєї аудиторії, акцентуючи увагу на «страшному» слові уран. Снаряди зі збідненим ураном жодного відношення до ядерної зброї не мають. У них просто гарна горючість, що забезпечує високу бронебійну дію.

■ В Україну прибув прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда. РосЗМІ повідомляли про візит у рамках улюбленого «вашингтонського» наративу. Мовляв, їхати до Києва японському прем'єру наказали з США, щоб інформаційно нівелювати візит лідера Китаю Сі Цзіньпіна до Москви. Насправді цей візит, крім іншого, є важливою демонстрацією того, що Росія дійсно втратила важливого союзника в Азії. Адже саме Токіо (на відміну від того ж Пекіна) протягом останніх 30 років демонстрував намір стати не просто важливим союзником, а стратегічним інвестором Росії. Така співпраця відкривала для неї неймовірні перспективи. Але зрештою усе перетворилося на те, що зараз Росія погрожує Японії «повторити Хіросіму та Нагасакі».





Колаборант Рогов звично заявив, що у руйнуванні будинку в Запоріжжі винна українська ППО, а «всі оператори, причетні до руйнування будинків мирних громадян, підуть під суд». Насправді ракета, яка поцілила в будинок, потрапила і на відеокамери, які доводять що летіла вона спрямовано на нього. За даними Повітряних сил ЗСУ, саме окупанти завдали удару по запорізькій багатоповерхівці. Ймовірно, з РСЗВ «Торнадо С». Координатор Ради національної безпеки зі стратегічних комунікацій Джон Кірбі (США) також заявив, що це «безумовно» узгоджується з попередніми подібними атаками». А те, що Рогов – знаний фахівець зі всього, що літає, відомо з його фрази про ***«винищення російських снігурів українськими синицями».***

Сі Цзіньпін нарешті полетів додому, а Москва так і залишилася наодинці зі своїми проблемами, які неможливо сховати за кількістю документів, що були підписані з Пекіном. *«Російсько-китайські відносини вийшли на найвищий за всю їхню історію рівень і перевершують військово-політичні союзи часів холодної війни»*, – запевняє Путін. Насправді головного Путін від Сі не домігся. Китай відмовився підписувати і новий газовий контракт, і погоджувати будівництво газогону, який мав би стати для РФ заміною європейському Nord Stream. Тобто Росія може скільки завгодно будувати новий газогін, але чи потрібен він буде Китаю – відповіді у Москві так і не дочекалися. А саме це й було головним.

Понад 2 тисячі ботів «розганяли» дезінформацію про ситуацію на фронті та закликали українців ухилятися від мобілізації. Також вони дискредитували військово-політичне керівництво та підрозділи Сил оборони, – повідомили в СБУ. Основними «замовниками послуг» ботоферми були представники спецслужб Росії. Вони купували фальшиві акаунти і використовували їх у соцмережах від імені пересічних українців. Протиправну діяльність організував мешканець Кам'янця-Подільського, колишній міліціонер. Апаратно-програмний комплекс для «вирощування» ботів він розмістив у власній квартирі.

23 березня 2023 року



Медведєв, підводячи невтішні підсумки 13 місяців повномасштабної війни, вдався до відверто мафіозної риторики, перефразувавши цитату, яку приписують Аль Капоне. *«З деякими країнами безглуздо домовлятися – вони розуміють лише мову сили. Добре слово і пістолет приносять більше результатів, ніж просто добре слово»*. Так Росія офіційно визнала, що прийшла до України по-мафіозному: «з добрим словом і пістолетом». А щодо підсумків для українців, то вони бажають не «мирних переговорів» (як думають у РФ), а перемоги. Адже саме це слово того дня вжили у розмові із президентом Зеленським мешканки села Посад-Покровське на Херсонщині.

А ще Медведєв вперто вважає, що *«Україна – це частина Росії. Але через геополітичні причини і через історію того, що сталося, ми довгий час мирилися з тим, що живемо в різних квартирах»*. Насправді те, що москвичів зіпсувало саме квартирне питання, відомо з тих самих часів, коли суто «оборонна політика кремлівського князівства» зрештою призвела до створення найбільшої за територією країни світу. Цікава генеза того, як змінилася концепція «русского мира», яку було сформульовано в 90-х роках минулого століття: «Світ нової Росії не шукає нових земель, він розгортає нові образи її майбутнього». У 2007 році було створено фонд «Русский мир». Згодом до його роботи Кремль підключив «Россотрудничество» з його сотнею офіційних представництв у різних країнах світу (в Україні, наприклад, їх було 12). Востаннє Путін згадав про «русский мир» 14 березня в Бурятії: *«Росія бореться за «русский мир» в Україні»*. Філософиня Катерина Демерза, членкиня Vitsche пояснює: *«Русский мир» має багато іпостасей і проявів. Це не лише доктрина політичного панування, а й ідеологічний вірус, який поширюється світом і захоплює людей у свої тенета. Ця дихотомія світу, це чорне і біле в рамках наративу «русский мир», який перетворює свідомих громадян у радикальних фанатиків, що відмовляються від мислення на користь простої картинки пропаганди, за якою слідують... російські танки»*.

Усіх сколихнула заява Путіна про те, що на території Білорусі до 1 липня буде завершено будівництво сховища для тактичної ядерної зброї (ТЯЗ), а підготовка екіпажів «Іскандерів» з ядерним устаткуванням має розпочатися вже 3 квітня. Він стверджує, що «приводом стала заява заступника міністра оборони Великої Британії про постачання снарядів зі збідненим ураном в Україну». Насправді взяти Мінськ у ядерні заручники Путін планував ще напередодні повномасштабного вторгнення в Україну. Саме для цього через «референдум» 27 лютого 2022 року з Конституції Білорусі вилучили положення про без'ядерний та нейтральний статус країни.

РосЗМІ поширили новину про те, що ООН начебто «не вважає жителів Донбасу за людей». Причиною стало те, що Рада безпеки відмовила у допуску на засідання незаконно призначену РФ «омбудсменку ДНР» Морозову. *«Такий крок є спробою РФ побічно поширити легітимізацію на цю територію»*, – пояснила посол США в ООН Томас-Грінфілд.

Пропагандистські ресурси розповсюдили маніпулятивну новину про те, що «парафіян канонічної УПЦ на ймовірно останню недільну молитву в Києво-Печерській лаврі поліція пускала лише за паспортами». Заява УПЦ МП, що українська влада «закриє доступ до мощей святих» у Лаврі – також маніпулятивна. Така сама, як і уся діяльність пропагандистського «московського патріархату» на чолі з Кирилом, який у повній відповідності до ядерної риторики Кремля, проповідував кінець світу. А ось лише пара останніх фактів із життя «патріархальної пропаганди»: Священик Андрій Ткачьов закликав молитися за вбивство українців: *«Без молитви пакет «Градів» не споряджати. Кожну сигару засовуєш – «Господи, помилуй, Господи, помилуй, Господи, помилуй»*; Протоієрей Віктор Іванов хрестив двох солдатів у чорних мішках для трупів, аргументувавши тим, що *«у хрещенні людина вмирає для гріха»*.



Священик Андрій Ткачьов закликав молитися за вбивство українців: «Без молитви пакет «Градів» не споряджати. Кожну сигару засовуєш – «Господи, помилуй»



Серед дивних сентенцій Патрушева про США була й така: «Росія щонайменше двічі рятувала США від розпаду, але цього разу допомагати їм недоцільно»

Патрушев розповів чимало дивних речей про США. Наприклад, секретар Радбезу РФ впевнений, що: *«прості американці і пальцем не поворухнуть для збереження цілісності США, бо розуміють, що не потрібні своїй владі»; «Росія щонайменше двічі рятувала США від розпаду, але цього разу допомагати їм недоцільно»; «південні сусіди США повернуть собі свої території, викрадені американцями»; «США набули статусу наддержави, грабуючи інші народи, але так і залишилися ковдрою, яка може розійтися по швах»*.

Вслід за напівофіційним звинуваченням РФ з боку Китаю щодо недотримання зобов'язань нерозповсюдження тактичної ядерної зброї (ТЯЗ), пролунало й офіційне. *«Війну в Україні за жодних умов не можна доводити до стану ядерного конфлікту»*. Про це заявила офіційна представниця МЗС КНР Мао Нін, коментуючи заяву Путіна про плани розмістити ТЯЗ в Білорусі. І нагадала, що у січні 2022 року лідери п'яти ядерних держав (серед яких і РФ), виступили зі спільною заявою, в якій йдеться про те, що перемогти в ядерній війні неможливо. Насправді за останні роки Путін двічі клявся у тому, що він ядерно-безпечний. У 2017 році: *«Росія підтримує ідею всебічної відмови від ядерної зброї»* і у грудні 2019: *«Ми нікому нашу ядерну зброю не передавали і не передаємо»*.

Італійське видання Corriere Della Sera пише: *«З першої хвилини війни, що почалася понад 13 місяців тому, Путін розраховував на те, що йому вдасться залякати західну громадськість, яка відвикла від логіки холодної війни, і тим самим обмежити отримання Києвом допомоги... Тому зараз з нашої сторони потрібні холоднокровність та спокій, координація дій між союзниками, витримані реакції. Це – єдиний спосіб не допустити того, щоб російська стратегія, яка використовує лякало ядерного Голокосту, увінчалася успіхом і компенсувала ті провали та невдачі, які виснажена армія РФ зазнає на полі бою»*.

Самі зробили – самі спростували. Саме так можна охарактеризувати роботу російських фейкмейкерів над відео з нібито образами українських військових на адресу російськомовної жінки. Але цікаво те, що крім різноманітних пропагандистських «рибарів», це відео підхопила й офіційна структура – МЗС РФ. Насправді те, що воно не про дипломатію, а виключно про пропаганду, відомо давно. Відео з образами жінки українськими військовими десь під Макіївкою (за геоданими) МЗС РФ також згодом видалило. І тим самим мовчки визнало, що це фейк. Нагадаємо, за «фейки про війну в Україні» в РФ передбачено покарання – до 15 років позбавлення волі. Але Захарову, яка відповідальна за пропаганду в МЗС, звісно, не каратимуть. Проте відомство Лаврова намагалося витиснути з фейку по максимуму і розкрутити тему про нібито зневажливе ставлення українських воїнів до мусульман (оскільки акторка на ньому представилася саме мусульманським прізвищем). Це відмітило й ГУР МОУ: *«Росіяни намагаються і далі очорнити воїнів ЗСУ, показати їх жорсткими та неадекватними, а також створити конфлікт із представниками мусульманської спільноти. На цей раз – з кримськими татарами»*. Мусульманський напрямок вже давно в активній розробці у пропаганди. В середині березня з'явився вкид відео, на якому начебто українські вояки спалювали Коран. А напередодні російські мережі активно розповсюджували відео, на якому нібито танк ЗСУ веде обстріл, ховаючись за будівлею мечеті в Бахмуті.



«РИА Новости» (в контексті ТЯЗ для Лукашенка) пише, що британці «зажадали, закликали/вимагають від Зеленського здатися після несподіваного ходу Путіна». Через гучний заголовок має скластися відчуття, що всі британці на чолі з Чарльзом III «в єдиному пориві» дійсно вимагають, щоб президент України здався. Але новини за анонімними коментарями – вже давно улюблений жанр російської «журналістики». Маніпуляція стара і примітивна. Але вразили її обсяги. «РИА Новости» зробила 648 (!) матеріалів за мотивами таких коментарів. І це тільки у The Daily Mail.

ГУР МОУ: «Росіяни намагаються і далі очорнити воїнів ЗСУ, показати їх жорсткими та неадекватними, а також створити конфлікт із представниками мусульманської спільноти»

29 березня 2023 року



Головна редакторка RT Симоньян набазарювала: «викупити вже захоплені Росією українські землі шляхом передачі заморожених в ЄС активів Центробанку РФ Україні»

МЗС РФ озвучив власні 10 пунктів «мирних переговорних ініціатив щодо війни в Україні». В них все та ж «демілітаризація, денацифікація, урахування нових територіальних реалій, не вступ до ЄС і НАТО, відміна санкцій та судового переслідування офіційних та юридичних осіб РФ, відновлення України за рахунок Заходу та повернення України до договірно-правової бази з РФ та СНД». Набагато цікавішою серед «мирних ініціатив» Москви в той день виглядала пропозиція головної редакторки RT Симоньян: *«викупити вже захоплені Росією українські землі шляхом передачі заморожених в ЄС активів Центробанку РФ Україні»*. Нагадаємо, вони оцінюються у понад $300 млрд. При цьому вона зазначає, що *«йдеться саме про ті землі, жителі яких хочуть бути з Росією... Так чи інакше, руїна, яка триває вже 9 років, триватиме ще 6 років, закінчиться якось ось так. Але напевно, краще ж швидше»*, – пояснила свою «ринкову» пропозицію Симоньян. Ця заява свідчить про те, що у пропаганди на 400-й день війни вже фактично почалася третя стадія прийняття неминучого: після заперечення і гніву, вона вступила в торг.

Фейкомети знову спочатку створюють, а потім самі ж спростовують свій черговий «витвір». Після «українських нацистів проти жінки з дитиною» черговими героями стали українські дрони. Навіть «турбопатріотична» Readovka визнала, що історія з «українським» БПЛА у Новій Москві стала фарсом – жителі села Світіно розповіли, що на його околицях давно знаходиться полігон, де місцеві авіааматори запускають саморобні «літаки». Тож, як бачимо, дронне питання в окупантів болить. Адже захисту від НЛО («невстановлений літальний об'єкт» – за пропагандистською новомовою) у них немає. Інакше б у РФ не встановлювали безпольотну зону для БПЛА навіть у Ставропольському краї, відстань до України з якого складає 870 км повітрям.

Ще пару днів тому «воєнкор» Сладков повідомив, що до окупантів в Україні готові приєднатися загалом не менше півмільйона військових з КНДР. *«Я розмовляв із одним моїм другом... це керівник організації ветеранів Корейської війни... Нещодавно приїжджав сюди. Я говорю: «Що там корейці?» Він каже: «50 тисяч штатного спецназу готові для відправки»*, – розповів тоді Сладков. Насправді вже цього дня він був вимушений заявити, що це були лише «фантазії». Пояснив він їх тим, що *«всі ми, починаючи з репортера, мріємо про великі зрушення і новини, що лоскочуть свідомість, за це нікого докоряти не можна...А якщо хтось продовжить тринділи, я в своєму сивушному безумстві збільшу ПВК із КНДР до мільйона»*.

Окружний суд Цюріха дійшов висновку, що особистий друг Путіна – віолончеліст Сергій Ролдугін не був бенефіціаром коштів, які надходили на його рахунки у Швейцарії. Йдеться про 24 млн франків – понад $26 млн. В обвинувальному висновку говориться, що Путін «має величезні активи, якими розпоряджаються близькі йому особи». Насправді це рішення є не просто символічним, а й прецедентним. Адже воно про те, що тепер можна виграти суд навіть проти оточення Путіна. Журналіст Олівер Зільманн пише, що Швейцарія таким чином надсилає сигнал Росії: *«Якщо ви станете зловживати у нас, ми застосуємо проти вас заходи, навіть якщо за цим стоїть ваш президент»*.

Все той же Сладков заявляє: «Я вважаю, нашою вирішальною битвою стане звільнення Одеси». Одесит, відомий український військовий експерт Олександр Коваленко, звертає увагу Сладкова і чергових майбутніх «визволителів» на важливий момент: саме завдяки морю значно обмежуються спроможності противника з маневрів та подальшої окупації. Навіть у форматі десанту. Окупанти так і не наважилися висадити його в Одесі 24 лютого 2022 року, навіть тоді, коли місто найменше було готове до вторгнення. Це зумовлено тим, що будь-який десант в Одесі – самогубство для кількох тисяч російських морпіхів, без гарантії кінцевого результату.



Лукашенко назвав тактичну ядерну зброю (ТЯЗ), яку Росія хоче розмістити у Білорусі, «нашою». Путін при цьому запевнив, що «Мінськ не отримає контролю над ядерними зарядами». Насправді Лукашенко не обмовився: *«Я маю право поставити питання про повернення ядерної зброї, зобов'язання щодо виведення якої до мене підписали божевільні?»* – уточнив він вживання займенника «наша», натякаючи на долю України в контексті Будапештського меморандуму. Президент Зеленський дуже чітко сформулював природу подібного «кидалова»: *«Сигнал про те, що Росія розміщуватиме ТЯЗ у Білорусі, говорить про його невдалу зустріч із очільником КНР. Це необхідно Путіну, щоб показати якусь суб'єктність»*. Лукашенко, як бачимо, теж захотів власної суб'єктності та повів себе як спойлер щодо намірів Путіна. А ТЯЗ стане зброєю для шантажу вже в руках Лукашенка. В тому числі й щодо Москви. Тобто замість того, щоб зупиняти одного ядерного шантажиста, цілком можливо, що потрібно буде це робити з двома. Проте наразі уся риторика цієї ядерної парочки свідчить про лише одне бажання – «вижити».

Останній персональний допис у житті «воєнкора» та інформаційного злочинця Владлена Татарського був присвячений тому, як йому «приємно бачити зовнішню рекламу «Вагнера». В закріплених повідомленнях на Telegram-каналі й досі висить його відео «головного воєнного шоу країни» (як він це називав), датоване 31 березня з: очікуванням *«контрнаступу від західних свиней, у яких немає жодного шансу, крім того, щоб їх «отпетушити»*; забороною навчання української мови в Росії (*«тому, що це мова якихось «чепушил»*); бравадою щодо якихось *«петухов, які пишуть на мене скарги в ФСБ»*. На цьому життя та бравада Татарського обірвалися. Вибухом у санкт-петербурзькому барі «Патріот», який належить Пригожину. Як багато хто вважає, це було сигналом особисто головному «вагнерівцю». Який він не почув.





Пригожин присвячує «юридичне захоплення Бахмута» пам'яті загиблого «воєнкора» Татарського. І знімає відеоролик, на якому виголошує промови з якимось полотнищем в руках. Деталі, зокрема, місце події, розгледіти складно через нічну зйомку. Але вже наступного дня після «взяття Бахмуту», Пригожин засвітився у своєму пітерському барі «Патріот» (в якому й було підірвано Татарського), де з виглядом аж ніяк не схожим на полководця-переможця понуро бурмотів, що «нам необхідно об'єднуватися». Навіщо Пригожину цей «прапорно-юридичний фейк»? Насамперед, щоб довести Путіну хоч якийсь особистий здобуток на тлі невтішного підсумку 80 днів Герасимова на чолі «СВО».

Бахмут окупанти, звісно, не взяли. Найбільш дотепно це підтвердив український військовий, який тримав там оборону: *«Пригожин запостив відос біля якоїсь адмінбудівлі про те, що він узяв Артемівськ. Хлопці, Артемівськ він, можливо, і взяв. Але Бахмут стоїть і тримається»*. Офіційний речник Східного угруповання військ ЗСУ Сергій Череватий не добирав слів: *«Прапор вони підняли над якимось сортиром. Прикріпили його до боку невідомо чого, повісили ганчірку і сказали, що взяли місто. Ну, гаразд, нехай думають, що взяли»*. Пригожину не повірив навіть ватажок Пушилін, який за своєю «посадою» мав би першим волати про «перемогу». Але, за його словами, «жодної втечі чи спланованого виведення військ українського режиму з Артемівська немає».

Фінляндія офіційно вступила до НАТО. Кремль реагує нервово: «це чергове загострення ситуації та зазіхання на безпеку РФ». Таким чином, відсовування кордонів НАТО від Росії (під приводом чого, в тому числі, Путін розв'язав «СВО») завершилося тим, що до Санкт-Петербурга від найближчої країни-члена НАТО тепер можна доїхати за 1,5 години. Ось такий черговий невтішний підсумок війни в Україні. В Брюсселі поряд зі штаб-квартирою НАТО з'явився реальний новий прапор. І це не порівняти з пригожинською ганчіркою в нічному Бахмуті.

«Пригожин запостив відос біля якоїсь адмінбудівлі про те, що він узяв Артемівськ. Хлопці, Артемівськ він, можливо, і взяв. Але Бахмут стоїть і тримається»

5 квітня 2023 року

Уповноважена з прав дитини Львова-Бєлова напередодні свого виступу в Радбезі ООН і в контексті «дитячої справи» МКС переконувала, що про жодне «усиновлення» викрадених українських дітей не йдеться. Виключно про «опіку». Навіть в цьому путінська «мати-героїня» збрехала. Адже у своєму знаменитому відео, яке й стало в тому числі приводом для рішення МКС, вона дякує Путіну саме за «можливість усиновлення дитини з Маріуполя». Жонглювання правовими термінами не допомагає. Росія отримує всесвітній ляпас. Велика Британія наполягла на тому, щоб жодної відеотрансляції з виступу «матері-героїні», під час якого вона збиралася вчергове поширювати дезінформацію про викрадених українських дітей, не було: «Якщо пані Львова-Бєлова хоче розповісти про свої дії, вона може це зробити в Гаазі».

Наришкін заговорив про *«знищення канонічного православ'я в Україні, яке набуло усіх рис релігійної війни»*. Теза «релігійна війна в Україні» лунає з Москви все частіше. Звичайно, жодних ознак її в Україні ніколи не було, немає і не буде. Всі потуги Москви інтерпретувати звичайний конфлікт господарюючих суб'єктів як релігійну війну – марні. У боротьбі з колаборантами (або так званими ждунами) також немає нічого нового. Адже ці люди – насамперед громадяни України, а лише потім – в одностроїї, рясі або ще в якомусь одязі чи іпостасі.

Розповідаючи про свого «прийомного сина з Маріуполя» (чи вже за новою версією «підопічного?»), Львова-Бєлова розповіла, що той бігає за іншими її дітьми зі словами «з'їм москалика». Вона стверджує, що хлопчик так поводиться нібито через те, що 8 років жив у Маріуполі під «антиросійською пропагандою і з такою проблемою стикаються всі так звані «батьки-опікуни». Насправді це пояснення абсолютно не «грає» з головним наративом путінської війни в Україні: «це наші люди, які мріють, щоб ми їх звільнили». Ті, хто «мріють про звільнення», не хочуть «з'їсти» своїх «визволителів».



Під час зустрічі з Пушиліним, Путін заявив, що «бойовики київського режиму знищили на одній з ділянок фронту власних військовослужбовців, які здалися в полон». Навіть навів подробиці і підрахував їхню кількість (14) та кількість витрачених на це снарядів (300). Для розповсюдження такого роду фейків, заснованих навіть не на самому факті розстрілу, а цифрах, як відомо, є офіційно призначена особа – представник МО РФ Конашенков. Але його зірка поступово закочується. В етері він з'являється дедалі рідше. Тому його обов'язки довелося перебирати особисто Путіну. Вже за ним фейк повторило у своєму письмовому вечірньому зведенні МО РФ.

Російські ЗМІ поширюють дезінформацію про те, що українські військові нібито відмовляються повертатися назад до України з навчань у Британії. Також, за словами пропагандистів, один із британських інструкторів нібито вкрай критично оцінив їхні успіхи – мовляв, більшість не змогли набрати навіть мінімального результату. «Джерелом» цієї інформації слугує начебто матеріал The Guardian. Але насправді британське видання такого не писало. А «інструктор», згаданий росіянами, – вигадана особа.

Розповсюджується новина про те, що у селі Новополтавка Миколаївської області «чи то силовики, чи то розкольники» підпалили храм «канонічної УПЦ». Як доказ пропагандисти наводять відео пожежі. Але це відео було знято ще 10 років тому, і не в Україні, а в російському селищі Ільїнка.



За даними Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, за 13 місяців повномасштабного вторгнення відбулося 15 масових страт українських військовополонених

«З боку російських збройних формувань в Україні зафіксовано системні випадки катувань, неналежного утримання військовополонених, недопуску до них гуманітарних місій. Разом з військовослужбовцями росіяни часто утримують в статусі військовополонених і цивільних осіб», – констатує Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні. За її даними, за 13 місяців повномасштабного вторгнення відбулося 15 масових страт українських військовополонених.

7–9 квітня 2023 року

У Франції ліквідували пропагандистський канал RT France. Попри санкції, заборону мовлення та банкрутство він продовжував виробляти контент зі свого бюро в Парижі, який транслювався в африканських франкомовних країнах. Це був черговий важливий крок на шляху захисту світового інформаційного простору від брехні, яку систематично поширює Москва.



«Зеленський не може хотіти всього. Путін не може захопити територію України. Можливо, ми обговоримо Крим. Але те, що він захопив додатково, він має переглянути», – вирішив Сільва

Президент Бразилії Лула да Сільва пропонує Києву поступитися Кримом для припинення війни: *«Зеленський не може хотіти всього. Путін не може захопити територію України. Можливо, ми обговоримо Крим. Але те, що він захопив додатково, він має переглянути»*, – вирішив Сільва. Насправді небезпека подібних розмов полягає в тому, що створює хибне враження, ніби торги в принципі можливі. Представник МЗС України Олег Ніколенко пояснив: *«Немає жодної юридичної, політичної чи моральної причини, чому ми повинні поступатися хоча б сантиметром власної землі»*. Перехід до Києва контролю над Кримом є «безальтернативним», – про всяк випадок нагадав Зеленський усім бажаючим зупинити війну в Україні за рахунок бразильського «кримського консенсусу».

«Мирну» тематику продовжив і офіційний представник Кремля Пєсков, який назвав *«Мінські угоди грою в наперстки. Росію обманювали під час переговорів»*. Насправді у вересні 2014 року Путін розповідав, що *«шляхом з Благовещенська до Улан-Батора накидав деякі міркування та план дій щодо «Мінська», він у мене від руки поки що, правда, викладений»*. І як визнав тодішній радник Путіна Сурков, у Кремлі вже тоді виходили з того, що домовленості не виконуватимуться. Жодних «Мінських угод» не збиралася дотримуватись саме Москва. Що й довели зимові бої за ДАП і Дебальцеве в 2015-му, і всі подальші роки бомбардувань, обстрілів та окупації нових українських територій, які в жодних «мінських угодах» прописані не були. Тому кремлівське скиглення про те, що тоді «нас кинули» виглядає, щонайменше, маніпулятивно.

Ілон Маск:
«Усі новини певною мірою є пропагандою. Нехай люди ухвалюють рішення самі за себе»



Російська Ліга безпечного інтернету (яка відповідає за цензуру у соціальних мережах) підтримала ініціативу розблокувати Twitter на території РФ. *«Політика Twitter щодо поширення забороненого контенту змінилася. Усунено цензуру щодо російських офіційних облікових записів. Платформа демонструє нові підходи до роботи після придбання Ілоном Маском. Вважаю, що можемо розпочати роботу щодо перегляду рішення про обмеження роботи Twitter в Росії»*, – заявила керівниця Ліги Катерина Мізуліна. Причиною «перегляду» стала відмова Маска видаляти з соцмережі черговий геноцидний політ думки Медведєва на тему «Україна виявилася нікому не потрібна, і тому скоро зникне». Маска закликали видалити допис на тій підставі, що він є пропагандою та доріктнули йому, що той не дотримується антиросійських санкцій і взагалі розблокував доступ до платформи російським політикам. Маск відповів: *«Twitter ані просуватиме, ані обмежуватиме акаунти представників російських урядових структур і лише боротиметься зі спробами «обману системи»: «Усі новини певною мірою є пропагандою. Нехай люди ухвалюють рішення самі за себе»*.

Розповсюджується дезінформація про те, що через брак живої сили МЗС України активно «вербує» безпритульних і безробітних американців. Доказом нібито слугує фото рекламного плакату із закликом приєднуватися до легіону. На плакаті логотипи МЗС та Міжнародного легіону. *«Це повідомлення має ознаки інформаційної кампанії, спрямованої проти України та її союзників. Мета – зобразити добровольців з США як тих, хто приїхав захищати свободу України та Європи не через переконання, а через особисті невдачі у житті. Абсолютна більшість американських добровольців приїхали з ідейних міркувань, маючи набагато кращі фінансові можливості у США»*, – заявив представник Міжнародного легіону. У МЗС України також наголосили, що американці, які приєдналися до легіону, не є найманцями, як їх зображує пропаганда, а підписали офіційний контракт із ЗСУ».

11 квітня 2023 року



Держдума перевела на московський час українські ТОТ, що є черговим бажанням видати українську ілюзію Путіна за реальність. Наведемо коротку хронологію пропагандистського «успішного наступу російської армії» в районі Мар'їнки.
15 грудня 2022 року: *«Пушилін заявив, що Мар'їнка звільнена вже на 80%»*.
23 лютого 2023 року: *«Російська армія продовжує наступ у районі Мар'їнки»*.
2 квітня «воєнкор» Сладков скаржиться: *«Щоб взяти звіроферму в Мар'їнці, ми витратили 1480 снарядів. Ми взяли її штурмом, але віддали назад»*.

Центр стратегічних комунікацій фіксує появу нового (попередній був у березні) «французького мультику» про Зеленського. У «зоні ураження» Facebook, Twitter, TikTok та YouTube. У ролику президента України зображають алкоголіком і наркоманом, якому Залужний наче повідомляє, що програв битву за Бахмут. У Facebook для цього використовуються традиційно пусті сторінки під назвою Fantastic vw7 та Winsome ck4. На TikTok, Twitter та Youtube – як через псевдоакаунти користувачів, так і сітку блогерів, частина з яких мімікрує під іноземних «незалежних оглядачів» та дрібні медіа. Для легалізації брехні та видавання її за «творіння мультиплікаторів з Франції», росіяни опублікували декілька новин на дрібних англомовних ресурсах. Таким чином вони збільшують охоплення своєї брехні та створюють видимість своєї непричетності до кампанії.

Після створення клону медіа «РБК-Україна», з'явилися ще дві підробки: «Української правди» та «Обозреватель». Усі матеріали на них датовані одним днем, що неможливо; в них використані розмиті фото з мережі, які не відповідають навіть суті видуманого тексту; відсутні посилання на будь-які джерела. За даними «УП», виявлено принаймні 14 фейкових публікацій, зміст яких відображає російські наративи. При цьому автори фейків посилаються на Telegram-канали, які, за інформацією СБУ, працюють на РФ. Обидва видання звернулися з заявою до СБУ щодо російської ІПсО.

■ Путін заявив: «Ми перші!» на прем'єрному показі в Кремлі фільму «Виклик», частина якого була знята в космосі. Насправді навіть це стало брехнею космічного рівня. Перша зйомка з космосу відбулася задовго до польоту Гагаріна, 24 жовтня 1946 року американцями. На київській кіностудії імені Довженка в 1983 році була знята мелодрама «Повернення з орбіти», частину епізодів якої знімали на борту «Салюта-7». Був голлівудський фільм «Апогей страху» 2012 року. Був навіть багатосерійний телепроєкт російського космонавта Михайла Корнієнка, який провів на МКС 340 діб.

■ Очільник «ДШРГ Русич» – нацист Мільчаков напередодні публікує відео обезголовлення українського військовополоненого та супроводжує його підписом: *«Ви здивуєтеся, скільки таких відео буде поступово спливати»*. Єдиним коментарем з боку офіційної Москви стали слова Пєскова цього дня. Він заявив, що *«спочатку треба перевірити правдивість цих жахливих кадрів»*. Жодного оголошення про перевірку з боку Слідчого комітету РФ або якихось інших відповідних російських структур так і не з'явилося. Натомість дуже показовий перепост Telegram-каналу «Цифрова Армія Росії» виклав пропагандист Соловйов: *«Відео фейкове, щоб викликати у росіян почуття провини»*. Насправді окупаційні збройні формування були неодноразово помічені у катуваннях і стратах українських військовополонених. Це непоодинокі ексцеси, а сама суть російської армії. Манера знімати на відео жорстокі катування і страти – це почерк міжнародних терористів, таких як ІДІЛ. Незважаючи на чисельні задокументовані випадки російських воєнних злочинів, РФ не провела жодного публічного розслідування та покарання злочинів своїх бойовиків, що свідчить про схвалення такої поведінки на державному рівні. Оприлюднення жахливих кадрів – цілеспрямована російська ІПсО, яка має на меті залякати українців.



Очільник «ДШРГ Русич» – нацист Мільчаков публікує відео обезголовлення українського військовополоненого та супроводжує його підписом: «Ви здивуєтеся, скільки таких відео буде поступово спливати»

13 квітня 2023 року

ФСБ тільки цього дня знайшла «український слід» у смерті «воєнкора» Татарського. Його, на думку ФСБ, залишив Юрій Денисов. Одразу ж знайшлися і його «друзі, які давно здогадувалися про його роботу на СБУ», і відео того, як він перетинав кордон, і витяги з соцмереж, де він нібито підтримує «Азов», і багато інших «доказів». ФСБ не стала вигадувати нічого нового, а практично повністю повторила історію, яку вигадала, щоб знайти «український слід» у вбивстві Дар'ї Дугіної. Єдина «драматична» відмінність, яку додали цього разу сценаристи: *«родину Денисова тримає у заручниках СБУ в Харкові»*.

Україна здобула нову юридичну перемогу над Росією. Арбітражний суд у Гаазі зобов'язав РФ виплатити компенсацію у розмірі $5 млрд за «незаконну експропріацію активів» «Нафтогазу» в Криму у 2014 році. Рішення суду є обов'язковим до виконання. У разі відмови від добровільного виконання рішення (згідно з Нью-Йоркською конвенцією 1958 року), «Нафтогаз» має право вимагати його примусового виконання на території тих країн, де знаходяться активи РФ. Це рішення створює прецедент, який дозволяє реалізувати виявлене майно РФ та передати виручені кошти Києву.

Радник президента РФ Мединський вдав із себе «знаного толкініста»: *«Ми не маємо конфлікту з Україною. У нас є, на жаль, конфлікт традиційних колоніалістів, котрі століттями будували успішні імперії, з територією, яка не захотіла бути колонією...Частину жителів України зазомбовано ідеологічно, в країні займаються історичним перепрограмуванням. Це історичне фентезі. Московити – це гобіти. А вони – ельфи. Це із цієї ж серії. Жодного відношення до науки це не має»*. Насправді є щонайменше дві речі, в яких помилився Мединський. Перша: у книгах Толкіна гобіти та ельфи не воювали між собою. Друга: московити – це орки, інші персонажі толкінівського Середзем'я, які увійшли в історію цієї у чистому вигляді колоніальної війни з боку Росії.





«Ми повинні силою нашої молитви і нашими добрими справами та нашим добрим цілепокладанням зробити все, щоб якнайшвидше цей конфлікт зупинився», – сказав Гундяєв (патріарх РПЦ Кирил) у своєму зверненні в Великдень. Насправді зло на Великдень 2022-го року повторилося й цьогоріч. Минулого разу, нагадаємо, напередодні світлого православного свята окупанти випустили по Одесі сім ракет. Цього разу «добре цілепокладання для зупинення міжусобного конфлікту» втілилося у ракетний удар по храму Архістратига Божого Михаїла у Запорізькій області. І з кожним зруйнованим храмом українці все далі віддаляються від РПЦ.

Кирил вчергове вжив і термін «міжусобиця» щодо визначення вторгнення: *«Ми як християни не можемо залишатися байдужими до бід і поневірянь наших братів і сестер, серця яких обпалені вогнем міжусобного конфлікту»*. Таким чином він озвучив погляд на війну в Україні, тотожну позиції Путіна, яку той висловив восени на форумі «Валдай», коли заявив, що *«частково згоден із трактуванням СВО як громадянської війни, оскільки росіяни та українці – один народ»*. А 14 квітня росіяни обстріляли місто з символічною назвою Слов'янськ, що призвело до десятків загиблих та поранених мирних жителів.

Пригожин у перервах між черговим «юридичним взяттям Бахмуту», як з'ясувалося, встигає писати розлогі статті, в яких заявляє, що зараз *«ідеальним варіантом буде оголосити про закінчення СВО... Треба намертво закріпитися на тих територіях, які вже є»*. Пригожин правий у своєму поясненні цього кроку – *«єдине, чого досягла Росія – це зміцнення національно-орієнтованої держави під назвою Україна»*. Таким чином він став першим медійним воєнним злочинцем, який запропонував припинити військові дії. Пояснень пригожинській риториці багато, але принаймні одне лежить на поверхні – він, як то кажуть, вже зламав зуби об Бахмут. І чітко розуміє, що таких «бахмутів», які взяти у Росії просто не вистачить сил, попереду величезна кількість.

17 квітня 2023 року



З'являється відео про злочини ПВК «Вагнер» на Донбасі. Одна з цитат «героїв» відео є фактично визнанням: *«Ми йшли та вбивали всіх. Були жінки, чоловіки, пенсіонери, діти... Дитині було 5–6 років, вона верещить, а я зробив контрольний. Пригожин дав чіткий наказ «знищити всіх, не дати вийти нікому»*. У РФ вже також не приховують, що *«у підпорядкування ПВК почали надходити підрозділи мобілізованих військовослужбовців»*. Злочини проти людяності з боку міжнародної транснаціональної злочинної організації ПВК «Вагнер», плюс вже неприховане доукомплектування її мобілізованими – доводить злочинність саме держави Росія.

Медведчук випускає опус з ідеєю *«провести судовий процес за прикладом Нюрнберзького трибуналу, надавши правову оцінку діям нацистського режиму Зеленського, його попередників і покровителів»*. Це свідчить про те, що інших альтернативних «українських лідерів», крім Медведчука, у Путіна немає. При цьому Медведчук не горить бажанням втілити мрію про «іншу Україну» на якійсь «звільненій території». А сам він (підозрюваний у держзраді) має бути вдячний «київському режиму» за те, що той відпустив його до «вільної Росії», в якій цього дня найбільший в її сучасній історії тюремний строк за «держзраду» – 25 років – отримав опозиціонер Володимир Кара-Мурза. Якщо Медведчук пропонує як альтернативу саме таку путінсько-сталінську державну модель, то українцям є за що боротися.

Найдорожча зірка путінської пропаганди – Соловйов – почала нарешті згасати. На його Telegram-каналі (який вже давно орієнтований виключно на маргіналів) з'явилося відео, на якому він за допомогою машини з радіокомплектом закликає українських воїнів «йти на Київ». Його програма «Вечір з Володимиром Соловйовим» останнім часом набирає всього 70 тисяч переглядів. У рейтингу популярності серед російських телеглядачів вона займає ганебне 16 місце. Соловйов програє «Вестям», «60 минутам», «Времени» та іншим пропагандистським токшоу. Вигоряє найоплачуваніший пропагандист Росії буквально на очах.

Колаборант Сальдо розпорядився «вилучати цивільні човни в регіоні для передачі їх на користь військових. Господарі човнів можуть отримати компенсацію». Усе це дуже нагадувало події листопада минулого року – напередодні «непростого рішення». Тоді виведення окупантів з єдиного захопленого ними обласного центру розпочалося за декілька тижнів і так само супроводжувалося вилученням не тільки човнів, а й барж та інших плавзасобів.

Стало відомо про дві чергові перемоги України, які опосередковано, але офіційно визнали в Росії. Перша: по всій її території (а не тільки на прикордонних) офіційно скасовано ходу «Безсмертного полку». Друга: Росія цьогоріч відмовилася від проведення Армійських міжнародних спортивних ігор, включаючи улюблену забавку Шойгу під назвою «танковий біатлон». Переважна більшість його учасників, вже загинула в Україні. Починаючи з останнього переможця (у 2021 році) Бато Басанова і Олексія Бакульова – чемпіона 2017 року.

Кремль оприлюднює відео візиту Путіна до окупованої частини Херсонської області та «ЛНР», який відбувся нібито напередодні. Насправді чергове «вбудовування» президента РФ у його «нові території» відбулося так само штучно, як і їхнє «приєднання до Росії». Путін перебував у Храмі Христа Спасителя в Москві у ніч із 15 на 16 квітня. При врученні копії ікони він каже: «Зараз ось Великдень **буде**, так?». У відео, опублікованому на сайті Кремля, цю фразу згодом приберуть. Кремль наполягає, що Путін був на ТОТ 17 квітня. Але прес-служба повідомила, що цього дня Путін зустрічався з Шойгу в Кремлі. Таким чином, Кремль намагається всіх переконати в наступній брехні: Путін в понеділок, 17 квітня, зустрів ранок у «ЛНР», негайно повернувся до Кремля, щоб зустрітися із Шойгу, а о 14 годині вже був у Геніческу. А президент Зеленський відвідав цього дня передові позиції українських Сил оборони в Авдіївці. І жодного питання щодо правдивості цієї події ні в кого не виникло.



19 квітня 2023 року

■ В європейських крамницях продають мапи, де український Крим позначений як «Росія». Відшукав такі хибні карти і дослідив це питання українець Микола Голубей, який нині проживає у Німеччині, – повідомив Світовий конгрес українців. Некоректні зображення містять ледь не всі види мап: від дитячих розважальних – до точних карт для професіоналів, від настінних декоративних – до дорожніх путівників. Крим, Донецька, Луганська, Запорізька та Херсонська області зображуються, частково або повністю, частиною РФ або як «спірна територія. Регіональний віцепрезидент СКУ Павло Садоха каже: *«У березні цього року Путін заявив, що «Росія має багато друзів у західних країнах». Напевно, він мав на увазі не тільки економічні зв'язки»*. Спільними зусиллями МЗС та українських громадських організацій в країнах ЄС, у тому числі членів СКУ, вдається виправляти такі «помилки», через офіційні звернення до відповідних міністерств чи приватних інституцій.

■ З нової версії російського підручника «Навколишній світ» для 4 класу прибрали згадки про Київ. «Медіазона» порівняла редакцію посібника 2023 року та 2021-го. У старому виданні говорилося, що *«Повість временних літ» написав чернець Києво-Печерського монастиря Нестор»*. У новій версії Нестора названо просто «ченцем», місце його роботи і життя взагалі не уточнюється. Раніше *«князь Володимир хрестив народ у Києві»*, у новій редакції – просто «у столиці». Змінено формулювання *«Після смерті Олега у Києві став правити князь Ігор»*, на *«Після смерті Олега Руссю став правити князь Ігор»*. У редакції 2023 року змінено дату заснування Русі. Раніше це був *«882 рік, коли Олег об'єднав Новгород та Київ»*. Цього разу її перенесли на 20 років раніше: *«З покликанням Рюрика у 862 році до Новгороду пов'язують утворення держави Русь»*.

В європейських крамницях продають мапи, де український Крим позначений як «Росія»







«РИА Новости» випустили в світ наступну новину: «Гітлерівці обрали назву «Катинь» для звинувачення СРСР у розстрілі польських офіцерів тому, що цей топонім співзвучний польському слову «кат», такий же прийом використовувався й у випадку з Бучею...». Отже, пропаганда у своїх «лінгвістично-топонімічних» намаганнях вже напряму проводить (у звично-недолугому стилі) паралелі між сталінським і путінським режимами. І вони не безпідставні: як у 1940-му, так і в 2022-му виконавці злочинного наказу – від рядового до вищого керівництва – були нагороджені. Участь СРСР у розстрілі поляків в Катині офіційна Москва заперечувала півстоліття, до 1990-го, вона також запевняла, що «це зробили гітлерівці». І ось знову до цього повернулися. До ЄСПЛ справа про воєнний злочин у Катині потрапила лише у 2007 році. З Бучею так не вийде. Усі докази в наявності.

Релігійна ворожнеча – одна з улюблених тем для ІПсО з метою розхитати суспільно-релігійну складову серед українців. Цього разу фейкороби вирішили відправити «народних месників» в Івано-Франківськ, щоб ці невстановлені (як завжди у росіян) особи віддухопелили «широковідомого» на все місто (на їхню думку) єпископа на ім'я Микита. Рекламні кампанії з різними ID запустили зі сторінки у Facebook під назвою Beauteous ir7, яка маскується під «сторінку з краси».

Поширюється відео, на якому військовослужбовці ЗСУ нібито закопують живцем «вагнерівця». Насправді воно було поширене ще у 2016 році, до того ж самими росіянами. Тоді пропагандисти «закопували» сепаратиста, а не «вагнерівця», зазначає проєкт «Без брехні». Ще тоді фактчекери розвінчували цей фейк. Зокрема, військовий одяг тих, хто проводить «страту», не відповідає однострою ЗСУ, а у військових немає розпізнавальних знаків.

21–22 квітня 2023 року



У РФ додали чергову перлину у пропагандистську «новомову». Народилася вона у зв'язку з авіаційним ударом, який ВКС РФ завдали по російському місту Бєлгород. І хоча у Шойгу досить швидко (як для них) пояснили це «нештатним сходом авіаційного боєприпасу», пропаганда була швидшою. Так, «Царьград» вимагав негайних «ударів відплати по центрах прийняття рішень». Ще далі пішов телеканал «Россия 1», ведучий якого заявив, що «сучасна бойова техніка дозволяє російським підрозділам ліквідувати екстремістів у зоні СВО з мінімальної відстані» (шаблон новини був написаний заздалегідь і стосувався, цілком вірогідно, того ж Харкова, а відредагувати його не встигли). А вже наступного дня було офіційно визнано, що «нештатних сходів» (фактично: погано прикріпленої бомби, що просто зірвалася) було два. Друга бомба не вибухнула, а пішла під землю, ...зачепивши будинок. Місцевий губернатор Гладков вирішив не пов'язувати одне з одним і назвав знахідку не бомбою, а «вибухонебезпечним предметом».

Пригожин розповів про скоєний сином Пєскова злочин. Мовляв, він взяв його до себе у злочинне угруповання ПВК «Вагнер» за підробленими документами. Вся ця фантастична історія (наприклад, під час нібито перебування Пєскова на Донбасі на його Tesla у Москві двічі накладався штраф) була схожа на чергову недолугу пропагандистську спецоперацію. Мета – переконати холопів у тому, що «діти баринів теж воюють». Окремої «логічності» цій історії додав «політолог Марков», який так хотів прислужитися Пєскову, що проілюстрував новину про його сина світлиною з присяги сина Петра Порошенка. Після того, як у офіційного представника Кремля і екпрезидента України виявився «один син на двох» і над цим реготали вже в самій Росії, Марков негайно списав все на втомленого увечері суботи адміна свого Telegram-каналу, українську ІПсО та іншу «фашистську нечисть».

Посол КНР у Франції Лю Шайє в інтерв'ю каналу LCI заявив, що держави, які утворилися після розпаду СРСР, *«не мають ефективного статусу в глобальному праві, оскільки немає міжнародної угоди, яка конкретизувала б їх статус як суверенних країн»*. Посол КНР також висловив свою позицію щодо Криму – мовляв, *«кожен сприймає його проблему по-своєму...»*. В ОПУ наголосили, що такі заяви транслюють позицію Росії: *«Дивно чути від представника країни, що ретельно ставиться до своєї тисячолітньої історії, абсурдну версію «історії Криму». Хочете бути великим політичним гравцем – не переказуйте пропаганду російських аутсайдерів»*. Інтерв'ю викликало негативну



реакцію в представників Латвії, Литви, Естонії та Франції. Близько 80 парламентаріїв Європи звернулися до глави МЗС Франції Катрін Колона із закликом оголосити персоною нон ґрата китайського посла. Адже трактувати його слова можна як констатацію того, що міжнародно визнані кордони вже не є непорушними. Варто нагадати, що після розпаду СРСР Україна (включно з Кримом) була визнана всім міжнародним співтовариством. І КНР у тому числі.



Відео з монахами біля церковного вівтаря, які гучно гупають, кричать, бігають по церкві та розкидають квіти, пропагандисти назвали *«священники ПЦУ проводять сатанинські обряди»*. Насправді ці ролики не мають стосунку до України, – зазначили в Укрінформі. Одне відео зняли у Греції – там у місцевій церкві прийнято шуміти та кричати у храмі у Велику Суботу перед Великоднем. Це символізує гучну перемогу Ісуса Христа над силами зла. Ще одне відео зняли на Великдень у соборі Агіос-Георгіус на Кіпрі. Священик, який розкидає квіти, сповіщає добру вість – про воскресіння Ісуса Христа.

YouTube блискавично відреагував на звернення очільника МКІП Ткаченка з проханням припинити інтернет-діяльність «пригожинців». Відеоролики ПВК «Вагнера» з понад мільйоном переглядів і канали, що їх розповсюджували, видалили з відеохостингу.

24 квітня 2023 року

Після неодноразових і резонансних заяв прем'єр-міністра Угорщини Орбана та голови МЗС Сійярто до антиукраїнської риторики вдалася ще й віцеспікерка парламенту Дора Дуро. Російським «Известиям» вона заявила, що негативне ставлення Будапешта до інтеграції України до НАТО пов'язане з політикою щодо угорської національної меншини на Закарпатті. Мовляв, Київ міг би *«зробити правильний крок у цьому напрямку та дати Закарпатській області та іншим регіонам «територіальну автономію»*. Але те, що угорці, які живуть в Україні, начебто «просять захистити їх від українського геноциду» – фейк, – заявили самі українські угорці. Автором такого «прохання» є «голова міжнародного центру «Матриця русинів» Петро Гецко, який перебуває на території РФ і в 2014 році був оголошений у розшук, – зазначає StopFake. У 2019 році суд визнав його винним у скоєнні дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу і засудив до 12 років. Ще на початку повномасштабного вторгнення карпатські русини виступили із заявою про те, що будь-які звернення Гецка від їхнього імені вони засуджують, не підтримують, і його слова не мають жодної легітимності.





З телеканалу Fox News вигнали Такера Карлсона, який регулярно заповнював соловйовський антиамериканський та антиукраїнський порядок денний відповідними спічами. *«Такере, приходь до нас. У нас можна не боятися лаяти Байдена»*, – супроводив Соловйов своє прохання. Це є алюзією на радянський анекдот про те, що «в Москві ніхто не боїться лаяти Рейгана». Проте Карлсон навряд чи взагалі знає, хто такий Соловйов. Але (нехай, і неусвідомлено) для нього та інших пропагандистів ексзірка Fox News надавала увесь цей час неоціненну послугу. Популярність Карлсона різко зросла в РФ саме після 24 лютого 2022-го. У матеріалах на сайті «Вестей», який охоплює телеканали «Россия 1» та «Россия 24» нараховано щонайменше 49 його згадок. До початку повномасштабного вторгнення пошук видав всього п'ять таких сюжетів.

■ МО РФ звинувачує Україну в тому, що її БПЛА нібито атакували Севастополь, використавши «зернові коридори». Речник ГУР МО України Юсов назвав це брехливою маніпуляцією. Останні події в Криму стосувалися виключно військових об'єктів і жодним чином не пов'язані з «зерновою угодою». Україна дотримується міжнародних зобов'язань і виконує всі зобов'язання, що стосуються «зернового коридору».

■ Причина повені у Києві полягає у тому, що українці забули почистити шлюзи ГЕС, – такий фейк розганяють пропагандисти. Вони стверджують, що «могли легко злити воду, але були настільки заклопотані війною, що шлюзи не почистили. Коли відкрили, вода не змогла піти». Насправді це навіть антинауково, – зазначає StopFake. Гідротехнічні споруди дозволяють контролювати та регулювати процес повені, а воду активно пропускають через ГЕС на Дніпрі, здійснюючи контрольовані скиди. Справжня причина підвищеного рівня підтоплень – природна. Також цьому сприяли і росіяни, які окупували Каховську ГЕС, через що вона фактично не працює.

■ Медведєв визнає, що *«єдиною скрєпою Росії наразі залишилася ядерна зброя, і наші противники не повинні недооцінювати можливості застосування її Москвою, у якої не здригнеться рука»*. Щодо Росії, то на думку Медведєва, *«Захід фантазує про Сполучені Штати Сибіру і Тюменську республіку»*. Водночас він сам базікає про майбутній розпад ЄС, США (пообіцяв «вболівати за Техас») і звичайно, України: *«Забрати собі її західні регіони Польща, Угорщина та Румунія мріють не перший десяток років. Зараз... Київ нездатний платити за рахунками Вашингтону, а якщо так – нехай розплачується землею. Закарпаття хочуть віддати Угорщині, Галичину – Польщі, Буковину – Румунії»*. Насправді нав'язливі мрії «взяти й поділити Україну» – свідчать передусім про слабкість Росії. Переможці не сигналізують розпачливо: «якщо ми не змогли проковтнути Україну цілком, то давайте разом розберемо її на шматки».



26 квітня 2023 року

Соловйов після зникнення з етеру одного американця – Карлсона – пустив в інформаційний бій іншого – Стівена Сігала. Той сказав, що «єврей Зеленський працює на нацистів». Насправді на одні й ті ж антисеміт-ські граблі наступив вчергове Лавров. 25–26 квітня Ізраїль відзначав 75-річчя незалежності і День пам'яті полеглих у війнах та жертв терактів. Лавров (головуючи в Радбезі ООН) спеціально не зняв з порядку денного на ці дати дебати з чутливого для ізраїльтян палестинського питання, хоча вони неодноразово просили його перенести обговорення. У підсумку, постпред Ізраїля в ООН Ердан демонстративно залишив лавровське засідання зі словами: *«Я відмовляюся проводити цей священний день, слухаючи брехню та осуд... Пане Лавров, що б ви відчули, якби Радбез ООН зібрався на засідання, щоб засудити російських солдатів 9 травня?»*. Незабаром Москва почне вслід за наративом «Зеленський – єврейський нацист» просувати тезу «Ізраїль став нацистською державою». Тим паче, що ґрунт для цього в Росії давно і добре зораний як державним (за всіх часів), так і побутовим антисемітизмом.

Рік тому відбулося засідання Контактної групи з оборони України, яке увійшло в історію як перший «Рамштайн». Те, що 26 квітня 2022 року починалося з надання, умовно кажучи, бронежилетів, згодом перетворилося на постачання Patriot та багато іншого. А з «Рамштайнами» Росії не щастить не лише з військової точки зору, а й музичної. Німецька група Rammstein тривалий час була ледь не улюбленою в РФ. Ще на початку вересня 2021 року її соліст Тілль Ліндеманн співав на Красній площі пісню Марка Бернеса «Любимый город». Тоді йому акомпанували одразу три військових оркестри. Все змінилося 24 лютого 2022-го. Rammstein випустив кліп на пісню «Ziet» («Час»). У ньому присутні сцени війни, які весь світ зараз спостерігає в Україні. На сайті групи німецькою, українською та російською мовами написано: *«Ми висловлюємо підтримку народу України, який чинить опір жахливій агресії з боку російського уряду»*.



Rammstein випустив кліп на пісню «Ziet». У ньому присутні сцени війни в Україні



Рік тому в Херсоні мав пройти так званий референдум щодо створення «ХНР». У той час там тривали масові акції протесту. Пропагандист Прилєпін описував це так: *«Чоловік 150 вийшло. І це на місто з населенням 300 тисяч... Решта сидять, дивляться російські новини. Думають, як далі буде життя складатися. Нормально буде складатися»*. Нічого нормального для окупантів, як відомо, у Херсоні так і не склалося. Але 27 квітня в них так і залишилося все тією ж сакральною «електоральною» датою. Цього дня Пушилін заявив, що «має намір висунути свою кандидатуру на посаду керівника «республіки на наступний термін». Насправді на вересень призначені так звані «вибори» (в т.ч. «парламентські») в «нових регіонах Росії». Але те, що це буде чергова фікція і масштабна фальсифікація, не приховують і в самій РФ. Адже, за її законодавством, на територіях, де діє воєнний стан, вибори не проводяться. На виборах можуть голосувати лише люди з паспортом РФ. Окупанти впроваджують примусову паспортизацію громадянам України, які опинилися на ТОТ. Цього ж дня Путін підписує указ, який санкціонує їхню фактичну депортацію, у разі відмови від російського громадянства. Відповідно до указу, місцеві українці можуть перебувати там лише до 1 липня 2024 року. Насправді указ Путіна щонайменше грубо порушує міжнародне гуманітарне право в тій його частині, яка стосується окупованих територій. Частина заходів, запроваджених указом, може складати і воєнний злочин. У Римському статуті Міжнародного кримінального суду серед його ознак визначена «депортація або переміщення частини населення окупованої території в межах кордонів або за межі цієї частини окупованих територій». Фактично Путін вдався вже до шантажу простих людей, які опинилися на ТОТ і в силу різних причин змушені терпіти окупацію: або приймаєте громадянство РФ – з усіма відповідними наслідками, або вшивайтеся з рідних домівок. Час на роздуми – до липня наступного року.

28–30 квітня 2023 року



Ракети потрапили в багатоповерхівку в Умані, ще одна – в житловий будинок у Дніпрі. В результаті загинули 25 людей. МО РФ заявляє про *«зосереджений удар високоточною зброєю по пунктах дислокації ЗСУ... Перешкоджено висування підрозділів морської піхоти до районів бойових дій»*. У Telegram відомства навіть з'явилася картинка з написом «Точно в ціль» та хештегом «ГероїZ». Насправді до списку «морських піхотинців», серед інших, увійшли: 8-річна Уляна Тройчук, 11-річна Софія Шульга, 17-річний брат Кирило Писарєв, півторарічний Іван Одайський, 16-річний Олексій Лисак, його сестричка Аліна, та інші діти. Гинули вони разом із своїми сім'ями. Атакували цих та інших українських «морпіхів» близько 4 години ранку крилаті ракети Х-101/Х-555 з літаків Ту-95 з Каспійського моря. Координати цілей в ці ракети вносяться завчасно – це свідчить, що окупанти об'єктами атаки навмисно обрали житлові будинки. І це єдине, в чому не збрехало МО Росії, пояснюючи свій дійсно високоточний удар.

Кожного разу, коли відбувається подібна трагедія, Росія поспіхом завдає удару у відповідь по ТОТ. Так було й цього разу – з нібито обстрілом з боку ЗСУ Донецька, зокрема, житлового району біля РСК «Олімпійський». Але руйнування донецькі будівлі зазнали чомусь з тилової, східної частини. Для більшого ефекту пропаганда жаліється, мовляв, ЗСУ «знищили єдину на весь Донецьк установку МРТ». Але й тут збрехали. Їх у місті щонайменше 8. Цинічна практика росіян полягає в тому, щоб спочатку вбити одних українців далеко від фронту, і щоб знецінити це вбивство, вбити інших – вже на окупованій території.

Крапку в «ефективному контролі з боку РФ над окупованими частинами Донбасу», над яким Москва довго билася в міжнародних судах задля вигідної собі хронологічної рамки, поставив указ Путіна, в якому він надав статус ветеранів для «ополченців Донбасу з 2014 року та інших добровольців». Тим самим Росія офіційно визнала, що воює з Україною вже відтоді.

Черговий вкид росіян стосується президента України Зеленського та головнокомандувача ЗСУ Залужного. Пропагандисти продукують фейки про їхній конфлікт і поширюють наратив про те, що Залужного нібито готують на роль майбутнього українського президента. Це – вже не перша спроба публічно «посварити» Зеленського та Залужного, аби спровокувати панічні настрої серед українців. Ці чутки спростував міністр оборони Резніков, а секретар РНБО Данілов назвав їх спробою Росії розхитати ситуацію в Україні. Цього разу рекламну кампанію запустили зі сторінки у Facebook під назвою Active join. За даними Центру стратегічних комунікацій, цю психологічну кампанію запустили 29 квітня, у той же день створили фейкову сторінку.

Офіційно провалилася дипломатична «антиколоніальна спецоперація». Усі росЗМІ цього дня як води в рота набрали з приводу фіаско, яке Лавров у підсумку отримав чергового голосування щодо агресії Росії проти України. При цьому весь останній місяць РФ головувала у Раді безпеки ООН. За задумом Кремля, він мав би осінити всіх «російською правдою» про війну в Україні. Саме задля цього були й нещодавні африканський та латиноамериканський вояжі Лаврова. Але вразити світ не вийшло. Стало навіть гірше, бо ледь не «стратегічний союзник» Китай вирішив нарешті відмовитися від практики «утримання» під час голосування щодо документів із жорсткими формулюваннями з приводу вторгнення в Україну. У резолюції A/77/L.65 *«Співпраця між ООН та Радою Європи» йдеться про «безпрецедентні виклики, які стоять після агресії Російської Федерації проти України, а раніше проти Грузії»*. Резолюція також закликає *«відшкодувати збитки, завдані жертвам російської агресії, та притягати до відповідальності всіх, хто винен у порушенні норм міжнародного права»*. Крім КНР, за резолюцію проголосували члени БРІКС – Індія та Бразилія, члени ОДКБ – Казахстан та Вірменія. Загалом документ зібрав 122 голоси «за». «Проти» – лише п'ять: Росія, Білорусь, Демократична республіка Конго, Нікарагуа та Сирія.





Спікер Конгресу США Кевін МакКарті: «ми продовжуватимемо підтримувати Україну, тому що весь світ бачить, що насправді відбувається»

Представник «РИА Новости» своє питання до спікера Конгресу США Кевіна МакКарті сформулював так: *«Ми знаємо, що ви не підтримуєте нинішні безлімітні та безконтрольні постачання зброї Україні. Чи можете ви прокоментувати – чи можливо, що найближчим часом американська політика щодо постачань Україні зброї зміниться?»*. У відповідь МакКарті заявив: *«Ви сказали, що я не підтримую допомогу Україні? Ні, я підтримую допомогу Україні. Я не підтримую те, що ваша країна зробила з нею. І я не підтримую вбивства дітей. Моя точка зору, що ви повинні вивести свої війська. І ми продовжуватимемо підтримувати Україну, тому що весь світ бачить, що насправді відбувається»*.

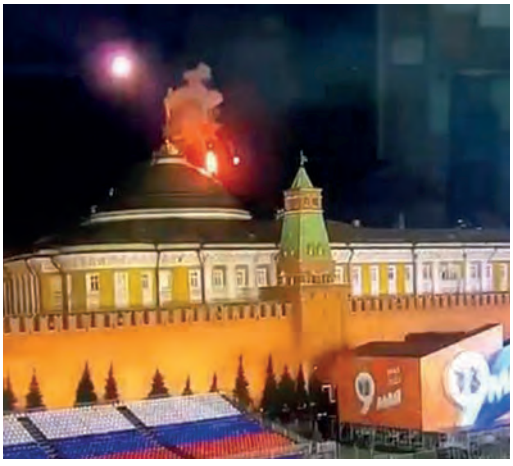
Верховна Рада визнала політичний режим Росії рашизмом. Відповідна заява адресована ООН, Європарламенту, ПАРЄ, ПАСЕ, ОБСЄ, Парламентській Асамблеї НАТО, урядам та парламентам іноземних держав із закликом підтримати засудження ідеології, політики та практики рашизму. *«ВР засуджує рашистський режим президента Путіна і звертається до міжнародного співтовариства із закликом застосувати реальні заходи для притягнення до відповідальності військово-політичного керівництва країни-агресора»*, – йдеться у пояснювальній записці до постанови.

Уповноважений з прав людини Лубінець порадив брати російський паспорт українцям на ТОТ: *«Взяти, вижити і дочекатися звільнення. Зараз напрацьовується закон, який дозволить офіційно відмовитись від паспорта РФ і повернутися до нормального життя»*. Радник глави ОП Подоляк зазначив, що держава Україна не має наміру переслідувати громадян, які під примусом отримали громадянство РФ: *«Якщо вам необхідно взяти російський паспорт, щоб уникнути репресій, катувань, – беріть. Але усі, хто допомагав окупантам, обіймав «посади» в їхніх «адміністраціях», допомагав у псевдореферендумах і на камери брав паспорти країни-агресора, нестимуть відповідальність»*.

Якщо й треба було намалювати чергову «червону лінію» для вибуху «турбопатріотизму», то кращої картинки ніж дрони над Кремлем не вигадати. Проте малювали її у Москві по-колгоспному. Перше повідомлення про «бавовну» над Кремлем з'явилося о 2:37 у Telegram-каналі «Соседи. Якиманка-Замоскворечье». А Кремль повідомив, що його атакували аж за півдоби і наполягав, що це був «замах особисто на Путіна». Проте навіть хронологічно це неможливо. Адже 2 травня він ще перебував у Санкт-Петербурзі, де по відеозв'язку відкривав рух трамвая в окупованому Маріуполі (який, до речі, згодом зійшов з рейок). А цього дня у Ново-Огарьово зустрічався з нижегородським губернатором. Про все це повідомляла саме пресслужба Кремля. Як після цього не повірити, що у Путіна дійсно є двійники. Потім з'явилося відео атаки й другого дрону. Москва наполягає, що *«спецслужби вивели з ладу обидва, матеріальних збитків не було»*. Але виходячи з відео, як мінімум один дрон таки вибухнув і купол кремлівського Сенатського палацу палав. Так і не надійшло пояснень, що за люди лазили тієї ночі по кремлівських куполах.

Але неспокійно не тільки у Москві. За останні 5 днів на підконтрольній їй території палали дві нафтобази, було «зупинено» два потяги у Брянській області. Через це у пропагандистській новомові негайно з'явився новий штамп – *«втручання сторонніх осіб у роботу залізничного транспорту»*. Усе це робиться для створення «нової нормальності» для росіян.

«Воєнкор» «Россия 1» Зєнін у своєму «включенні з фронту» демонстративно заряджає боєприпаси зі словами: «Це від мене!». При цьому зазначає, мовляв, *«з журналістської етики допомагати військовим» не можна, але тут «особливий випадок – воюємо за Батьківщину!»*. Досить дивно після відео з подібними «воїнами» дивитися на волання, наприклад, Симоньян, що по її «журналістах» завдають ударів. Тим паче, що RT абсолютно відкрито закуповує для своїх «репортерів» камери із кріпленням для... зброї.



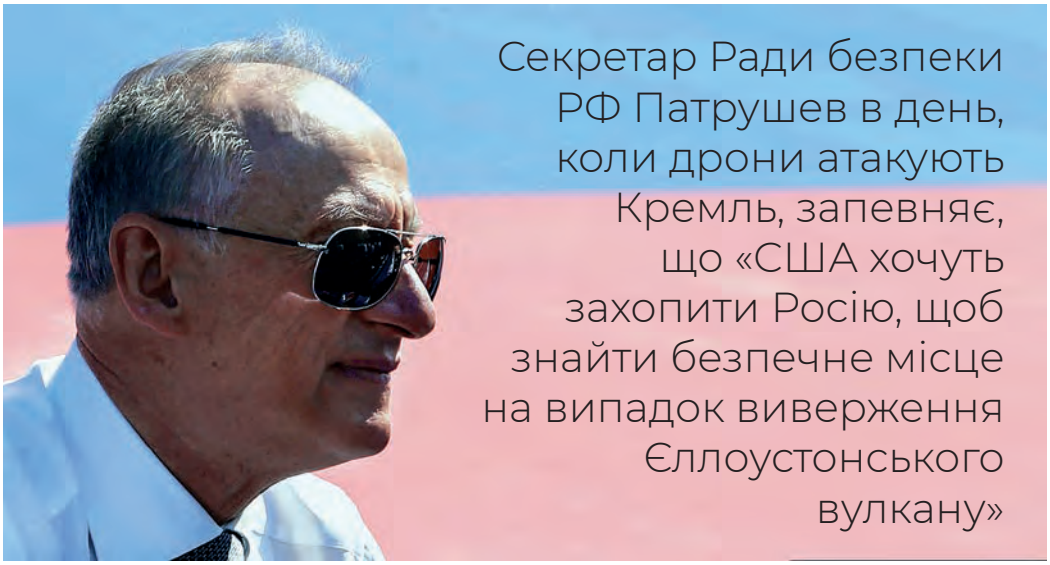


4 травня 2023 року

Москва вирішила все ж виконати обов'язкову програму на тему «дрони над Кремлем». Але досить дивно. З одного боку, вона наполягає, що «це теракт, рішення про який ухвалили США, а Україна виконала». З іншого – робить усе, щоб росіяни сприйняли це як «все під контролем, Путін працює за звичним графіком». Не було жодних екстрених засідань: Радбезу РФ, Міноборони, Держдуми. «Первый канал» приділив атаці дронів на Кремль 4 хвилини. «Россия» – 3,5, а НТВ – взагалі одну. Лейтмотив: *«київська влада цією атакою провокує ескалацію і підтверджує свою диверсійно-терористичну доктрину, яка затверджена Вашингтоном»*. Офіційний представник Білого дому з нацбезпеки Джон Кірбі прокоментував це чотирма словами: ***«Пєсков просто звично бреше».***

Проте, вже навіть «воєнкори» на кшталт Сладкова не приховують, що усе зрештою може дуже погано закінчитися і наводять приклад приземлення на Красну площу німецького пілота Матіаса Руста у 1987 році: «...і саме тоді захиталася імперія». І Сладков цього разу правий. Якщо цілий секретар Ради безпеки РФ Патрушев в день, коли дрони атакують Кремль, запевняє, що ***«США хочуть захопити Росію, щоб знайти безпечне місце на випадок виверження Єллоустонського вулкану»***, то усі маразматичні метастази пізнього СРСР у сучасній путінській Росії видно наочно.

Осередок «Союзу журналістів РФ» створили у тимчасово захоплених районах Запорізької області, а керуватиме ним Сергій Корабєльніков з Омська, – повідомляють у Центрі національного спротиву. Координує пропагандистів на ТОТ росіянин Олександр Малькевич – наближена особа до Пригожина. Саме йому підконтрольні так звані телеканали «Таврія», «Маріуполь 24» та «За медіа». У ЦНС зазначають, що штат сформований з колаборантів без досвіду роботи, набраних з вулиці.



Секретар Ради безпеки РФ Патрушев в день, коли дрони атакують Кремль, запевняє, що «США хочуть захопити Росію, щоб знайти безпечне місце на випадок виверження Єллоустонського вулкану»





■ В Росії відбувся ще один високоточний удар – замах на пропагандиста Захара Прилєпіна. Ще напередодні він у своєму Telegram-каналі коментував «снарядний бунт Пригожина» і пов'язував його з долею Росії: *«Ми ще не там, не в тій точці. Але іноді озирнешся на всі боки і думаєш: а чи не по дорозі ми туди?»*. Звичайно, по дорозі. Адже ця «літературна комаха» (як називав Прилєпіна його вчитель, покійний нацбол і українофоб Едуард Лімонов) і є черговою сакральною (хоча й, що вижила) жертвою не України, а саме колапсу путінської Росії.

■ Трагіфарс у кількох актах під назвою «"Вагнер" залишає Бахмут після 10 травня» став нецікавим ще з появи у кадрі з найманцями екс-заступника Шойгу Мізинцева, який після відставки нібито став одним із заступників Пригожина. Потім було багато чого: істерика останнього на тлі трупів бойовиків на тему: *«Шойгу, Герасимов, с...ка, де боєприпаси?»; «Шойгу, дай бойове розпорядження на вихід «Вагнер» в тил»; «Путін, дай розпорядження на ввід "Ахмата" замість "Вагнера"»* (від Кадирова); *«Женя, ти – не правий, ми разом брали Попасну, потім тобі розтлумачать "по понятиям"»* (також від Кадирова); Суровікін став посередником між МО РФ та ПВК «Вагнер». Але вірити Пригожину (особливо щодо «нестачі снарядів») не можна (командувач Сухопутних військ ЗСУ генерал Сирський підтвердив, що окупанти збільшили інтенсивність обстрілів з важкого озброєння). У «Вагнера» насправді не снаряди закінчувалися, а слоган на шевроні «Вантаж 200 ми разом» ставав реальністю. Пригожин відчував, що не виконав обіцянку Путіну «взяти Бахмут до 9 травня» і саме істерично пояснював свою невдачу.

■ Офіційно зафіксовано кінець чергового путінського міфу з серії «аналоговнєт». Донедавна системи ППО України були фактично безсилі проти гіперзвукового «Кинджалу». Тепер є Patriot, який довів свою ефективність. Причому так, що навіть у МО РФ не стали спростовувати збиття «Кинджалу». ЗСУ стали першою в світі армією, яка зуміла збити балістичну ракету за допомогою ЗРК Patriot.

8 травня 2023 року



Більш ніж у 20 російських містах влада вирішила цього року відмовитися від проведення парадів на 9 травня. По всій РФ скасовано ходу «Безсмертного полку», що зайвий раз довело, що він таки смертний. Але дивним чином він вижив у «деградуючій Європі, яка підтримує українських неонацистів». Російські ЗМІ буквально смакували подібні кадри. Питання: *«як так сталося, що на другому році війни спокійно організувати різноманітні «патріотичні хороводи» можна де завгодно, крім Росії?»* – залишилося без відповіді. Але принаймні це вже розвінчує міф про «неонацистську сутність Європи», який (через підтримку України) щосили просуває пропаганда. Хоча, звісно, європейські міста, влада яких заборонила «безсмертні полки» та інші «переможні» заходи, негайно оголошувалися «посібниками нацизму».

До речі, на початку війни російські Telegram-канали поширювали фото стенда, на якому ніби висить оголошення для українських військових від МО ФРН: *«Шановні стажери з України! У Німеччині за демонстрацію нацистської свастики чи іншої символіки, пов'язаної з фашизмом, можна отримати покарання до трьох років позбавлення волі або великий штраф»*. Росіяни стверджують, що це оголошення вивісили на будівлі Бундесверу, щоб звернутися до українських танкістів, які приїхали на навчання. Як зазначив тоді «Укрінформ», офіси Бундесвера є у Берліні, Бонні та Потсдамі. А українські танкісти проходять навчання у Мунстері. Фейк тоді спростував і речник Командування спецпідготовки Венінг: *«Зображене оголошення не було створене Командуванням спеціальної підготовки під керівництвом Бундесверу для підготовки українців у Німеччині»*.

В Росії започаткована нова переможна традиція – доставка в інші місця частини вічного вогню з різноманітних відомих меморіалів воїнської слави. Москва косплеїть єрусалимський благодатний вогонь. Таким чином культ «перемоги» вже обставляють релігійною обрядовістю.

Промова Путіна на параді на Красній площі виявилася найкоротшою за останній час. Але в неї він вклав зміст усіх своїх «переможних промов» про: *«загрозу відродження неонацизму»* (2021 рік), *«боротьбу з тероризмом»* (2002–2005 і 2016 роки) та *«екстремізмом»* (2006–2007 роки), *«зовнішнє втручання»* (2012–2013 роки), *«спроби створення однополярного світу»* (2015 рік), *«спотворення історичної правди»* (2019 рік). З танків був тільки один, і той – сучасник Другої світової – Т-34. А головною зброєю параду-2023 стали антидронові рушниці в руках росгвардійців. Саме вони й символізували досягнення так званої СВО.

Була й звична протокольна розмова Путіна з ветеранами війни. І нібито саме вони сиділи поруч з ним на трибунах. Насправді жоден із них не воював проти нацистів. Праворуч від Путіна сидів 98-річний Юрій Двойкін. У 1942 році він записався в армію добровольцем, але на фронт так і не потрапив. Після закінчення школи снайперів, 1944-го року, його у складі НКВС відправили до Львівської області «виконувати операції з ліквідації націоналістичного підпілля на території Західної України». Ліворуч сидів Геннадій Зайцев. Він народився у 1934 році і за віком не міг брати участі у тій війні. Лише 1953 року його призвали на строкову службу, після закінчення якої він залишився в армії, а в 1959-му почав службу в КДБ. Через 9 років брав участь у вторгненні до Чехословаччини. Під його керівництвом було захоплено будівлю МВС у Празі. Звісно, поява цих «ветеранів війни» – не прокол кремлівського протоколу. Це розстановка акцентів – кого Путін дійсно вважає за своїх героїв: карателя НКВС та душителя «Празької весни».

А підсумок цього «переможного» дня для путінської Росії підвів Пригожин, який тоді перейшов чергову «червону лінію», заявивши наступне: *«А щасливий дідусь думає, що йому добре. І що робити далі країні? Що робити нашим дітям, онукам, майбутньому Росії і як виграти війну, якщо раптом випадково, я просто припускаю, виявиться, що цей дідусь закінчений мудак?»*.





Представник МО Ірану Хамзех Галандарі, маючи на увазі дрони-камікадзе Shahed, заявив, що «торік ефективність зброї нашого виробництва стала зрозуміла всьому світові»

Представник МО Ірану Хамзех Галандарі в інтерв'ю IRNA заявив, що *«торік ефективність зброї нашого виробництва стала зрозуміла всьому світові»*, вочевидь, маючи на увазі дрони-камікадзе Shahed. Це визнання привернуло увагу, звісно, в контексті того, що РФ почала масово застосовувати саме їх для обстрілів території України. Офіційно Тегеран визнав, що поставив Москві невелику партію дронів, наполягаючи, що це було перед повномасштабним вторгненням. ЗСУ вперше знищили Shahed 13 вересня. Під час останньої (на той момент) масованої атаки було збито усі 35.

Пєсков прокоментував рішення Варшави змінити у польській мові назву міста Калінінград на Крулевець. Він вважає, що *«Польща протягом усієї історії іноді скочується в божевілля своєї ненависті до росіян, і нічого хорошого для поляків це не приносить»*. Медведєв заявив, що *«тоді замість Кракова – Krakau, Гданська – Danzig і не Польща – а Царство Польське у складі Росії»*. Комісія з унормування географічних назв за межами Польщі пояснила, що нинішня російська назва міста є *«штучною і не пов'язаною ні з містом, ні з регіоном»*. А колишнього «всесоюзного старосту» Михайла Калініна (на честь якого і перейменували німецьке місто Кенігсберг) назвала *«злочинцем, відповідальним за рішення про масове вбивство польських громадян (Катинський злочин)»*. Рефлексії Росії з цього приводу цікаві на тлі того, що вона періодично перейменовує Донецьк на Сталіно та Волгоград на Сталінград. Кремль любить гратися в перейменування, і дуже не любить програвати. Тим більше на офіційному рівні.

Ще у грудні 2010 року Путін заявив, що *«Росія перемогла б у Другій світовій війні навіть без допомоги України»*. А вже у 2023-му Москва звинуватила Берлін у *«відмові від визнання історичної відповідальності перед російським народом»* через постачання танків Україні. Це – ще один спосіб маніпулятивно «приватизувати» спадщину Другої світової. І не лише перемогу, а й страждання, яких зазнало все населення СРСР від німецької агресії.

З «гіперзвуковою швидкістю» (цілий тиждень!) було знайдено анонімне «джерело в Міноборони РФ», яке повідомило, що українці, мовляв, збрехали про збиття «Кинджала» 4 травня. Це натхненно й цитували усі росЗМІ. Подібна брехня була потрібна , щоб не дратувати Путіна, який свято вірить, що його «диво-зброя» дійсно недосяжна для Patriot (які він особисто обіцяв «переклацати»). А евфемізм «джерело» зазвичай використовується для уникнення особистої відповідальності за недостовірну інформацію.

Пропаганда волає про «початок возз'єднання Донбасу з Росією». Адже 9 років тому відбулися так звані «референдуми щодо статусу ДНР та ЛНР». Звісно, говорити про юридичну нікчемність цієї події зайве. Цікаві цифри деяких міст, які були намальовані на замовлення Москви, та їхня подальша доля. Тоді в «ДНР» «явка» була в Красноармійську (Покровську) – 81,66%, Слов'янську – близько 80%. Маріуполь дав лише 27,38 %, яку «новороси» пояснювали тим, що у місті працювало лише 4 дільниці (тоді як на українських виборах 2012 року їх було 100). Жодних списків виборців не було, адже бойовики не змогли отримати доступ до реєстрів. У підсумку все звелося до того, що наприклад, у Приморському районі Маріуполя «бюлетені» (без голограмного захисту, підписів та печаток, роздруковані на принтері), кидали не до скриньки для голосування, а в коробку з-під олії. З того часу в «ДНР» немає ані Слов'янська, ані Покровська. Маріуполь зруйнований вщент.

Проте цього дня Росії довелося розлучитися з вірою у власних «вартових неба». Спочатку о 12:00 цілий герой Росії, генерал-майор авіації Сергій Липовий розповів про те, що «Україна 9 травня атакувала Москву сотнею БПЛА». Прожив цей фейк аж 120 хвилин. Саме стільки знадобилося герою Росії, щоб визнати – ці дані є неперевіреними та отримані із соцмереж. Подібні історії з життя та смерті російської ППО протягом лише 2 годин говорять про те, що пропаганда абсолютно не фільтрує інформацію, яка не те, що є відверто фейковою, а насамперед – чутливою для росіян.





Москва ганяє «воєнкорів». Пригожин – Шойгу. Рогов спростовує Коца. Коц – Подоляку. Саме так і виглядає панічна атака

Україна і світ дізналися з російських ресурсів про початок контрнаступу ЗСУ. Про нього писали «воєнкори», аналітики перераховували напрямки ударів, технологію прориву й т.д. Проте за деякий час «воєнкорам» наказали припинити український контрнаступ. Що вони слухняно зробили у стилі: *«хлопці з місць відписалися – активного просування противника немає»*. Але було запізно. В Держдумі подібну поведінку назвали *«розповсюдженням панічних настроїв»*. Дійшли до висновків, що *«система воєнкорів загалом потворна; не треба гнатися за хайпом на крові наших пацанів; нариси воєнкорів у зв'язці з Пригожиним та українським ІПсО несуть у собі ознаки державної зради»*. Дехто взагалі висловився за те, щоб взагалі *«воєнкорам» закрили їхні Telegram-канали»* та *«ухвалити рішення щодо кожного з цих ЛОМів, у тому числі і процесуального характеру»*.

Пригожин звинувачує «другу армію світу» у втечі з позицій біля Бахмуту. Це стало реакцією на заяву Конашенкова про «перегрупування» на Малоільїнівському напрямку. Насправді все значно гірше. Конашенков – лише воєнкор Шойгу. І Пригожин це розуміє. І тому б'є по міністру оборони РФ, закликаючи його *«прибути в Бахмут і, використовуючи свій багатий бойовий досвід, особисто оцінити ситуацію»*.

Брехню про хімічні боєприпаси, які нібито, застосовують ЗСУ на Оріхівському напрямку поширював «воєнкор» Коц. На тому ж запорізькому напрямку її дуже полюбляв розповсюджувати місцевий колаборант Рогов. Проте цього разу він спростував хімічну брехню Коца. Чому? Тому, що в усьому винен той самий «воєнкорівський» «контрнаступ ЗСУ». Тепер наказано гасити будь-яку паніку. В тому числі з приводу вигаданих українських хімічних атак. Цікаві історії тоді можна було спостерігати в пропаганді. Москва ганяє «воєнкорів». Пригожин – Шойгу. Рогов спростовує Коца. Коц – Подоляку. Саме так і виглядає панічна атака.

Соловйов друкує пост про те, що через «ядерне забруднення в Хмельницькому в аптеках розібрали увесь йод». Але брехня була настільки відвертою, що не витримали навіть деякі Z-ресурси: *«Радіаційний фон у ньому не вище, ніж у багатьох районах Москви та Московської області»*. Після того, як з «апокаліпсисом» на Хмельниччині у Москви не вийшло, та негайно заявила, що їй вперше вдалося перехопити ракету Storm Shadow. Але без жодних підтверджень. Хоча б візуальних. Навіть на рівні візитки Ріши Сунака.

Генерал-депутат Соболєв пригрозив ув'язненням тим військовим, хто перейде до ПВК «Вагнер», яку назвав незаконною компанією: *«Незрозуміло, де вона зареєстрована і які виконує завдання. Жодних ПВК близько бути не може»*. У відповідь Пригожин порадив перевірити Соболєва на «антиросійську дизентерію», назвав його «безмозким базікою» і порадив «дути на фронт та показати, на що здатний». Приводом для сварки стало відеозвернення чмобіків з проханням перевести їх до «Вагнера»: *«У зв'язку з тим, що командування вчасно не здійснює підвезення провізії, боєприпасів та відвезення поранених, ми всі хочемо захищати батьківщину у складі ПВК»*.

Цього дня Корнет, який був «т.в.о. міністра внутрішніх справ ЛНР», пішов стригти бороду і в підсумку ледь не втратив голову. На нього стався замах. Корнет цілком вірогідно став черговою жертвою розборок в окупованому Луганську. Цього не приховують і Z-канали: «багатьом нашим цей пасажир гів...а наробив». Корнет був головним підозрюваним у вбивстві росіянина Булгакова. Була історія з вбивством бойовика Бєднова (ватажка угруповання «Бетмен»), якого розстріляли гранатометами. Потім був замах на самого тодішнього очільника «ЛНР» Плотницького, і той звинуватив Корнета в бездіяльності. Згодом Плотницький демонстративно виселяв Корнета з будинку і відправляв його у відставку. Той привів у центр Луганська своїх бойовиків та провів арешти в оточенні Плотницького. Москва у цьому конфлікті підтримала саме Корнета. Тепер черга дійшла й до нього.



Ігор Корнет цілком вірогідно став черговою жертвою розборок в окупованому Луганську. Цього не приховують і Z-канали: «багатьом нашим цей пасажир гів...а наробив»

16 травня 2023 року

Загалом 18 ракет з різних напрямків було запущено окупантами таким чином, щоб одночасно вдарити по Києву. Це виглядало як стрес-тест ППО ЗСУ. Після нещодавно збитого самотнього «Кинджала» росіяни хотіли перевірити, чи впорається Київ зі значно більшою їх кількістю. Перевірили. Впорався. Запустили їх одразу шість штук (разом із 9-ма «Калібрами», трьома «Іскандерами» та С-400). Жодного підтвердження оголошених успіхів (хоча б на рівні фото чи відео пожежі) МО РФ не надало. Запропонувало вірити на слово. Ніхто, звісно, не повірив. Щоб приховати поразку з розгромним рахунком 0:18, було вигадано нібито знищення ЗРК «Patriot» та чергове перехоплення ракет «Storm Shadow». У Міноборони України назвали *«прессслужбу МО РФ потужнішою, ніж армії багатьох країн. Росії навіть не потрібне військо, щоб завоювати весь світ; її державних ЗМІ та Конашенкова більш ніж достатньо»*.

Вдала робота української ППО – це завжди круто. Але Центр стратегічних комунікацій нагадав, що в цій ситуації НЕ круто. Пропагандисти публікували відео роботи ППО над Києвом, більшість з яких знімали самі ж кияни. Ось саме це НЕ круто. Ворожі спецслужби постійно моніторять інфопростір українців – найкращим «подарунком» для них є місця влучання ракет, фото і відеоматеріали наслідків. Також вони активно вивчають місця дислокації систем української ППО, щоб обійти захист і скорегувати свої удари. Це може завдати непоправної шкоди як цивільним, так і військовим, призвести до знищення об'єктів критичної інфраструктури або житлових будинків. В Україні на законодавчому рівні, особливо під час воєнного стану, заборонена фото і відеофіксація: роботи ППО, переміщення Сил оборони, руху військових колон, техніки і засобів. За такі порушення передбачена відповідальність терміном від 3 до 5 років, адже це допомога ворогу, навіть якщо вона не навмисна.



■ Евфемізмом дня стало пояснення МО РФ чергової поразки під українським Бахмутом. У Шойгу заявили: *«**Внаслідок наступу зайнято вигідний рубіж оборони** в районі Артемівська»*. А поки навіть ветерани гібридної війни гадають, як можна за допомогою наступу перейти до оборони, цифрою дня, безумовно, стало 200 тисяч. Саме стільки, за даними Генштабу ЗСУ, окупантів загинуло в Україні.

■ Держдума ухвалила «узаконення примусового переміщення громадян на території, де запроваджено воєнний стан». Офіційно в Росії він зараз оголошений у чотирьох тимчасово окупованих областях – Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській. Наразі закон дозволяв лише «тимчасово виселяти мешканців у безпечні райони». Тепер прописано «примусове та контрольоване переміщення громадян з території, на якій запроваджено воєнний стан». І цього ж дня голова ЦВК РФ Памфілова дуже символічно представила логотип майбутнього так званого Єдиного дня голосування. Відповідний символ «V» пояснила «підтримкою наших воїнів». Алюзії зрозумілі. Коментарі зайві. Праворуч – нацистські плакати в окупованих європейських містах.

■ В Держдумі запропонували замислитися над мобілізацією собак. Депутат від Якутії Федот Тумусов пояснив свою думку так: *«У нас дуже багато кінологів, які можуть навчити собак різних навичок... Великих і агресивних собак навчили б у зоні СВО допомагати витягувати поранених, брати участь у розмінуванні, в інших справах»* (український пес



Федот Тумусов:
«Великих і агресивних собак навчили б у зоні СВО допомагати витягувати поранених, брати участь у розмінуванні, в інших справах»

Патрон лише позіхнув). До цього, «за планом СВО», мобілізовували зеків. Усіляко заохочується мобілізація іноземців – з наданням їм російського громадянства. Звучать пропозиції мобілізувати студентів і артистів. 25 травня вже у МЗС РФ анонсовані мобілізаційні навчання. В авральному порядку складаються списки диппрацівників, які підлягають призову на службу по мобілізації та які входитимуть до оперативних груп.

18 травня 2023 року

Напередодні Лавров фактично визнав поразку на європейському дипломатичному фронті, заявивши, що *«союзників у Росії в Європі вже не залишилося. Навіть, серед нейтральних країн»*. А цього дня вже доповів про буквально свою «перемогу». Росія та Уганда пообіцяли не починати першими «зоряних війн». Насправді, ця історія (крім того, що виглядає комічно), цікава тим, що навіть тут Росія виглядає космічно-переляканою. Адже, як витікає з повідомлення МЗС РФ, – саме вона просила Уганду підписати відповідну угоду. Переляк пояснюється просто. Торік Уганда за допомогою Японії запустила свій перший космічний супутник PearlAfricaSat-1. Він контролюється маленькою станцією наземного спостереження, що розташована за 25 км від столиці Уганди Кампали. Начинка в PearlAfricaSat-1 повністю японська, але настільки важкодоступна (навіть для розуміння) угандійцям і росіянам, що Лавров, судячи за все, просто вмовив африканців хоча б закрити цю наземну станцію. Таким чином і була досягнута велика космічна російська перемога у космосі над Байденом, який прибув у Токіо на саміт G7.

Міжнародну тематику продовжив Володін, який заявив, що *«англійська мова стала мертвою, замість неї треба вивчати інші мови міжнаціонального спілкування»*. Як приклад «омертвіння англійської», Володін навів свій нещодавній візит до Індії, де йому не знайшлося перекладача. Як пояснив спікер, «бо в Індії посадовці всі говорять вже своєю рідною мовою – гінді». Насправді в Конституції країни зазначено, що гінді та англійська є двома мовами роботи уряду, тобто державними. Індія – четверта країна в світі за кількістю англофонів (після США, Великої Британії та Нігерії). Освічені індуси англійську знають чудово. Саме тому й не знайшлося перекладача для Володіна. Індуси до останнього не вірили, що така «освічена» людина (випускник Саратовського інституту механізації сільського господарства), як спікер Державної думи РФ (до речі, єдина іншомовна версія її сайту саме англійська), не знає цієї мови.



В’ячеслав Володін уявив себе знаним філологом і заявив, що «англійська мова стала мертвою, замість неї треба вивчати інші мови міжнаціонального спілкування»



20 травня оголосили ще одним «днем визволення». Цього разу такої честі «удостоїли» інше фактично знищене українське місто – Бахмут. Вночі з цього приводу надіслав привітання й Путін. І це – дуже поганий знак в контексті українських справ. Достатньо згадати, що трапилося після його привітання Януковичу в листопаді 2004 року на президентських виборах. Або після привітання з «поверненням Криму у рідну гавань» та «Херсоном з Росією назавжди». «Воєнокори» в цей час сумно розкидають на своїх «картах Таро» напрямки подальших дій ЗСУ та скиглять, що *«таких «бахмутів» в Україні ще дуже багато, а тут за* один билися довше, ніж за Сталінград». Сладков взагалі закликав *«терміново висадити в Бахмуті десант фотографів та операторів, щоб зафіксувати першу велику перемогу Росії за минулий рік... бо завтра вже може бути пізно»*.

Патрушев заявляє, що *«знищення боєприпасів зі збідненим ураном, які були передані ЗСУ, призвело до появи радіоактивної хмари, що насувається в бік Європи»*. За його словами, в Польщі вже нібито було зафіксовано зростання радіації. Про неузгодженість пропаганди говорить той факт, що слова Патрушева РИА Новости оприлюднила вже після того, як двома днями раніше було опубліковано спростування офіційної Варшави: «Польське атомне агентство не зафіксувало жодних тривожних показань вимірювальної апаратури і закликає остерігатися дезінформації про нібито зростання радіації».

Росія тихо відсвяткувала річницю «визволення»/стирання з лиця землі українського Маріуполя. Обмежилися лише покладанням квітів учасників автоекспедиції слідами колишньої «Новоросії» (18 травня якісь активісти з організації «Росія – країна можливостей» відправились у подорож до якоїсь «Новоросії»). Символізм цього «маршу ентузіастів» в тому, що саме 18 травня 2015 року та сама «Новоросія» померла, так і не народившись.

22 травня 2023 року



Розгортаються наймасштабніші (на даний час) бойові дії безпосередньо на території РФ. Із застосуванням бронетехніки та авіації. Події тривали у трьох населених пунктах Бєлгородської області: Глотове, Козинка та Гора-Поділ. Навіть кремлівські рупори були змушені визнати, що розпочата минулого року Путіним «СВО» таки дійсно перемістилася й на справжню російську територію. Лише пообідді Пєсков заявив, що Путіну повідомили: війна з Україною вже йде в РФ. Той дає генеральну версію подій – *«ця диверсія спрямована на те, щоб мінімізувати політичний ефект від втрати українською стороною Артемівська»*. Надвечір «мінімізація ефекту» призвела до того, що на території Бєлгородської області офіційно запровадили режим контртерористичної операції. Востаннє таке було, здається, ще в докадирівській Чечні. Росіянам прописують заспокійливе: «це ще не український контрнаступ». Але діє воно погано. Хаотична евакуація з Бєлгородської області набуває масових ознак.

Красовський в етері стріму провладного рашистського проєкту «Звичайний царизм» повторює свою скандальну фразу щодо вбивства українських дітей. Діалог між ним і ведучими виглядав так: *«Я ж не сказав, що їх треба вбивати, хоча я одного разу сказав, що треба топити та палити. – Так! Було таке! – А чи в тебе змінилося відтоді ставлення до українських дітей? – Ні»*. Насправді наприкінці квітня Красовський зізнався, що боїться, що йому можуть підкласти протипіхотну міну прямо в під'їзді його будинку. Може й недаремно боїться. Цього ж дня Парламентська асамблея НАТО визнала терористичний режим у Росії «рашизмом», а злочини ЗС РФ проти України – геноцидом. І саме тому цитати цієї істоти (і не тільки) треба щоразу пред'являти тим, хто сумнівається, чи мають заклики пропагандистів до вбивства українців геноцидальну суть і чи можна їх судити «лише за слова».

Режим контртерористичної операції у Бєлгородській області завершено «перемогою». Принаймні так заявило єдине лице, яке кинули під усі можливі «танки» – місцевий губернатор Гладков. Жодного позитивного моменту в ній не змогли знайти навіть завжди «переможні» Z-канали. Відео з американською бронетехнікою, що спокійно роз'їжджає по російських дорогах, аж ніяк не говорить про силу «другої армії світу», яку вони так вихваляють. Таким чином у ході «бєлгородської оборонної операції» були повністю провалені: **інформаційна складова:** преслужби МО РФ, Росгвардії та ФСБ відмовчалися. Що стосується «воєнкорів», то потік бєлгородських вкидів від них забив ще один цвях у труну залишків їх репутації. Навіть серед тих росіян, які вірили їм більше ніж Конашенкову. **Політична складова:** чітких пояснень того, що сталося на Бєлгородщині, ані на внутрішню аудиторію (телебачення, звісно, мовчало), ані зовнішню (у вигляді, принаймні скликання позачергового засідання Радбезу РФ) не було. Вкотре не здивувала реакція Путіна. Жодної.

Значно більше він ативізувався на зустрічі з головою Конституційного суду Зорькиним, який приніс йому копію французької карти XVII століття, яка, за його словами, *«доводить, що України не існувало»*. Двоє пристаркуватих чиновників (Зорькіну 80 років) довго розглядали карту перед камерами з коментарями на кшталт: «Ну, очевидно ж». Насправді на цій карті (її уклав Юбер Жайо (1632–1712), який дійсно був на службі короля Людовіка XIV) Україна є, при чому на своєму місці. Підписана: «Vkraine Pays des Cosaques» (Україна земля козаків). А чого на карті дійсно немає, так це Російської Федерації. Держава, від якої РФ виводить своє історичне коріння, на карті Жайо називається так: «Les Etats du Czaar de la Russie Blanche ou Moscovie» (Держави царя Білої Росії або Московії). На карті прямо (!) двічі (!!) великим шрифтом (!!!) згадується Московія – назва, яка нині доводить пропаганду до сказу.



24 травня 2023 року



Замість того, щоб забути про ганебний провал «бєлгородської оборонної операції», Росія намагається видати її за свою перемогу. Головним «переможцем» призначив себе генерал-полковник Лапін, який дав команду «воєнкору» Коцу зняти постановочне відео про те, як він ледь не особисто «вичавлює диверсантів з Бєлгородської області» за допомогою регулювання рухом техніки. Аналіз геолокації місця зйомки довів, що генерал Лапін «воював з диверсантами» у селі Глотове за декілька кілометрів від зони безпосередніх бойових дій. Відео створено на радянських воєнних стереотипах. Росіяни звикли бачити війну такою, яку їм показує радянське кіно. Ось Коц із Лапіним (який ще й шеврон «СССР» причепив на форму) таку «війну» для росіян склепали й показали.

Проте головним ньюзмейкером цього дня, безумовно, став Пригожин, який в інтерв'ю фактично визнав, що Росія програла війну в Україні та запропонував негайно «стати на шлях Північної Кореї, щоб взагалі не про...рати країну». В тому інтерв'ю багато чого: і про провалені «цілі СВО з денацифікації та демілітаризації України», і про те, що «ЗСУ наразі одна з найсильніших армій світу», про фактично 40 тисяч безповоротних втрат ПВК у Бахмуті. Цікава і персона інтерв'юера. Це Костянтин Долгов – колишній політтехнолог із Харкова і проросійський активіст. У 2014-му він був одним із лідерів антимайдану в Харкові. 24 травня того ж року на з'їзді в Донецьку був обраний співголовою «Народного фронту Новоросії». Після закриття цього «проєкту», сплив у Москві, де співпрацював із Сурковим. Коли того посунули, Долгов перейшов у команду нинішнього заступника глави АП Кирієнка, у якого (як писав Гіркін) серйозний конфлікт із Шойгу. Таким чином, фактично визнану генеральну поразку в Україні різноманітні московські групи впливу вже у відкриту намагаються конвертувати у власні політичні дивіденди в Росії. Тільки Лапін із Коцем це роблять по-радянськи кондово, а Пригожин із Долговим більш технологічно. Бо у Пригожина тоді вирішили грати у довгу. Але не вийшло.

Визнану генеральну поразку в Україні різноманітні московські групи впливу вже у відкриту намагаються конвертувати у власні політичні дивіденди в Росії

«Воєнкор» Руденко ще 20 травня ініціював пошуки Залужного повідомленням: «живий, але перебуває у критичному стані». За цей час Головнокомандувач ЗСУ, за словами пропагандистів: «переніс операцію на серці», «у нього виникли ускладнення після невдалого протезування», «йому провели трепанацію черепа, він живий, але виконувати свою роботу вже не зможе». Зрештою цілий очільник Служби зовнішньої розвідки РФ Наришкін відірвався від свого улюбленого «поглинання Польщею України» і напередодні заявив, що «достовірної інформації про це немає». І нарешті цього дня головнокомандувач ЗСУ Залужний на переконливі прохання пропаганди («Україна не може довести, що він живий!»), все ж таки помахав їй рукою. Для того, щоб пропаганді було далі легше казати, що відео із Залужним «фейкове», українські медійники навіть підготували для неї підказки.

Активне просування пропагандою теми «Залужний вийшов з чату і навряд чи повернеться» саме в ці дні мало інформаційно прикрити поразку у «героїчній обороні Бєлгородської області». **«Втрата Залужного» – це:** а) спроба посіяти паніку в ЗСУ, серед українців та країн-партнерів. У те, що українська армія – це система, яка продовжить успішно функціонувати, навіть якщо щось трапиться з головнокомандувачем, пропаганда не вірить, бо працює у радянській парадигмі: «наш командир бойовий, веди у бій за собою»; б) з пачки кремлівських рятівних соломинок, як і «Китай, Іран, Трамп нам допоможе». Усе це – прямі психологічні ознаки поведінки тих, хто програє; в) чергова спроба вкинути дезінформацію про розбрат у військово-політичному керівництві України (як натякала пропаганда: «ракета наша по ньому вдарила, а цілевказання з Києва надали»; г) визнання особистості та значущості головкома ЗСУ, а не «усім керує НАТО»; д) свідчення звичайної заздрості. Своїх генералів-героїв у Росії немає (хіба що «генерали ГИБДД» на кшталт Лапіна).



26–28 травня 2023 року



Друга інформаційно-психологічна поразка після «втрати Залужного» росіян чекала також напередодні у військово-морському вигляді. Конашенков зухвало заявив про знищення усіх трьох надводних БПЛА, які ще 24 травня атакували морський розвідник ВМФ РФ «Иван Хурс». Як «доказ» показав якесь мутне відео. В цьому морському інформаційному бою цікава його хронологія, яка також наочно довела те, як Україна в чисту переграє Росію. Тут, як і в історії з Залужним. Звісно, він міг передати помахати рукою пропаганді значно раніше, але зробив це тільки тоді, коли на арену інформаційного цирку вийшла офіційна особа – Наришкін. Так само і з «Іваном Хурсом». Мінооборони України дочекалося, коли з'явиться офіційна особа від Шойгу (Конашенков) і доповість про «перемогу». І лише після того було оприлюднено відео, яке вчергове змусило реготати над ним, МО РФ та його фільмами на російську переможну тематику.

В Росії ж ухвалили закон про штрафи до 1 млн рублів або арешт до 15 діб за поширення карт, які «заперечують територіальну цілісність Росії». А заступник очільника МЗС РФ Галузін серед умов «всеосяжного, справедливого та міцного миру в Україні» вчергове назвав «визнання нових територіальних реалій, що склалися внаслідок реалізації права народів на самовизначення». Насправді Москва сама вистрілила собі в ногу. Крим та «нові території» не визнаються російськими ніде у світі. У цьому сенсі РФ юридично перетворилася на державу, яка не має міжнародно визнаних кордонів. З усіма відповідними наслідками. Аж до створення демілітаризованих зон (про які все частіше говорять у контексті повоєнної Росії). Усі підстави для цього є. Адже, починаючи з 2014 року, міжнародні договори РФ про кордони ставляться під сумнів політикою самої ж Москви, яка фактично заперечує свої ж зобов'язання. Наприклад, непорушність кордонів 1991 року з Україною неодноразово підтверджувалася міжнародними зобов'язаннями РФ, як за часів Єльцина («Великий договір»), так і в епоху Путіна (договір про держкордон).

■ Пригожин остаточно потрапив у царську немилість. І відповідно – медійну. Оприлюднено документ з проханням не згадувати його прізвище в російських державних ЗМІ. Це можна було б вважати вкидом, якби не дослідження, яке довело, що любов федеральних телеканалів до «Вагнера» дійсно закінчилася як по команді. Вирішили зачистити навіть те, що було раніше. Тепер в новинах на сайті «Первого каналу» після 24 лютого 2022-го не можна знайти жодного результату за запитом «Евгений Пригожин». Така ж ситуація на «России», НТВ, ТВЦ. Ім'я Пригожина жодного разу не згадувалося у програмі Соловйова і лише один раз у програмі Скабєєвої.

■ Росіянам розповіли, що «їх смерті – результат найвдалішого вкладення грошей американською владою». І приписали це висловлювання сенатору з США Ліндсі Грему. Обурені були всі: від Пєскова та Медведєва до легендарних читачів Daily Mail. Офіційна речниця МЗС Захарова, яка (принаймні, за посадою) ще трохи має знати англійську, здається, про всяк випадок переглянула оригінал відео та збагнула конфуз. Проте, аби зберегти залишки обуреного лиця, не знайшла нічого кращого, ніж вимагати від Грема додаткових пояснень. Насправді маніпуляція примітивна: росіяни самі вигадали фейк, самі образилися і самі ж вимагають виправдовуватися за власний фейк. Сенатор так прокоментував свою реакцію на заяви російських чиновників: *«Як зазвичай, російська машина пропаганди працює на знос»*. І зазначив, що *«Україна, як і США, живе за принципом «Живи вільним чи помри». Для Сполучених Штатів допомога у звільненні України від російських військових злочинців стала гарною інвестицією»*. І окремо звернувся до Медведєва (який у своїй манері назвав сенатора «старим дурнем»): *«Якщо ви хочете, щоб росіяни перестали помирати в Україні, виводьте війська. Але ж правда в тому, що і вам, і Путіну російські солдати байдужі»*.



Сенатор Ліндсі Грем звернувся до Медведєва: «Якщо ви хочете, щоб росіяни перестали помирати в Україні, виводьте війська. Але ж правда в тому, що і вам, і Путіну російські солдати байдужі»

30 травня 2023 року



27 днів. Рівно стільки часу минуло з попередньої атаки дронів на Москву. Тоді «бавовна над Кремлем» призвела до струсу пропагандистського повітря на тему «удар в саме серце Росії». Цього дня таких ударів було декілька. До «серця» не дійшло, але «жирні ляшки» у вигляді Рубльовки та Барвихи (де живуть найзаможніші люди Росії) потрусило сильно. Причому так, що раділи навіть пересічні росіяни (що дуже розлютило Соловйова). Але вся інформація була негайно приведена до статутного порядку: цитувалося лише МО РФ. Інформацію про десятки дронів наказано називати «чутками, які множилися в інтернеті». Прокуратура «застерігає» ЗМІ та блогерів від поширення «завідомо неправдивої інформації про атаку дронів». У Держдумі запропонували запровадити покарання за публікацію відео- та фотозйомки.

Для пропаганди, крім Путіна, інших росіян не існує – засвідчив той факт, що у Скабєєвої не знають правильної назви населеного пункту Шебекіно. Війна з Києва до Москви долетіла лише за 4 години. Це хронологічно підтверджує той же Соловйов, який в ту бурхливу московську ніч ще о 2:50 радів *«вибухам у центрі Києва, що не втихають»*.

Пєсков, підкреслюючи генеральний наратив – «без паніки», сказав, що жодних спеціальних звернень Путіна не буде. Але той звернувся. Можливо, через те, що один з БПЛА впав у селищі Іллінське (це за 3 км від путінської резиденції в Ново-Огарьово). Тому він дав команду: «ППО треба ущільнити!» і пояснив це звичним «Захід обманув Росію». Але при цьому сформулював і дещо нове: *«Та територія, яка називається Україною»*. Насправді ця «територія» – це спроба заміщення об'єкта, який лякає (так само він вперто уникав називати прізвище Навального). Подібна поведінка насамперед свідчить про самозахист від чогось неприємного, небажання реально з цим зустрітися. Отже, «територія» – симптом того, що Путін панікує. Тому він і шукає, в які б словесні конструкції (з того ж синонімічного ряду, наприклад, «АнтиРосія» або «київський режим») сховати свій страх перед Україною.

Генерал-депутат Гурульов в прямому етері Соловйова запропонував бомбити з повітря те саме російське місто Шебекіно. Пояснив по-воєнному: «події там відволікають від бойових дій в Україні. Треба точково душити і довбати Шебекіно плануючими бомбами, авіація розбереться». Те, що запропонував депутат Держдуми (який мав би хоча б за статусом видавати з себе «народного захисника»), пролунало сенсаційно навіть для завзятих «Z-патріотів». Фактично, гурульовська пропозиція вчергове доводить ідеологічно-цинічне: Москві байдуже на решту Росії. І як випливає з розпачливого спітчу Соловйова після атаки дронів по елітним підмосковним поселенням, ця байдужість взаємна.

Дорогу до пам'ятника «Три сестри», який колись був символом дружби трьох народів (на стику кордонів України, Білорусі та РФ), окупанти назвали *«танконебезпечним маршрутом, який могли використати українці для нападу на російську територію»* і підірвали. Як дотепно зауважили у ДПСУ: *«це яскраво ілюструє переможний маршрут окупантів від «Київ за три дні» до «Підриваємо дороги, щоб нас не захопили»*.

«Оголошення Росією у «розшук» генералів ЗСУ Залужного і Сирського є одним з прийомів інформаційної війни, який покликаний вирішити дві задачі. Перша: нівелювати статус України як жертви міжнародного злочину агресії та формально урівняти їхні злочинні дії з нашими оборонними. Друга: психологічний тиск і деморалізація наших військових», – пояснила заступниця міністра оборони Маляр. У 2014–2015 роках окупанти теж порушували «кримінальні провадження» проти наших командувачів і комбригів. Як тоді, так і зараз – ця місія нездійсненна для противника.



1 червня 2023 року

10 «Іскандерів» вдарили по Києву в Міжнародний день захисту дітей. Всі збиті, але уламки однієї з ракет впали поряд з поліклінікою. Загинуло троє людей. Серед них дитина. Насправді це одне з найсимволічніших фото цієї війни. На ньому дідусь. А під фольгою – тіло його онуки, яку вбила російська ракета. Дівчинка прожила лише 9 років. Тобто все життя – в умовах перманентного терористичного акту з боку Росії.

Лукашенко повторює російський наратив про «з Україною треба було все вирішувати ще 9 років тому»: *«Війна, по суті, розпочалася задовго до 2014 року і в Білорусі бачили, хто стоїть за тим, що відбувається»*. І підкреслив, що київська влада мала багато варіантів зробити так, щоб люди в Україні жили мирно. Але, мовляв, ні колишні президенти, ні нинішній цим не скористалися. Насправді у квітні 2014 року (вже після фейкореферендуму в Криму та у розпал подій на Донбасі) Лукашенко наголосив, що *«не відступиться від заклику зберегти Україну цілісною та неподільною, подобається це комусь чи ні. Нинішніх лідерів української держави обрала легітимна Рада, легітимно внесено зміни до Конституції». «Напевно, нашим братам-росіянам не подобається позиція, яку я зайняв, проти федералізації України, але ви чудово розумієте, до чого може вона призвести. На цьому етапі юридично зафіксуємо руками українців розкол України на схід і захід, а завтра не виключено, що хтось від цієї федерації частину віддряпає. Ми хочемо, щоб Україна була єдиною, цілісною, позаблоковою державою»*, – запевняв він. І не називаючи особисто Путіна, дозволив собі навіть заперечити йому: *«Хтось каже, що такої держави як Україна взагалі не було і немає! Ну, це цинізм! Багатьох держав колись не було. Але вони виникали на уламках імперій. На уламках радянської й Білорусь виникла. І Україна закріпилася»*. І навіть пообіцяв: *«Я туалетним папером ніколи не буду. Вам за мене соромно не буде – не тому, що я великий, а тому, що не можу підвести свій народ. У тому числі по Україні»*. Як бачимо і підвів, і став.



Лукашенко запевняв: «Я туалетним папером ніколи не буду. Вам за мене соромно не буде – не тому, що я великий, а тому, що не можу підвести свій народ. У тому числі по Україні», – але і підвів, і став

Пєсков заявив, що «Путін відкритий до будь-яких контактів, які допомо-жуть досягти цілей Росії». А голова ко-мітету Ради Федерації з міжнародних справ Карасін сказав: *«Москва вивчає способи досягти цілей СВО в Україні не лише на полі бою...»*. У перекладі це звучить так: «Путін готовий до се-паратних переговорів». Вже готується і «пояснювальна записка» для росіян про те, що «цілі СВО не досягнуті». Перші її грубі чернетки озвучені депу-татом Держдуми Затуліним: *«Росії не вдалося досягнути жодної з цілей, які ставив Путін на початку СВО»*. У люто-му цього року Затулін припустив, що для повної ліквідації держави Україна, потрібні занадто великі сили, і навряд чи це можливо. Що реально, на його тодішню думку, це: *«не казати про її якийсь розділ, бо ніхто з нами такої домовленості не підпише, а захопити якнайбільше територій для того, щоб потім домовитися про припинення вогню»*. Ось і пояснення, чому «Мо-сква вивчає способи досягти цілей СВО в Україні не лише на полі бою...».

На цьому вже офіційному врегу-лювальному наративному тлі якось дивно з'явився фейк РИА Новости (з відповідним «документом») про міс-сурійську сарану, яка у 2019 році зни-щила посіви в «ЛНР та інших регіонах Росії». Розвінчувати його (хоча б тому, що в українському офіційному доку-ментообізі немає «2019 г.», а є «2019 р.»), не варто. Цікаво інше. Ще 30 січня Ки-рилов, переможно знявши протигаз, заявив, що «активними діями МО РФ вдалося зупинити реалізацію амери-канських військово-біологічних про-грам в Україні». Виходить, що зарано зняв. Адже міссурійська сарана, роз-робка біологічної зброї в заповіднику «Асканія-Нова» – це знову ж таки про провал цілей «СВО». До невідсунен-ня кордонів НАТО, неденацифікації, недемілітаризації України додалася ще й недекомаризація США, над якою Небензя вже давно відчайдушно б'ється в ООН.

Історія з бєлгородським Шебекіно, крім іншого, довела, що для пропа-ганди вже й некрологи – реклама. Симоньян запропонувала за свій рахунок перевезти декілька сімей та зняти для них житло у безпечних ра-йонах. МО РФ вперто вдає, ніби нічого страшного не відбувається. «Воєнко-ри» паралельно «воюють» за надання строковикам (яких кинули на оборону Бєлгородської області) статусу «учас-ників бойових дій». Губернатор Глад-ков підтверджує, що російська армія втратила контроль над Новою Таволь-жанкою. На цьому тлі бєлгородці все гучніше цікавляться: а де ж насправді закінчуються кордони Росії? Проте чисельні скарги тамтешніх мешканців (наприклад, за вивіз дітей у безпечні місця місцева влада вимагає гроші) наказано вважати «роботою україн-ського ЦІПсО та внутрішніх інформа-ційних диверсантів».

Пресслужба Пригожина доповіла про те, що на шляху прямування до тилу його колон з Бахмуту ще 17 трав-ня «було виявлено дистанційно ке-ровані саморобні вибухові пристрої, мінування доріг, а також інші пастки». Крім того, взято в полон підполков-ника ЗС РФ Віннівітіна, який дав наказ розстріляти «вагнерівську» автівку через «особисту неприязнь після вживання алкоголю». Це вчергове свідчить про ступінь тотальної дегра-дації путінського війська. А загород-жувальне мінування його тилів – про панічну атаку особисто Герасимова.

6 червня 2023 року



Росія разом зі знищенням України вже вдалася до її затоплення. Усі намагання офіційних осіб і пропаганди видати підрив Каховської ГЕС за «черговий жахливий злочин київського режиму» розбиваються об їхню інформаційну непідготовленість. Наприклад, о 13:39 6 червня з'являється повідомлення *«про підготовку до* ***планової евакуації населення»***. Але в таких випадках проводиться екстрена. Якщо «планова», то вона була наперед запланована. Пояснення просте: комусь довели плани, комусь – ні. Наприклад, гауляйтер Нової Каховки Леонтьєв о 6:15 ранку називає «маячнею удари ЗСУ по ГЕС». А вже через 77 хвилин повідомляє, що *«ЗСУ обстріляли та зруйнували ГЕС близько 2 години ночі»*. Саме стільки часу з Кремля до Нової Каховки й спускалася методичка. Телевізійна гілка також до останнього перебувала у стані невизначеності. На «Первом канале» зранку вразили «логікою»: *«Оскільки Україна першою повідомила про руйнування станції, то це й доводить її причетність»*. Логіку треба було обґрунтувати. Тому вже у денних випусках новин акцент робився на тому, що українці, буцімто *«обстрілювали станцію протягом тривалого періоду часу, а також завдали по ній ударів минулої ночі»*. Увесь цей час пропаганда вперто бомбила Каховську ГЕС українською РСЗВ «Вільха». Але на «России 1» наполягли, що це відбувалося, зокрема і з застосуванням HIMARS. На «Первом канале» погодилися: *«80 ударів по станції, завданих в один із днів»*. Але збільшили цю кількість до 120-ти, уточнивши, що «більшість з них були здійснені саме з HIMARS». Проте навіть цю маячню не змогли підготувати. За даними бази моніторингу ЗМІ «Медіалогія», останні репортажі про Каховську ГЕС виходили на держканалах РФ 16 березня. Тоді «Россия 1» лише повідомила, що *«один з клапанів ЗАЕС пошкоджений внаслідок удару HIMARS, але вона має лише поверхневі пошкодження»*. Про жодні *«70 або 80 ударів ЗСУ в один день»* не згадувалося ніколи. Можна тільки уявити, як волала б тоді пропаганда. Тому й довелося 6 червня брехати. Буквально на ходу.



Розгубленість відчувалася не тільки в російських версіях того, що відбулося на Каховській ГЕС, а й в коментарях осіб різного роду офіційності. Від «евакуюємося» до «все спокійно». Це наочно проявилося під час відеоінтерв'ю гауляйтера частини окупованої Херсонської області Сальдо, який заявив, що *«міста, нижче за річку Дніпро, після руйнування ГЕС живуть, люди спокійно рухаються вулицями»*. А в цей час під телекамери буквально за спиною Сальдо слідом йшов під воду новокаховський Будинок культури.

Першою офіційною особою федерального рівня, яка прокоментувала катастрофу, був Пєсков. Сталося це аж за 9 годин після трагедії, коли її наслідки не залишили жодних шансів на приховування. Руйнування він, як і очікувалося, назвав «навмисною диверсією України». Слідчий комітет РФ негайно заявив про початок розслідування обставин «руйнування Каховської ГЕС за статтею КК Росії про теракт». Звісно, ніякий Слідком не збирається розслідувати як: а) вибухівка окупантів опинилася в середині машинного відділення ГЕС; б) здійснювалося додаткове мінування шлюзів та опор; в) на греблі встановлювалися вантажівки з вибухівкою.

Таким чином, усе це – від маячні про «обстріли Хаймарсами» і до «розслідувань СК РФ» – говорить про одне: чергову рукотворну катастрофу, недолуге перекладання відповідальності, яке лише доводить черговий акт російського державного тероризму. Москва намагається повісити й екологічні наслідки цієї катастрофи на Україну. Не вийде. Ще на початку лютого цього року було відомо, що окупанти осушують Каховське водосховище, чим ставлять під загрозу не тільки забезпечення питною водою та функціонування аграрної галузі, але й безпеку ЗАЕС. Тоді рівень води вже впав до найнижчої позначки за останні три десятиліття. Судячи з того, що відбувалося тоді, підрив росіянами греблі Каховського водосховища, за всіма показниками, мав ознаки екоциду, який відбувався буквально в режимі онлайн.



Андрій Картаполов: «ЗСУ підірвали Каховську ГЕС, аби влаштувати піар-кампанію про свій успішний контрнаступ»

Ще надвечір напередодні Комітет з оборони Держдуми в особі його очільника Картаполова заявив: *«ЗСУ підірвали Каховську ГЕС, аби влаштувати піар-кампанію про свій успішний контрнаступ»*. Але потім на інформфронт прибув Шойгу, який висунув абсолютно протилежну версію: *«теракт на ГЕС було вчинено, щоб не допустити наступальних дій російської армії»*. А потім в переможному запалі його таки понесло знищувати танки. Був і «доказ». Але ураженим Leopardom виявився американський трактор John Deere. *«І відомство Конашенкова не посоромилося викласти це. Ганебно, у нас просто немає слів»*, – писали навіть Z-блогери. Цікаво, що на початку року у Британії різко зросла кількість крадіжок фермерських машин із GPS. У місцевій поліції, вважають, що їх переправляли до РФ. Особливим попитом користувався саме John Deere.

Путін лише через 40 годин після катастрофи на Каховській ГЕС згадав про катастрофу на «своїй території». Під час бесіди з президентом Туреччини Ердоганом назвав це «варварською акцією Києва з подачі західних кураторів». Напередодні він так і не знайшов у своєму щільному графіку часу бодай на якусь рефлексію. Натомість розпорядився: повернути в шкільну програму креслення; розглянути питання таксі та каршерингу; взяти під контроль пожежну безпеку на дачних ділянках росіян. Зрештою лише через 40 годин після катастрофи Путін доручив організувати роботу з допомоги постраждалим людям, які вимушено живуть за конституцією РФ на «її територіях». Креслення в школі та каршерінг були для нього важливішими. Натомість президент Зеленський ще зранку 6 червня провів екстрене засідання РНБО, зробив офіційне звернення. Кабмін України виділив 1,5 млрд грн для будівництва нових магістральних водопроводів, надав розпорядження щодо проведення невідкладних рятувальних заходів. Ось на таких прикладах як прості люди, так і світові лідери і побачили та відчули, чиї насправді ці: земля, країна, народ, і кому вони дійсно потрібні. А для кого це просто ефемерна «нова територія».

Путін підписує на телекамери листівку «бійцям на фронті», слухаючи зворушливу історію про те, як мобілізований із позивним Депутат не погоджується їхати у відпустку після півроку служби – «поки не виконає завдання». *«На таких хлопцях і вся країна тримається. Привіт їм передавайте всім»*, – реагує Путін, не піднімаючи голови. Згодом проблема з неповерненням мобілізованих (хоча б у відпустку, не кажучи вже про демобілізацію), виллється у пікети їхніх жінок.

Напередодні в Москві пройшло нагородження II Національної премії інтернет-контенту, яку влаштовує IPI (Інститут розвитку Інтернету). Кращим Telegram-каналом визнано Readovka – звичайний турбопатріотичний антиукраїнський та антизахідний інформсмітник. «Медуза» та «Важливі історії» з'ясовують, що IPI – підконтрольна Кремлю організація, яка оплачує «патріотичні» фільми та серіали, відеоігри та статті. Цього року IPI отримав понад 20 млрд рублів (річний бюджет Брянську чи Волгограду). З них понад 17 – на створення «державного контенту». Одним з головних напрямків IPI є «мережеве військово-патріотичне виховання». Цього року інститут вже профінансував 163 відповідні проєкти на загальну суму 10 млрд. Грант отримав фільм «Жінки Z». У списку фіналістів в номінації «Найкращий вірусний ролик» – відео, в якому дівчинка з Херсонської області обіймає окупанта зі словами: «Ви – наші рятівники! Я вас кохаю!». Фіналістом у номінації «Музичний трек» став головний співак російської агресії Shaman із піснею «Встанем». Торік у номінації «Сила в правді» перемогли пропагандисти: Пегов, Коц, Стешин, Піддубний, Руденко, Філатов і Татарський. Премії та гроші від IPI отримують не лише «воєнкори», а й «місцеві культурні діячі» з ТОТ. Наприклад, донецький режисер Агранович, батько та дядько якого ще з 2014 року воювали за «ДНР» під позивними «Матрос» (вже загинув) та «Водяний». Аграновичу IPI також видав грант на зйомку фільму *«про те, як жителі республік Донбасу повертаються додому до Росії»*.



9–11 червня 2023 року

Москва медійно топить каховську трагедію і продовжує видавати руйнування ГЕС, що стало наслідком російського теракту, за просте, хоч і надзвичайне, природне лихо. У Кремлі дали наказ не розкручувати тему катастрофи. Усі сюжети присвячені виключно візитам до зони лиха московських можновладців: Кирієнка, Хуснуліна та «словам подяки за порятунок» з боку місцевих жителів. РосЗМІ описують катастрофу як звичайну «повінь», наслідки якої до того ж нібито заважають ліквідовувати українські «бойовики». Навіть сюжети про Каховську ГЕС на федеральних каналах йдуть не першими. Лише після відеохроніки з Путіним і «переможних» реляцій з фронту. Часто-густо затоплення цинічно називають «паводком».

Путін вирішив чомусь особисто розвінчати міф про «другу армію в світі». За його словами, збройним силам РФ наразі не вистачає сучасних озброєнь. Насправді це взагалі не в'яжеться із культивованим роками пропагандою образом російської армії як однієї з найкращих у світі. До війни сам Путін запевняв, що *«частка сучасних озброєнь в російській армії вище 71%»*. А де ж «сармати» та «армати»?

Окупантам, крім сучасного озброєння і техніки, вже вкрай не вистачає і підготовленого особового складу. Так, Скабєєва, зважаючи на події в Бєлгородській області, запропонувала *«не відмовлятися від пари-трійки мільйонів китайських солдатів»*. Насправді для того, аби від чогось відмовитися треба, щоб тобі хтось це запропонував. Від Китаю жодних пропозицій не надходило. Але за подібними начебто жартівливими «вкидами» від Скабєєвої ховається дійсно серйозна проблема: *«гарматне м'ясо є, а бійців немає»*. І відчувається вона вже давно. Ще з березня. Коли всі дізналися про північнокорейські фантазії російських «воєнкорів».



На урочистому прийомі на честь Дня Росії, з келихом шампанського в руці та посмішкою на обличчі, Путін висловлює обурення нібито ударами ЗСУ по житлових кварталах, називаючи їх безглуздими: *«Незрозуміло, навіщо це робиться? Заради чого? У чому сенс? І щодо явно гуманітарних об'єктів – це дивно! І адже військового сенсу немає жодного»*. А в цей саме час його війська бомблять місто Оріхів Запорізької області. Три керовані авіабомби зруйнували приватні будинки. Загинув 48-річний чоловік.

Цікаві й одержувачі державних премій Росії, які вручають цього дня. Лише після церемонії Путін у шпиталі вручив нагороди пораненим окупантам. І розповів дивну історію про те, як старший лейтенант вивів бригаду з оточення. Насправді, якщо старлеї виводять цілі бригади з оточення, то премії генералам дійсно немає за що давати. А п'ять премій із дев'яти дісталися пропагандистам і тим, хто займався злочинами на ТОТ України. Зокрема, завсідник «патріотичних» ток-шоу режисер Карен Шахназаров, Юлія Зімова, яка організовувала депортацію маріупольців, Ольга Демичева (під час нагородження заявила, що вважає «СВО – правозахисною операцією»). Кожен з них отримав по 10 млн рублів. За загиблих мирних мешканців внаслідок Каховської трагедії, у РФ пообіцяли лише мільйон. Пріоритети – зрозумілі.

«Пацифізм несумісний із вченням православної церкви і в різні епохи був присутній у єретичних доктринах». Про це йдеться у матеріалах до засідання церковного суду РПЦ, на якому розглянуть висловлювання



Залишилося дочекатися тільки, коли Патріарх Кирил назве єретиком Ісуса Христа. І остаточно перейменує християнство на «путініанство»

забороненого до служіння костромського священика Іоанна Бурдіна, який виступає проти війни в Україні. Суд вважає, що його проповідь у березні 2022 року, на якій той заявив, що «церква не може залишатися осторонь, коли одні християни вбивають інших», є «дискредитацією армії». Отже, патріарх Кирил вже юридично формалізує порушення однієї з головних християнських заповідей: «не вбий». Залишилося дочекатися тільки, коли РПЦ назве єретиком Ісуса Христа. І остаточно перейменує християнство на «путініанство».

13 червня 2023 року



Путінські зведення з фронту, якими він поділився цього дня, виявилися ще більш «переможними», ніж у Шойгу. Путін нагадав про прейскурант: «за збитий український літак платимо **300 тисяч**, за танк – **100 тисяч** рублів». З цього приводу лейтенант ВКС РФ Мішов, який втік з РФ, розповів, як окупанти завищують кількість знищеної української бронетехніки, заради отримання виплат: *«Припустимо, є пошкоджений танк. І по ньому стріляють кілька гелікоптерів – кілька разів, а навідник за невелику суму щоразу підтверджує, що знищено нову одиницю техніки. І всім припадають виплати за один танк».*

Лукашенко знову наполягає, що «російська ядерна зброя – його»: *«Не дай боже **мені доведеться приймати рішення** на її застосування»*. Звісно, він бреше. Москва просто перетворила Білорусь на склад своєї ядерної зброї, а ключі забрала. І Лукашенко це знає. Але вперто вдає з себе «великого геополітичного гравця, з яким треба рахуватися» і намагається показати білорусам, що тільки він і дбає про їхню безпеку. Але єдиним раціональним поясненням, чому Лукашенко вперто називає російську ядерну зброю «своєю», в тому, що він дійсно відчуває у недалекому майбутньому розпад РФ. І під шумок спробує віджати її білоруську частину.

На зустрічі з «воєнкорами» Путін поскаржився на зернову угоду і заявив, що «Москву вкотре обдурили». Крім того, він пожалівся на те, що його відкрито обманювали з Мінськими угодами, обіцяли не розширювати НАТО на Схід, а потім «ще і до України добралися». Насправді «наратив обдуреного» він вмикає вже давно, регулярно і приблизно раз на місяць. Лише 2023 року він говорив про «обман Заходу»: 18 січня, 21 лютого, 14 березня та 30 травня. І ось у червні.

Всіх спантеличила нова вказівка Путіна – «потрібно з повагою ставитися до існування України». Терорист Гіркін (Стрєлков) на це відповів: «Якщо Путін з повагою ставиться до незалежної України, то на який ляд взагалі почали СВО? Що за маячня?». Z-канал Wagner поруч із цитатою Путіна написав: *«Ось мене часто звинувачують у біполярному розладі...»*. На тій самій «прямій лінії з воєнкорами», що відбулася напередодні, можна було побачити і декілька нових симптомів біполярного розладу Путіна: *«Цілі СВО» залишаються тими самими, але змінюються відповідно до поточної ситуації»; «На території України потрібно створити санітарну зону, щоб унеможливити обстріл території Росії»*; *«Україна не повинна існувати за рахунок Росії та на історичних російських територіях, якщо немає нормальних стосунків»*. Навіть неповторна «логіка Маркова», яка регулярно випускає свої потворні наративи, після путінської зустрічі з «воєнкорами» визнала, що *«ясності не побільшало. І це правильно. Бо що менше ворог знає про наші плани, то краще. А наші люди повинні не так знати про плани керівництва, як виконувати їх, злагоджено та енергійно»*. Тобто вмирати за них.



Політолог Караганов написав статтю, в якій закликав «зламати волю Заходу за допомогою застосування ядерної бомби»

Політолог Караганов написав статтю, в якій закликав *«зламати волю Заходу за допомогою застосування ядерної бомби»*. Навіть жест «милосердя» передбачив, припустивши, що доведеться попереджати *«співвітчизників та всіх людей доброї волі про необхідність залишити місця проживання поблизу об'єктів, які можуть стати цілями ядерних ударів»*. При цьому Караганов впевнений, що у відповідь *«американці не будуть жертвувати Бостоном заради Познані»*. Путін у грудні міркував про можливість зміни ядерної доктрини та внесення до неї превентивного удару. Саме до нього й закликає тепер Караганов. Цю статтю у Москві запустили в етер не просто так, а напередодні саміту НАТО, щоб спробувати посіяти страх серед європейських країн. Сіяти страх – це принцип тероризму. В цьому випадку міжнародного.

15 червня 2023 року



А самопроголошений «володар кнопки» Лукашенко наразився на розвінчання власного фейку – вже з боку Кремля. Все через свою заяву про те, що Росія та Україна нібито «обговорювали питання оренди Криму на переговорах у Стамбулі у 2022 році». *«Насправді це не так. Крим – невід'ємна частина Російської Федерації, і вона не може бути ніким орендована»*, – заявив путінський речник Пєсков. Залишимо тезу про «Крим – як невід'ємну частину РФ» до чергових «кроків доброї волі», але тоді у багатьох виникло цілком слушне питання: якщо Пєсков спростовує заяву Лукашенка, який нещодавно зустрічався з Путіним, то кому з них вірити? Відповідь проста: нікому. Не варто нагадувати, що Україна наполягає на повній деокупації своєї території, включно з Кримом, і про жодні «оренди», звісно, не йшлося.

ЦВК РФ ухвалює рішення про призначення «виборів» 10 вересня у так званих «нових регіонах» – на ТОТ України. Очільниця ЦВК Памфілова пояснила це так: *«традиційно у регіонах, де запроваджено воєнний стан, вибори не проводяться... але життя вносить свої корективи»*. Про те, що це «вільне волевиявлення» ніхто не визнає у світі, також говорити зайве. Але Путіна то, звісно, не зупиняє. Вже й запланована кількість нових «потьомкінських сіл» для нього. У «ДНР», наприклад, заплановано провести «вибори» до 21 «муніципалітету», в «ЛНР» – до 28. У Запорізькій області – 16, а в Херсонській – 14. Загалом окупанти планують провести близько 80(!) «виборчих» кампаній. Власне, нічого нового очікувати не варто. Процедура підготовки до подібних «виборів» відома. Але підхід Росії до них на ТОТ з 2014 року змінився. За словами відомого адвоката Іллі Новікова, *«коли людей заохочували до окупації Криму (принаймні, до її підтримки – активної чи пасивної), більше був натиск на перевагах, які наче надає паспорт РФ. Зараз пряників вже не вистачає, тому нарощують батіг. Тому те, що сьогодні триває на окупованих територіях, це дійсно примусова паспортизація»*.

Росія обстрілює представників останніх більш-менш дружніх до неї країн. Навіщо? Це питання цікавило багатьох 16 червня під час візиту до Києва лідерів африканських держав. Пояснення просте: впливу на бойові дії в Україні в Росії вже немає. Путін втратив не тільки стратегічну, а тактичну ініціативу. Тому подібні обстріли дають йому відчуття, що він таким чином контролює ситуацію. І подібні ракетні обстріли розраховані на те, аби підготувати ґрунт для переговорного результату – «з урахуванням нових територіальних реалій».

Є ще одна версія тодішнього обстрілу Києва під час візиту африканської делегації. Зважаючи на загальне просідання на світовому ринку озброєнь, Москва таким чином намагалася прорекламувати свої «аналоговнєт». Адже саме на тлі цих обстрілів і прозвучала заява Путіна про нібито знищення в Україні «одразу п'яти Patriot», які «покласти наче горіхи» він обіцяв ще до їхньої появи в Україні. І через свою «пацанську» обіцянку він їх «клацає» у кількостях, значно більших не лише тих, що є в наявності в Україні, а й навіть у зведеннях Конашенкова. Той брехав лише про два знищених Patriot.

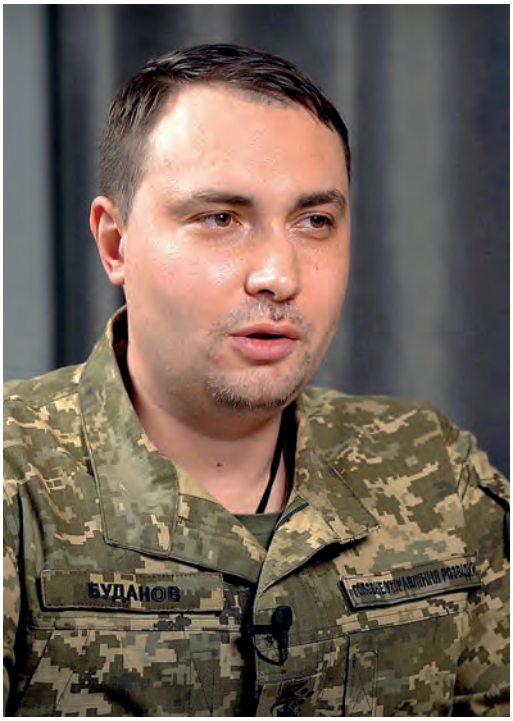
Того ж дня у Кремлі заявили, що одна з «цілей СВО» досягнута – «Україна демілітаризована, бо в неї вже немає своєї зброї. Тільки західна». Те, що образно кажучи, у сусіда раніше була стара рушниця, що стріляла на 30 метрів, а тепер є нова, що на 3000, то про це в обґрунтуванні «необхідності проведення СВО в Україні» не йшлося. Тому, брехливій кремлівській маніпуляції наказано вірити. *«Ось чому ми праві, – пояснює голова МЗС України Дмитро Кулеба, – коли кажемо партнерам, що Путін зможе пояснити росіянам і втрату Криму, і України загалом. Головне – не боятися глобальних змін і не зупинятися у нашій підтримці».*



Дмитро Кулеба: «Путін зможе пояснити росіянам і втрату Криму, і України загалом. Головне – не боятися глобальних змін і не зупинятися у нашій підтримці»

19 червня 2023 року

Пропаганда освоює новий жанр – публікації відеонарізок із закритої частини зустрічі Путіна з «воєнкорами», яка відбулася ще 13 червня. На ній він (крім іншого) заявив, що Залужний нібито виїхав за кордон. Намагаючись вимовити прізвище українського генерала, російський диктатор почав заїкатися і запропонував запитати про місце перебування головнокомандувача ЗСУ у нього самого, але при цьому «використовувати іноземну мову, бо мені здається, що він за кордоном». Тоді живий та здоровий Залужний опублікував відео. У бойовій обстановці. І про всяк випадок спеціально для російських фейкометів на чолі з Путіним був виділений лист, на якому стояла дата 17 червня 2023 року. А поки Путін знову не став заїкатися вже при вимовлянні прізвища начальника ГУР МО України Кирила Буданова, той 19 червня спростував повідомлення росЗМІ про свою чи то загибель, чи то поранення. *«Загін безсмертних буде серед ночі приходити у сни до російських обивателів, які прагнули захопити Україну, та їх кошмарити»*, – пообіцяв Буданов.



«Загін безсмертних буде серед ночі приходити у сни до російських обивателів, які прагнули захопити Україну, та їх кошмарити», – пообіцяв Буданов

Наришкін «скидає» на інформаційне поле бою нову «брудну бомбу», заявивши, що «партія «опроміненого палива» була таємно відправлена з Рівненської АЕС для захоронення у сховищі відпрацьованого ядерного палива в Чорнобилі» і вважає це «підозрілим». Насправді у транспортуванні відпрацьованого ядерного палива (ВЯП) в зону ЧАЕС немає нічого «підозрілого». Там є відповідне Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП). Це сертифікована МАГАТЕ автономна ядерна установка, призначена для тривалого зберігання ВЯП з українських АЕС. Раніше воно вивозилося до РФ (це щороку коштувало Україні близько $200 млн). Київ остаточно відмовився від цього у лютому 2021-го. Тому, що саме здалося «підозрілим» Наришкіну, незрозуміло. Можливо, він вважає, що його мали попередити?



Пару днів тому в РФ вирішили створити спеціальну біологічну зброю проти англосаксів. Автор пропозиції – депутат Держдуми, генерал Гурульов. Лише за останній час він же пропонував: бомбити російське місто Шебекіно; «вагнерівцям» стати депутатами Держдуми; повернути сталінські репресії та поняття «ворог народу»; «знищити Київ – мати міст російських. Треба, щоб від нього залишилися руїни і на них стояв прапор РФ»; почати «не з Варшави, Парижа чи Берліна. Першим, хто постраждає, буде Лондон. Кришталево ясно, що загроза світові походить від англосаксів». Але від смішного до трагічно-біологічного в Росії – один крок. Там реально пропонують надалі боротися з Заходом виключно ядерними або іншими подібними методами. Росіяни вже не «Новачки» в цій терористичній справі.

А напередодні Росія не допустила місію ООН до затоплених територій тимчасово окупованої Херсонської області. Гатілов, постпред РФ при женевській штаб-квартирі ООН, наголосив, що організація *«не повинна ігнорувати той факт, що Херсонська область є частиною РФ і відповідно, для її відвідування необхідно дотримуватися російських законів»*. Пєсков напустив свого диму, заявивши, що *«місію ООН не пускають до постраждалих районів через обстріли»*. Насправді координатор спеціальної гуманітарної місії ООН з України Деніз Браун випустила заяву, в якій йдеться про те, що Москва відмовляє Організації у допуску на лівий берег, що знаходиться під контролем Росії та назвала неприпустимою ситуацію, за якої людям, які гостро потребують допомоги, у ній відмовляють. Подібні історії траплялися з місією ООН, яка так і не дісталася до Оленівки, з експертами МАГАТЕ, які не могли потрапити до ЗАЕС. Можна навіть згадати, як Москва відмовилася від допомоги західних країн у рятуванні атомного підводного човна «Курск».



Історія з недопуском місії ООН на затоплену ТОТ Херсонської області набуває дещо інших рис, з огляду на нещодавній брифінг «начхіму МО РФ» Кирилова, який з'явився зі своїм новим «розслідуванням». Його об'єктами стали: комахи, птахи, американці, африканці, Каховське водосховище, лихоманка Західного Нілу, а також популяції дрібних тварин, які за задумом підступного Пентагону, переносять ВІЛ та гепатит В. Якщо коротко, то Кирилов намагався донести наступну маячню: «американці підірвали Каховську ГЕС, щоб полегшити завдання бойовим комарам та кліщам, українські птахи вже заражають російських, а гризуни вже напоготові». Вже навіть далекі від ентомології ставлять собі питання: навіть, якщо на хвилинку припустити, що слова Кирилова – правда, то доведеться повірити, що американська комаха мало того, що обладнана GPS, так ще й дійсно може відрізнити росіян від українців? Фахівці ставлять складніше питання: інкубаційний період на ту ж малярію триває 11 днів (карантин у Путіна довше – два тижні, як нещодавно визнав «воєнкор» Сладков). То в чому цінність «комашиної зброї»? Яких непоправних втрат вона може завдати?

Особливої територіальної уваги заслуговує «каховський» напрямок Кирилова. Він переконує, що «сплановане Києвом підтоплення територій Херсонської області може сформувати осередки лихоманки Західного Нілу, що передається комарами». Херсон, до речі, свербить у Кирилова ще з початку повномасштабного вторгнення. Тоді він розповідав про «бойових глистів». Тепер, на його думку, підозрілим виглядає зимовий спалах дирофіляріозу (хвороби, що передається комарами) у тоді ще окупованому Херсоні. В реальності, підвальні комарі можуть передавати хворобу цілий рік, а сам дирофіляріоз – неважка хвороба. Тобто ця інфекція для використання як зброї також абсолютно непридатна. Як бачимо, нові «докази» МО РФ біологічної зброї в Україні виявилися не кращими за попередні.

«Первый канал» ледь знайшов живих людей у тимчасово окупованих залишках українського міста Попасна. І навіть ті не зустрічають «визволителів» з квітами. Хіба що показують. У репортажі головної телевізійної кнопки Росії говориться буквально наступне: *«Місто Попасна звільнили рік тому. З населення у 22 тисячі людей зараз тут залишилося близько 200 осіб – здебільшого це люди похилого віку, яким нікуди їхати, або ті, хто не хоче кидати своє господарство. Тут, навіть, волонтери рідкісні гості...»*. Насправді окупанти у своїй документації перестали вказувати існування міста Попасна ще в березні 2023 року. У так званій «ЛНР» введені в дію «закони» «Про адміністративно-територіальний устрій» та «Про утворення на території «ЛНР» міських та муніципальних округів». Згадані 11 міських та 17 муніципальних округів (районів). Попасної серед них немає. Самі пропагандисти називають Попасну мертвим містом. Одна з них, Мар'яна Наумова, яка й приїхала туди, зізналася, що шокована від побаченого.

З її розповіді можна зробити висновок, що раніше у Попасній люди жили небідно, мали будинки, авто. Тепер *«дуже тяжкі враження від міста. По суті, воно стерте з лиця землі. Я не бачила такого, щоб кожен дім був розбитий... По всьому місту буквально пара будинків цілих, де живуть люди. Води немає, світла немає. Живуть на гуманітарці...»*, – зізнається пропагандистка. Але при цьому завзято переконує, що *«люди раді звільненню та приходу росіян»*. На її думку, *«жорстока реальність змусила людей цінувати головне у житті. Можна жити без води і світла, а ось без російського паспорта – ніяк...»*. Наумова запевнила, що *«головна проблема людей на таких «звільнених» територіях – це виключно тяганина з оформленням паспорта РФ»*. Серед інших, фактично зруйнованих росіянами населених пунктів української Луганщини: Білогорівка, Кремінна, Рубіжне, Золоте, Гірське, Лисичанськ. Звідти пропагандисти навіть репортажі про паспорти не роблять.



Мабуть саме з «антифашистських» позицій напередодні 22 червня в Росії на росТБ було запущене шоу «Хто хоче стати мільйонером, знищивши Leopard?». Окупанту, який лежав у шпиталі після поранення, вручили під телекамери чек на мільйон рублів. Насправді гранатометник (який втратив руку на війні в Україні) дізнався, що його призначили «мільйонером» за «підбитий Leopard» лише під час зйомок. Чого хотіли досягти цим роликом пропагандисти – незрозуміло. Адже таким чином вони фактично підтвердили, що наразі єдиний спосіб затягнути росіян до України – це гроші, а не «захист Росії від неонацистів». Одразу ж, до речі, з боку окремих Z-ресурсів здійнявся ґвалт не тільки на цю тему, а й на «збройно-патріотичну». Мовляв, чому преміюють тільки за західну бронетехніку, а не за Т-72? Вони навіть в чомусь праві. Адже московські воєнні «аналітики» довго переконували, що німецькі танки гірші за російсько-радянські.

Напередодні РИА Новости опублікувало матеріал, у якому стверджує, що полонені гітлерівці зізнавалися у розстрілі поляків у Катині, з чого робить висновок, що це схоже на «провокацію в Бучі». Нагадаємо, в квітні цього року РИА Новости вже писали, що польських офіцерів у Катині розстріляли гітлерівці, з посиланням на «безпосереднього учасника поховання вбитих поляків» Арно Дюре. Сам він згодом розповідав, що говорити так про Катинь його змушували слідчі. Нова брехня заснована нібито на свідченнях полоненого співробітника кримінальної поліції Третього рейху Фріца Юрашека. Він, як сказано в публікації, розповів, що розстріл у Катині вчинили нацисти, а «фальшивку про нібито радянські звірства в ній вони намагалися активно «продати США та Англії». А далі після переказу свідчень Юрашека у публікації з'являється підзаголовок «Від Катині до Бучі». І тут виринають неназвані *«експерти, які вказали на схожість підходів, використаних гітлерівцями в Катині, з діями київського режиму, який організував провокацію в Бучі навесні 2022 року»*.





«Збройний заколот з ножем у спину Путіна» (за кремлівською версією) або «марш справедливості» (за «вагнерівською») спочатку дійсно нагадував чергову пригожинську смуту в стилі «кота Шрьодінгера»: чи то є вона, чи немає? Коли ж зрештою стало зрозуміло, що це всерйоз – у Росії почалася справжня паніка. Насправді події тих двох днів довели, що саме Росія (а не Україна, як в цьому намагається переконати Путін) і є failed state. Лише один показовий приклад. Вже о сьомій ранку 24 лютого 2022 року (попри масовані ракетні удари по Києву, загрозу десантування в урядовий квартал і «удари по центрах прийняття рішень») Верховна Рада зібралася на екстрене засідання і конституційною більшістю проголосувала за впровадження воєнного стану. Рівно через 16 місяців, 24 червня 2023 року, на другий день під час фактичного захоплення Ростова-на-Дону, російського обласного центру з мільйонним населенням, «безпосереднього центру прийняття рішень» у вигляді штабу Південного військового округу ЗС РФ, нелегальним збройним формуванням, і практично безперешкодного маршу на Москву, Державна Дума навіть не ворухнулася. Кремль, МО, МВС, ФСБ, Рада безпеки та інші силові структури мовчали. Уся «міцна» путінська вертикаль вичікувала.

У цьому режимі перебували й провідні пропагандисти. Так: **Соловйов** ще до «заколоту» записував спільне відео з Пригожиним та публікував рекламні ролики «вагнерів». Під час заколоту: видалив пост із анонсом обговорення «провокації Пригожина» та замінив його на День Молоді. **Красовський**, який писав: *«Пригожин, звичайно, – неймовірний красунчик! Так і повинен поводитися командувач!»*, лише скиглив *«Боже, бережи нашу Росію!»*. **Прилєпін**, який палко підтримував Пригожина, не написав жодного рядка, обмежившись публікацією вірша Ахматової. **Симоньян**, яка буквально захоплювалася «ввічливістю Пригожина»: *«А хто приніс нам весну? Правильно, ввічливі люди»*, – так і не зробила в ті години/дні жодної публічної заяви.

«Слід західних спецслужб» в контексті «заколоту Пригожина», який зрештою шукали на федеральних каналах, мав би, за логікою жанру, знайти своє підтвердження з вуст керівника Служби зовнішньої розвідки Наришкіна. Але той, замість розкриття «підступних планів ЦРУ із захоплення ростовського цирку», заявив, що до Європи з Києво-Печерської Лаври вивозяться християнські реліквії. Тому, мовляв, тепер «її захист має глибинний духовний вимір, а значить, наша рішучість довести до кінця СВО стає твердішою». Насправді цю брехню розвінчав не тільки очільник МКІП Олександр Ткаченко, а й ЮНЕСКО (яке, за словами Наришкіна, нібито бере участь у вивезенні реліквій). Про це повідомило навіть ТАСС ще вдень. Але «Первый канал» вирішив увечері все ж переказати цю маячню Наришкіна. Протягом дня поширювалася й теза, мовляв, таким чином «Київ втрачає свою сакральність для росіян». А приклад справжнього «глибинного духовного виміру росіян» можна побачити, наприклад, у обстрілах Святогірської лаври та інших релігійних святинь України. Які було знищено, пошкоджено або розграбовано.

А в самій Росії тривають дива словесно-юридичної еквілібристики навколо того, що ж робити з Пригожиним. Ясності щодо кримінальної справи проти «кухаря Путіна» не було. Відчуваючи непевність становища, Пригожин виступив заздалегідь зі своїм останнім словом про те, що він не зраджував, і якби ЗС РФ були такі як «Вагнер», то «Київ за три дні», мовляв, був би реальністю, а не мемом. Але цікава не ця бравада, а те, як пояснила Маргарита Симоньян можливий вихід з юридичного тупика зі справою Пригожина. На її думку, головне – стабільність, а тому «юридичні норми йдуть лісом». Відомий український журналіст Роман Цимбалюк підмітив цікавий момент, що Симоньян таким «юридично-лісовим чином», цілком вірогідно, озвучила й сценарій майбутнього повернення окупованих українських територій. І обґрунтування майбутнього вибору сформулювала: між «поганим та жахливим, яке вже тут порушення якихось юридичних норм».



На зустрічі з силовиками, які нібито «запобігли» заколоту Пригожина, Путін заявляє, що утримання ПВК «Вагнер» повністю забезпечувалося з державного бюджету РФ: *«Із травня 2022 року по травень 2023-го держава Росія виплатила ПВК на грошове утримання бійців і стимулюючі виплати понад 86 млрд рублів»*. Для розуміння: це більше, ніж витрати бюджету третього за величиною міста у Росії Єкатеринбурга. Таким чином Путін розвінчав свій же фейк в стилі «ихтамнет». У 2019-му році він говорив зовсім інше: *«Що стосується приватних охоронних компаній… це не держава російська і не російська армія»* (так він відповів на питання про статус найманців ПВК «Вагнер», які загинули в Сирії). А вже під час повномасштабного вторгнення в Україну, у травні минулого року, Лавров теж запевняв: *«Вагнер» – це приватна військова компанія, яка не має відношення до російської держави»*. У сеансі самовикриття Путін також зізнався, що на «Вагнер» додатково витратили й 110 млрд рублів на страхові виплати – тобто сім'ям та пораненим. Таким чином, можна приблизно порахувати, що махання Пригожиним ганчіркою у «юридично взятому Бахмуті» обійшлося російському бюджету в понад $1 млрд. Але головний висновок тут інший: транснаціональне кримінально-терористичне угруповання ПВК «Вагнер» мало, має і матиме (Лукашенко цього дня заявив, що пригожинські табори в Білорусі існуватимуть за рахунок Москви) чітке російське державне фінансування. Це є черговим і вже офіційним доказом того, що Росія є спонсором тероризму. Путін (після «дитячої справи» у МКС) зробив вже другу відеоявку з повинною.



«Із травня 2022 року по травень 2023-го держава Росія виплатила ПВК на грошове утримання бійців і стимулюючі виплати понад 86 млрд рублів», – заявляє Путін

Приймається 11-й пакет санкцій проти Росії. Серед іншого, в ньому розширено припинення ліцензій на мовлення ще на п'ять медіа, які прямо або опосередковано підконтрольні РФ і використовуються для пропаганди та маніпулятивного подання інформації: RT Balkan, Oriental Review, Tsargrad, New Eastern Outlook і Katehon.

28 червня 2023 року



Ще напередодні, коли був зруйнований черговий «центр прийняття рішень» у вигляді піцерії в Краматорську, росЗМІ почали негайну операцію прикриття цього злочину. Чи не першою версією було, що це знову зробили українці за допомогою «Storm Shadow, ну або французького SCALP, які відхилилися від цілі». Кількість загиблих внаслідок нового удару по цьому українському місту перевищила десяток осіб (серед яких троє дітей). Рахунок поранених йшов на декілька десятків. Насправді це, звісно, був «Іскандер» (про що одразу повідомила нацполіція України). Вже цього дня і МО РФ визнало «удар по місцерозташуванню ЗСУ, а також іноземних найманців у Краматорську». Таким офіційним чином нова спроба (перша була після потрапляння «Точки У» в місцевий вокзал) просунути тему із «черговим самообстрілом Краматорська» у пропагандистів вщухла.

Рівно 9 років тому Путін у зверненні до Ради Федерації РФ наказав скасувати постанову про використання російських військ на території України, пообіцявши при цьому «і надалі захищати ту частину українського народу, яка відчуває свій зв'язок з Росією». Але через відсіч, яку з того часу давали українці, жага до «захисту» у Путіна тільки зростала. Зрештою, це перетворилося у суцільне руйнування саме південних і східних (де проживає основна кількість російськомовних громадян) регіонів України. На річницю повномасштабного вторгнення були оприлюднені результати опитування, за яким частка тих, хто спілкується виключно українською у повсякденному житті, зросла до 71% (у 2021 році таких було 64%). Зараз кількість таких ще більша. Таким чином, мова також стала однією з потужних ліній оборони України, всупереч путінським очікуванням.

Нещодавно пропаганда розносила фейк, ніби президент України Зеленський «відмовився» від виборів, щоб «узурпувати» владу. Звісно, ніхто не відмовлявся, і вибори відбудуться після перемоги та, відповідно, скасування воєнного стану. Згідно з чинним законодавством України. При всій безглуздості цих інсинуацій, цікаво те, що тема виборів (які в РФ давно перетворені на імітацію) чомусь дуже болить в Кремлі. Нещодавно так було з Туреччиною, наступними будуть США.

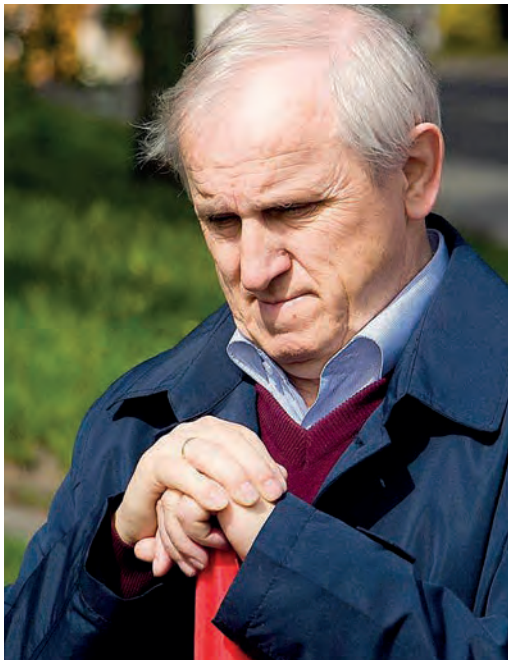
Проте навіть стан війни не заважає Москві проводити підготовку до псевдовиборів на ТОТ. Заради них навіть вирішили повернутися до так званих «екстериторіальних виборчих дільниць» (ЕВД). Ідея не нова. Вона була реалізована на виборах мера Москви у 2018 році. Тоді створювалися «дачні виборчі дільниці»: московські дільничні комісії біля сусідніх областей, де розташовані дачі москвичів. У лютому 2019-го голова ЦВК Памфілова офіційно визнала що «цей проєкт себе не виправдав». І ось за 5 років рішення повернутися до ЕВД в РФ вона пояснила тим, що над «відновленням нових регіонів» працює багато росіян зі старих територій. Тому їм, мовляв, слід надати можливість проголосувати. В реальності і «ремонтні бригади», і мобілізованих, і депортованих, наприклад, в Астрахань українців з окупованої частини Запорізької області примусять за допомогою ЕВД віддати свої «голоси» за кандидатів від Балицького (який цього дня отримав 15 років в'язниці, поки що заочно) у «новий парламент російської Запорізької області». Усе це робиться для підвищення так званої «явки виборців». Ніхто в світі результатів цих «виборів» (як і попередніх фейкових «референдумів»), звісно, не визнає. Але на що не підеш заради будівництва Путіну його нових «потьомкінських сіл».

Ніхто в світі результатів цих «виборів» (як і попередніх фейкових «референдумів»), звісно, не визнає



Лавров зайнявся примітивним відзеркаленням російських «хотєлок» і заявив, що «Захід хоче переговорів для того, щоб «заморозити конфлікт та виграти час для подальшого накачування України зброєю». Насправді про готовність до переговорів з усіх можливих трибун регулярно заявляли саме в Москві, а не на Заході чи в Києві. Останні ж мають два головних принципи. **Перший:** жодних переговорів про Україну за її спиною, вона сама вирішить, коли до них готова. **Другий:** сам Київ непохитний – будь-які розмови про переговори можливі тільки після виведення окупаційних військ за межі міжнародно визнаних кордонів України. Щодо ставлення українців до переговорів, то ще у травні минулого року 59% з них, як повідомляв КМІС, були відкриті до мирних переговорів з РФ. Рівно за рік кількість таких знизилася до 33%, а тих, хто виступає проти переговорів, зросла до 63%.

2 липня з'явилась досить неприємна для багатьох новина, що депутата парламенту Польщі Євгена Чиквіна було обрано на пост президента Міжпарламентської асамблеї православ'я (МАП) замість депутата Держдуми Сергія Гаврилова. Новина спричинила справжній вибух в РПЦ. Насправді це велика перемога України та можна сказати, справжнього православ'я, а не московського сектантства. МАП була створена у 1993 році за ініціативою грецького парламенту. Провідна роль у ній (у т.ч. матеріальна) належала РПЦ та МЗС РФ, які продавали усе це Кремлю під виглядом «м'якої сили». Наприкінці травня Верховна Рада ухвалила звернення до МАП та парламентів її держав-членів, в якому закликала негайно виключити РФ



Депутата парламенту Польщі Євгена Чиквіна було обрано на пост президента Міжпарламентської асамблеї православ'я

з організації, а також достроково припинити повноваження чинного президента МАП (того самого Гаврилова). Український парламент також звернувся із проханням розпочати роботу з внесення змін до регламенту МАП з метою його приведення у відповідність до сучасних реалій розвитку світового православ'я. І воно зіграло свою роль. Рішення було прийнято блискавично. Тому й волали тоді в РПЦ, що «православні брати-греки» в критичний момент зрадили Москву і перебігли до Києва.

Медведєв у «Российской газете» під назвою «Епоха протистояння» публікує антизахідний маніфест. Але епіграфом до нього він обрав фейкову цитату одного зі стовпів саме західного світогляду, авторки роману «Атлант розправив плечі» Ейн Ренд (хоча цитата належить Генрі Форду): *«Коли здається, що весь світ налаштований проти тебе – пам'ятай, що літак злітає проти вітру»*. В статті Медведєв називає «брехнею чистої води» путінську тезу про розширення НАТО на схід, якою той обґрунтував початок війни в Україні. За версією Медведєва, йдеться виключно про країни колишнього СРСР. Насправді Путін перед початком «СВО» вимагав від НАТО повернути військову інфраструктуру блоку саме до стану 1997 року (після якого до Альянсу увійшли 14 країн, з яких лише три колишні республіки СРСР).

Стаття Медведєва – це перерахування ультимативних переговорних пропозицій Москви. Вони коротко складаються з трьох пунктів: 1. Спочатку *«київський нацистський режим має бути анігільовано»*. 2. Тоді *«ми готові шукати розумні компроміси»*. Інакше – *«ядерний апокаліпсис цілком імовірний»*. Це адресовано *«західним політичним дебілам», «нахабним англійським свиням та іншій підлеглій їм худобі»* (цитати зі статті Медведєва). Фактично, Росія каже: до Берліну не дійшли, то хоч Бердянськ віддайте. Не вийде. Як писала Ейн Ренд (на відміну від медведєвської, це справжня її цитата): *«Відмова від визнання реальності завжди призводить до згубних наслідків»*.

У своїй статті Медведєв накреслив і майбутній світовий порядок, в якому *«ООН кане в Лету… а нинішні міжнародні фріки на кшталт МКС, Ради Європи чи ОБСЄ вже на смердючому смітнику світового розвитку»*. Цікаво, що саме цього дня у Гаазі запрацював Міжнародний центр судового переслідування за злочини російської агресії (ICPA). До нього входять прокурори з України, ЄС, США та МКС. *«Війна в Україні – найбільш задокументована в історії,* наголошують у ICPA, *і вперше активне розслідування злочину агресії проводиться вже в процесі війни, а не після її завершення»*.



Дмитро Медведєв фантазує: «ООН кане в Лету… а нинішні міжнародні фріки на кшталт МКС, Ради Європи чи ОБСЄ вже на смердючому смітнику світового розвитку»

4 липня 2023 року

Парламентська Асамблея ОБСЄ визнає РФ спонсором тероризму, а «Вагнер» – терористичною організацією. Ухвалена декларація містить заклик до держав-членів посилювати міжнародні норми, що чітко визнають: терористичний характер «Групи Вагнера» та її дій; відповідальність РФ як держави-спонсора цієї терористичної організації; неприпустимість залучення таких суб'єктів у міждержавні відносини.

Кремлівський репортер Павло Зарубін оприлюднює запис зустрічі Путіна з Раїсат Акіповою – дівчинкою з Дагестану. З нею свого часу було знято відео, на якому та ридала через те, що не зуміла зустрітися з Путіним під час його нещодавнього перебування у Дербенті. Звісно, у Кремлі не могли пропустити такий інформпривід, щоб вчергове показати Путіна у старому сталінському амплуа «найкращого друга всіх радянських дітей». А в той час, коли всі росЗМІ тиражували ці «зворушливі» кадри, надійшло повідомлення з міста Первомайськ Харківської області, де кількість постраждалих людей внаслідок атаки «Іскандером» сягнула понад 40 людей. Серед них більше десятка дітей, наймолодшому з яких лише три місяці. Вибух стався посеред житлового району, де навіть при всьому бажанні важко знайти хоч якийсь об'єкт військової інфраструктури. Саме тому, мабуть, МО РФ, яке постійно доповідає про свої «високоточні удари» по них, цього разу (як і «воєнкори») мовчало. Війна з українськими дітьми взагалі стала фірмовим почерком путінського вторгнення. Подібної, саме дитячої, кровожерливості, напевно, не було ніколи в історії. До того часу, за даними Офісу генпрокурора України, вже загинули 494 дитини. Понад 1036 зазнали поранень різного ступеня тяжкості. Найбільше постраждало дітей у: Донецькій області – 472, Харківській – 285, Київській – 129, Херсонській – 113, Запорізькій – 91, Миколаївській – 89, Дніпропетровській – 83, Чернігівській – 71, Луганській – 67. Ця кривава географічна статистика свідчить: про жоден «захист російськомовних», не йдеться. Триває суцільне знищення України та її майбутнього – дітей.



■ Підготовка до «єдиного дня голосування в Росії» (зокрема й на так званих «нових територіях»), що запланований на вересень, передвіщає чергову масштабну фальсифікацію. Її майбутні цифри озвучила голова ЦВК Памфілова: *«21 мільйон, які зможуть проголосувати дистанційно»*. Насправді, скільки з дистанційників «вільно волевиявляться» на ТОТ України, навіть не цікаво. Скільки потрібно – стільки й намалюють. Все одно ці вибори ніхто у світі не визнає. Цікаво інше, на оприлюдненому відео, де Памфілова озвучує Путіну цифри майбутнього підтасовування, видно, що вона вже позбулася значка «Z» на лацкані. А начепила вона його собі у лютому 2022-го. Ще один з «героїв СВО» Рогозін починав свою бурхливу Telegram-діяльність з «РогоZин», але останні три місяці він вже просто «Рогозин на фронте». Терорист Безсонов з початку війни був «Неофициальный Безсонов Z». Тепер вже без «Z». Графіки продажів на провідних російських маркетплейсах свідчать, що на споживчому ринку популярність товарів з написами на кшталт «Za praVdu» з лютого 2022-го до червня 2023 стрімко падає до нуля. Пояснення просте: люди (навіть публічні) вже не вірять ні в путінську перемогу, ні в її штучні символи.

■ Медведєв після того, як розвінчав «брехню чистої води» Путіна про нерозширення НАТО, розмірковує про можливість завершити війну в Україні, згадавши «досвід Хіросіми». Насправді наратив «можна скористатися ядерним прецедентом в історії війн» просувається у РФ останнім часом досить жваво. Напри-



Соціологічне опитування компанії Russian Field показало, що майже кожен п’ятий росіянин не проти ядерного удару по Україні

кінці червня соціологічне опитування компанії Russian Field показало, що майже кожен п’ятий росіянин не проти ядерного удару по Україні. За травневими даними майже третина (29%) опитаних росіян вважали, що застосування ядерної зброї проти України можливе «за потреби». Тож питання «хотят ли русские войны?» (тепер вже і ядерної) – не таке риторичне. Ядерний шантаж від Кремля помалу робить свою справу.

6 липня 2023 року

Захарова робить неприхований вкид: «Влада Києва готує українську територію для окупації Заходом». Насправді наратив «поділити Україну» Москва просувала задовго до повномасштабного вторгнення. Наприклад, 17 березня 2014 року на сайті ЛДПР, якою керував спочилий нині Жириновський, з'явилася заява, сенс якої зводився до того, що частина нинішніх регіонів України була включена до складу СРСР перед Другою світовою війною. *«Тому, чому б цим країнам не подумати про те, щоб домогтися проведення референдуму на цих територіях, а також у суміжних регіонах Польщі, Румунії та Угорщини?... Адже споконвічно українськими землями були лише Київ, Чернігів, Суми, Полтава, Житомир, Кременчук, Вінниця, Кіровоград... Центральна Україна в цьому випадку могла б звільнитися від зайвої напруженості»*, – пояснював свій задум Жириновський. Тодішній прессекретар МЗС Польщі Марчін Войцеховський, прокоментував це просто: *«Частина російської політичної еліти все ще думає категоріями пакту Молотова – Ріббентропа»*. Як показали подальші події – не тільки частина.

В Україну повертаються депортовані до Росії 6-річний Ренат та 10-річна Варвара. За оцінкою українського омбудсмана Дмитра Лубінця, загальна кількість викрадених дітей може сягати кількох десятків і навіть сотень тисяч. У лютому 2023 року ТАСС повідомив, що на територію РФ прибули 738 тисяч дітей з України. Схему їхнього викрадення відтворив YSPH Humanitarian Research Lab. Про масштаб трагедії свідчать супутникові знімки 43 переобладнаних літніх таборів – від Криму до Сибіру. Тут утримують близько 6000 дітей з України. Умови життя в таборах майже тюремні. У квітні стало відомо, що міжнародна комісія у Гаазі з питань зниклих безвісти збиратиме ДНК в українських родин, які шукають близьких. Висновок гаазької лабораторії вважається доказом у міжнародних судах. Особливо цінними ДНК-дослідження можуть виявитися під час розшуку насильно вивезених українських дітей. Адже генетичний код (на відміну від зовнішності) з роками не змінюється.





Головним інформприводом для офіційної пропаганди стало рішення США про передачу Україні касетних боєприпасів DPICM. Лейтмотив: «Вашингтон надав Києву зброю, заборонену міжнародною конвенцією». Захарова розміщує відео, яке, на її думку, свідчить про брехню та подвійні стандарти Вашингтону щодо цього типу зброї. Насправді до Конвенції з касетних боєприпасів, яка дійсно забороняє їхнє застосування, не приєдналися ані США, ані Росія, ані Україна. Тому для цих трьох така зброя легітимна. А щодо фейку Захарової, то колишня прессекретарка Білого дому, Джен Псакі, ще у лютому минулого року казала про використання РФ касетних боєприпасів проти мирних українців. Потім це підтвердив і Пентагон. За його даними, окупанти неодноразово використовували їх за допомогою: ракетних комплексів, бомб РБК-500 з бойовими елементами ПТАБ-1М. Саме на цю обставину посилався Вашингтон, пояснюючи своє рішення надати Києву DPICM. Київ, нагадаємо, запевнив США у відповідальному використанні снарядів і пообіцяв не застосовувати їх у містах та на російській території.

На 500-й день війни президент Зеленський публікує відео безпосередньо з острова Зміїний, контроль над яким (за визначенням пропаганди) означає «володіння навіть не Чорним морем, а світом». РФ зазнає ще одного болючого, навіть не інформаційного, а ідеологічного удару. З Туреччини до України повернулися герої-«азовці». Розпач на пропагандистській шкалі коливався – від слів Пєскова: *«нас не попередили, це порушення наявних домовленостей»*, до: *«Ердогана нагнули в НАТО, а Зеленський його розвів»*. Зрештою усе звелося до того, що на «азовців» – плювати, на «слово Туреччини» – також. Але у пабліках негайно повернулися до обговорення теми: «цар» спочатку виміняв свого кума Медведчука на «нацистів», а тепер – з їхнім поверненням додому – «денацифікацію» («демілітаризація була раніше») вже також можна вважати «успішно» досягнутою ціллю СВО. Тому її можна закінчувати. Але по телебаченню про повернення «азовців», звісно, не сказали.

10 липня 2023 року

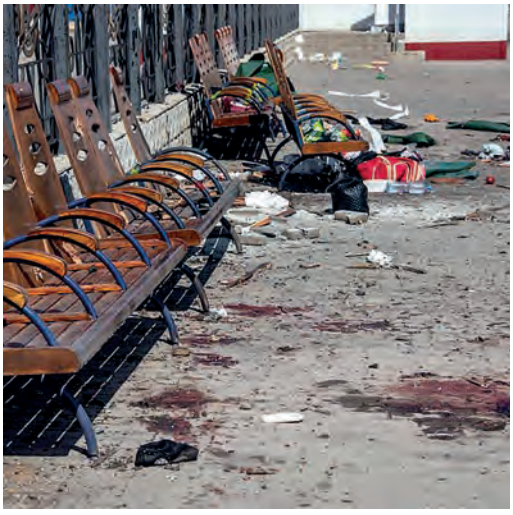


«Україна готується вчинити теракт на ЗАЕС. Про це свідчить встановлення в Києві додаткових датчиків для вимірювання радіаційного фону, а також те, що ЗСУ відпрацьовують повноцінний сценарій провокації проти Запорізької АЕС». Таку інформацію напередодні поширювали росЗМІ з подачі Захарової. Насправді у столиці дійсно встановили додаткові датчики – для того, аби надавати тисячам користувачів застосунку «Київ цифровий» інформацію про стан повітря. Це обладнання позбавляє РФ можливості використати ядерну зброю в режимі інкогніто. Якщо катастрофа станеться, то за допомогою датчиків міжнародні союзники України зможуть викрити російську операцію під чужим прапором – на випадок, якщо окупанти захочуть провести провокацію із застосуванням радіоактивних речовин. Щодо «відпрацювання сценарію», то рятувальники проходять навчання з ліквідації наслідків надзвичайних операцій та з радіаційного захисту. Це потрібно для того, щоб захистити населення у разі теракту, а не для того, щоб підірвати станцію.

У Москві не змогли змиритися з тим, що ніхто не повірив в те, що Україна хоче підірвати ЗАЕС. Тому запропонували підірвати разом усі українські атомні електростанції (і до купи ще кілька ядерних об'єктів у Східній Європі). Медведєв ще надвечір 9 липня підхопив фейк про нібито спробу України поцілити в Смоленську АЕС ракетою Storm Shadow. Насправді розвінчало фейк Медведєва саме ж МО РФ, яке вже зранку цього дня заявило, буцімто Київ напередодні «безуспішно намагався вдарити по об'єктах у Криму, Калузькій та Ростовській областях ракетами С-200». Отже, «об'єкти в Криму, Калузькій та Ростовській областях» (за версією Шойгу) у Медведєва перетворилися на АЕС у Смоленській області, а за фактом виявилися взагалі лісопилкою у Брянській. А британська Storm Shadow – «радянською зенітною ракетою С-200, модернізованою ЗСУ для ударів по наземних цілях». Жодного доказу, як завжди, Росія не надала, але спростовувала сама себе завзято.

Депутат Держдуми від Якутії Тумусов публічно висловлює сумнів у достовірності інформації, яку щодня озвучує Конашенков. Приводом для такого демонстративного виклику МО РФ з боку якутського депутата стало його звернення на ім'я Путіна, Шойгу та Картаполова. В ньому йдеться про загибель під Бахмутом близько тисячі мобілізованих зі складу 83-ї ДШБР. Раніше до Тумусова звернулися родичі мобілізованих, які розповіли, що «їхні чоловіки 2 червня вийшли з оточення, проте вже за добу їх повернули назад, що й призвело до загибелі третини бригади». Чисельність бригади ЗС РФ становить близько 3 тисяч осіб. Таким чином за один день під Бахмутом було знищено близько тисячі окупантів. Але Конашенков про це, звісно, нічого не повідомляв.

Шойгу заявляє, що Росія у відповідь на надання Україні касетних боєприпасів теж «почне їх застосовувати». А до того, мовляв, Москва весь час *«утримувалася та утримується від їх застосування у СВО»*. Насправді незалежні спостерігачі та ЗМІ неодноразово фіксували докази їх масового застосування агресором. Найбільше жертв серед мирних жителів було зафіксовано 8 квітня 2022 року, коли окупанти завдали удару ракетою «Точка-У» з касетною бойовою частиною по вокзалу в Краматорську. Паралельно з Україною, Росія застосувала такі боєприпаси і в Сирії. У листопаді 2022 року вона обстрілювала касетними реактивними снарядами табори вимушених переселенців у провінції Ідліб. А рівно за 7 років до цього Росія скинула касетні бомби на прикордонний з Туреччиною табір Ямаді, де перебували тисячі сирійських біженців. При цьому очільник МЗС РФ Лавров у 2016 році теж брехав, що *«російські військові в Сирії неухильно дотримуються норм міжнародного гуманітарного права»*. Хоча Москва офіційно й не приховує, що *«касетні боєприпаси – це законний вид зброї, який відіграє істотну роль в наших оборонних інтересах»*. Тож, «касетна» історія Росії тривала і кривава. І почалася вона задовго до брехливих анонсів Шойгу цього дня.



Найбільше жертв серед мирних жителів було зафіксовано 8 квітня 2022 року, коли окупанти завдали удару ракетою «Точка-У» з касетною бойовою частиною по вокзалу в Краматорську

12 липня 2023 року

Конашенков нарешті оприлюднює зведення про бодай якусь реальну, а не вигадану демілітаризацію. Але стосувалося воно не ЗСУ, а «Вагнер»: ***«Завершується прийом озброєння та техніки від ПВК»***. Серед них: сотні одиниць важкого озброєння: танки Т-90, Т-80, Т-72; РСЗВ «Град», «Ураган»; зенітні ракетно-гарматні комплекси «Панцир»; повний «букет» САУ: «Гвоздика», «Акація», «Гіацинт», «Тюльпан»; 240-мм гаубиці, протитанкове озброєння, мінометні комплекси і т.д. Конашенков також спеціально наголосив: ***«прийнято понад 2,5 тисячі тонн різних боєприпасів та близько 20 тисяч одиниць стрілецької зброї»***. Таким чином, МО РФ, по-перше, демонстративно заперечило пригожинську істеричну окопну правду: «Герасимов, Шойгу, де снаряди?!». По-друге (що набагато важливіше за московську «візантійщину»), ще раз підтвердило, що постачання та утримання «Вагнер» здійснювалося саме за рахунок державної структури в особі Міноборони. Що і є черговим доказом того, що Росія є спонсором міжнародного тероризму. І що важливо (для майбутніх судових процесів) – починаючи з 2014 року. Адже Пригожин особисто казав, що брав участь у подіях на Донбасі відтоді. А тому зброю, разом з іншими «шахтарями», йому видали саме в путінському «ихтамнетному військторгу».

Офіційно підтверджується загибель в Україні чергового російського генерал-лейтенанта Олега Цокова. Раніше про його смерть писали лише «воєнкори». Тепер про це сказали на телеканалі «Россия». Він – найвищий за званням серед російських окупантів, знищених в Україні (коли в червні 2022 року в Луганській області загинув Роман Кутузов, звання генерал-лейтенанта йому присвоїли вже посмертно). Відзначимо, в Росії рідко офіційно визнають втрати генеральського рівня. У відкритих джерелах можна знайти дані про щонайменше 11 таких випадків. Втрата керованості окупаційними військами й призводить до появи вже генеральського «гарматного м'яса», яке Путін кидає на передову і смерть якого вже неможливо приховати.







Командарм 58-ї загальновійськової армії ЗС РФ генерал-майор Іван Попов усунений з посади чи то за «панікерство», чи то за правду

Командарм 58-ї загальновійськової армії ЗС РФ (яка воює на запорізькому напрямку) генерал-майор Іван Попов усунений з посади. Про це він каже в аудіозверненні і пояснює, що усунули його з посади «за правду» у доповіді вищому командуванню про погану організацію контрбатарейної боротьби, відсутність станцій артилерійської розвідки, а також ротації на фронті. Аудіозвернення командарма Попова до «своїх гладіаторів» (розміщене у внутрішньому чаті) оприлюднив у публічному просторі депутат Гурульов, який перед цим в етері у Скабєєвої підтвердив загибель в Україні генерал-лейтенанта Цокова (про що також вперто мовчали у МО РФ). Відсторонення Попова – чи то за «панікерство», чи то за правду – розкололо й «воєнкорів». Одні писали, що «армія – поза політикою і публічною критикою головнокомандування». Інші, що це «жахливий теракт і диверсія проти моралі в армії». Так ламалася вже не тільки найманська, а й кадрова путінська армія. А тиск ЗСУ на окупантів робив тріщини не тільки зовні (Попов визнав факт «масової загибелі та каліцтва» на запорізькому фронті), а й зсередини Росії.

Але «правда командарма Попова» довела й іншу річ. До маршу на Москву залишки своїх запорізьких «гладіаторів» він не закликав, а запропонував продовжувати їм війну з Україною «заради пам'яті тих, хто загинув». А в окупованому Сімферополі нещодавно було урочисто відкрито стінопис з написом: «Якщо почав – перемагай». Насправді, якщо росіяни нарешті визнали, що вони «почали», то це означає остаточне банкрутство відомого наративу «не ми це почали». Але соціологічні заміри в РФ дійсно фіксують, з одного боку, загальну втому росіян від «СВО». А з другого – необхідність пояснення її продовження. Яке й втілюється потроху в: «якщо почали – то треба перемагати». Ось ці настрої й підхопила пропаганда. Констатувавши таким чином остаточну кризу путінського цілепокладання війни в Україні. Жодної іншої мотивації для росіян продовжувати її, крім як загинути «в пам'ять тих, хто загинув» – вже не пропонується.



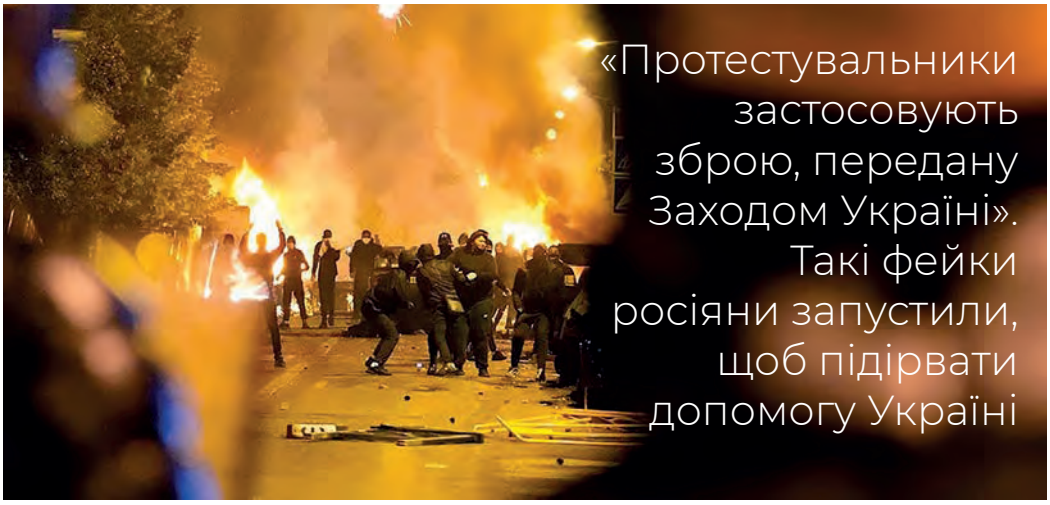
Пропагандистка Олеся Шигіна: «кітель, який був на мені, треба помістити під скло, бо до нього торкався недосяжний божий чоловік Володимир Путін»

Фактично на 9-ту річницю фейку про «розіп'ятого хлопчика», зявилася історія про «розіп'ятих батюшок». *«Ми всі знаємо, розіп'ятих священиків, ми знаємо похованих людей у Ставках під Донецьком... Це страшні методи...»*, – заявила пропагандистка Олеся Шигіна. Звісно, жодних доказів щодо «розіп'ятих священиків», про яких «ми всі знаємо» вона не навела. Проте від особи, яка в одному зі своїх інтерв'ю казала, що *«кітель, який був на мені, треба помістити під скло, бо до нього торкався недосяжний божий чоловік Володимир Путін»*, й вимагати цих доказів не варто. Судячи з того, що навіть жоден більш-менш ресурсний російський сміттєзбірник, її тему з «розіп'ятими батюшками» не підхопив, історія шита аж занадто білими нитками. Навіть для телеканалу православного олігарха Малофєєва «Спас».

А сам «божий человек Путін» напередодні пограв у свою улюблену версію гри «World of Tanks» і видав одразу три брехні. Перша: про «понад три сотні знищених українських танків (третина з яких західні)». Друга: про те, що «українські танкісти бояться сідати в західну техніку, бо росіяни передусім б'ють по ній». Третя: «радянські танки кращі, ніж західні». Але головна його теза була торгівельна: «Росія не проти обговорення гарантій безпеки Україні, але за умови дотримання гарантій безпеки Росії». При цьому він продовжує стверджувати, що Україна в НАТО «створить загрозу безпеці для РФ і не підвищить безпеку самої України». Практично паралельно відповідь на безпекові забаганки Путіна дав в Гельсінкі президент США Байден, який твердо заявив, що «Україна у майбутньому вступить до НАТО, а... Путін вирішить, що економічно, політично продовжувати війну – не на користь Росії. Немає жодної можливості, щоб він виграв її. Він уже програв». І на відміну від путінської віртуальності, Байден оперує реальністю.

■ *«ФСБ запобігла замаху СБУ на Ксенію Собчак та Маргариту Симоньян»*. Про це волають всі російські ресурси. Головну редакторку RT та «криваву бариню» російського Telegram нібито дивом врятували від якогось угруповання «Параграф-88», яке спонсорував Київ. У «параграфів», звісно, «вилучили зброю та масу неонацистської атрибутики». Один з них навіть знявся у «рекламному» ролику в футболці з відповідним антуражем. Насправді це погано прихований фарс. Не більш комічний, ніж попередні «запобігання» ФСБ замахів: на «керівників» Криму в травні та в липні, на православного олігарха Малофєєва у березні. На Соловйова і ту ж Симоньян – ще раніше. ФСБ намагається всіх переконати, що терористи (шість з яких – неповнолітні) – за «розвідку місцевості» отримали 20 тисяч рублів, а саме вбивство мало коштувати 1,5 млн руб. Доказами підготовки злочину, зокрема, були підручник геометрії та молоток для аварійного виходу, викрадений з рейсового автобуса.

■ Центр стратегічних комунікацій проаналізував основні наративи пропаганди, які вона просувала під час заворушень у Франції. *«Провал мультикультурності»* та *«зростання ксенофобських настроїв»*. Росіяни пробують розіграти расистську карту, роздмухуючи міжетнічні конфлікти. Мовляв, це все невдала міграційна політика, мультикультурність, яка провалилась, а Європа втратила свою культуру. *«Погроми пов'язані з підтримкою України»*. Наприклад, ведучий Гія Саралідзе «спалював мости» з Францією та зображав «праведний гнів»: *«Коли вони посилають зброю, яка вбиває наших людей на Донбасі і наших солдатів – ніякої емпатії, чим гірше – тим краще. Нехай горить. Париж, Ліон, Нанте – нехай горять»*. *«Протестувальники застосовують зброю, передану Заходом Україні»*. Такі фейки росіяни запустили, щоб підірвати допомогу Україні. Брехали про зброю як «воєнкори», так і представниця МЗС РФ Захарова. Втім, жодних підтверджень цього пропагандисти, як завжди, не наводять.



17 липня 2023 року

Рівно рік тому Шойгу урочисто оголошував *«початок нової фази СВО на всіх операційних напрямках»*. Цього дня ним став кримський. Усе через те, що Керченський міст «втомився». Вже вдруге. Так само, рівно рік тому Медведєв обіцяв: *«якщо щось подібне станеться (атака на Крим), миттєво настане дуже швидкий та важкий Судний день»*. З того часу мало вже статися, щонайменше, їх два. Керченський міст ще з початку свого будівництва оцінювався як «неубиваемый». Але цього разу не допомогли навіть бойові дельфіни. Над такою «неубиваемостью» глузувала навіть Z-спільнота. Паблік Grey Zone коментує заяву Захарової: *«Атаку на міст було сплановано американськими та британськими спецслужбами». «Такі заяви виглядають як БДСМ-тролінг. Позиція куколда якась»*. Пропагандистка Кашеварова: *«А вже всі погрозили кулаком за міст, га? Усі написали, що відповідь буде нещадною? Що Україна погана – всі відзначилися? Хреначити, як я розумію, ми можемо тільки по своїх мостах, колонах і льотчиках»*.

Кремль офіційно оголосив, що виходить із «зернової угоди». Таким чином від регулярних погроз це зробити, він вдався до більш рішучих кроків і фактично – до чергового шантажу «світовим голодомором». Прессекретар Кремля Пєсков заявив, що домовленості щодо «зернової ініціативи» фактично припинені, але Росія може до них повернутися, коли будуть виконані її умови. Цього місяця Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO) заявила, що 45 країн потребують зовнішньої продовольчої допомоги. Генсек ООН Гутерріш заявив, що рішення РФ *«завдасть удару нужденним людям всюди... Сотні мільйонів людей стикаються з голодом, а споживачі з глобальною кризою вартості життя. Вони платитимуть за це»*. Таким чином, чергову жирну крапку над договороспроможністю Путіна поставили усі. Не знайшлося жодної країни у світі, яка б підтримала це рішення Путіна, або принаймні поставилася до нього «з розумінням». І відповідно, зробили висновки й з приводу його регулярних пропозицій «мирних угод» з Україною.



■ Путін попросив іркутського губернатора Кобзєва ***«передати привіт загиблим на фронті»***. Можливо, це обмовка по Фройду, але Держдума цього дня схвалила терміновий законопроєкт щодо «гарматного м'яса» глибинної заморозки. Тепер граничний вік перебування у мобрезерві підвищено до 65 років.

■ Кирилов намагався вже і європейців «заразити» американсько-українськими «комахами та кліщами, які переносять лихоманку Західного Нілу та денге». Але крім подібної звичної маячні, цього разу він зазначив, що для цього «можуть бути задіяні біотехнологічні компанії «Окситек», що фінансуються фондом Білла та Мелінди Гейтс». Насправді «російський біогенерал – проти засновника корпорації Microsoft» – звучить, щонайменше, смішно. У серпні минулого року до своєї «біологічної війни» Москва, нагадаємо, долучила й іншу «guest star». Щоправда, померлу – екпрезидента Венесуели Уго Чавеса. Процес відтоді так і не пішов. Не сталося цього і з Біллом Гейтсом.

■ Епопея із вдруге «втомленим» Керченським мостом отримала продовження. Пропаганда знайшла в пропозиції добиратися до Криму через «нові території» свої «плюси», назвавши це «важливим етапом психологічного повернення Росії до Новоросії через її побутове освоєння». Але бази окупантів та місця скупчення їхньої техніки на ТОТ Донецької, Херсонської та Запорізької областей, які розташовуються вздовж «наземного маршруту» з Росії до «Кримнаша», лише за останній місяць були обстріляні щонайменше 22 рази. Небезпека потрапити під обстріл – не єдина. Росіяни, які їхали цим маршрутом, у чатах пишуть, що після КПП на кордоні Ростовської області та «ДНР», повністю пропадає мобільний інтернет. Мандрівників чекає: проїзд через Маріуполь



Росіяни у чатах пишуть про Маріуполь: «Якщо не прилетить «подарунок» від хлопців Залужного, то по-тихому придушать місцеві звільнені вдячні новоросіяни...»

(в якому «зруйнований кожен другий будинок і це картинка не для дітей»), розбиті дороги та блокпости на них, а також велика кількість військових із технікою... Якщо не прилетить *«подарунок» від хлопців Залужного, то по-тихому придушать місцеві звільнені вдячні новоросіяни...»*.

19 липня 2023 року

Напередодні ЄСПЛ у повному обсязі відмовив у задоволенні позову РФ проти України від 22 липня 2021 року. *«Росія закидала Україні нібито практики «вбивств, викрадень, примусового переселення, втручання у виборче право, обмеження на використання російської мови та напади на посольства РФ і консульства». Вона також спробувала приписати Україні відповідальність за катастрофу авіалайнера MH17, тому що Київ «не закрив повітряний простір». Москва також скаржилася на блокування Північно-Кримського каналу та просила ЄСПЛ застосувати тимчасові заходи, зокрема, зобов'язати Україну відновити подачу води до Криму та припинити «утиски» у використанні російської мови. Але суд одразу відмовив у цьому»*, – розповіли у Мін'юсті. РФ припинила будь-яку співпрацю з ЄСПЛ у березні 2022 року. Але це не означає анулювання її відповідальності в контексті справ, порушених проти неї ЄСПЛ.



Москва скаржиться на блокування Північно-Кримського каналу та просить зобов'язати Україну відновити подачу води до Криму та припинити «утиски» у використанні російської мови

З'явилося відео, на якому Пригожин звертається до «вагнерівців», що перебувають на території Білорусі. А її оборонне відомство раніше повідомило, що тренування з ПВК вже почалися. Таким чином, вже й Лукашенко став спонсором/посібником тероризму. Того ж дня керівник Білоруського товариства Червоного Хреста Дмитро Шевцов під час поїздки на окупований Донбас визнав, що його організація бере участь у викраденні дітей з України: *«І чесно кажучи, білоруський Червоний Хрест брав у цьому – і бере, і братиме – активну участь»*. Отже, лише протягом дня Білорусь двічі офіційно зізналася в участі у злочинах проти України. Депутати Європарламенту звернулися до суду в Гаазі із закликом видати ордер на арешт Лукашенка.

Офіційно завершилася епопея з приїздом/не приїздом Путіна через ордер МКС на саміт БРІКС у ПАР. Не поїде. Отже, Путін де-факто визнав три речі: 1) ордер на арешт дійсно серйозно обмежив свободу його пересування; 2) він реально боїться за свою особисту безпеку та недоторканість; 3) усі погрози та волання Москви про нікчемність МКС зіштовхнулися із суворою міжнародно-правовою реальністю.



З'явилося нове відео з хлопчиком Федею – героєм березневого фейку про «українську ДРГ», яка начебто нападала на цивільних у Брянській області. Тоді пропаганда вигадала історію про те, як він їхав із дівчатами до школи, коли «ДРГ відкрила вогонь»: *«Федір не розгубився і отримавши важке поранення, але взявши себе в руки, вивів з автобуса двох наляканих школярок»*. Щоправда, за пару тижнів після «важкого поранення» хлопчик вже фотографувався з рашистським співаком SHAMAN. Цього разу Федора поставили перед камерою, щоб він з папірця зачитав звернення до якоїсь дівчинки Ангеліни, батьки якої загинули під час незаконної спроби скористатися Керченським мостом і пообіцяв «її також захистити». Насправді захищати російських дітей варто від пропаганди. Їхня ідеологічна обробка набула освітньо-промислових масштабів. У новому підручнику з історії Росії для 11 класів останній розділ називається «Росія сьогодні. СВО». Там 17 параграфів. Серед них: «Переворот в Україні 2014 року», «Повернення Криму», «Доля Донбасу», «Мінські угоди. Що це було?», «Україна – неонацистська держава», «СВО та російське суспільство». Судячи навіть з назв, не важко здогадатися – про що там йдеться.

Начальник штабу ПВК «Вагнер» на позивний «Маркс» розвінчує фейк генерал-полковника Шаманова, який заявив, що понад 30 тисяч пригожинців вже уклали контракти із ЗС РФ. Розвінчання призвело до публічного озвучення загальної чисельності «вагнерівців» (та втрат), які брали участь у війні з Україною. За словами «Маркса», всього їх було 78 тисяч. На 20 травня вбито 22 тисячі, поранено 40 тисяч. Таким чином можна підрахувати, що показник втрат найманців в Україні склав 28%. Такою ціною вони (за підтримки підрозділів армії РФ) «юридично захопили»/стерли з лиця землі: Попасну (довоєнне населення – 20 тисяч осіб), Соледар (10 тисяч), більшу частину Бахмута (70 тисяч). Для порівняння: показник втрат Червоної армії протягом німецько-радянської війни склав 22,9% (разом із загиблими у полоні).

21–23 липня 2023 року



Після загибелі «воєнкора» Журавльова у Запорізькій області у Z-пабліках здійнявся великий ґвалт. І не через неповагу українців до «преси». А через те, чому МО РФ заради пропагандистських цілей (висвітлити використання касетних боєприпасів) зібрало до купи «воєнкорів», відвезло їх в район бойових дій і не забезпечило їм безпеки. А щодо особисто Журавльова, то він такий самий «воєнкор», як Татарський або Прилєпін (якщо не брати до уваги, що про його існування всі дізналися лише після того, як той помер). У 2014 році Журавльов воював за «ЛДНР». В інтерв'ю того ж року, він зізнається, що їздив до України як журналіст, але взяв зброю «за покликом серця». 18 жовтня 2022 року Журавльов заявив, що відмовився носити бронежилет з написом «Преса» (що дозволяє відрізнити його від комбатантів), назвавши цю практику «ліберальним капелюхом», який не працює». Ось і не спрацював. А щодо роботи «воєнкорів» на фронті, то варто згадати, як у травні ще один з них, на прізвище Зєнін, став законною ціллю ЗСУ. І той також «за покликом серця» демонстративно, на камеру, заряджав тоді боєприпаси зі словами: «Це від мене!».

Заарештовано терориста Стрєлкова (Гіркіна) за справою про «публічні заклики до здійснення екстремістської діяльності в інтернеті». Приводом стала його критика російської армії і особисто Путіна. Схоже, останніми двома краплями стали саме два його дописи, випущені 18 липня з різницею в 11 хвилин: про *«Кабаєву, яка не потягнула»* і *«23 роки на чолі країни перебувала нікчема»*. «Правдорубні» висловлювання «Стрєлкова» активно розходилися і коментувалися навіть на українських ресурсах. І це, з одного боку, зрозуміло, адже він «стріляв» у МО РФ, Генштаб та ПВК «Вагнер». Проте, з іншого боку, варто пам'ятати, що Гіркін називав їх «фанерними маршалами, мокрицями» й т.д. – виключно через те, що вважав їхнє знищення українців млявим та непрофесійним. І у своєму запалі зайшов вже занадто далеко. Аж до особисто Путіна.

В своєму останньому (до арешту) пості Стрєлков (Гіркін) висловився на тему *«української єресі патріотизму»*: *«держава запитувала: «а ви патріоти України?» і священство погоджувалося, що, звичайно, патріоти. Ну, а якщо патріоти, то йдіть благословляйте воїнів АТО, бомбардування міст Донбасу, відспівуйте героїв братовбивчої війни – і йшли, благословляли, відспівували... Що отримали? А що можна отримати за зраду Христа?»*. Насправді напередодні росіяни в Одесі зруйнували Спасо-Преображенський собор. Вікарій Одеської єпархії УПЦ (МП) архієпископ Арцизький Віктор оприлюднив листа до патріарха РПЦ Кирила, в якому вимагає *«відстати від нашої церкви»* і вказує, *«що після того, як «благословенна» вами ракета прилетіла прямо до вівтаря храму, я зрозумів, що спільного з вашими розумінням в УПЦ нічого вже давно немає. Через особисті амбіції ви втратили її та інші Церкви у країнах «святої Русі»*. На це відповів клинський митрополит Леонід (відомий, крім іншого, тим, що є одним із ідеологів війни проти України). Він обізвав архієпископа Віктора «послушницею» та пообіцяв і надалі захоплювати українські єпархії. Бо *«ви ж як жалюгідні миші забилися в кут, і ваш голос не чути. І авва ваш* (голова УПЦ МП Онуфрій – *ред.*) – *безхребетно здав свою паству під страхом іудейським»*. Фактично, це і є сформульована доктрина РПЦ з захоплення українських православних єпархій. 14 липня ті з них, що знаходяться на ТОТ Донецької області, перейшли під пряме управління Москви – з поясненням, що *«вони завжди були частиною РПЦ і лише керувалися допомогою УПЦ»*. Хоча вже 3-го липня в РФ була зареєстрована «релігійна організація «Донецька єпархія РПЦ (Московський патріархат)». То ж і Гіркін у своєму останньому дописі, і головний рейдер африканських єпархій митрополит Леонід не приховують, що заради переведення українського православ'я на «путініанство», вони не зупиняться ні перед чим. Навіть перед руйнуванням вівтаря одеського храму, в якому ще у 2010-му році правив службу сам Кирил.





Генерал Картаполов натхненно пояснив: «Закон написано під велику війну, під загальну мобілізацію. І зараз цією великою війною вже пахне»

Останній (на тепер) акт спочатку комедії, тепер – драми (а у майбутньому – трагедії) відбувся в російському театрі призовного абсурду. Держдума в авральному порядку вирішила, що до армії тепер відправлятимуть з 18 до 30 років (замість 18–27-ми). Картаполов натхненно пояснив: *«Закон написано під велику війну, під загальну мобілізацію. І зараз цією великою війною вже пахне»*. Ще в січні він пояснював, що *«ідея підвищення нижнього рівня призовного віку в тому, щоб замість шмаркача після школи – до армії пішла достатньо доросла людина»*. А минулого тижня він же переконував, що *«дуже багато 18-річних хлопців хоче піти служити»*. І коли долю «шмаркачів» таким чином було вирішено, в останню ніч перед голосуванням, путінська «призовна гра» з росіянами стала зовсім ганебною. Ще 24 липня їх заспокоювали тим, що *«підвищення призовного віку буде поетапним»*, але вже на голосуванні (через внесення поправок вночі) з'ясувалося, що по путінському етапу підуть всі без виключення: від 18-ти до 65-річних.

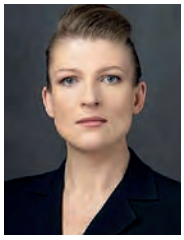
Але цього дня офіційна пропаганда була пофарбована не в російські захисні кольори, а в чорне. Усе через саміт «Росія – Африка», який відбудеться 27-28 липня. Для розуміння, як працює пропаганда: головний міжнародний інформаційний ресурс Кремля RT в кожній новині про цю подію особливо наголошує, що саме він *«організував приїзд та участь понад 140 журналістів, головних редакторів найбільших місцевих ЗМІ, а також керівників Африканського мовного союзу, Спілки інформаційних агентств, а також нащадків легендарних африканських лідерів»*. Серед гостей й відомі принаймні прізвища, які просувають потрібні Москві наративи. Наприклад, онука Нельсона Мандели Ндилека каже, що *«через те, що африканців завалюють західними цінностями, вони можуть втратити свою ідентичність»* й т.п. Лейтмотив усіх офіційних видань РФ довкола майбутнього саміту наступний: «Якщо Путін не їде до Африки, то вона їде до Путіна».

Майже через рік після загибелі українських військовополонених в Оленівці ООН дійшла висновку, що трагедія сталася не внаслідок обстрілу з HIMARS. Тоді, нагадаємо, пропаганда оголосила, що «українські нацисти розстріляли своїх полонених з американських РСЗВ». Також було запущено й іншу версію – «це не українці, а самі американці розстріляли «азовців». Представникам Управління Верховного комісара ООН з прав людини протягом року так і не вдалося побувати на місці трагедії. Бо РФ не надала гарантій безпеки. Але експерти опитали людей, які вижили після вибуху і проаналізували наявні матеріали. Отримані ними відомості не дозволили зробити висновки про джерело вибуху або про те, звідки вівся вогонь. Але наслідки вибуху ракети HIMARS були б ще більш масштабними, ніж ті, що зафіксовані. Тому ця версія відпала. А вона й була основною у росіян. МО РФ на прохання Reuters про коментар щодо висновків експертів ООН не відповіло. Тож подібне мовчання – красномовне визнання вини, покарання за яку обов'язково буде.

На сторінці «воєнкора» Коца та RT з'явився відеоролик. У ньому до квартири німців заходять люди у формі, вішають портрет Зеленського, виносять техніку, коштовності та меблі, а наприкінці забирають у дитини плюшевого леопарда. Усе це відбувається на тлі виступу по телевізору людини, яка схожа на канцлера Шольца. У титрах повідомляється, що ФРН витратила на допомогу Україні понад 22 млрд євро. Насправді журналіст «Радіо Свобода» Марк Крутов та фактчекер Ілля Бер встановили, що у *«німецькому» ролику знімалися росіяни. Знято типу на високому художньому рівні, всередині актори говорять німецькою. Я одразу подумав, що це все та ж фабрика ім. Потупчик* (співробітниці Кремля з соцмереж Христини Потупчик, – *ред.*). *А легалізоване відео було, здається, через німецькомовний або навіть голландськомовний Twitter... А ось в Instagram горда мама хвалиться своєю дитиною, яка виконала роль сина в цьому ролику. І простодушно так повідомляє, що знято його Russia Today*», – пише Бер.







27 липня 2023 року

Білоруський пропагандист Шпаковський в етері у Скабєєвої напередодні заявив: *«Не виключаю, що партизани, люди доброї волі, можуть влаштувати в цьому Жешуві поганому, на аеродромі, ту саму знамениту бавовну».* З'являється інформація, що «Вагнер» вербує білорусів для бойових дій проти Польщі та Литви. А Лукашенко каже Путіну



«Може ми навчимося відрізняти реальні речі від дезінформації в інформаційній війні? Тож давайте перестанемо танцювати від дезінформації Пу і Лу», – закликав Арвідас Аншаускас

про те, що *«ледь стримує бажання «вагнерівців» сходити на екскурсію до Варшави та Жешува»*. З цього приводу висловився Арвідас Аншаускас, міністр оборони Литви: *«На емблемі «Вагнера» є череп – о, який жах! Можна наклепати багато емблем, але як це скасовує факт постачання боєприпасів (немає ніякого), важкого озброєння (все залишено в Росії) і нарешті, мізків (ніколи не було)?... Лукашенко ледве стримує Пригожина, а Путін ледве стримує Лукашенка! Правда? Ви вже повірили у це? Зрештою, є страшна TikTok армія, яка, щоправда, ніяк не доїде до поля бою. То може ми навчимося відрізняти реальні речі від дезінформації в інформаційній війні? Тож давайте перестанемо танцювати від дезінформації Пу і Лу»*, – закликав Аншаускас.

«Пропонуємо вести справу до створення спільного інформаційного простору в Росії та Африці, в рамках якого транслюватиметься об'єктивна неупереджена інформація про події, що відбуваються у світі», – заявляє Путін на саміті «Росія-Африка». ТАСС цього ж дня підписав відповідні меморандуми з інформаційним агентством Центральної Африки (Республіка Конго), «Нью Зіана» (Зімбабве), НАМПА (Намібія) та «Альжері Прес Сервіс». Підготовку до відкриття власних представництв, крім ТАСС, в Африці вже ведуть: «Россия сегодня», RT, ВГТРК і «Российская газета». За словами Путіна, співпраця з Африкою у сфері масових комунікацій може включати обмін контентом, організацію освітніх курсів для журналістів та проведення «експериментальних заходів».



Для створення відповідної картинки всіх учасників африканського саміту у Санкт-Петербурзі запрошено на парад ВМФ, а Путін планував зустрітися окремо з кожним лідером. 49 з 54 країн Африки, як заявили у Кремлі, підтвердили свою участь у саміті, більш ніж половина будуть представлені на рівні перших та других осіб. Більшість африканських лідерів проігнорували саміт. Із 49 підтверджених країн лише декілька представлені на рівні президентів. Ще 10 відправили прем'єр-міністрів. Більшість відрядили делегації максимум на чолі з віце-прем'єром, головою МЗС чи взагалі послом. П'ять держав ігнорують саміт зовсім. Путін обіцяє деяким з африканських лідерів надати безоплатне зерно. Насправді атракціон небаченої щедрості коштуватиме кожній з шести перерахованих Путіним африканських країн від $15 до $115 млн. Пояснення просте: за решту вони сплачуватимуть ринкові ціни, які без постачання українського зерна значно зростуть (що визнав і сам Путін, цинічно пообіцявши «поділитися з африканцями частиною наших майбутніх надприбутків»). Щодо вартості подарунка: Сомалі (щорічно імпортує 700 тисяч тонн пшениці) – за цін, які були на ринку під час угоди, платила $210 млн. Тепер, через вихід з угоди РФ, переплата буде не меншою за $115 млн. Буркіна-Фасо переплатить $80 млн, а Малі та Еритрея – не менше $15 млн. У свій «подарунковий набір» Путін чомусь включив лише шість країн. При цьому Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO) серед держав, які найбільше залежать саме від України, називає, крім них, також: Ліван, Джибуті, Мавританію, Лівію, Пакистан, Туніс та Єгипет. Президент ПАР Сирил Рамафоса заявив в очі Путіну: *«Ми за продовження Чорноморської зернової ініціативи. І приїхали на саміт не для того, щоб просити якісь «дари» для Африки»*. Азалі Ассумані, голова Африканського Союзу, також заявив про необхідність відновити *«зернову угоду. Адже континент вже сильно постраждав від шокових цін на продовольство, викликаних перебоями в його постачанні»*.

29–30 липня 2023 року



Атаку БПЛА по столиці Росії та її діловому центру з англосаксонською назвою «Москва-Сіті» пропаганда називає «ударами по одному з символів міста». Насправді цієї надзвичайної події в Москві, (яка увійшла в історію із криком дитини «Ой, бабусю, я боюся!» – на відомому відео) взагалі не було. Якщо вірити федеральним телеканалам. Жоден з них не наважився зіпсувати Путіну та глядачам настрій (до цього йому не псували його на саміті з африканцями новинами з Таганрогу, куди теж «щось прилетіло»). Це вже третя атака дронів на Москву лише за останній місяць. До цього БПЛА врізався у висотку на проспекті Ліхачова – неподалік будівлі МО РФ, другий – упав на Комсомольському проспекті, навпроти Військового університету імені князя Невського. Цікаво й трактування цих подій. За версією МО РФ, усі дрони вдалося збити через «професійні дії ППО та РЕБ». Та ж робота, але з боку ЗСУ в українських містах пропагандою називається виключно «криворукою», «самообстрілами» і т.п. Але «СВО» все більше наражає на смертельну небезпеку вже й москвичів, які все частіше кричать «Я боюся!».

Але ці крики глушить пропаганда, щоб не псувати настрій диктатору. Натомість годує його *«Надіями Володимирівнами зі звільненої Херсонщини»*, яка в етері Соловйова розповіла, «*що люди в регіоні 30 років жили як жебраки і лише завдяки Путіну з'явилося безплатне вугілля і концерти»*. Проте люди на окупованій частині області буквально вижи-вають. І надалі усе для них (за умови збереження окупаційного режиму) буде тільки погіршуватися. Вже припинилося водопостачання через Каховський магістральний канал. Це призвело до того, що «*аграрному сектору та всій економіці Херсонської області нанесено величезних збитків. Ситуація є катастрофічною для сільського господарства, а відсутність зрошення призведе до втрат урожайності та посухи на більшості територій»*. Це заявили не «пропагандисти з Києва», а особисто так званий «губернатор» Сальдо.

Обстріл столиці одного зі своїх «нових регіонів» – Херсону (тоді загинули щонайменше четверо людей, поранено 17) супроводжувався повідомленням, що *«на виборах у Херсонській області РФ у вересні можна буде проголосувати за українськими документами: паспортом, посвідченням водія»*. Насправді подібний сюр із одночасним вбивством і запрошенням на «вибори» свідчить про те, що Росія розпадається. І навіть не географічно (нині у неї фактично немає зрозумілих кордонів), а ментально. Адже в будь-якій країні світу важко уявити ситуацію, коли у виборах беруть участь громадяни іншої держави. Яких ще й масово при цьому вбивають.

З останнього виступу Патрушева склалося враження, що в планах Кремля провести в майбутньому «вибори», ще й на «звільненій території Фінляндії». Він заявив, що в цій країні *«активізувалися ультраправі організації, які вимагають повернення втрачених за підсумками Другої світової війни територій... Але після нашої перемоги у СВО все повернеться на круги своя»*, – обіцяє секретар Ради безпеки РФ. Насправді ця риторика майже ідентична тій, з якою Росія починала війну з Україною у 2014 році. Тоді також були «Правий сектор», «націоналістичні батальйони», «перегляд підсумків Другої світової війни» й т.д. Так само заздалегідь у Москві з фінів (як і з українців) «ліпили» «неонацистів». У жовтні 2020-го росіяни в Карелії відтворили фінський концтабір для радянських військовополонених та інтернованого цивільного населення у роки Другої світової. РІА Новости у 2019 році публікують великий матеріал під назвою: *«Без терміну давності: історія фінських концтаборів – насильство та голод»* із характерними підзаголовками: *«За расовою ознакою», «Голод, робота, побиття», «Дитячі труни ховали стоячи»*. Тобто гнійник ворожості Кремля до Фінляндії, що називається, набухав. І зрештою (несподівано для РФ) прорвав карколомним вступом до НАТО. Тепер кремлівська риторика набуває вже відверто погрозливого характеру для Фінляндії. Мовляв, «розберемося з Україною, візьмемося за вас».



Патрушев заявив, що в Фінляндії «активізувалися ультраправі організації, які вимагають повернення втрачених за підсумками Другої світової війни територій...»

У полку пропагандистських «Альош» прибуло. Крім «хлопчика-шоколадки» тепер з'явився танк з таким же ім'ям. Пєсков заявив, що *«відео, де один російський танк б'ється із колоною з восьми одиниць бронетехніки ЗСУ, викликає почуття гордості за наших військових, а цей бій потрібно у підручниках розбирати»*. Насправді відео (яке спочатку Z-канали, а потім і державні почали розповсюджувати ще 29 липня) – не нове. Засновник СІТ Руслан Левієв зазначив, що це – бій ще за Новодарівку Запорізької області. Інші експерти, проаналізувавши відео, дійшли висновку, що основну шкоду українським силам завдав не «Альоша», а міни. А про те, що Новодарівка з 12 червня знаходиться під контролем України, у Москві, звісно, взагалі не згадують. А як програний бій в Новодарівці привів танк «Альоша» аж до Кремля – слід дійсно розбирати у підручниках. Пропаганди.

А головним відео цього дня стало зізнання бабусі з вулиці Твардовського (московський район Строгіно), яка заявила журналістам: *«приходили МНС-ники і звеліли казати, що у мене духовка вибухнула, а не БПЛА у вікно залетів»*. Хоча зранку було саме вікно і саме дрон (про що й повідомляли російські ресурси). «Хлопками духовки» тепер вже й від москвичів ховають справжню війну. Вона повернулася до них бумерангом.

Захарова в етері «Соловйов Live» порівняла атаки БПЛА на вежі московського «Сіті» з терактами в Нью-Йорку 11 вересня 2001 року: *«...колосальна кількість жертв, але методологія та сама. Та й сама картинка, вона ніби повторюється»*.



Головним відео цього дня стало зізнання бабусі з вулиці Твардовського, яка заявила журналістам: «приходили МНС-ники і звеліли казати, що у мене духовка вибухнула, а не БПЛА у вікно залетів»

«Старші товариші» в особі Пєскова одразу смикнули Захарову, заявивши, що «не бачать аналогій з терактом 11 вересня». І причина цілком зрозуміла. Тим паче, що (не рахуючи «духовки» в Строгіно) в «Москва-Сіті» вибите лише скло. В Нью-Йорку натомість: 2977 вбитих, 6300 поранених. Загинули мешканці 92 держав. У прямому етері люди вистрибували з вікон, літаки врізалися в хмарочоси. Нагнітання загальної паніки у зомбі через подібні алюзії зараз не на порядку денному в Путіна.

Путін видає чергову порцію нарікань на скасування та нищення російської культури і дає команду «оперативно направити понад 2,5 млн книг до шкіл та публічних бібліотек нових регіонів РФ». Оперативність пояснюється просто – 1 вересня. Про що в цей день розповідатимуть у школах в окупації – відомо. А ось щодо «скасування всього російського», то варто згадати, як саме окупанти проводили нищівну (в буквальному сенсі) політику щодо української освіти на ТОТ. Рік тому тодішній міністр освіти та науки України Сергій Шкарлет розповів The Times, що на Херсонщині затримують за викладання української шкільної програми та спалюють українські книги. Британське видання поговорило з жителями тоді ще окупованого Херсона, які підтвердили, що все це правда; Телеканал CNN розповів історію директорки однієї зі шкіл на північному сході України. Окупанти прийшли до неї додому о 6-й ранку, забрали посібники з української мови, після чого жінку відвезли до школи, змусили здати всі підручники історії. Пізніше, надягнувши мішок на голову, відправили на допит. На ньому запитували, навіщо вона використовує українську мову, ходить до української церкви, і звинувачували в тому, що вона «надто патріотична»; в окупованому Маріуполі у дворі школи №48 окупанти палили українські підручники; у липні в Борівській селищній раді (Ізюмський район на Харківщині) заявили, що окупанти наказали знищити українські книги (включно з дитячими казками), а замість них завезти російські. Знищенню підлягали навіть книги без тексту, а просто з ілюстраціями. Для розуміння, що збираються й надалі робити з українською освітою окупанти, достатньо глянути на репост та коментар Маргарити Симоньян від 2 серпня. Вона обіцяє Петру Лідову повернути полтавській вулиці Просвіти прізвище його діда – автора відомого радянського міфу про Зою Космодем'янську.



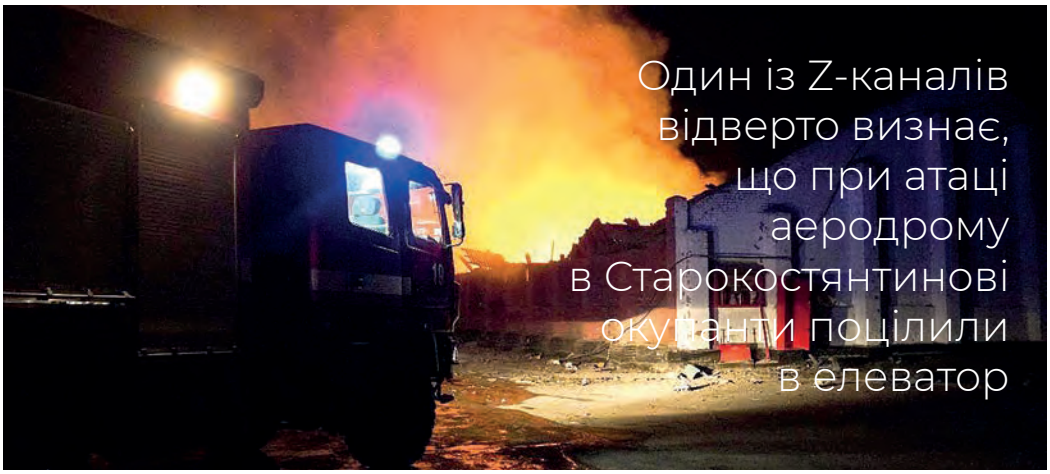
«Найкраще» поздоровлення російським десантникам приготував телеканал МО РФ «Звезда». Він видалив зі свого сайту і Telegram-каналу відеовітання їхнього командувача генерал-полковника Михайла Теплінського. Насправді причиною видалення новини стала гордість. Адже саме з нею Теплінський повідомив, що *«з початку СВО понад 5 тисяч десантників повернулися на фронт після лікування»*. Через засвічення цих втрат Теплінського і прибрали зі «Звезды». Приховування втрат виявилося доцільнішим, ніж якась там повага. Більшого приниження путінська десантура зазнавала хіба що від ЗСУ.

«Відповіддю на виступи нацистів в Україні може бути лише вогнеметна система «Сонцепьок». Усе це треба випалювати. Ой, це не по-християнськи. По-християнськи цілком! Вони ж позиціонують себе як язичники. І отримайте як язичники! Знищувати без жодного сумніву». Цей вогняний спіч виголосив ще у квітні директор православної радіостанції «Радонеж» Євген Нікіфоров в етері телеканалу «Спас», але широкого розголосу він набув 3 серпня. За час «випалювання язичників», на початок липня, було знищено та пошкоджено 275 православних храмів. Більшість з них – МП. Останнім (саме в цей день) став Свято-Катерининський собор у Херсоні – усипальниця самого князя Григорія Потьомкіна. Напередодні втечі з Херсона окупанти забрали його тлін. На цьому, власне, їхній інтерес до православної святині у «столиці російського регіону» вичерпався. Далі – виключно «Сонцепьок».

У той час, коли бомбили Свято-Катерининський собор – на ТОТ області відкрився «перший у нових регіонах РФ штаб громадського спостереження під час виборів». У роботу пропаганди влили й додаткове фінансування «для нарощування обсягу передвиборчого контенту». Медіахолдинг «ЗаМедіа» отримав ще 237 млн рублів, державне унітарне підприємство «Реклама Плюс» – 179 млн рублів, а «Центру підтримки громадських ініціатив Запорізької області» додатково виділено 246 млн рублів.



Євген Нікіфоров: «Відповіддю на виступи нацистів в Україні може бути лише вогнеметна система «Сонцепьок». Усе це треба випалювати



Один із Z-каналів відверто визнає, що при атаці аеродрому в Старокостянтинові окупанти поцілили в елеватор

Після атаки на українські міста МО РФ та «воєнкори» наввипередки переконували, що «високоточними ударами уражені авіабази, ангари з авіатехнікою ЗСУ та ракетно-артилерійським озброєнням». Серед іншого згадували й ракети Storm Shadow. Після того, як одночасно «втомилися» автомобільний міст через Чонгарську протоку (одна з головних артерій до окупованого Криму), міст через протоку Тонка, яка з'єднує окупований Генічеськ з Арабатською стрілкою (там був штаб угруповання військ «Дніпро», який у квітні відвідав Путін), «воєнкори» були вимушені визнати, що жодного успіху у Старокостянтинові російські високоточні удари не досягли: «Storm Shadow треба шукати далі». Якщо, звісно, не вважати за успіх влучання в елеватор. Один із Z-каналів відверто визнає, що при атаці аеродрому в Старокостянтинові окупанти поцілили не туди. Але цікаво, як тепер це пояснюється: «можна припустити, що потужності елеватора використовувалися не за прямим призначенням, а виступали в ролі місць зберігання майна ЗСУ».

Після спалювання Корану у Швеції RT і Sputnik негайно опублікували серію відповідних статей арабською мовою. Шведи-мусульмани почали отримувати анонімні повідомлення із закликами помститися за спалення Корану. У Стокгольмі вважають, що цю кампанію було схвалено Кремлем в рамках протидії вступу Швеції до НАТО. Після публікацій у RT та Sputnik у соцмережах також з'явилося близько мільйона постів арабською та іншими мовами про те, що саме офіційний Стокгольм підтримує спалення Корану. Натомість прем'єр-міністр країни Ульф Кристерссон дав юридичну і політичну кваліфікацію, заявивши, що вчинок зі спалюванням Корану є «законним, але недоречним». Тобто про жодну підтримку не йдеться. *«Росія безперечно намагається використати спалювання Корану у своїй пропаганді, яка побудована навколо ідеї про те, що західні цінності помилкові, а Захід занепадає»*, – каже Валентина Шаповалова, дослідниця Копенгагенського університету, яка вивчає російську пропаганду та дезінформацію.



Голова СБУ Василь Малюк нагадав: «Будь-яка «бавовна», що відбувається із кораблями РФ чи Керченським мостом, є абсолютно логічним і ефективним кроком проти ворога...»

Z-«аналітик» Подоляка істерично закликає МО РФ не брехати про боротьбу за живучість своїх кораблів. Причина істерики: в ніч на 4 серпня була атакована база ЧФ РФ в Новоросійську (це за 650 км від українських берегів, оминаючи Крим). Постраждав БДК «Оленегорский горняк». Подоляка пише: *«Невже в чиїсь високій голові з великими зірками на погонах не може вміститися проста думка – не можна приховати пошкодження БДК на рейді Новоросійська. Адже все це бачили тисячі людей. А ще виникає питання: корабель було підбито на зовнішньому рейді чи при заході у порт? Адже, якщо це було на зовнішньому – в той час, коли минуло півтора року війни і йдуть атаки дронів, то це – злочинна недбалість, за яку хтось має відповісти»*. Голова СБУ Василь Малюк нагадав: *«Будь-яка «бавовна», що відбувається із кораблями РФ чи Керченським мостом, є абсолютно логічним і ефективним кроком проти ворога... Тож, якщо росіяни хочуть, аби «бавовна» припинилася, вони мають покинути територіальні води України та нашу землю. Чим швидше вони це зроблять, тим буде краще для них»*. Тож якщо Шойгу «не вистачає мізків» повірити голові СБУ, варто дослухатись хоча б до свого Подоляки.

Але головним «ньюсмейкером» дня став не Подоляка, а спікер Кремля Пєсков. Скандал спалахнув після того, як у The New York Times вийшов великий репортаж із Росії кореспондента Роджера Коена. В ньому є пара цитат Пєскова. Перша стала вже легендарною (*«Путіна буде переобрано наступного року з більш ніж 90% голосів. Наші президентські вибори – це не зовсім демократія, це дорога бюрократія»*). Друга (дослівно): *«Я запитав пана Пєскова, чи хоче Росія збільшити українську територію за межами чотирьох анексованих областей. – Ні, – сказав він. «Ми просто хочемо контролювати всю землю, яку ми зараз записали в нашій Конституції як нашу»*, – пише Коен. На це Telegram-зірка Росії на прізвище Скурлатов запропонував Пєскову *«добровільно піти у відставку через невідповідність посаді»*. А уся Z –спільнота волала про *«а як же Одеса, Харків, Київ!»*.

У пропагандистському тренді (який задав «танк «Альоша») зараз виключно не поодиноке, а «масове знищення» НАТОвського озброєння. До танкістів додався гелікоптерщик з позивним «Бродяга». Насправді пояснення таких «масових успіхів» просте: російська армія – як дітище радянської – виключно про «непереможність і легендарність». Це її й губить. Не є таємницею серед самих російських військових, що дуже часто вони стріляють не по бронетехніці, а по муляжах. Але нагору доповідають, що знищили танк. Бо там нагорі вимагають виключно цього. Пояснення просте і теж з радянської армії – нікому (навіть на рівні комбата) не потрібні доповіді на кшталт: *«ціль виявилася муляжем і уражати її було недоречно»*. Ніхто не хоче бути «білою вороною» у зграї «непереможних путінських соколів». Доповідь про уражену ціль (а не муляж) – це успіх з усіма матеріальними наслідками. Починаючи від «Альоші» та «Бродяги» і завершуючи Шойгу. Приклад іншого способу окозамилювання: уражений учора Leopard – сьогодні красиво дорозстрілюється з гелікоптерів, завтра по ньому не менш красиво лупцює САУ, а післязавтра – добиває влучним пострілом в амбразуру якийсь «героїчний снайпер-якут». Таким чином один Leopard одразу перетворюється в чотири. Проплатити фотовідеофіксацію подібних «перемог» – не проблема. В долі усі. Трохи дорожче коштує перетворення якоїсь підбитої БМП-1 на Bradley. Відеомонтажери знають як це зробити. Є ще багато способів окозамилювання. Так, інколи трапляються винятки (на кшталт героїчної битви з танками Leopard, які виявилися тракторами John Deere), але вони лише підкреслюють правило російського «переможного бою». Про те, що це вже масова практика в путінський армії, говорять нині ледь не в голос. Але з цим ніхто боротися не збирається. Щоб не псувати державне замовлення на статистику перемог.



9 серпня 2023 року



Цитатою дня стали слова Шойгу про те, що є «план створити польсько-українське з'єднання для окупації Західної України»

Цитатою дня стали слова Шойгу про те, що є «план створити польсько-українське з'єднання для окупації Західної України». Отже, «геніальна» думка Шойгу полягає в тому, що «коли дозволити Україні окупувати частину України, це призведе до того, що, як мінімум, частина України може стати Україною. Більшої русофобії й вигадати важко». А якщо серйозно, то бездоказову маячню про плани Польщі окупувати західні області України, крім Путіна, Наришкіна і решти «дрібноти» на кшталт журналіста-пропагандиста Шевченка, вже просуває і Лукашенко. Він також оголосив, що *«розчленування України для нас неприйнятне»*. Чути про «звільнення» заходу України в той час, коли росіяни ледь утримують території її сходу та півдня, досить дивно. Але така вже паралельна реальність, в якій нині перебуває Москва.

Пропаганда ж цього дня радісно повідомила, що за даними World of Statistics, Путін перемагає в опитуванні за рівнем поваги до світових лідерів. Насправді статистичне агентство World of Statistics провело своє опитування (увага!) на власній сторінці в соцмережі X. Чого варті такі рейтинги детально пояснювати не варто. Достатньо кількох не надто кваліфікованих фахівців з натискання на кнопку. Натомість один із найповажніших інститутів вивчення громадської думки Gallup оприлюднив підсумки справжньої, а не «соцмережної», соціології. Тема опитування: 15 публічних фігур, які користуються популярністю в американської аудиторії. На першому місці спадкоємець британської корони принц Вільям: 59%; на другому – президент України Зеленський: 57%; на третьому місці перша леді США Джилл Байден: 49%. Путін став останнім з 5% підтримки та вбивчими 90% негативного ставлення серед усіх без винятку (демократів, республіканців і нейтральних) американців. Це рекордно низький для нього результат за всі роки проведення таких замірів, до списків яких президент РФ вперше потрапив ще 21 рік тому.

■ «Чорна трансплантологія в Україні, зокрема, серед загиблих бійців Сил оборони» залишається однією з улюблених тем пропаганди. Один з останніх фейків на цю тему: *«У Львові за загадкових обставин помер військовослужбовець Сил оборони. Ймовірно, він загинув від рук «чорних трансплантологів»*, – пишуть російські медіа з посиланням на українські ЗМІ. Насправді видання «Еспресо.Захід» дійсно, ще 11 липня опублікувало новину, що «У Львові в лікарні за загадкових обставин помер військовий. Родичі підозрюють у причетності медиків». Саме це формулювання і було використано для створення фейку. А правда в тому, що під час лікування в одного з військовослужбовців 103-ї окремої бригади ТрО в одній з львівських лікарень виявили гематому і травму черепа. У висновку судмедексперта вказано, що смерть настала через травму голови від удару тупим предметом. Ось на таких «твердженнях» та перекручуванні фактів зазвичай ґрунтуються фейки про українську «чорну трансплантологію».

■ *«Вибух у зернових резервуарах в турецькому порту Дериндже, який стався ще 7 серпня, спровокувала зброя, яку планували передати ЗСУ»*. Такі заяви поширили російські ресурси. Насправді жодне з турецьких чи іноземних ЗМІ не стверджувало, що на місці вибуху була зброя чи військова техніка. Найбільш ймовірною причиною вибуху є вибухонебезпечна концентрація зернового пилу, заявив газеті Hurriyet турецький інженер-хімік Емре Ергюн: *«Зерно прибуває на кораблі й транспортується до елеваторів за допомогою механічних носіїв. Тим часом воно подрібнюється. Кожна органічна речовина легко спалахує, а коли вона стає пилоподібною, то перетворюється на вибухонебезпечну... механічна іскра може запалити пилоподібну суміш, яка переноситься повітрям»*. Міністр сільського та лісового господарства Туреччини Ібрагім Юмаклі також підтвердив, що *«вибух стався через технічні наслідки, викликані стисненням пилу»*. Отже, версію зі зброєю вигадали російські фейкороби для підтримки відомого наративу про небезпечність надання українцям зброї.



Міністр сільського та лісового господарства Туреччини Ібрагім Юмаклі також підтвердив, що «вибух у порту Дериндже стався через технічні наслідки, викликані стисненням пилу»

11 серпня 2023 року

Один з улюбленців російської пропаганди американець Скотт Ріттер заявив, що YouTube видалив одразу два його канали. Перший має назву «Шоу Скотта Ріттера» (його регулярно транслював Telegram-канал Соловйова) другий – «Запитайте інспектора». Офіційною причиною блокування стали «дискримінаційні висловлювання» Ріттера.



Один з улюбленців російської пропаганди американець Скотт Ріттер заявив, що YouTube видалив одразу два його канали

Насправді блокування «скоттського шоу» на YouTube – це добре. Так само, але значно раніше – після початку повномасштабної війни – найпопулярніший відеохостинг видалив десятки тисяч відео, які розповсюджували кремлівську пропаганду та заблокував акаунти російських держвидань. Під обмеження тоді потрапили «Первый канал», RT, РИА Новости, ВГТРК, канали МЗС та МО РФ. Центр стратегічних комунікацій свого часу розповідав про найпомітніших західних медійників, які повинні створити у російської аудиторії ілюзії підтримки Москви та військово-політичних авантюр путінського режиму іноземцями, а також поширювати дезінформацію на закордонну аудиторію. Серед цих медійників: **Аліна Ліпп** (ФРН). Веде Telegram-канал Neues aus Russland («Новини з Росії») на 180 тисяч підписників, а також YouTube-канал «Немка в России». Вона виправдовує російську окупацію та розповсюджує фейки про «українські злочини». Ліпп запрошують на етери російських телеканалів та радіостанцій. **Томас Рьопер** (ФРН). Очолює засноване ним медіа Anti-Spiegel, сумарна кількість підписників Telegram- і Youtube-каналів Рьопера перевищує 200 тисяч. Спеціалізується на теоріях змови та створює пропагандистський контент німецькою мовою про ТОТ. **Ваятт Рід** (США). У своєму Twitter-акаунті та Telegram-каналі він просуває наратив про «український нацизм», виправдовує агресію та глорифікує армію РФ. **Лоран Брайяр** (Франція). У 2015-му видав книгу «Україна — царство дезінформації», що була сповнена фейками та твердженнями про «один народ». Очолює ресурс Donbass Insider. Усі вони не лише виправдовують злочини Кремля, а й провокують нові. Саме тому їх можна вважати свідомими співучасниками інформвійни.



■ Гауляйтер смт Лазурне Олександр Дудка заявив: *«Медичні препарати, придбані з бюджету РФ, громадянам України не видаватимуть. Насамперед це стосується інсулінових, які на собі вже відчули, як бути громадянином іншої країни»*, – пояснив він. У червні Дудка обіцяв, що без паспортів РФ «через якісь 2–3 тижні люди не зможуть отримати гуманітарну допомогу, влаштуватися на роботу, отримати пенсії». Так і виглядає звичайний рашизм. Подібні висловлювання є черговим свідченням того, що українці на окупованих територіях поставлені в умови фізичного виживання.

■ 13 серпня пропагандистські ресурси згадали, що це день народження так званого військового прапора так званої «Новоросії». Насправді, який прапор, таке й «свято». Відомий колаборант Царьов пригадав *«дискусії, що розгорнулися через символіку Новоросії. Ліві вимагали відновлення символіки Радянської України із відповідним прапором. Праві – прийняття царської символіки – з імперським. Молодій республіці важливо було не відштовхнути нікого з тих, хто виступав на її підтримку...»*. Що з цього радянсько-царського одоробла вийшло – відомо. Але ця прапороносна пошесть встигла помітно поширитися. У грудні минулого року СБУ знаходила її в єпархіях УПЦ (МП) таких «новороських» областей України як Черкаська, Житомирська та навіть Волинська. А російська сопрано Ганна Нетребко подала навіть до суду на компанію з Нью-Йорка, звинувачуючи її у наклепі, порушенні умов контракту через рішення відмовитися від її послуг після вторгнення РФ в Україну. При цьому вона не згадує, що відома своєю публічною підтримкою Царьова. І залюбки фотографувалася з ним і з тим самим прапором. «Таким «фотошутингом» співачка однозначно виказує свою політичну позицію», – писало видання SpiegelOnline. Потім перелякана Нетребко, звісно, пояснювала, що прапор їй підсунули, а вона просто пожертвувала 1 млн рублів на «мистецтво Донбасу». Але прапор, як бачимо, й досі згадують. Навіть, якщо він Нетребко вже не треба.

Відомий колаборант Царьов пригадав «дискусії, що розгорнулися через символіку Новоросії. Ліві вимагали відновлення символіки Радянської України із відповідним прапором. Праві – прийняття царської символіки – з імперським»

14 серпня 2023 року



Про дуже потужний інформаційний у своїй символічності удар по росіянах стало відомо напередодні. Військовослужбовці ДПСУ за підтримки ГУР встановили прикордонний знак України на острові Зміїний. Також вони віддали шану всім, хто звільняв Зміїний і хто звільняє наразі кожен клаптик української землі. Символізм цієї події в тому, що в перший же день повномасштабного вторгнення саме з цього острова пролунало легендарне «Русский военный корабль, иди на х..й» – на пропозицію флагмана ЧФ РФ крейсера «Москва» здатися. Це стало лозунгом всього українського та світового спротиву російській агресії. «Москва» вже на дні. Далі – буде.

«Зброя, яку американці передали ЗСУ, з'являється у мексиканських картелів. США побоюються, що вони почнуть застосовувати її проти американських силовиків на кордоні». Таку інформацію поширюють російські ЗМІ з посиланням на англомовний сайт armedforces.press. Насправді сайт, на який посилаються пропагандисти, не викликає довіри: у розділі «Про нас» – різні люди, яких неможливо знайти за допомогою пошуковика або чиї фото використовують на інших сумнівних «новинних» сайтах, а контент складається з конспірології та фейків. У самій статті немає жодних доказів, але є розповідь про картелі, переписана з The New York Times. Звісно ж, в оригінальній статті немає ні слова про Україну. Підтверджених фактів появи західного озброєння, наданого Україні, в інших країнах, немає. Якби сталася крадіжка чи передача зброї третім країнам, такі факти одразу оприлюднили б, адже міжнародні партнери моніторять і контролюють ситуацію.

Міністр внутрішніх справ та адміністрації Польщі Маріуш Камінські повідомляє, що двох росіян, які розклеювали наліпки із закликом приєднатися до ПВК «Вагнер» у Кракові та Варшаві, заарештували. І звинуватили не у розповсюдженні пропаганди або закликах до найманства, а одразу у шпигунстві.

■ Шойгу озвучує нову ціль війни в Україні: *«Одне із пріоритетних завдань СВО – робота з визволення бійців, які потрапили в полон, буде складною і делікатною, оскільки українська сторона погано йде на переговори в цьому питанні»*, – стверджує він. Насправді російські військовополонені в масовому порядку з'явилися виключно внаслідок «СВО», а не через якісь інші обставини. А щодо нарікань на «українська сторона погано йде на переговори в цьому питанні», то ще в листопаді президент Зеленський пропонував здійснити обмін полоненими за формулою «всіх на всіх», в тому числі й мирних українців, яких вивезли на територію РФ. До речі, напередодні вийшов матеріал The Economist, у якому йдеться про те, що російські полонені, які перебувають в Україні, просять не поспішати з їхнім обміном і потягнути час до закінчення їхнього контракту або навіть до кінця війни. При цьому їх не бентежить, що весь цей час доведеться провести в українських колоніях. Бо там безпечніше.

■ Глава канцелярії генсека НАТО Стіан Єнсен робить провокаційну заяву, публічно допустивши можливість вступу України до Альянсу, поступившись частиною своїх тимчасово окупованих територій Росії. Спікер МЗС України Олег Ніколенко одразу заявив, що *«розмови про вступ України до НАТО в обмін на відмову від частини територій є абсолютно неприйнятними. Завжди виходили з того, що Альянс, як і Україна, територіями не торгують. Свідома чи несвідома участь посадовців НАТО у формуванні наративу про можливість відмови України від своїх територій грає на руку Росії»*. Цікава реакція Медведєва, який фактично підтвердив те, що сказав Ніколаєнко та інші офіційні особи України. За словами екпрезидента РФ, *«ідея цікава. Питання тільки в тому, що всі українські території – дуже спірні. І для заходу в НАТО київській владі потрібно буде відмовитися навіть від самого Києва, столиці Стародавньої Русі. Ну а столицю їм доведеться перенести до Львова»*. Вже наступного дня Єнсен скаже, що його слова про обмін ТОТ на НАТО «були помилковими».



Спікер МЗС України Олег Ніколенко заявив, що «розмови про вступ України до НАТО в обмін на відмову від частини територій є абсолютно неприйнятними»

16–17 серпня 2023 року

Ще напередодні, оголошуючи «чергову ціль СВО», Шойгу заявив, що *«поблизу зерносховищ київський режим розгорнув виробництво БПЛА та морських безпілотників, якими завдаються удари по об'єктах у Криму»*. За його словами, Київ використав Чорноморську зернову ініціативу як прикриття для своїх озброєнь та складів боєприпасів від російських ракетних ударів. Але в ніч на 16 серпня, після удару по порту Рені, пропагандистські ресурси вже відверто писали про те, що *«російські військові працюють за дунайськими точками, оскільки після блокади чорноморських портів України вони стали лазівкою Києва для експорту зерна. І наша армія відрізає ці шляхи»*. Отже, якщо раніше росіяни пояснювали руйнування українських портів та зерносховищ «ударами по місцях базування Storm Shadow», то нині реальна ціль навіть не приховується – максимально зруйнувати українські інфраструктурні можливості з експорту продовольства.

Цілком можливо, що руйнування українських портів має на меті запобігти *«висуванню диверсійного загону до Африки з метою вбивства місцевих лідерів»*. Принаймні цю маячню ТАСС, РИА «Новости» та «Интерфакс», із посиланням на анонімне джерело, синхронно вкинули в інфопростір. Сенс брехні зводиться до того, що британці, мовляв, підготували для цього 100 українців, з бойовим досвідом на Донбасі, яких очолює співробітник ГУР Віталій Пращук. Він нібито мав висунутися до Африки з порту Ізмаїл. Жодного підтвердження цього фейку не було. Навіть, з боку офіційних осіб РФ.

«Буча. Очевидці війни». Документальний фільм під такою назвою представила команда СтратКому ЗСУ. *«Цей фільм ми відзняли в Бучі через півтора року після її звільнення від окупантів. Люди не забули ні злочинів, ні тих, хто їх скоїв. Одним із завдань, які ставить перед собою фільм, є нагадування про те, що таке «ruzzкій мір» на загарбаних територіях і недопущення викривлення Росією реальності про ті страшні події у березні 2022 року»*, – кажуть автори фільму.

У Москві напередодні презентували книгу «Українські злочини проти людяності (2022–2023)». В ній, як стверджується, «понад 600 незаперечних свідчень злочинів, скоєних українським режимом. У презентації книги взяли участь: Уповноважена з прав людини у РФ Тетяна Москалькова, виконавчий директор Фонду підтримки та захисту співвітчизників Удальцов, пропагандист Гаспарян, колаборант Рогов, екскерівник української редакції «РИА Новости» Вишинський. Автор (точніше, за словами Москалькової, – «упорядник даних, які ми йому надали») Максим Григор'єв на сайті НАЗК вказаний як «член Громадської палати РФ, директор некомерційного фонду досліджень проблем демократії». На нього наклали персональні санкції: Україна, ЄС, Велика Британія, США, Канада, Швейцарія, Австралія, Японія та Нова Зеландія. Про ставлення до України Григор'єва свідчить хоча б така його цитата: *«як незалежна держава вона не здатна існувати. Тим більше, що незалежною вона практично ніколи не була...Найбільший час, як незалежна, Україна проіснувала після 1991 року, але зараз це навіть не сателіт, а скоріше протекторат США»*.

У т.зв. «виборчих комісіях ДНР, ЛНР, Запорізької та Херсонської областей» не публікуватимуть поіменні списки кандидатів у депутати від політичних партій. Офіційна причина: «з міркувань їхньої фізичної безпеки». Оприлюднюється «закон», за яким так званий «голова народної республіки» буде обиратися таємним голосуванням «депутатами» з трьох кандидатів, представлених президентом РФ. Саме так і виглядає «народне волевиявлення» у путінській «народній республіці». «Виборці» не знають прізвищ своїх «кандидатів в депутати», які своєю чергою, не знають, кого із трьох кандидатів на пост «голови» пришлють їм з Москви. Також «з міркувань безпеки» засекречена дата «народного волевиявлення голови ЛНР». «Гауляйтер» ТОТ Запорізької області Балицький пояснює Соловйову: *«Ми теж живемо в бункерах, щодня змушені озиратися, стежити за своєю безпекою, це накладає тягар...»*. Хто «теж» не уточнює. Але й так зрозуміло.

Бункерно-захисна тема спливла й через ураження безпілотником стратегічного ракетоносія Ту-22М3 на військовому аеродромі «Сольци» в Новгородській області. Це на відстані 660 км від кордону з Україною. Це подія – непересічна. Адже в Росії, чи не вперше за останній час, повністю знищено стратегічний ядерний бомбардувальник. Зроблено це за допомогою БПЛА, вартість якого незрівнянна з вартістю ракетоносія і тим паче з вартістю шкоди, яку він може завдати. А в той час, коли після знищення Ту- 22М3 спалахували Z-пабліки, надійшло повідомлення з Нідерландів і Данії, уряди яких офіційно підтвердили рішення надати Україні літаки F-16. Крім іншого, це особливо символічно на тлі постійних вкидів пропаганди через західну пресу про нібито «втому Заходу від України».



Симоньян радіє: *«Той БПЛА, що збили в Істринському районі* (Підмосков'я. – *ред.*), *впав на сусідній вулиці. Дякуємо нашій ППО, що без жертв і руйнувань»*. Їй негайно «подякували» за коригування. Чи не вперше було повідомлено, що дрон збив комплекс «Панцир», а не заглушили засобами РЕБ. Отже, пересічним росіянам залишається тільки заздрити Симоньян та іншим мешканцям елітних підмосковних поселень. У них «Панцира» немає. Тож варто терпіти. Медійний тренд на рутинізацію атак дронів простий: «безпеки немає, але ви тримайтеся». Так, розповідаючи про «хлопок» у Ростові-на-Дону (місцева влада пояснила, що це був «перехід літака на надзвук»), Z-ресурси захоплено відзначили те, як місцева бабуся спокійно відреагувала на вибух і пішла собі далі: *«Звикаємо до подібних речей, і це добре...»*.

Херсонський гауляйтер Сальдо каже: «Коли корінні херсонці не можуть, бояться або не хочуть захищати свою землю, їм на допомогу приходять російські офіцери». Таким чином, він видає суть всього «русского мира», який тримається на ТОТ виключно на багнетах окупантів. Корінні херсонці, як визнав сам Сальдо, його не хочуть.

У кінопрокаті РФ провалюється нова пропагандистська картина «Свідок». Сюжет переказувати не варто. Лише кінець: головний герой стає свідком того, як «азовці» заманюють простих людей у будівлю вокзалу, в який запускають ракету, щоб потім звинуватити в цьому російську армію. Але остання його рятує. Наприкінці фільму він сидить на телебаченні і готується як свідок розповісти усьому світу ось таку «правду». Завершується все дисклеймером про те, що «ракетний удар по вокзалу в Краматорську, підрив пологового будинку та драмтеатру в Маріуполі, вбивства в Бучі є «злочинами київського режиму». І Україна навмисне звинувачує в цьому Росію, щоб «очорнити її в очах світової громадськості». Якість такого «свідка» не оцінили навіть російські глядачі. Хоча, зважаючи на те, що це «свідчення» було на замовлення МО, НТВ, Мінкультури РФ (про що йдеться у титрах), дивуватися немає чому.



«Воєнкори» визнають, що розповсюдили фейк. Напередодні вони оприлюднили відео нібито ураження українського танку M-55S (словенська глибоко модернізована версія радянського Т-55) російським «Ланцетом». Насправді «черговою ураженою західною технікою» виявився головний російський танк Т-90М «Прорив». На що одразу вказали українські військові експерти. 22 серпня це були вимушені визнати і Z-канали. «Переможне» окозамилювання настільки розповсюджене в російській армії, що вже замилює очі й операторам «Ланцетів».

Із багатьох джерел стає відомо, що генерала Суровікіна таємним указом Путіна звільнили з посади командувача ВКС РФ «у зв'язку з переходом на іншу роботу». Офіційного підтвердження/спростування цієї інформації з боку МО РФ, звісно, немає (офіційно про це повідомлять лише за два місяці). Звісно, звільнили його чи ні таємно-гібридним указом Путіна – неважливо. Свою роль в Україні цей розпіарений «генерал Армагеддон» грав аж 95 діб. Нагадаємо, 8 жовтня його призначили командувачем всього Об'єднаного угруповання російських окупаційних військ (до цього, із червня він командував лише їх Південним угрупованням). Z-канали тоді зустріли це підвищення «досвідченого і відданого Росії і президенту генерала» з піднесенням. З того часу була програна війна з енергосистемою України, його війська втекли з Херсону. Після цього Путін забрав Суровікіна з посади командувача Об'єднаним угрупованням і поставив натомість начальника Генштабу Герасимова. А після пригожинського заколоту «Армагеддон» взагалі загадково зник. Насправді кривава мінливість російської історії взагалі та Суровікіна зокрема, не тільки в цьому, а й в тому, що 21-го серпня відзначалася чергова річниця заколоту ДКНС. Тоді, у 1991-му, ще 25-річний капітан Суровікін, викону-



Генерала Суровікіна таємним указом Путіна звільнили з посади командувача ВКС РФ «у зв'язку з переходом на іншу роботу»

нуючи накази путчистів, командував мотострілецьким батальйоном Таманської дивізії. Саме БМП суровікінського батальйону на смерть задавила трьох учасників масових акцій протесту в Москві проти спроби держперевороту.



Росавіація блискавично підтверджує, що серед пасажирів загиблого бізнес-джета були Євген Пригожин та Дмитро Уткін – ватажки ПВК «Вагнер» (зазвичай після авіакатастроф це займає певний час). Насправді нічого дивного. Те, що Пригожин повторить долю бен Ладена і Распутіна Центр стратегічних комунікацій прогнозував ще у січні. Питання були лише щодо часу і місця. Трапилося це цього дня у повітрі над Тверською областю. Цікаво, що Путін обіцяв рівно 24 роки і один місяць тому: *«Ми переслідуватимемо терористів скрізь. Якщо, ви вже вибачте, в туалеті спіймаємо, ми їх там замочимо»*. Сказано – зроблено. Один терорист замочив іншого. *«Путін не прощає нікому липкі відчуття власного страху... Це прямий сигнал західним елітам про те, що Путін уміє сильно боятися. Але він не прощає «втрати обличчя», образи на підтримку України, ордеру МКС тощо. **І тому неправильно завершена війна, компромісні варіанти, чергові мінські угоди – велика проблема. З надзвичайними наслідками. Путін мститиме. Гібридно»***, – пише з цього приводу радник глави ОПУ Подоляк.

В ніч на 23 серпня сам Путін роздавав ярлики на тимчасове «княжіння» своїм гауляйтерам на українських ТОТ під виглядом «узгодження кандидатур напередодні виборів». Балицький заявив, що *«Запорізька область, яка на 87% підтримує Путіна, може стати форпостом Великої Росії, зокрема, в геополітичному сенсі. А сам Путін вже схвалив план розвитку області на 10 років»*. Насправді конструкція подібних заяв проста. Для «історичності» плану вживається зворот «десятиліття». За його «підтримку народом» відповідає цифра «87%». Для надання «глобальності» плану з'являється щось «геополітичне», а для «патріотичності» обов'язково вбудовується якийсь «форпост Великої Росії». Приблизно так і створюється путінська ілюзія. Щоденно і методично. Те, що 90,4% українців не згодні віддати РФ свої ТОТ – «балицьких» не обходить. Бо вони теж є частиною цієї ілюзії.

Станом на цей день 24 путінських генерали та один адмірал (лише за відкритими даними) втратили свої посади або взагалі життя через війну в Україні. Останнім серед тих, чию кар'єру вона зламала, став **Сергій Суровікін**. Також втратили свої посади: **Сергій Кузовльов** – через провал наступу на Лиманському напрямку; **Олександр Лапін** (екскомандувач угрупованням «Центр»); **Андрій Сердюков** (чиїх десантників в Україні розбили рік тому); екс-командувач Східним військовим округом **Олександр Чайка**; **Сергій Кисіль**, відсторонений від командування 1-ю танковою армією через провальну спробу захопити Харків та **Іван Попов**, який публічно розкритикував МО РФ; екс-командувач ЧФ РФ адмірал **Ігор Осипов** (відставка після втрати крейсера «Москва»), колишні: командувач ЗВО **Олександр Журавльов** (відставка після серії провалів під Харковом) та **Рустам Мурадов** («воєнкори» пояснювали це величезними втратами на Вугледарському напрямку), **Олександр Дворніков** та **Геннадій Жидко**; ексзаступник міністра оборони **Михайло Мізинцев**.

Набагато трагічніше склалася доля інших путінських генералів. Вони загинули в Україні. А останнім (на той час) загиблим генералом став **Олександр Цоков**. Першим – **Андрій Суховецький**, якого було ліквідовано 28 лютого минулого року під Маріуполем. Також у цьому місті (орієнтовно у середині березня) загинув **Олег Мітяєв**. Під Харковом було ліквідовано **Віталія Герасимова**. У Чорнобаївці Херсонської області, внаслідок удару по командному пункту, поповнив лави «200-х» **Яків Резанцев**. У березні загинули: **Володимир Фролов** та **Андрій Колесніков**. Біля Ізюма – **Андрій Симонов**, а біля Попасної – **Канамат Боташев** (діяв у складі ПВК «Вагнер»). Також у Луганській області минулого червня загинув **Роман Кутузов**. Вже цього року у лютому ліквідували **Дмитра Ульянова**. А в червні – **Сергія Горячева**. Таким чином, разом із липневим «200-м» Цоковим станом на 24 серпня набирається рівно 24 генерали та на додаток екскомандувач Чорноморським флотом адмірал Осипов. Все символічно – як і любить Путін.



25 серпня 2023 року

ДШРГ «Русич», російське неонацистське бандформування, засноване Олексієм Мільчаковим, висунуло ультиматум: «Поки ситуація зі «Слов'яном» не вирішиться в потрібний нам бік (видача РФ. – *ред.*) – ми припиняємо виконання будь-яких бойових завдань. Якщо країна не може захистити своїх громадян, то навіщо громадянам захищати країну?». Насправді, якщо російські неонацисти пишуть, що у них були контракти з Кремлем – це черговий доказ злочинності путінського режиму. А згаданий «Слов'ян» – це Ян Петровський (він же Воїслав Торден), якого затримали у Фінляндії ще місяць тому. Україна вимагає його видачі за злочини, скоєні у Донецькій та Луганській областях у 2014–2015 роках. Наприклад, у 2014 році він розстріляв бійців батальйону «Айдар» під Луганським. Сам Петровський в цьому відверто зізнається в одному зі своїх відеозаписів. Росія повністю ігнорує факт наявності неонацистів у складі своїх збройних формувань (крім бойовиків ДШРГ «Русич», відкритим неонацистом був, зокрема, «Вагнер» – Дмитро Уткін). «Русичі» абсолютно не приховують своїх геноцидних та расистських цілей. Тому Москва не знає, що робити. Спробувати рятувати «русича» Петровського – значить визнати свою солідарність з цим неонацистом. Ігнорувати – наразитися на «Росія кидає своїх». Історія з Петровським, крім цього, доводить дві речі. Перша: неонацисти (в стилі «Вагнера») шантажують «припиненням виконання бойових задач», що каже про загальний рівень «керованості» окупаційним контингентом. Друга: «поборники русского мира» все ж воліють жити в країнах «деградуючого Заходу», а не у своїй «високодуховній Росії».

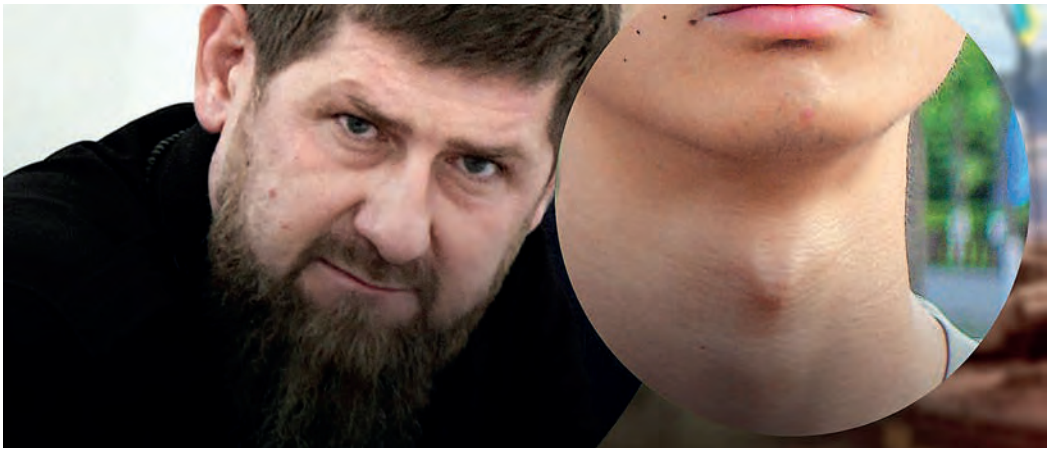


The New York Times та CNN із посиланням на розсекречені матеріали розвідки США пишуть, як Москва впливає на американські вибори. *«Коли РФ намагалася вплинути на громадську думку в США перед президентськими виборами у 2016 році, вона застосовувала методи, які мали на меті короткостроковий ефект: посилити напруженість за допомогою постів у соцмережах та поширити дезінформацію з метою похитнути довіру американців до демократичних інституцій. Але в нових розвідданих описується, як РФ реалізує довгострокові програми через приватних осіб. Росіяни, які співпрацюють із ФСБ, або самі оперативники, налагоджують відносини з впливовими або потенційно впливовими людьми в США та європейських країнах, щоб поширювати вигідну Кремлю інформацію»*, – констатує NYT. *«Ці операції впливу навмисно маломасштабні, їхня загальна мета полягає в тому, щоб американські діячі представляли ці ідеї так, аби вони виглядали органічно»*, – пише CNN. Наприклад, Андрій Степаненко у 2014 році заснував медіа-проєкт для відвідування західними журналістами східної України і висвітлення «правди» про те, що там відбувається. Або Наталія Бурлінова, засновниця російської неурядової організації, регулярно координувала зусилля публічної дипломатії. У 2018 році вона відвідувала та проводила заходи у багатьох американських аналітичних центрах та університетах у Нью-Йорку, Бостоні та Вашингтоні. Так Москві вдається знаходити окремі ніші, які за допомогою ФСБ, заповнюються пропагандою.



Головними «зірками» цими днями стали Скабєєва та Попов, які заявили, що «західні ЗМІ за методичкою звинуватили Путіна у вбивстві Пригожина. Навіть слова у заголовках не змінюють»

А головною її «зіркою» цими днями стала сімейна пара з «России 1» Скабєєва та Попов. Вони заявили, що *«західні ЗМІ за методичкою звинуватили Путіна у вбивстві Пригожина. Навіть слова у заголовках не змінюють»*. При цьому і Скабєєва, і Попов у своїх програмах слово в слово повторюють те саме речення. Над сімейним еріс fail на «России 1», як дружина з чоловіком у запалі інформаційної війни з Україною та Заходом не зуміли поділити одну жалюгідну посмертну пригожинську методичку на двох, реготала тоді вся світова медіаспільнота.



Героєм дня, безумовно, став Кадиров. Але не через чергову «необхідність дешайтанізації України», а через... кадик. Під науковим постом про цю частину чоловічого тіла масово з'явилися боти із захопленими коментарями на адресу «дона». Ймовірно, програма переплутала ціль для фейкових коментарів через співзвучність слів «Кадиров» та «кадик». Ця історія демонструє як працює відповідний напрямок бото-пропаганди.

Триває боротьба на «культурному» інформфронті проти Росії. Нещодавно мережею ширилося, нібито, відеозвернення актора серіалу «Клініка» Джона Макгінлі до президента Зеленського з пропозицією розпочати лікування від наркоманії та подбати про себе. Про це пишуть прокремлівські ЗМІ з посиланням на пост Макгінлі в Instagram. Насправді у Макгінлі немає акаунту в Instagram. Є тільки в Twitter, в якому немає жодних постів зі зверненням до Зеленського, як і загалом згадування про Україну в інших публікаціях. Для створення фейку використано сайт cameo.com, де можна замовити у будь-якої зареєстрованої в цьому сервісі відомої особи персональне відео. У Макгінлі є акаунт в Cameo. Але у «зверненні до Зеленського» відсутнє будь-яке згадування України, як і немає ніяких підтверджень того, що актор звертається саме до президента України (на відео звучить лише ім'я Володимир).

Стало відомо, що на жовтень в Ізраїлі були заплановані гастролі «Ленкому». Цей театр і його актори активно підтримали російське військове вторгнення в Україну. Один з провідних акторів театру, Андрій Леонов (син радянського артиста Євгена Леонова), передав окупантам власну вантажівку, а керівник театру Марк Варшавер – гуманітарну допомогу. Однак виступи прибічників рашизму скасували, повідомила засновниця організації Ізраїльських друзів України Ганна Жарова: «*Десятки інтерв'ю, листи до організаторів та міністерств, більше 8000 голосів в петиції. Ізраїльтяни не пропустять на свою сцену посібників війни! Вистави «Ленкому» скасовані!*», – повідомила вона.

Генерал-депутат Гурульов, обговорюючи у Соловйова втрату Роботиного («незначущу», як писали «воєнкори»), запропонував застосувати на цьому «ідеальному місці» тактичну ядерну зброю (ТЯЗ). Насправді таким чином підкреслюється нездатність окупантів протиставити діям ЗСУ щось більш суттєве, ніж ядерна зброя. А якщо Гурульов гадає, що вона, застосована проти українців, омине своїми наслідками росіян, які перебувають буквально поруч, то це свідчить про розумовий рівень путінських генералів. Але це був лише початок. Згодом Симоньян запропонує влаштувати ядерний вибух над Сибіром.

Цікаво й уточнення Гурульова, що *«наявними силами після такого тактичного ядерного удару наші війська зможуть «звільнити» всю Запорізьку та Дніпропетровську області»*. Цього ж дня інший депутат – очільник партії «Справедлива Росія» Миронов відвідав тимчасово окуповану частину Запорізької області, де заявив, що *«під контроль Росії мають перейти міста Херсон та Запоріжжя, а також Одеська, Миколаївська та Харківська області»*. Але географія російських зазіхань (не тільки та, що «закріплена в конституції РФ») нікого вже не дивує. Тому, коли офіційна Москва каже про «готовність до переговорів з урахуванням нинішніх реалій на землі», то йдеться про «реалії», які сягають до «Южмаш наш» і далі.

В цьому ядерному контексті знову почали лунати заклики до ЗСУ «повернути зброю проти київського режиму або просто капітулювати перед військами РФ» (про це нещодавно заявила Захарова). Цього ж дня росіяни запустили нову ІПсО для військових України на тему «останній шанс» зберегти життя. А інший депутат Держдуми Журавльов виклав фото з заарештованим у Фінляндії російським неонацистом Яном Петровським. Зроблено воно було в тоді ще окупованому Ізюмі. Це означає, що Петровський (який у складі ДШРГ «Русич») був на контракті у Кремля і може бути причетний до масових вбивств та страт мирного населення і в Ізюмі, де після звільнення було знайдено сотні могил закатованих та розстріляних місцевих жителів.



Андрій Гурульов: «Наявними силами після тактичного ядерного удару наші війська зможуть «звільнити» всю Запорізьку та Дніпропетровську області»

30 серпня 2023 року



«Вночі припинено спробу київського режиму здійснити терористичну атаку БПЛА літакового типу по об'єктах на території Росії», – повідомляє МО РФ цього дня. Наслідки «припинення» можна було побачити на численних відео, які розповсюджувалися з: Псковської, Брянської, Калузької, Рязанської, Орловської, Московської областей, а також окупованого Севастополя. Особливої уваги заслуговує Псков. Торік один з місцевих аеродромів втратив два гелікоптери Ка-52. Цього разу атака на головний псковський аеродром (відомий як «Хрести») була значно потужніша: знищені, щонайменше, чотири військово-транспортних літаки Іл-76. Реакція федеральних телеканалів була очікуваною: коротко доповіли про «припинення спроби». Але реальну географію небезпеки росіян окреслив «воєнкор» Коц: *«Із урахуванням зростаючих технічних можливостей України, безпечних місць у європейській частині РФ скоро не залишиться»*. «Воєнкор» Медведєв розширив ще далі: *«Вже після нальоту на Енгельс варто було б зрозуміти, що у нас сьогодні тилу немає. І навіть на Далекому Сході працюють агенти та ідейні прихильники України»*. Так офіційний тренд на рутинізацію атак дронів, не надоумив «польових» пропагандистів і фактично призвів до визнання ними того факту, що хрест на безпеці росіян поставлений від Брянська до Владивостока.

Власне, атака дронів саме на Псков була настільки несподіваною, що ввігнала в розпач всю столичну пропаганду. Всі одночасно шукали сліди: диверсантів всередині РФ; українських далекобійних дронів; їхнього перельоту через територію Білорусі; запуску їх з території країн Балтії. Соловйов пропонував *«уничтожить нахрен Прибалтику»*. Якщо виходити з наративу «воюємо проти НАТО», то виходить, що Росія виявилася не готовою до війни з ним, навіть на своїх передових рубежах у вигляді Пскова. Власне, усю пропагандистську розпач цього дня висловила Захарова. На її думку, «ось саме так і виглядає агонія київського режиму».



Досить показова новина прийшла напередодні 1 вересня з тимчасово окупованої території Запорізької області. *«Українську мову як рідну вирішили вивчати майже половина (46%) місцевих учнів. Їм нададуть нові російські підручники з української мови»*, – заявила так звана «міністр освіти і науки Запорізької області» колаборантка Олена Шапурова. Насправді це викликало шалене обурення серед рашистів. Ось лише один з коментарів: *«Єдине, чим корисна інформація про 46% дітей, які обрали українську як рідну, це показник національної самоідентифікації та можливо, сепаратистського потенціалу. Дивний намір виховати на нових територіях «хороших українців» замість «поганих бандерівців»*. Як зазначає «Детектор.Медіа», подібний спосіб дізнатися про рівень лояльності українців на ТОТ до окупаційної влади дав настільки неочікуваний результат, що та навіть не змогла його сховати. Отже, міфи про те, як «українці сплять і бачать, щоб повернутися в рідну мовну гавань», зруйновані самою Росією.

Фабрикується черговий фейковий ролик про «шалені втрати ЗСУ». Цього разу – від мобільного оператора «Київстар», який нібито запустив «благодійну акцію» – «відправ повідомлення зі словом «Дякую» на номер полеглих солдатів». У відео повідомлялося, що «400 тисяч героїв вже ніколи не дадуть відповіді на дзвінок». Потім наголошується, що цей ролик нібито вилучений, оскільки Київ «ретельно намагається приховати правду». Київстар, звісно, негайно це спростував.

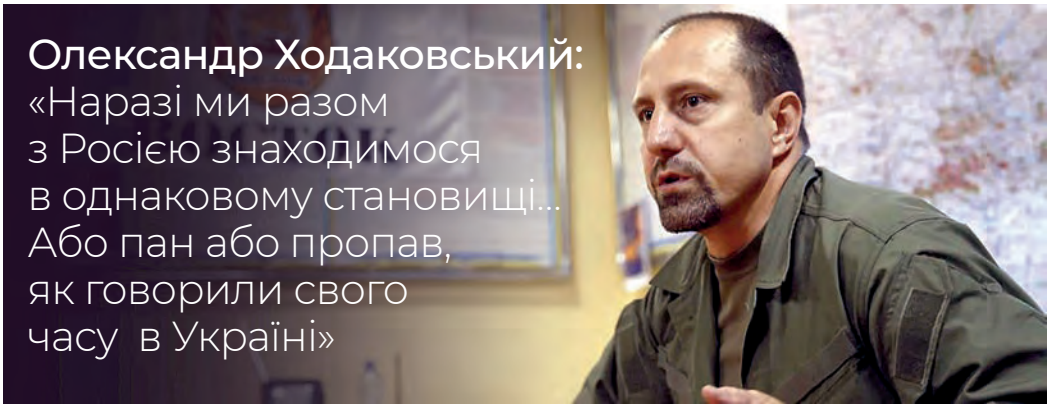
Цього дня урочисто поховали першого та єдиного в історії Російської Федерації кавалера 6-ти орденів мужності – ватажка «Вагнера» Уткіна, позивний якого Пригожин взяв за назву цілої своєї ПВК. Ховали його (як і самого колишнього путінського кухаря напередодні) – потайки. Все, що з ними відбулося після їхньої ліквідації, увійшло в історію цієї війни під назвою «спеціальна похоронна операція» (СПО).

1 вересня 2023 року

■ Терорист Ходаковський, призначений Кремлем «заступником начальника головного управління Росгвардії у ДНР», в інтерв'ю «воєнкору» Пєгову заявив, що *«у 2014 році на Донбасі сталося диво, надійшла допомога, зайшли ресурси з боку Росії, які допомогли нам не тільки ситуацію утримати, а ще й низку районів взяти під контроль...»*. Отже, вже й Ходаковський визнав присутність російських військ на Донбасі у 2014 році, що вчергове розбиває «ихтамнетовську» брехню. Власне, це давно не новина. Російська юридична битва з приводу дати «ефективного контролю» над ОРДЛО програна ще в січні. У квітні Путін підписав указ, яким надав статус ветерана «ополченцям Донбасу з 2014 року та іншим добровольцям». Офіційно визнавши кінець історії про «ихтамнет». Разом з тим, Ходаковський налаштований песимістично і більше не чекає на «російське диво»: *«Зараз такого відчуття немає, тому що наразі ми разом з Росією знаходимося в однаковому становищі... Ніякий ані Китай, ані Південна Африка... Або пан, або пропав, як говорили свого часу в Україні»*. Не говорили, а говорять. І панувати на українській землі окупантам не доведеться. Пропав вже їхній «ефективний контроль».

■ Росіяни створили фішингові ресурси WarTears.org та ForeignCombatants.ru, які видають себе за сайти підтримки друзів та родичів зниклих безвісти, полонених або загиблих українських воїнів. Про це розповіли «Голосу Америки» у Пентагоні. Отримані імена, телефони і адреси українців росіяни використовують, щоб встановити, чи проживає хтось із військових або їхніх родичів на ТОТ.

■ Центр національного спротиву повідомляє: *«Проблемою, яку окупанти не вирішили й досі, є те, що в цих медіа працюють переважно самі росіяни, адже місцеві журналісти відмовилися від співпраці. Відтак окупанти намагаються створити місцевих пропагандистів з нуля. Так, на Луганщині 20 студентам роздали «набори блогера» і перелік тем, які потрібно висвітлювати в межах проєкту «Пишемо майбутнє»*. Переможців обіцяють призначити «журналістами» новостворених філій росканалів.





У лавах ЗСУ зафіксовано спалах ВІЛ-інфекції, тому військових безоплатно протестують. Окрім того, обстеження пов'язані із поставленими НАТО у 2022 році 62 тисячами літрів донорської крові, інфікованої ВІЛ, гепатитом В та С. Таку інформацію розповсюджують проросійські Telegram-канали з посиланням на об'яву в лікарні «Доктор Харків». Але на її сайті немає інформації про подібну акцію, а оголошення про тестування жодним чином не говорить про наявність спалаху інфекції, зазначають розслідувачі з VoxCheck.

Польща почала видавати Україні чоловіків призовного віку, які залишили країну після початку «СВО». Про це пишуть російські Telegram-канали. Насправді польська газета Rzeczpospolita, з посиланням на прикордонників, повідомила, що країна почала екстрадувати чоловіків, які залишили Україну незаконно або сприяли у виїзді іншим. Тобто йдеться лише про правопорушників, на арешт яких Україна оформила міжнародний ордер, а не про всіх чоловіків призовного віку. *«Якщо ми затримаємо такого іноземця, наприклад, для простої перевірки на дорозі, наша інформаційна система Національної поліції покаже, що це особа, яка переслідується прокуратурою України, тому що там є дані Інтерполу. Ми затримаємо таку особу та повідомимо прокуратуру. Чи її екстрадують, вирішує польський суд»,* – пояснив речник Головної комендатури поліції Маріуш Царка.

Продовження історії з відміною гастролів театру «Ленком» в Ізраїлі. Ізраїльсько-латвійський історик Яков Фальков звернув увагу на те, що росіяни застосували один із своїх улюблених прийомів – почали розповсюджувати фейкову статтю, видаючи її за справжній контент місцевого новинного сайту «Уалла». У ній йдеться мова про «ізраїльських агентів українського фюрера», які «саботували спектакль». На справжньому сайті, звісно ж, такої статті немає. Нагадаємо, росіяни часто використовують такий прийом: в березні Центр стратегічних комунікацій зафіксував клон «РБК-Україна», а у квітні стало відомо ще про дві підробки: «Української правди» та «Обозреватель».

«Голосування мешканців ЛНР на екстериторіальних ділянках в інших регіонах РФ завершено. Останніми закрилися ділянки в найзахіднішому регіоні Росії – Калінінградській області». А «в Херсонській області явка виборців у ході дострокового голосування на виборах до регіонального парламенту є найвищою серед нових регіонів РФ». Саме так і розпочалася активна фаза російського чергового виборчого фарсу на ТОТ України. Задля цього був прийнятий навіть спеціальний закон, який передбачає *«можливість дострокового голосування, проведення його не лише на виборчих дільницях, а й на прибудинкових та інших громадських територіях»*. «Прибудинкові та інші громадські території» окупованих територій України опинилися на «екстериторіальних дільницях» аж у понад 80-ти регіонах РФ. *«Для надання видимості «прозорості виборів» на ТОТ загарбники звозять з РФ і так званих «спостерігачів». Адже місцеві відмовляються брати участь у цьому шоу»*, – повідомляє Центр національного спротиву. До цього додається й страх окупантів. Саме через нього були закриті партійні «передвиборчі штаби» у Новій Каховці.

Путін заявив, що *«західні куратори поставили на чолі України етнічного єврея, щоб прикрити її антилюдську сутність... І найкраще це розуміють пересічні громадяни Ізраїлю. Подивіться, що вони говорять в інтернеті»*. Зеленський у відповідь назвав Путіна «королем антисемітизму»: *«Начебто він не до кінця розуміє свої слова. Вибачте, але він ніби другий король антисемітизму після Гітлера. Це каже президент. Цивілізований світ не може так говорити. Але мені було важливо почути реакцію світу, і я вдячний за підтримку»*. А в той самий час, коли Путін казав ці слова, перші «пересічні громадяни Ізраїлю», а саме хасиди-паломники, почали прибувати на Рош га-Шана до Умані. І жодної «антилюдської сутності» з боку України до себе вони чомусь не відчували. Загалом їх прибуло декілька десятків тисяч.



Росія завдає найбільш смертоносного удару по українському цивільному об'єкту з січня цього року. На центральному ринку Костянтинівки загинули та отримали поранення десятки людей. Важко припустити, що окупанти не знали, що жодного скупчення військової техніки на ринку немає. А є скупчення мирних мешканців. Але цього разу «воєнкори», пояснюючи російську банальність зла, «вирахували», що «криворука ракета бандерівців» прилетіла з Дружківки. А «запустив» її ледь не особисто президент України, щоб «натиснути на Блінкена», який їхав у Київ.

Наступальні кроки Сил оборони України визнає Балицький. Для пояснення поразки у «нічого не значущому» Роботиному він видає черговий евфемізм: «тактично залишила». Отже, тепер російський наратив звучить наступним чином: «у нас переможний тактичний відступ, а в українців ганебний наступ, який до того ж повністю провалився». Хоча є і втішні новини для окупантів. Адже через «тактичне залишення» Роботиного у них тепер набагато менше шансів потрапити під тактичну ядерну бомбу, яку туди нещодавно зібрався скидати Гурульов.

Шойгу наводить нову «статистику перемоги». Якщо виходити з його «калькуляції», то окупанти знищують: 2533 одиниці техніки на місяць, або 85 – в день, або 3,5 – за годину. З огляду на ці цифри, ордени за «одну з досягнутих цілей СВО – демілітаризацію України» у червні роздавали даремно.

Пропаганда продовжує використовувати бідного хлопчика Альошу. Тепер про нього на замовлення уряду Бєлгородської області зібралися зняти мультфільм із красномовною назвою – «СВОи». Його збираються показувати дітям на всіх «суспільно значимих майданчиках» Бєлгорода вже у листопаді. Станом на кінець листопада жодних повідомлень про прем'єру не було. «Українську ілюзію Путіна» дерибанять навіть аніматори.





Ребекка Коффлер: «Заморити світ голодом, щоб нав'язати Заходу свою «червону лінію» щодо України – тактика, цілком виправдана у свідомості Путіна»

Раніше, обстрілюючи українські порти, Москва хоча б брехала, що ті ж елеватори *«можуть служити місцями зберігання майна ЗСУ»*. Тепер пропаганда у відкриту насолоджується «пелюстками Гераней», розсипаних на припортовій інфраструктурі Одеської області». Насправді, коли в міжнародних судах справа дійде до пункту «організація голоду», шукати відповідальних за це не доведеться, достатньо буде підняти тексти пропаганди. Відомий військовий аналітик Ребекка Коффлер пояснює: *«Мета Путіна в тому, щоб продемонструвати: витрати Заходу на підтримку України набагато перевищують вигоди; що РФ готова й надалі зазнавати немислимих втрат, застосувати економічний примус, підривну діяльність, блокаду, тактику випаленої землі та саботаж – це нормально... Заморити світ голодом, щоб нав'язати Заходу свою «червону лінію» щодо України – тактика, цілком виправдана у свідомості Путіна»*. Саме через це пропаганда й припинила видавати за «військові об'єкти» зерносховища. Стратегічне знищення України вже не передбачає таких брехливих тактичних хитрощів.

Не стала цього дня лукавити і «гойда-зірка» російського турбопатріотизму Охлобистін: *«З українською мовою треба розібратися. Вона не потрібна, створена штучно і лише допомагає самоідентифікації новоствореної нації, яка завжди становитиме для нас небезпеку. Єдиний спосіб її позбутися – нейтралізувати всю державність України. Ось прямо все зачистити! І навіть назву я б змінив. Малоросія і є Малоросія. Україна – це окраїна. Навіть не наша – це поляки так її назвали»*. Насправді визнання Охлобистіним того факту, що «мова допомагає самоідентифікації новоствореної української нації» – це добре. Решта – все стратегічно очікувано. Початкове «захистити українців» вже без тактичної брехні перетворилося на «зачистити українців».

Росія вперше влаштувала свої «вибори» на нових тимчасово окупованих нею територіях України. «Обирали», зазначимо, в місцеві «парламенти», за «партійними» (до того ж закритими) списками. Але, наприклад, в окупованому Донецьку весь час їздила вантажівка з написом «Za Путіна». Хоча в окупаційні органи президент РФ не балотується – його перевибори (вже п'яті) заплановані на березень 2024 року. Насправді це дійсно вибори саме Za Путіна. Не приховує цього й пропаганда. Наратив невибагливий: «Особливість голосування «в нових регіонах» в тому, що партія не дуже важлива – головне участь у виборах, бо це голосування за Росію. А всі партії приблизно однакові. Усі за Росію і всі за Путіна та всі беруть участь у СВО». Прокремлівський «політолог» Марков вже взагалі цинічно анонсує березневі вибори такою ж «нірваною», як і нинішні. Справжнє ставлення до цієї кремлівської «нірвани» показали мешканці ТОТ. Навіть у давно окупованому Севастополі явка складала лише 22% – виключно за рахунок пенсіонерів, працівників комунальних та інших підприємств. Решту довелося домальовувати в авральному порядку.



Навіть у давно окупованому Севастополі явка складала лише 22% – виключно за рахунок пенсіонерів, працівників комунальних та інших підприємств. Решту довелося домальовувати в авральному порядку

Навіть з прізвищами «виборців» окупанти встигли зганьбитися. У мережі з'явилося відео, яке красномовно демонструє рівень їхньої організації псевдовиборів. Під час прибудинкового «голосування» з'ясувалося, що мешканку з окупованого Мелітопольського району з прізвищем Пригода перейменували на «Приключение». «Ну, ви виправте. Вона не «Приключение», а Пригода», – сказав родич жінки, ледь стримуючи сміх.

Всього, за даними СБУ, на цей час встановлено вже понад 3,5 тисячі організаторів та учасників фейкових «виборів» РФ на ТОТ України. За всіма фактами тривають розслідування в межах кримінальних проваджень, розпочатих слідчими за двома статтями: «посягання на територіальну цілісність і недоторканність України» та «колабораційна діяльність». Тож справжнє «приключение» у організаторів та учасників фейкових «виборів» ще попереду.

11 вересня 2023 року

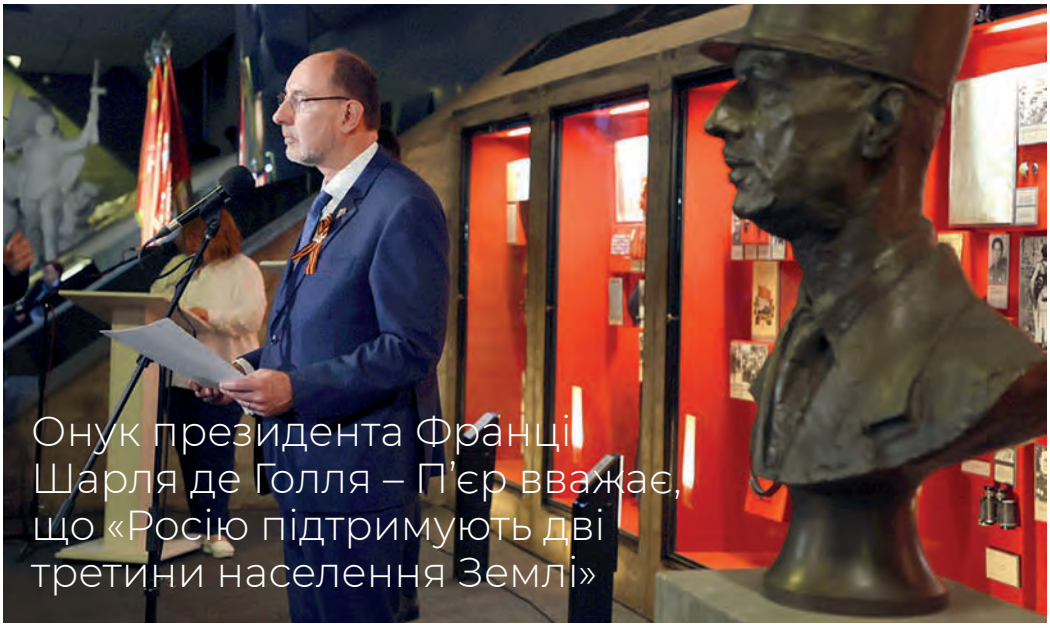


Цього дня стало відомо, що Україна повернула під контроль так звані «вишки Бойка» – бурові газо- та нафтовидобувні платформи біля берегів окупованого Криму в Чорному морі. Символічність цієї події в тому, що вони були вкрадені в України ще до повномасштабного вторгнення, а в його ході використовувалися вже як майданчики для розміщення засобів РЛС та гелікоптерів. Військовий аналітик Ігаль Левін пояснює, чому повернення контролю над вишками важливе: *«Вони використовувалися окупантами не стільки, як майданчики ЗРК для прикриття своїх бойових кораблів, а насамперед – як платформи для сенсорів моніторингу, контролю та спостереження. Викинувши росіян із цих вишок, ГУР позбавило їх багатьох можливостей контролю та розвідки. Це важлива та потрібна віха у боротьбі України не лише за Чорне море, а й за більший простір для роботи її берегових та повітряних засобів»*.

Пам'ять про американську трагедію 11 вересня 2001 року вирішив використати Медведєв як нагоду для своїх чергових інтернет-погроз. *«Не хочу накликати, але вони дочекаються, що в якийсь момент терористи знову здійснять атаку в стилі 11/09/2001, але з атомною чи біологічною складовою...»*. Нагадаємо, на початку серпня «фронтвумен» МЗС РФ Захарова порівняла атаки БПЛА на вежі московського «Сіті» з терактами в Нью-Йорку 2001 року. Тоді більш розумний Пєсков втрутився, заявивши, що «не бачить аналогій з терактом 11 вересня». Тепер, як бачимо, тема з цією страшною датою в історії США «болить» Медведєву. Власне, подібні заяви і призводять до того, що саме РФ вважають у світі прямою і явною загрозою. За підсумками нещодавнього опитування, проведеного для видання U.S. News & World Report, з'ясувалося, що 72% респондентів у 36 країнах з різних регіонів світу назвали Росію головною глобальною проблемою в світі. І після цього в Москві дивуються, чому пости про «пам'ятати 11 вересня» та інші «мирні» пропозиції зачистити українців, захопити Казахстан або вдарити ядерною зброєю по Познані викликають у всьому світі русофобію.

Росія продовжує натхненно штампувати фейкові відео про втому західних країн від підтримки українців. Пропагандистка Симоньян показала у своїй передачі одне з таких. У ньому йдеться про те, що через допомогу Україні скорочується багато соцвиплат німцям, а дефіцит ФРН сягає астрономічних масштабів. Відео називається «Німці, що не знімуть – порноролик виходить». Насправді з'ясувалося, що знято це відео в Росії, а одна з дівчат у ньому знімає футболку, пошиту в Санкт-Петербурзі. До того ж організація, якій приписується ролик, заперечує своє авторство. А всі російські спроби зобразити «втому» Заходу від підтримки України розбивають вщент результати останнього соцопитування «Flash Eurobarometer», за яким 86% громадян ЄС виступають за продовження допомоги українцям.

У продовження німецької теми RT анонсувала нову програму, яку буде вести Бісмарк – «внучатий племінник того самого». На міжнародному рупорі російської пропаганди він буде обговорювати «новини Німеччини». Звісно, у необхідному Москві ключі. Насправді використання у просуванні своїх наративів нащадків відомих політиків минулого є улюбленим жанром пропаганди. Так, на початку року на росЗМІ великою популярністю користувався онук президента Франції Шарля де Голля – П'єр. Він вважає, що *«Росію підтримують дві третини населення Землі»* і *«настав час урезонити американців, щоб добитися сталого миру з Росією»*. Від американців виступає інший улюбленець Росії – Роберт Кеннеді – молодший (племінник президента Джона Кеннеді). Називає себе «політологом» і мабуть, саме тому заявляє, що *«США саботували підписання миру між РФ та Україною»*.



Онук президента Франції Шарля де Голля – П'єр вважає, що «Росію підтримують дві третини населення Землі»

13 вересня 2023 року

Головною військовою новиною, безумовно, стала атака Сил оборони України на суднoремонтний завод в окупованому Севастополі. Ракетами було уражено «Минск» – великий десантний корабель (ВДК) та «Ростов-на-Дону» – підводний човен. Defence Express уточнює, що влучення в останній є унікальною операцією, яка точно вже увійшла в історію. Адже Україна не має штат-



Пропагандистська Readovka визнає: «проблеми, які призвели до того, що ворожі літаки змогли в принципі підійти на дистанцію пуску, просто так не вирішити...»

них можливостей для боротьби з російськими субмаринами. Проте пропаганда не була б пропагандою, якби не знайшла в цьому символізм – мовляв, *«це черговий елемент піар-війни УкроРейху, пов'язаний з героїчною обороною Севастополя у 1854 році»*. Насправді, без всякого символізму – це дуже болючий удар по «Кримнаш».

Інший аспект вражаючої української атаки на окупантів у Криму полягає в тому, що вона була ракетною. Тобто цього дня Росія отримала офіційне повідомлення про те, що до регулярних атак БПЛА по об'єктах окупантів у Криму тепер додаються й ракетні. Пропагандистська Readovka визнає: *«проблеми, які призвели до того, що ворожі літаки змогли в принципі підійти на дистанцію пуску, просто так не вирішити...»*. Отже, від «повного знищення українських військових літаків у перші дні СВО» пропаганда аж 13 вересня 2023 року зрештою дійшла до того, що ці літаки «дивним чином» не знищені, а можуть *«в принципі підійти на дистанцію пуску»*.

У пошуках нових союзників та задля втілення в життя ще березневих північнокорейських фантазій «воєнкорів» Путін зустрівся з лідером КНДР Кім Чен Ином. Обидва диктатори рідко вилазять зі своїх бункерів. Тому ця подія стала головною у світових ЗМІ. Лейтмотив один – **«це зустріч двох зневірених людей»**. Так, The Times пише: *«Путін шукає якнайбільше зброї, яку він може отримати з заводів Кіма з виробництва боєприпасів і його величезних запасів радянської зброї. Кім хоче, щоб Москва допомогла нагодувати його країну, яка перебуває на межі голоду і сповнена рішучості вирватися зі своєї паралізуючої дипломатичної ізоляції. Обидва прагнуть підтримки у своїй зростаючій конфронтації із Заходом»*.



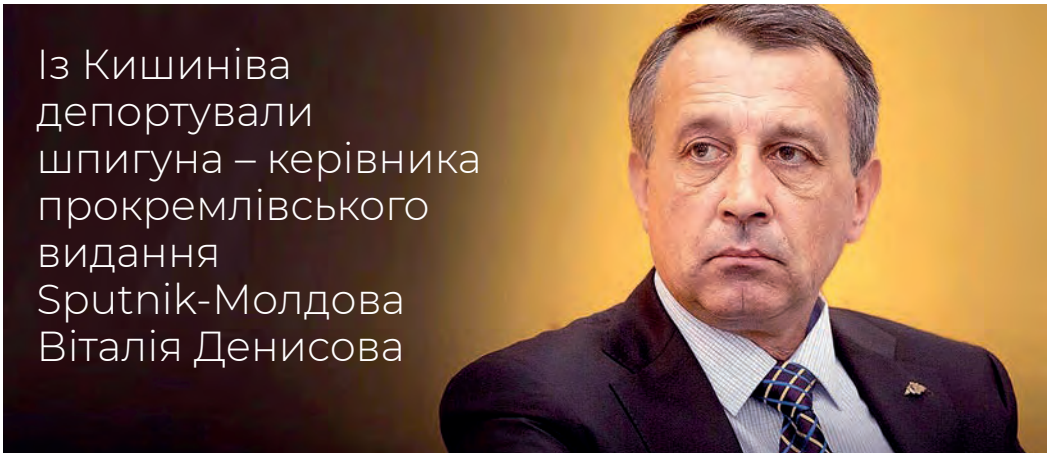
Силами оборони України знищено комплекс ППО С-400 «Тріумф» (вартістю $1,2 млрд) біля окупованої Євпаторії. Аналітик OSINTtechnical зазначив, що місце розташування російського «Тріумфу» було встановлено ще торік завдяки туристу в плавках, який сфотографувався поряд. В листопаді стало відомо, що більшість інформації, яку СБУ використовувала для розвідки, надходить з відкритих джерел. Одним з них став відеозапис росіянки, яка відпочивала на яхті в районі Керченського мосту. На відео потрапили його внутрішні конструкції. Ця інформація дала розуміння, в якій точці треба атакувати міст, щоб завдати йому максимального ураження.

А тим часом Зою Космодем'янську вже страчують у пропагандистських коміксах – з нагоди 100-річчя з дня її народження. Ця дата широко відзначається в Росії. Вона – перша жінка, відзначена званням Героя Радянського Союзу (посмертно) під час Другої світової війни. В опублікованій Міносвіти РФ програмі пропагандистських «Розмов про важливе» зі школярами на вересень лише три теми: патріотизм, Путін та Космодем'янська. Наприкінці «Розмови» вчитель (згідно з програмою) разом зі школярами має висловити подяку антифашистам, а також державі «за підтримку проєктів та громадських рухів, які зберігають пам'ять про подвиги нашого народу в роки Великої Вітчизняної війни». А як зберігають таку пам'ять можна було побачити в рамках конкурсу коміксів «Герої російських перемог» (фонд президентських грантів витратив на цей про-



єкт майже 3 млн рублів). Комікс про трагічну долю Космодем'янської (його намалювала 15-річна дівчинка) закінчується стратою Зої через повішення. Поруч – фінал коміксу про війну в Україні, де російські військові зі словами: «Не можна дати українським нацистам втекти» знищують артилерійську батарею разом із людьми. Ось з такими коміксами про жертовність нещасної Космодем'янської, «підручниками ненависті» та багатьма іншими відверто цинічними пропагандистськими заходами і відбуваються «розмови про важливе» з новим поколінням росіян.

Із Кишинева депортували шпигуна – керівника прокремлівського видання Sputnik-Молдова Віталія Денисова



У Кишиневі напередодні затримали керівника прокремлівського видання Sputnik-Молдова Денисова. Захарова заявила: *«Це чергова акція в ланцюжку неадекватного ставлення нинішньої молдавської влади до поняття «демократія»... Це просто зачистка внутрішнього інформполя. У цьому ж контексті слід розглядати історію зі Sputnik, яка розвивається на наших очах»*. Насправді молдовська історія Sputnik досить повчальна для Москви. Одразу після початку повномасштабної війни в Україні Кишинів дійсно заблокував сайти sputnik.md і gagauznews.md «за розповсюдження інформації, що розпалює ненависть і війну». Згодом Sputnik повідомив, що запустив у Молдові нові сайти (sputniknews.com, md.sputniknews.com; ro.sputniknews.com, sputniknews.ru та md.sputniknews.ru). Але у березні цього року Кишинів заблокував і їх. Щодо особисто Денисова, то як з'ясувало видання The Insider, він до журналістики має дуже опосередковане відношення. Адже є співробітником 72 центру спеціальної служби, який в інтересах ГРУ РФ збирає та аналізує інформацію із закордонних резидентур, займається створенням фейків, а також організаціями-ширмами, які працюють з російськомовними аудиторіями. Серед них: «InfoRos», Інститут російського зарубіжжя, «Русский век» та «Русь единая».

У продовження «супутникової» теми – історія, яка розгорталася тоді у Римі. На роботу до Сенату Італії взяли росіянку Ірину Осипову. Вона навіть не приховує своїх зв'язків з неонацистами Мільчаковим і Петровським. Вона називала режим Путіна – *«зразком для Італії щодо захисту національних інтересів»*, виходила на протести проти санкцій щодо РФ, мітингувала на підтримку війни проти «нацистської» Україні та говорила про «цензуру, яка зростає з кожним днем» (у зв'язку з блокуванням акаунту в Facebook Симоньян). Алессандра Майоріно, віце-президент Сенату, висловила стурбованість призначенням Осипової до Сенату: *«Тривожно усвідомлювати, що людина, яка ніколи не приховувала своїх пропутінських націоналістичних поглядів, буде прийнята на роботу до Сенату»*.

Виходить масштабне розслідування, присвячене прокремлівській організації АНО «Діалог», яка піарить МО РФ, створює антиукраїнські фейки та просуває наративи пропаганди в соцмережах. Наприклад, минулого літа «воєнкор» Коц пише: *«Надіслали підписники з Харкова. Оголошення у різних районах міста від місцевого ЖЕКу. Просять залишати свої квартири відкритими, щоби тероборонці в разі потреби могли обладнати там вогневі позиції».* Аналогічні повідомлення було опубліковано ще на кількох каналах. Через місяць ці пости як приклад добре поширеного фейку потрапили до одного зі звітів, які «Діалог» регулярно надсилав до Кремля. Цей кейс відзначений як «вдале відпрацювання», адже зі спростуванням фейку виступила влада Харкова, а отже, він дійшов до української аудиторії. *«Насправді це були двері московських під'їздів»*, – зізнається співрозмовник авторів розслідування, який співпрацював із «Діалогом». Інший напрямок роботи, за його словами, – створення фейкових новин про Україну та українців – з'явився через кілька місяців після початку вторгнення: *«Спроби протягнути новину були максимально дебільні. Наприклад, пише «жителька Москви», що її брат із Німеччини повідомляє, як сильно там втомилися від українських біженців, з посиланням на скріншоти листування або якісь оголошення на тій же стіні. Або «жителі Херсона», які скаржилися на переслідування з боку СБУ. А в результаті пробиваєш людину, там акаунт створено вчора, фотографії взяті із соцмереж рандомної людини»*. Існує й інструкція «Діалогу» про те, як можна «викрити фейк», якщо немає жодних, навіть найменших підстав для його спростування. Інструкція пропонує дискредитувати джерело новини: дорікнути тим, що автор «не доклав фото та відео на підтвердження своїх слів» або «посилається на анонімні джерела». Або можна вказати на те, кому може бути вигідним поширення фейку: *«Україна хоче деморалізувати російських громадян»*.

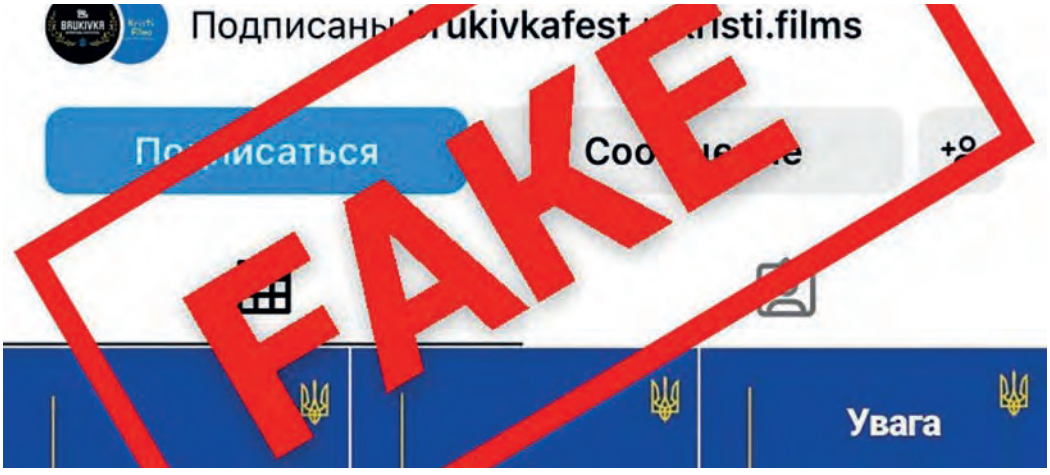


19 вересня 2023 року

Головним хітом пропаганди, безумовно, стало оприлюднене цього дня відео з телеканалу «Спас», де обговорювали, «як українці ходять до місць боїв, шукають там останки російських солдатів, варять їх та їдять зі словами: «давно хотіли спробувати». Тема канібалізму для пропаганди не нова. Ще в серпні минулого року «Аргументы и Факты» писали про це «останнє табу». У листопаді минулого року на чат-рулетках набуло популярності відео, де одна з «ватниць» переконувала, що м'ясо російських солдатів продають на українських ринках. У грудні минулого року білоруський пропагандист навіть спробував запровадити нове поняття: «украïзм». Під час однієї з програм він заявив: «Українці вже реально їдять росіян. Страшно схожі на людські тіла страви з кричущими назвами. Це що? «Нацизм», чи «украïзм»?». Вже у вересні цього року росЗМІ писали, що «українські медіа поширюють новину про борщ із голів російських солдатів», але зрештою визнали, що це фейк, який вони самі ж і вигадали. Але це в них вже стало традицією.

«Невідомі створили фейкову сторінку з логотипом Держкіно України. Вся інформація на ній – брехня», – наголосили цього дня у Держагентстві з питань кіно. Цікаво, що «невідомий» Соловйов 18 вересня опублікував таку новину: *«Українська кінематографічна асоціація створила петицію зі зверненням до президента Каннського кінофестивалю з вимогою знімати українців у кожному європейському фільмі»*. Насправді новина настільки абсурдна, нічим і ніким не підтверджена, що з'ясовується завдяки елементарному пошуку в інтернеті, що за Соловйовим її ніхто не підхопив, навіть Z-канали.

І завершуючи тему «великого кіно», цього дня з'явилося «мотиваційне» відео про службу за контрактом. В ньому загарбники в окопах, обговорюють, як житимуть у Києві на печерських пагорбах та в Одесі, які «повернуть після закінчення війни». Після цього у відеоролику висвічується слоган: «Вибери місто своєї мрії». Усю «мотивацію» відбиває те, що окупанти при цьому явно знаходяться в обороні і відстрілюються.





У перший день слухання за позовом України проти Росії щодо конвенції про геноцид (Київ заявляє: на території України не було геноциду, яким Путін пояснив свою агресію та водночас звинувачує Москву в плануванні актів геноциду в Україні, на що Росія, звісно, заперечує) представник РФ, посол з особливих доручень, Кузьмін досить несподівано закликає не вважати юридично значущими заяви Путіна від 24 лютого 2022 року про «денацифікацію України». Він називає їх *«заявами, які не мають відношення до міжнародного права та конвенції про геноцид»: «Росія розпочала «СВО» за ст. 51 Статуту ООН (самооборона), це не стосується конвенції про геноцид, а заяви – це просто заяви»*. Отже, у Москві заплуталися навіть у власній «геноцидній» брехні про «денацифікацію». Дуже символічно, що вимагає покласти їй край саме Німеччина. Її представниця в Міжнародному суді ООН Вібке Рюккерт вказує на законний інтерес України як держави, яка безпідставно звинувачена в геноциді: *«Інакше сторона, яку без найменших доказів зображують залученою до кампанії геноциду, і під цим приводом піддають військовому вторгненню, не зможе отримати захист суду»*.

Підконтрольним медіа в Кремлі наказали «забути», що Зеленський – президент України. Навіть поверхневий огляд російських ресурсів підтвердив, що ця директива втілюється. У кращому випадку, формулюється просто «Зеленський», у гіршому – щось на кшталт «очільник київського режиму», «західна маріонетка» й т.д. Крім заголовків, вимоги хочуть поширити на основний текст матеріалу і беки новин. Однак основний наголос поки що роблять саме на заголовках, щоб при видачі у «Дзен.Новинах» (колишній сервіс «Яндекс.Новини») Володимир Зеленський з'являвся без свого офіційного статусу. Це такий своєрідний соліпсизм: якщо не казати «війна», «президент Зеленський», то проблем нібито й не існує.

21 вересня 2023 року



Загострення ситуації в Карабаху Захарова назвала втручанням США: *«Ще не було жодної кризи, яку Вашингтон зумів якимось чином врегулювати, розрулити або мінімізувати»*. Насправді Росія не була б Росією, якби знову в усьому не звинуватила «англосаксів». Для обґрунтування «підступності» останніх секретар Радбезу РФ Патрушев навіть вигадав екологічну аргументацію. За його версією, у Росії переслідують відомі світові екологічні організації через їхню службу англосаксам у справі скорочення людства: *«Це розробка та нав'язування англосаксами скажених псевдоекологічних доктрин, покликаних під гаслами збереження природи обґрунтувати необхідність радикального скорочення чисельності людства»*. Звісно, Патрушев не обґрунтував, на підставі яких екологічних ідей «російського трансгуманізму» в Україні була знищена Каховська ГЕС та скоєні безліч інших злочинів щодо природи та довкілля.

Президент України Зеленський і його родина, голова ОП Єрмак, колишній голова Міноборони Резніков, голова ГУР Буданов отримали громадянство Великої Британії, а головнокомандувач ЗСУ Залужний – громадянин США. Про це пишуть російські ЗМІ з посиланням на екс-нардепа Киву, який втік з України. Через те, що немає інших і це «джерело» згодиться. Раніше він брехав про російський паспорт Зеленського та втечу української влади з Києва. І навіть вигадував байки про те, що мертвого Буданова оцифрували і записали з ним інтерв'ю. Жодних доказів Кива, звісно ж, не надав. Втім, це не завадило пропагандистам поширювати цю інформацію. Ба більше, до розповсюдження брехні долучилася навіть «Цифровая армия России» – група ботів і Z-патріотів, які вкидають фейки в український інфопростір, щоб дестабілізувати ситуацію всередині країни.

РосЗМІ повідомляють про те, що «розвідники знищили переданий Україні танк Leopard з німецьким екіпажем, що складається з представників Бундесверу». Джерелом цих відомостей виступив якийсь «командир розвідгрупи, що діє на запорізькому напрямку», з позивним «Легенда», який «добре знає німецьку». Він стверджує, що весь екіпаж знищеного танка Leopard загинув, а тяжко поранений механік-водій, коли побачив російських військових, почав кричати: «Nicht schießen» («Не стріляйте», – *ред.*). Саме цей «механік» нібито і розповів, що він – «військовий Бундесверу» і весь екіпаж танка складався «з однієї роти». Пізніше «механік» помер від втрати крові. У Бундесвері на запитання DW відповіли: «В Україні немає німецьких танкових екіпажів». Спростування росЗМІ, звісно ж, не опублікували. Але воно їм і не потрібно. Битва з Leopard, яка ще в червні почалася з «героїчного» знищення американських тракторів John Deere, триватиме у такому ж «легендарному» стилі й надалі.

Історія з хлопчиком Альошою, який спочатку став шоколадкою, а потім мультиком, а також «Свідком», що провалився на російському великому екрані, набуває й іншого кінематографічного забарвлення і з іншою «героїнею». RT пожалілася, що «YouTube цензурував уже другого журналіста за інтерв'ю з 14-річною дівчинкою з Луганська Фаїною Савенковою. Цього разу вона обурена дозволом мерії Мілану на проведення виставки, присвяченої героям-«азовцям» і вимагає відповідних не тільки пояснень, а й розблокування її інтерв'ю іншому «журналісту». Фаїна – це періодично спалахуюча зірка пропаганди в стилі «сама собі режисерка», яка нібито документує та фільмує «злочини ЗСУ». Очільник МЗС РФ Лавров навіть передав генсеку ООН Гутеррішу її відеозвернення, записане «в зруйнованій ЗСУ луганській школі». Два роки тому вона вже зверталася до ООН з подібними «свідченнями». Зараз школярка нібито знімає новий «фільм». Ось пропагандистський продюсерський центр на чолі з Лавровим цю «зірку» періодично і просуває.





«Кремль проводить ретельно продуману державну політику тортур на підконтрольній території в Україні», – заявляє спецдоповідачка ООН Еліс Джілл Едвардс

«Кремль проводить ретельно продуману державну політику тортур на підконтрольній території в Україні», – заявляє спецдоповідачка ООН Еліс Джілл Едвардс. За її словами, завжди є офіцер, мучитель і дізнавач, а 90% українців, які перебували в російському полоні, заявили про те, що зазнавали тортур. Ще в червні Едвардс надіслала в МЗС РФ офіційний лист з докладним описом 50 «кримінальних фактів», які мали стати принаймні підставою для проведення розслідування (відповідно до зобов'язань Кремля перед ООН). Проте відповіді не отримала. Жертви, за словами Едвардс, розповідали, що тортури проводилися поетапно: починалися без запитань, «щоб пригнічувати, залякувати, принижувати та підкорити в'язнів». На когось російські солдати нацьковували собак. Іншим довелося «бігати канатом» між шеренгами солдатів, які їх били. Третіх змушували дивитися, як їхніх товаришів по службі б'ють. Були погрози сексуальним насильством.

Міжнародна правозахисна група Global Rights Compliance, спільно з прокуратурою України, готує досьє про воєнні злочини Росії. The Guardian повідомляє, що мета юристів – задокументувати випадки, коли РФ використовувала «голод як зброю війни», щоб надати докази МКС для початку першого відповідного судового розгляду. Звинувачення можуть бути пред'явлені особисто Путіну. Серед задокументованих випадків, насамперед, Чернігів, де 16 березня минулого року загинули місцеві жителі, які стояли у черзі за продуктами. Частину розслідування присвячено тогорічній облозі Маріуполя. Другий етап розслідування «вепонізації» (використання як зброї. – *ред.*) голоду присвячений знищенню об'єктів продовольчого постачання, енергетичної та інших життєво важливих інфраструктур. Третій стосується спроб Росії перешкоджати чи обмежувати експорт української сільгосппродукції. Правники-міжнародники вже припускають, що нинішнє звинувачення буде набагато важчим за «дитячу справу» і що важливо – перспективнішим, оскільки в міру напрацювання матеріалу може розширюватися і коло нових фігурантів.

Німецьке Федеральне відомство із захисту Конституції повідомило, що колишні співробітники RT DE іноді ведуть власні канали та сайти, контент яких істотно не відрізняється від змісту російського ресурсу. *«Російська влада або пов'язані з ними суб'єкти зараз все частіше використовують соцмережі для поширення свого контенту, особливо платформу Telegram»*, – пише Die Welt. А ще у жовтні минулого року американська компанія з кібераналітики Nisos заявила, що проєкт RT «Ролики різними мовами» ефективно оминає спроби Заходу заблокувати їх. Відео не має водяних знаків, тому прив'язати їх до RT не виходить. Аналітики стурбовані тим, що матеріали з цього каналу розповсюджують користувачі на таких майданчиках як Gab, GETTR, Truth Social (соцмережа Трампа) та X. У Nisos, як приклад, навели акаунт мешканки Токіо, яка публікувала ролики з пропагандою – причому не лише японською, а й польською, іспанською, російською мовами та на фарсі. Загалом дослідникам тоді вдалося виявити прокремлівські ролики на 18 різних мовах – переважно англійською, іспанською, італійською та німецькою. Проблема полягає в тому, що знайти першоджерело відео важко або взагалі неможливо – Telegram не настільки жорстко модерується, як наприклад тодішній Twitter. Отже, пропаганда постійно адаптується і навіть після численних санкцій та заборон продовжує знаходити різні «діалогові» вікна поширення дезінформації.

Росіяни розганяють новину, що бійці полку «Азов» нібито вдаються до «сатанинських обрядів». Мовляв, на день осіннього рівнодення 22 вересня «Азов» проводив «сатанинський обряд». Насправді воїни полку в цей день за традицією вшановують День пам'яті мертвих, де згадуються усі полеглі за свободу Батьківщини бійці «Азову», – встановили журналісти «БезБрехні». *«Імена наших побратимів, котрі загинули за 9 років війни, навіки вписані в історію України, а їхній подвиг – в пам'ять кожного азовця. Ця пам'ять надає нам наснаги продовжувати боротьбу, навіть, коли здається, що сил більше немає»*, – пояснюють воїни.





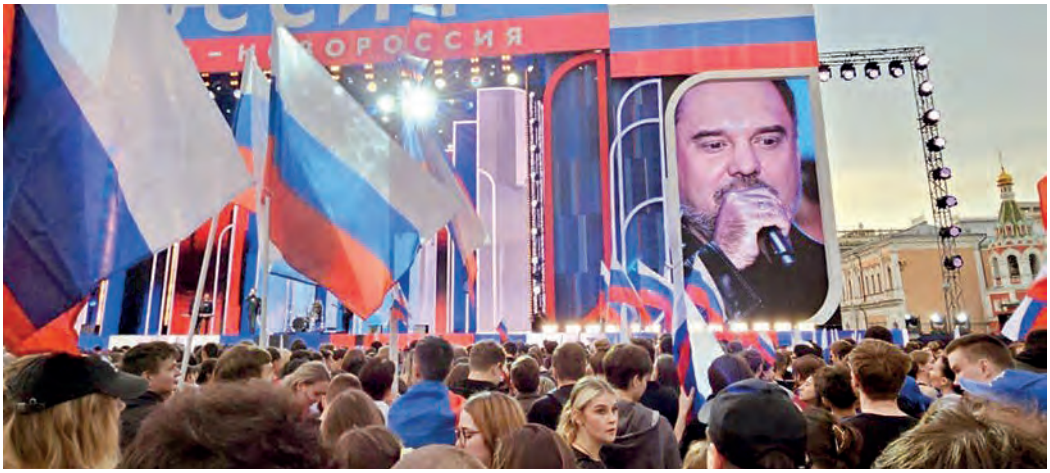
Єврокомісія назвала соцмережу X (колишній Twitter) найбільшим джерелом дезінформації. Натомість є й дуже помітні успіхи у боротьбі з нею. Найпотужніші світові комунікаційні інтернет-платформи, такі як Google, Meta, Microsoft, TikTok, відзвітували про заходи щодо скорочення поширення дезінформації. Таку об'ємну доповідь IT-гіганти надали вперше. Адже суворіше стежити за контентом їх тепер зобов'язує новий європейський закон про цифрові послуги. На прохання Брюсселя, цього разу акцент був зроблений на російській пропаганді та дезінформації, пов'язаній з війною в Україні. Так, з січня по квітень 2023 року: **YouTube** видалив понад 400 каналів та 10 блогів, залучених до організованої кампанії, пов'язаної з державним «Інститутом інтернет-досліджень» РФ; **Google** видалив майже з 300 інтернет-порталів рекламу сайтів, пов'язаних із російською держпропагандою; **TikTok** і **Meta** розширили зусилля щодо перевірки фактів різними мовами ЄС та співпрацюють з інформагентствами. Фактчекінг Meta охоплює 22 мови в ЄС. **TikTok** займається перевіркою фактів у контенті російською, українською, білоруською та 17 європейськими мовами. Він вивчив 832 відео, пов'язані з війною проти України, в результаті вилучивши 211 із них. За даними соцмережі, 30% користувачів відмовляються від наміру поділитися публікацією, коли бачать напис «неперевірений контент». Пошуковик **Bing** просунув нагору видачу перевіреної інформації і опустив неоднозначну за майже 800 000 запитів, пов'язаних із війною.

Про нібито «кримінальну справу» проти Залужного повідомляють росЗМІ. Приводом стало повідомлення українських ЗМІ про те, що правоохоронці провели бесіди з деякими військовими. На бесіду, нібито, приходили і до Залужного. Цю історію з радістю підхопила пропаганда. Мовляв, «у вузьких політичних колах цю справу вже називають «справою Залужного». В ОПУ заявили: «В Україні немає кримінальної справи проти Залужного, він не проходить ні як свідок, ні як підозрюваний чи обвинувачений. Це є вигадкою від першої до останньої букви».

В ОПУ заявили: «В Україні немає кримінальної справи проти Залужного, він не проходить ні як свідок, ні як підозрюваний чи обвинувачений. Це є вигадкою від першої до останньої букви»

Федеральний телевізор не сказав жодного слова про концерт на Красній площі, присвячений «Дню возз'єднання з Росією ЛДНР, Запорізької та Херсонської областей». Пояснення просте – його проігнорував Путін. Кремль лише опублікував його промову-«консерву» (заздалегідь знятий виступ, сюжет тощо). Цього разу не було навіть «гойди». Натомість була купа ображених. Пропагандист, автор та виконавець Z-пісень Аким Апачев не приховував роздратування: *«У Москві на Красній площі виступав Хабіб (не той, хто боєць, а той, хто співак). Не розумію, яке він має відношення до цього свята. Не розумію, яке відношення до нього має гурт «Руки вверх». Не розумію, що це взагалі було. Ще раз повторюся, у Москві пройшов концерт до «Дня возз'єднання Донбасу та Новоросії з Росією», на якому представники культури Донбасу та Новоросії представлені не були. Це як відзначати чийсь День народження та не покликати іменинника. Сам я того дня грав концерт у Геніческу. Це в тій самій Новоросії. Це там, куди майже ніхто з тих, хто виступав на Красній площі, не ризикне приїхати. Ось так і живемо...».* Пропаганда ще до «свята» визнавала його несправжність. Тому по-іншому й бути не могло: штучне «возз'єднання» – штучне свято.

«Російський паспорт» першої леді України в самій РФ був визнаний фейком (хоча б через розбіжність між датою видачі «паспорта» та його серією). Важко збагнути інше: як столичні видання повелися на це кустарне відео, зняте виключно для розкрутки інформсмітника з окупованого Севастополя, який і «знайшов паспорт РФ Зеленської під час обшуків націоналізованих у сім'ї президента України апартаментів» під Ялтою. До того ж із «Louis Vuitton» з місцевого ринку та фантиками псевдоєвро «з банки приколів». І усе це під саундтрек до дешевого НТВшного серіалу. Увесь цей антураж свідчить, що у пропаганди немає навіть почуття смаку і стилю. Хоча одного погляду на фронтвумен МЗС РФ Захарову достатньо для висновку: базарний стиль породжує й відповідного роду фейки.



2 жовтня 2023 року

У російських колах, які називають себе «інтелектуальними», почалось обговорення теми невдалого обрання літери «Z» – як символу війни з Україною. Першим був Дугін, підхопив Марков, продовжили інші. Це той самий випадок, коли віра росіян в символізм дійшла вже до смішного. Наприклад, після удару по штабу ЧФ РФ в окупованому Севастополі, вони не так журилися поразкою, як раділи, що вижила ікона флотоводця Федора Ушакова. *«Він не програв жодної битви. Через сторіччя непереможний адмірал продовжує захищати Севастополь і дарує впевненість у новій перемозі»*, – переконував росіян місцевий «губернатор» Развозжаєв. Символічний кінець одного з символів путінської війни спостерігався вже від її початку. З того часу його недоречність лише зростала. І дійшла до стадії вже публічного обговорення скасування.

У дискусії, яка розгорнулася в пропагандистських колах, Дугіну з його «вмирають за Русь і за Христа, а не за Z», вже радять «розповісти це мусульманам в окопах. І не видавати своїх фантазій за реальність».

Проте в «окоп з мусульманами» неочікувано прилетів не Дугін, а депутат Держдуми та лідер партії «Патріоти Росії» Геннадій Семигін. Він повідомив, що кадировському батальйону «Ахмат» *«доводиться стусанами заганяти солдатів ЗС РФ на поле бою»*. Семигін потім був змушений виправдовуватися, що його неправильно зрозуміли, а взагалі «зламали». Нічого нового. У Росії вже звикли будь-яку власну помилку списувати на славнозвісне «ЦІПсО». І в деяких випадках навіть не українську, а власну, російську – з боку інших «патріотів».

Віцеспікер Держдуми Ганна Кузнєцова заявила, що оборот від чорної трансплантології становить 7% бюджету України. Мовляв, Верховна Рада дозволяє вилучення органів без згоди донорів та їхніх рідних. Насправді тема «української чорної трансплантології» Москвою просувається давно і на всіх можливих майданчиках. Навіть підраховано: з 2014 року росіяни брехали про це понад 114 разів. Спростовувалася рідше. Бо починаючи з ОБСЄ, яка зробила це ще в 2014-му, всім вже набридло.





На зустрічі з представниками Центру стратегічних комунікацій Високий представник ЄС із зовнішньої політики Жозеп Боррель заявив, що агресія Росії проти України та країн Європи супроводжується масованими гібридними атаками, що означає пропаганду, маніпулювання інформацією, кампанії з дезінформації та кібератаки: *«Ми повинні протистояти цій гібридній війні та зокрема, боротися з дезінформацією. Це має високий пріоритет для Євросоюзу та України. Ми маємо виграти цю битву, тому що йдеться не лише про територію, а й про свідомість людей»*.

Віце-президент Єврокомісії Віра Юрова заявила про «безпрецедентний дезінформаційний масаж» під час нещодавніх парламентських перегонів у Словаччині. Зокрема, з хвилею дезінформації зіткнувся кандидат від партії «Прогресивна Словаччина» Міхал Шимечка, який посів друге місце за підсумками голосування. Проти Шимечки вперше у Словаччині були використані дипфейки: *«Він був першою мішенню, штучний інтелект грав із ним. Мене найбільше лякає, що подібними технологіями широко зловживатимуть автори, пропагандисти. Це може дуже погано закінчитися для європейської демократії»*.

А в сусідній зі Словаччиною Чехії голова контррозвідувальної Служби безпеки та інформації країни Міхал Коуделка заявив, що для поширення проросійської брехні в країні використовуються розсилки електронної пошти. Один із таких прикладів – про те, що в Чехії виробляли нервово-паралітичний газ «Новичок». Загалом він нарахував за останній час п'ять спроб РФ вплинути на події та громадську думку в Чехії. Крім того, Росія намагалася вплинути на останні президентські вибори. У січні 2023 року Sputnik виклав у відкритий доступ спотворений дипфейк Петра Павела, де він нібито каже, що Чехія має вступити у війну. Для цього російська сторона використала відносно ефективний монтаж реального відео.

4 жовтня 2023 року

Від погроз перетворити на радіоактивний попіл послідовно: Україну, Америку, Велику Британію, континентальну Європу та «умовну Познань» – пропаганда поступово перейшла до пропозицій застосувати ядерну зброю в «нових регіонах Росії» – Роботине. І ось нарешті настала черга старого регіону – Сибіру. Насправді від «Ну шо там тієї України, за два дні здолаємо» (у лютому 2022 року) до «термоядерної бомби над Сибіром» (у жовтні 2023-го) – ось це і є той симоньянський (та решти пропаганди) «переможний» шлях. Пропозиція Симоньян викликала невдоволення не тільки сибіряків, а й офіційних осіб у Москві. *«Симоньян не працює в офіційних органах, тому її слова не відображають офіційну позицію РФ»*, – заявив Пєсков. *«Симоньян як мінімум має вибачитися перед усіма жителями Сибіру, а тим паче перед тими, хто досі страждає від наслідків випробувань на Семипалатинському полігоні»*, – заявила депутат Держдуми від Алтайського краю Марія Прускова. Власне, це історія не про Симоньян. Це історія про те, що для Москви ніякої Росії не існує, вона для неї закінчується на МКАД. І пожертвувати Сибіром заради того, щоб вижити у власному «Кремлівському князівстві» (або втерти носа «англосаксам») для Симоньян не проблема.

Тим часом на ще не опромінених Росією її «нових регіонах» будують плани щодо захоплення «силою нашої зброї» території колишньої Російської імперії. Балицький пропонує звільнити Польщу та Фінляндію і пояснює, що «дипломатія» в цьому випадку вже не спрацює. Росія дійсно збирається воювати далі за: «Гельсінгфорс», «Ревель», «прибалтійські території», «нашу Варшаву» і т.д. І якщо хтось на Заході вважає, що Путіна можна зупинити на якійсь українській «38-й паралелі», і він на тому вгамується, то це велика помилка. І свої «балицькі» на Гельсінкі, Таллінн, Вільнюс, Ригу та Варшаву у нього знайдуться.





Видання «Нова вкладка» напередодні дослідило ще одну сферу діяльності РПЦ – так зване церковно-патріотичне виховання російських дітей, де проповідувана любов до ближнього химерним чином переплітається з пропагандою «покласти душу» у загарбницькій війні, а градус мілітаризму стрімко зростає. Наприклад: вихованці недільних шкіл не тільки збирають гуманітарку для окупантів, а й самі беруть участь у військових навчаннях, де з них кують «воїнів Христових». Доходи з благодійного православного ярмарку, які раніше направлялися до дитячих хосписів, тепер йдуть на допомогу сім'ям учасників «СВО». Тобто замість полегшення страждань одних дітей, РПЦ тепер витрачається на підготовку до війни і страждань інших. Залучають дітей і до молитов за російських солдатів. У травні в Краснокамську (Пермський край) пройшла хресна хода на підтримку війни, до якої приєдналися кілька місцевих недільних шкіл. Під час хресної ходи учасники читали нову молитву про Святу Русь, складену патріархом Кирилом у вересні 2022 року. У ній йдеться про тих, хто «ополчився» на Росію, і проситься про здоров'я для тих солдатів, які нині воюють з Україною.

А ось історія про те, як російські «патріотичні лускунчики» заробляють на дітях і «СВО». Путінський фонд культурних ініціатив оголосив цьогорічних переможців спеціального конкурсу в галузі культури та креативних індустрій, розподіливши 1,6 млрд рублів між відповідними патріотичними проєктами. Майже 38 млн рублів отримав «Лускунчик». Балет Чайковського на казку Гофмана також прив'язали до війни в Україні. «У спектаклі будуть проведені прямі паралелі між головним героєм, Лускунчиком, «захисником, втіленням доброї сили, шляхетності та справедливості» та сучасними героями, що віддають свої сили, а іноді і своє життя, за добро і мир, за світле майбутнє нашої великої країни», – обіцяють організатори шоу. Притягнули Лускунчика і до ТОТ України: «проєкт спрямований на вирішення інтеграції нових територій, створення єдиного культурного простору».

У РФ з'явилася відповідальна за «чорну трансплантологію» в Україні. Віцеспікерка Держдуми Ганна Кузнєцова розповіла, що «звільняючи Святогірськ, у дитячому будинку виявили документи про продаж



Ганна Кузнєцова: «Звільняючи Святогірськ, у дитячому будинку виявили документи про продаж дітей… Одним із платників була компанія «Coca-Cola»

дітей… Одним із платників була компанія «Coca-Cola». В «даркнеті» вона знайшла багато оголошень як про продаж самих дітей, так і їхніх органів. І все через те, що за її словами, в Україні нібито «дозволено робити операції з пересадки органів без узгодження з рідними». Дивно, що для чергового фейкування на цю тему було обрано саме Святогірськ. Адже це місто визволене Силами оборони понад рік тому – у вересні 2022-го. Тобто весь цей час у Росії мовчали, а тут вирішили вилити чергову порцію фейкового бруду не тільки на Україну, а і на «Coca-Cola». Жодного доказу, звісно, наведено не було. Але це й не потрібно. Схоже, Кузнєцову просто призначили відповідальною за «українську чорну трансплантологію» (так само як генерала Кирилова за «біолабораторну тематику»).

На 71-й день народження Путіна Кадиров вирішив зробити йому подарунок і запропонував тимчасово скасувати президентські вибори в РФ (призначені на березень) – на час, поки йде «СВО». Або ж залишити лише одного кандидата – Путіна. Насправді це – дуже чіткий маркер «успішності СВО». Рівно рік тому і так само на день народження Путіна, спікерка Ради Федерації РФ Матвієнко запропонувала Києву «негайно сісти за стіл переговорів». Тепер, як бачимо, показник «успішності» війни вже перейшов зі стадії ультиматумів Україні до обмеження виборчих прав громадян Росії. Адже в ній воєнного стану не оголошено.

Балицький офіційно попереджає, що з наступного року на ТОТ Запорізької області «перестануть надавати медичну допомогу людям з українським паспортом». А колишній «народний губернатор ДНР» Губарєв спокійно заявив, що через те, що Росія фізично не може вбити всіх українців, – *«доведеться створити концентраційні табори, щоб перевиховати місцеве населення»*. Насправді це і є звичайний фашизм.



На тлі нової війни на Близькому Сході (і особливо в перші години/дні ізраїльської трагедії, коли бойовики ХАМАС напали на мирних мешканців) пропаганда зловтішалася і глузувала. Та звісно, використала це для розповсюдження антиукраїнських фейків. Особливим попитом користувалася тема з західною зброєю, яка опинилася в руках терористів ХАМАС. Захарова заявила про «неконтрольоване розповзання західної зброї з України по всьому світу»: *«Запитайте у світових видань: скільки разів вони цитували наші дані чи проводили на їх підставі розслідування? Підказую: жодного»*. Відомий український військовий експерт Олександр Коваленко заочно відповів Захаровій: *«Все озброєння і техніка, що передаються Україні, контролюються та відстежуються. Якимось чином перепродати їх на так званому чорному ринку просто неможливо. **Немає жодного верифікованого факту такого продажу**»*. А ГУР МО України попередив, що спецслужби РФ проводять кампанію з дискредитації України на Близькому Сході. Наступним кроком мають стати фейкові звинувачення українських військових у продажі західної зброї для терористів на регулярній основі. В українській розвідці припускають, що метою можливої провокації є дискредитація ЗСУ та «повне припинення військової допомоги з боку західних партнерів».

А щодо бойовиків ХАМАС, то неонацистська ДШРГ «Русич» публічно бідкається, що не може долучитися до вбивств мирних ізраїльтян. Відомий військовий журналіст Сергій Гранкін у репортажі з Ізраїлю, говорячи про те, де він бачив такі ж звірства, які творить ХАМАС, каже: *«В Ізраїлі це порівнювати нема з чим. В Україні я був у перші місяці війни, якраз коли захоплювали Ірпінь, Бучу, розстрілювали машини, Чернігів, Суми. І я бачив цих людей, ці кадри, які вони мені показували на телефонах. Ось рівно те саме. Так само холоднокровно підходили, вбивали людей, жінок, дітей – з автоматів, з кулеметів, причому зовсім з діловим виглядом, начебто це робота»*.

10 жовтня 2023 року

Ще до узгодження «чорноморської зернової угоди» торгові судна вивезли частину зброї з України на продаж через Ліван. А звідти та потрапила до Палестини. Цю вигадану історію Z-ресурси оздоблюють «мукачівською». Мовляв, «після оприлюднення інформації в західних ЗМІ про український слід палестинської зброї, у Мукачеві почалися масові чистки. Затримано чиновників, військових і навіть дипломатів. Назріває дипломатичний скандал». Насправді СБУ та НАБУ офіційно підтвердили проведення обшуків у Мукачівській міській раді. Але відбувалося це у справі про передання у приватну власність частини центрального спорткомплексу міста. І жодного відношення до ХАМАС це не має. Навіть більше, в жодному із «західних ЗМІ» немає нічого про «мукачівський слід палестинської зброї». А про те, що все це «фабрикації та брехня», заявили в самому ЦАХАЛ, на який посилаються ті самі вигадані росіянами «західні ЗМІ». Інший вектор пропаганди – анонсування припинення західної (насамперед, США) допомоги Україні – через необхідність підтримки Ізраїлю. Мовляв, «болівар не винесе двох».

А на кремлівській ботоферми до антиукраїнського додався й антиізраїльський вибух. Репліки зі словом «Україна» вийшли на перше місце серед 4000 коментарів, залишених ботами з 7 жовтня в основних спільнотах VK, де було виявлено активність фейкових акаунтів та де згадуються слова «Ізраїль», «ХАМАС», «Палестина». Кремлеботи залишають лайливі коментарі під постами ЗМІ про прапори Ізраїлю на вулицях Києва. Наприклад: «Київ підтримує Ізраїль, бо Зеленський таким чином просить пощади за те, що продав ХАМАСу зброю». Цей вибух на кремлівській ботоферми дуже продуманий і організований. Тролі навмисно просувають суперечливі послання, щоб заплутати аудиторію і навіяти їй, що правди не існує, і щоб люди перестали вникати в суть проблеми. У них немає завдання бути послідовними, а часто навпаки: що більше плутанини, то краще.



Ще 8 жовтня у своїй програмі «60 хвилин» Скабєєва висміяла Ізраїль і натякнула, чому, на її думку, ЦАХАЛ проґавив атаку ХАМАСу. У відповідному відео вона показала ізраїльських жінок-військовослужбовців, які під час відпочинку танцюють під музику. Ізраїльська організація Terror Alarm відповіла їй так: *«Росія відкрито висміює жінок-солдатів ЦАХАЛу, викрадених ХАМАСом. Ізраїльтяни цього ніколи не забудуть. Після того, як ми розберемося з ХАМАСом та Газою, Москва поплатиться за те, що вона є світовою столицею антисемітизму. Це кровна обіцянка. Скабєєва також є законною мішенню»*. І вже після цієї погрози пропагандистка почала розгублено ніби жартувати про те, що стала «законною ціллю». А досвід у виявленні і знешкодженні злочинців (у цьому випадку – інформаційних) Ізраїль, як відомо, має дуже багатий. Тому Скабєєвій тепер дійсно є чого і кого боятися.

Після невдалої спроби пов'язати Київ з ХАМАС, Москва відчайдушно намагається притягнути Україну до іншого терористичного угруповання – ІДІЛ. Напередодні на цю тему розмірковував Медведєв, оздобивши свій «витвір» фотошопом з президентом Зеленським із бородою. А цього дня це зробив вже директор ФСБ Бортніков. Мовляв, «члени ІДІЛ та інші міжнародні терористи входять до складу ДРГ, які закидаються з України до Росії для нападів і терактів». Насправді набагато цікавішими виглядають «дивовижні» збіги у риториці ХАМАСу та Кремля. Риторика палестинських терористів щодо обґрунтування своєї війни з ізраїльтянами настільки повторює



Директор ФСБ Бортніков запевняє, що «члени ІДІЛ та інші міжнародні терористи входять до складу ДРГ, які закидаються з України до Росії для нападів і терактів»

кремлівську щодо України, що виглядає непристойно. Проте це не є таємницею. Як і регулярні зустрічі в Москві керівників ХАМАСу особисто з Лавровим (можливо, саме там вони й отримали відповідні «обґрунтувальні» методички). Як і дружні відносини з «Талібаном», показові теплі стосунки з Іраном (який не приховуючи підтримує ХАМАС). Така демонстративна дружба з терористами та вживання однакової риторики (в т.ч. і геноцидальної) вчергове свідчить про терористичну сутність власне путінської Росії.

Москва так завзято розганяла фейки про «українську зброю в руках ХАМАС», що не помітила, як підставилася сама. Посол Ізраїлю у РФ Олександр Бен Цві заявив, що «у лідерів ХАМАС тісні контакти з Москвою. І в день нападу, і після нього». Це не приховував і голова міжнародного комітету ХАМАС Алі Барака. Але проговорився він, власне, про зброю. За його словами, саме Кремль запропонував ідею налагодити виробництво автоматів АК і набоїв до них з офіційною російською ліцензією у Палестині. Крім того, як стверджує представник ХАМАС, у Секторі Газа є цілі фабрики, що виробляють ракетні установки дальністю до 250 км, а також міномети й т. д. Неважко припустити, що Москва не просто була в курсі, що такі виробництва існують та діють, а й усіляко сприяла цьому.

Вся пропаганда РФ, як за командою, кинулася на Ізраїль, уже прямо порівнюючи євреїв із нацистами. Радість Z-патріотів після атаки терористів ХАМАС змінилася «праведним гнівом» з приводу операції «Залізні мечі» в Секторі Газа. Риторика – буквально з радянських часів, на кшталт: «ізраїльська воєнщина». Весь спектр пропагандистського словника в наявності: від «концтабору» і «окупантів», до «євреїв-нацистів». «Комсомольская правда» пише: *«Ізраїль перетворив Газу на концтабір, а ...політична еліта та керівництво країни виявили себе справжніми нацистами та людиноненависниками... Прем'єр Нетаньяху оголосив, по суті, про остаточне вирішення «палестинського питання»* ...Гітлер і Гіммлер аплодували би нинішньому керівництву Ізраїлю, якби вони дожили до наших днів...». Цікава й інша цифра: 109 тисяч репостів антиєврейських наративів у російських соцмережах за три останні роки. Спалахи антисемітських настроїв і чуток серед росіян сталися на початку епідемії COVID-19 та на початку війни з Україною у 2022-му. Пояснення просте: коли відбувається щось погане і важкозрозуміле, росіянам потрібен образ ворога, на якого можна було б списати те, чого вони не розуміють. Саме євреї, в уявленні росіян, «вносять розбрат серед слов'ян».



■ Путін не сумнівається, що Україна постачає зброю бойовикам ХАМАС, нехай і неофіційним шляхом: *«були витоки з українських складів… «Чорний ринок» складається таким чином, що багато охочих купити, а в Україні через корупцію багато охочих продати»*. Особливо цинічно це пролунало на тлі того, що лише торік до Росії повернувся чи не найвідоміший світовий «збройний барон» Віктор Бут, який відбував покарання в США. Цікаво, що наративу Путіна про «чорний ринок зброї в Україні» виповнився рівно рік. У жовтні 2022-го на засіданні Ради керівників органів безпеки та спецслужб держав-учасниць СНД, диктатор заявив: *«Серйозні виклики формує «чорний ринок» зброї, що діє в Україні, в контрабанді якої беруть участь транскордонні злочинні групи»*. Відзначимо, з того часу і понині жодні моніторингові місії з НАТО (або окремо США) нічого подібного не виявили.

■ Цитатою дня стають слова Лаврова: «Зеленський дістав, звичайно, всіх». Так він прокоментував висловлювання румунської сенаторки Діани Шошоаке під час візиту президента України до Бухареста. Вона тоді зажадала повернення «румунських територій і поваги до румунів», які живуть в Україні та розгорнула папірець з картою «Великої Румунії». Слова Лаврова, ніби «випадково», потрапили у кадри телеканалу «Россия 1». Насправді Шошоаке є проросійським політиком, а місцева редакція російського рупора Sputnik, не соромлячись, визнала її «політиком 2021 року в Румунії». Крім того, Шошоаке: виступала за вихід Румунії з ЄС; закликала анексувати Чернівецьку область, Кагул, Болград, Ізмаїл, острів Зміїний; після рішення Києва внести її до санкційного списку через ці заклики, заявила, що «Україна – це фашистська держава, звідки їй погрожують розправою». Отже, Шошоаке – класичний приклад «агента путінізму», яких в різний спосіб використовує Москва. У цьому випадку – для маніпулювання російською телевізійною біомасою, яка вірить усьому, що скаже «Москва. Кремль. Путін». Навіть «випадково».



Особливо цинічно лунають слова про «український чорний ринок зброї» на тлі того, що лише торік до Росії повернувся чи не найвідоміший світовий «збройний барон» Віктор Бут



На 600-й день повномасштабного вторгнення Шойгу доповів Путіну про те, що «російська армія не лише утримує позиції, а й готується продовжувати реалізацію намічених планів». І звісно збрехав, що «*з початку контрнаступу ЗСУ втратили **1,5 тисячі бронемашин***». Навіть тут вони з Путіним не домовилися. Адже той 12 вересня називав іншу цифру – **«18 тисяч бронемашин»**. 5 жовтня він заявив, що «*Україна втратила **1900 бронемашин***». І ось 16 жовтня він мовчазно погодився з версією Шойгу: **«1,5 тисячі»**.

За ці 600 днів з'ясувалося, що якщо немає чітко визначених «цілей СВО», то відповідно немає і критеріїв їх досягнення. Тому у Кремлі можуть в червні казати, що «Україна демілітаризована», а в жовтні вже навіть не узгоджувати власну брехню з приводу кількості «тисяч демілітаризованої бронетехніки». Хоча, принаймні шість з «цілей СВО» можна вважати вже досягнутими: 1) консолідацію української нації, яка на декілька майбутніх поколінь буде негативно/вороже ставитися до Росії; 2) практично повне виключення РФ зі світової політики; 3) фактична втрата «Газпромом» європейського ринку, на освоєння якого ще з часів СРСР пішли десятиліття; 4) виключення РФ з усіх можливих світових культурних, наукових і спортивних форумів: від «Євробачення» до Олімпійських ігор; 5) оголошення особисто Путіна в міжнародний розшук з видачею ордера на арешт; 6) повномасштабна утилізація чоловічого населення РФ – адже жодна інша війна/збройний конфлікт, в якому брали участь РФ/СРСР після Другої світової, не забрали життя більше чоловіків, ніж зараз гинуть в Україні.

■ Путін напередодні свого візиту до КНР ледь на кланявся Сі Цзіньпіну в інтерв'ю Медіакорпорації Китаю фразами на кшталт: «нинішній лідер Китаю не прийшов на 5 хвилин покрасуватися на міжнародному майданчику». Але ця запопадливість аж ніяк не допомогла. Їй не знайшлося місця на сторінках Сіньхуа. Головна газета КНР «Женьмінь Жібао» на своєму сайті опублікувала дуже коротку версію інтерв'ю Путіна (в основному, залишивши похвали Сі). У паперовій версії газети за 15 та 16 жовтня ні Путін, ні його інтерв'ю взагалі не згадувалися. У випуску «Женьмінь Жібао» від 17 жовтня прізвище Путіна промайнуло лише раз – у короткій замітці на третій сторінці. Саме через демонстративне ігнорування ЗМІ КНР першого дня візиту Путіна до Пекіну у російських медіа доходило до смішного. На кшталт: «Путін першим увійшов на бенкет. Тепер достеменно зрозуміло, хто головний гість». Скабєєва брехала, що Путіна взагалі безперервно показують по усім китайським державним каналам. Насправді лише один із 17 телеканалів державного китайського телебачення (CCTV) того дня розповідав про Путіна.

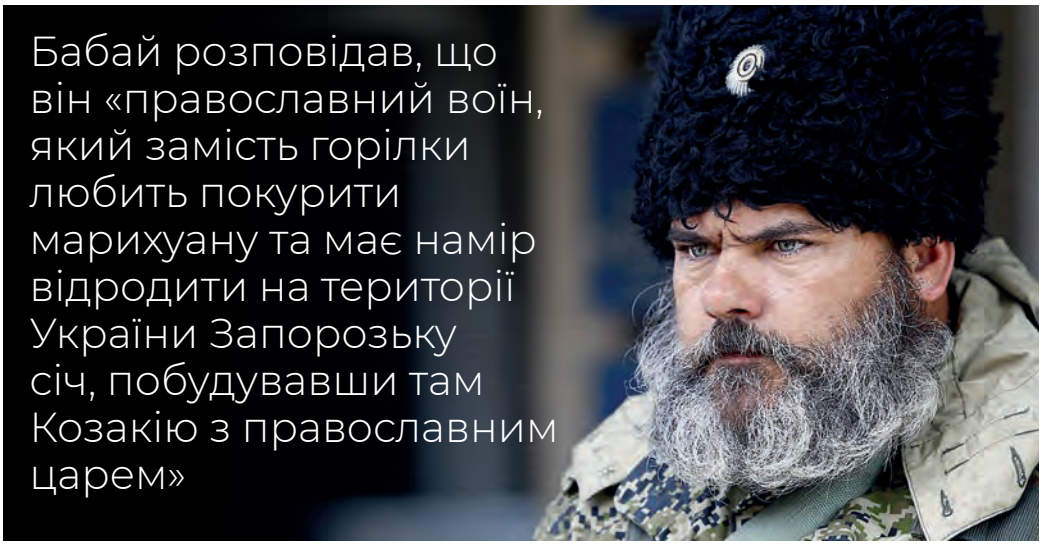
■ Росія отримує чергового ляпаса в ООН. Але якщо раніше це стосувалося тільки України, то цього разу вже Ізраїлю та ХАМАС. Рада Безпеки не прийняла російської резолюції щодо конфлікту між ними. Постпред РФ при ООН Небензя назвав результати голосування «підлим блокуванням прагнень врегулювання конфлікту». Насправді у своїй напівприхованій підтримці ХАМАСу Росія зайшла так далеко, що навіть не включила у свій варіант резолюції жодної згадки про цю організацію. Постпред США при ООН Лінда Томас-Грінфілд сказала, що палестинське угруповання влаштувало *«найбільшу різанину євреїв з часів Голокосту, загинуло більше тисячі ізраїльтян, проте запропонована Росією резолюція була представлена без консультацій, там жодного разу безпосередньо не згадується ХАМАС і засудження його дій»*. Останній (визнаний у США та ЄС терористичною організацією) вже заявив, що «цінує позицію президента Путіна та вітає зусилля Росії...».



Лінда Томас-Грінфілд: «Запропонована Росією резолюція була представлена без консультацій, там жодного разу безпосередньо не згадується ХАМАС і засудження його дій»

Путіна в китайських соцмережах часто-густо називають «симпатичним татком». І за цим ховаються загрозливі тенденції. Марія Репнікова – експертка з російсько-китайських відносин, професорка глобальних комунікацій в Університеті штату Джорджія в США – каже, що з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в китайських соцмережах почали масово з'являтися блогери, які нібито висвітлюють конфлікт із позицій російської пропаганди. На такі облікові записи підписуються сотні тисяч користувачів. Китайський сайт Newrank, який аналізує медіа в КНР, підрахував, що в липні 2023 року за хештегом #Wula (російською – «ура») в Douyin щодня переходили не менше 3,7 млрд разів. Іноді такого роду контент містить і відверто антиукраїнські ідеї. Навесні 2022 року в китайських соцмережах поширилося твердження, що місцеві чоловіки готові дати притулок українським біженкам, але лише молодим і привабливим. У березні 2022 року аналітики CNN оцінили близько 5000 постів, зроблених 14 урядовими медіа у китайській соцмережі Weibo. Із 300 постів, якими підписники ділилися найактивніше, 140 представляли у позитивному світлі Росію, а Україну – лише 15. Проросійською пропагандою в китайських соцмережах займаються й реальні китайці. У березні 2022-го видання The Conversation наводило цитати з постів Люка Вена (понад 4 млн передплатників у WeChat) та Chic friend (понад 600 тисяч передплатників у Weibo). Перший вихваляє Путіна за «миротворчу операцію в Україні», другий пише, що президент РФ «наодинці кидає виклик половині світу». На думку експертів у галузі китайських медіа, любов до Путіна та псевдоросійських блогерів у місцевому інтернеті культивує й уряд КНР у рамках саме антиамериканської пропаганди. Тому вихваляння Росії за розрив із Заходом допомагають китайським блогерам залучати велику кількість місцевих підписників.





Головним героєм російських сюжетів з Китаю став офіцер ВМФ РФ, який носить за Путіним так звану «ядерну валізку». Оператори акцентували камери саме на валізці. І все це було не просто так. Насправді напередодні Держдума ухвалила відмову РФ від Договору про заборону ядерних випробувань. А очільник РПЦ Кирил (Гундяєв) назвав «створення ядерної зброї божим провидінням». Отже, канонічне схвалення ядерного апокаліпсису отримано. Преподобний, відповідальний за «радіоактивний попіл» – призначений (Серафим Саровський із 1990-х років згадується у РПЦ як «покровитель ядерників», через те, що в Сарові знаходиться федеральний ядерний центр РФ).

В Україні загинув «Бабай». У росЗМІ цього «казака», не жартуючи, називали «символом русского мира». Можаєв (справжнє прізвище «Бабая») мав судимість за вирощування та збут конопель. Отримав за це 9 років колонії, але був звільнений умовно-достроково. Через свою зовнішність та піар став одним із найбільш впізнаваних «героїв російської весни». У 2014 році обіцяв за кілька днів «взяти Київ». Його образ як символ «русского мира» використовувався для створення пропагандистського мерча: кухлі, футболки, значки й тому подібне. Було навіть знято відеокліп про те, як Бабай лякає НАТО. Однак піар швидко закінчився. Згодом Можаєв утік вдруге. Але тепер вже з Донбасу до Криму. Гіркін, який тоді був одним із ватажків бойовиків «ДНР», звинуватив Можаєва у дезертирстві. Згодом Бабай скаржився журналістам, що живе в злиднях і змушений просити гроші на їжу у знайомих. В інтерв'ю у травні 2014 року Бабай розповідав, що він *«православний воїн, який замість горілки любить покурити марихуану та має намір відродити на території України Запорозьку січ, побудувавши там Козакію з православним царем»*. Ось і «побудував». Як і хотів: на українському Запоріжжі. Більшого символізму й вигадати важко.

Євген Сатановський, засновник і президент російського Інституту Близького Сходу, завжди публічно підтримував Путіна, а після 24 лютого став активним прихильником війни з Україною, викриваючи «українських нацистів» у різних ток-шоу, насамперед у «Соловйов Live». Але конфлікт в Ізраїлі став для Сатановського поворотною точкою. В інтерв'ю ізраїльському журналісту Олександру Вальману Сатановський назвав офіційного представника МЗС Марію Захарову *«шмарою, яка сильно випиває» і звинуватив її в тому, що вона не любить євреїв та Ізраїль і особливо цього не приховує»*. Насправді ставлення до Ізраїлю розкололо російське пропагандистське кубло. Сатановський і ізраїльський пропагандист Кедмі підтримали ЦАХАЛ. Соловйов не став приховувати, що Сатановський та інші експерти знаходяться у нього в штаті. Так було офіційно визнано, що усю дичину в етері несуть за гроші, а не тільки через переконання. До речі, вже після того, як Соловйов звільнив Сатановського, той не заспокоївся і назвав ще одного «генерального проповідника» путінського режиму – Медведєва – *«дрібним слабеньким лайном»*.

Ще одна історія про російську пропаганду на зарплаті трапилася в Ізраїлі, де лідер ліберального крила правлячої партії «Лікуд» Амір Вейтман у етері RT обговорював удар у районі лікарні в секторі Газа. RT назвав його «ізраїльським ударом». Вейтман сказав, що атаки на лікарню не було, і назвав це палестинською пропагандою, яку повторює RT: *«І це показує, що ви – місце брехні»*. При цьому наголосив, що його народ «вбивають нацисти». Ведучий RT спробував виправити ситуацію: *«Хтось може сказати, що щось схоже відбувається зараз в Україні з росіянами»*. У відповідь Вейтман заявив: *«Я розумію, що ви на російській зарплаті, і я розумію, що це російська пропаганда. Але ви маєте бути дуже обережними, тому що, коли ми закінчимо цю війну... після цього Росія заплатить. Росія підтримує нацистів, які хочуть здійснити над нами геноцид. Ми виграємо цю війну... Після цього ми не забудемо, що ви робите. Ми прийдемо і переконаємося, що Україна переможе...»*.





РосЗМІ отримали вказівки від Кремля не розповідати про злочини, які скоюють окупанти, що повернулися з України. Зокрема, найманцями та колишніми ув'язненими, які отримали помилування за участь у війні. Раніше таких рекомендацій не було, але тепер вони *«назріли, щоб росіяни не вважали бійців потенційними злочинцями, не боялися їхнього повернення»*. Але схоже, цю вказівку не отримало прокремлівське видання «Регнум», яке цього дня повідомило, що у місті Бійськ Алтайського краю співробітник Росгвардії, який повернувся з війни, вбив дружину. А про те, що ці, колись нібито «ввічливі люди», під час окупації України ґвалтували дівчат та жінок віком від 16 до 83 років, у РФ, звісно, мовчать і без темників. Натомість в офіційній доповіді Комісії, представленій Генасамблеї ООН, наголошується, що випадки сексуального та гендерного насильства, скоєного російськими військовими, задокументовані у дев'яти областях України. *«У розслідуваних випадках жертвами зґвалтувань стали 16-річна дівчина та жінки віком від 19 до 83 років. Більшість із них перебували у вразливому становищі. Одна з жертв 16 років була вагітною, троє – жінками похилого віку, деякі жили самі або з малолітніми дітьми чи з членом сім'ї, який має інвалідність»*, – йдеться у доповіді. Більшість інцидентів сталися в обставинах, коли окупанти вривалися до будинків жертв і погрожували зброєю або наміром вбити їхніх родичів. В деяких випадках один і той самий злочинець ґвалтував жертву два або більше разів. У двох випадках ґвалтували жертв у групі. Одну з жертв та її чоловіка застрелили після того, як вони повідомили про зґвалтування. При цьому російські військові вчиняли додаткові акти насильства щодо жертв, включаючи жорстоке побиття, душіння, удушення, завдання порізів і стрілянину поруч із головою жертви.

Ілон Маск назвав «дурнями» тих, хто вважає, що $60 млрд американської допомоги (які просить президент США Байден у Конгресу США) допоможуть Україні. А напередодні він назвав Україну та Росію «однією родиною» та закликав до перемир'я. Інакше, мовляв, це може призвести



«І що ж почує у відповідь американський лідер? Він почує, що Росії потрібні не просто окуповані українські регіони, а вся Україна», – наголосив Портніков

до Третьої світової війни. Відомий український публіцист Віталій Портніков пояснює, чому подібні «миротворчі» тези Маска шкідливі з точки зору саме глобальної світової безпеки. Він запропонував уявити, що ідеї Маска починають реалізовуватися. Так, новий американський президент (до прикладу, Трамп) спробує домовитися з Путіним про те, що готовий визнати суверенітет РФ над ТОТ України та припинити надання їй допомоги. За це Росія повинна буде пообіцяти припинити війну. *«І що ж почує у відповідь американський лідер? Він почує, що Росії потрібні не просто окуповані українські регіони, а вся Україна. Що США мають гарантувати, що жодна колишня радянська республіка не буде членом НАТО»*, – наголосив Портніков. Якщо уявити, що Вашингтон погодиться і з цим, то буквально за кілька місяців почнеться нова війна за інші колишні республіки СРСР. І так чи інакше Білому дому доведеться відповідати на ці дії РФ. Уявимо собі, що і тут прихильники поглядів Маска погодяться із тим, що Росія має на це право, і на наших очах воскресне СРСР. Але путінський. І він буде розмовляти з НАТО зовсім іншою мовою, ніж раніше. У такому випадку небезпека вже загрожуватиме Центральній Європі: гібридні війни, шантаж, вимоги вивезти з території цих країн новітнє західне озброєння. Тобто все, що зараз відбувається в Україні. І абсолютно очевидно, що рано чи пізно хтось з президентів США або РФ просто буде змушений в розпалі цього протистояння натиснути на «червону кнопку». І ось тоді почнеться Третя Світова війна із застосуванням ядерної зброї. Портніков підсумовує: *«Одна з ракет ударить по штаб-квартирі Маска і його біографія буде завершена, як і сотень тисяч, якщо не мільйонів людей, які разом із ним стануть жертвами його політичної дурості»*.



На держзрадника та колаборанта Олега Царьова в тимчасово окупованому Криму скоєно замах. (У 2014 році Царьов проголосив себе так званим спікером вигаданої країни «Новоросії». Але вже у 2015-му офіційно підтвердив її кінець. Мовляв, *«вона не вписується у план мирного врегулювання...»*). Звісно, у Москві призначили «вбивцю». Але вірогідно, що вже й сам Царьов не вписувався у інформкартину «переможної війни». У своєму останньому інтерв'ю (незадовго до замаху) «Царьграду», він заявив, що «24 лютого 2022 року ми вступили у війну, коли думали, що РФ має другу армію світу, але з'ясувалося, що це зовсім не так: у нас зв'язку немає, безпілотників немає» й т.д. Отже, щонайменше добалакався до «дискредитації армії РФ». До того ж, після замаху на Царьова, з'явилося відео Соловйова (датоване груднем 2022 року) з погрозами на його адресу: *«Олег, не треба влазити в ігри між російськими силовиками. Бо вони зрештою домовляться. А ті, хто опиняється між ними, можуть перетворитися на потерть»*.

The New York Times розповіла про те, як РФ намагається поширювати свою пропаганду у Центральній та Південній Америці: від Мексики до Чилі. Чергова інформкампанія РФ (вартістю $32 млн) лише розгортається, але Центр глобальної взаємодії Держдепартаменту США вже розкрив інформацію про відповідні дії Росії. У новій кампанії беруть участь московське «Агентство соціального проєктування», «Структура національних технологій» (СНТ), що спеціалізується на IT, та Інститут розвитку Інтернету, який очолює колишній куратор інтернет-політики у Кремлі Олексій Гореславський. (Ці організації перебувають під санкціями ЄС за поширення дезінформації. У тому числі за створення ресурсу новин Recent Reliable News, який випускав фейкові матеріали під виглядом статей реальних новинних медіа). Ідея в тому, щоб замовляти матеріали через мережу місцевих авторів та використовувати чат-боти зі штучним інтелектом для поширення статей у соцмережах.

28–29 жовтня 2023 року



У Кабардино-Балкарії підпалили єврейський культурний центр та залишили напис «Смерть яхудам (євреям – арабською)». У Карачаєво-Черкесії пройшов мітинг, на якому мешканці вимагали виселити євреїв зі своєї території. Серед вимог також – заборона на їхній в'їзд до республіки та звернення не здавати житло особам єврейської національності. У дагестанському Хасав'юрті влаштували збори біля готелю, де нібито живуть «біженці з Ізраїлю». Потім місцеві «небайдужі жителі» зажадали від усіх мешканців підійти до вікон, щоб переконатися у відсутності євреїв. Коли реакції не було, у вікна почали жбурляти каміння. Поліція, що приїхала на місце, дозволила кільком із присутніх зайти в готель і перевірити мешканців. Коли людей, схожих на євреїв, не знайшли, погромники попрямували для перевірки до місцевого готелю «Київ». Але найцікавіше було у Дагестані, де натовп захопив аеропорт Махачкали та перевіряв паспорти у пасажирів, вишукуючи громадян Ізраїлю. Приводом стали повідомлення, що літак із Ізраїлю нібито має привезти до Махачкали біженців, які житимуть у республіці. У цьому всьому сюрі бракувало головного – звинувачень України. І вони, звісно, не забарилися: мовляв, антисемітські акції на Північному Кавказі інспіруються за допомогою ЦІПсО. Учасників акцій звинуватили у «роботі на київський режим». Насправді навіть сумнівів не було, що наступними після українців росіяни почнуть організовано ненавидіти євреїв. Все до цього йшло, від побутового антисемітизму, якій дійшов вже до державного. Так Росія й показала СВОє чергове справжнє обличчя. Найсмішніше те, що Дагестан був ледь не у передовиках «визволителів України». А тепер навіть у Соловйова розвели руками: *«Ваші батьки та сини зараз героїчно воюють із нацистами в Україні, а ви ведетесь на провокації її пропаганди? Як в очі їм дивитися потім?»*.

Те, що напередодні здавалося недолугістю пропаганди щодо «українського сліду у погромі махачкалинского аеропорту», цього дня отримало підтримку самого Путіна. *«Непогано було б тим, хто так дбає нібито про громадян Ізраїлю, провести розслідування, чим займаються їхні спецслужби в Україні, якщо вони ініціюють погроми в Росії»*, – заявив диктатор. Отже, офіційна позиція Кремля оголошена: у всіх внутрішніх проблемах Росії винуваті Україна та Захід. Але в історії з тим, як «бандерівці» вплинули на розум дагестанців, головне слово «вплинули». Саме цим і пояснюється, як пропаганда примудрилася втовкмачити мешканцям РФ, що «українці – нацисти», «американці сплять і бачать, щоб розвалити Росію», «в Європі одні геї» і тому подібну маячню. Тепер цей ряд поповнив і наратив «треба різати євреїців» (саме так і пояснив маленький дагестанець, що він робить у аеропорту Махачкали).

Головний меседж на тлі махачкалинських подій: «саме Київ максимально зацікавлений у дестабілізації ситуації в Росії та її дискредитації на міжнародній арені». Заради його просування була вигадана історія про те, що чутки про нібито переселення ізраїльських біженців на територію мусульманських республік РФ запустив паблік «Ранок Дагестану», який адмініструється з України. Путін також пов'язав конфлікт на Близькому Сході та заворушення в Махачкалі з війною в Україні: *«Треба розуміти, де знаходиться павук, який намагається обплутати своєю павутиною всю планету. І хоче добитися нашої з вами стратегічної поразки на полі бою...»*. Керівник Дагестану Меліков, коментуючи заворушення в аеропорту Махачкали, визнав, що «упущенние было допущено» в інформаційній роботі правоохоронних органів. Цікаво, як всі ці «упущения» відбуваються на тлі вже проведеної тотальної зачистки усього російського інформаційного простору. В який, за задумом Кремля, вже «жодна миша» не має проскочити. Але подібним зізнанням російський чиновник підтвердив, що саме ця миша й довела критичну вразливість інформаційної стіни путінського режиму.

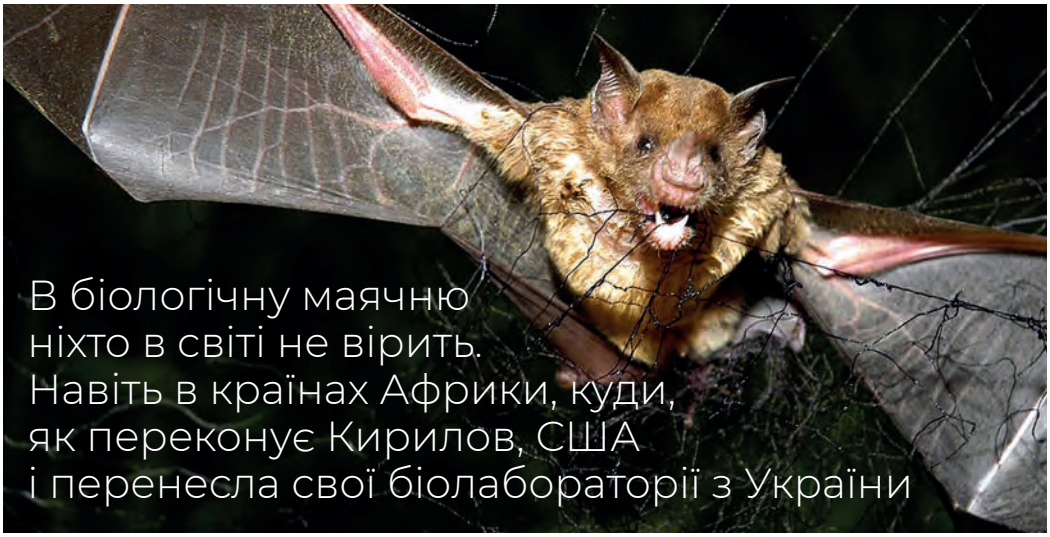


«Непогано було б тим, хто так дбає нібито про громадян Ізраїлю, провести розслідування, чим займаються їхні спецслужби в Україні, якщо вони ініціюють погроми в Росії», – заявив диктатор

*«СБУ та Нацполіція України **можуть націлюватися** на проведення провокацій із біологічною зброєю. Сценарій відпрацювали на тренінгу в серпні-вересні у Львові. Згідно з ним, у Миколаївській області фіксується поява випадків інфекційного захворювання на вірус грипу птахів, а далі у цьому звинувачують Росію. Модератором заходу була Філіпа Ленцос, членкиня керівної ради з біобезпеки Великої Британії»*, – запевняє «начхім» ЗС РФ генерал Кириллов. Загальновідомо, що він, Небензя та інші путінські «біороботи» почали «смертельний бій з українсько-американськими біолабораторіями» задовго до повномасштабного вторгнення. Але за весь цей час ані «воєнкори», ані інші пропагандистські рупори чомусь жодного разу так і не повідомили про «подвиг» якогось «хімзахисника-визволителя».
Або хоча б про рутинні «ратні будні підрозділу РХБЗ», який «долає наслідки чергової українсько-американської провокації проти Росії із застосування біологічної зброї».

Вся московська «хімія» відбувається виключно на рівні Кирилова з його нудними брифінгами або Небензі з його не менш нудними «бойовими комахами». Тому в цю біологічну маячню ніхто в світі не вірить. Навіть в країнах Африки, куди, як переконує Кирилов, США і перенесла свої біолабораторії з України.

Суд в Узбекистані ухвалив перший вирок у справі про найманство. 38-річного Ільдара Хайруліна засудили до п'яти років позбавлення волі за те, що у 2014–2015 роках він брав участь у боях на Донеччині в складі бандформування «ДНР». Насправді ця історія цікава не тільки з огляду на те, як демонстративно Ташкент відправив на нари «визволителя» України. Вона показова й тим, що Москва не менш демонстративно не вступилася за нього. Цей вирок – черговий сигнал для мігрантів, яких російське Міноборони в авральному порядку почало мобілізовувати: на історичній батьківщині їх чекає покарання, а Росія про них навіть не згадає.





«Чи дійсно росіяни хочуть війни?». Багато хто в Україні і світі ставив це питання на початку повномасштабного вторгнення. «Чи дійсно росіяни хочуть війни після стількох жертв?». Таке питання цікавить Україну і світ нині. **Насправді, більшість росіян підтримала б негайне припинення бойових дій в Україні. Але при цьому:** більшість опитаних (38%) не готові повернути Україні її захоплені території; три чверті респондентів підтримують дії ЗС РФ в Україні; якби мали можливість повернутися в минуле, більша частина опитаних підтримала би дії Путіна 24 лютого 2022 року; при цьому 62% респондентів впевнені, що «СВО» проходить «успішно». Цифри більш ніж красномовні. І щодо причин війни і щодо необхідності її продовження. Зауважимо, це дослідження проводила не кремлівська соціологічна «контора» (на кшталт ВЦИОМ або ФОМ), і питання ставилися цілком конкретні (а в умовах сучасної Росії – навіть провокаційні). Але, як бачимо, на провокації росіяни не піддаються і підтримують війну проти України.

А тим часом «бандерівці» після дагестанців взялися за чувашів. З'явилося повідомлення, що 29 жовтня на Запорізькому напрямку батальйон із чувашськими мобілізованими одночасно втратив від 60 до 120 осіб. Влада Чувашії приховує правду. Військком республіки погрожує відповідальністю за поширення «недостовірної» інформації, а очільник регіону Олег Ніколаєв звинувачує українські Telegram-канали у «розповсюдженні цієї брехні» та бідкається з приводу її впливу на місцевих жителів. Отже, новий офіційний тренд Росії стає все більш очевидним: звинувачувати Україну та Захід не тільки у своїх бідах, а й у впливі на мізки мешканців РФ. Що ж, можливо хоч так до них можна буде достукатися. Хоча, зважаючи на останні показники підтримки війни та Путіна, – навряд чи.

2 листопада 2023 року



Міжнародний арбітражний суд в Гаазі повністю задовольнив позов української компанії ДТЕК проти Російської Федерації за захоплені активи в тимчасово окупованому Криму. Арбітраж присудив виплатити компенсацію збитків у розмірі $267 млн, що включає проценти та судові витрати на дату рішення. Нарахування відсотків триватиме до моменту повної сплати всієї суми збитків. Насправді це історія про те, що справедливість рано чи пізно наздожене агресора (цей судовий процес тривав з 2017 року). У квітні цього року Арбітражний трибунал при Постійній палаті третейського суду в Гаазі також зобов'язав РФ сплатити НАК «Нафтогаз України» $5 млрд за шкоду, заподіяну захопленням активів цієї компанії у Криму. Станом на серпень цього року загальні втрати активів українського бізнесу оцінюються на рівні $11,4 млрд. Від початку війни пошкоджено або зруйновано щонайменше 426 великих і середніх приватних підприємств та держкомпаній. 17 лютого 2023 року уряд Нідерландів схвалив рішення щодо створення в Гаазі Реєстру збитків, завданих Україні російською агресією. Він став першим компонентом всеохоплюючого механізму репарацій, покликаного забезпечити виплату Росією повного фінансового відшкодування за вчинені війною збитки. То ж далі – буде.

Як виявила «Новая газета. Европа», 1150 компаній на ТОТ України були зареєстровані у російській юрисдикції. 80% цих компаній фігурують у реєстрі юросіб України, тобто існували до початку окупації, а потім були переведені до російської юрисдикції. Серед них агрохолдинги, хлібокомбінати, гірничодобувні компанії, заводи, підприємства харчової промисловості, ринки, мережі аптек, торгові центри та багато інших. При цьому з тисячі компаній у російському реєстрі лише у 260 вказано власника. Основна причина – спроба рейдерів уникнути санкцій. Деякі підприємства на ТОТ, де змінили власників, використовують для потреб ЗС РФ. Зокрема, «Бердянські жниварки», які випускали до війни сільгосптехніку, тепер примусили робити для окупантів протитанкові їжаки.

Пропагандист Гагін в контексті війни на Близькому Сході стверджує, що українська зброя, надана західними партнерами, потрапляє до «різних зацікавлених організацій». Насправді, навіщо Україні (яка сама конче потребує сучасної західної зброї) продавати її «наліво», пропаганда не пояснює. Просто продовжує штампувати подібні сюжети. Минулого тижня, нагадаємо, стало відомо, що ХАМАС мало того, що допустив знімальну групу RT у тунель під Сектором Гази (чи не єдину зі світових ЗМІ), так ще й не приховував сучасні російські протитанкові ракети «Корнет» у своєму розпорядженні. Звісно, у сюжеті немає ані натяку, ані згадок про «зброю з України» на кшталт NLAW, Javelin чи інших західних зразків. Тих, про наявність яких Гагін так завзято переконував аудиторію «РИА Новости», що здається, зумів переконати також ізраїльський телеканал «Кан-11».

Наприкінці минулого місяця його ведуча Айла Хасон включила у свою програму раніше спростоване Центром стратегічних комунікацій відео та фактично звинуватила Україну у передачі зброї Заходу терористам. Але така передача неможлива в принципі, адже у Штутгарті працює контрольний центр EUCOM Control Centre of Ukraine, який відповідає за контроль надання і використання зброї Заходу. За майже два роки повномасштабного вторгнення з їхнього боку не було жодних претензій. До того ж завдяки інтеграції натівської логістичної системи LOGFAS із модулем «COTA» забезпечується повний контроль кожної одиниці зброї, що потрапляє на територію України, від країн-союзників.

Американський посол в Україні Бріджит Брінк у коментарі Fox News заявила, що посольство США здійснює посилений нагляд за допомогою Україні – цим займається третина персоналу представництва, а також представники Офісу генерального інспектора з трьох різних відомств. *«Можу сказати, що жодна одиниця техніки не була використана не за призначенням. Так само, як і жодна одиниця гуманітарної допомоги чи будь-якої іншої прямої бюджетної підтримки чи інших видів допомоги»,* – наголосила Брінк.



Бріджит Брінк: «Можу сказати, що жодна одиниця техніки не була використана не за призначенням»

4–5 листопада 2023 року



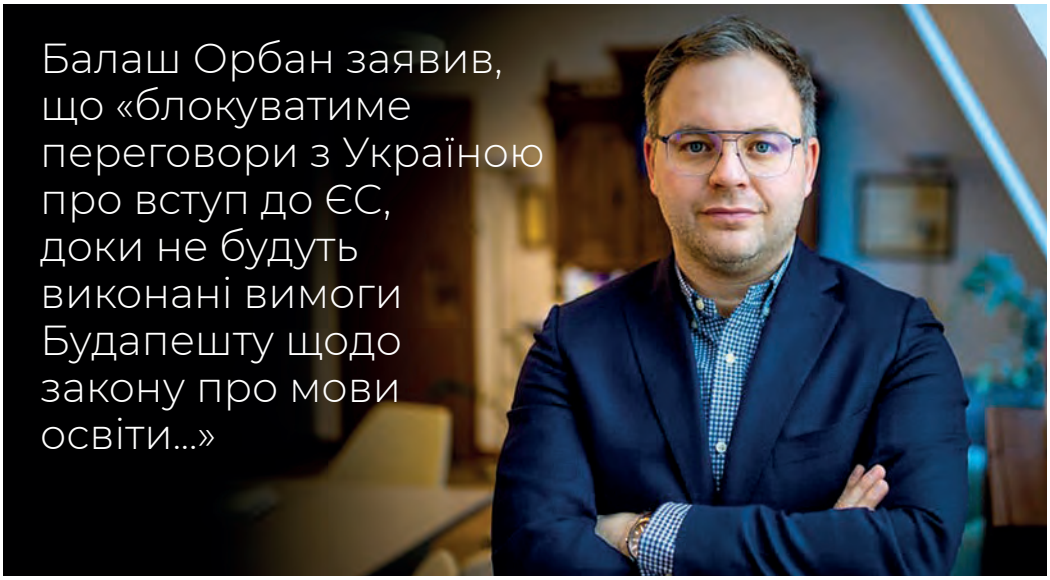
СБУ повідомила про підозру патріарху РПЦ Кирилу у звинуваченні за статтями про посягання на територіальну цілісність України та виправдовування збройної агресії РФ. За даними слідства, він використав підконтрольні йому релігійні громади РПЦ, а також представників УПЦ (МП) в Україні для поширення пропаганди. Вже зібрана відповідна доказова база. Але на окрему згадку заслуговує участь РПЦ і в іншому злочині – сприянні депортації українців. Науковець, історик-міжнародник, релігієзнавець Владислав Гаврилов вказує, що найвідомішими місцями утримання депортованих українців на початку повномасштабного вторгнення були монастирі та благодійні заклади єпархій, розташовані у прикордонних областях. У дописі від 26 лютого 2022 року на офіційному сайті Московського Патріархату йдеться про розміщення 30 депортованих українців на території Іверського жіночого монастиря Ростовської єпархії, 23 – у Новочеркаську (21 з них – вихованці дитячого будинку з Донецької області), 40 осіб – у церковному закладі Шахтинської єпархії Донської митрополії. У звіті про «допомогу біженцям» від 20 квітня 2022 року також йдеться про притулки в станиці Маницькій Каменськ-Шахтинського району, церковні пункти розміщення біженців в Успенському монастирі Тверської єпархії, єпархіальний центр матері та дитини в Бєлгороді, Ковалівський дитячий будинок Костромської єпархії. За 9 місяців повномасштабного вторгнення географія єпархій, які «допомагають» депортованим українцям, значно розширилася. Якщо в перших звітах від березня 2022 року офіційний сайт Відділу з питань благодійності та соціального служіння РПЦ згадував близько 30–40 єпархій, то в офіційному звіті від 17 листопада 2022 року озвучено 58 церковних установ, де утримували примусово переміщених українців.



«Українські шахраї вимагали півмільйона євро від імені ХАМАСу в родини загиблої громадянки Німеччини Шані Лук, яку викрали та вбили бойовики». Про це нібито свідчить розслідування поліцейських, про яке повідомляло німецьке видання WDR, – пишуть російські Telegram-канали. Насправді видання WDR не публікувало жодного матеріалу про зловмисників з України, які намагалися нажитися на горі сім'ї викраденої в Ізраїлі дівчини, – пише StopFake. «Скриншот», опублікований пропагандистами, свідчить про те, що новина була опублікована 30 жовтня. Втім, ні в той день, ні в той тиждень не було жодних новин про вимогу грошей у родини Шані Лук. Немає такого розслідування й у інших авторитетних німецьких медіа. Отже, росіяни просто вигадали цю новину, щоб дискредитувати українців. Навіть пам'яттю Шані Лук не гидували.

Напередодні Путін оголосив новий короткий курс політичної історії Росії: *«Олександр Невський їздив до Орди, вклонявся її ханам, отримував ярлик на князювання передусім для того, щоб ефективно протистояти нашестю Заходу. Чому? Тому що ординці поводилися нахабно, жорстоко, але не торкалися головного – нашої мови, традицій, культури, на що претендували західні завойовники»*. Як вважають експерти, передусім це сигнал про чергове радикальне перезавантаження російської державної ідеології. Адже головним історичним наративом завжди вважалося, що саме Русь врятувала Захід від навали Орди. Тепер Захід – підступніший за татаро-монголів, а вони постають чи не єдиними її стратегічними партнерами. Отже, придворний історик Мединський знову має непочатий край роботи. Переписувати історію Росії тепер доведеться вже з самого початку. Але йому не звикати.

7 листопада 2023 року



Політичний директор угорського прем'єра Балаш Орбан заявив, що *«блокуватиме переговори з Україною про вступ до ЄС, доки не будуть виконані вимоги Будапешту щодо закону про мови освіти...»*. Але за мовними претензіями Будапешта до Києва, цілком ймовірно, ховаються інші причини. У лютому цього року Інститут центральноєвропейської стратегії провів соціологічне дослідження, згідно з яким 40% опитаних українців вірять у територіальні претензії Угорщини на Закарпаття. Хоча серед його мешканців жодних сепаратистських настроїв немає. *«Прем'єр-міністр Орбан свідомо чи несвідомо зробив угорську громаду України учасником цинічної та прагматичної політики. Це, на жаль, зручно йому. Але з погляду людей, відносин між народами, націями – це, звісно, велика безвідповідальність»*, – вважає директор Інституту центральноєвропейської стратегії Дмитро Тужанський. Жодних мовно-освітніх проблем в Україні, про які каже Угорщина, не існує. Натомість є проблема використання подібних тез для чогось іншого. Москва свою криваву вакханалію в Україні теж свого часу починала з «утисків російськомовних».

Росіяни скоординовано поширюють відеозвернення Залужного, створене за допомогою технології дипфейк. У цих відео Головнокомандувач ЗСУ нібито закликає українців вийти на площі своїх міст, а військових – не виконувати «злочинні накази» влади. *«Офіційно повідомляємо, що все воєнно-політичне керівництво України єдине, мета – перемога над ворогом – незмінна і жодний фейк, наскільки технологічно зробленим він не був, не вплине на її досягнення»*, – наголошує СтратКом ЗСУ. В Офісі президента Зеленського зазначили, що поширення такого фейку свідчить про «низький інтелектуальний рівень росіян, які до того ж за два роки так і не вивчили, що таке Україна».

Через місяць з початку війни між ХАМАС і Ізраїлем пропаганда почала відверто маніпулювати цифрами. Мовляв, у Секторі Газа вбито майже стільки ж цивільних, скільки від початку війни в Україні. Наратив простий: Ізраїль «знищує мирних жителів без огляду на міжнародне гуманітарне право» в той час, як Росія воює «високоморальною високоточною зброєю». Підсилюють його (із цілком зрозумілих причин) й офіційні особи. Наприклад, палестинський прем'єр-міністр Мухаммед Штайє. Насправді порівнювати цифри жертв серед мирних жителів – не стільки невдячна, скільки відверто цинічна справа. Однаково страждають всі: і українці, і палестинці з ізраїльтянами. Страждання не вимірюються цифрами. А порівняння ситуації в Україні та Секторі Гази взагалі некоректне. Щонайменше з двох причин. **Перша** неприховано лежить на інформаційній поверхні: через неможливість потрапити до ТОТ не можна підрахувати й кількість жертв мирного населення на них. **Друга** – прихована. Російська сторона не оприлюднює ці цифри і жодних відомостей (або хоча б коментарів) на цю тему не дає. Путіна зрозуміти можна – якщо він озвучить реальну кількість загиблих мирних українців, то весь світ (разом із палестинським прем'єром Штайє) жахнеться справжній ціні «русского мира».

«*Тарас Шевченко пророкував, що відбуватиметься зараз з Україною у вірші: «Бідняк плаче, багач скаче, а влада грабує. Бідний люд синів убитих на війні ховає. Багач ситий і пихатий весілля справляє*». Цей текст масово поширюють у соцмережі Facebook. Звісно, Шевченко не писав цього вірша – такого тексту немає в його добірках, написаний він не у його стилі. Українська письменниця Оксана Забужко вважає, що ці вірші *«склепані в стилістиці малописьменного графомана... Відчуття стилю в умовах інформаційної війни рятує від дуже багатьох пасток. Стиль, холера, стиль: як би не маскувалась чекістська гопота, як би не кувала собі голосочок, як у казці про вовка й козенят, – стиль обов'язково їх видасть»*, – зазначає Забужко.



10 листопада 2023 року



Представник РФ Геворгян, який працював у Міжнародному суді ООН з 2015 року (а у 2021-му став його віце-головою), отримав лише 77 голосів на Генасамблеї ООН, посівши передостаннє місце серед усіх кандидатів на нову каденцію (випередив за рівнем підтримки лише представника Конго). Подія непересічна. І не лише тому, що представник РФ вперше за 77 років не зміг обратися до «Світового суду» (так неофіційно називають Міжнародний суд ООН, який вирішує правові суперечки між державами та дає консультативні висновки з правових питань, переданих йому іншими уповноваженими органами ООН). Вотум недовіри російському судді має не лише символічні, а й реальні наслідки. Тепер у Москви не буде гарантованого голосу у справах проти неї. А таких, як відомо, вже багато. І буде ще більше.

«Заяви про те, що президентські вибори в Україні цікаві лише Росії, автоматично підтверджують, що мир цікавий лише Росії. У цьому контексті було б добре знати думку українського народу з приводу виборів, бо саме він платить життям за рішення свого президента». У цьому переконують на іспаномовній версії пропагандистського Sputnik. Ті та інші московські наративи просуваються дуже активно у Латинській Америці та й взагалі в іспаномовному світі. *«Sputnik і RT так само важливі для російської присутності в Латинській Америці, як і військова співпраця»*, – констатує іспанський Королівський інститут Елькано. Sputnik Mundo і RT en Español вже входять до топ-15 найбільш відвідуваних сторінок соцмережі X. Держдепартамент США розповсюдив заяву, в якій, зокрема, йдеться, що РФ щедро фінансує кампанію з дезінформації по всій Латинській Америці, мета якої – підрив підтримки України та поширення антиамериканських та антинатовських настроїв. *«Теми інформаційних операцій насамперед зосереджені на спробах переконати латиноамериканську аудиторію в тому, що війна Росії проти України справедлива, і що країни Латинської Америки можуть об'єднатися з РФ, щоб перемогти неоколоніалізм»*, – зазначають у Вашингтоні.

Теми інформаційних операцій зосереджені на спробах переконати латиноамериканську аудиторію в тому, що війна Росії проти України справедлива, і що країни Латинської Америки можуть об'єднатися з РФ, щоб перемогти неоколоніалізм



Від рутинного розповсюдження фейків та пропаганди Росія перейшла до відвертих провокацій. І як привід знову використала війну Ізраїля та ХАМАС. Французьке видання Le Monde повідомило, що мережа дезінформації в Європі, яку називають «Двійник», була головним розповсюджувачем фотографій із зірками Давида, які малювали тими днями в Парижі. У причетності до «Двійника» МЗС Франції ще у червні звинувачувало РФ – через створення фейкових сторінок місцевих ЗМІ та органів влади, а потім поширення їх у соцмережах. А за появою зірок Давида на французьких будинках стоїть проросійський молдовський підприємець Анатолій Призенко. Слідчі вважають, що їх малювали двоє громадян Молдови, які вже затримані. Ще одна людина відповідала за те, щоб сфотографувати результат та надіслати знімки Призенка для поширення. Правоохоронці підозрюють, що вони виконували схожі завдання і в інших європейських країнах. Паралельно російськомовні Telegram-канали, які регулярно транслюють контент «Двійника», публікували фото антисемітських графіті, поширювали знімок Паризької соборної мечеті, на яку приклеєні наліпки з палестинськими прапорами та словами «Франція, ти наступна». Матеріали про появу зірок Давида в Парижі публікували і російські державні медіа. «У Франції зростає кількість проявів антисемітизму», – повідомляло РИА Новости. На сайті «Радіо Sputnik» після цієї акції з'явилася колонка із заголовком «Франція не може (і не хоче) боротися з антисемітизмом». Розрахунок простий – у Парижі часто відбуваються акції протесту (згадаємо «Жовті жилети»), які періодично переростають у запеклі протистояння з правоохоронцями. Тож вірогідно, таким чином Москва намагається розгойдати ситуацію. І використовує для цього усі засоби – від звичайних фейків до відверто провокаційних – як із зірками Давида на будівлях. Саме так, нагадаємо, свого часу вчиняли нацисти в Німеччині. До чого це зрештою призвело – відомо.

12 листопада 2023 року

Ілон Маск порадив президенту Зеленському *«не відправляти цвіт української молоді вмирати в окопах. Не потрібно цього робити, незалежно від того, чи він вестиме діалог з Путіним чи ні»* і додав, що *«варто співчувати російській молоді, яка не хоче бути в окопах, але вона там бути повинна»*. Радник голови ОПУ Подоляк відповів, що *«коли хтось за тисячі км від війни розмірковує про чужі долі, пропонує Україні погодитися на «переговори/капітуляцію» після 600+ днів кривавого геноциду, він насправді пропонує дозволити Росії продовжити скоювати злочини, вирізати цивільне населення, вбивати глобальні правила. Поки світ остаточно не захлинеться демократичною кров'ю й не визнає тиранів глобальними лідерами.*
І якщо з кровожерливістю росіян усе зрозуміло, то що рухає окремими громадянами Країн Демократії, які так і не зрозуміли суті цієї війни, її природи та справжньої мети Росії?». Медведєв підтвердив те, що казав Подоляк і фактично пояснив Маску «суть цієї війни»: *«...Непогано, але важливо йти далі. Треба визнати, що Одеса, Миколаїв і Київ, і практично решта – ніяка не Україна. Після цього лише три кроки до визнання очевидного: Зеленський, який не йде на вибори – не президент, а узурпатор; Українська мова – не мова, а суржик; Україна – не країна, а штучно зібрані території»*. Тобто Медведєв прямим текстом вказує Маску та іншим світовим «миротворцям», що у планах Москви аж ніяк не «діалог з Путіним» і тим паче не «співчуття російській молоді, яка не хоче бути в окопах», а натомість – «Одеса, Миколаїв і Київ» і подальше захоплення нових українських територій. Цікаво, чи зрозуміє Маск Медведєва цього разу? Навряд чи.



Головні російські державні видання, з посиланням на Міноборони, повідомили про «перегрупування» військ у районі Дніпра. А потім різко передумали та видалили цю новину. У Шойгу розсилку повідомлень назвали провокацією, яка, ймовірно, надійшла з території України. У Z-каналах з'явилася версія про те, що журналісти ТАСС та РИА Новости просто випадково опублікували торішню новину про відступ із Херсона (Суровікін оголосив про це 9 листопада 2022 року). Насправді ця версія не проходить. Адже у повідомленні держагентств з посиланням на МО РФ згадується угруповання військ «Днепр». Але про його існування офіційно стало відомо лише цього року і аж ніяк не в листопаді минулого. Отже, офіційна версія Шойгу виглядає приблизно так: хтось зайшов у систему інформаційного забезпечення МО РФ і за «завданням українців» розіслав з нього центральним росЗМІ повідомлення про те, що настав час приймати чергове важке, але необхідне рішення. Більшого натяку на вразливість власної інформаційної безпеки й вигадати важко.

І про чергову поразку російської пропаганди. Не тільки на інформаційному фронті, а й на електоральному. Ще на початку лютого цього року віцепрезидент Бундестагу Вольфганг Кубіцкі виступив з різкою критикою депутата від партії «Альтернатива для Німеччини» (AfD) Штеффена Котре, який взяв участь у програмі Соловйова. *«Коли депутат від AfD шукає публічної солідарності з людиною, чия програма тижнями ставить під сумнів право на існування і легітимність німецької держави, це говорить саме за себе»*, – заявив Кубіцкі. Тоді Котре у програмі Соловйова заявив, що «приголомшений» німецькими поставками зброї в Україну і порівняв ситуацію з Другою світовою війною, коли німецька зброя також використовувалася проти росіян. Стало відомо, що Котре програв на муніципальних виборах. І не дарма. Він викликав огиду вже не тільки в Бундестазі (де також розносив фейки про біолабораторії), а й у звичайних німців своєю ультраправою риторикою та відвертою російською пропагандою.

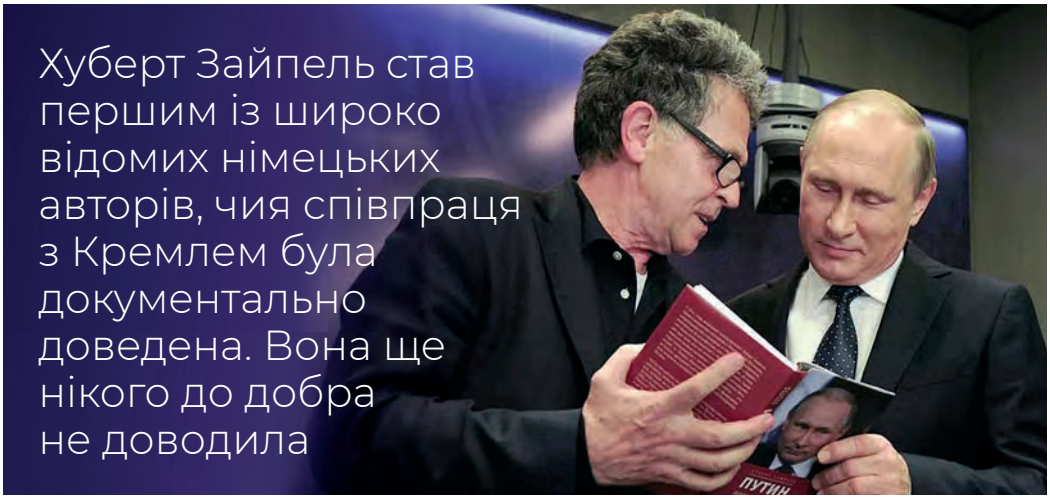


Вольфганг Кубіцкі: «Коли депутат від AfD шукає публічної солідарності з людиною, чия програма тижнями ставить під сумнів право на існування і легітимність німецької держави, це говорить саме за себе

14 листопада 2023 року

■ Фейк про те, як ніби перша леді України Олена Зеленська придбала в США прикрас на понад мільйон доларів у ювелірному бутіку Cartier на П'ятій авеню в Нью-Йорку, поширили російські ЗМІ з посиланням на нігерійську газету The Nation (яку до цього неодноразово звинувачували у поширенні фейків) ще на початку минулого місяця. Тоді ж він був і розвінчаний. Але в РФ вигадали продовження історії: як виявилося, Зеленська ще й посварилася з темношкірою продавчинею з Cartier, яка потім у соцмережах зі сльозами на очах жалілася, що її за це звільнили. Сюжет про це дав у своїй програмі головний бісогон пропаганди Міхалков. Згодом стало відомо, ким є насправді ця «американська продавчиня». На її аватарі в Instagram зображений Путін і в неї рівно нуль підписників. А сервіс з розпізнавання облич ідентифікував її як студентку з Санкт-Петербургу Габріель Його, яка дає уроки французької та англійської мови вартістю 1000 рублів (402 грн) за годину. Мабуть спроба зі сльозами на очах дискредитувати Олену Зеленську обійшлася їй ще дешевше.

■ Німецьке видавництво Hoffmann und Campe припинило продаж книг відомого журналіста Хуберта Зайпеля про Путіна. Як повідомляє Der Spiegel, на відмову від продажу книг Зайпеля видавництво пішло після того, як виявилося, що той багато років отримував фінансування від структур російського мільярдера Мордашова, який з 2022 року перебуває під санкціями ЄС як особа, близька до Путіна. У оприлюднених документах йдеться, що гонорар Зайпеля загалом становив 600 тисяч євро. Сам він стверджує, що лише отримував фінансування, але Москва ніяк не втручалася у зміст його книг і не намагалася впливати на його думку. Але при цьому про конфлікт інтересів не повідомляв. Після публікації розслідування німецькі ЗМІ, на які працював Хуберт Зайпель, заявили, що «почуваються обдуреними». А він став першим із широко відомих німецьких авторів, чия співпраця з Кремлем була документально доведена. Вона ще нікого до добра не доводила.



США виділили $1 млн Міжнародному центру з розслідування агресії РФ проти України (ICPA). *«У той час, як Росія продовжує грубо порушувати міжнародне право, а розв'язана Путіним війна породжує невимовні страждання, ми, як і раніше, співпрацюємо з Україною та міжнародною спільнотою, прагнучи притягнути до відповідальності винних у злочинах, скоєних в ній. Прокурори з низки країн, у тому числі з США, вже співпрацюють у рамках ICPA, забезпечуючи формування доказової бази та проведення надійних і незалежних розслідувань»*, – заявив Держдепартамент.

Відомого пропагандиста Армена Гаспаряна засудили в Україні до 10 років. Ще у 2018-му той видав книгу, в якій просуває наративи про «неспроможність української держави» та закликає керівництво РФ напасти на Україну. Насправді саме Гаспарян першим у Росії вжив термін «денацифікація» стосовно України. Його книга так і називалася «Денацифікація України. Країна невивчених уроків». У ній стверджується, що Україна нездатна до подальшого існування, а українська нація є «неповноцінною» та «другосортною». Тому, писав Гаспарян, Росія має провести «денацифікацію», зокрема, розпочавши воєнні дії на українській території. При цьому він виступав за створення фільтраційних і концентраційних таборів для українців і навіть за повне їх винищення. Ідеї Гаспаряна знайшли жвавий відгук у Кремлі. Управління справами президента РФ навіть закупило твір пропагандиста «для вивчення та використання посадовими особами». Центр стратегічних комунікацій та



Армен Гаспарян виступав за «денацифікацію», створення фільтраційних і концентраційних таборів для українців і навіть за повне їх винищення

інформаційної безпеки підготував велике дослідження «Геноцидна риторика російського режиму», яке, сподіваємось, допоможе притягнути таких як він злочинців до відповідальності. До речі, Гаспарян вдається до геноцидної риторики вже не тільки щодо України та українців, а й стосовно ізраїльтян. В етері програми «Соловйов Live» він запропонував постпреду Ізраїлю при ООН *«скребти підлогу зубною щіткою, поки б'ють з ноги по нирках»*, натякаючи на умови утримання євреїв у нацистських концтаборах.



Потужність впливу ШІ-фейків та інших форм дезінформації полягає в тому, що вони забруднюють інформаційну екосистему. І забруднення це має катастрофічні наслідки

А з приводу Ізраїлю та України в контексті інформаційної війни, то нагадаємо, що нещодавно росіяни запустили в мережу згенеровані відео з Залужним, який нібито закликав до держперевороту. Те ж саме генерується й на Близькому Сході. Пропагандисти знайшли улюблене застосування штучному інтелекту (ШІ), а жорстоке протистояння на Близькому Сході – ідеальне живильне середовище для виробництва та поширення фальшивого контенту відповідними засобами. Томмазо Канетта із Європейської обсерваторії цифрових медіа виділяє дві основні категорії таких фейків. **По-перше**, це зображення, що наголошують на стражданнях мирного населення. **По-друге** – фейки, що перебільшують підтримку або Ізраїлю, або ХАМАС, або палестинців і апелюють до патріотичних почуттів. До першої категорії належать, наприклад, зображення батька з п'ятьма дітьми на фоні купи уламків Сектору Гази, яке було неодноразово ретвітнуте та мало сотні тисяч переглядів. Потім цю фотографію було визнано фальшивкою. До другої категорії належить, серед інших, картинка із солдатами, які розмахують ізраїльськими прапорами, проходячи через населений пункт із розбомбленими будинками. Однак прапори майорять ненатурально, вулиця в центрі виглядає надто чистою, а уламки будівель з боків від неї – однорідними та однотипними. Одним словом, «фото» виглядає намальованим, що також видає у ньому твір ШІ. *«Якщо порівнювати з іншими формами дезінформації, наприклад, старими зображеннями та відеозаписами, які зараз поширюються з недостовірною атрибуцією, то обсяг таких підробок досить малий»*, – уточнює Канетта. Але Хані Фарід з Університету Берклі пояснює, що не вважає кількість підробок, створених за допомогою ШІ, незначним чинником. *«Всього лише два фото, що стали вірусними і побачені сотнями мільйонів людей, можуть мати величезний вплив»*, – застерігає він. Потужність впливу ШІ-фейків та інших форм дезінформації полягає в тому, що вони забруднюють інформаційну екосистему. І забруднення це може мати катастрофічні наслідки.

Пропаганда продовжує розганяти фейки про «вагітних військових» у ЗСУ. Мовляв, до них гребуть усіх і відправляють на передову. «Доказом» цього слугує відео, на якому росіяни нібито беруть в полон вагітну жінку-військовослужбовця ЗСУ. Його показав Соловйов. Але форма жінки у кадрі – чиста, не затерта, у неї відсутнє спорядження й т.д. Перед тим розганялася історія про мобілізовану в Одесі вагітну жінку-медика. Відео, де вона нібито показує повістку, плаче і жаліється, що в Україні щодня ховають людей – просто змонтований ролик, аудіодоріжку до якого взято з іншого відео, у якому дівчина з Вишгорода 26 жовтня 2023 року з плачем розповідає про збільшення кількості похоронів воїнів ЗСУ. Один з таких «шедеврів» встигла видати і Скабеєва. Насправді в цій брехливій вагітній історії цілком вірогідно, є й момент заздрості. Тому що українські жінки, попри жах війни, продовжують народжувати дітей. В самій Росії з цим шалені проблеми. Про що каже і сам Путін.

ТАСС розповсюджує приголомшливу новину. Мовляв, льотчик Повітряних сил ЗСУ здійснив переліт на російський бік – з посиланням на пілота гелікоптера Ка-52 Олексія Воєводу, який нібито і організував переліт. В іншій версії, яку виклав блогер Федоров, «діючий український льотчик прямо зараз перебуває на шляху до Росії і в найближчому майбутньому ви побачите з ним інтерв'ю». Ані інтерв'ю, ані інших жодних доказів цієї «перелітної» історії окупанти наразі не змогли надати. Представник ГУР МО України Андрій Юсов пояснив, що «це запізніла та примітивна ІПсО, рівня максимально п'яного Медведєва, у відповідь на масову здачу в полон і перехід на бік України російських окупантів, зокрема, офіцерів, а також пілотів з технікою».



20 листопада 2023 року

Констатується реальна проблема з полоненими. В Україні вже переповнені місця, де вони утримуються. А обмін з Росією востаннє відбувся в серпні. Ймовірно, окупанти саботують обміни, щоби проводити свої пропагандистські кампанії. Про це каже керівник пресслужби Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими Петро Яценко. Однією з можливих причин замороження процесу обміну він називає спроби розхитати українське суспільство – окупанти хочуть переконати родичів наших військовополонених у тому, що нібито обміни не відбуваються через позицію Києва. Уповноважений з прав людини Верховної Ради Дмитро Лубінець також вважає, що *«росіянам інколи цікавіше використовувати і своїх військовополонених, і родичів українських, аби тільки не повертати наших додому. І їхніх накручувати родичів, що Україна винна, Україна не хоче, ми щось там пропонуємо, а вони не готові»*.

Ще у жовтні рекомендаційна система Google Discovery просувала телеканал «Царьград». Але за місяць все змінилося. Газета «Комсомольская правда» й той самий «Царьград» перестали отримувати мільйони переходів із Discovery. За даними LiveInternet, кількість переходів на сайт путінської «Комсомолки» (це його улюблене видання) на тижні впала з 15 млн до 72 тисяч. Число переходів на «Царьград» скоротилося з 2,2 млн до 13,7 тисяч. Це призвело до втрати «Комсомольською правдою» першого місця в категорії «Новини та ЗМІ» в рейтингу сервісу LiveInternet (у ньому індексується значна частина видань, що працюють у Росії, у тому числі більшість федеральних провладних медіа). Проте не всі видання, які російська влада використовує для пропаганди, перестали отримувати трафік з Google Discover. Сервіс, як і раніше, рекомендує публікації Life.ru. Згідно з LiveInternet, сайт навіть потрапив до десятки ресурсів, які минулого тижня отримали найбільше трафіку з Discover.



Путіна таки допустили на онлайн саміт G20. Щоб принаймні послухати, що він скаже світовим лідерам. І він сказав: *«Ми маємо думати про те, як припинити трагедію в Україні... Росія ніколи не відмовлялася від мирних переговорів із нею. Це Київ публічно оголосив про те, що виходить із переговорного процесу. Більш того, було підписано указ глави держави, який забороняє вести з РФ такі переговори»*. Насправді Путін не тільки зманіпулював, а й сплутав причинно-наслідкові зв'язки. Адже президент Зеленський неодноразово попереджав Кремль, що у випадку незаконної анексії материкових територій України, переговори в принципі стануть неможливими. Але Путін **21 вересня 2022** року публічно підтримав псевдореферендуми на захоплених територіях України, а після їх проведення **30 вересня** підписав «договори» про прийняття до складу РФ. І лише **4 жовтня** президент Зеленський ввів своїм указом у дію рішення РНБО, в якому, зважаючи на попередні події, просто констатовано очевидне – неможливість вести переговори з президентом Путіним. Його маніпулятивна «мирно-переговорна» брехня розвінчалася навіть простою хронологією.

Невідома особа із прихованим обличчям в однострої ЗСУ заявляє про те, що в Закарпатській області мінують кордони з Угорщиною. Відео з цим активно поширюють росЗМІ із коментарями, мовляв, мінують для зупинення потоку втікачів або взагалі від вторгнення угорських військ. В ДПСУ пояснили: *«Розповсюджуючи цей фейк і постановочні відео, ru-пропагандисти намагають-*



В ДПСУ пояснили: «Розповсюджуючи цей фейк і постановочні відео, ru-пропагандисти намагаються негативно вплинути на настрої цивільного населення України»

ся негативно вплинути на настрої цивільного населення України». Паралельно триває загострення на кордоні РФ з Фінляндією. Путін намагається штучно організувати чергову міграційну кризу в Європі на кшталт тої, що у 2021 році влаштував Лукашенко на кордоні Білорусі з Польщею. Тепер стара прикордонна тактика з метою дестабілізації ЄС і НАТО була застосована на фінському напрямку. І поява фейкових відео з нібито українським мінуванням кордону з Угорщиною, цілком вірогідно, є частиною цієї спецоперації.

24 листопада 2023 року



Лідер кишенькової кремлівської псевдопартії «Справедливая Россия» Міронов назвав інформацію про викрадення з тоді ще окупованого Херсону (у серпні 2022 року) та удочеріння 10-місячної Маргарити Прокопенко «фейком від українських спецслужб та їхніх західних кураторів». Насправді видання «Важные истории» оприлюднило документи про те, що Міронов та його дружина Інна Варламова дійсно удочерили вивезену з України до РФ дитину і таємно змінили її ім'я та громадянство: так вона стала росіянкою Мариною Міроновою. Місцева окупаційна влада видала дружині депутата доручення на вивезення дівчинки, а також дворічного Іллі Ващенка (його доля наразі невідома), про що розповіло видання Hromadske. Це перший документально доведений випадок вивезення української дитини російським політиком такого рангу. Washington Post публікує інтерв'ю з трьома українськими підлітками, вивезеними з окупованих територій, які зуміли повернутися до України. Усі вони кажуть, що їх утримували на російській території проти їхньої волі. Ці молоді люди можуть стати важливими свідками для Міжнародного кримінального суду, який розслідує викрадення українських дітей російською державою. В рамках цієї справи, нагадаємо, МКС видав ордер на арешт самого Путіна та Львової-Бєлової, яка брехала, що вивезені з ТОТ діти не усиновлюються, а просто віддаються під опіку. Можливо, настав час ордеру і для Міронова?

Напередодні Дня пам'яті жертв Голодоморів (цьогоріч – 25 листопада) українці почали отримувати фейкові повідомлення про загрозу продовольчої кризи. У них російські спецслужби від імені українських міністерств пропонували ознайомитися з рецептами «різотто з голубом» і «в'яленого м'яса собаки», а також замінити ліки коноплями, щавлем тощо. Такими абсурдними методами росіяни намагалися спровокувати страх повторення подій 90-річної давнини та деморалізувати українців.

Але не вийшло раніше, не вийде й зараз. Боротьба триває. В тому числі й інформаційна.



© 2022–2023 Центр стратегічних комунікацій
та інформаційної безпеки